TARTU ÜLIKOOL
1632
UNIVERSITAS TARTUENSIS

Kriminaalseadustik

koos

Maksmapanemise seadusega

ja

Distsiplinaarseadustik.

Koostanud

K. Saarmann ja K. Matto.

~~20917~~

Kriminaalseadustik

koos

Maksmapanemise seadusega

ja

Distsiplinaarseadustik.

Koostanud

K. Saarmann ja K. Matto.

Autorite kirjastus Tallinn 1934.

2.

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
~~1934. 0108~~
37345

A-9083

A/S „Ühiselu" trükk, Tallinnas 1934.

Eessõna.

Alljärgnev teos sisaldab kaks tähtsamat seadustikku meie kriminaalõiguse reformi alalt: Kriminaalseadustiku ja Distsiplinaarseadustiku. Kriminaalseadustiku tekst on varustatud allikate märkustega ja alluvusmärkustega. Viimaste kohta tuleb tähendada, et iga paragrahvi algusel (pärast paragrahvi numbrit) resp. vastava lõike ette on paigutatud tähed „J" või „R", millised tähendavad selles paragrahvis või lõikes toodud süüteo alluvust jaoskonnakohtule (end. rahukohtunikule) või ringkonnakohtule (end. rahukogule, kui I kohtuastmele). Peale selle on KrS teksti lisas toodud väljavõte KKS § 27—31, millistest kokkuvõetult selgub asialluvus jaoskonnakohtule, ringkonnakohtule, Kohtukojale (end. Kohtupalatile) või Riigikohtule. Edasi on KrS tekstile, iga paragrahvi all, juurde lisatud KrS väljatöötamise komisjoni motiivid ja KrS maksmapanemise seaduse (MS) motiivid. KrS väljatöötamise komisjoni motiivid on omal ajal koostatud põhimõtte järgi, et iga muudatus võrreldes Vene UNS võimalust mööda ära märgitud oleks. Kuid siinkohal tuleks ära märkida, et KrS ei ole mitte ainult UNS tõlge, vaid iseseisev seadustik, mispärast ka juhtudel, kus KrS tekst motiveerimata lahku läheb Vene UNS tekstist, siiski ainuüksi mõõduandvaks KrS teksti arvata tuleb. Selle iseenesestmõistetava küsimuse juures ei oleks vaja olnud peatada, kui varem KrS eriväljaannetes vastupidist seisukohta ei oleks avaldatud. Riigikogu motiive KrS kohta ei leidu käesolevas teoses, kuna : 1) Riigikogu komisjoni protokollid ses suhtes väga puudulikud on, ja 2) Riigikogu ainult kaks olulist muudatust KrS läbi viinud — abordi osaline karistamatus ja kahevõitluse süüteo koosseisude paigutamine KrS, milline instituut KrS väljatöötamise komisjoni poolt välja heidetud oli. Abordi osaline karistamatus on MS jõul välja langenud ja kahevõitluse koosseisud on KrS võetud pea muutmata Vene UNS. Teised Riigikogu

poolt tehtud muudatused on peamiselt karistusmäärade alalt, millised erilist motivatsiooni (rakendamisel) ei vaja. KrS tekstile on käesolevas teoses juurde lisatud 4 võrdlustabelit KrS, NS, RNS ja UNS vahel, kusjuures viimase suhtes on arvestatud ainult maksvusel olnud paragrahvid (UNS võrdlustabelis KrS). Neil tabelitel võib ainult niipalju väärtust olla, kui nad kaasa aitavad tutvunemisel KrS, kuidagi aga ei või lugeda, et KrS süüteo koosseisud täpselt vastavad endistes kriminaalseadustikkudes toodud süüteo koosseisudele (välja arvatud Vene UNS), selleks on nende seadustikkude struktuur liialt lahkuminev. KrS tähestikuline sisujuht ja teoses tarvitatud lühendite loend leiduvad KrS teksti ees. Samuti leidub KrS teksti ees lühike ülevaade KrS ajaloost. Teise osa käesolevas teoses moodustab Distsiplinaarseadustik ja selle seletuskiri. Kuna see seadustik võrdlemisi väikese arvu norme sisaldab, ei leidnud koostajad eriti vajaliku olevat sellele seadustikule erilist sisujuhti valmistada.

Kõikidest tähelepandud vigadest ja puudustest palutakse lahkelt teatada K. Saarmann'ile, Tallinnas, Paldiski mnt. 3, millise kaastöö eest koostajad ette tänavad.

Koostajad.

Tähelepandud trükivigade õiendus on toodud viimasel leheküljel. Eksitavad trükivead palutakse tekstis parandada enne raamatu tarvitamist.

Sisukord.

Eessõna . . . . . Lk. III
Sisukord . . . . . „ V
Lühendid . . . . . „ VIII
KrS tähestikuline sisujuht . . . . . „ IX
KrS ajaloo ülevaade . . . . . „ XXXVII

I. **Kriminaalseadustik.**

Üldosa.

1. peat.	Üldmäärused	§ 1— 3.	Lk.	1—	4
2. peat.	Kriminaalseadustiku maksvuspiirkond	§ 4— 11.	„	5—	7
3. peat.	Karistused	§ 12— 26.	„	7—	15
4. peat.	Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine . . .	§ 27— 32.	„	15—	18
5. peat.	Enne tähtaega tingimisi vabastamine	§ 33— 38.	„	18—	19
6. peat.	Süüksarvamine ja kuritegelikkuse tingimused . .	§ 39— 47.	„	19—	21
7. peat.	Süüdluse liigid	§ 48— 52.	„	21—	23
8. peat.	Karistuste kergendamine ja asendamine	§ 53— 59.	„	23—	27
9. peat.	Vastutust raskendavad asjaolud	§ 60— 68.	„	27—	31
10. peat.	Karistust kõrvaldavad asjaolud	§ 69— 73.	„	31—	32

Eriosad.

1. peat.	Süüteod kõrgema riigivõimu vastu	§ 74— 79.	„	32—	34
2. peat.	Riigiäraandmine	§ 80— 97.	„	34—	41
3. peat.	Süüteod omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse ja kutseesinduskoja valimiste vastu . . .	§ 98—105.	„	41—	43
4. peat.	Süüteod välisriigi vastu .	§ 106—109.	„	43—	44
5. peat.	Süüteod avaliku korra vastu	§ 110—121.	„	44—	50
6. peat.	Võimudele vastuhakkamine	§ 122—137.	„	50—	56
7. peat.	Süüteod õigusmõistmise vastu	§ 138—160.	„	56—	64

8. peat.	Süüteod riigikaitse-, naturaal- ja maksukohuste vastu	§ 161—192[1].	Lk.	64— 69
9. peat.	Süüteod rahva tervishoiu vastu	§ 193—220.	„	69— 78
10. peat.	Süüteod ühiskondliku ja isikliku julgeoleku vastu	§ 221—238.	„	78— 84
11. peat.	Süüteod rahva heakorra vastu	§ 239—253.	„	84— 90
12. peat.	Süüteod avaliku rahu vastu	§ 254—268.	„	90— 94
13. peat.	Süüteod kõlbluse vastu	§ 269—277.	„	94— 97
14. peat.	Süüteod kooliseaduse vastu	§ 278—280.	„	97— 98
15. peat.	Trükitoodete ja avalikkude ettekannete valvemääruste rikkumine	§ 281—299.	„	98—104
16. peat.	Tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumine	§ 300—346.	„	105—123
17. peat.	Töökaitse määruste rikkumine	§ 347—360.	„	124—132
18. peat.	Süüteod ehitustööde, teede ja liikumisabinõude kohta käivate määruste vastu	§ 361—385[1].	„	132—139
19. peat.	Süüteod perekonnaõiguste vastu	§ 386—396[1].	„	139—143
20. peat.	Rahamärkide, väärtpaberite ja väärtmärkide võltsimine	§ 397—406.	„	143—146
21. peat.	Dokumentide võltsimine	§ 407—419.	„	147—151
22. peat.	Surmamine	§ 420—430.	„	151—154
23. peat.	Kehavigastamine ja vägivald isiku kallal	§ 431—442.	„	154—157
24. peat.	Kahevõitlus	§ 443—450.	„	157—159
25. peat.	Hädaohtu jätmine	§ 451—459.	„	159—161
26. peat.	Süüteod isikuvabaduse vastu	§ 460—475.	„	161—166
27. peat.	Sugukõlvatud teod	§ 476—493.	„	166—171
28. peat.	Teotamine	§ 494—507.	„	171—174
29. peat.	Saladuste avaldamine	§ 508—513.	„	174—176
30. peat.	Varanduse rikkumine ja üldhädaohtlikud süüteod	§ 514—536.	„	176—185
31. peat.	Leiu teatamata jätmine, võõra varanduse omastamine ja usalduse kuritarvitamine	§ 537—547.	„	185—189
32. peat.	Vargus, röövimine ja väljapressimine	§ 548—556.	„	189—194
33. peat.	Kelmus	§ 557—564.	„	194—196
34. peat.	Pankrott, liigkasuvõtmine ja muud karistatavad seadusvastased teod varanduse asjus	§ 565—582.	„	196—207
35. peat.	Süüteod autoriõiguste ja ainuõiguste vastu	§ 583—585.	„	207—208
36. peat.	Võõra varanduse omavoliline kasutamine	§ 586—597.	„	208—214
37. peat.	Teenistusalased süüteod riigi ja omavalitsuse teenistuses	§ 598—647.	„	214—232

Lisad.

Kriminaalseadustiku võrdlustabel Uue nuhtlusseaduse, Nuhtlusseaduse ja Rahukohtu nuhtlusseadusega . . . . . Lk. 233—247
Nuhtlusseaduse võrdlustabel Kriminaalseadustikuga . . . . . „ 248—256
Rahukohtu nuhtlusseaduse võrdlustabel Kriminaalseadustikuga . . . . . „ 257—258
Uue nuhtlusseaduse võrdlustabel Kriminaalseadustikuga . . . . . „ 259
Väljavõte KKS (§ 27—31) . . . . . „ 260
Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadus „ 261—331

II. **Distsiplinaarseadustik** . . . . . „ 332—341
Distsiplinaarseadustiku seletuskiri . . . . „ 341—350

Lühendeid.

J	— Jaoskonnakohus (end. Rahukohtunik).
R	— Ringkonnakohus (end. Rahukogu).
KrS	— Kriminaalseadustik.
KrS motiivid	— Kriminaalseadustiku eelnõu motiivid (Vabariigi Valitsuse otsusega 1. III 1922. a. moodustatud Kriminaalseadustiku komisjoni motiivid).
MS	— Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadus.
MS motiivid	— Kriminaalseadustiku maksmapanemise seaduse eelnõu motiivid.
NS	— Nuhtlusseadus (Vene 1845. a. Kriminaalseadustik).
RNS	— Rahukohtu nuhtlusseadus (Vene 1864. a. Kriminaalseadustik).
UNS	— Uus nuhtlusseadus (Vene 1903. a. Kriminaalseadustik).
VSK	— Vene seaduste kogu.
VSKK	— Vene seaduste ja korralduste kogu.
RT	— Riigi Teataja.
art.	— artikkel.
j.	— jagu.
jj.	— ja järgmised.
k.	— köide.
p.	— punkt.
pp.	— punktid.
peat.	— peatükk.
vt.	— vaata.

Kriminaalseadustiku tähestikuline sisujuht.

(Märksõnadele järgnevad numbrid osutavad KrS paragrahvidele.)

A

Abiellumine, kahekordne 390.
Abiellumine mittesüüdivaga 387.
Abiellumine pettusega 388.
Abiellumine veresugulasega 389.
Abiellumisele sundimine 386, 392, 395.
Abisaamise tunnistus 412.
Abita jätmine 453, 455, 456 459.
Abort 193, 194.
Aedvilja hoiu, sisse- ja välja-veo kontroll 325[1].
Aedvilja korjamine 595.
Aegumine 69—72.
Afektis [1]kehavigastuse tekitamine 434, 435, 442.
Afektis tapmine 424.
Afektis toimetatud kvalifitseeritud vägivallategu 439, 442.
Ainuõiguse rike 584, 585.
Ajalehtedega kauplemise kohta käivate määruste rikked 289, 294, 295.
Ajalehe väljaandmise korra rikked 281, 283—286, 290—293.
Aiaviljaaia rikkumine 516.
Aktide tegemine, keelatud 632.
Akti sisu, salajase, avaldamine 616.
Aktsia 398—401, 406.
Aktsiaselts 307, 311, 313, 545—547, 567, 568, 570, 571.
Alaealised 41.
Alaealise valveta jätmine 395.
Alaealistele karistuste asendamine 55—57.
Alaealiste tööd 351.
Allika ummistamine 515.
Allkirja, blankett—, ebaõigelt tarvitamine 577, 578.
Altkäemaks 132, 617, 618, 620—623.
Ameerika kahevõitlus 450.
Ametialane vargus 545.
Ametialane omandamine 545.
Ametialane usalduse rikkumine varandusliku kahjuga 545.
Ametliku dokumendi võltsimine 410.
Ametlikkude teadaannete mitteavaldamine trükitootes 284.
Ametniku auhaavamine 495.

Ametniku kallal vägivallategu 439.
Ametnikule kehavigastuse tekitamine 435.
Ametniku laimamine 499.
Ametnikult isikuvabaduse võtmine 461.
Ametnikuna esinemine, kelmusel 561.
Ametniku mõiste 598.
Ametniku tapmine 422.
Ametniku väljakutse kahevõitlusele 447.
Ametniku ähvardamine 473.
Apteegi juhataja 200—203.
Apteegi abijõud 200—202.
Arest 15, 59.
Arestitud vallasvara riisumine, varjamine, rikkumine, võõrandamine 573.
Armatoorium 463.
Armuandmine 73.
Arst 194, 413.
Arstiabi andmata jätmine 459.
Arstid, kahevõitlusel 449.
Arstirohtude ja -vahendite tarvitamine arstliku kutsetegevuse loata 195.
Arstirohu retseptita väljaandmine apteegist 200.
Arstirohu väljaandmine, mittekohaselt valmistatud 200.
Arstlikule läbivaatamisele ilmumata jäämine, kaitseväe kohusliku 164.
Aruanne, vale, krediit-, kooperitiivasutis, aktsiaselts, osaühing 547.
Arvele võtmise määruse rike, kaitseväe kohuslik 161.
Arvepidamise korra rikked, ametialased 627.
Asitõendi mitteesitamine 148.
Asitõendi rikkumine, varjamine, haaramine 149.
Asitõendi võltsimine, vale esitamine 142.
Asjaajamise dokumendi võltsimine 412.
Asjade äravõtmine, seadusvastane 611.
Atsetüleen 227.
Auhaavamine 494—496, 505.
Aurukatlad 228.
Autoriõiguse rike 583, 585.
Autähe, aumärgi, mittekuuluva kandmine 263.
Auto 230.
Auto rikkumine, varjamine, välismaale viimine mobilisatsiooni või sõja ajal 175.
Autor, trükitoote, 292.
Avaliku korra rikked 254.
Avaliku korra vastased süüteod 110—121.
Avatlemine kahjulikku tehingusse 575, 579.
Avatlemine, pimeda isiku, allakirjutamisele 576.

B

Bagatellkelmus 557.
Bagatellvargus 548.
Bigaamia 390.
Bilanss, vale, krediit-, kooperitiivasutis, aktsiaselts, osaühing 547.
Blankallkirja ebaõigelt kasutamine 577, 578.
Börsitehingute mõjutamine kuulujuttudega 256.

D

Diplomaatlik riigiäraandmine 94.
Dividendi jaotusarve, vale 547.
Dokumendi, ametliku, mahakiskumine, rikkumine, moonutamine 136.
Dokumendi haaramine 407.
Dokumendikelmus 557.
Dokumendi omastamine 519.
Dokumendi peitmine 407, 519.
Dokumendi peitmine ja haaramine, riigiõigusliku 95.
Dokumendi rikkumine 407, 519.
Dokumendi rikkumine, riigiõigusliku 95.
Dokumendi röövimine 555.
Dokumendi tarvitamine, võõra, perekonnaseisu, 408.
Dokumendi, vale, tarvitamine isiku valetõestamiseks 264.
Dokumendi vargus 548.
Dokumendi võltsimine 407, 409—414[1], 628, 629.
Dokumendi võltsimine, riigiõigusliku 95.
Dolus directus 48.
Dolus eventualis 48.
Duell 443—449.

E

Ebaõiged teated 629, 630.
Edasiandmine, süüteo läbi saadud varanduse 580, 581.
Edasiandmine, võltsitud dokumendi 415.
Edasiandmine, võltsitud rahamärgi, väärtpaberi 400.
Eeluurimise materjalide avaldamine trükitootes 291.
Eelvangistuse arvesse võtmine 54.
Eesti Panga täht 397, 399—401, 406.
Eestkostja 544.
Ehitamine, korravastane 362.
Ehitamine, loata 361.
Ehitusmaterjali, kõlbmatu, vastuvõtmine, ametialane 624.
Ehituspuude süütamine, plahvatamine, uputamine 528, 534.
Ehitustööde eeskirjade täitmata jätmine 527.
Ehitustööde ettevõtja 527.
Ehiustööde järelevaatuse teostamatus, ametialane 624.
Eksitus 43.
Ekspert 141, 141[1].
Eksterritoriaalsus 5, 6.
Elektri juhtimise vahendi rikkumine 518.
Eluhoones vargus 550, 551.
Eluhädaohtlik isikuvabaduse võtmine 461.
Elukombe tunnistus 412.
Elustapaloomade müük 303[1].
Enampakkumise korra rikked, ametialased 641.
Enampakkumise saladuse avaldamine 616.
Enesetapmisele kaasaaitamine 428, 429.
Enesetapmisele kihutamine 429.
Enne tähtaega tingimisi vabastamine 33—38, 72.
Epideemiliste haiguste teatamata jätmine 207.
Eraõppeasutis, loata avamine 278.
Erikriminaalseadused 5.
Eriruumid vangimajas 41, 55.
Esitamine, võltsitud või vale asitõendi, kirjaliku tõenduse 142.

Essentsid 213.
Ettekande, avaliku, korrarikked 254.
Ettekande, avaliku, mõiste 296.
Ettekannete, avalikkude, valvemääruste rikkumised 296—299.
Ettevaatamata kehavigastuse tekitamine 437.
Ettevaatamata rikkumine 531—535.
Ettevaatamata surmamine 430.
Ettevaatamatus 48.
Ettevalmistamine rahamärgi või väärtpaberi võltsimisele 401.
Ettevalmistus 50.
Ettevalmistus tapmiseks 423.
Ettevõtete ülemineku määruste rikked 573[1]—573[3].
Ettevõttest osavõtt, keelatud, ametniku 643.
Ettevõtte sulgemine 357.
Exceptio veritatis 503, 504.

F

Fakultatiivne õiguste kaotus 20.
Farmatseutiline vabrik 200[1].
Farmatseutiliste eripreparaatide loata valmistamine, müümine, müügi jaoks hoidmine 197.
Farmatseutilised liitpreparaadid 201.
Fiktiivvolituslepingu põhjal, õigusetu, võõraste asjade ajamine 140.

G

Galeenilisfarmatseutiliste preparaatide loata valmistamine, müümine, müügi jaoks hoidmine 197.
Gaasi juhtimise vahendi rikkumine 518.

H

Haaramine asitõendi või kirjaliku tõenduse 149.
Haaramine, dokumendi 407.
Haigekassa juhatuse liikmed 541.
Haigekassa varanduse ebaseaduslik tarvitamine 541.
Haigemajja paigutamine 39.
Haigete ravimine, arstliku kutsetegevuse loata 195.
Haigustunnistus 413.
Halastuse tõttu tapmine 426.
Hangeldamine 239.
Harjumus, kuritegevusega 65.
Hasartmäng 277.
Haua rikkumine 520.
Hauasamba või risti rikkumine 520.
Haualt vargus 549.
Heategev asutis 545.
Heitlaps 466.
Hirv 248.
Hobuse juhtimise usaldamine võimetule või joobnud isikule 230.
Hobusepass 411.
Hobusevargus 552.
Hoiatusmärgi rikkumine 517, 524, 532.
Hoiatusmärgi rikkumisest mitteteatamine 536.
Hoiatusmärgi ümberpaigutamine 517.
Hoiatusmärgi väljapanemata jätmine 229.
Hoidmine, võltsitud rahamärgi või väärtpaberi 400.
Hoiulevõetud asja omavoliline kasutamine 597.

Hoiule võtmine, süüteo läbi saadud varanduse 580, 581.
Hooldaja 544.
Hoolealune laps 395, 396[1].
Hoone, avaliku, rikkumine süütamisega, plahvatusega või uputusega 529, 534.
Hoone rikkumine 517, 521.
Hoone süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 529, 534.
Hulkumine 265.
Hõbeasjad 330—334.
Häbematud sõnad 270.
Häbemata tegu 270.
Hädaabi 45.
Hädakaitse 45.
Hädakaitse piiridest ületamine 45.
Hädakaitse piiridest ületamine, tapmisega 425.
Hädakaitse piiridest ületamine kehavigastuse tekitamisega 436.
Hädakella löömine 255.
Hädaohtu jätmine 451, 452, 454.
Hädaohustamine, liikumisvahendi 131.
Hädaseisukord 46.
Hädatarviliku varanduse vargus 548.
Hädavargus 548.
Häälte ostmine 102.
Hüdrasüsteem 318[2].
Hüdrotehnilise ehituse rikkumine 517.

I

Ideaalkonkurents 60.
Imetaja 209.
India kanep 206.
Inimeste vedamine veeteedel, ettevaatamata 229.
Insener 362, 527.
Intellektuaalne võltsimine 414, 414[1], 628, 629.
Isatapmine 421.
Isikutunnistuse edasiandmine isiku valetõestamiseks 264.
Isikutunnistuse saamisel valeteadete andmine 262.
Isikutunnistuseta elamine 261.
Isikutunnistuse võltsimine 411.
Isikuvabaduse rike, ametialane 610.
Isikuvabaduse vastased süüteod 460—475.
Isiku vale tõestamine 264.

J

Jahiloomade ja jahisaaduste müük 249.
Jahiluba 247.
Jahipidamine, keelatud 245, 247—249, 586[1].
Jahipidamine, omavoliline 586[1].
Jahiriistadega liikumine võõra maa peal 586.
Jahisaak 247.
Jahitunnistus 247, 412.
Jahu müük, korravastane 324.
Jahu võltsimine 215.
Joobnud isiku kaitseta jätmine 233.
Joobnud olek 274.
Joomine, avalikus kohas, kangete jookide 275.
Joogivee rikkumine 219.
Jookide valmistamine ja müük 211—213.
Jookide võltsimine 212.
Jootmiskoha mürgitamine 517.
Juhus 42.
Julgeolek, tööliste 350, 351.
Julgeoleku kaitsevahendi rikkumine 521.

Julgeolekusse, välisesse, puutuva saladuse avaldamine, ametialane 614.
Julm isikuvabaduse võtmine 461.
Julm kehavigastuse tekitamine 435.
Julm tapmine 422.
Julmus 272, 392.
Jultumusvargus 548.
Jultunud lugupidamatus E. V. vastu 120.
Juriidilise isiku likvidatsioon 571.
Juriidilise isiku maksujõuetus 567, 568, 570, 571.
Juurdevõtmine, tööliste massiline 357.
Jõe jooksu nõrgendamine kanaliga 367.
Jõe jooksu seismapanek tammiga 367.
Jõe sihi muutmine 367.
Jõe ummistamine 515.
Jälgimise aegumine 69.
Jälgimise teostamata jätmine 601.
Jäme ümberkäimine sõitjatega 375.
Järelmaksuga ostuseaduse rike 559.

K

Kaal, metallrahamärgi 402.
Kaalud 343—346, 645.
Kaardimäng 277.
Kaasaaitaja 51.
Kaasamõjutamine sugukõlvatusele 488.
Kaastööline, ajalehe, šantaažil 579.
Kabaree vt. ettekanne.
Kaevanduse rikkumine 521.
Kaevude korrashoid 363.
Kaevu ummistamine 515.
Kahenaisepidamine 390.
Kahevõitlus 443—449.
Kahevõitlusele kihutamine 449.
Kahjuliku riikliku lepingu sõlmimine 94.
Kahjusaaja nõusolekul tapmine 426.
Kaitseabinõude vargus 549.
Kaitsemets 250.
Kaitseväe hobuste jaoskonna juhataja kohustetäitja korrarikked 644.
Kaitseväeteenistuskohuse rikkumine 161—172.
Kaitseväelase teenistuskohuste täitmata jätmisele kihutamine 168.
Kaitsevahendite hävitamine 80, 96, 97.
Kaitsevahendite kõlbmatu valmistamine 92.
Kaitsevahendite äraandmine 80, 96, 97.
Kaitseväe laost vargus 549.
Kaklus 254.
Kalakauba hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Kalapüügiabinõude rikkumine 516.
Kalapüügitunnistus 412.
Kalapüük, keelatud 244, 373.
Kalapüük, omavoliline 586.
Kallalekippumine kaitseväeosadele rahvakoondumisel 112.
Kallalekippumine sõjajõududele 80, 96, 97.
Kallutamine väljarändamisele, sugukõlvatuse sihiga 490.
Kaltsium-karbiit 227.

Kalurite võlgade korraldamine 572[1-2].
Kanalisatsiooni rikkumine 518.
Kanali ummistamine 515.
Kanamunade hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Kandidaatide teotamine, valimiseelne 99.
Kanepi müük, korravastane 325.
Kangete jookide müügiseaduse rikkumine 304—306.
Kangemõjuliste ainete hoidmine, valmistamine, väljaandmine, tarvitamine 202, 205.
Kangemõjuliste ainete müük 204.
Kaotatud õiguse tarvitamine 159.
Kapitalide ebaõige tarvitamine, krediit-, kooperatiivsustises, osaühingus ja aktsiaseltsides 546.
Kapitalide väljaveo ja sisseveo määruste rike 240[1].
Karistus, peakaristused 2.
Karistuse kandmine teise isiku eest 152.
Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine 27—32, 72.
Karistuse täidesaatmise aegumine 69.
Karistuste asendamine 55—59.
Karistuste kergendamine 53, 57.
Karistuste koostamine 61—66, 30.
Karistuste liitmine 67, 64, 29, 36.
Karistuste rakendus 61—68.
Karistuste tähtaegade jaotatavus 16.
Karistuste võrdlev raskus 64.
Karjaajamise eeskirjade rike 382.
Karjatamine, omavoliline, 595.
Kartulite hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Kassatäht 397, 399—401, 406.
Kassaveksel 397, 399—401, 406.
Kasusaamine naisisiku sugukõlvatusest 491.
Katse 49.
Katse kõlbmata abinõudega 49.
Katse kõlbmata objekti kallal 47.
Katseaeg 28—29, 35—36.
Kaubamärgid, keelatud pealkirja või kujutusega 337.
Kaubamärgi, võõra, tarvitamine 336.
Kaubandusettevõtte sisseseadmine, korravastane 300, 301.
Kaubandusettevõtte ülemineku määruste rikked 573[1]—573[3].
Kaubanduslik maksujõuetus 566, 569.
Kaubaraamatu võltsimine 414.
Kauba süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Kaudne tahtlus 48.
Kauplemine, loata 319.
Kauplemine, Paldiski vabasadamas 320.
Keelatud asjade edasiandmine 558.
Keelatud asjade hävitamine 24
Keelatud trükitoote levitamine 289.
Keemiavabrik 201—203.
Keemik 201, 202.
Keemilisfarmatseutiliste preparaatide loata valmistamine, müümine, müügi jaoks hoidmine 197.

Kehapuutumatuse rikkumine 438—442.
Kehavigastamine, kaitseväeteenistusest kõrvalehoidmiseks 165, 166.
Kehavigastus, üliraske 431.
raske 432
kerge 433
ettevaatamata 437
kvalifitseeritud 435
privilegeeritud 434, 436.
Kehavigastusega röövimine 555.
Kehavigastusega väljapressimine 556.
Kehavigastuse tekitamine kahevõitlusel 444.
Kelmus 557—564.
Kelmuse salk 268.
Kergendamine, karistuste 53, 57.
Kerge kehavigastus 433.
Kerjama saatmine, lapse 273, 392.
Kerjamine 266.
Kihutaja 51.
Kihutamine riigikaitsekohuse täitmata jätmiseks 167.
Kihutamine teenistuskohuste tätimata jätmisele, kaitseväelase 168.
Kihutamine väejooksule 168.
Kihutamine võltsimisele, intellektuaalsele 414[1].
Kihutusmaterjalide mahavõtmine, hävitamine, rikkumine, muutmine 98.
Kihutustöö takistamine 103.
Kiimalised teod 476—478.
Kindlustusvahendid süüdimatutele 39, 41.
Kinniaetud loomade äraajamine 595.
Kinnihoidmine liht 460.
kvalifitseeritud 461, 462.
Kinnipidamine, liht 460
kvalifitseeritud 461, 462.
Kinnisvaramaks, linna 192[1].
Kinnistusjaoskonna ülem 634.
Kinnituskelmus, 560, 564.
Kinnitusoperatsioonid, korravastased 312.
Kinnivõtmata jätmine, ametialane 607.
Kino vt. ettekanne.
Kirja avamine, võõra 509.
Kirjakelmus 557.
Kirjaliku tõenduse mitteesitamine 148.
Kirjaliku tõenduse rikkumine, varjamine, haaramine 149.
Kirjaliku tõenduse võltsimine, vale esitamine 142.
Kirja röövimine 555.
Kirjas auhaavamine 496.
Kirjas laimamine 500.
Kirjatööd, kõlvatud 271.
Kirjavahetuse avamine, postil 640.
Kirjavahetuse hävitamine, varjamine, omastamine, kinnipidamine postil 640.
Kirjavahetuse, posti või telegraafi, omastamine või peitmine 519.
Kirjavahetuse, posti või telegraafi, rikkumine 519.
Kirjavahetuse saladuse avaldamine, ametialane 614, 640.
Kirjavahetuse sisu moonutamine, postil 640.
Kirjavargus 548.
Kisa 254.
Kivide võtmine 595.
Kivivedu 595.

Kliide müük, korravastane 324.
Kodakondsusesse, võõra riigi, astumine 137.
Kodulooma, kardetava, pidamine 229.
Kodulooma leidmine 537—539.
Kodurahu rike 474, 475.
Koera ässitamine 232.
Kohtulõivust vabanemiseks valeteadete andmine 144.
Kohtumõistmine, ülekohtune 635.
Kohtuotsuste ja kohtuasjade andmete avaldamine trükitootes 291.
Kohtuotsuste mitteavaldamine trükitootes 284.
Kohtuotsuse tegemise aegumine 69.
Kohtuotsuse teostamata jätmine 601.
Kohtuotsuse tätmise aegumine 69.
Kohtuotsuse väljakuulutamine 22.
Kohvik vt. ettekanne.
Kokkulepe rahamärgi või väärtpaberi võltsimisele 401.
Kokkulepe riigikorra kukutamiseks 76.
Kokkulepe riigiäraandlikule teole 96.
Kokkulepe süütegu korda saata 52.
Komisjoni ilmumata jäämine, kaitseväeteenistuse 163, 164.
Komisjonikontor 307.
Konfiskatsioon 24.
Kontrafaktsioon 583, 585.
Kontrollkokkukutsumise kutsel mitteilmumine 172.
Kontsert vt. ettekanne.
Kookalehed 206.
Koolikohuse rikked 279, 280.
Koolikohusliku lapse teenistusse võtmine 279.
Kooperatiivasutis 307, 315, 545—547, 567, 568, 570, 571.
Kooperatiivasutiste saladuste avaldamine 511.
Koorejaam 303[2]—[3].
Koormaveo eeskirjade rike 382.
Koosoleku, avaliku, kokkukutsumise korra rikked 113, 114.
Koosoleku, avaliku, korrarikked 110—112.
Koosoleku korra rikked 123, 252.
Koostamine, karistuste 61—66.
Korduvalt valimine 105.
Korduv süütegu 71.
Korjandus, avalik, loata 267.
Korrarikked, avalikud 254.
Korrarikked koosolekul 123.
Korrarikked valimiskoosolekul 99[1].
Korravastased ehitused ja sisseseaded 25.
Kosmopoliitiline printsiip 7, 8.
Kostja valevanne 143.
Krediidi halvamine 506.
Krediitasutis 307, 315, 545—547, 567, 568, 570, 571.
Krediitasutiste saladuste avaldamine 511.
Krediitpaberite valmistamisviisi avaldamine 616.
Kriminaalseadustiku maksvuspiirkond 4—11.
Kujutused, keelatud, kaupadel 337.
Kujutused, kõlvatud 271.
Kujutuses auhaavamine 496.

Kujutuses laimamine 500.
Kuldasjad 330—334.
Kunstieseme rikkumine 517.
Kunstvõi 216.
Kupeldamine 487.
Kupongid 318[2], 347, 397—401, 406.
Kuritegelikkuse tingimused 44—46.
Kuritegevusega harjumus 65.
Kuritegevuse äriasjaks muutumine 65.
Kuritegu 3.
Kurjategijate väljaandmine 10.
Kustunud võla nõudmine 575.
Kutsealuste nimekirja kandmata jätmine, kaitseväekohuslik 162.
Kutse omastamine 263.
Kuulujutu levitamine, vale, riigikorra kukutamise kohta 119.
Kuulujutu levitamine, vale, riigi krediidi kohta 121.
Kuulujutud, üheskondlikku ärevust tekitavad 255—257.
Kuulutuse, avaliku, mahakiskumine, rikkumine 136.
Kvalifitseeritud koostamine 65, 66.
Kõlblusvastane tegevus, lapse suhtes 273, 392.
Kõlblusvastane ühing 112[1].
Kõlbmata kaitseväliste tarbeainete valmistamine 93.
Kõlbmata kaitsevahendite valmistamine 92.
Kõlbmata katse 47, 49.
Kõlbmata tegu võimu vastu 135.
Kõlvatud kirjatööd 271.
Kõlvatud kujutused 271.
Kõlvatu võistlus 318[1].
Kõrgema riigivõimu vastased süüteod 74—79.
Kõvade asjade ettevaatamata tarvitamine 229.
Käsu täitmata jätmine 604.
Käsutäitmine 44.
Külvi rikkumine 516.
Külviseemnetega kauplemine, korravastane 321—324.
Küüdikohuse täitmata jätmine 178[1].
Küünlad 213.

L

Laboratoorium 201—203.
Ladu, lõhkeabinõude, süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Ladu, lõhke- või laskeaine 224, 226.
Ladu, püssirohu 224, 225.
Ladu, süttivate ainete 236.
Laenukassa 307, 308.
Laenukindlustuse võõrandamine 559.
Laevade sõjakohuse täitmata jätmine 176.
Laeva ehitamise määruste rikkumine 366, 526, 533.
Laeva ekspluateerimise määruste rikkumine 526, 533.
Laevajuht 176, 177, 358—359, 368, 369, 372, 457.
Laevajuhi kallal vägivallategu 442.
Laevajuhi auhaavamine 495.
Laevajuhi laimamine 495.
Laevajuhile kerge kehavigastuse tekitamine 442.
Laeva kordaseadmine kauplemiseks orjadega või neegritega 463.

Laevade korraspidamine, korravastane 366.
Laeva laadimine ja lossimine, korravastane 366.
Laeva liikumine, korravastane 366.
Laeva liikumise hädaohustamine 524, 526, 530, 532—536.
Laevade liikumise takistamine 365.
Laeva müük ja edasiandmine, korravastane 341, 341[1].
Laeva mõõtmine, korravastane 366.
Laevaomanik 176, 177, 358.
Laevapatent 342.
Laevade registreerimine, korravastane 366.
Laeva rikkumine 517, 521, 524.
Laevateenija 177, 358, 358[1], 360, 495, 499.
Laevateenistuse korrarikked 358—360, 379.
Laevade varustamine, korravastane 366.
Laeva süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 529, 534.
Laevavargus 550, 551.
Laimamine 498—505.
Laimava teate avaldamine, ametialane 616.
Lamapuu 587.
Langetõbine 272.
Lao, riikliku, rikkumine 517.
Lapseealised 40.
Lapsehoidja 209.
Lapse kerjama saatmine 273.
Lapse kinnipidamine 465.
Lapse, koolikohusliku, teenistusse võtmine, saatmine 279, 393.
Lapse leidmise ülesandmata jätmine 466.
Lapse riisumine 464.
Lapse tapmine, kvalifitseeritud 422.
Lapse tapmine, privilegeeritud 427.
Lapse valveta jätmine 395.
Lapse ümbervahetamine 464.
Laskeainete valmistamine, hoidmine, müümine, ostmine 222—224.
Laste registreerimise kohuste täitmata jätmine 396[1].
Laste töö 351, 393.
Leiu teatamata jätmine 537—539.
Leiu omandamine 538, 539.
Leiu raiskamine 538.
Leiutise ainuõiguse rike 584, 585.
Leiutise väljaandmine, riigikaitse kohta 87.
Leiva võltsimine 214.
Lennuriist 230.
Lennuriistal keelatud rajooni kohal lendamine 91.
Lepingust osavõtt, keelatud, ametniku 643.
Liha ja lihasaaduste hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Lihaloomade hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Lihtkoostamine 61.
Liigkasuvõtmine 239, 574.
Liikumise eeskirjade rikkumine, raudtee, veetee, laeva või õhulaeva, 366[1], 525.
Liikumise hädaohustamine 131.
Liikumisvahendi juhi meelemärkuseta olekusse viimine 131.
Liikumisvahendi juhi sundimine 131.

Liikumisvahendilt hädaohu puhul juhi lahkumine 457.
Liikumisvahendi toomata jätmine katsemobilisatsiooni, käsutusväe kokkukutsumise, mobilisatsiooni või sõja puhul 173.
Liikumisvahendi üldlugemisele või registreerimisele toomata jätmine 174.
Liitmine, karistuste 67, 64, 29, 36.
Liitsüütegu 71.
Liiva võtmine 595.
Likvidatsioon, juriidilise isiku 571.
Lillede noppimine 595.
Lina ja linaseemne hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Linamüük, korravastane 325.
Linna kinnisvaramaks 192[1].
Linnasemüük, korravastane 324.
Linna uulitsate ja teede tegemise ja korrashoiu määruste rike 380, 381.
Linna uulitsate valgustamise määruste rike 381.
Linnupesade lõhkumine 246.
Lipu mahakiskumine, rikkumine, moonutamine 136.
Lipu teotamine 136.
Lisakaristused 22—25, 66.
Lisakaristuste tähtaegade jaotatavus 16.
Lokaut 357.
Loobumise tunnistuse andmisest 155.
Loomade tapmine väljaspool tapamaja 302.
Loomaliha müük 303[1].
Loomapiinamine 276.
Looma ässitamine 232.
Loosimine 318[2].
Loots 370, 455.
Loterii 317.
Loteriipiletid 318, 412.
Lubadus välisriigile sõjas abiks olla 82, 97.
Lubjapõletamine 592.
Lugupidamatus, jultunud. E.V. vastu 120.
Lugupidamatus, jultunud, Riigivanema, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või Riigikohtu vastu 79.
Lugupidamatus võimu vastu 135.
Lumepallisüsteem 318[2].
Luxuria 48.
Lõbustusmaks 328.
Lõhkeabinõu valmistamine, omandamine, hoidmine, edasiandmine, müümine, ostmine 221—224, 226.
Lõhkeainete süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Lõhkeainete valmistamine, omandamine, hoidmine, edasiandmine, müümine, ostmine 221—224.
Lõhkumised rahvakoondumisel 111, 112.
Lõpnud loomade vedu 595.
Läbiajamine, loomade, võõrast maast 595, 596.
Läbikäik või -sõit, võõrast maast 595, 596.
Läbiotsimine, seadusvastane 611.
Läbivaatus, naisisiku, seadusvastane 612.
Löömine 438—442.

M

Maakaitseväe ohvitser 171.
Magusained, kunstlikud 217.
Mahakiskumine, kuulutuse, dokumendi, lipu, vapi 136.
Majapidamise asjade, keelatud, valmistamine ja müük 213.
Majast sisse- või väljakolimise mitteteatamine 258.
Maksud, seadusvastased 619, 625.
Maksujõuetus 565—571.
Maksukergenduse saamise tunnistus 412.
Margariin 216.
Margid 404—406.
Marjade hoiu, sisse ja väljaveo kontroll 325[1].
Marjakorjamine metsas 595.
Matmine, korravastane 220.
Matmine, loata 154.
Matmine, väljaspool matmispaika 220.
Matmispaik 220.
Matmispaiga rüvetamine 269.
Meditsiiniliste droogide loata valmistamine, müümine, müügi jaoks hoidmine 197.
Meelemärkuseta olekusse viimine, ametniku 130.
Meelemärkuseta olekusse viimine, liikumisvahendi juhi 131.
Meriröövimine 555.
Metalli ostmine 402.
Metallrahamärgi proov või kaal 402.
Metsa kasutamine, omavoliline 588, 591, 592.
Metsapind 252.
Metsaraiumine, omavoliline 587, 588, 591.
Metsa rikkumine 588.
Metsasaaduste ostu ja ümbertöötamise raamatupidamise korra rikked 590[1].
Metsasaaduste valmistamine võõras metsas 588.
Metsas viibimine metsaraiumise riistadega või veoriistaga 593, 594.
Metsa süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Metsasaaduste rikkumine 250, 253.
Metsatööstus 590[1].
Metsavargus 587.
Metskits 248.
Metsloom, kiskja 231.
Mittelahkumine võõrast hoonest 474.
Mitteteatamine kavatsetavast süüteost 605.
Moonamuretseja 93.
Moonutamine, kuulutuse, dokumendi, lipu, vapi 136.
Mootorpaat 230.
Motosüklett 230.
Mudeli märk 338.
Munsterdamine 358[1].
Murdvargus 548, 550, 551.
Mustrimärk 338.
Mustuse kõrvalejuhtimise toru ehitamine korravastaselt 364.
Mustuse vedu 595.
Mõõdud 343—346, 645.
Mälestussamba rikkumine 517.
Mänguasjad 213.
Mängud, keelatud 277, 304.
Mängukaardid 327.
Mängukaartidega kauplemine 326.
Mängumaja 277.
Märatsemine 254.

Märgid, maksustamist tõendavad 412.
Märguandmine, valesti, raudteel, laeval või õhusõidul 525, 533.
Märkide rikkumine 516.
Mättalõikamine 595.
Määruse, kohtuliku, teostamata jätmine 601.
Möbleeritud tubade avamise korra rikked 259.
Müra 254.
Mürgiste ainete hoidmine, valmistamine, väljaandmine, tarvitamine 201, 205.
Mürgiste ainete müük 204.
Mürgitamine 422.
Mürgitamine, kariloomade jootmiskoha või toidutagavarade 517.
Müügikorra rikked, ametialased 641.
Müük, jahiloomade ja -saaduste 249.

N

Naftaallika rikkumine 521.
Naftaallika süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Nafta juhtimise vahendi rikkumine 518.
Naisisiku kinnihoidmine pordumajas 462.
Naisisiku läbivaatus, häbitunnet haavav 612.
Naisisiku riisumine 467, 468.
Naisisikutele karistuse asendamine 58.
Naisisikute töö 351.
Nakkustõbede, taimede või puude, järelevalve teostamatus 609.
Nakkustõved taimedel ja puudel 242, 243, 609.
Natsionaalne printsiip 7, 8.
Naturaalkohuse väljapressimine, ametialane 626.
Naturaalkohuse täitmata jätmine 178.
Neegritega kauplemine 463.
Negligentia 48.
Neitsirike 478, 485.
Neutraliteedi rikkumine 109.
Niitmine, omavoliline 595.
Nimekirjad, tööliste 349.
Nimepitsat 418, 419.
Nimetempel 330.
Nime varjamine võimu ees 263.
Notar 632, 634.
Nõuandmine, asjatundmata, ilma õiguseta võõraid asju ajada 140.
Nõudja valevanne 143.

O

Obligatsioon 398—401, 406, 547.
Omakasuline tapmine 422.
Omandamine, süüteo läbi saadud varanduse 580, 581, 582.
Omandamine, võõra vara 540—545.
Omandatud õiguste kaotus 18, 22.
Omavoliline jahipidamine, kalapüük või muu püük 586, 586[1].
Omavoliline karjatamine 595.
Omavoliline lahkumine sundelukohast 159, 160.
Omavoliline viibimine võimu poolt keelatud kohas 159.
Oopium 206.

Operatsioonid, lubamata, krediit-, kooperatiivasutises, osaühingus ja aktsiaseltsis 546.
Orjaks müümine 463.
Osalised 51.
Osavõtt pankrotist 568.
Osavõtt süüteost 51.
Osaühing 307, 311, 313, 545—547, 567, 568, 570, 571.
Otsene tahtlus 48.

P

Padrunivargus 549.
Paisu rikkumine 523.
Paldiski vabasadam 320.
Palgamaksmine, korravastane 347, 351[1].
Palgaraamat 348.
Pallasti väljaheitmine 347.
Palvekirja kirjutamine, ilma õiguseta võõraid asju ajada 140.
Panderoll 404—406.
Pandiks võtmine, süüteo läbi saadud varanduse 580, 581, 582.
Pandimaja 307, 308.
Pandi omavoliline kasutamine 597.
Panditud vallasvara riisumine, varjamine, rikkumine, võõrandamine 573.
Pangakontori pidaja, juhataja, teenija 309, 310, 542.
Pankrott 565—571.
Pant, viinamüügil 306.
Pantkirjad 547.
Papp 213.
Parandusasutis 41, 55, 64, 67.
Parvetamine, korravastane 365.
Pealetungiabinõude vargus 549.
Pealkirjad, keelatud, kaupadel 337.
Peatusloa edasiandmine isiku valetõestamiseks 264.
Peatusloata elamine 261.
Peatusloa võltsimine 411.
Pederastia 479.
Peitevara 539.
Peitmine, dokumendi 407.
Peitmine, surnukeha 154, 220.
Perekonnaseisu muutmisest mitteteatamine 396.
Personaalne printsiip vt. natsionaalne printsiip.
Petmine, valija 101.
Pettus abiellumisel 388.
Pettus kaitseväeteenistuse kohuste täitmisest vabanemiseks 165, 166.
Phyloxera ülekandmine 517.
Piimasaaduste hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Piimatalitus-, -vastuvõtupunkt 303[2]—[3].
Piinamine 435.
Piinav isikuvabaduse võtmine 461.
Piirimärkide rikkumine 516.
Pilet, erakrediitasutise 398—401, 406.
Pilet, sissepääsu 412.
Pimeda isiku avatlemine kahjuliku allkirja andmisele 576.
Pitsat 329, 417—419.
Pitseri rikkumine 127.
Pitseri võltsimine 416—419.
Plagiaat 583, 585.
Plahvatuse tekitamine 528, 529, 534, 564.
Plekktäht 412.
Poliitiline ühing 112[1], 114[1]
Pood, tööstusettevõtte 349.

Pordumaja 493.
Pordumajas kinnihoidmine 462.
Pornograafia 271.
Postiametnikud 640.
Postituvide pidamine, riigiäraandlik 89.
Postivedu, loata 383.
Potasepõletamine 592.
Preemiad 318[2].
Proovitempel 330, 332—334.
Proov, kuld- ja hõbeasjade 330—334, 645.
Proov, metallrahamärgi 402.
Protsentpaber 397—401, 406.
Provokatsioon teotamisel 502.
Provokatsioon vägivallateo puhul 440.
Prügivedu 595.
Puhkeluba 411.
Puuvilja hoiu, sisse- ja väljaveo kontroll 325[1].
Puuvilja korjamine, 595.
Putukad 241, 243, 609.
Põder 248.
Põgenemine 157, 158, 613.
Põgenemisele kaasaaitamine 156.
Põllupidajate võlgade korraldamise seaduse rike 572[1]—[2].
Põllusaaduste süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Põlluvilja süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Põletuspuude süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Pääsetäht 412.
Püssiga liikumine võõra maa peal 586.
Püssirohi, hoidmine, kaupleмine 224.
Püssirohu vargus 549.
Püügitunnistus 412.
Püük, keelatud 244.
Püük, omavoliline 586.

R

Raadiosaatejaam 385.
Raadio (traadita telegraafi või telefoni) sisseseade, riigiäraandlik 89.
Raadiovastuvõtteseade 385[1].
Raamatud, tööstusettevõtte 349.
Raamatukauplemise kohta käivate määruste rikked 271, 289, 292—295.
Raamatupidamine, metsasaaduste kohta 590[1].
Raamatupidamise korra rikked, ametialased 627, 631.
Rahamärgid, nimeta 314.
Rahamärgi võltsimine 397, 399—402, 406.
Rahatrahv 17.
Rahatrahvi asendamine arestiga 59.
Rahavahetusasutis 309, 310.
Raha vastuvõtmise, hoidmise, väljaandmise rikked, ametialased 627, 631.
Rahutused rahvakoondumisel 111, 112.
Rahvakoondumine, korrarikked 110—112.
Rahvusvaheline leping 7, 10.
Rannajuht 455.
Raseduse katkestamine 193, 194.
Raske kehavigastus 432.
Raskendus, karistuste 61—68.
Raske kuritegu 3.
Rasvade valmistamine, hoidmine ja müük 216.

Raudtee ehitamise määruste rikkumine 526, 533.
Raudtee ekspluateerimise määruste rikkumine 526, 533.
Raudtee määruste rike publiku poolt 376, 377.
Raudteeliikumise hädaohustamine 377, 524, 526, 530, 532—536.
Raudteepilet või sõidutunnistus 412.
Raudtee rikkumine 524, 532, 536.
Raudtee rikkumisest mitteteatamine 536.
Raudteeteenijad, teenistusest lahkumine mobilisatsiooni korral 647.
Raudtee teenistuse määruste rikkumine 378, 379.
Raudteevargus 548.
Rauk 272.
Raukadele karistuse asendamine 58.
Reaalne printsiip 7, 8.
Registreerimiskohuse täitmata jätmine, kaitseväelise 170.
Registreerimine, üürnikkude 258.
Rehabilitatsioon 21.
Reisija mahajätmine 454.
Reisijatega jäme ümberkäimine 375.
Relva hoidmine, kandmine, keelatud 229.
Relva käsitsemine, ettevaatamata 229.
Relva tarvitamine keelatud kohal 229.
Relvad, valmistamine 222.
Reservohvitser 171.
Restoran 296—299, 304—306.
Retorsioon teotamisel 502.
Retorsioon vägivallateo puhul 440.
Retseptide arvelpidamine 200.
Retsidiiv 68.
Retsidiiv, kelmuse 562, 563.
Retsidiiv, röövimise 555.
Retsidiiv, šantaaži 579.
Retsidiiv, tapmise 421.
Retsidiiv, varguse 552—554.
Retsidiiv, väljapressimise 556.
Riie, mürgiste ainetega värvitud 213.
Riigikaitse ehitused, teadete kogumine 88.
Riigikaitse ehitise rikkumine 517.
Riigikaitse kohta keelatud teadete avaldamine trükitootes 286.
Riigikaitse kohta salajaste teadete avaldamine 84—86.
Riigikaitse kohuse täitmata jätmisele kihutamine 167.
Riigikaitse leiutiste väljaandmine 87.
Riigikogu vastu lugupidamatuse avaldus 79.
Riigikohtu vastu lugupidamatuse avaldus 79.
Riigikorra kukutamine 74—76.
Riigikorra kukutamine, välisriigi 106.
Riigikorra vägivaldne muutmine 74—76.
Riigipea teotamine, välisriigi 108.
Riigipitsati järeletegemine 416.
Riigist osa lahutamine 74—76.
Riigivanem 73.
Riigivanema kallal vägivallategu 439.
Riigivanemale kehavigastuse tekitamine 435.

Riigivanema tapmine 421.
Riigivanema vastu lugupidamatuse avaldus 79.
Riigivapi kujutuse tarvitamine 340.
Riigivapi teotamine, välisriigi 107.
Riigi- või omavalitsusteenijale karistuste koostamine 66.
Riigi- või omavalitsusteenija mõiste 598.
Riigiärandlik postituvide pidamine 89.
Riigiärandlik raadio sissesead e 89.
Riigiärandlik tapmine 80, 96, 97.
Riigiäraandmine 80—97.
Riigiäraandmine. sõjaline 80—82, 96, 97.
Riigiõigusliku dokumendi rikkumine, peitmine, haaramine, võltsimine 95.
Riigi- või omavalitsusteenija sundimine 128, 129.
Riiklikkude asutiste võimu alla haaramised rahvakoondumisel 112.
Riisumine, lapse 464.
Riisumine, naisisiku 467, 468.
Riisumine, panditud, arestialuse või sekvestrialuse vallasvara 573.
Riisumised rahvakoondumisel 111, 112.
Rikkumine, asitõendi või kirjaliku tõenduse 149.
Rikkumine, dokumendi 407.
Rikkumine, joogivee 219.
Rikkumine, kuulutuse, dokumendi, lipu, vapi 136.
Rikkumine, metsa 588.
Rikkumine, panditud, arestitud või sekvestrialuse vallasvara 573.
Rikkumine, riigiõigusliku dokumendi 95.
Rikkumine, varanduse 514—522.
Rohuladu 200[1].
Rohuteadlane 200—202.
Rongijuht 457.
Rongikäik, korrarikked 254.
Rukki või rukkijahu arvelevõtmine 324[1].
Röövimine 555.
Röövsalk 268.

S

Saadiku kallal vägivallategu 441.
Saadiku teotamine, välisriigi 108.
Sadamajuht 455.
Sadama korraspidamine 366.
Sadama tarvitamine, korravastane 366.
Saeveski 590[1].
Sahhariin 217.
Saladuste avaldamine 508—513, 614, 616.
Salajas hoitavate riiklikkude protokollide ja dokumentide sisu avaldamine trükitootes 285.
Salajaste teadete avaldamine riigikaitse kohta 84—86.
Salakuulamine 80, 96, 97.
Salakuulamise abistamine 83—86.
Salarohi 200.
Salgaga kelmus 268, 561.
Salgaga röövimine 268, 555.
Salgaga šantaaž 579.
Salgaga tapmine 421.

Salgaga vargus 268, 551.
Salgaga väljapressimine 268, 556.
Salgast osavõtmine 268.
Salga varjamine 268.
Salk 52.
Savivõtmine 595.
Seaduse täitmine 44.
Seaduste konkurents 60.
Seaduste väljakuulutamata, maksmapanemata jätmine 602.
Seemnetega kauplemine, korravastane 321—324.
Seemnepuu 587.
Seemnekorjamise lubatäht 412.
Seemnete korjamine, omavoliline 595.
Seeriad 318[2].
Sekundant 445, 448, 449.
Sekundantideta kahevõitlus 446.
Sekvestrialuse vallasvara riisumine, varjamine, rikkumine, võõrandamine 573.
Seltsimärk 339.
Signaali eeskirjade täitmata jätmine, laeval 372, 373.
Signaal, vale, raudteel, laeval või õhusõidul 525, 533.
Sildade lahtivõtmine 365.
Silla rikkumine 523.
Sisemaksuvahendid 316[1].
Sissepääsu takistamine võimudele 126.
Sissesõidukoha pidaja registreerimise korra rikked 258.
Sissetungimisega röövimine 555.
Sissetungimisega väljapressimine 556.
Sissetungimine, salaja, sõjaehitisse 90.
Sissetungimine võõrasse hoonesse 475.
Sissevedamine, kapitalide 240[1].
Sissevedamine, võltsitud rahamärgi või väärtpaberi 400.
Sisseveoluba 320[1].
Sokk 245.
Spekulatsiooni toiduainete ja tarbeainetega 239, 240.
Spionaaž 80, 96, 97.
Spionaažile abistamine 83—86.
Streigile sundimine 472.
Streik 356.
Suguhaigus 210.
Sugukõlvatuse ärahoidmine, eeskirjade täitmata jätmine 492.
Sugukõlvatusele kaasamõjutamine 488.
Sugukõlvatusele sundimine 489.
Sugulaste auhaavamine 495.
Sugulaste kallal vägivallategu 439.
Sugulastele kehavigastuse tekitamine 435.
Sugulaste laimamine 499.
Sugulastelt isikuvabaduse võtmine 461.
Sugulaste tapmine 422.
Sugulaste ähvardamine 473.
Suguühendus 480—486.
Suhherdamine 491.
Suitsetamine keelatud kohas 237.
Sundelukohast omavoliline lahkumine 159, 160.
Sundimine 46, 114[1], 469—472.
Sundimine abielluma 386, 392, 395.
Sundimine, ametniku 128, 129.
Sundimine, liiklemisvahendi juhi 131.

Sundimine rahvust määrama 470.
Sundimine streigile 472.
Sundimine sugukõlvatusele 489.
Sundimine, valija 100.
Sundimine väljarändamisele, sugukõlvatuse sihiga 490.
Sundmääruse rikkumine 122.
Sundmääruste väljakuulutamata, maksmapanemata jätmine 603.
Sunnitöö 13.
Surmamine 420—430.
Surmamine kahevõitlusel 444.
Surmani võitlemise kokkulepe kahevõitlusel 444.
Surmanuhtlus 12.
Surnukeha 154, 220.
Surnukeha põrmu rüvetamine 269.
Surnukeha rüvetamine 269.
Sutenöör 491.
Sõiduluba 411.
Sõidupilet või -tunnistus 412.
Sõitjatega jäme ümberkäimine 375.
Sõit, kiire, ettevaatamata 230.
Sõjaehitisse sissetungimine salaja 90.
Sõjajõududele vastuhakkamine 80, 96, 97.
Sõjaline riigiäraandmine 80—82, 96, 97.
Sõjariista vargus 549.
Sõjariistus röövimine 555.
Sõjariistus vargus 550.
Sõjariistus väljapressimine 556.
Sõjavang 97.
Sõjaväelaselt sõjariista või varustusasja omandamine või pandiks võtmine 582.
Sõjaväkke astumine, vaenuliku 81, 97.
Sõnakuulmatus 123, 124.
Sööginõude valmistamine ja müük 213.
Sünnitaja 355.
Süte põletamine 592.
Süttivad ained, hoidmine, vedamine, müük 235, 236.
Süttivate ainete süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Süüalusena esinemine teise isiku eest 152.
Süüdistus, vale 139.
Süüd kõrvaldavad asjaolud vt. süüksarvamine.
Süüdivus 39—41.
Süüksarvamine 39—43.
Süütamine 528, 529, 534, 564.
Süütegija ametialane varjamine 606, 607.
Süütegu 1.
Süüteo ametialane varjamine 606.
Süütegude ametialane võimaldamine 605.
Süütegude kolmikjaotus 3.
Süütegude kordamine 68.
Süüteo kordasaatmise vahendid 24.
Süüteole sundimine, võimu 129.
Süüvõime vt. süüdivus.
Süü ülestunnistamine, teise isiku eest 152.
Šantaaž 579.
Žetoon 412.

T

Tagandamiseks, valeseletuse andmine, tunnistaja, eksperdi, tõlgi 144.

Tagasitulek, üle piiri väljasaadetu 159.
Tahtlus 48.
Taimevõi 216.
Takistamine, ametniku, ametialane 600.
Takistamine, kihutustöö 103.
Takistamine, valimiste 104.
Talong, 397—401, 406.
Tammi rikkumine 525.
Tangu müük, korravastane 324.
Tapamaja 302.
Tapeet 213.
Tapmine, liht 420.
kvalifitseeritud 421, 422.
privilegeeritud 424—427.
Tapmine, riigiäraandlik 80, 96, 97.
Tarbeainete, kõlbmatute, valmistamine kaitseväele 93.
Tarbeainete tagavarade kõrvaldamine 240.
Tarbeasjade, keelatud, valmistamine ja müük 213.
Tarvitamine, järeletehtud riigipitsati 416.
Tarvitamine, võltsitud dokumendi 415.
Tarvitamine, võõra perekonnaseisu dokumendi 408.
Tasuraha 22.
Tasutud vargus 548.
Taudi ülekandmine, karilloomade jootmiskohale või toidutagavaradele 517.
Taudide, koduloomade, järelevalve teostamatus 609.
Taud, koduloomade 241, 243, 609.
Teater, vt. ettekanne.
Teadaanded, tööstusettevõtte 349.
Teadete andmine, ebaõigete, ametialane 629, 630.
Teadete kogumine riigikaitse ehitiste kohta 88.
Teadete muretsemise kontor 307.
Teaduseeseme rikkumine 517.
Teadvuseta ettevaatamatus 48.
Teadvuslik ettevaatamatus 48.
Teatamata jätmine, ametialane, süüteost või süütegijast 606.
Teatamata jätmine majasse sissesõi väljakolinud isikutest 258.
Teatamata jätmine sissetulnud paberist ülemusele 604.
Teated, valed, süüteo kohta 138.
Teede rikkumine 516, 523, 532, 536.
Teejuht 454.
Teenija, riigi- või omavalitsuse, mõiste 598.
Teenistusalaste saladuste avaldamine 508.
Teenistusleping 412.
Teenistusmärgi, mittekuuluva, kandmine 263.
Teenistusvormi, mittekuuluva, kandmine 263.
Tee sulgemine 384.
Tehing, kahjulik 575, 579.
Tehing, karistatav 558.
Tehnik 362, 527.
Telefoniametnikud 640.
Telefonikõne sisu avaldamine, ametialane 614, 640.
Telefoni rikkumine 522, 531.
Telegraafiametnikud 640.
Telegraafi rikkumine 522, 531.
Telegrammi avamine, võõra 509, 640.

Telegrammi hävitamine, varjamine, omastamine, kinnipidamine 640.
Telegrammi saladuse avaldamine, ametialane 614, 640.
Telegrammi sisu moonutamine 640.
Tehingud, keelatud, ametnikkude 642.
Telliskivitehas 592.
Tembeldamine, kaalude ja mõõtude 343—346, 645.
Tempel 417, 419, 646.
Tempelmargid 403—406.
Tempelpaber 403—406.
Teotamine 494—505.
Teotamine, kandidaatide, valimiseelne 99.
Teotamine, lipu 136.
Teotamine, välisriigi riigipea 108.
Teotamine, välisriigi saadiku 108.
Teotamine, võimu 135.
Teraviljamüük, korravastane 324.
Teravilja võltsimine 215.
Territoriaalne printsiip 4.
Territoriaalvetes liikumine, korravastane 366[1].
Tervisetunnistus 412, 413.
Tervishoid, tööliste 350, 351.
Tervishoiu abinõud tööstus- ja kaubandusettevõttes 301.
Tervishoiu eeskirjade täitmata jätmine 208.
Tervishoiu kaitseabinõude järelevalve teostamatus 608.
Toetamine, poliitilise ühingu 114[1].
Toiduainete süütamine, plahvatamine, uputamine 528, 534.
Toiduainete tagavarade kõrvaldamine 240.
Toiduainete tembeldamine, läbi vaatamata 646.
Toiduainete valmistamine ja müük 211—213, 304.
Toiduainete võltsimine 212.
Toidutagavarade mürgitamine, kariloomade 517.
Toimetaja, ajalehe, šantaažil, 579.
Traadita telegraaf 89, 385.
Trahteri seaduse rikkumine 304—306.
Tramm 230.
Trükiasutise mõiste 287.
Trükiasutise valvekorra rikked 282, 287, 288, 292, 293.
Trükitoode, mitte perioodiline, väljaandmise korra rikked 282, 285, 292, 293.
Trükitoodete valvemääruste rikkumised 281—295.
Trükitoodetes auhaavamine 496.
Trükitootes laimamine 500.
Tsirkus vt. ettekanne.
Tsiviilkohtu asjaajamise mõju aegumisele 72.
Tulega ettevaatamata ümberkäimine 235.
Tulekustutamise vahendi rikkumine 521.
Tuletegemine tuletorni ümbruses 371.
Tulikahju ettevaatusabinõud 235.
Tulikahju kustutamisele kaasaaitamine 235.
Tulikahjust teatamata jätmine 238.
Tulumaksu komisjoni ekspert 513.

Tulumaksu teadete avaldamine, salajaste 513.
Tulundusmets 250.
Tunnimehe auhaavamine 195.
Tunnimehe kallal vägivallatega 439.
Tunnimehe laimamine 499.
Tunnimehele kehavigastuse tekitamine 435.
Tunnimehe tapmine 422.
Tunnimehelt isikuvabaduse võtmine 461.
Tunnistaja 141, 141[1], 414.
Tunnistamisest loobumine 155.
Tunnistuse väljapressimine 636.
Turbaraba süütamine, uputamine, plahvatamine 528, 534.
Tuulemurtud puu 587.
Tõendusallkiri, vale, äripidamiseks 319.
Tõestamine, asjaolude, laimamisel 503, 504.
Tõlk 141.
Tõrvaajamine 592.
Täidesaatjad 51.
Tökatiajamine 592.
Tööaeg, tööliste 350.
Tööinspektsioonile teadete mitteesitamine 352—354.
Tööliskonna asutised 349[1].
Töölisnõukogu 349[1], 349[2] 357[1].
Tööliste juurdevõtmine, massiline 357[1].
Tööliste kindlustamise seaduse rikked 352—355.
Tööliste palgad 347, 351[1].
Tööliste vallandamine, massiline 357[1].
Töölisvanem 349[1], 349[2], 357[1].
Tööpõlgamine 265.
Tööstusettevõtte juhataja asemiku nimetamine 349.
Tööstusettevõtte juhataja nimetamine 349.
Tööstusettevõtte sisseseadmine, korravastane 300, 301.
Tööstusettevõtte ülemineku määruste rikked 573[1]—573[3].
Tööstusäri pidamine, loata 319.
Töötamisviiside avaldamine, salajaste 510.
Töö väljapressimine, ametialane 626.
Töövõimetu 272.

U

Ujuvabinõu 366[1].
Ulakus 254, 270.
Umbrohu seemned 323.
Ummistamine, jõe, kanali, allika, kaevu 515.
Uputuse tekitamine 528, 529, 534, 564.
Usalduse kuritarvitamine 544—547.
Usaldusrikevargus 548.
Usulised talitused, korra rikked 254.
Usutunde haavamine 507.
Uue kriminaalseaduse kohaldamine 11.

V

Vabadusvastased süüteod 460—475.
Vabastamine, vahialuse 156.
Vabrik, lõhkeainete või laskeainete 222, 223.
Vaenulikku sõjaväkke asumine 81, 97.
Vaesusetunnistus 412.
Vaesuseõiguse saamiseks valeteadete andmine 144.

Vaesuseõiguse tarvitamine asjaolude muutumise peale vaatamata 144.
Vahetustäht 397, 399—401, 406.
Vahialuse põgenemine 157, 158.
Vahialuse põgenemisele kaasaaitamine 156.
Vahialuse vabastamine 155.
Vahtkonna auhaavamine 495.
Vahtkonna laimamine 499.
Vaimuhaiged 39, 272.
Vaimuhaigete haigemajas kinnihoidmine 462.
Vaimuhaigete valveta jätmine 395[1].
Vale isikutõestamine 264.
Valekaebus 139.
Vale kuulujutu levitamine riigikorra kukutamise kohta 119.
Vale kuulujutu levitamine riigi krediidi kohta 121.
Valenime all valimine 105.
Vale seletus, tagandamiseks tunnistuse andmiseks 144.
Vale seletus õiguse saamiseks võõraid asju ajada 144.
Valesüüdistus 139.
Valeteadete andmine isikutunnistuse saamisel 262.
Valeteadete andmine maksujõuetusel 565—567.
Valeteated, esitamine äride registrisse 300[1].
Valeteated külviseemnete kauplemisel 321, 322.
Valeteated, linna kinnisvaramaksu teadaandes 192[1].
Valeteated pärandusvara kohta 572.
Valeteated, riigivalitsusele, asutatava aktsiaseltsi või osaühingu kohta asutamisel 547.
Valeteated süüteo kohta 138.
Valeteated varanduslikust seisukorrast 144, 565, 567, 572.
Valetunnistuse esitamine, sisseveoloa saamisel 320[1].
Valetunnistus kohtus, eeluurimisel 141, 143.
Valetunnistus maakorralduse komisjonis, maksupeakomitees 141[1].
Valetõendus, sisseveoloa saamisel 320[1].
Valevanne 141, 143.
Valgete orjadega kauplemine 490.
Valgustusmineraalõlid 234.
Valija petmine 101.
Valija sundimine 100.
Valimiskoosoleku takistamine korrarikkumisega 99[1].
Valimisorganisatsiooni usaldusse hävitamine 99.
Valimiste mõjutamine 102.
Valimiste takistamine 104.
Valmiste vassimine 105.
Valimisõiguse teostamise takistamine 100.
Valitsuse vastu lugupidamatuse avaldus 79.
Vallandamine, tööliste massiline 357[1].
Valmistusviiside, salajaste, avaldamine 616.
Valveta jätmine, alaealise 395.
Valveta jätmine, vaimuhaige 395[1].
Valve teostamine, ettevaatamata 613.
Vandekohtuniku altkäemaks 620.
Vandekohtuniku kohuste täitmine teise isiku asemel 134.

Vandekohtuniku kohuste täitmisest keeldumine 639.
Vandekohtuniku esinemine, valesti 134.
Vandekohtunikuna mitteilmumine kohustetäitmisele 638.
Vandekohtunikuna valeteadete andmine 638.
Vandekohtu otsuse saladuse avaldamine 637.
Vanemate mittetoetamine 391.
Vangide vabastamine rahvakoondumisel 112.
Vangimaja 14.
Vapi mahakiskumine, rikkumine, moonutamine 136.
Vapipitsat 418, 419.
Varanduse edasiandmine, maksujõuetusel 565—567.
Varanduse hooldaja 544.
Varanduse kasutamise tunnistus 412.
Varanduse rikkumine 514—522.
Varanduse varjamine, maksujõuetusel 565—567.
Varanduse vastuvõtmise, hoidmise, väljaandmise korra rikked ametialased 627, 631.
Varanduslik seisukord, valeteadete andmine 144.
Vargus, liht 548.
raske 548.
privilegeeritud 548.
kvalifitseeritud 548—554.
ametialane 545.
Varguse salk 268.
Varjamine, ametialane 606.
Varjamine, asitõendi või kirjaliku tõenduse 149.
Varjamine, eeluurimise all viibija 151, 152, 606.
Varjamine, panditud, arestitud või sekvestrialuse vallasvara 573.
Varjamine, süüteo ja süütegija 150—153, 606, 607.
Varjamine, süüteo läbi saadud varanduse 580, 581.
Varjamine, väejooksiku 169.
Varjamise karistatavust kõrvaldavad asjaolud 153.
Varjamise salk 268.
Vastuhakkamine liikumisvahendi juhile 125.
Vastuhakkamine võimule 125.
Vastutav toimetaja, ajalehe, 271, 283—286, 290—293.
Vastutuslik valve 39, 41, 55, 64, 67.
Vastuvõtmine, võltsitud rahamärgi või väärtpaberi 400.
Vedelikkude väljavalamine, ettevaatamata 229.
Vedurijuht 457.
Vedurijuhtimise vahendi rikkumine 518.
Veeteede rikkumisest mitteteatamine 536.
Veksel 572.
Veoabinõu toomata jätmine katsemobilisatsiooni, käsutusväe kokkukutsumise, mobilisatsiooni või sõja puhul 173.
Veoradade korraspidamine ja tarvitamine 365.
Veovahendi üldlugemisele või registreerimisele toomata jätmine 174.
Veresegamine 481, 482.
Veresugulasega abiellumine 389.
Viibimine võõras hoones, peremehe teadmata 474.

Viibimine võimu poolt keelatud kohas 159.
Viinamarjaaias phyloxera ülekandmine 517.
Viinamüük, korravastane 304—306.
Viljapuuaia rikkumine 516.
Vis absoluta 46.
Vis compulsiva 46.
Vis major 42.
Volinik 544.
Voorimees 454.
Vormikandmine, mittekuuluva 263.
Vormirikked, tegudes ja aktides 633, 634.
Võiduloosid 318.
Võimaldamine põgeneda 613.
Võimaldamine riisuda, hävitada, kaotada julgeoleku pärast salajashoitava plaani või dokumendi, ametialane 615.
Võimaldamine, süüteo 145—147, 605.
Võimudele vastuhakkamine 122—137.
Võimukorralduse täitmata jätmine 123.
Võimuliialdus 598, 599.
Võimumärgi rikkumine 127, 136.
Võimu omastamine 133.
Võimutegevusetus 601—604, 607.
Võimuteostamise takistamine 123, 125, 130.
Võlausaldaja 572, 573[2], 573.
Võlg, kustunud 575.
Võlgade korraldamine, põllupidajate ja kalurite 572[1], 572[2].
Võlgniku sundelukohast lahkumine 160.
Võltsimine, asitõendi, kirjaliku tõenduse 142.
Võltsimine, dokumendi 407, 409—414[1], 628, 629.
Võltsimine, pitserite 416—419.
Võltsimine, rahamärgi 397, 399—402, 406.
Võltsimine, riigiõigusliku dokumendi 95.
Võltsimine, väärtpaberi 397—406.
Võltsimise salk 268.
Võltsitud dokumendi edasiandmine 415.
Võltsitud dokumendi tarvitamine 415, 576.
Võrdlev raskus, karistuste 64.
Võõrandamine, panditud, arestitud või sekvestrialuse vallasvara 573.
Võõrandamine, tööstus- või kaubandusettevõtte 573[1]—573[3].
Võõra riigi kodakondsusse astumine 137
Võõraste asjade ajamine ilma õiguseta 140.
Võõraste asjade ajamine, tunnistuseta 144.
Võõraste asjade ajamiseks õiguse saamiseks vale seletuse andmine 144.
Võõrastemajapidaja registreerimise korra rikked 258.
Võõra vara omandamine 540—545.
Võõra varanduse omandamise salk 268.
Võõra varanduse rikkumise salk 268.

Väejooksiku varjamine 169.
Väejooksule kihutamine 168.
Väeosa auhaavamine 495.
Väeosa laimamine 499.
Väeosade äraandmine 80, 96, 97.
Vägistamine 483—486.
Vägivallategu 438—442, 611.
Vägivallateod rahvakoondumisel 111, 112.
Vägivald võimu vastu, lugupidamatuse väljenduseks 135.
Välismaa kohtu otsus 8.
Välismaalase, üle piiri saadetu tagasitulek 159.
Välismaalase teenistusse võtmine teenistusloata 319[1].
Välismaalase väljasaatmine 23.
Välismaalaste alluvus 4, 5, 7—9.
Välismaksuvahendid 316[1].
Välisriigile sõjas abiks olla, lubadus 82, 97.
Välisriigi riigipea kallal vägivallategu 439.
Välisriigi riigipeale kehavigastuse tekitamine 435.
Välisriigi riigipea tapmine
Välisriigi riigipea teotamine 108.
Välisriigi riigivõimu märgi teotamine 107.
Välisriigi saadiku teotamine 108.
Välisriigi valitsuse avatlemine vaenulikku tegevusse 82, 97.
Välisriigivastased süüteod 106—109.
Väljaandja, trükitoote 293.
Väljaandja, trükitoote, šantaažil 579.
Väljakaevatud asjade võtmine 595.
Väljapressimine 556.
Väljapressimine, ametialane 618, 619, 625, 626.
Väljapressimise salk 268.
Väljarändamisele avatlemine, kuulujutuga 257.
Väljarändamisele kallutamine, sugukõlvatuse sihiga 490.
Väljavedu, kapitalide 240[1].
Vältav süütegu 71.
Värvid 213.
Väärtmetallid 316[1].
Väärtmärgid 404—406.
Väärtpaberi võltsimine 397—406.
Väärtpaberite väljaandmine, valmistamine, korravastane 316.

Õ

Õhulaeva ehitamise määruste rikkumine 526, 533.
Õhulaeva ekspluateerimise määruste rikkumine 526, 533.
Õhulaevajuht 457.
Õhulaeva rikkumine 524, 532.
Õhusõidu liikumise hädaohustamine 524, 526, 530, 532—536.
Õhutamine, avalik, süütegudele 115, 117.
Õhutamine, mitteavalik, süütegudele 116.
Õienduste mitteavaldamine ajalehes 283.
Õiguse tarvitamine, kaotatud 159.
Õigusmõistmise rikked 635—638.
Õiguste kaotus 18—21, 22, 56, 61, 70.

Õiguste tagasiandmine 21.
Õigusttõendava asja võltsimine 412.
Õigusvõimete kaotus 19, 22.
Õnnetused, tööstuses 352.
Õnnetuse puhul vargus 549.

Ä

Ähvardamine 46, 473, 579, 611.
Ämmaemand 194, 196.
Äraandlik kahevõitlus 448.
Äraandlik tapmine 422.
Ärameelitamine 480.
Ärevust tekitavad kuulujutud 255—257.
Äriajamine, keelatud, ametniku 642.
Äriasjaks muutumine, kuritegevuse 65.
Äride registrisse valeteadete esitamine 300[1].
Ärimaksu komisjoni ekspert 513.
Ärimaksu teadete avaldamine, salajaste 513.
Äriraamatud, valed, krediit-, kooperatiivasutis, aktsia- selts, osaühing 547.
Ärisaladuste avaldamine 512.

Ö

Öövargus 548, 550, 551.

Ü

Ühing, keelatud 112[1].
Ühiskondliku õnnetuse kannatajatele määratud varanduse omastamine 543.
Üldhädaohtlik tapmine 422.
Üldhädaohtlikud süüteod 523—536.
Üleastumine 3.
Ülema väljakutse kahevõitlusele 447.
Ületunnitööd 351[1].
Üleujutamine 523.
Ülevaatus, seadusvastane 611.
Üliraske kehavigastus 431.
Ülistamine, süüteo 118.
Ülivõim 42.
Ümbruselanik 141.
Üürnikkude registreerimine 258, 260.

Ülevaade Kriminaalseadustiku ajaloost.

Eesti Kriminaalseadustiku koostamise mõte kerkis üles varsti peale Eesti iseseisvuse tekkimist. Olgugi et seadusega 9. novembrist 1918. a. tunnustati maksvaks E. V. kõik endised seadused, millised E. V. territooriumil 24. oktoobril 1917. a. jõus olid, seega kriminaalõiguse alal Vene 1845. a. kriminaalseadustik (nn. Nuhtlusseadus), Vene 1864. a. kriminaalseadustik (nn. Rahukohtu nuhtlusseadus) ja osad Vene 1903. a. kriminaalseadustikust (nn. Uuest nuhtlusseadusest), oli selge, et siin ainult üleminekuaja korraga tegemist võib olla.

29. juulil 1921. a. avaldas Riigikogu soovi, et Vene 1903. a. kriminaalseadustik meie olude kohaselt ümber töötataks ja eesti keeles maksma pandaks. Selle Riigikogu sooviavalduse kohaselt moodustas Vabariigi Valitsus otsusega 1. märtsist 1922. a. komisjoni ja tegi sellele ülesandeks 1903. a. kriminaalseadustik meie olude kohaselt ümber töötada ja see eesti keeles Vabariigi Valitsusele esitada.

Komisjon alustas oma tööd 12. märtsil 1922. a. ja lõpetas selle 17. detsembril 1924. a.

1922. a. suvel avaldas komisjon trükis uue Kriminaalseadustiku üldosa kava ja 1923. a. terve Kriminaalseadustiku kava.

31. jaanuaril 1925. a. esitas Vabariigi Valitsus Riigikogule uue Kriminaalseadustiku eelnõu.

Teine ja kolmas Riigikogu arutasid seda eelnõu esmalt vastavas erikomisjonis, hiljem Riigikogu koosolekutel 1925.—1929. aastates. Lõplikult võttis Riigikogu Kriminaalseadustiku vastu 26. märtsil 1929. a. (avaldatud RT 56 — 1929. a.). Kriminaalseadustiku maksmapanemine venis, kuna väljatöötamisele kuulus Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadus ja rida teisi seadustikke, millised ühel ajal Kriminaalseadustikuga pidid maksma hakkama.

19. septembril 1934. a. andis Riigivanem dekreediga seadusjõu Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadusele. Kuna samaks ajaks ka teised vastavad seadustikud valmisid, on Kriminaalseadustiku maksmahakkamist loota 1. jaanuariks või hiljemalt 1. veebruariks 1935. a.

Kriminaalseadustik.

ÜLDOSA.

Kriminaalseadustiku jaotus üld- ja eriossa, mis puudub UNS, võeti sisse komisjoni poolt. Selle jaotuse leidis komisjon tarviliku olevat sisse võtta, silmas pidades, et mõlemad nimetatud osad (esimene sisaldab UNS 1. peatüki, teine — 2. peatükist peale kuni lõpuni) teineteisest täiesti lahku lähevad oma sisu kui ka konstruktsiooni poolest. Uue jaotuse tõttu, — mis ka mitmes välisriigi kriminaalseadustikus, eriti uuemates seadustikkudes, läbi viidud, — esineb terve seadustiku materjal ülevaatlikumalt, niisama on selle tsiteerimine tarvitamisel kergendatud.

Üldosa sisaldab, nagu tähendatud, UNS 1. peatüki võrdlemisi tõsiste muudatustega: täiesti uutena esinevad käesolevas eelnõus 4. ja 5. peatükk; põhjapanevad muudatused on 1., 3., 8. ja 9. peatükis (UNS 1., 3., 6. ja 7. jaotus); vähemate muudatustega on 2. ja 7. peatükk (UNS 2. ja 5. jaotus). Üksikasjalised märkused nende muudatuste kohta järgnevad nimetatud peatükkide ja üksikute paragrahvide juures. (KrS motiivid).

1. peatükk.

Üldmäärused.

§ 1. Süüteoks loetakse tegu, mis selle kordasaatmise ajal seadusega keelatud karistuse ähvardusel. (UNS § 1).

Sellest paragrahvist on, võrreldes UNS, välja jäetud märkus, sest et see peaasjalikult tingitud oli osalisest UNS maksmapanemisest Venemaal. Mis puutub märkuse teise jaosse, milles viide tehakse Tolliseadusele, siis tuleb tähendada, et seesugune viide oli süsteemilt ekslik, kuna seadustiku § 5 juba määrab vahekorra Kriminaalseadustiku ja eriseaduste vahel ja viimastes peavad need piirid ära tähendatud olema, missugustes käesolevat seadustikku eriseaduse normide täienduseks tarvitada tuleb. (KrS motiivid).

§ 2. Süütegude eest määratavad karistused on:
1) surmanuhtlus;
2) sunnitöö;
3) vangimaja;
4) arest;
5) rahatrahv. (UNS § 2).

Käesolev paragrahv sisaldab eneses peakaristuste redeli. UNS tundis järgmisi karistusi: surmanuhtlus, sunnitöö, asumisele saatmine, kinnipidamine parandusmajas, kinnipidamine kindluses, kinnipidamine türmis, arest ja rahatrahv; sellega, peale surmanuhtluse ja rahatrahvi, 6 liiki vabaduskaotuselisi karistusi.

Mis puutub surmanuhtlusse, siis kavatses UNS väljatöötamise komisjon alguses seda karistust üldse mitte sisse võtta, kuna surmanuhtluse vastane vool seltskonnas ja teaduseski suur oli. Kuid arvesse võttes arvustusi väljatöötatud kava kohta, eriti välismaa kriminalistide omi (näiteks saksa kriminalisti Liszti kriitika), leidis UNS väljatöötamise komisjon siiski tarviliku olevat surmanuhtlus sisse võtta. Selle karistuse tarvitamine eriosas oli aga väga piiratud; surmanuhtlusega oli ähvardatud ainult osa riigivastaseid süütegusid, kuna nn. üldsüütegude hulgas see sanktsioon puudus.

Peale nimetatud quasi liberaalsete voolude vene seltskonnas, mis muidugi mõju avaldasid, oli vene oludes veel teine põhjus, mis võimaldas surmanuhtluse kui mitte väljaheitmist, siis vähemalt tunduvat piiramist. UNS kui ka NS oli karistusena tarvitusel asumisele saatmine; sellega saadi kriminaalpoliitiliselt peaaegu sedasama kätte mida surmanuhtlusega — süütegija jäädavalt eraldamist seltskonnast või vähemalt sellest ümbrusest, kus süütegija elas või kus tema oma süüteo korda saatis. Ühes sellega katsuti ka Siberi koloniseerimist arendada.

Need põhjendused surmanuhtluse väljaheitmiseks või kitsendamiseks puuduvad aga meie oludes täiesti, kuna asumisele saatmiseks puudub meil vastav territoorium; ka kriminaalõigus ei eita surmanuhtlust karistusena. Kriminaalpoliitiliselt peab aga tähendama, et meie oludes peale üleelatud rahutuid aegu seesuguse radikaalse karistuse järgi on möödapääsemata tarvidus. Sõda on nii demoraliseerivalt mõne liigi kurjategijate peale mõjunud, et nende parandamiseks sagedasti lootust ei ole. Teisest küljest on kahtlemata tähtis surmanuhtluse generaalpreveneeriv mõju.

Kõigil neil kaalutlustel leidis komisjon tarviliku olevat surmanuhtlus kui karistus sisse jätta ja tema tarvitamist ka mõne üldsüüteo peale laiendada.

Ühes sellega peab aga tähendama, et ka neil juhtudel, kus surmanuhtlus ainsa karistusena on sanktsioonis ette nähtud, tema tarvitamine siiski mitte ainuvõimalik ei ole. Käesoleva seadustiku § 53 p. 2 järgi on võimalik süüd vähendavate asjaolude olemasolul üle minna surmanuhtluselt järgmisele karistusliigile — sunnitööle.

Rahatrahvi sissejätmine ei tarvita lähemat motiveerimist.

Üle minnes peakaristuste redeli tähtsama osa — vabaduskaotuseliste karistuste — vaatlusele, paistab kohe silma, et UNS näeb liiga palju liike vabaduskaotuselisi karistusi ette. Peab tähendama, et UNS väljatöötamise komisjon eriti selle karistusredeli osa kindlaksmääramisel vabalt talitada ei võinud, sest ta oli seotud keisri poolt 11. XII 1879 kinnitatud riiginõukogu otsusega, mis juba

enne komisjoni tööde algust karistusredeli fikseeris. Teisest küljest oli see karistusredel ka juba suur samm edasi maksvast NS, mille karistusredel vabaduskaotuseliste karistuste suhtes oli veel keerukam ja suurem.

Üldiselt läheb karistusredelite arenemiskäik kõigi riikide kriminaalseadustikes ikka enam ja enam lihtsustamise poole. Suurem osa 20. sajandi kriminaalseadustikke lepib 2—3 vabaduskaotuselise karistusega. Saksamaal väljatöötatavad uue kriminaalseadustiku kavad tunnevad 3 vabaduskaotuselist karistust ja viimasel ajal, nagu kuulda, ei taheta ka sellegagi leppida, vaid needki kokku tõmmata üheks vabaduskaotuseliseks karistuseks. See lihtsustamise tendents on täiesti arusaadav; vabaduskaotuselise karistuse peatundemärk on tema kestus; uuemal ajal, kus peaaegu kõikide vabaduskaotuseliste karistuste teostamisel progressiivset süsteemi tarvitatakse, ei ole enam võimalik üksikute vabaduskaotuseliste karistuste režiimi niivõrd erindada, et karistustel peale kestuse veel muid eritundemärke oleks. Sellega oleks siis soovitavam ainult üht vabaduskaotuselist karistust karistusredelisse võtta. Kuid ka siinjuures tekivad mitmed raskused, mille tõttu tuleb praegusel ajal kompromissiga leppida ja vabaduskaotuselise karistuse liike vähendada nii palju kui võimalik.

Pöörates nüüd tagasi UNS § ülesseatud vabaduskaotuseliste karistuste poole, peab esmalt tähendama, et asumisele saatmine, nagu ülemal juba tähendatud, on karistus, mida meie oludes täide saata ei saa ja mis tahes-tahtmata peab välja jääma; ka põhimõtteliselt peab ütlema, et vaimustus transportatsiooni vastu, mis omal ajal teaduses võrdlemisi suur oli, praegusel ajal on juba kustunud ja kriminaalpoliitiliselt seda karistust otstarbekaks ei peeta.

Edasi köidab tähelepanu kinnipidamine kindluses. Ka see karistus — custodia honesta, nagu seda nimetatakse — ei ole meie oludes kohane. See on keskmise kestusega ja ei pea häbistav olema. Kui aga viimasest kriteeriumist välja minna ja jaotada kõik vabaduskaotuselised karistused häbistavaiks ja mittehäbistavaiks, siis selgub, et UNS süsteem on selles suhtes puudulik. Kui mittehäbistavaiks lugeda aresti ja kindlust ja neile vastavaiks häbistavaiks türmi ja parandusmaja, siis puudub sunnitööle kui pikaajalisele häbistavale karistusele vastav mittehäbistav karistus.

Raske on öelda, et üks süütegu on oma iseloomu järgi häbistav ja teine mitte. Kui juba see kriteerium aluseks võtta, siis peab ütlema, et iga süüteo motiiv võib olla ühel juhul häbistav, teisel — mittehäbistav. Sellele seisukohale on asunud muuseas Norra kriminaalseadustik, võttes karistusredelisse kaks paralleelset vabaduskaotuselist karistust — üks häbistava iseloomuga, teine mittehäbistava iseloomuga, kuid ühe ja sama kestusega; selle tõttu võimaldatakse kohtule, arvesse võttes süüteo motiive, üht või teist karistust igal üksikul juhul määrata.

Kui aga küsida, missugune moment iseloomustab karistuse häbistavust või mittehäbistavust, siis on ka selle peale raske vastata; ainsaks momendiks võiks olla asjaolu, kas karistus on ühendatud õiguste kaotamisega või mitte. Õiguste kaotamine on aga uuema aja kriminaalseadustikes kaotanud oma kindla seose üksikute karistusliikidega ja on suuremalt jaolt saanud fakultatiivseks; samuti on õiguste kaotamine ka häbistava iseloomu kaotanud ja saanud spetsiaalpreventiivseks karistuse abinõuks, mida kohtunik igal üksikul juhul tarvitusele võtab, hinnates süütegija iseloomu.

Lõpuks peab veel tähendama, et UNS eriosas ainult mõnikümmend juhtu on, kus karistusena ette nähtud kindlus. Nende mõningate harvade elus ettetulevate juhtude jaoks erivangimaja oma režiimiga sisse seada on praktiliselt täiesti otstarbetu. Kõige selle tõttu on komisjon seisukohale jõudnud, et kindlust kui karistusliiki võiks täiesti välja heita.

Jääksid üle UNS ettenähtud vabaduskaotuselistest karistustest sunnitöö, parandusmaja, türm ja arest; ka nende karistuste lähemal vaatlemisel tekib kahtlus, mispärast parandusmaja ja türm iseseisvatena esinevad. Türmi kestus on UNS järele 2 nädalast kuni 1 aastani, parandusmaja kestus 1½ aastast kuni 6 aastani. UNS ettenähtud türmi eritundemärk oli üksikvangistus. Meie oludes üksikvangistust teostada on praktiliselt vaevalt võimalik, põhimõtteliselt aga täiesti otstarbetu. Üksikvangistus kui erikaristus on oma aja ära elanud; ta on järele jäänud ainult vähese osana progressiiv-süsteemis. Kui aga nüüd progressiiv-süsteemi tarvitada parandusmaja-karistuse täidesaatmisel, üksikvangistust ainuõndsakstegeva abinõuna türmkaristuse juures eitada ja viimases ka, niipalju kui võimalik, teostada progressiiv-süsteemi, siis kaob igasugune võimalus eraldada üht nimetatud karistusliiki teisest. Ühetaolise režiimiga karistused peavad aga põhimõtteliselt üht nime kandma. Kui nüüd arvesse võtta, et kaugelt suurem hulk karistusi, mis igal aastal tegelikult mõistetakse, on just türmkaristused, kui sanktsioonid vähemate kuritegude eest, siis tuleks üksikvangimaju riigil suuremal määral ehitada, mis aga finantspoliitiliselt soovimatu, kui mitte täiesti võimatu lähemal ajal. Sellepärast, kaaludes küsimuse teoreetilist kui ka praktilist külge, otsustas komisjon loobuda venetüübilisest türmkaristusest ja see liita parandusmajaga.

Kõike kokku võttes leidis komisjon võimaliku olevat üles seada järgmise peakaristuste redeli: 1) surmanuhtlus, 2) sunnitöö, 3) vangimaja, 4) arest ja 5) rahatrahv, kust, võrreldes UNS, välja heidetud on asumisele saatmine ja kindlus ning türm liidetud parandusmajaga ühise nime all „vangimaja". Sunnitöö alalejätmise leidis komisjon tarviliku olevat, silmas pidades, et selle karistuse alla satuvad raskemad kurjategijad, kelle kohta ehk küll progressiivsüsteem ka võimalikult tarvitusele tuleks võtta, kuid modifitseeritult nende eriiseloomule ja vastavalt karistuse pikaajalisusele. (KrS motiivid).

§ 3. Süütegu, mille eest seadus määrab raskema karistusena surmanuhtluse või sunnitöö, nimetatakse raskeks kuriteoks.

Süütegu, mille eest seadus määrab raskema karistusena vangimaja, nimetatakse kuriteoks.

Süütegu, mille eest seadus määrab raskema karistusena aresti või rahatrahvi, nimetatakse üleastumiseks. (UNS § 3).

Käesolev paragrahv on, võrreldes UNS § 3, muudetud vastavalt käesoleva seadustiku § 2 ja 3. peatükis ettetulevaile normidele. Liigitamine raskeks kuriteoks, kuriteoks ja üleastumiseks on alale jäänud, kuid rasket kuritegu ja kuritegu iseloomustavad karistusliigid on karistusredeli muutmise tõttu ka muutunud. (KrS motiivid).

2. peatükk.

Kriminaalseaduse maksvuspiirkond.

Käesolevast peatükist on välja heidetud UNS § 7, 8 ja 12; esimese kahe paragrahvi väljaheit on enesest-mõistetav, kuna Eesti Vabariigil niisuguseid suhteid Türgi-, Pärsia-, Hiinamaaga, Koreaga ning Buhaaraga ei ole, kui oli Vene riigil; § 12 kohta arvas komisjon, et välisriikides maksvais kriminaalseadustikes ettenähtud karistuste redel meie omale harilikult ei vasta ja sellepärast kohtul tehniliselt võimatu oleks täpselt neile karistustele meil seatud tagajärgi määrata; pealegi on õiguste või õigusvõimete võtmine ja kitsendamine suurel määral antud kohtu äranägemise meelevalda, milleks teadagi vaja oleks põhjalikult tutvuneda iga käesoleva süüteo asjaoludega; see oleks aga vaevalt võimalik; sellepärast arvati õiglasemaks nende üksikute juhtude peale, kus meie kodanikule välismaal mõistetud karistusele tuleks meil õiguste kärpimised juurde lisada, tähelepanu mitte pöörata. (K r S m o t i i v i d).

§ 4. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad kõik Eesti Vabariigi piirides kordasaadetud süüteod, olgu kordasaatja Eesti Vabariigi kodanik või välismaalane, § 5 ettenähtud eranditega. (UNS § 4).

§ 5. Käesoleva seadustiku alla ei kuulu:

1) teod, mida karistatakse eriseaduste järgi, neis piirides, mis määratud nimetatud seadustes;

2) nende välismaalaste süüteod, kellel Eesti Vabariigis eksterritoriaalsuse õigus. (UNS § 5).

UNS olev eriseaduste nimestik heideti välja, kuna need veel eestistamata ja praegusel ajal veel täielist loendit teha ei saa; selle asemel võetakse käsitusele üldistav sõna „eriseadused"; UNS § 5. p. 2 ja 3 langevad välja kui meile mittekohased. (K r S m o t i i v i d).

§ 6. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad nende Eesti Vabariigi kodanikkude poolt välismaal kordasaadetud süüteod, kellel seal eksterritoriaalsuse õigus. (UNS § 6).

§ 7. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad Eesti Vabariigi kodanikkude poolt väljaspool Vabariigi piire kordasaadetud süüteod:

1) kui need on rasked kuriteod või kuriteod või

2) kui need on sarnased üleastumised, mille karistatavus nende kordasaatmisel väljaspool Eesti Vabariigi piire ette nähtud Vabariigi poolt sõlmitud rahvusvahelises lepingus.

Käesoleva seadustiku alla kuuluvad ka välismaalaste poolt väljaspool Eesti Vabariigi piire kordasaadetud süüteod:

1) kui need on rasked kuriteod või Eesti Vabariigi kodanikkude õiguste või Eesti Vabariigi varanduste või sissetulekute vastu sihitud kuriteod või

2) kui kuriteo karistatavus selle kordasaatmisel väljaspool Eesti Vabariigi piire ette nähtud Vabariigi poolt sõlmitud rahvusvahelises lepingus. (UNS § 9).

§ 8. Väljaspool Eesti Vabariigi piire kordasaadetud süüteo eest ei võeta § 7 nimetatud juhtudel kordasaatjat vastutusele käesoleva seadustiku järgi:

1) kui tegu selle kordasaatmise koha seaduse järgi ei olnud keelatud;

2) kui süüalune välismaa kohtu seadusjõulise otsusega on õigeks mõistetud või karistusest vabastatud;

3) kui süüdlaseks mõistetu välismaa kohtu otsusega määratud karistuse täielt on ära kandnud või

4) kui võõra riigi vastu sihitud süütegu kuulub nende hulka, milles ei lubata süüaluse väljaandmist.

Väljaspool Eesti Vabariigi piire kordasaadetud süüteo eest käesoleva seadustiku § 7 järgi vastutusele võetavale isikule kergendatakse karistust § 53 põhjal, kui süüdlaseks mõistetu välismaa kohtu otsusega määratud karistusest ühe osa on ära kandnud või kui süüteo kordasaatmise koha seadus, võrreldes käesoleva seadustikuga, määrab kergema karistuse. (UNS § 10).

§ 9. Paragrahv 8 esimeses lõikes p.p. 1 ja 2 ning teises lõikes sisalduvad määrused ei maksa §§ 74—76 ettenähtud raskete kuritegude kohta ja, kui süüdlane Eesti Vabariigi kodanik, siis ka mitte nende süütegude kohta, mis §§ 80—87, 92—96, 605 teises ja kolmandas lõikes ja 607 neljandas lõikes on tähendatud. (UNS § 11).

§ 10. Välismaalane, kes väljaspool Eesti Vabariigi piire saatnud korda raske kuriteo või kuriteo, mille eest ta Eesti Vabariigis ei ole seatud korras süüdlaseks või süütuks mõistetud või karistusest vabastatud, antakse välja lepingu järgi, mis sõlmitud süüaluse väljaandmist nõudva riigiga, või selles suhtes nimetatud riigiga maksva vastastikkuse põhjal.

Eesti Vabariigi kodanik antakse välja samadel tingimustel, kuid ainult lepingu järgi, mis sõlmitud süüaluse väljaandmist nõudva riigiga. (UNS § 13).

Komisjon luges vajalikuks täiendada seda paragrahvi uue teise jaoga, millega võimaldatakse oma kodanikke välja anda, kuid ainult sellekohase lepingu olemasolul, mitte aga tekkinud vastastikkuse põhjal. (KrS motiivid).

§ 11. Uut kriminaalseadust kohaldab kohus otsuste tegemisel ka nende tegude kohta, mis saadeti korda enne uue seaduse maksmahakkamist, kui need teod kordasaatmise ajal olid keelatud karistuse ähvardusega.

Uue seaduse põhjal määratavat karistust kergendatakse § 53 järgi, kui süüteo kordasaatmise ajal maksva seaduse järgi karistus uue seadusega võrreldes oli kergem.

Karistatavust kõrvaldav aegumise tähtaeg arvatakse välja selle seaduse põhjal, mis süüteo kordasaatmise (§ 69 p.p. 1 ja 2) või kohtuotsuse tegemise ajal (§ 69 p. 3) oli maksev, kui selles seaduses määratud tähtaeg uue seadusega võrreldes on lühem. (UNS § 14).

3. peatükk.

Karistused.

Käesolev peatükk sisaldab üksikasjalikke norme karistuste kohta. Võrreldes UNS 1. peatükki 3. jaotusega, on täielikult välja jäetud terve rida paragrahve ja nimelt: § 17, 19, 23, 25, 26, 29, 32, 34 ja 35 (suurem osa). Kuna meil asumisele saatmine ja kindlus pea- kui ka lisakaristusena ära langevad, peavad § 17, 19 ja 23 ära jääma. § 25, 26 ja 29 äralangemine on ligemalt motiveeritud märkustes § 18 ja 19 juurde. UNS § 32 jäeti välja järgmistel kaalutlustel: nimetatud paragrahviga taheti konstrueerida isesugust parandusasutist nimega „töömaja" kurjategijatele, kes olid türmi mõistetud. Töömaja oli arvatud quasi lisakaristusena türmile teatavail tingimustel. Kindlad kontuurid selle asutise kohta puudusid nähtavasti venelastel enestelgi; niipalju on aga selge, et ühest küljest pidi nimetatud asutisse paigutatama tööpõlgajaid süütegijaid, teisest küljest pidi töömaja täiendama türmkaristust, mis oli liiga ühekülgselt (üksikvangistus) arvatud. Kuna aga selge on, et rõhuv enamus kurjategijaist tööpõlgajad ja suurem tõukejõud kuritegevusele andumiseks just võõrdumine tööst on, siis on arusaadav, et iga vabaduskaotuselise karistuse siht peab olema vahialust tööd tegema õpetada ja töötamist harjumuseks teha. Sellepärast ei või „töömaja" mitte eriline türmi lisakaristus olla, vaid iga vabaduskaotuseline karistus peab teatud määral töömajaks saama. See siht on, nii palju kui võimalik, teostatud nn. progressiivsüsteemis, mida kavatsetakse kõikide vabaduskaotuseliste karistuste täidesaatmisel (peale aresti) maksma panema. Eriti peab aga muutuma türmi kui ainult üksikvangistuse iseloom. Neil põhjustel leidis komisjon, et eriasutise „töömaja" sisseseadmine nii põhimõtteliselt kui ka praktiliselt on otstarbekohatu ja heitis vastava UNS paragrahvi välja.

UNS § 34 ja 35 käsitavad keeldu elada peale karistuse ärakandmist teatud kohtades ja politsei valvet nende isikute üle. Ka need instituudid otsustas komisjon välja heita. Mis puutub keelusse elukohta valida, siis ei või see meie oludes juba territoriaalseil põhjusil aset leida.

Politsei valve asjus on veneaegne praktika näidanud, et selle instituudi korralik funktsioneerimine on võimatu; see kas muutub puht-formaalseks — lihtsaks enesest teatamiseks politseiasutises, või aga läheb nii raskeks, et ta karistusest vabanenud isikule suuri takistusi teeb töö leidmiseks ja korralikku seltskonda tagasi pööramiseks. Sellepärast leidis komisjon otstarbekohase olevat ka see instituut välja heita. Selle asemel soovitab komisjon ellu kutsuda sellekohaseid patronaate, kes võiksid vabakslastuile toeks ja abiks olla. (KrS motiivid).

§ 12. Surmanuhtlus saadetakse täide mitteavalikult poomise või, surmamõistetu soovil, mürgitamise läbi. (UNS § 15).

Selle paragrahviga on maksma jäetud UNS § 15 ettenähtud kord, mille järgi surmanuhtlus täide saadetakse poomise läbi, kuid uuendusena esineb võimaluse andmine surmamõistetule otsust täide saata lasta ka mürgitamise läbi. Komisjon kaalus läbi kõik tema teada olevad surmanuhtluse täidesaatmise viisid: mahalaskmine, giljotiin, kirves, mõõk, garrott, elektritool ja poomine, ning jäi peatuma nimelt poomise kui viisi juures, mis kõige vähem füüsilist piina tekitab. Kui ka paistaks, et kõige õigem surmanuhtluse täidesaatmise viis oleks mahalaskmine, siiski selgus, et mahalaskmine on halvemaid surmanuhtluse täidesaatmise viise. Eriti on kindlaks tehtud, et mahalaskmine pahatihti ei tekita otsekohe surma ja teeb mitmekordse laskmise tarvilikuks, mis aga arusaadavalt füüsilist kui ka hingelist piina tekitab. Ka elektritool ei ole küllaldaselt kindel surmanuhtluse täidesaatmise viis, nagu seda Ameerika praktika näidanud, ja sagedasti nõuab mitmekordset voolulaskmist. Poomine aga on juba seepärast vastuvõetav, et tema igal juhul halvab kohe surmamõistetu mõistust ja seeläbi temalt võtab igasuguse valu- ja piinatunde. Selle seisukohaga ühines vastava järelepärimise peale ka ülikooli arstiteaduskond. Et aga arvatavasti suurema hulga süüdimõistetute peale teadmine, et poomissurm ees seisab, hingeliselt väga rusuvalt mõjuda võib, otsustas komisjon alternatiivselt täidesaatmise viisi tarvitusele võtta: surmamõistetule, kellel küllalt hingelist jõudu on, kuid kes poomist põlgab, võimaldada mürgitamise läbi surra. Vastava järelepärimise peale seletas ülikooli arstiteaduskond, et võimalik on joogi või söögi sees võetud mürgise aine läbi kiirelt ja valuta surra. Neil kaalutlustel võttis komisjon vastu § 12 uue redaktsiooni. (KrS motiivid).

§ 13. Sunnitöö määratakse tähtajata või tähtaegselt neljast kuni viieteistkümne aastani.

Sunnitöölisi peetakse kinni sunnitöömajades ja neid pannakse tegema sunduslikke raskeid töid niihästi sunnitöömajades kui ka väljaspool.

Kinnipidamise viis, vastavalt parandamise sihile, määratakse lähemalt vangistuse seadustikus. (UNS § 16).

Käesolev paragrahv sisaldab eneses UNS § 16 norme. Sunnitöö tähtajad on endiseks jäänud. Ära on langenud asumisele saatmine peale sunnitöö ärakandmist, niisama ka märkus 1 ja 2, kuna täidesaatmise viis lähemalt määratakse Vangistusseadustikus. Too-

nitatud on ainult asjaolu, et täidesaatmise viisi aluseks võetakse süütegija parandamine, sellega niipalju kui võimalik praegu välisriikides maksev progresiivne süsteem. (KrS motiivid).

§ 14. Vangimaja karistus määratakse kahest nädalast kuni kuue aastani.

Vangimajja mõistetuid peetakse kinni vangimajades ja neid pannakse tegema sunduslikke töid niihästi vangimajas kui ka väljaspool.

Mitte üle kuu kuu kinnimõistetuid võib saata töödele väljaspool vangimaja ainult nende oma nõusolekul.

Kinnipidamise viis, vastavalt parandamise sihile, määratakse lähemalt vangistuse seadustikus. (UNS § 18, 20).

Käesolev paragrahv sisaldab UNS § 18 ja 20 norme muudetud kujul. Vene parandusmaja ja türmi ühendamise aluseks võetud kaalutluste kohta vaata märkused § 2 juurde. UNS § 18 ja 19 ning märkustes ettetulevaist täidesaatmise määrustest on muudetud kujul sisse võetud ainult kinnipidamise koha äramääramine ja sunduslikkude tööde kord vangimajas ja väljaspool vangimaja. Üksikasjalise täidesaatmise korra asjus tehakse viide Vangistusseadustikule, kuid ära tähendades, et täidesaatmise viis peab vastama parandamise sihile, seega praktiliselt tuleb võimalikult läbi viia välisriikides läbiproovitud progressiivne süsteem. Ka üksikvangistuse kohta pole üksikuid määrusi, sest seda võib tarvitusele võtta mitte iseseisvalt, vaid kui lahutamata osa progressiivsest süsteemist. Kolmanda lõikena on käesolevasse paragrahvi paigutatud määrus, mille järgi mitte üle 6 kuu kinnimõistetud võivad nõuda, et neid välistöödele ei saadetaks. See norm on tarvilik sellepärast, et vangimajja alla 6 kuu langevad süütegude eest ka isikud, kelledelt kahtlemata nõuda ei või, et nad välistöödel peaksid käima. UNS § 18 märkus 4 ja § 20 märkus 2 sisaldavad norme ennetähtaegse vabastamise kohta, mis siit kohalt välja jäetud, sest et need on üksikasjaliselt normeeritud üldosa peatükis 5. Ühendatud türmi- ja parandusmaja-karistuse vangimaja tähtaeg on kahest nädalast kuni kuue aastani. (KrS motiivid).

§ 15. Arest määratakse ühest päevast kuni kuue kuuni.

Aresti mõistetuid peetakse kinni arestimajades ühiselt, kuid nende palvel ja vabade kambrite olemasolul — üksikult.

Üle seitsme päeva aresti mõistetuid kohustatakse endile valima tegevust, mis lubatud arestimajas. (UNS § 21).

Käesolevast paragrahvist on, võrreldes UNS § 21, välja jäetud 4. lõige, kui meie oludes mittetarvilik ja otstarbetu. UNS § 21 märkus jäi arusaadavalt välja, kui ajutine määrus, mis oli tingitud NS maksvusest. (KrS motiivid).

§ 16. Sunnitöö tähtaeg määratakse aastate ja poolaastate, vangimaja tähtaeg — aastate, kuude ja nädalate, ning aresti tähtaeg — kuude, nädalate ja päevade kaupa.

Seaduses ettenähtud lisakaristuste tähtajad — õiguse kaotus töötada pärast karistuse kandmist seaduses nimetatud kaubandus- ja tööstusaladel või muus tegevuses, niisama riigi või omavalitsuse teenijate tagandamisega kaasaskäiv keeld pidada samasugust või kõrgemat teenistuskohta — määratakse aastate ja kuude kaupa.

Tähtaegade väljaarvamisel loetakse päevas kakskümmendneli tundi, nädalas — seitse päeva; kuud ja aastad arvatakse kalendri järgi. (UNS § 22).

Käesolevas paragrahvis on, võrreldes UNS, 1. lõige muudetud vastavalt karistusredeli muutmisele; 2. lõikest on välja jäetud vaimulikkude õiguste kitsendused, kuna käesoleva seadustiku eriosa on välja jäetud paragrahvid, mis vaimulikke karistavad nende erikohuste ebaõige talitamise eest; 2. lõikes on kuude väljaarvamine üle viidud kalendri peale välisriikide kriminaalseadustikkude eeskujul, et praktikas sagedasti ettetulevaist segadustest sellel alal pääseda. Ühtlasi on juurde lisatud aastate arvutamise viis ka kalendri järgi. (KrS motiivid).

§ 17. Rahatrahv määratakse kroonides, välja arvatud juhud, kus seaduses ette nähtud eriarveviis. Kui rahatrahvi ülemmäär seaduse järgi on sada krooni või rohkem, siis ei või määratav trahvisumma olla alla kümne krooni.

Rahatrahvi maksmise tähtaega võib kohus pikendada või maksmist jaotada, kuid mitte rohkem kui ühe aasta peale, arvates otsuse seadusjõusse astumise päevast.

Rahatrahv läheb riigi kasuks. (UNS § 24).

Rahatrahvid on, arusaadavalt, fikseeritud kroonides. Kuna meil UNS § 24 — 3. lõikes tähendatud erikapital puudub, on see osa vastavalt muudetud ja rahatrahvid määratud riigi kasuks. (KrS motiivid).

§ 18. Surmanuhtlusele või sunnitööle mõistmisega käib kaasas riigi ja omavalitsuse teenistuskohalt tagandamine ja riikliku pensioni, kaitseväeliste auastmete, autähtede ning aumärkide kaotus. (UNS § 25).

§ 19. Sunnitööle mõistetu kaotab õiguse:

1) olla riigi või omavalitsuse teenistuses;

2) olla mittekohuslikus kaitseväeteenistuses;

3) olla eestkostjaks või hooldajaks;

4) olla juhatajaks, kasvatajaks või õpetajaks avalikkudes või eraõppe- või kasvatusasutustes;

5) olla vahekohtunikuks, konkursivalitsuse või administratsiooni liikmeks, vannutatud hooldajaks või vandekohtunikuks;

6) olla tunnistajaks lepingute või aktide tegemise juures, kus seaduse järgi nõutakse tunnistajate osavõtmist. (UNS § 26, MS § 3).

UNS § 25—30 sisaldavad õiguste kaotamisi kui lisakaristusi. Need õiguste kaotamised jagunevad 3 gruppi: seisuslikkude õiguste kaotus, avalikkude õiguste kaotus ja eraõiguste kaotus. Viimased 2 gruppi jagunevad omakorda igaüks 2 ossa: omandatud õiguste kaotus ja õigusvõime kaotus. Nende õiguste kaotuste liikidega tutvunedes peab tähendama, et meie oludes esimene grupp — seisuslikkude õiguste kaotus — iseenesest välja peab langema, sest et meil seisused on kaotatud. Jääb järele avalikkude õiguste ja eraõiguste kaotus. Viimase lisakaristuse grupi otstarbekuse juures tuleb aga tõsiselt kahelda. Üldiselt peab tähendama, et kõik õiguste kaotused said oma algatuse nn. kodanlikust surmast, mis pidi kergema karistusena esinema füüsilise surma — surmanuhtluse — kõrval. Surmanuhtlus, lõpetades inimese elu, eraldab teda täiesti seltskonnast, kuna kodanliku surma juures siiski isik alles jääb, kelle edasielamine ilma teatud õigusteta ikkagi võimatu on. Sellepärast tuli tahes-tahtmata neile isikuile asumisele saatmisel pärast sunnitööd mõned õigused, õigemini õigusvõime, tagasi anda. Peab pooldama nii teoreetiliselt kui praktiliselt põhjendatud seisukohta: kui riik ei taha süütegijaid eluks ajaks oma ülalpidamisele võtta, siis ei ole võimalik eraõigusvõimet jäädavalt ära võtta. Eraõigusvõimet võiks ainult teatavaks ajaks ära võtta, kuid ka see ei ole otstarbekas. Teine lugu on juba omandatud eraõigustega, sest et neid võiks ära võtta ainult jäädavalt, kuna võimatu oleks näit. juba pärijatele üleantud varandust tagasi anda isikule, kellelt see kord ära võeti; kuid ka eraõiguste äravõtmine ei ole soovitav. Tähtsam osa eraõigusi on arusaadavalt varanduslikud õigused; kõiki varanduslikke õigusi ära võttes saadakse kätte kaks asja: esmalt, kui karistus tähtaegne on, — ja tähtajata karistust ei tule peaaegu ette, — võetakse süütegijal võimalus peale karistuse kandmist, nii-öelda, uue elu algamiseks; nagu teada, on esimene aeg peale karistusest vabanemist kõige raskem, mille tõttu ka avatlus kuritegevusele on kõige suurem; kui nüüd karistusest vabanenud kõik oma, kuigi vähese, varanduse on kaotanud, siis võib peaaegu kindlasti öelda, et ta jälle kuritegevusele andub.

Veel raskem, ühes sellega ka õiglusetu, paistab teine külg olevat. Kui veel varanduslikkude õiguste äravõtmises näha karistust isikule, kes süüteo korda saatnud, siis ei peaks ju mingisugust põhjust olema tema perekonda karistada. Ja kahtlemata kannatab süütegijalt varanduslikkude õiguste äravõtmise all ka tema perekond. Neid väiteid on küllaldaselt ette toodud kriminalistide poolt ja kui meie välisriikide uuemaid kriminaalseadustikke vaatleme, siis näeme, et eraõiguste äravõtmised on lisakaristuste hulgast välja langenud.

Kui kõigil neil põhjusil juba omandatud eraõigusi ära ei või võtta, siis ei või seda muidugi teha ka eraõigusvõimega, sest esimesest on tingitud ka teine, ja ilma õigusvõimeta on õiguste teostamine võimatu. Kõigil neil põhjusil leidis komisjon, et seisuslikkude õiguste kaotuse kõrval ka eraõiguste kaotused peavad ära langema.

Veidi teisiti on lugu avalikkude õigustega. Nende kaotus on teataval määral kindlustusabinõuks, mis võimaldab, jättes puutu-

mata isiku eraelu, eraldada neid isikuid avalikust elust, kelle poolt kordasaadetud süüteod on näidanud, et nad oma iseloomu tõttu avalikku usaldust ära ei teeni. Aga siingi muidugi tekib küsimus jäädavast ja ajutisest õiguste kaotusest. Õigusvõimet võib ajutiselt ära võtta, omandatud õigusi aga võib ainult kord ära võtta ja seda jäädavalt. Sellele seisukohale on ka komisjon asunud, tähendades § 18 — omandatud avalikke õigusi, mis jäädavalt äravõtmisele kuuluvad, ja § 19 — avalikõigusvõimet, mis ajutiselt ära võetakse. § 18 vastab teatud kitsendustega, mis meie oludest tingitud, UNS § 28, § 19 niisama — UNS § 30. § 19 p. 3 muudab oluliselt UNS § 30 p. 3; komisjon leidis, et eriti lähemad sõjad on näidanud, et iga üksik meeskodanik riigile sõjaajal tarvilik on ja et kohuslikult sõjaväes teenimine, sõjaväelise ettevalmistuse saamine on vähem õigus kui kohus. Kui nüüd ilmasõja ajal Venemaal isegi vange vabastati, kes soovi avaldasid väerinnale minna, siis seda enam ei ole põhjust sõjaväe kohusest vabastada võrdlemisi suurt kogu isikuid ainult sellepärast, et nad õiguskaotuselise süüteo korda saatnud, mis tihti kõige raskem polegi. Sellepärast leidis komisjon, et õiguste kaotus võib puudutada ainult mittekohuslikku sõjaväeteenistust. Peale ilmasõda ilmunud välisriikide kriminaalseadustikkude kavades on ka umbes samale seisukohale asutud, kasutades ära ilmasõja kogemusi sellel alal. Välja heidetud on sellega UNS § 25, 26 ja 29 ning 27 niipalju, kui viimane paragrahv eeltoodud põhimõtete vastu käib. § 18 ja 19 ettenähtud õiguste kaotamised on ühendatud sunnitööle ja osalt surmanuhtlusele mõistmisega, kusjuures kõik seal ettenähtud õiguste kaotamised on obligatoorsed. Õigusvõime tagasiandmise kohta vaata § 21. (KrS motiivid).

§ 19 on tehtud järgmised muudatused. Esiteks on välja jäetud p. 1 ja teiseks endisest p. 6 (eeln. p. 5) kustutatud advokaadiks olemise õiguse kaotus. § 19 on muudetud Riigikogu poolt. Punkt 1 on välja jäetud motiiviga, et küsimus isikutest, kellele ei kuulu hääleõigus, tuleb Põhiseaduse § 28 juhatusel lahendada vastavais valimisseadustes. Advokaadiks olemise õiguse kaotuse mainimine on aga välja jäetud põhjusel, et see on ja tuleb ka edaspidi ette näha Kohtute seaduses (vt. käesoleva eelnõu § 30 p. 17). (MS motiivid).

§ 20. Vangimajja mõistmisega võib ühendada §§ 18 ja 19 ettenähtud õiguste kaotust, kas kõik koos või üksikult, kui vangimaja karistuse ülemmäär seaduse järgi ületab ühe aasta; kui see ülemmäär ei ületa üht aastat, siis ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel. (UNS § 27).

Nagu § 18 ja 19 näha, on seal tähendatud õiguste kaotamine igal juhul ühendatud sunnitööga kui pikaajalise raske karistusega. Sellele seisukohale ei võinud aga komisjon asuda vangimaja suhtes.

Vangimaja, mis karistusena kuriteo eest esineb, ei nõua vastavate süütegude iseloomu järgi igakord õiguste äravõtmist. Nagu § 19 märkustes tähendatud, on õiguste kaotus kindlustusabinõu; sellepärast leidis komisjon täiesti otstarbeka olevat kergema karistuse — vangimaja — määramise puhul kohtuniku kaalumisele jätta igal üksikul juhul küsimus, kas süüteos väljene-

nud süütegija iseloom nõuab selle kindlustusabinõu tarvitamist ja missugusel määral, silmas pidades, et § 18 ja 19 ettenähtud õigused ise mitmesugust iseloomu kannavad. Selle tõttu arvas komisjon võimaliku olevat § 20 tähendada, et § 18 ja 19 ettenähtud õiguse kaotused *võivad* ära võetud saada vangimajja mõistmisel, kas kõik koos või üksikult. Ühes sellega on veel järgmine kitsendus tehtud: arvesse võttes, et kuritegude liik on väga laialdane ja sinna hulka kuuluvad võrdlemisi õige väikesed süüteod, leidis komisjon, et nende süütegude juures, mille karistuse ülemmäär on 1 a. vangistust, võib õiguste äravõtmise küsimus ainult sel juhul üles tõusta, kui see eriosa on vastavas paragrahvis eriti ette nähtud. On aga karistuse ülemmäär üle 1 a., siis võib igal juhul õiguste äravõtmise küsimust käsitada. Selle määrusega on ka teataval määral alal hoitud vahekord vene parandusmaja ja türmi vahel, nii nagu see väljendub UNS § 27. (KrS motiivid).

§ 21. § 19 põhjal kaotatud õigused antakse tagasi: sunnitööle mõistetule — kümne aasta pärast ja vangimajja mõistetule — viie aasta pärast, arvates kinnipidamise lõpust.

Süüdimõistetu laitmatu ülespidamise korral ja tema palvel võib lühendada neid tähtaegu, kui pool aega möödas. (UNS § 31).

Käesolevas paragrahvis on, võrreldes UNS § 31, ühtlustatud 1. lõikes ettetulevad tähtajad, võttes vangimajja (ühendatud parandusmaja ja türm) mõistetute rehabiliteerimise tähtajaks viis aastat.

UNS § 31 teisest lõikest on välja jäetud nõue, et lühendatud tähtajal rehabiliteeritu peaks elama vähemalt 2 aastat ühel kohal, kui meie oludes mittekohane ja -tarviline tingimus. (KrS motiivid).

§ 22. Seaduses ettenähtud kordadel määratakse seaduses eriti tähendatud lisakaristusi järgmiselt:

1) seaduses tähendatud kaubandus- või tööstusaladel või mõnes muus tegevuses töötamise õiguse kaotuse korral arvatakse kaotuse tähtaeg karistuse kandmise lõpust;

2) neil kordadel, kui kohtuotsuse avalik väljakuulutamine seaduses ette nähtud, trükitakse see süüdlase kulul Riigi Teatajas ja ühes eraajalehes kohtu määramise järgi;

3) seaduses ettenähtud riigi või omavalitsuse teenijate tagandamine teenistuskohast, välja arvatud § 66 teises lõikes nimetatud juht, käib koos keeluga samasugust või kõrgemat teenistuskohta pidada seaduses määratud aja jooksul;

4) seaduses eriti määratav tasuraha läheb riigi kasuks, kui seaduses ei ole ette nähtud teist otstarbet. (UNS § 33).

Käesolevas paragrahvis on, võrreldes UNS § 33, vähesed muudatused ette võetud. UNS § 33 p. 4, mis vastab meie p. 3, on välja jäetud vaimulikkude õiguste kaotuse tähtajad, sest vaimulikkude teenistusalased süüteod on eriosast välja heidetud. Nii-

sama on välja jäetud selle punkti lõpp, mis räägib keelust tagandamise puhul sama või kõrgemat teenistuskohta pidada kunagi, sest see juhtumine puudutab UNS eriosa järgi ainult vaimulikke. UNS § 33 p. 2, mis vastab meie p. 4, on muudetud, sest et meil vastav erikapital puudub. (KrS motiivid).

§ 23. Sunnitööle või vangimajja mõistetud välismaalase võib kohus määrata maalt väljasaatmisele pärast karistuse ärakandmist, temale keelates tagasituleku Eesti Vabariiki. (UNS § 35).

See seadus võib Eesti oludes erilist tähtsust omada, kui silmas pidada, et välismaalaste arv meil alatasa suureneb. Et kohane ei ole kurjategijaid välismaalasi riigis sallida, siis on väljasaatmise võimalust veel suurendatud, seda endise türmkaristuse peale laiendades. (KrS motiivid).

§ 24. Asjad, mille valmistamine, müümine, levitamine, kaasaskandmine või hoidmine keelatud, võetakse ära ja, kui seaduses nende tarvitamise kohta ei ole erimäärusi, hävitatakse või tunnustatakse riigi omanduseks.

Samuti võetakse ja hävitatakse või tunnustatakse riigi omanduseks:

1) süüteo kordasaatmiseks valmistatud või tarvitatud asjad, kui neid asju harilikult tarvitatakse ainult süüteo kordasaatmiseks;

2) muud seaduses eriti nimetatud asjad. (UNS § 36).

Käesolevas paragrahvis on, võrreldes UNS § 36, 2. lõikes p. 1 muudatus ette võetud. Selles paragrahvis käib vene teksti järgi konfiskeerimise alla 3 liiki asju: 1) asjad, mille valmistamine jne. keelatud oli, 2) süüteo kordasaatmiseks valmisseatud või tarvitatud asjad juhul, kui nende äravõtmine seaduses eriti on ette nähtud, ja 3) muud seaduses eriti nimetatud asjad. Silmas pidades, et 2. juhtum on selgusetu, sest vene seadustikus vastavaid erimäärusi ei ole ja, nagu motiividest näha, kavatseti neid erimäärusi protsessiseadustikku paigutada, seal aga ilmunud ei ole; teisest küljest aga oleks süsteemiliselt ekslik materiaalseaduses viiteid protsessiseadusse teha; sellepärast leidis komisjon tarviliku olevat seda liiki asju kindlalt fikseerida. Komisjon konstateeris, et peale ülemalnimetatud 1. ja 3. juhu kuuluvad ainult need asjad konfiskeerimise alla, mis olid süüteo kordasaatmiseks valmis seatud või tarvitatud ja mis harilikult ainult süüteo kordasaatmiseks tarvitatakse konkreetse isiku käes; nii näiteks on muukrauad harilikult seesugused asjad; kui need aga lukusepa käes on, siis muutub nende iseloom, sest viimase käes on nemad harilikud tööriistad. Sellepärast tuleb selle punkti järgi konfiskeerimist ettevaatlikult otsustada, konfiskeerides asju ainult siis, kui need käesoleva kurjategija käes ainult süüteo kordasaatmiseks olid tarvitatavad. Vastasel korral võiksid sagedasti kolmandad isikud kannatada, kes laenates näiteks laskeriista teisele heas usus, ainult sellepärast oma varandusest ilma jäävad, et teine isik selle riistaga süüteo korda saatis.

Niisama on käesolevas paragrahvis, vastandina UNS, määratud, et äravõetud asjad tunnustatakse riigi omanduseks, ilma et nende eest müügil saadud raha erikapitali jaoks antaks, silmas pidades, et meil sarnast erikapitali ei ole. (KrS motiivid).

§ 25. Mis ilma sellekohase loata avatud või sisse seatud, suletakse vastava loa saamiseni.

Mis korravastaselt ehitatud, avatud, sisse seatud, ümber ehitatud, parandatud või uuendatud, tuleb kohtu poolt määratud aja jooksul süüdlase kulul lammutada, sulgeda, parandada, teisale paigutada või alguskorda seada:

1) kui see, mis süüdlase poolt saadeti korda, kahjulikuks tunnustatakse avalikule julgeolekule või rahva tervisele;

2) kui saadeti korda süüteod, mis ette nähtud §§ 222 p. 3, 223, 300 teises lõikes, 301, 302, 305 p. 3, 307, 367, 377 ja 384. (UNS § 37).

§ 26. Paragrahvide 24 ja 25 määrusi kohaldab kohus ka kaebealuse õigeksmõistmise või karistusest vabastamise korral, samuti kriminaaljälgimise lõpetamisel või seismapanekul. (UNS § 38).

4. peatükk.

Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine.

Käesolev peatükk sisaldab eneses instituuti, mis UNS veel aset ei leidnud. Küll ilmus Venemaal peale 1905. a. kaks projekti selle instituudi maksmapanemiseks, kuid ükski neist ei leidnud teostamist. Käesoleva peatüki kokkuseadmisel on arvesse võetud peaasjalikult välisriikide seaduseandlust sellel alal, eriti uuema aja seaduseandlust, kui ka meie vastavat seadust 2. juulist 1920. a. (RT 1920 — Nr. 119/120). Nagu 2. juuli 1920. a. seaduses, nii on ka käesoleva peatüki põhijoontes aluseks võetud nn. prantsuse-belgia süsteem, mille tõttu eriti tarvitusele ei tulnud ülevalveorganite konstruktsioon, sest komisjon leidis, et seesuguse ülevalve organiseerimine nõuab meie oludes pikemat aega. Alljärgnevais märkustes on võrdlevalt maksva 2. juuli 1920. a. seadusega muudatused ära tähendatud. Nimetatud seaduse normidest on täielikult välja langenud § 2, 3 ja 6, kuna § 2 ja 6 sisaldavad eneses protsessi ja täitmise määrusi, millede koht ei ole kriminaalseadustikus; § 3 kohta vaata märkused eelnõu § 26 juurde. (KrS motiivid).

§ 27. Süüdlast, kellele kohus määrab karistusena vangimaja mitte üle kolme aasta § 18 või 19 ettenähtud õiguste kaotuseta või aresti või rahatrahvi, võib karistuse kandmisest tingimisi vabastada, kui ta varemalt ei ole karistatud sunnitööga või vangimajaga ja kui see vabastamine kohtu arvamuse

järgi süüdlase viib parandusele, nõnda et ta edaspidi enam ei andu kuritegevusele. (MS § 3).

Käesolev paragrahv sisaldab eneses karistuse kandmisest tingimisi vabastamise instituudi tarvitusele võtmise aluseid. Neid on kolm: 1) määratud karistus ei tohi raskem olla 3-aastasest vangimajast ilma õiguste kaotuseta; 2) süüdlane ei tohi varemalt sunnitööga või vangimajaga karistatud olla; 3) kohus peab arvamusele jõudma, et karistuse kandmisest tingimusi vabastamise käsitamine viib süüdlase paranemisele, nõnda et ta edaspidi kuritegevusele enam ei andu. Võrreldes 2. juuli 1920. a. seadusega on välja heidetud tarvitatava juhu karistuse ülemmäära arvestamine, kui ülearune ja otstarbetu. Niisama on laiendatud karistuse kandmisest tingimisi vabastamise piirisid (3 a. pro 6 kuud vangistust jne.). Nagu kohtupraktikast selgunud, on 6-kuuline ülemmäär tarvitamise juures liiga madal.

Välja jäetud on ka teiskordse tingimisi karistuse kandmisest vabastamise keeld. (KrS motiivid).

§ 27 — 1929. a. redaktsioonis ei võimalda rahatrahvikaristusest tingimisi vabastada, küll aga rahatrahvi asendamiseks määratud arestikaristusest. Sellest seisukohast välja minnes ei saadud Kriminaalkohtupidamise seaduse eelnõus ette näha V. KKS ettenähtud korda, mille järgi kohus määrates rahatrahvi, määras samas otsuses maksuvõimetuse juhuks ette ära ka asekaristuse, sest kui lubada kohtule otsuse tegemisel määratud rahatrahvi asendamiseks juba ette näha ka aresti ja selle kandmisest isegi tingimisi vabastada, siis vabaneks süüalune ühes sellega ka rahatrahvist, kuna Kriminaalseadustiku § 59 juhatusel ei saa rahatrahvi sisse nõuda süüaluse tahtmise vastu, vaid ta võib oma soovi kohaselt kas maksta rahatrahvi või kanda asekaristusena aresti. Et säilitada § 27 mõtet, mis sellele oli antud 1929. a. redaktsioonis, tuli KKS eelnõus ette näha kord, mille järgi kohus pidi rahatrahvi asendama arestiga igal juhul lisaotsusega ja alles pärast seda, kui süüalune keeldus politsei nõudmise peale rahatrahvi tasumisest. Kuna säärane kord arusaadavalt tooks enesega kaasa hulga liigset tööd kohtule ja politseile ja venitaks ka kohtuotsuse täitmist, siis ei peetud Riigikogu komisjonides KKS eelnõu läbivaatamisel seda otstarbekohaseks ja avaldati soovi, et KrS § 27 maksmapanemise seadusega muudetaks ja ette nähtaks võimalus ka rahatrahvikaristusest tingimisi vabastada. Vastavalt sellele sooviavaldusele ongi § 27 käesolevas eelnõus muudetud. Muuseas oli ka 1920. a. tingimisi süüdlaseks mõistmise seaduse järgi võimalik rahatrahvi määramise korral tingimisi süüdlaseks mõista. Seda võimalust näevad ette ka mõned välisriikide seadused. Ka põhimõtteliselt peaks see seisukoht õige olema, kuna rahatrahv tuleb lugeda kergemaks karistuseks, kui arest ja vangimaja. Kergemast karistusest tingimisi vabastamine peaks aga rohkem õigustatud olema kui raskemast karistusest vabastamine. (MS motiivid).

§ 28. Karistuse kandmisest tingimisi vabastatule määratakse katseaeg ühest kuni kolme aastani.

Selles paragrahvis määratakse katseaja tähtaeg ära. Katseaja pikkus on jäänud endiseks. Ära on langenud nõue, et

süüdlane peab kohtule kohustuse andma, et ta uusi süütegusid korda ei saada (2. juuli 1920. a. sead. § 3). Viimane määrus leiti asjatu olevat, sest seesugune kohustus iseenesest ei kohusta kedagi ja ei raskenda karistust selle rikkumisel. Teisest küljest seob ta aga kohtunikku, andes otsekui süüdlase kätte otsustamise, kas käesoleval juhul tingimisi karistuse kandmisest vabastamist tarvitusele võtta või mitte. (KrS motiivid).

§ 29. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue süüteo, mille eest ta mõistetakse kas katseaja kestel või kahe aasta jooksul pärast seda sunnitööle või vangimajja, siis pööratakse ühes sellega ka endine karistus täitmisele liitmismääruste järgi.

Kui ta aga mõistetakse aresti, siis võib kohus ühes sellega ka endise karistuse täitmisele pöörata liitmismääruste järgi.

Käesolev paragrahv on, võrreldes 2. juuli 1920. a. seaduse § 4, selgemini redigeeritud. Uuendusena võimaldatakse karistuse kandmisest tingimisi vabastamist ka siis tagasi võtta, kui katseajal kordasaadetud süüteo eest süüdimõistmine järgneb kahe aasta jooksul peale katseaja lõppu. See laiendus on vajalik, arvesse võttes, et kohtute tegevuselt erakordset kiirust nõuda ei või. Ühtlasi on täiendavalt tähendatud, et täitmisele pööramisel tarvitatakse liitmismäärusi. (KrS motiivid).

§ 30. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu enne katseaja määramist oli saatnud korda süüteo, mille eest ta katseaja kestel mõistetakse sunnitööle või vangimajja, siis pööratakse ühes sellega ka endine karistus täitmisele koostusmääruste järgi.

Käesolev paragrahv on, võrreldes 2. juuli 1920. a. seadusega, uus. Ta on tingitud praktikast ja korraldab juhtu, kui katseaja kestel kohtu otsustamisele tuleb tingimisi mõistetud isiku teine süütegu, mis aga ka enne katseaja määramist oli korda saadetud. Siin arvestatakse ainult sunnitööle ja vangimajja mõistmist, kusjuures tingimisi mõistmine tagasi võetakse ja mõlemad karistused koostatakse. Aresti ja rahatrahvile mõistmise juhud, kui tähtsusetud, on kõrvale jäetud. (KrS motiivid).

§ 31. Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine ei takista kohtukulu ja kahjutasu sissenõudmist ega asjade äravõtmist.

Vastab täielikult 2. juuli 1920. a. seaduse § 5. (KrS motiivid).

§ 32. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastamine ei ole tühistatud §§ 29 või 30 ettenähtud tähtaegadel, siis loetakse karistus kustunuks.

Vastandina 2. juuli 1920. a. seaduse § 4, on käesolevasse paragrahvi üles võetud norm, mille järgi hea käitumine katseaja kestel kustutab karistuse, ei vabasta aga süüst; viimane norm 2. juuli 1920. a. seaduses on nähtav eksitus, mis süsteemiliselt

käesolevasse prantsuse-belgia eeskujul ülesehitatud instituuti ei kuulu. Käesolev paragrahv iseenesest on aga tarvilik, et fikseerida tingimisi karistuse kandmisest vabastamise tagajärgi. Ühtlasi on sellest normist tingitud ka 2. juuli 1920. a. seaduse § 1 lõpu muutmine; kui karistus kustunud on käesoleva (32) paragrahvi järele, ei ole vormilist põhjust keelata teiskordset tingimisi karistuse kandmisest vabastamist. Ka sisuliselt on täiesti võimalik käesolevat instituuti korduvalt tarvitada, kuigi korduv tarvitamine erilist ettevaatust nõuab. (K r S m o t i i v i d).

5. p e a t ü k k.

Enne tähtaega tingimisi vabastamine.

Enne tähtaega tingimisi vabastamise instituut puudus UNS, — kui mitte arvesse võtta § 23 ettenähtud võimalust sunnitöölisi üle viia asumisele ja asumiselt vabastada, — kuid ei ole mitte uus, vaid maksis juba 1909. a. saadik (V. Vangistusseadus § 416—436); praegu maksab ta sel kujul, nagu ta ümber korraldati vene ajutise valitsuse 1. VIII 1917 seadusega (Sobr. Uzak. pt. 1326). Komisjon luges vajalikuks see instituut välismaa seaduseandluse eeskujul Kriminaalseadustikku sisse võtta tema normide materiaal-seaduselise iseloomu tõttu, jättes karistuse täitmise seaduse hooleks ära määrata, missugune organ ja mis korra järele saab seda käsitada. Võrreldes praegu sellel alal maksva seadusega on siin peatükis tehtud järgmised muudatused: välja on jäetud mitmesugused lisatingimused (1. VIII 1917 seadus § 6), mille käsitamine eeldab erilise valveorganite võrgu sisseseadmist; komisjon arvas, et ei ole mõtet patronaate sisse seada ainult tingimisi ennetähtaegselt ja karistuse kandmisest tingimisi vabastatute jaoks, vaid kui juba, siis kõikide vangist vabastatute jaoks; veel arvas komisjon, et riigi poolt organiseeritud patronaadid ei tasu — nagu ka välismaa katsed näitavad — vaeva; need tuleksid ellu kutsuda seltskonna enese poolt ja riik ainult toetaks neid rahaliselt, siis ei näeks need mitte vangist vabanejaile pealesunnitud asutisena, millest nad eemale hoiduvad, vaid seltskonna poolt väljasirutatud abiandva käena, millest iga vang võib kinni haarata, kui tal tahtmist on kuritegevusest loobuda; ei ole tal aga seda tahtmist, siis ei aita ka sunduslik valve. Teatavat valvet vangist vabanejate üle teostab riigivõim ikka (nad registreeritakse kriminaalpolitseis ja peetakse alalise valve all nende kurikalduvuse kohaselt), kuid see valve ei suuda lisatingimuste täitmise järele valvata; seltskonna poolt ellukutsutud patronaadid vahest suudaksid seda, kuid neid endid on raske nii hästi organiseerida, et nende andmete najal teha inimestele raskeid järeldusi. On võimaldatud enne tähtaega tingimisi vabastada ka korduvalt, muidugi, kus selleks täiesti kaaluvad põhjused olemas. (K r S m o t i i v i d).

§ 33. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada: tähtajata sunnitööle mõistetut, kui ta vähemalt kümme aastat, ja tähtaegsele sunnitööle või vangimajja mõistetut, kui ta vähemalt

pool temale määratud karistusest ära on kandnud. Ühelgi juhul ei või vabastada enne, kui karistusalune vähemalt kolm kuud kohtuotsuse täitmiseks on kinni peetud.

Neisse tähtaegadesse arvatakse ka eelvangistuse aeg, mis kohus on arvanud karistusse.

§ 34. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada kinnipeetavat sel korral, kui ta kiiduväärne ülespidamine kinnioleku ajal küllalt põhjust annab eeldamiseks, et ta pärast vabastamist enam ei andu kuritegevusele.

§ 35. Enne tähtaega tingimisi vabastatule määratakse katseajaks kandmata jäänud karistusaeg.

Tähtajata sunnitööle mõistetule määratakse ennetähtaegse vabastamise korral katseajaks kaheksa aastat.

§ 36. Kui enne tähtaega tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue süüteo, mille eest ta mõistetakse kas katseaja kestel või kahe aasta jooksul pärast seda sunnitööle või vangimajja, siis pööratakse ühes sellega ka endise karistuse kandmata jäänud osad täitmisele liitmismääruste järgi.

Kui ta aga mõistetakse aresti, siis võib kohus ühes sellega ka endise karistuse kandmata jäänud osa täitmisele pöörata liitmismääruste järgi.

Uue raske kuriteo või kuriteo kordasaatmise puhul arvas komisjon vabastamise tagasivõtmine teha obligatoorseks. (K r S m o t i i v i d).

§ 37. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada ka eelmise (36) paragrahvi järgi liidetud karistuse kandmisest, kuid seejuures arvutatakse vabastamise tähtaeg (§ 33) uue süüteo eest määratud karistuse järgi, pärast endise karistuse kandmata jäänud osa täielikku kandmist.

§ 38. Kui enne tähtaega tingimisi vabastamine ei ole tühistatud § 36 ettenähtud tähtajal, siis loetakse karistus kantuks, arvates tingimisi vabastamise päevast.

6. p e a t ü k k.

Süüksarvamise ja kuritegelikkuse tingimused.

§ 39. Süüks ei arvata süütegu, mille saatis korda isik, kes kordasaatmise ajal oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud saada aru või juhtida oma tegevust, olgu vaimu tegevuse

haigusliku rikke, meelemõistuseta oleku või keha veast või haigusest oleneva mõistusliku arenematuse tagajärjel.

Kui kohus tunnustab sarnase isiku erivalveta jätmise hädaohtlikuks, annab ta selle isiku vastutusliku valve alla tema vanematele või teistele isikutele, kes sellega on nõus, või paigutab ta haigemajja. Kui aga tapmine, üliraske kehavigastus, vägistamine, tulesüütamine või nende süütegude katse saadeti korda, siis paigutatakse kordasaatja tingimata haigemajja. (UNS § 39).

§ 40. Süüks ei arvata süütegu, mille saatis korda lapsealine, alla kaheteistkümne aastases vanuses. (UNS § 40).

Süüksarvamise ea alammäära tõstis komisjon 10 a. pealt 12 a. peale, kuna meie põhjamaa oludes mõistuseline väljaarenemine rohkem aega võtab, kui endise Vene riigi laiade piiride kohaselt väljaarvatud keskmine tähtaeg; pealegi näitavad välisriikide uuemad kriminaalkoodeksid kalduvust seda alammäära üldse kõrgendada. (KrS motiivid).

§ 41. Süüks ei arvata süütegu, mille saatis korda kaheteistkümne kuni seitsmeteistkümne aastane alaealine, kes oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud saada aru või juhtida oma tegevust.

Neid alaealisi võib anda vastutusliku valve alla vanematele, nende eest hoolitsevatele isikutele või muudele ustavatele isikutele, kes sellega on nõus; raskete kuritegude või kuritegude kordaaatmisel aga võidakse neid paigutada ka parandusasutustesse, kui see aga võimata, siis alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumidesse.

Parandusasutustesse või alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumidesse paigutatud alaealised peetakse seal kinni kuni paranemiseni, ühelgi juhul mitte alla ühe aasta ja mitte kauem kui nende kaheksateistkümne aastaseks saamiseni; neid aga, kes paigutamise ajal üle viieteistkümne aasta vanad olid — mitte kauem kui nende kahekümne aastaseks saamiseni. (UNS § 41).

Võrreldes UNS § 41 heideti välja 3. ja 4. lõige; esimene sellepärast, et vajadust ei ole siin kohtu äranägemist piirata, teine sellepärast, et meil naiskloostreid ei ole. (KrS motiivid).

§ 42. Süüks ei arvata süütegu, mida kordasaatja ei võinud ette näha või ära hoida. (UNS § 42).

§ 43. Selle asjaolu mitteteadmine, millel põhjeneb teo kuritegelikkus või vastutuse raskenemine, kõrvaldab teo või vastutust raskendava asjaolu süüksarvamise.

See määrus ei maksa ettevaatamatute tegude kohta. (UNS § 43).

UNS § 43 teise lõike redaktsioon on muudetud ja teine pool välja heidetud, kuna ta sisaldab eneses paljast sõnade mängu. (KrS motiivid).

§ 44. Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda seaduse täitmiseks, ega ka tegu, mis saadetud korda teenistuse alal antud käsu täitmiseks, kui käsu on andnud sellekohane võim tema seaduslikkudes võimkonna piirides, kokkukõlas seatud eeskirjadega, ja kui ta ei kirjutanud ette midagi lausa kuritegelikku. (UNS § 44).

§ 45. Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda hädakaitse juures kaitsja enese või teise inimese isikulise või varandusliku hüve vastu sihitud seadusvastase kallalekippumise korral.

Hädakaitse piiridest üleastumine kaitse liialdamise või ebaõigel ajal tarvitamise teel on karistatav ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel. (UNS § 45).

§ 46. Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda enese või teise inimese elu päästmiseks hädaohust, mis tekkis ähvarduse, seadusvastase sundimise või muu põhjuse läbi, ja mida samal ajal ei saadud kõrvaldada muude abinõudega.

Süüteoks ei loeta ka tegu, mis saadetud korda enese või teise inimese tervise, vabaduse, sugulise puhtuse või muude isikuliste või varanduslikkude hüvede päästmiseks hädaohust, mis tekkis ähvarduse, seadusvastase sundimise või muu põhjuse läbi ja mida samal ajal ei saadud kõrvaldada muude abinõudega, kui sealjuures teo kordasaatjal küllalt põhjust oli pidada vähetähtsaks tema poolt sünnitatavat kahju kaitstava hüvega võrreldes.

Nimetatud määrused ei maksa neil juhtudel, kus süüteoks loetakse hädaohu eest kõrvalehoidumine ise. (UNS § 46).

§ 47. Süüteoks ei loeta tegu, mis oli sihitud olematu objekti vastu, või niisuguse objekti vastu, mis silmnähtavalt kõlbmatu seda liiki süüteo kordasaatmiseks, nagu see oli kavatsetud. (UNS § 47).

7. peatükk.

Süüdluse liigid.

Selles peatükis on, võrreldes UNS, muudatus tehtud ainult § 52. Nimelt on vene mõiste „osavõtmine ühingust raske kuriteo või kuriteo kordasaatmiseks" asemele võetud mõiste „teise või mitme

isikuga kokkuleppimine rasket kuritegu või kuritegu korda saata". Seesugune muudatus on järjekindlalt läbi viidud ja lähemad motiivid selleks on mahutatud § 76 juurde. (KrS motiivid).

§ 48. Süütegu loetakse tahtlikuks mitte ainult siis, kui süüdlane soovis selle kordasaatmist, vaid ka siis, kui süüdlane teadvalt sündida laskis tagajärje, millest tingitud selle teo kuritegelikkus.

Süütegu loetakse ettevaatamatuks mitte ainult siis, kui süüdlane seda ette ei näinud, ehk seda küll võis ja pidi ette nägema, vaid ka siis, kui ta küll ette nägi tagajärje, millest tingitud selle teo kuritegelikkus, kuid kergemeelselt eeldas hoida ära seda tagajärge.

Rasked kuriteod on karistatavad ainult tahtliku süü olemasolul.

Kuriteod on karistatavad tahtliku süü olemasolul, ettevaatamatu süü olemasolul aga ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel.

Üleastumised on karistatavad mitte ainult tahtliku süü, vaid ka ettevaatamatu süü olemasolul, välja arvatud seaduses eriti ettenähtud juhud. (UNS § 48).

§ 49. Tegu, millega algab süüteo täidesaatmine, kui süüdlane soovis selle kordasaatmist, see aga jäi teostamata tema tahtest rippumatu asjaolu pärast, loetakse süüteo katseks.

Raske kuriteo katse, samuti seaduses eriti nimetatud kordadel kuriteo katse, on karistatav, kuid nende süütegude eest seaduses määratud karistusi kergendatakse § 53 määratud alustel.

Üleastumise katse ei ole karistatav.

Katse süütegu saata korda selleks lausa kõlbmatute abinõudega, mis valitud äärmise harimatuse või ebausu tõttu, ei ole karistatav. (UNS § 49).

§ 50. Tahtliku süüteo täidesaatmiseks abinõu muretsemist või kõlblikuks tegemist loetakse süüteo ettevalmistuseks.

Ettevalmistus on karistatav seaduses eriti nimetatud juhtudel, kui ettevalmistuse seejuures katkestas asjaolu, mis ei olenenud süüdlase tahtest. (UNS § 50).

§ 51. Kui süüteo saatsid korda mitu isikut, kes selle kordasaatmiseks olid kokku leppinud või teadvalt üheskoos tegutsesid, siis loetakse süüteo osalisteks need, kes:

1) süüteo vahetult saatsid korda või võtsid osa selle täidesaatmisest;

2) kes kihutasid teist isikut süüteost osavõtmisele;

3) kes olid kaasaitajateks sellega, et nad süüteo korda-saatmise abinõusid kätte muretsesid või takistusi kõrvaldasid, või et nad aitasid süütegu saata korda nõuandmisega, juhatusega või lubamisega kordasaatmist mitte takistada või seda varjata.

Raske kuriteo või kuriteo osalised langevad karistuse alla, mis seaduses nende süütegude eest on määratud, kuid kaasaitajale, kelle abil ei olnud olulist tähtsust, kergendatakse karistust § 53 määratud alustel.

Üleastumise osalistest karistatakse ainult üleastumise vahetut kordasaatjat või tema täidesaatmisest osavõtjat; kihutaja ja kaasaitaja aga langevad karistuse alla ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel.

Erilised isiklikud vahekorrad ja tingimused, mis määravad, suurendavad või vähendavad mõne süüteoosalise karistatavuse, ei mõjuta teiste osaliste vastutust.

Osaline, kes loobus süüteost osavõtmisest ja õigel ajal võttis tarvitusele kõik temast olenevad abinõud süüteo kõrvaldamiseks, vabastatakse karistusest. (UNS § 51).

§ 52. Kes teise või mitme isikuga kokku leppis saata korda rasket kuritegu või kuritegu ja ei loobunud seesugusest kokkuleppest, kuid siiski ei olnud raske kuriteo või kuriteo osaliseks, vastutab ainult kokkuleppimise eest.

Kokkuleppimine saata korda rasket kuritegu või kuritegu, samuti osavõtmine mitme raske kuriteo või kuriteo kordasaatmiseks ühinenud salgast on karistatav seaduses eriti ettenähtud juhtudel. (UNS § 52).

8. peatükk.

Karistuste kergendamine ja asendamine.

§ 53. Süüdlasele, kes süüd vähendavate asjaolude tõttu on tunnustatud karistuskergenduse vääriliseks, kergendatakse karistust järgmistel alustel:

1) ei või määrata süüteo eest seaduses ettenähtud karistuse ülemmäära;

2) võib süüteo eest seaduses ettenähtud karistuselt üle minna ka teisele karistusele järgmises järjekorras:

a) surmanuhtluselt — tähtajata sunnitööle;

b) tähtajata sunnitöölt — tähtaegsele sunnitööle;

c) tähtaegselt sunnitöölt — vangimajale mitte alla kahe aasta;

d) vangimajalt mitte üle ühe aasta — arestile. (UNS § 53).

Selles paragrahvis sisalduvad muudatused UNS võrreldes on peaasjalikult tingitud asjaolust, et eriosas on sanktsiooni määramise viisi muudetud. UNS eriosas määratakse üksikuis paragrahvides karistus kolmel viisil: 1) teatav karistus määratakse terves tema seaduslikus ulatuses, s. o. alammäärast kuni ülemmäärani, näit. karistatakse parandusmajaga, s. o. 1½ aastast kuni 6 aastani; 2) fikseeritakse karistuse alammäär, kusjuures ülemmääraks jääb seaduslik ülemmäär, näit. karistatakse parandusmajaga mitte alla 3 aasta, ja 3) fikseeritakse karistuse ülemmäär, kusjuures alammääraks jääb seaduslik alammäär, näit. karistatakse parandusmajaga mitte üle kolme aasta. Seesuguseid karistuse määramise viise ei leidnud komisjon mitte otstarbekohase olevat alles jätta. Rääkimata sellest, et see karistuste määramise viisi asjata keeruliseks teeb, leiti nimelt, et üldpreventsiooni seisukohalt on otstarbekam igas eriosa paragrahvis süüteo eest määratava karistuse ülemmäär ära tähendada, mida kohus määrata võib. See näitaks igaühele selgesti, kui suure karistuse ülemmäära alla on seaduseandja tahtnud ühte või teist süütegu tõmmata. Alammääraks oleks siis alati seaduslik alammäär. Seesugune lihtne sanktsiooni määramise viis on ka Hollandi krim.-koodeksis läbi viidud ja väljendub käesolevas eelnõus sõnadega: karistatakse: sunnitööga, vangimajaga, arestiga mitte üle teatava määra.

Mis puutub küsimusse, kas see ei too enesega kaasa karistuste ulatuse muutumist üksikute süütegude eest vene koodeksiga võrreldes, siis peab tähendama, et seda ainult ühel juhul võib ette tulla, nimelt neil kordadel, kus vene paragrahvi järele on karistuseks määratud sunnitöö, parandusmaja, türm või arest mitte alla teatava määra. Neil kordadel ei võinud kohus süüd kergendavail asjaoludel § 53 alusel järgmise alama liigi karistuse peale üle minna, kuid eelnõu järele võib seda teha. Seesugune muudatus ei tohiks aga mitte heidutada, sest et süütegude võrdlev raskus ei võiks mitte oleneda karistuste alammäärast, vaid ülemmäärast; ka kõige raskemalt karistatavas süüteoliigis võib juhtum ette tulla, kus kordasaadetud süüteo eest õiglane oleks õige kerget karistust määrata. Nii on Hollandi koodeksi järele tapmise eest määratava karistuse maksimum 15 aastat, miinimum aga ainult üks päev.

Lõpuks peab tähendama, et käesoleva § p. 3 on vangimaja alammäär ära tähendatud, et mitte võimalust anda tähtaegselt sunnitöölt alla minnes liiga kerget karistust määrata. (K r S m o t i i v i d).

§ 54. Eelvangistust võib asja otsustav kohus arvata täielt või osalt karistusaja hulka, kui süüdlane mõistetakse vangimajja, aresti või rahatrahvi asenduseks aresti. (UNS § 54).

Eelvangistuse sissearvamise juures karistusajasse on arvesse võetud ka arest rahatrahvi vahetusena. Leiti nimelt, et see oleks

järjekindlam süsteemi mõttes, kui et kohtul oleks neil kordadel ainult rahatrahvi vähendada § 53 korras, nagu UNS järele oli mõeldud. (KrS motiivid).

§ 55. Alaealised, kaheteistkümnest kuni seitsmeteistkümne aasta vanuseni, kui süütegu neile on arvatud süüks, mõistetakse:

1) surmanuhtluse või tähtajata sunnitöö asemel — vangimajja mitte üle kaheteistkümne aasta, ja tähtaegse sunnitöö asemel — vangimajja mitte üle kaheksa aasta; mõlemal juhul aga, kui kohus peab seda otstarbekohasemaks ja kui süütegu ei ole saadetud korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, — paigutamisele parandusasutusse;

2) vangimaja asemel — paigutamisele parandusasutusse; kui kohus peab seda aga otstarbekohasemaks, siis vastutusliku valve alla süüdlase vanematele, tema eest hoolitsevatele isikutele või muudele ustavatele isikutele, kes on nõus sellega; leiab aga kohus, et kuritegu süüdlase poolt oli saadetud korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, siis — vangimajja üldistel alustel;

3) aresti või rahatrahvi asemel — manitsemisele kohtu poolt või vastutusliku valve alla süüdlase vanematele, tema eest hoolitsevatele isikutele või muudele ustavatele isikutele, kes on nõus sellega; leiab aga kohus, et üleastumine süüdlase poolt oli saadetud korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, siis — paigutamisele parandusasutusse.

Kui alaealise paigutamine parandusasutusse ei ole võimalik, siis võidakse ta paigutada alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumidesse.

Parandusasutusse või alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumi paigutatud alaealised peetakse seal kinni kuni paranemiseni, igal juhul mitte alla ühe aasta ja mitte kauem kui nende kaheksateistkümne aastaseks saamiseni; neid aga, kes paigutamise ajal üle viieteistkümne aasta vanad, — mitte kauem kui nende kahekümne aastaseks saamiseni.

Alaealine, kes käesoleva paragrahvi p.p. 1 või 2 järgi on mõistetud parandusasutusse paigutamisele, kes aga kohtuotsuse täitmisele pööramise ajal sai kaheksateistkümne aastaseks, paigutatakse vangimajja: sunnitöö asendamise korral — mitte enam kui viieks aastaks ja muudel kordadel — karistusaega lühendades vähemalt pooleni, võrreldes asendatava karistusega. (UNS § 55).

§ 56. Alaealised kaheteistkümnest kuni seitsmeteistkümne aasta vanuseni käivad õiguste kaotuse või kitsenduse alla ainult siis, kui nad kordasaadetud raske kuriteo eest surmanuhtluse või sunnitöö asemel § 55 p. 1 põhjal on mõistetud vangimajja. (UNS § 56).

§ 57. Alaealistele seitsmeteistkümnest kuni kahekümne aasta vanuseni:

1) asendatakse surmanuhtlus tähtajata sunnitööga;

2) asendatakse tähtajata sunnitöö viieteistkümne aastase sunnitööga;

3) lühendatakse ühe kolmandiku võrra sunnitöö ja vangimaja tähtaegu; see kergendus ei käi nende alaealiste kohta, kes kuriteo saatsid korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu;

4) määratakse õiguse kaotus või kitsendus ainult sunnitööle mõistmise korral, samuti sel korral, kui nad mõisteti vangimajja ilma p. 3 tähendatud kergenduseta.

Kergendamise alla käib karistus, mis tuleks kohtu arvamise järgi määrata süüdlasele, kui ta oleks olnud täisealine. (UNS § 57).

Alaealiste vastutuse suhtes arvati kohaseks vastutuse alammäär tõsta nimelt kümne aasta pealt kaheteistkümne aasta peale. Kõik uuemad koodeksid ja eelnõud on sellel arvamusel, et liiga noortele ei või mitte süütegu inkrimineerida ja on seda alammäära isegi kuni 14 aastani tõstnud. Peale selle on eelnõus alaelaliste vastutuse süsteemi püütud lihtsustada. UNS pani maksma selles suhtes ülearu keeruka 4-järgulise süsteemi: 10—14 aastani, 10—17 aastani, 14—17 aastani ja 17—21 aastani. Seesuguse keerukuse mittevajaduse peale on kriitika omal ajal nii mitu korda tähelepanu juhtinud. Kõike seda arvesse võttes on alaealiste vastutuse suhtes ainult kaks liiki kindlaks määratud — 12—17 ja 17—20 aastani. Lõpuks on tahetud rohkem alla kriipsutada alaealiste vastutuse suhtes parandamise momenti ühelt poolt ja kuritegevusega harjumust ja selle tegevuse äriasjaks muutumist teiselt poolt. Selleks on esimesel juhul kohtule laialdane võimalus antud parandusasutist määrata ja teisel juhul vangimajja mõistmine sunduslikuks tehtud. (KrS motiivid).

§ 58. Naisisikuile asendatatakse surmanuhtlus tähtajata sunnitööga.

Isikuile, kes saanud seitsmekümneaastaseks, asendatakse surmanuhtlus ja sunnitöö vangimajaga mitte alla kolme aasta. (UNS § 58, MS § 3).

§ 58 on ümber redigeeritud ilma sisu muutmata. Selles normis on ka enne läbi viidud põhimõte, mille järgi kõigile üle 70-aastastele süüdlastele asendatakse surmanuhtlus ja sunnitöö vangimajaga mitte alla kolme aasta. Kuid § 58 mitteõnnestunud redakt-

sioon nõuaks praegusel kujul nii-öelda kahekordset asendamist, milline võib välja kutsuda arusaamatusi. Uus redaktsioon on lihtsam ja vastuvaidlematum. (M S motiivid).

§ 59. Rahatrahv, mis ei ole makstud, arvates kohtuotsuse seaduszõusse astumise päevast, — ühe kuu jooksul või maksutähtaja pikenduse või jaotuse korral — antud tähtajaks, asendatakse arestiga kohtuotsuses määratud ajaks järgmises vahekorras: rahatrahv kuni kahekümneviie kroonini — arestiga kuni ühe nädalani; kahestkümnestviiest kuni saja kroonini — arestiga ühest nädalast kuni ühe kuuni; sajast kuni viiesaja kroonini — arestiga ühest kuni kolme kuuni; viiestsajast kuni tuhande kroonini — arestiga kolmest kuni kuue kuuni; üle tuhande krooni — arestiga kuuest kuust kuni ühe aastani.

Tasutakse rahatrahv asendatud aresti kandmise ajal täielt või osalt, lõpetatakse või lühendatakse arest vastavalt makstud summale. Niisugusel lühendamisel arvatakse kantud arest rahatrahvi hulka kohtuotsuses määratud vahekorras. (UNS § 59).

9. peatükk.

Vastutust raskendavad asjaolud.

§ 60. Kui ühe teo kohta on tarvitatavad mitu kriminaalseadust, siis karistatakse süüdlast selle seaduse järgi, milles ette nähtud raskem karistus.

See paragrahv sisaldab määrust ideaalkonkurentsi kohta. Mingit sisulist muudatust selle paragrahvi sissevõtmine enesega kaasa ei too. Ka UNS kokkuseadjad olid arvamusel, et karistuste määramisel tuleb toimetada nii, nagu käesolevas paragrahvis on öeldud, kui nad arvasid, et see on enesestmõistetav ja et sellepärast seda positiivselt koodeksis väljendada ei tule. Komisjon leidis siiski, et seesuguse määruse sissevõtmine on tarvilik, sest et muidu ei oleks mitte seaduslikku alust, mille järele kohus igakord peaks sääraseid süütegusid inkrimineerima ainult selle paragrahvi järele, kus kõige raskem karistus on ette nähtud. Peale selle lihtsustab see paragrahv eriosa redaktsiooni, sest et seal selle tõttu kõik viited raskema süüteo või karistuse peale kui ülearused ära jäävad, näit. UNS § 541, 554 j. t. (K r S motiivid).

§ 61. Kes enne kohtuotsuse, resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist saatis korda kaks või rohkem süütegu, langeb kõige raskema karistuse alla nende hulgast, mis kohtu poolt määrati tähendatud tegude eest. Kohus võib kõige raskemat karistust veel suurendada kuni sarnase teo eest seaduses ettenähtud ülemmääranì, kusjuures süüdlasele

määratud karistuste kogusummast üle ei või minna ja tuleb panna tähele § 16 määrusi; sunnitöö jaotamine on lubatud kuni kolmekuuliste osadeni. Kui aga kõige raskemaks karistuseks on sunnitöö või vangimaja üle ühe aasta ja teiseks koostamise alla käivaks karistuseks on kohtu poolt määratud rahatrahv või arest, — siis ei või kohus suurendada kõige raskemat karistust. Samuti ei või kohus kõige raskemat karistust suurendada vangimaja koostamisel parandusasutusega või vastutusliku valve alla andmisega.

Õiguste kaotus ja kitsendus, samuti seaduses ettenähtud lisakaristused, mis ei käi kaasas kõige raskema karistusega, kohtu poolt aga teiste, koostamise alla käivate karistustega ühenduses on määratud, lisatakse juurde kõige raskemale karistusele. (UNS § 60).

See paragrahv täiendatakse määrusega, mille järele kohus ei või kõige raskemat karistust suurendada ka siis, kui vangimaja tuleb koostada parandusasutisega või vastutusliku valve alla andmisega. UNS oli see puudutamata jäetud ja sellepärast selgusetu. (KrS motiivid).

§ 62. Kui süütegude hulgast, mida § 61 nimetatud koostusmääruste järgi karistatakse tähtaegse vabaduskaotusega või rahatrahviga, süüdlane ühe süüteo eest karistuse juba täielt või osalt kandis, siis arvatakse kantud karistus koostatud karistuse hulka. (UNS § 61).

§ 63. Karistuse koostamisel arvatakse üksliiklikkude karistuste raskus nende ajapikkuse või suuruse järgi, lahkliiklikkude karistuste raskus aga § 64 ettenähtud alusel.

Kui koostamisele kuuluvad lahkliiklikud karistused § 64 järgi on üheraskused, siis määratakse see karistus, mis § 2 järgi liigi poolest raskem. (UNS § 62).

Sellele paragrahvile on osaliselt uus redaktsioon antud, et selgemini sama mõtet väljendada, mis sisaldub ka UNS vastavas paragrahvis. (KrS motiivid).

§ 64. Karistuste liitmisel ja hulkaarvamisel loetakse kuus kuud sunnitööd üheväärseks — üheaastase vangimajaga või kaheaastase arestiga.

Rahatrahv arvatakse arestile vastavaks § 59 seatud piirides.

Vangimaja loetakse raskemaks karistuseks kui parandusasutus ja parandusasutus raskemaks kui vastutusliku valve alla andmine. (UNS § 63).

Siin on vangimaja, parandusasutise ja vastutusliku valve alla andmise võrdlev raskus juurde lisatud, mis UNS puudub, kuid siiski koostamise juures praktiliselt tähtis on. (KrS motiivid).

§ 65. Kes enne kohtuotsuse, resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist kaks või rohkem sama või üksliiklikku süütegu saatis korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, langeb, kui seaduses sarnaste tegude eest ei ole ette nähtud erikaristust, vastutuse alla koostusmääruste järgi, mis tähendatud paragrahvides 61—64.

Peale selle võib kohus, kui ta määrab kõige raskema karistusena:

1) tähtajata sunnitöö, — ära keelata ennetähtaega tingimisi vabastamise enne kahekümne aasta möödumist;

2) tähtaegse sunnitöö, — seda pikendada kuni kahekümne aastani;

3) vangimaja, — seda pikendada kuni kuue aastani või ka üle minna tähtaegsele sunnitööle;

4) aresti, — seda pikendada kuni ühe aastani;

5) rahatrahvi, — peale selle veel aresti määrata mitte üle ühe kuu. (UNS § 64).

See paragrahv annab võimaluse karistust suurendada niisugustele retsidivistidele, kelle juures lootus paranemise peale enamvähem on kadunud. Sääraste paranemata kurjategijate isoleerimiseks on tarvilik kohtule võimalus anda neid pikemaajalise karistuse määramise teel seltskonnast eemaldada. Seda on ka UNS kokkuseadjad silmas pidanud, kuid nad ei ole siiski tarvilisel määral seda teinud asjus, kus karistuseks on parandusmaja ja türm. Sellepärast annab eelnõu kohtule õiguse ka vangimaja-karistuse juures seda pikendada kuni seadusliku ülemmäärani, s. o. 6 aastani või ka üle minna tähtaegsele sunnitööle.

Tuleb tähendada, et kolme üksteisele järgneva momendi hulgast — vandekohtunikkude verdikt, kohtu resolutsioon ja kohtuotsus — tuleb määrajaks lugeda seda, mis igas käesolevas asjas kõige enne kätte jõudis. (KrS motiivid).

§ 66. Eelmises (65) paragrahvis nimetatud alustel võib kohus suurendada karistust riigi või omavalitsuse teenijale, kes süüdlane on üldsüüteo kordasaatmises või sellest osavõtmises: kui süütegu oli ühenduses teenistusalistuvuse vahekorra rikkumisega, või saadeti korda teenistuskohuse või volituse kuritarvitusega, või surve ähvardusega või mõne muu võimukuritarvitusega, või oli ühenduses teenistuskohuse rikkumisega eraisikute suhtes, — ja kui sarnaste rikkumiste, kuritarvituste või ähvarduste eest seaduses ei ole ette nähtud erikaristusi.

Mõistetakse teenija riigi või omavalitsuse teenistuses kordasaadetud teenistusalase süüteo eest aresti, siis võib kohus määrata aresti asemel teenistuskohast tagandamise või juurde lisada arestile teenistuskohast tagandamise.

Mõistetakse teenija riigi või omavalitsuse teenistuses korda-saadetud teenistusalase kuriteo eest vangimajja õiguste kaotu-seta, võib kohus ta tagandada teenistuskohast ühest kuni viie aastani. (UNS § 65).

§ 67. Kes pärast kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekoh-tunikkude verdikti kuulutamist või karistuste kandmise ajal saatis korda süüteo, võetakse vastutusele üldalustel, silmas pidades järgmisi tingimusi:

1) tähtajata sunnitöö ühendamisel sama karistusega piken-datakse ennetähtaega tingimisi vabastamise tähtaega kolme-kümne aastani;

2) tähtajata sunnitöö ühendamisel tähtaegse sunnitööga lisatakse juurde ennetähtaega tingimisi vabastamise tähtajale pool aega kohtu poolt otsustatud tähtaegsest sunnitööst;

3) tähtajata sunnitöö ühendamisel muude vabaduskaotus-likkude karistustega, peale sunnitöö, pikendatakse ennetäht-aega tingimisi vabastamise tähtaega neile karistustele vastavate sunnitöö tähtaegade võrra § 64 tähendatud hulkaarvamise mää-ruste järgi, kuid mitte enam kui kahe aasta võrra;

4) tähtaegsete vabaduskaotuslikkude karistuste ühendamisel arvatakse nende tähtajad kokku; on aga süüdlasel kanda lahk-liiklikud karistused, siis arvatakse kergemat liiki karistus ras-kemale juurde ühes tähtaja lühendamisega § 64 tähendatud arveviisil; karistuse üldine kestus ei või ületada § 65 teise lõike p.p. 2—4 nimetatud tähtaegu;

5) vangimaja ühendamisel parandusasutusega või vastutus-liku valve alla andmisega määratakse vangimaja, kusjuures ko-hus võib vangimaja karistust veel suurendada kuni seaduses ettenähtud ülemmäärani. Parandusasutuse ühendamisel vastu-tusliku valve alla andmisega määratakse parandusasutus. (UNS § 66).

Paragrahvi muutmine on tingitud peaasjalikult karistusredeli muutmisest (§ 2). Peale selle sisaldab p. 5. määrust vangimaja ühendamise kohta parandusasutisega või vastutusliku valve alla andmisega ja parandusasutise ühendamise vastutusliku valve alla andmisega. Seda ei olnud UNS, mille tõttu küsimus oli lahtine ja selgusetu. (KrS motiivid).

§ 68. Kes pärast karistuse kandmist saatis korda süüteo, võetakse vastutusele üldalustel. Saatis aga süüdimõistetu korda sama või endise süüteoga üksliikliku teo, siis tuleb uuesti määratavat karistust, välja arvatud juhud, kus seaduses on ette nähtud erilised karistused süütegude kordamise eest, suu-rendada § 65 seatud alustel, kui endise karistuse kandmise

ajast kuni uue sama või üksliikliku süüteo kordasaatmiseni on möödunud: raske kuriteo eest määratud karistuse kandmise ajast — mitte üle viie aasta, kuriteo eest — mitte üle kolme aasta ja üleastumise eest — mitte üle ühe aasta. (UNS § 67).

10. peatükk.

Karistatavust kõrvaldavad asjaolud.

§ 69. Aegumine kõrvaldab karistuse:

1) kui süütegude kordasaatmise päevast süüaluse vastu kriminaaljälgimise seaduskorralise alustuseni on möödunud järgmised tähtajad: raskete kuritegude korral — kümme aastat, kuritegude korral, kui seaduses ettenähtud karistuse ülemmäär ületab ühe aasta, — viis aastat, kui aga see ülemmäär ei ületa üht aastat — kolm aastat ja üleastumiste korral — üks aasta;

2) kui raskete kuritegude ja kuritegude kordasaatmise päevast kohtuotsuse tegemise päevani käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud tähtajad on möödunud kahekordselt, üleastumiste kordasaatmise päevast kohtuotsuse tegemise päevani aga kolmekordselt;

3) kui kohtuotsuse tegemise päevast otsuse täitmisele pööramise päevani on möödunud käesoleva paragrahvi p. 2 nimetatud tähtajad, mida arvutatakse neil juhtudel kohtuotsuses määratud karistuse kohaselt. (UNS § 68).

Komisjon lihtsustas süütegude liigitamist aegumise suhtes. P. 3 ettenähtud kohtuotsuse all mõistab komisjon seda kohtuotsust, mis seadusjõusse astus, ja täitmisele pööramise päeva all seda päeva, mil karistatav täitja võimu kätte satub. UNS § 68 teine lõige langeb ära ühes § 99. (KrS motiivid).

§ 70. Aegumine ei kõrvalda õiguste kaotust või kitsendust, mis on määratud süüdlasele seadusjõusse astunud, kuid aegumise pärast täitmata jäetud kohtuotsuses. Õiguste kaotuse või kitsenduse tähtajad arvutatakse sest päevast, mil kustus otsuses määratud karistus aegumise pärast. (UNS § 69).

§ 71. Süüteo suhtes, mis koosneb mitmest teost, arvutatakse aegumise tähtajad viimase teo kordasaatmise päevast ja vahetpidamata vältava süüteo suhtes — selle lõpu päevast. (UNS § 70).

§ 72. On seaduse järgi kriminaaljälgimise alustamine võimatu enne asja otsustamist tsiviilkohtus või on alustatud asja

edasiajamine või kohtuotsuse täitmine seaduslikkudel alustel seisma pandud, ei arvata tsiviilkohtu asjaajamise aega ega seaduslikku seisakut aegumise tähtaja hulka.

Samuti ei arvata karistuse kandmisest tingimisi vabastamise ega ennetähtaega tingimisi vabastamise korral aegumise tähtaja hulka aega kohtuotsuse tegemise või tingimisi vabastamise päevast kuni karistuse kandmisest tingimisi vabastamise või ennetähtaega tingimisi vabastamise tagasivõtmiseni (§§ 29, 30 ja 36). (UNS § 71).

UNS § 71 esimesest lõikest on välja heidetud vaimulikud kohtud ja juurde võetud uus teine lõige, mis vajalik uude 4. ja 5. peatükki võtta. (KrS motiivid).

§ 73. Armuandmine kuulub Riigivanema võimupiiri. Armuandmise ulatus määratakse Riigivanema otsuses, mis kergendab süüdlase saatust või ta täiesti vabastab karistusest. (UNS § 72, MS § 3).

§ 73 muutmine on tingitud Põhiseaduse § 60 p. 9, mille järgi armuandmise õigus ei kuulu enam Vabariigi Valitsusele, vaid Riigivanemale. (MS motiivid).

ERIOSA.

1. peatükk.

Süüteod kõrgema riigivõimu vastu.

§ 74 (R). Süüdlast Eesti Vabariigis põhiseadusega maksmapandud riigikorra vägivaldses muutmises või Vabariigi küljest mõne tema osa vägivaldses lahutamises karistatakse:

surmanuhtlusega.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selle raske kuriteo katses. (UNS § 100).

§ 75 (R). Süüdlast § 74 ettenähtud raske kuriteo ettevalmistuses karistatakse:

sunnitööga mitte üle kümne aasta.

Kui süüdlase käsitusel olid selle jaoks abinõud plahvatuse sünnitamiseks või sõjariistade ladu, siis karistatakse teda:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 101).

§ 76 (R). Süüdlast selles, et ta teise või mitme isikuga kokku leppis saata korda § 74 ettenähtud rasket kuritegu, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud kokkuleppest osavõtjale, kes enne sarnase kokkuleppe avalikuks tulemist sellest teatas võimudele, kergendatakse karistust § 53 määratud alustel või vabastatakse sellest hoopis. (UNS § 102).

UNS terminist „osavõtt ühingust" loobus komisjon käesoleva süüteo defineerimise juures ja asus saksa 1919. a. eelnõu seisukohale (§ 139), et täpsem oleks siin tarvitada sõnu „teise või mitme isikuga kokkuleppimine". Vene kohtu praktika selle paragrahvi käsitamisel on näidanud, et termin „osavõtt ühingust" ei ole tegelikul käsitamisel soodus seesuguse mõiste loomiseks, mis oleks selge ja vastaks oma ulatuse poolest seaduseandja tõelisele tahtmisele. Komisjon leidis, et uus termin „teise või mitme isikuga kokkuleppimine" soodustab seda paremini. Kokkuleppe konstateerimiseks on vaja muidugi tahtmise avaldust kas suusõnal, kirjas või konkludent-tegudega. (KrS motiivid).

§ 77 (R). Kõrvalist isikut, kes süüdlane selles, et ta Riigivanema, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või Riigikohtu tegevust takistas vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega või mõne muu abinõuga, karistatakse:

vangimajaga mite üle kuue aasta.

Kui aga selle kuriteo saatsid korda mitu sõjariistus isikut, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kümne aasta.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb ka Riigikogu liige, kes käesolevas paragrahvis ettenähtud süüteo saatis korda väljaspool Riigikogu koosolekut. (MS § 3).

§ 78 (R). Kõrvalist isikut, kes süüdlane selles, et ta Riigivanema, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või Riigikohtu liiget ta teenistuskohuste täitmisel takistas vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb ka Riigikogu liige, kes käesolevas paragrahvis ettenähtud kuriteo saatis korda väljaspool Riigikogu koosolekut. (MS § 3).

§ 79 (R). Süüdlast jultunud lugupidamatuse ülesnäitamises Riigivanema, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või Riigikohtu vastu kõne või kirjatöö avaliku ettekandmisega või etteluge-misega või kirjatöö või kujutuse levitamisega või avaliku väljapanemisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (MS § 3).

§ 77—79 tahetakse kaitsta Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ja Riigikohtu tegevust ja nende liikmete teenistuskohuste täitmist. Esimene paragrahv on määratud nimetatud asutiste eneste tegevuse kaitseks, teine paragrahv nende asutiste liikmete teenistuskohuste täitmise kaitseks ja kolmas kaitseb nende asutiste vastu lugupidamist. Peale kõrvaliste isikute langeks § 77 ja 78 ettenähtud süüteo eest karistuse alla ka Riigikogu liige, kui ta selle süüteo Riigikogu või tema liikmete vastu korda saatis väljaspool Riigikogu koosolekut või ka koosolekul, kuid koos kõrvaliste isikutega. Muil kordadel tuleks Riigikogu liige vastutuse alla Riigikogu kodukorra põhjal.

Mis puutub kõrvalise isiku mõistesse, siis tuleb seesuguseks lugeda igaühte, kes ei kuulu selle asutise koosseisu, kelle vastu süütegu oli sihitud. (K r S m o t i i v i d).

§ 77—79 on täiendavalt mainitud ka Riigivanemat. Sellega on nende karistusnormide mõjupiirkonda laiendatud ka Riigivanema kaitseks. Tähendatud täienduse tingib maksev Põhiseadus. (M S m o t i i v i d).

2. p e a t ü k k.

Riigi äraandmine.

Käesolevas peatükis sisalduvad UNS § 108—119 võrdlemisi väheste muudatustega. Välja jäetud on vene § 118², kuna seal olev materjal on jaotatud ja laiali paigutatud eelnõu § 83—91 ja 96 sisse, sest komisjon leidis, et see on käsitamisel hõlbustuseks, vastab süsteemi nõuetele ja oleks ülevaatlikum. (K r S m o t i i v i d).

80 (R). Eesti Vabariigi kodanikku, kes süüdlane selles, et ta oli abiks või toeks vaenlasele Eesti Vabariigi vastu sihitud sõjaliste või muude vaenuliste tegude juures, karistatakse: t ä h t a j a t a s u n n i t ö ö g a.

Kui abi või toetus vaenlasele seisis:

1) selles, et temale väeosa, komando, kindlustatud koht, sõjasadam, sõjalaev või sõja lennuriist ära anti, ära anda katsuti või neilt võeti kaitsevõimalus vaenlase vastu;

2) selles, et väeosa või tema ülemat vaenlase poole üle minema kallutati või kihutati;

3) selles, et Eesti Vabariigi sõjajõududele vägivaldselt hakati vastu või nende kallale kiputi;

4) selles, et äraandliku otstarbega saadeti korda tapmine;

5) sarnase isiku äraandmises vaenlase kätte, kes teadvalt tähtsat sõjalist ülesannet või kohust täitis;

6) pealetungimiseks või vaenlase vastu kaitsmiseks määratud ladude või sõjaväe varustuse hävitamises, samuti maa- ja

veeteede, telegraafi ja telefoni või muude väeosadevaheliste sideabinõude kõlbmatuks tegemises;

7) salakuulamises, —

siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb Eesti Vabariigi kodanik käesolevas paragrahvis ettenähtud raske kuriteo eest, kui viimane oli sihitud Eesti Vabariigiga sõjaliidus seisva riigi vastu. (UNS § 108).

Siin on, võrreldes UNS § 108, suuremad redaksioonilised parandused ette võetud: 2. lõige on välja jäetud; selle p. 2 on mahutatud eelnõu 2. lõike p. 4, kuna p. 1 täiesti välja jäi kui harilik süüd raskendav moment, mis erikvalifikatsiooni ei tarvita. UNS § 3 lõike p. 1 ja 2 on vastavalt eelnõu 2. lõike p. 1 ja 2 alla mahutatud, kusjuures redaktsiooni on lihtsustatud. UNS § 3 lõike p. 4 on välja heidetud tapmise erikvalifikatsioon, kuna see punktide ümberpaigutamise tõttu langeb eelnõu 2. lõike p. 4 alla. Juurde lisatud on eelnõu 2. lõikes p. 1 — „sõja lennuriist", mille sissevõtmine lähemat motiveerimist ei tarvita. (KrS motiivid).

§ 81 (R). Eesti Vabariigi kodanikku, kes süüdlane selles, et ta teadvalt vaenulikku sõjaväkke astus või sellest välja ei astunud, karistatakse:

tähtajata sunnitööga. (UNS § 109).

§ 82 (R). Eesti Vabariigi kodanikku, kes süüdlane selles:

1) et ta välisriigi valitsust avatles ette võtma Eesti Vabariigi vastu sõjalisi või muid vaenulisi tegusid, temaga lõpetama sõjaliitu või keelduma temaga sarnasesse liitu astumisest;

2) et ta enne sõjakuulutamist välisriigi valitsusele enese või teiste nimel andis lubaduse olla abiks selle riigi sõjategevusel Eesti Vabariigi vastu,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui süüdlane võis teada oma teenistuse tõttu Eesti Vabariigi sõjajõudude seisukorda või välisriigi valitsusele sõja korral Eesti Vabariigi vastu anda tunduvat abi, siis karistatakse teda:

tähtajata sunnitööga. (UNS § 110).

§ 83 (R). Süüdlast selles, et ta välisriigi valitsusele või agendile aitas koguda asju või teateid, mis puutuvad Eesti

Vabariigi välisesse julgeolekusse või ta sõjajõududesse või sõjalise riigikaitse ehitustesse, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 111, 118[2]).

§ 84 (R). Süüdlast selles, et ta välisriigi huvides avaldas, teatas või andis edasi teisele isikule ilma sellekohase volituseta:

1) teateid või asju, mis puutuvad Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse või ta sõjajõududesse või sõjalise riigikaitse ehitustesse ja mida pidi hoitama saladuses;

2) plaani, joonistuse või muu kirjelduse või kujutuse Eesti Vabariigi kindlustatud kohast, viimase jaoks määratud raioonist või esplanaadist, sõjalaevast või muust ehitusest, mis olid määratud sõjaliseks riigikaitseks, või dokumendi, mis puutub mobilisatsioonisse või üldse sõja ettevalmistuskorraldustesse,

karistatakse:

käesoleva paragrahvi p. 1 ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

käesoleva paragrahvi p. 2 ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud rasked kuriteod saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi p. 1 ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta,

käesoleva paragrahvi p. 2 ettenähtud juhul —

tähtajata sunnitööga. (UNS § 111[1], 118[2]).

Käesolevas paragrahvis on, võrreldes vene UNS § 111[1], muudetud 1. lõike p. 2 sanktsiooni, et süüraskuse suhtes vahet teha selle ja 2. lõike p. 1 vahel. (KrS motiivid).

§ 85 (R). Süüdlast selles, et ta leppis kokku välisriigi valitsusega või tema agendiga saata korda rasket kuritegu või kuritegu, mis ette nähtud §§ 83 või 84, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 111[2], 118[2]).

§ 86 (R). Süüdlast selles, et ta saatis korda §§ 83, 84 või 85 ettenähtud raske kuriteo või kuriteo, kui neis paragrahvides nimetatud teated või asjad olid tema kätte usaldatud teenistusalal või kui ta võis neid saada oma kätte või tutvuneda nendega oma teenistuse tõttu, karistatakse:

1) § 83 ettenähtud juhul —
sunnitööga mitte üle kuue aasta,

2) § 84 p. 1 ettenähtud juhul —
sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta,

3) § 84 p. 2 ettenähtud juhul —
sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta,

4) § 85 ettenähtud juhul —
vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud rasked kuriteod või kuriteod saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi p. p. 2 ja 3 ettenähtud juhtudel —
tähtajata sunnitööga,

käesoleva paragrahvi p. p. 1 ja 4 ettenähtud juhtudel —
sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 111[3], 118[2]).

§ 87 (R). Süüdlast selles, et ta müüs või ainuõiguse saamiseks esitas välisriigis leiutise või täienduse, mis puutub sõjalisse riigikaitsesse või riigi sõjajõududesse või sõjaliseks riigikaitseks määratud ehitustesse ja mida pidi hoitama saladuses, karistatakse:
sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta avaldas või teatas teisele isikule ilma sellekohase volituseta teateid, mis puutuvad käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud leiutisse või täiendusse, samuti selles, et ta andis üle leiutise või täienduse enese või sellest mõne osa.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud raske kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:
sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 111[4], 118[2]).

§ 88 (R). Süüdlast selles, et ta sellekohase loata seadis kokku või võttis üles plaani, joonistuse või mõne muu kujutuse või kirjelduse Eesti Vabariigi kindlustatud kohast, viimase alla määratud raioonist või esplanaadist, sõjalaevast või

muust ehitusest, mis oli määratud sõjaliseks riigikaitseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta loata kogus teateid või asju, mis puutuvad Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse, tema sõjajõududesse või sõjalise riigikaitse otstarbeks määratud ehitustesse ja mida pidi hoitama saladuses.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuriteod saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 112, 118[2]).

§ 89 (R). Süüdlast selles, et ta ehitas traadita telegraafi või telefoni sisseseade või pidas postituisid nende raskete kuritegude või kuritegude kordasaatmise otstarbega, mis ette nähtud §§ 83 või 84, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 112[1], 118[2]).

Juurde lisatud on 1. lõikena traadita telefoni sisseseadmise keeld, mis meie ajal juba tarvilik. (KrS motiivid).

§ 90 (R). Süüdlast Eesti Vabariigi kindlustatud kohta, sõjalaevale või muusse riigi kaitseks määratud sõjaehitusse tungimises sellekohase loata, oma elukutset, nime, kodakondsust või rahvust salates või tarvitades muid kavalusi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 113, 118[2]).

§ 91 (R). Süüdlast selles, et sellekohase loata lendas lennuriistal Eesti Vabariigi kindlustatud koha kohal kindlustuse raioones, samuti ka raioonide kohal, kus see vastavate võimude poolt keelatud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 113[1], 118[2]).

§ 92 (R). Riigivalitsusega tehtud lepingu põhjal või tema ülesandel pealetungimise või kaitsmise abinõusid valmistajat või nende valmistuse juhatajat, kes süüdlane selles, et ta neid abinõusid valmistas teadvalt tarvitamiskõlbmatutena, kui need abinõud vastuvõtteks juba esitatud või nende valmistus lõpetatud, või kes süüdlane nimetatud lepingu või ülesande täitmise viivitamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui pealetungimiseks või kaitsmiseks valmistatud abinõud olid antud üle ja sealjuures nende kõlbmatuse varjamiseks tarvitatud kokkulepet vastuvõtjaga või muid erilisi võtteid, samuti kui lepingu või ülesande täitmise viivitamine sündis sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Samade karistuste alla ning samal alusel langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes nimetatud abinõude valmistamist laskis sündida teadvalt tarvitamiskõlbmatutena või neid selles olekus võttis vastu. (UNS § 114).

§ 93 (R). Moonamuretsejat või ta volinikku, kes süüdlased selles, et nad riigivalitsusega tehtud lepingu või valitsuse ülesande täitmisel tegevale maa- või mereväele või nende haigemajadele sõja ajal andsid üle tervisele teadvalt kahjulikke või teadvalt tarvitamiskõlbmatuid tarbeaineid, samuti selles, et nad viivitasid nimetatud lepingu või ülesande täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

Sama karistuse alla langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes süüdlane selles, et ta laskis sündida sarnaste teadvalt kahjulikkude ja kõlbmatute ainete hankimist või neid võttis vastu. (UNS § 115).

§ 94 (R). Eesti Vabariigi esindajat või volinikku, kes süüdlane tegudes, mis sihitud Eesti Vabariigile teadvalt kahjuliku lepingu sõlmimiseks välisriigi valitsusega, või viimasega teadvalt Eesti Vabariigi kahjuks kalduvates diplomaatlikkudes läbirääkimistes, karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Sama karistuse alla langeb esindaja või voliniku juures töötav teenija, kes süüdlane esindajale või volinikule teadvalt valeteate andmises või muus teenistuskohuste rikkumises selle

otstarbega, et esindajat või volinikku avatleda tegudele, mis sihitud välisriigi valitsusega Eesti Vabariigile teadvalt kahjuliku lepingu sõlmimiseks või teda avatleda teadvalt Eesti Vabariigi kahjuks kalduvatele diplomaatlikkudele läbirääkimistele välisriigi valitsusega, kui need teod või läbirääkimised järgnesid.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud teod ei ole karistatavad, kui Eesti Vabariigi esindaja või volinik toimis temale antud eeskirjade või juhtnööride piirides, või kui ta põhjendatult võis oletada, et tekkinud oludes läbirääkimiste katkestamine või lepingu sõlmimisest loobumine oleks toonud suurema kahju Eesti Vabariigile. (UNS § 116).

Siia on, võrreldes UNS § 116, sisse võetud uus 3. lõige. Poliitiliste konstellatsioonide tõttu võib olukord tekkida, kus Vabariigi esindaja sunnitud on lepingu läbirääkimisi või lepingu tegemist jätkama ka siis, kui nad mitte kasulikud ei ole, et ära hoida veel suuremat kahju, mis tekiks läbirääkimiste katkestamise läbi. Et ta selle tõttu ei satuks 1. lõike sanktsiooni alla, tuli see täiendus ette võtta. (KrS motiivid).

§ 95 (R). Süüdlast:

1) niisuguse dokumendi rikkumises, peitmises, haaramises või võltsimises, mis temale teadvalt tõestas Eesti Vabariigi õigust välisriigi suhtes;

2) Eesti Vabariigi piirimärkide rikkumises või ümberpaigutamises või muus riigi piirijoone moonutamises selle otstarbega, et ära anda osa Eesti Vabariigist välisriigile,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 117).

§ 96 (R). Süüdlast selles, et ta teise või mitme isikuga leppis kokku saata korda § 80 ettenähtud rasket kuritegu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud kokkuleppest osavõtjale, kes enne kokkuleppe avalikuks tulemist teatas sellest võimudele, kergendatakse karistust § 53 seatud alustel või vabastatakse sellest hoopis. (UNS § 118, 118[1], 118[2]).

„Ühingust osavõtmise" asemele on võetud „kokkulepe", kooskõlas § 76 redaktsiooniga. (KrS motiivid).

§ 97 (R). Välismaalast, kes Eesti Vabariigis viibimise ajal saatis korda § 80 ettenähtud raske kuriteo või samas teos süüdlast sõjavangi, kui nad ei vastuta sõjaseaduste järgi, karistatakse nimetatud paragrahvi järgi niisama kui Eesti Vabariigi kodanikku.

Isikut, kes Eesti Vabariigi kodakondsusest astus välja teise riigi kodakondsusse astumata, või kes vaenulise riigi kodakondsusse astus pärast sõjakuulutamist või otse enne seda, rahu vahekorra lõpetamise ootel, karistatakse §§ 80—82 ettenähtud raskete kuritegude kordasaatmise eest nende paragrahvide järgi niisama kui Eesti Vabariigi kodanikku. (UNS § 119).

3. peatükk.

Süüteod omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse ja kutseesinduskoja valimiste vastu.

§ 98 (J). Süüdlast avalikult ülespandud omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste üleskutsete, teadaannete või kandidaatide esitamiskirjade või nimekirjade omavolilises mahavõtmises, katkirebimises, kinnikatmises või muutmises või kihutustööd tegeva organisatsiooni päralt oleva kirjanduse hävitamises või rikkumises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (MS § 3).

§ 99 (J). Süüdlast selles, et ta kandidaatide esitamiskirjade või nimekirjade esitamise silmapilgust kuni omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste lõpuni avaldas valeteateid, mis puutuvad kandidaadi isikusse või ta eraellu või olid sihitud selle organisatsiooni vastu, kelle nime all kandidaat esitatud, ja mille otstarbeks oli valijate usalduse hävitamine nende vastu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 4).

§ 99¹ (J). Süüdlast selles, et ta kandidaatide esitamiskirjade või nimekirjade esitamise silmapilgust kuni omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste lõpuni takistas avaliku koosoleku pidamist korrarikkumisega koosolekul, jättes tähele panemata koosoleku juhataja korralduse koosoleku korra alalhoidmiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 4).

§ 99[1] on sisse võetud Riigikogu valimise, rahvahääletamise ja rahvaalgatamise seaduse § 99 eeskujul. (MS motiivid).

§ 100 (J). Süüdlast hääleõigusliku kodaniku omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimise õiguse vaba teostamise takistamises vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, võimu kuritarvitusega või majandusliku surve kaudu karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (MS § 3).

§ 101 (J). Süüdlast pettuse abil hääleõigusliku kodaniku kallutamises omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimistel andma allkirja, hääletama või valima oma õige tahtmise vastu või tühiselt karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 3).

§ 102 (J). Süüdlast hääleõiguslikule kodanikule või ta perekonnaliikmele ainelise või isikulise kasu pakkumises, lubamises või andmises mõju avaldamiseks omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimistest keeldumiseks või neist osavõtmiseks teataval viisil karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane käesolevas paragrahvis tähendatud kasu vastuvõtmises, kui ta on hääleõiguslik kodanik. (MS § 3).

§ 103 (J). Süüdlast omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste seaduspärase kihutustöö takistamises vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, võimu kuritarvitusega või majandusliku surve kaudu karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 3).

§ 104 (R). Süüdlast omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste korraldamise või läbiviimise takistamises vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega või võimu kuritarvitusega karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

Kui sama tegu saadeti korda mitme relvastatud isiku poolt, karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kuue aasta. (MS § 3).

§ 105 (J). Süüdlast korduvalt või valenime all ühest ja samast omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või

kutseesinduskoja valimistest osavõtmises või muul viisil valimiste moonutamises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 3).

3. peatükis, § 98—105, olid 1929. a. redaktsioonis ette nähtud süüteod rahvaalgatamise, rahvahääletamise, Riigikogu ja omavalitsuse valimiste vastu; eelnõu redaktsioonis on aga ette nähtud süüteod omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse ja kutse esinduskoja valimiste vastu. Tähendab, nende karistusnormide mõjupiirkonda on esiteks kitsendatud sellega, et on välja jäetud rahvaalgatamine, rahvahääletamine ja Riigikogu valimine, sellevastu on nendes aga täiendavalt mainitud vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse ja kutseesinduskoja valimisi. Rahvaalgatamise, rahvahääletamise, Riigivanema ja Riigikogu valimised on nendest paragrahvidest välja jätnud Riigikogu, motiiviga, et süüteod rahvaalgatamise, rahvahääletamise, Riigikogu ja Riigivanema valimise vastu tuleb ette näha vastavates eriseadustes viimaste lahutamatute osadena, mis säärasel juhul, kui need on kodifitseeritud rahvaalgatamise, rahvahääletamise, Riigivanema ja Riigikogu valimisseadustes, ei allu Riigivanema dekreediõigusele.

§ 98—105 laiendamine vähemusrahvuste kultuuromavalitsuste ja kutseesinduskodade valimiste kaitseks on tingitud vahepeal tekkinud avalikõiguslikkude asutiste valimisseadustest. Need oleksid: vähemusrahvuse kultuuromavalitsused ja kaks avalik-õiguslikku kutsekoda — Kaubandus-tööstuskoda ja Põllutöökoda. Mõnede nende asutiste valimisseadused on juba Riigikogu valimisseadusele valimisvastaste süütegude suhtes vastava viite teinud (näit. Põllutöökoja seaduse § 24, RT 60 — 1931), mõnes valimisseaduses ei ole aga selle kohta seisukohta võetud (Juudi rahvuse kultuurnõukogu valimiste suhtes on isegi Vabariigi Valitsuse määrusega säärased kriminaalnormid loodud, vt. RT 32 — 1926). Kõige eeltoodu ühtlustamiseks on muidugi vaja vastavalt § 98—105 täiendada. Kaubandus-tööstuskoja ja Põllutöökoja üldnimetusena on siinkohal võetud „kutseesinduskoda", esiteks selleks, et kaht säärast mõistet ühte haarata, ja teiseks selleks, et võimalikuks teha ka tulevikus ilma muutmata mõningate teiste avalik-õiguslikkude esinduste sama normi alla viimist. Peale selle on eelnimetatud paragrahvides tehtud mõningad vähemad muudatused selleks, et nende redaktsiooni ühtlustada Riigikogu valimise, rahvaalgatamise ja rahvahääletamise seaduse § 97—105 redaktsiooniga (RT 5 — 1934). (MS motiivid).

4. peatükk.

Süüteod välisriigi vastu.

Sellesse uude peatükki on koondatud välisriike puutuvad paragrahvid UNS 5. ja 28. peatükist (§ 135, 136, 137 ja 534). See on vajalik sellepärast, et kõiki neid norme süsteemi nõuete tõttu raske oleks paigutada mõne teise peatüki alla; ka on see käsitamisel tunduvaks hõlbustuseks. (KrS motiivid).

§ 106 (R). Süüdlast Eesti Vabariigi piirides tehtud katses vägivaldselt kukutada või muuta Vabariigiga sõpruses olevas riigis maksvat riigikorda või nendeks otstarveteks ettevalmistuste tegemises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 135).

Peale redaktsiooniliste muudatuste on tehtud ka sisuline muudatus; nimelt on lõpus välja jäetud vastastikkuse nõue teo karistatavuse suhtes. Leiti nimelt, et ka säärase paragrahvi puudumine mõne välisriigi kriminaalseadustikus ikkagi ei võiks põhjuseks olla meil karistamata jätta tegu, mis meie territooriumil selle riigi vastu sepitsetakse, kuna seesuguste tegude karistamatus meile soovimata välissekeldusi võib kaasa tuua. (KrS motiivid).

§ 107 (J). Süüdlast Eesti Vabariigiga sõpruses oleva riigi avalikult väljapandud riigivapi või muu riigivõimu märgi tahtlikus teotamises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Saatis sarnase teotamise korda rahvahulk, karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 136).

§ 108 (R). Süüdlast välisriigi riigipea, saadiku või volitatud asjaajaja teotamises § 494 ettenähtud isikliku haavamisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui teotamine saadeti korda § 498 ettenähtud laimamisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 534, 535).

Selle paragrahvi ületoomine UNS 28. peatükist on eespool põhjendatud; selle jaotamine kahte lõikesse oleneb meie 27. peatüki konstruktsioonis tehtud muudatustest. (KrS motiivid).

§ 109 (R). Süüdlast seatud korras väljakuulutatud neutraliteedi määruste rikkumises karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 137).

5. peatükk.

Süüteod avaliku korra vastu.

Võrreldes UNS 5. peatükiga, on siin välja heidetud vene § 121, 124, 128 ja 135—137. § 121 heideti välja sellepärast, et üks osa (kaastundmuse avaldamine õpetusele) juba ajast ja arust on,

muud dispositiivosad aga sisalduvad teistes paragrahvides. Isikud, kes kuritegelise eesmärgiga seltsi asutavad, vastutavad isiklikult harilikus korras üldiste kriminaalseaduste järgi. § 125—127 käsitavad sotsiaalse korra vägivaldse kukutamise ettevalmistusi. Komisjon leiab, et sotsiaalse korra vägivaldne kukutamine ilma riigikorra kukutamiseta on vaevalt mõeldav ja sellepärast isikud, kes seda tegu kavatsevad, kahtlemata peavad tegevust avaldama, mis eelnõu § 74—76 ette nähtud ja nende paragrahvide järgi ka karistuse alla langevad. § 128 on vastavalt meie oludele muudetud kujul üle kantud 1. peatükki (§ 79). § 135—137 on samuti välja heidetud käesolevast peatükist ja üle kantud uude 4. peatükki (vaata märkused selle peatüki juurde). (KrS motiivid).

§ 110 (J). Süüdlast selles, et ta avalikult rahvakoondumiselt või koosolekult ei lahkunud, teades, et politseivõim nõudis selle laialiminekut, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu.

Kui rahvakoondumise või koosoleku laialiajamiseks kaitseväeosa abiks kutsuti ja isik ei lahkunud rahvahulgast, hoolimata kaitseväeosa juuresolekul esitatud laialimineku nõudest, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Rahvakoondumise või koosoleku osalist, kes teisi kihutas tõrkuma laialimineku nõude vastu, karistatakse:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud juhul —

arestiga mitte üle kuue kuu,

käesoleva paragrahvi teises lõikes nimetatud juhul —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

(UNS § 120).

UNS § 120 lõige 2 on välja heidetud, kuna selle dispositsioon on liiga üksikasjaline ja tegelikul käsitamisel mõnikord raske on vahet teha selle dispositsiooni ja teiste dispositiiv-osade vahel. Vastavalt on välja heidetud ka 3. lõike keskmine osa.

Sisse on võetud ka kõiges kolmes lõikes ka „koosoleku" mõiste rahvakoondumise kõrval, sest et ka avalikul koosolekul selles paragrahvis ettenähtud juhtumid võivad ette tulla ja järelikult sanktsioneeritud peavad olema. (KrS motiivid).

§ 111 (R). Süüdlast osavõtmises avalikust rahvakoondumisest, kui osavõtjate ühisel jõul saadeti korda:

1) vägivald isiku kallal, võõra vara riisumine, hävitamine, rikkumine või valdamisele võtmine, võõrasse elutsetavasse hoonesse või muusse ruumi tungimine või seesuguste tegude katse;

2) §§ 125 või 128 ettenähtud vastuhakkamine või sundimine,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Sarnase rahvakoondumise korraldajat või sellele kihutajat, samuti osavõtjat, kes juhatajaks oli käesolevas paragrahvis nimetatud tegude kordasaatmisel, või kes teisi kihutas nende kordasaatmisele või jätkamisele või nende kordasaatmise juures tarvitas sõjariista, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 122).

UNS § 122 p. 1 teine osa, mis käsitab süüteo motiive, on välja heidetud, kuna komisjon leidis, et see on liiga üksikajaline ja osalt sihilikki. Otstarbekohaseks leiti täiendusena sisse võtta ka võõra varanduse hävitamise ja valdamisele võtmise juhud. (KrS motiivid).

§ 112 (R). Süüdlast osavõtmises rahvakoondumisest, kui osavõtjad ühisel jõul:

1) rahvahulga laialiajamiseks kutsutud kaitseväeosale vägivaldselt hakkasid vastu või vägivaldselt kaitseväelise vahisalga või selle tunnimehe kallale kippusid;

2) oma võimu alla haarasid, tühjaks riisusid või hävitasid sõjariistade või sõjamoona lao või tehase, kindlustatud koha, sõjalaeva, sõja lennuriista, raudtee, üldisel või riigi või omavalitsuse kasutamisel oleva telegraafi või telefoni, rahatehase või krediitasutuse;

3) vange vahi alt vabastasid, tarvitades sealjuures vägivalda vahtide isiku kallal või rikkudes kinnihoidmiskohta;

4) vägivallategude kordasaatmiseks tarvitasid lõhkeainet või lõhkeabinõu,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Sarnase rahvakoondumise korraldajat või sellele kihutajat, samuti osavõtjat, kes oli juhatajaks käesolevas paragrahvis nimetatud tegude kordasaatmisel, või kes kihutas teisi nende kordasaatmisele või jätkamisele, või kes nende kordasaatmisel tarvitas lõhkeainet, lõhkeabinõu või sõjariista, karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 123).

P. 2 dispositiiv-ossa on sisse võetud „sõja lennuriist" ja välja heidetud üksikasjaline krediidiasutiste loend, kuna üldise mõiste alla kõik vene paragrahvis tähendatud krediidiasutised langevad. (KrS motiivid).

§ 112¹ (J). Süüdlast seaduses ettenähtud korra vastaselt ühingu või ühingute liidu asutamises, selle juhatamises või nendest osavõtmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

(R). Kui aga süüdlane asutas ühingu või ühingute liidu või võttis neist osa:

1) teades, et ühing või ühingute liit taotleb sihte, mis on kriminaalseadustega keelatud või on kõlblusvastased või ähvardavad avalikku julgeolekut või rahu;

2) teades, et ühingut või ühingute liitu, mis taotleb poliitilisi sihte, juhitakse vastava loata välismaal asuvate asutuste või isikute poolt;

3) teades, et ühing või ühingute liit ei ole lubatud, on keelatud või suletud vastava võimu poolt või et nende tegevus on seatud korras peatatud;

4) teades, et ühing või ühingute liit kasutab erilisi abinõusid oma olemasolu või tema poolt taotlevate sihtide või ta valitsemise korra või ta juhatusest osavõtvate isikute varjamiseks,

siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 4).

§ 112¹ asendab Uue Nuhtlusseaduse § 124, mis Kriminaalseadustiku koostamisel on üle võtmata jäetud eksliku motiiviga, nagu ei oleks UNS § 124 Põhiseadusega kooskõlas. § 112¹ on vajalik Ühingute ja nende liitude seaduse eeskirjade sanktsiooniks, kuna 1929. a. vastuvõetud Kriminaalseadustikus Ühingute ja nende liitude seaduse eeskirjade rikkumise eest karistusi ette nähtud ei ole. (MS motiivid).

§ 113 (J). Süüdlast avaliku koosoleku kokkukutsumises selleks keelatud kohas või ajal, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

§ 114 (J). Süüdlast avaliku koosoleku kokkukutsumises seatud korras teatamata karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Vastavalt koosoleku seadusele leiti tarvilik olevat käesolevat peatükki täiendada nende kahe uue paragrahviga (§ 113 ja 114), milles sisaldub keeld avalikku koosolekut kokku kutsuda selleks keelatud kohas või ajal, või aga ilma seatud korras sellest teatamata. (KrS motiivid).

§ 114¹ (J). Süüdlast selles, et ta teist isikut kallutas vägivallaga isiku kallal, võimu kuritarvitusega, majandusliku surve kaudu või mõnesuguse ähvardusega poliitilisi sihte taotlevale ühingule või muule säärasele koondisele või voolule poolehoidu avaldama, selle kasuks tegutsema või seda aineliselt toetama, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 4).

§ 114[1] on muutmatult üle võetud UNS § 127[1] — 1934. a. redaktsioonis (RT 26 — 1934). (MS motiivid).

§ 115 (R). Süüdlast selles, et ta õhutas kõne või kirjatöö avaliku ettekandmisega või ettelugemisega või kirjatöö või kujutuse levitamisega või avalikult väljapanemisega:

1) tegutsemisele või tõrkumisele seaduse, sundmääruse või võimu seadusliku korralduse vastu;

2) riigikaitse teenistuskohuste rikkumisele kaitseväelaste poolt;

3) vägivallategudele;

4) mõne muu, peale eespool tähendatud, raske kuriteo või kuriteo kordasaatmisele,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta või arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui sealjuures:

1) süüdlane õhutas teguviisile, mis on kardetav hulga inimeste elule;

2) õhutuse tagajärjeks oli raske kuriteo kordasaatmine,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 129).

Käesolevast paragrahvist on UNS § 129 p. 1 ja 2 välja heidetud, kuna esimene punkt iseenesest on kaetud meie p. 4 ja teine punkt ära langeb, sest et UNS § 125—127 on välja jäetud. Uuena esineb p. 3, mis sisse võetud, silmas pidades vastavaid välisriikide, eriti Saksamaa, kriminaalseadustikke ja nende kavasid. Vägivallategude all tuleb eriti mõista rüüstamisi kui ka üleastumisi vägivallateo iseloomuga. Välja on jäetud peale selle UNS § 129 p. 6 kui meie oludele mittevastav dispositsioon. Juurde lisati meie p. 4 peale õhutamise raskele kuriteole ka õhutamine kuriteole, kui ettetulev ja kahtlemata karistatav tegu. Mõlemas osas on vene üksikasjaliste sanktsioonide asemele võetud üldsanktsioonid kui painduvamad. (KrS motiivid).

§ 116 (R). Süüdlast mitteavalikus õhutamises:

1) tegutsemisele või tõrkumisele seaduse, sundmääruse või võimu seadusliku korralduse vastu;

2) riigikaitse teenistuskohuste rikkumisele kaitseväelaste poolt;

3) vägivallategudele;

4) mõne muu, peale eespool tähendatud, raske kuriteo või kuriteo kordasaatmisele,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta või arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui sealjuures:

1) süüdlane õhutas teguviisile, mis kardetav on hulga inimeste elule;

2) õhutuste tagajärjeks oli raske kuriteo kordasaatmine,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 130, 131).

Siia on kokku liidetud UNS § 130 ja 131, kui ühetaolised. Välja jäetud on UNS § 130 p. 1 ja 2 kooskõlas meie § 113; samuti on välja jäetud 1. lõike lõpp, kui liiga üksikasjaline ja isegi sihilik; eelmise paragrahvi eeskujul lisati juurde peale õhutamise raskele kuriteole ka õhutamine kuriteole ja üksikasjaliste sanktsioonide asemele asetati üldsanktsioonid. (KrS motiivid).

§ 117 (R). Süüdlast raskele kuriteole või kuriteole õhutava kirjatöö või kujutuse paljundamises, paljundatud kirjatöö või kujutuse hoidmises või välismaalt sissetoomises, nende levitamise või avaliku väljapanemise sihiga, kui süüdlasel oli teada nende sisu ja kui sarnase kirjatöö või kujutuse levitamine või avalik väljapanemine jäi teostamata, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta või arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 132).

UNS § 132 p. 1 on välja heidetud kui seadus, mille dispositsioon pole vastuvõetav. (KrS motiivid).

§ 118 (R). Süüdlast raske kuriteo või kuriteo ülistamises avalikult ettekantud või etteloetud kõnes või kirjatöös või sarnast ülistamist teadvalt sisaldava kirjatöö või kujutuse levitamises või avalikult väljapanemises karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 133).

§ 119 (R). Süüdlast teadvalt vale kuulujutu levitamises Eesti Vabariigis põhiseadusega maksma pandud riigikorra vägivaldse muutmise või Vabariigi küljest mõne tema osa vägivaldse lahutamise kohta karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 134).

UNS § 134 on arusaadavalt välja langenud p. 1 ja 2 ja 2. lõige, p. 3 on meie olude kohaselt ümber töötatud. (KrS motiivid).

§ 120 (R). Süüdlast jultunud lugupidamatuse ülesnäitamises avalduse või teoga Eesti Vabariigi või Eesti riigihümni vastu karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta või arestiga mitte üle kuue kuu. (MS § 3).

See paragrahv võeti sisse, et kaitsta Eesti Vabariigi kodanikkude kodanikutunnet haavamiste vastu jultunud teo või avalduse läbi. (KrS motiivid).

§ 120 on Eesti Vabariigi kõrval täiendavalt mainitud ka Eesti riigihümni, kuna ka viimase vastu jultunud lugupidamatuse avaldus ei või olla lubatav ega sallitav. (MS motiivid).

§ 121 (R). Süüdlast vale kuulujuttude levitamises sihiga halvata riigi krediiti või tekitada umbusaldust riigi krediitasutuste maksuvõime vastu, neis hoitavate hoiusummade allesoleku vastu või nende hoiusummade suhtes võetud kohustuste täitmise vastu, samuti sihiga õhutada hoiuleandjaid nõudma tagasi neist asutustest oma hoiusummasid karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (NS § 275[1]).

6. peatükk.

Võimudele vastuhakkamine.

UNS § 141, 150 ja 152 heideti välja. Vaidluste jätkamine peale koosoleku lõpetamist või omavoliline koosoleku uuesti avamine ei või mingit hädaohtu sisaldada, kuna seesugustel juhtudel vastuvõetud otsustel niikuinii ühtegi juriidilist jõudu ei ole. Süüteod valimiste vastu on koondatud eelnõu 3. peatükki; need ülesanded aga, mis enne valitsuslikkude rabide täita olid ja mille kohta käib § 152, on nüüd juba osalt neilt ära võetud (abielulahutamine), alles jäänud ülesanded aga (ümberlõikamine jne.) ei vaja vist küll kriminaalseaduse kaitset. (KrS motiivid).

§ 122 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud sundmäärust, kui selle määruse täitmajätmise eest seaduses ei ole määratud erikaristust, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 138).

§ 123 (J). Süüdlast sarnase seadusliku korralduse või nõudmiste täitmatajätmises, mis tehtud või temale esitatud riigi või omavalitsuse teenija, samuti raudtee rongijuhi, või laevajuhi või õhulaevajuhi või teise isiku poolt, kelle teenistuskohuste täitmisest oleneb raudtee-, laeva- või õhusõidu julgeolek, kui selle sõnakuulmatuse eest seaduses ei ole määratud erikaristust, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui seesugune sõnakuulmatus:

1) sündis koos mitme isiku poolt, kes aga ei takistanud karistatavat rahvakoondumist;

2) sündis hulga rahva kokkuvalgumise ajal ja kohal ning katkestas korraliku rahvaliikumise või tegi liikumise hädaohtlikuks;

3) andis põhjust rongi, laeva või õhulaeva kinnipidamiseks või tegi nende liikumise hädaohtlikuks;

4) oli sihitud kaitseväe vahtkonna või tunnimehe vastu;

5) sündis sõidu ajal väljaspool sadamat laeva või õhulaeva teenija poolt juhi vastu,

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 139).

§ 124 (J). Riigi või omavalitsuse asutuse koosolekuruumis viibivat kõrvalist isikut, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud koosoleku juhataja seaduslikku nõudmist, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui seesugune sõnakuulmatus oli koosoleku katkestamise põhjuseks, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 140).

Vastavas UNS paragrahvis (140) ettenähtud seisuslik asutis jäeti välja, sest et meil seisusi enam ei ole. Sellevastu on sisse võetud ka riigiasutised, kus seesugused süüteod samuti ette tulla võivad. (KrS motiivid).

§ 125 (R). Süüdlast selles, et ta riigi või omavalitsuse teenijale või sellele abiks olevale eraisikule vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega hakkas vastu sihiga takistada seaduse, sundmääruse või võimu seadusliku korralduse väljakuulutamist või maksmapanemist või seadusliku teenistustegevuse täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui seesugune vastuhakkamine sündis mitme isiku poolt, kes aga ei tekitanud karistatavat rahvakoondumist, siis karistatakse süüdlaste hulgast seda, kes vastuhakkamise juures tarvitas sõjariista või sünnitas kehavigastuse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane, kes pani toime käesolevas paragrahvis ettenähtud vastuhakkamise raudtee rongijuhi või laeva- või õhulaevajuhi või teise isiku vastu, kelle teenistuskohuste täitmisest oleneb raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolek. (UNS § 142).

§ 126 (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult takistas riigi või omavalitsuse teenijale sissepääsu hoonesse, ruumi või muusse

Ex bibl. univ. Tart.

kohta, kuhu tal oma teenistuskohuste täitmise tõttu seaduse järgi oli õigus minna, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta tahtlikult ei lasknud tööstuse või kaubanduse järelvalve teostajat täita temale seadusega pealepandud kohust järelvalve alal. (UNS § 143).

Käesoleva paragrahvi lõpposas on peale kaubanduse järelevalve ette nähtud ka tööstuse järelevalve, et kaitset luua ka viimasele, kuna see meie suur-, kesk- ja väiketööstuse seadusega (RT nr. 28 — 1920) laialisele alusele on seatud. (KrS motiivid).

§ 127 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus pitserit või muud märki, mis riigi või omavalitsuse teenija poolt seaduses ettenähtud kordadel oli pandud külge ruumile, hoiukohale või muule asjale nende hoiu otstarbel, või selles, et ta avas sissepääsu seesugusesse pitserdatud ruumi või hoiukohta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

Pitseri või muu märgi rikkumist või sissepääsu avamist pitserdatud ruumi või hoiukohta ei loeta süüteoks, kui need teod on saadetud korda pitserdatud ruumi, hoiukoha või asja peremehe poolt pärast seaduslikus korras tehtud ja täitmisele kuuluvat otsust või korraldust pitseri või märgi mahavõtmise üle või pärast selle isiku rahuldamist, kelle huvides teostatud pitserdamine. (UNS § 144).

§ 128 (R). Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega riigi või omavalitsuse teenijat sundis jätma täitmata ta kohuseid või kuritarvitama teenistuslikke volitusi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sundimine sündis mitme isiku poolt, kes aga ei tekitanud karistatavat rahvakoondumist, siis karistatakse süüdlaste hulgast seda, kes selle juures tarvitas sõjariista või sünnitas kehavigastuse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 145).

§ 129 (R). Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega katsus sundida saatma korda riigi

või omavalitsuse teenijat tema kohuste täitmata jätmise või teenistuslikkude volituste kuritarvituse läbi kuritegu või rasket kuritegu, karistatakse:

kui ta sundis saatma korda kuritegu —

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

kui ta sundis saatma korda rasket kuritegu —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui sunnitav saatis korda kuriteo või raske kuriteo või nende karistatava katse, siis karistatakse sundijat:

kuriteole sundimise eest —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

raskele kuriteole sundimise eest —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (UNS § 146).

§ 130 (R). Süüdlast selles, et ta viis riigi või omavalitsuse teenija vastu tema tahtmist meelemärkuseta olekusse sihiga temale teha võimatuks ta kohuse täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 147).

§ 131 (R). Süüdlast selles, et ta sundis vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega raudtee rongi-, laeva- või õhulaevajuhti või teist isikut, kelle teenistuskohuste täitmisest oleneb raudtee liikumise, laeva-, või õhusõidu julgeolek, nende kohuseid jätma täitmata, või selles, et ta viis need isikud vastu nende tahtmist meelemärkuseta olekusse, sihiga teha võimatuks neile nende kohuste täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sellest tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetuse hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga sellest tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui sundimine või meelemärkuseta olekusse viimine saadeti korda sihiga tekitada raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetust, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud juhul —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta,

käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud juhul — tähtajata sunnitööga.
Katse on karistatav. (UNS § 148).

§ 132 (R). Süüdlast selles, et ta, andes altkäemaksu, katsus avatleda riigi või omavalitsuse teenijat ta teenistuskohuste täitmatajätmise või teenistuslikkude volituste kuritarvituse läbi saatmata korda kuritegu või rasket kuritegu, karistatakse: vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Kui äraostetu saatis korda kuriteo või raske kuriteo või nende karistatava katse, siis karistatakse äraostjat:
kuriteole äraostmise eest —
vangimajaga mitte üle ühe aasta,
raskele kuriteole äraostmise eest —
vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 149).

Teisest lõikest jäeti välja viide raskema süüteo peale kui ülearune § 60 tõttu. (KrS motiivid).

§ 133 (R). Süüdlast võimu omastamises:
1) omavoliliselt riigi või omavalitsuse teenijana esinedes sihiga saata korda tegu, mida võis teha ainult seesugune teenija;
2) omavoliliselt saates korda teo, mida võis teha ainult riigi või omavalitsuse teenija,
karistatakse:
arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.
Kui võimu omastaja saatis korda omastatud võimu kuritarvituse abil raske kuriteo või kuriteo, siis karistatakse teda koostusmääruste järgi.
Kui võimu omastaja saatis korda teo, mis vastab teenistusalalisele raskele kuriteole või kuriteole riigi või omavalitsuse teenistuses, siis langeb ta sama karistuse alla, mis teenijale oleks määratud selle teo eest. (UNS § 151).

§ 134 (J). Süüdlast selles, et ta kohtu ees ennast tahtlikult andis üles teise isikuna, kes oli kutsutud välja vandekohtuniku kohuste täitmisele, karistatakse:
rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.
Kui süüdlane tegelikult täitis teise isiku asemel vandekohtuniku kohuseid, siis karistatakse teda:
arestiga mitte üle kuue kuu.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane selles, et ta teist isikut kihutas enese või kolmanda eest ilmuma vandekohtuniku kohuste täitmisele, kui järgnes niisugune ilmumine. (UNS § 153).

§ 135 (J). Süüdlast selles, et ta võimu vastu lugupidamatust väljendas lausa kõlbmatu teoga riigi või omavalitsuse asutuses teenistustalituste ajal, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

(R). Kui lugupidamatus võimu vastu väljendus riigi või omavalitsuse asutuse teotamises kirjas, mis esitati riigi või omavalitsuse asutusele, avalikult peetud või etteloetud kõnes või kirjatöös või levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui lugupidamatus võimu vastu väljendus riigi või omavalitsuse asutuse või mõne selle liikme teotamises teenistustalituste ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga lugupidamatus võimu vastu väljendus vägivalla tarvitamises isiku kallal riigi või omavalitsuse asutuse liikme vastu teenistustalituste ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 154).

§ 136 (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult kiskus maha, rikkus või moonutas sellekohase võimu korraldusel avalikult väljapandud kuulutuse või mõne muu riigi või omavalitsuse dokumendi, pealkirja, vapi või muu võimu märgi, samuti riigi, Riigivanema, riigiasutuse, väeosa või mereväe lipu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui:

1) see üleastumine saadeti korda sihiga väljendada lugupidamatust võimu vastu;

2) saadeti korda nimetatud lippude avalik teotamine,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 155).

Käesolev paragrahv on 27. juunil 1922 välja antud Riigilipu seaduse kohaselt (RT nr. 84/85 — 1922) täiendatud. (KrS motiivid).

§ 137 (J). Süüdlast võõra riigi kodakondsusse astumises enne seatud korras lahkumist Eesti Vabariigi kodakondsusest, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kodakondsuse seaduse § 20 järele (RT nr. 136 — 1922) on Eesti riigi kodanikule keelatud samal ajal ka mõne teise riigi kodakondsuses olla, sest et ta enne teise riigi kodakondsusse astumist Eesti kodakondsusest vabastamist peab nõutama. Nende määruste sanktsioneerimiseks on käesolev paragrahv seadustikku sisse võetud. (KrS motiivid).

7. peatükk.

Süüteod õigusmõistmise vastu.

Siit peatükist on UNS § 175 välja heidetud, sest et meil asumisele saatmist ei ole. (KrS motiivid).

§ 138 (J). Süüdlast teadvalt valeteate andmises olemata raskest kuriteost või kuriteost võimule, kellest oleneb kriminaaljälgimise alustamine, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 156).

§ 139 (R). Süüdlast selles, et ta võimu ees, kellest oleneb kriminaaljälgimise alustamine või distsiplinaarvastutusele võtmine, teadvalt valesti süüdistas teatud isikut süüteo või distsiplinaarülesastumise kordasaatmises, ühes süüdistusandmete ettetoomisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui tõsteti teadvalt vale süüdistus raskes kuriteos, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 157).

§ 140 (R). Isikut, kellel ei olnud õigust ajada kohtuasutustes võõraid asju ja kes süüdlane selles, et ta:

1) neis asjus tasu eest asjatundmatult andis nõu või seadis kokku kirjad;

2) äriajamisena omakasu tõukel ajas kohtuasutustes võõraid asju nõudmiste põhjal, mis omanikult omandatud fiktiivselt volituslepingu varjamise sihiga,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (NS § 939[1]).

Käesolevasse paragrahvi on retsipeeritud maksva NS § 939[1] (1913. a. redaktsioonis), millele vastav norm UNS puudub. Selle seaduse siht on võitlus ühiskondliku pahega, nn. nurgaadvokatuuriga, missugune nähtus ka meie oludes sagedasti ette tuleb. Teise lõike sellest seadusest arvas komisjon välja heita, leides, et retsidiiv selle süüteo alal on üldiste reeglite järele rahuldavalt lahendatud. (KrS motiivid).

§ 141. (R). Süüdlast teadvalt valetunnistuse andmises õigusmõistmise kahjuks eeluurimisel või kohtus tunnistajana, eksperdina, tõlgina või ümbruselanikuna, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui valetunnistus anti:

1) äraostmise tagajärjel;

2) vande all või vannet asendava hoiatuse järele,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Valetunnistus, mille andis kaebealuse kasuks isik, kellel seaduse järgi oli õigus keelduda tunnistuse andmisest, ei loeta süüteoks, kui ülekuulaja ei teatanud tunnistajale sellest õigusest varem. (UNS § 158).

Välja on heidetud „tõotus", kooskõlas RT nr. 70 — 1919 avaldatud seaduse nr. 135 § 3. (KrS motiivid).

§ 141[1] (R). Süüdlast teadvalt valetunnistuse andmises maakorralduse komisjonis või maksupeakomitees tunnistajana või eksperdina karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (MS § 4).

§ 141[1] on võetud Maksustamiskorralduse seaduse maksmapanemise seadusest (RT 1 — 1932). Selle seaduse XII osa toob täienduse Nuhtlusseaduse § 943. Kuna Kriminaalseadustikus vastavat normi ei ole ja Nuhtlusseaduse kaotamisega automaatselt kaob ka toodud täiendus, tuli see norm vajalikuna Kriminaalseadustikku kodifitseerida. § 141[1] on võetud ka valetunnistamine maakorralduse komisjonides (nii kohalikus kui ka peakomisjonis), kuna seesuguse teo karistatavus on tegeliku elu kogemustel osutunud tarvilikuks. (MS motiivid).

§ 142 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) tegi järele või ümber kirjaliku tõenduse või asitõenduse sihiga juhtida kahtlustust teatud isikule süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmises, kui seesugune valetõendus oli juurdluse materjaliks või andis tõuke süüdistuse alustamiseks või distsiplinaarvastutusele võtmiseks;

2) kohtule või võimule, kes oli õigustatud panema toime juurdlust, alustama kriminaaljälgimist või võtma distsiplinaarvastutusele, esitas teadvalt vale kirjaliku tõenduse või asitõen-

duse sihiga juhtida kahtlustust teatud isikule süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmises,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 159).

Välja on heidetud teine lõige, kuna see dispositiivosas sisaldab ainult kvalifikatsiooni tõenduste kohta rasket kuritegu käsitavas kriminaalasjas, sanktsioon aga erineb nimelt karistuse miinimumiga, võrreldes esimese lõikega. Kooskõlas üldpõhimõttega, et sanktsioonides ainult tähendada karistuse maksimum ja arvesse võttes kvalifikatsiooni võrdlevat tähtsusetust, leidis komisjon võimaliku olevat nimetatud teine lõige välja heita. (KrS motiivid).

§ 143 (R). Nõudjat või kostjat, kes süüdlane on tsiviilasjas vande all teadvalt valetunnistuse andmises õigusmõistmise kahjuks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 160).

§ 144 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) eeluurimisel või kohtus teadvalt vale seletuse andis asjaolust, mis on seaduslikuks põhjuseks ta kõrvaldamiseks või tagandamiseks tunnistuse andmisest vande all või vandeta, või asjast osavõtmisest eksperdina või tõlgina;

2) palvekirjas temale võõraste asjade ajamiseks tunnistuse väljaandmise kohta teadvalt valesti tõendas, et tal ei ole seaduslikke takistusi seesuguse tunnistuse saamiseks;

3) kohtule andis teadvalt valeteate oma varanduslikust seisukorrast kohtulõivust või muust maksust vabanemiseks tsiviilasjus või vaesusõiguse tunnistuse saamiseks, või et ta vaesusõiguse tarvitamist jätkas nende asjaolude temale teadvalt muutumise peale vaatamata, mille tõttu ta vabastati lõivust või muust maksust,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb isik, kellel ei olnud sellekohast tunnistust võõraste asjade ajamiseks ja kes kohtule teadvalt valesti teatas, kui mitu korda ta aasta jooksul oli ajanud võõraid asju selle kohtu piirkonnas. (UNS § 161).

§ 145 (R). Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta ei teatanud vastavale võimule või ähvardatavale isikule kavatsetud või ettevõetud raskest kuriteost, mis temale kindlasti oli teada, kui veel oli võimalik selle raske kuriteo kõrvaldamiseks või

lõpetamiseks abinõude tarvitusele võtmine, ja kui sealjuures saadeti korda kavatsetud raske kuritegu või selle katse, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 162).

§ 146 (R). Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta ei teatanud vastavale võimule kavatsetud või ettevõetud raskest kuriteost või kuriteost, mis temale kindlasti oli teada ja mis ette nähtud §§ 74—76, 80 või 96, kui kavatsetud raske kuritegu või kuritegu saadeti korda, karistatakse:

kui ta ei teatanud raskest kuriteost, mis ette nähtud §§ 74 või 80 —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

kui ta ei teatanud raskest kuriteost, mis ette nähtud §§ 75 või 76 —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui ta ei teatanud kuriteost, mis ette nähtud § 96 —

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 163).

§ 147 (R). Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta ei teatanud vastavale võimule §§ 74—76, 80 või 96 ettenähtud raskest kuriteost või kuriteost osavõtjast, kes temale kindlasti oli teada, karistatakse:

kui ta ei teatanud §§ 74—76 või 80 ettenähtud raskest kuriteost osavõtjast —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui ta ei teatanud § 96 ettenähtud kuriteost osavõtjast —

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 164).

§ 148 (R). Süüdlast selles, et ta tahtlikult ei täitnud vastava võimu poolt temale esitatud seaduslikku nõudmist anda välja temal olevat kirjalikku tõendust või asitõendust kriminaalasjas, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui süüdlaselt nõuti tõenduse väljaandmist, mis temale teadvalt raske kuriteo toimetusse puutus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 165).

§ 149 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) rikkus, varjas või haaras kirjaliku tõenduse või asitõenduse, mida temale teadvalt vastav võim hoidis kriminaal-, tsiviil- või administratiivasja toimetuse juurde lisamiseks, või mis selle juurde oli lisatud;

2) rikkus, varjas või haaras raske kuriteo või kuriteo kohta käiva kirjaliku tõenduse või asitõenduse, mis veel ei olnud lisatud asja toimetuse juurde, kui see sündis sihiga varjata seda rasket kuritegu, kuritegu või tema kordasaatjat õigusmõistmise eest,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui tõendus käis §§ 74—76, 80 või 96 ettenähtud raske kuriteo või kuriteo kohta, siis karistatakse süüdlast:

juhul, kui tõendus käis §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo kohta —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

juhul, kui tõendus käis § 96 ettenähtud kuriteo kohta —

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 166).

§ 150 (J). Süüdlast selles, et ta varjas temale teadvalt aresti mõistetud või üleastumises süüdistamise pärast eeluurimise või kohtu alla võetud isikut või aitas kaasa selle varjamises, kui seesugune tegu sündis sihiga varjata seda isikut kohtu või karistuse eest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 167).

§ 151 (R). Süüdlast selles, et ta varjas või aitas varjata isikut, kes temale teadvalt:

1) oli mõistetud vangimajja või raskemale karistusele;

2) oli võetud eeluurimise või kohtu alla süüalusena raskes kuriteos või kuriteos, või keda taga otsisid võimud neis kahtlustamise pärast;

3) oli saatnud korda raske kuriteo, kuid keda veel võimud ei otsinud taga —

kui seesugune tegu saadeti korda sihiga varjata seda isikut kohtu või karistuse eest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui:

1) varjati isikut, kes varjajale teadvalt oli mõistetud sunnitööle;

2) varjamine oli saanud äriajamiseks;

3) varjati isikut, kes varjajale teadvalt oli saatnud korda raske kuriteo, mis §§ 74—76 või 80 ette nähtud, või keda süüdistatakse seesuguses raskes kuriteos, või kes selle eest oli mõistetud süüdi,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui varjati isikut, kes varjajale teadvalt oli saatnud korda § 96 ettenähtud kuriteo, või keda süüdistatakse seesuguses kuriteos, või kes selles oli mõistetud süüdi, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 168).

§ 152 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) ilmus oma süü ülestunnistamisele raskes kuriteos või kuriteos, mis korda saatnud temale teadvalt teine isik;

2) eeluurimisel või kohtus teadvalt valesti ennast andis üles teise isikuna, kes vastutusele oli võetud süüalusena raskes kuriteos või kuriteos;

3) vabaduskaotusliku karistuse kandis teadvalt teise isiku eest, kes oli mõistetud seesugusele karistusele,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 169).

§ 153. Paragrahves 145—152 ettenähtud süütegude kordasaatja ei lange karistuse alla:

1) kui teatamine oleks mitteteataja enese, ta üleneva või alaneva sugulase, ta abikaasa või ta venna või õe süüdistamine raske kuriteo või kuriteo kordasaatmises;

2) kui varjati süütegu, milles olid osalised varjaja ise või punktis 1 tähendatud ta perekonnaliige;

3) kui varjati varjaja punktis 1 tähendatud perekonnaliiget. (UNS § 170, MS § 3).

§ 153 on avalikuks tulnud trükiviga (redaktsiooniliseks veaks on seda raske nimetada — ehkki see viga leidub juba 1925. a. kavas). Nimelt on selles normis viide Kriminaalseadustiku § 151—152, peab aga olema viide § 145—152 (1923. a. kava on selle viite õigelt väljendanud). Selguse mõttes on perekonnaliikmete asemel antud üksikasjaline isikute loend. (MS motiivid).

§ 154 (J). Süüdlast selles, et ta enne kohtuarstlikku läbivaatust mattis või matmata peitis surnukeha, mis temale teadvalt läbivaatusele pidi minema, kui selle juures ei olnud sihti kaotada raske kuriteo või kuriteo jälgi, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 171).

§ 155 (R). Süüdlast selles, et ta tunnistajana, juurde kutsutud tunnistajana, eksperdina või tõlgina eeluurimisele või kohtusse ilmudes keeldus oma kohuse täitmisest mõjuva põhjuseta, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 172).

§ 156 (R). Süüdlast vangi vabastamises vahi alt või kinnihoidmiskohast või kaasaaitamises vangi põgenemisel karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui vabastamine sündis vägivallaga vangivahi isiku kallal või kinnihoidmiskoha rikkumisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui vabastati süüdlasele teadvalt sunnitööle mõistetud või seda karistust kandev isik, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud juhul —

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud juhul —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga vabastati süüdlasele teadvalt §§ 74—76, 80 või 96 ettenähtud raske kuriteo või kuriteo eest uurimisele võetud või neis süüdi mõistetud isik, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud tingimustel:

kui vabastati isik, kes §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui vabastati isik, kes § 96 ettenähtud kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

vangimajaga mitte üle kolme aasta;

käesoleva paragrahvi teises lõikes nimetatud tingimustel:

kui vabastati isik, kes §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

kui vabastati isik, kes § 96 ettenähtud kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 173).

§ 157 (R). Vangi, kes süüdlane selles, et ta põgenes vahi alt või kinnihoidmiskohast vangivahi isiku kallal vägivalla tarvitamisega või kinnihoidmiskoha rikkumisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui põgenemine teostus kokkuleppel teiste vangidega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 174).

Välja on jäetud esimeset lõikest lause „kui süüdlase poolt kordasaadetud tegu mitte raskema süüteona ei esine", kui ülearune, sest see sisaldab eneses nn. ideaalkonkurentsi juhtu, mis juba üldosas § 60 lahendatud. (KrS motiivid).

§ 158 (R). Süüdlast sunnitööle põgenemises karistatakse:

sunnitöö tähtaja pikendamisega ühest kuni kahe aastani.

Kui sunnitöölt põgenemine teostus § 157 esimeses lõikes nimetatud tingimustel, siis karistatakse süüdlast:

sunnitöö tähtaja pikendamisega kahest kuni nelja aastani.

Kui aga sunnitöölt põgenemine teostus § 157 teises lõikes nimetatud tingimustel, siis karistatakse süüdlast:

sunnitöö tähtaja pikendamisega neljast kuni kaheksa aastani. (UNS § 176).

§ 159 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) omavoliliselt lahkus võimu seaduslikul korraldusel temale määratud sunduslikust elukohast;

2) omavoliliselt viibis niisuguses kohas, kus see temale oli keelatud võimu seaduslikul korraldusel;

3) omavoliliselt tarvitas õigust, mis ta kaotanud seadusjõusse astunud kohtuotsusega,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui süüdlane juba varemini oli karistatud käesolevas paragrahvis ettenähtud teo eest ja kui karistuse kandmise ajast ei ole möödunud üle ühe aasta, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Viimase karistuse alla langeb ka välismaalane, kes võimu seaduslikul korraldusel saadeti üle piiri ja kes süüdlane omavolilises tagasitulekus Eesti Vabariiki. (UNS § 177).

§ 160 (J). Võlgnikku, kes süüdlane selles, et ta rikkus kohtukorraldust või tsiviilkohtupidamiskorras ettenähtud juh-

tudel kohtule oma allkirjaga antud kohustust mitte lahkuda oma elu- või ajutisest viibimiskohast, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 178).

8. peatükk.

Süüteod riigikaitse-, naturaal- ja maksukohuste vastu.

§ 161 (J). 20—55 aastast kodanikku, kes mõnesugustel põhjustel veel pole võetud kaitseväeteenistuslikkude kodanikkude arvele, kuid kuulus arvestamisele, ja kes süüdlane selles, et ta, ilmudes valla, alevi või linna piirkonda, ennast ei teatanud 7 päeva jooksul kohalikus arvestamise asutuses kaitseväeteenistuslikkude kodanikkude arvele võtmiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni. (RT 100 nr. 116 § 1 — 1926).

§ 162 (J). Kes oli kohustatud ennast kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kandmiseks teatama ja on süüdlane selles, et ta seda kohust ei täitnud seaduses ettenähtud tähtajaks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 3).

Vt. märkust § 170 all.

§ 163 (J). Kes kaitseväeteenistuse komisjoni pidi ilmuma vanuse kindlaksmääramiseks välimuse järgi ja süüdlane selles, et ta mõjuva põhjuseta ei ilmunud selleks määratud ajaks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (RT 100 nr. 116 § 3 — 1926).

§ 164 (J). Kes oli kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kantud ja kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni poolt väljakuulutatud kohta ja väljakuulutatud ajal tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõtmiseks või arstlikule järelekatsumisele või läbivaatamisele ja on süüdlane selles, et ta jäi mõjuva põhjuseta ilmumata, kuid keda pärast ilmumist või tabamist ei võetud vastu kaitseväeteenistusse, karistatakse:

kui ta ilmus kuni tegelikku kaitseväeteenistusse astumiseks määratud tähtajani, —

arestiga mitte üle ühe kuu;

kui ta ilmus või tabati enne kolmekümneaastaseks saamist, —

vangimajaga mitte üle ühe aasta;

kui ta ilmus või tabati pärast kolmekümneaastaseks saamist, —

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (MS § 3).

Vt. märkust § 170 all.

§ 165 (J). Süüdlast selles, et ta

1) kaitseväeteenistuse kohuse täitmisest kõrvalehoidumise sihiga tekitas ise või teise isiku läbi enesele kehavigastuse,

2) tarvitas pettust kaitseväeteenistuse kohuse täitmisest vabanemiseks või temale seadusega mitte antud kergenduste saamiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 3).

§ 166 (J). Süüdlast selles, et ta tekitas teisele isikule selle soovil või nõusolekul kehavigastuse sihiga takistada tema kaitseväeteenistusse võtmist või et ta tarvitas pettust selle isiku vabastamiseks riigikaitsekohuse täitmisest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (MS § 3).

§ 165 ja 166 on ümber redigeeritud, kuna neis mõlemais normides on toodud ebasüsteemilised mõisted „kehavigastus või terviserike". Kriminaalseadustik tunneb isiku tervise vastu sihitud süütegudena ainult kehavigastamist (terviserike oli muuseas paralleelselt ette nähtud Nuhtlusseaduses). Sellepärast paistab õige olevat kahe mõiste — kehavigastuse või terviserikke — asemel võtta ainult üks, ühtlane mõiste — kehavigastus. (MS motiivid).

§ 167 (J). Süüdlast selles, et ta kihutas teist isikut hoidu-ma kõrvale riigikaitsekohuse täitmisest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 3).

§ 168 (J). Süüdlast selles, et ta kihutas tegelikus kaitseväeteenistuses seisvat isikut väejooksule või muule teenistuskohuste täitmata jätmisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 3).

§ 167 ja 168 on uuesti redigeeritud, kusjuures sõna „õhutas" asendatud sõnaga „kihutas". Kriminaalseadustik tunneb mõlemat mõistet, nii kihutamist (üldmõiste — vt. § 51) kui ka õhutamist (erimõiste — vt. näit. § 115), kuid § 167 ja 168 mõtte kohaselt on siin tegemist kihutamisega, mitte aga õhutamisega. Sellele seisukohale on ka juba asunud Karistuse määrused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus (RT 100 — 1926). (MS motiivid).

§ 169 (J). Süüdlast selles, et ta teadvalt varjas väejook- sikut või isikut, kes kuulub käsutus-, reserv- või maakaitse- väkke ja hoidub kõrvale kaitseväeteenistusest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (RT 100 nr. 116 § 9 — 1926).

§ 170 (J). Süüdlast selles, et ta vabanedes tegelikust kaitse- väeteenistusest ei registreerunud seaduses ettenähtud tähtajal või olles käsutus-, reserv- või maakaitseväes ei andnud õigel ajal vastavale registreerimisasutusele käsutus-, reserv- või maa- kaitseväe arvestamiseks ettenähtud teateid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 3).

§ 162, 164, 170 on uuesti redigeeritud, kooskõlas Kaitseväeteenis- tuse seaduse rikkumise asjus karistuse määruste muutmise sea- dusega (RT 51 — 1928). Sisulisi muudatusi neis normides ette võetud ei ole, ainult 1928. a. seaduses toodud kindlad tähtajad on asendatud § 162 ja 170 sõnadega „seaduses ettenähtud tähtajal", kuna viimane väljendusviis on painduvam ja tähtaegade võima- likkudel muudatustel ei nõua jällegi vastava kriminaalseaduse muutmist. (MS motiivid).

§ 171 (J). Reserv- või maakaitseväe ohvitseri, kes süüd- lane selles, et ta oma alalisest elukohast ajutiselt lahkudes ei võtnud tarvitusele vastavaid abinõusid selleks, et valitsuse korraldused kaitseväeteenistusse kutsumise asjus ajutisel viibi- miskohal jõuaksid kätte temale õigel ajal, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (RT (100 nr. 116 § 11 — 1926).

§ 172 (J). Kontrollkokkukogumise kutse alla kuuluvat kaitseväeteenistuskohuslikku kodanikku, kes asub kutse piir- konnas ja süüdlane selles, et ta ei ilmunud mõjuva põhjuseta määratud ajaks kontrollkokkukogumisele, karistatakse:

arestiga mitte üle seitsme päeva. (RT 100 nr. 116 § 12 — 1926).

§ 173 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud rekvisitsiooni või sundkasutamise korras temale pandud kohustust üle anda rekvisitsiooni või sundkorras kasutamise alal tegutsevate või- mude korraldusse riigikaitseks vajalikke esemeid või aineid või teha riigikaitseks vajalikke töid, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrah- viga mitte üle kolme tuhande krooni. (MS § 3).

§173 dispositiivosana on muutmatult üle võetud Rekvisit- siooni ja sundkorras kasutamise seaduse (RT 106 — 1933) § 79

dispositiivosa, kuna sanktsioonis on tehtud muudatus selleks, et teha seda Kriminaalseadustiku süsteemi päraseks. (MS motiivid).

§ 174 (J). Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta jättis toomata üldlugemisele või registreerimisele veo- või liikumisvahendi või selle juurde kuuluva riistadekomplekti või tagavaraosa, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle tuhande krooni. (MS § 3).

§ 174 tuli ümber redigeerida, kuna selle sanktsioon, nii nagu see Kriminaalseadustiku 1929. a. väljaandes toodud, on äärmiselt ebasüsteemiline. Selles paragrahvis on sanktsioon sõltuvaks tehtud objekti väärtusest. Säärane äärmiselt kõikuv sanktsioon (karistuse määramiseks tuleks igakord eriti hinnata objekte, millise hindamise vastu omakorda süüdlane vaielda võib jne.), on ebasoovitav, mispärast ka see sanktsiooni tüüp on asendatud harilikuga, kusjuures aga ülemmäär on võrdlemisi õige kõrgeks tõstetud (rahatrahv mitte üle 1000 krooni). Ka säärase sanktsiooni juures on kohtul küllalt võimalusi karistuse määramisel arvestada objekti relatiivset väärtust. (MS motiivid).

§ 175 (J). Süüdlast selles, et ta mobilisatsiooni või sõja ajal rikkus, varjas või välismaale viis isesõitja veo- või sõiduriista või nende päraldisi või tagavaraosasid, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (RT 103 nr. 79 § 3 — 1927).

§ 176 (J). Laeva omanikku, ta asemikku või laeva juhti, kes süüdlane laevade sõjakohuse seaduse eeskirjade täitmatajätmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui nimetatud eeskirjade täitmatajätmine sündis pärast üldise või osalise mobilisatsiooni väljakuulutamist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (NS § 520[1]).

§ 177 (J). Laeva teenijat, samuti ka laevasõidu ettevõtte rannaasutuse teenijat, kes kohustatud oli üldise või osalise mobilisatsiooni väljakuulutamise korral edasi jääma oma teenistuskohale ja kes süüdlane selles, et ta omavoliliselt lahkus teenistusest või mõjuva põhjuseta ei ilmunud määratud tähtajaks teenistuskohale, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb laeva omanik, ta asemik või juht, kes süüdlane on seesuguse teenija teenistusest vabas-

tamises või temale puhkeaja andmises, jättes tähelepanemata laevade sõjakohuse seaduse eeskirjad. (NS § 520[2]).

§ 178 (J). Kes kohustatud kandma seaduses määratud naturaalkohuseid ja süüdlane selles, et ta ei täitnud riigi või omavalitsuse vastava teenija seaduslikku korraldust või temale esitatud nõudmist selle kohuse täitmise asjus, kui sarnase täitmatajätmise saatsid korda koos mitu isikut, kuid tekitamata karistatavat rahvakoondumist, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu,

sarnasele täitmatajätmisele kihutajat aga —

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 194).

§ 178[1] (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse eeskirju, mis antud küüdikohuste kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 178[1] asendab Küütide seaduse § 7 esimest lõiget (RT 32 — 1926). Nimetatud seaduses on ekslikult ka seaduse mittetäitmine viidud Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 alla. Sanktsioon on võetud algseaduse mõtte kohaselt Kriminaalseadustiku § 122 (milline vastab Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29). Norm on asetatud ainekohaselt eriosa 8. peatükki, milline käsitleb süütegusid riigikaitse-, naturaal- ja maksukohuste vastu. (MS motiivid).

§ 179—192 kaotanud maksvuse. (MS § 5).

§ 192[1] (J). Linna kinnisvaramaksu alla kuuluva kinnisvara omanikku, peremeest või nende asemikku, kes süüdlane selles, et ta ei esitanud vastavale linnavalitsusele seatud tähtajaks seaduses nõutud teadaannet kinnisvara kohta või mahutas esitatavasse teadaandesse valeteateid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 192[1] on võetud Linnade sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seadusest (VSKK 274 — 1917, art. 2010). Selle seaduse § 52 sisaldab kriminaalnormi, mis on aluseks käesolevale novellile. Sanktsioonina on võetud harilik rahatrahv — mitte üle saja krooni. Tuleb tähendada, et käesolev novell kuulub maksuseaduste hulka ja Majandusministeeriumi sellekohasel soovil on teised maksukaristused Kriminaalseadustikust kustutatud (§ 179 kuni 192, vaata märkust nende paragrahvide kustutamise kohta). Ka käesolev norm kuuluks õieti uude, loodavasse maksukaristusseadusse, kuid ettevaatuse mõttes on see kodifitseeritud Kriminaalseadustikku. Kui hiljem selgub, et see norm tõesti on kodifitseeritud uude maksukaristusseadusse, tuleb see muidugi siitkohalt maha võtta. Asetuse kohta tuleb tähendada, et § 192[1] on paigutatud eriosa 8. peatükki, milline muude süütegude seas käsitles ka süütegusid maksukohuste vastu. Kuna sellest peatükist

on § 179—192 kustutatud, paistaks võib olla õigem olevat üks kustutatud paragrahv asendada käesolevaga. Kuid see seisukoht on ekslik, sest § 192[1] ei asenda kustutatud norme, vaid kodifitseerib uue (vastupidine seisukoht tooks arusaamatusi nn. ajaloolisel tõlgitsemisel). (MS motiivid).

9. peatükk.

Süüteod rahva tervishoiu vastu.

Sellest peatükist jäeti välja UNS § 216, 217 ja 219. Esimesed kaks olid antud vene tee kaitseks, missugust vajadust meil ei ole, ja kolmas leiti ükskõikne olevat rahva tervishoiu suhtes. (KrS motiivid).

§ 193 (R). Ema, kes süüdlane oma raseduse tahtlikus katkestamises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 465, MS § 3).

§ 194 (R). Süüdlast naisisiku raseduse katkestamises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui raseduse katkestamine oli süüdlasele äriajamiseks või sellele järgnes ema surm, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui raseduse katkestamise saatis korda arst või ämmaemand, siis võib kohus neile peale selle keelata praktika ühest kuni viie aastani ja otsuse avalikult ajalehes välja kuulutada.

Kui raseduse katkestamine saadeti korda raseda enese nõusolekuta, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (UNS § 466, MS § 3).

§ 193 ja 194 — abordi karistusnormid — on muutmisele võetud arvestades asjaolu, et peale Kriminaalseadustikus läbiviidud abordi osalist karistamatust on selle instituudi säärase lahendamisviisi vastu tõstetud võrdlemisi palju vaidlusi. Ja tõesti paistab küsitav olevat, kuivõrd õiguspoliitiliselt soovitav oleks, et meie oma Kriminaalseadustikuga katsuksime selles küsimuses ette sammuda Lääne-Euroopa riikidest. Uues redaktsioonis on abort ähvardatud arestiga. Säärane võrdlemisi kerge sanktsioon jätab võimaluse mitte ainult piirduda mõnepäevase kinnipidamisega, vaid ka seda veel määrata tingimisi. Selle tõttu jääks alale peaaegu ainult formaalne keeld abordi toimepanemise suhtes ja väga küsitav on, kas ühiskond meie oludes isegi säärasest formaalsest keelust loobuma peaks, seda nähtust seega otsekui soovitavaks tunnustades. (MS motiivid).

§ 195 (J). Süüdlast haigete ravimises või ravimite või teiste vahendite tarvitamises ravimise otstarbel arstliku kutsetegevuse loata, arvatud välja esimese abi andmine õnnetusjuhtude puhul või juhuslik abiandmine, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 195, MS § 3).

§ 195 on ümber redigeeritud kooskõlas Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse § 9 (RT 24 — 1932). Sellega on igasugune haigete ravimine või arstirohtude või teiste vahendite tarvitamine ravimise otstarbel ilma vastava kutseõiguseta keelatud. Erandina on lubatud ainult esimese abi andmine õnnetusjuhtude puhul ja juhuslik abiandmine. Endises redaktsioonis oli aga keelatud ravimine ainult mürgiste või kangemõjuliste ainetega. (MS motiivid).

§ 196 (J). Ämmaemandat, kes süüdlane selles, et ta ei kutsunud mõjuva põhjuseta arsti sünnitaja juurde juhtudel, kui see seadusega temale kohuseks oli tehtud, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui sel juhul raskejalgne enneaegu sünnitas, siis karistatakse süüdlast ämmaemandat:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 196).

Selle paragrahvi teise lõike redaktsioon on muudetud, et seda kooskõlla viia selle paragrahvi kohta käivate motiividega. Nimelt järgneb motiividest, et ämmaemandat, kes arsti ei kutsunud, tuleb paragrahvi teise jao järele karistada, vaatamata selle peale, kas enneaegne sünnitamine tekkis ämmaemanda tegevuse tagajärjel või ilma selleta. (KrS motiivid).

§ 197 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud meditsiiniliste droogide, galeenilisfarmatseutiliste preparaatide, keemilisfarmatseutiliste preparaatide või farmatseutiliste eripreparaatide valmistamise, müügi jaoks hoidmise või müümise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Määrustevastaselt valmistatavad, hoitavad või müüdavad ained võetakse ära.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta õiguse kaubelda raviainetega ühest kuni viie aastani. (UNS § 197, MS § 3).

§ 197 on uuesti redigeeritud arvestades Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse sellekohast sooviavaldust (vt. Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse kiri Kohtu- ja Siseministeeriumile 8. aprillist 1920. a. nr. 4151). Tervishoiuvalitsus asub kategoorilisel seisukohal, et arstirohtude valmistamine, hoidmine müügi jaoks ja

müümine on apteekide monopol ja sellest korrast kõrvalekaldumised on võimalikud ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel. Sellest seisukohast läheb lahku endine § 197, mispärast selle ümberredigeerimine tarvilikuks osutus. Tervishoiuvalitsuse seisukoht on ka meil tunnustamist leidnud juba selle tõttu, et apteegipersonaali — rohuteadlaste kohta on maksma pandud õige suured nõuded nende kutsele ettevalmistuse suhtes (vt. Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seadus — RT 24 — 1932). Peale eeltoodu näis tarvilik olevat arstirohtude mõistet lähemalt ära määrata. Selleks otstarbeks on eeltoodud seaduse (Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seadus) § 16 võetud arstirohtude üksikasjaline definitsioon, mille järgi arstirohtusid moodustavad neli liiki preparaate: meditsiinilised droogid, galeenilised preparaadid, keemilis-farmatseutilised preparaadid ja farmatseutilised eripreparaadid. Ainult nende nelja liigi preparaatide valmistamine, hoidmine müügi jaoks ja müümine on piiratud apteekidega. Arvestades aga asjaolu, et § 197 uues redaktsioonis haarab täiel määral arstirohtude valmistamise, müügi jaoks hoidmise ja müümise korralduse sanktsioneerimist, on ülearuseks muutunud § 198 ja 199, millised ka käesoleva seadusega kustutatud (käesoleva seaduse § 5). (MS motiivid).

§ 198, 199 kaotanud maksvuse. (MS § 5).

§ 200 (J). Apteegi juhatajat või apteegis teenivat rohuteadlast, rohuteadlase kandidaati või abijõudu, kes süüdlane selles:

1) et ta andis välja apteegist ravimit arsti retseptita, kui selle väljaandmine oli lubatud ainult arsti retsepti järgi;

2) et ta andis välja apteegist ravimit, mis ei olnud valmistatud retsepti kohaselt;

3) et ta andis välja apteegist ravimit või vahendit, mis oli valmistatud ebakohase omadusega ainetest, või puhastamata või tervisele kahjulikkudes nõudes, või mis ei olnud määrustele vastavalt suletud, pakitud või signeeritud;

4) et ta valmistas või andis välja Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse poolt müügiks lubamata preparaadi või vahendi;

5) et ta andis välja eksikombel ühe ravimi teise asemel;

6) et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju retseptide registreerimise või hoidmise asjus,

karistatakse:

rahatrahviga:

apteegi juhatajat või rohuteadlast —

mitte üle kolmesaja krooni,

rohuteadlase kandidaati või abijõudu —

mitte üle saja krooni. (UNS § 200, MS § 3).

§ 200 on tehtud rohkem redaktsioonilisi parandusi. Personaali nimetused nii selles kui ka järgnevais paragrahvides on muudetud vastavalt Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse

§-le 23 (RT 24 — 1932). P. 3 lõppu on lisatud „või signeeritud", sest seda nõuab Vabamüügi apteekide korra ja tegevuse seaduse (RT 37 — 1934) § 15 ja 16. P. 4 on võetud „Tervishoiunõukogu" asemel „Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus" kooskõlas Rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 4 p. 26 (RT 2 — 1929), ja teiseks on sealt välja jäetud „salarohu" mõiste, millel ei ole enam mõtet, kuna preparaadid ja vahendid lastakse müügile ainult Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse loal. P. 6 on ümber redigeeritud vastavalt Vabamüügi apteekide korra ja tegevuse seaduse §-le 13, mis näeb ette retseptide registreerimist ja hoidmist, kusjuures sellest punktist on välja jäetud „retseptiraamat", mille kohta on redigeeritud uus paragrahv ja nimelt § 200¹. (MS motiivid).

§ 200¹ (J). Apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao juhatajat või seal teenivat rohuteadlast, rohuteadlase kandidaati või abijõudu, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao sisemise korra või sisseseade ja varustuse või nöörraamatute pidamise ja hoidmise asjus, karistatakse:

rahatrahviga:

juhatajat või rohuteadlast —

mitte üle kolmesaja krooni,

ja rohuteadlase kandidaati või abijõudu —

mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 200¹ on sisse võetud tingitult Vabamüügi-apteekide korra ja tegevuse seadusest, mille § 3 nõuab apteegis teatud sisseseadet ja varustust. Samad nõuded on vabrikute, laboratooriumide ja rohuladude kohta ette nähtud sellekohastes määrustes. Sellesse paragrahvi on toodud ka eelmisest paragrahvist „retseptiraamat" röörraamatute hulka. Asutiste nimetused on ühtlustatud Vabamüügi-apteekide korra ja tegevuse seaduse muutmise dekreedis (RT 36 — 1934) leiduvate nimetustega, samal kujul on neid tarvitatud ka järgmistes paragrahvides. (MS motiivid).

§ 201 (J). Apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao juhatajat, seal teenivat rohuteadlast, rohuteadlase kandidaati või abijõudu, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud maksvaid määrusi mürgiste või kangemõjuliste ainete hoidmise, väljaandmise või tarvitamise, samuti neid aineid sisaldavate ravimite ja preparaatide valmistamise või väljaandmise asjus, karistatakse:

rahatrahviga:

juhatajat või rohuteadlast —

mitte üle viiesaja krooni;

rohuteadlase kandidaati või abijõudu —

mitte üle kahesaja krooni. (UNS § 201, MS § 3).

§ 202 (J). Paragrahvides 200, 200[1] ja 201 ettenähtud süüteo kordamisel, või kui süüteol selle kordasaatmise asjaolude tõttu võisid olla eriti kahjulikud tegajärjed, siis ka esimesel kordasaatmisel, karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta kutsetegevuse õiguse kuuest kuust kuni kahe aastani.

Kui süüdlane oli apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao juhataja, siis võib kohus temalt võtta nende asutuste juhatamise õiguse ühest kuni viie aastani, või kui süüdlane ise pidas säärast asutust, siis ka selle pidamise õiguse samaks tähtajaks. (UNS § 202, MS § 3).

§ 203 (J). Apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao juhatajat, kes süüdlane selles, et ta laskis isikut, kes ei olnud selleks õigustatud, täita rohuteadlase, rohuteadlase kandadaadi või abijõu kohuseid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 203, MS § 3).

§ 201, 202 ja 203 on ümber redigeeritud kooskõlastamiseks vastavate eriseadustega. (MS motiivid).

§ 204 (J). Süüdlast selles, et ta müügi jaoks hoidis või müüs mürgist või kangemõjulist ainet sellekohase loata, või olgugi loaga, kuid seaduse või sundmääruse vastaselt, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta õiguse nimetatud aineid müüa ühest kuni viie aastani. (UNS § 204).

§ 205 (J). Isikut, kellel on luba oma tegevusala tõttu pidada enda juures või tegevuses tarvitada mürgiseid või kangemõjulisi aineid ja kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju nende ainete hoidmise või tarvitamise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta nimetatud ainete enda juures pidamise või tegevuses tarvitamise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 205).

§ 206 (J). Süüdlast toore oopiumi, kookalehtede või india kanepi, või neist ümbertöötatud ainete valmistamise,

sisseveo, müügi, jaotamise, väljaveo või tarvitamise kohta käivate seaduste või sundmääruste rikkumises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (NS § 869², MS § 3).

§ 206 on ümber redigeeritud nn. II oopiumikonventsiooni kohaselt (vt. RT 51 — 1930). Selle konventsiooni järgi loetakse eriti kardetavaiks uimastavaiks aineiks peale oopiumi veel kookalehed ja india kanep ühes kõigi nende ainete derivaatidega. Peale selle on § 206 uues redaktsioonis karistamise alla viidud kõik seaduse või sundmääruse eeskirjade rikked niivõrd, kui need puudutavad toodud ainete valmistamist, sissevedu, müüki, jaotamist, väljavedu ja tarvitamist. Sellega näivad kõik eelnimetatud konventsiooni nõuded kriminaalõiguse suhtes täidetud olevat. Sanktsioon on jäetud endine, kuna selle muutmiseks ei olnud küllaldast alust. (MS motiivid).

§ 207 (J). Kes seadusega või sundmäärusega kohustatud õigel ajal teatama epideemiliste haiguste juhtudest ja on süüdlane selle kohuse täitmatajätmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni. (UNS § 206).

§ 208 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju rahva tervishoiu alal, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui eeskirjade täitmata jätmine puutus abinõudesse, mis olid määratud rahva tervise kaitseks epideemiliste haiguste või nakkavate suguhaiguste vastu, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

(R). Kui eeskirjade täitmata jätmine toimus säärases maakohas, kus seaduslikus korras olid pandud maksma erakorralised eeskirjad seaduses eriti kardetavaks loetavate epideemiliste haiguste ootel või ilmumisel, siis karistatakse süüdlast nende eeskirjade rikkumises:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 207, MS § 3).

§ 208 teise lõikesse on kodifitseeritud karistusnorm, milline leidub Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse § 16 (RT 1 — 1927). See norm karistab seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmata jätmist, millised antud võitluseks nakkavate suguhaiguste vastu. Algseaduses on sanktsioonina ette nähtud arest mitte üle kolme kuu või rahatrahv mitte üle kolmesaja krooni, kuid arvesse võttes, et § 208 teises lõikes oli juba varemalt sanktsioonina ette nähtud arest mitte üle kuue kuu või rahatrahv mitte üle viiesaja krooni, näis otstarbekas olevat ka kodifitseeritavat süütegu selle sanktsiooni alla viia, et algsanktsiooni

mitte aluseta nõrgendada. See ülemmäär aga ei takista muidugi kohtule sama kergeid karistusi määramast, nagu see oleks olnud nõrgema ülemmäära puhul. (MS motiivid).

§ 209 (J). Naisisikut, kes lapse imetajaks või hoidjaks palgatud ja süüdlane palkaja eest varjamises või vaikimises, et ta põeb enne või pärast palkamist saadud nakkushaigust, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 208).

§ 210 (J). Kes põdes teadvalt nakkavat suguhaigust ja süüdlane selles, et ta andis edasi selle haiguse suguühenduse teel teisele isikule, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (RNS § 103).

Käesolev paragrahv vastab RNS § 103, kuid redaktsioonilise muudatustega. (KrS motiivid).

§ 211 (J). Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta ei pidanud tarvilist puhtust ja korda toiduainete ning jookide valmistamisel või hoidmisel müügi jaoks või müügil karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 209).

§ 212 (J). Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles:

1) et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju toiduainete või jookide võltsimise vastu;

2) et ta niisuguste ainete valmistamisel, hoidmisel müügi jaoks, müügil või reklaamimisel, mille valmistamise, hoidmise, müügi või reklaami kohta seaduses või sundmääruses olid pandud maksma erieeskirjad, rikkus neid eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni. (UNS § 210, MS § 3).

§ 212 teksti on lisatud „reklaam" ja ära jäetud punktist 2 sõnad „rahva tervise kaitseks", et selle normi mõju piirkonda laiendada. Seega on käesoleva paragrahvi põhjal karistatav igasuguse seaduse või sundmääruse eeskirja rikkumine, mis on antud toiduainete või jookide valmistamise, hoidmise, müügi või reklaami kohta, kuid muidugi niivõrd, kui selleks ei leidu erisüüteo koosseisu. (MS motiivid).

§ 213 (J). Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta valmistas või hoidis müügi jaoks või müüs:

1) tervisele kahjulikke või halvaks läinud toiduaineid või jooke;

2) tervisele kahjulikust materjalist tehtud sööginõusid;
3) kauplemiseks keelatud tarbeasju või koduse majapidamise asju (mürgiste ainetega värvitud riiet, tapeete, paberit, pappi, küünlaid, mänguasju jne.);
4) Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse poolt kahjulikuks tunnustatud värve või essentse, mida tarvitatakse tarbeasjade, toiduainete või jookide värvimiseks, samuti kõiki muid Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse poolt kahjulikuks tunnustatud aineid või materjale, mida tarvitakse toiduainetele või jookidele juurdesegamiseks või nende võltsimiseks,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 211, MS § 3).

§ 213 p. 4 on ümber redigeeritud samadel alustel, nagu see tehtud § 200. Ka siin on Riigi tervishoiu korraldamise seaduse § 4 p. 26 (RT 2 — 1928) järgi Tervishoiuvalitsuse kompetents laienenud Tervishoiunõukogu arvel. Ka siin on otstarbekohasuse mõttes käesolevas seaduses toodud terve § 213 tekst, ehkki ainult p. 4 ümber redigeeritud (vt. Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse kirja Kohtu- ja Siseministeeriumile 8. aprillist 1930. a., nr. 4151). (MS motiivid).

§ 214 (J). Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta valmistas, hoidis müügi jaoks või müüs leiba toiduks kõlbmatute ainetega segatult, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Oli sarnane tegu tervisele teadvalt kahjulik, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 212).

§ 215 (J). Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud selleks, et kõrvaldada teravilja või jahu rikkumist toiduks kõlbmatute ainete juurdesegamise läbi, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui neid eeskirju rikkus suurkaupleja, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui aga neid eeskirju rikuti ajal, mil rahvas kannatas leivapuudust, või kui juurdesegu tervisele oli teadvalt kahjulik, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 213).

§ 216 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud margariini, kunstvõi või muude rasvade valmistamise, hoidmise või müügi kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 214).

§ 217 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju kunstlikkude magusainete valmistamise, välismaalt sissevedamise, hoidmise või edasiliikumise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui rikuti seaduse või sundmääruse eeskirju kunstlikkude magusainete müügi kohta, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Ained, tagavarad ja joogid võetakse ära. (UNS § 215).

Kolmas lõige heideti välja. Leiti nimelt, et kuna see lõige oli määratud ainult vene suhkrutööstuse kaitseks sahhariini jne. võistluse vastu, siis tal meie oludes mõtet ei ole. (KrS motiivid).

§ 218 (J). Juhul, kui kaupleja või tööstur süüdi mõistetakse §§ 211—217 ettenähtud süütegudes, võib kohus oma otsuse ajalehes avalikult välja kuulutada, samuti süüdlaselt võtta vastavas kaubandusharus kauplemise või tööstusharus töötamise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 218).

§ 219 (J). Süüdlast joogiks või loomade jootmiseks tarvitatava vee rikkumises sellega, et vette pilluti, heideti, valati, lasti või temas leotati aineid, mis teevad kõlbmatuks vee tarvitamise joogiks või loomade jootmiseks, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui sarnase rikkumise tagajärjel vesi muutus tervisele kahjulikuks, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 220).

Teisest lõikest on välja jäetud sõna „inimeste", sellega käib see jagu ka nende juhtude kohta, kus vesi kahjulikuks muutus ka loomade tervisele, sest et ka viimast juhtu samuti kvalifitseerida tuleks. (KrS motiivid).

§ 220 (J). Süüdlast:

1) surnu matmises väljaspool matmispaika sellekohase loata;

2) seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmatajätmises surnukehade matmise, hauast väljakaevamise, välismaalt sisse- veo või veo kohta;

3) surnu peitmises matmata;

4) seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmatajätmises, tarvitusel olevate matmispaikade korrashoidmise või kaitsmise, või tarvituselt kõrvale jäetud matmispaikade kaitsmise kohta,

karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 221).

10. peatükk.

Süüteod ühiskondliku ja isikliku julgeoleku vastu.

§ 221 (R). Süüdlast selles, et ta valmistas, omandas, hoidis või andis edasi lõhkeainet või -abinõu asjaoludel, mis tõendavad, et sarnane lõhkeaine või -abinõu oli teadvalt määratud raske kuriteo kordasaatmiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 222).

§ 222 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) valmistas seaduses või sundmääruses ettenähtud loata laske- või lõhkeainet, laske- või lõhkeabinõu või nende osasid;

2) sellekohase loata seadis sisse vabriku või muu asutuse laske- või lõhkeainete või laske- või lõhkeabinõude või nende osade valmistamiseks;

3) valmistas relve, mille valmistamine eraisikutele keelatud, valmistas või seadis sisse nende valmistamiseks vabriku või muu ettevõtte,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Valmistatud ained, abinõud, relvad ja nende osad, samuti vabrikus või muus ettevõttes leitud tööriistad ja materjalid võetakse ära. (UNS § 223).

§ 223 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) tegi töid laske- või lõhkeainete või laske- või lõhkeabinõude või nende osade valmistamiseks sellekohase loaga sisseseatud vabrikus või muus ettevõttes, kuid enne vabriku või ettevõtte seaduskorralise ülevaatuse toimepanekut;

2) jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud ettevõtte sisseseadmise või neis toimepandavate tööde korra kohta,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui eeskirjade täitmatajätmine ähvardas tekitada plahvatuse hädaohtu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Viimasel juhul võib kohus süüdlaselt võtta niisuguse asutuse pidamise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 224).

§ 224 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) hoidis laskeainet, välja arvatud püssirohi, või lõhkeainet või -abinõu sellekohase loata, või neid hoidis pärast nende omandamiseks loa saamist, kuid väljaspool nende ainete või abinõude jaoks sisseseatud ladu, või ka laos, kuid suuremal määral kui lubatud;

2) sellekohase loata seadis sisse püssirohu või muu laske- või lõhkeaine lao;

3) omandas lõhkeaineid või -abinõusid lubatud lao tarbeks, kuid eriloata neid omandada;

4) müüs või muul viisil edasi andis lõhkeaineid või -abinõusid isikule, kellel ei olnud luba neid omandada;

5) sellekohase loata kauples püssirohuga või muude laske- või lõhkeainetega või -abinõudega,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus, kui need süüteod saatis korda kaupleja, temalt võtta laske- või lõhkeainetega kauplemise või nende lao pidamise õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt.

Korravastaselt hoitud või omandatud püssirohi või muud laske- või lõhkeained või -abinõud võetakse ära.

Sama karistuse alla ja samal alusel langeb lõhkeainete või -abinõude lao pidaja sel juhul, kui laos leitakse nende asjade puudujääk, võrreldes nöörraamatutes tähendatud määraga. (UNS § 225).

§ 225 (J). Süüdlast selles, et ta hoidis püssirohtu üle kaheteistkümne kilogrammi väljaspool ladu või laos üle lubatud määra,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Korravastaselt hoitud püssirohi võetakse ära. (UNS § 226, MS § 3).

§ 225 on kooskõlastatud Lõhkeainete, kaltsium-karbiidi, atsetüleeni ja püssitongide seaduse § 30 (RT 39 — 1930), milline norm lubab kaupluses, seega väljaspool püssirohuladu, hoida mitte enam kui 12 kg püssirohtu. Kuna Vene seadustele põhjenev § 225 — 1929. a. redaktsioonis — tundis sarnase normina kolmkümmend naela (milline sisuliselt vastab muidugi ka 12 kg), tuli meie seaduste ühtlustamiseks § 225 ümber redigeerida. (MS motiivid).

§ 226 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad lõhkeainete ladude sisseseadmise ja pidamise kohta kaevandustööstuse tarbeks, lõhkeainete või -abinõude hoidmise kohta laos või väljaspool, või nende veo, väljaandmise, müümise, omandamise, kulutamise või tarvitamise kohta;

2) püssirohtu või muid laske- või lõhkeaineid hoidis laos, mis sellekohase loaga sisse seatud, kuid enne sarnase lao ülevaatust, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui eeskirjade täitmatajätmine ähvardas tekitada plahvatuse hädaohtu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta käsitas püssirohtu või muid laske- või lõhkeaineid või -abinõusid sedavõrd ettevaatamata, kuigi eeskirjade rikkumiseta, et sellest ähvardas tekkida plahvatuse hädaoht.

Sel juhul, kui lõhkeainete või -abinõude lao pidaja kordab käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud kuritegusid, võib kohus süüdlaselt võtta nimetatud ainete või abinõude lao pidamise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 227).

§ 227 (J). Süüdlast selles, et jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad kaltsium-karbiidi hoidmise, veo või müügi, samuti ka atsetüleeni valmistamise, tarvitamise või veo kohta,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta vastava aine laopidamise, valmistamise või sellega kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt. (UNS § 228, MS § 3).

§ 227 on samuti kooskõlastatud Lõhkeainete, kaltsium-karbiidi, atsetüleeni ja püssitongide seaduse § 41 jj. (RT 39 — 1930), millised reguleerivad kaltsium-karbiidi hoidmist, vedu ja müüki ning atsetüleeni valmistamist, tarvitamist ja vedu. § 227 nägi ette ainult atsetüleeni tarvitamise ja kaltsium-karbiidi hoidmise ja müügi kohta käivate seaduse või sundmääruse eeskirjade rikke karistamist. Selle tõttu on § 227, kooskõlas toodud seadusega, ulatuselt laiem endisest sama normi redaktsioonist. (MS motiivid).

§ 228 (J). Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad aurukatelde tarvitamise asjus, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 229).

§ 229 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) hoidis või kandis keelatud relva;

2) hoidis või kandis relva kohal, kus selle hoidmine või kandmine seadusega või sundmäärusega keelatud;

3) tarvitas laskmiseks relva kohal, kus sarnane laskmine seadusega või sundmäärusega keelatud;

4) ei tarvitanud vajalikku ettevaatust: laetud relva käsitamisel; kõvade asjade väljapanekul, väljariputamisel, viskamisel, ladumisel või vedamisel; vedelikkude väljavalamisel; inimeste vedamisel veeteedel; teadvalt kardetava koduloomа pidamisel;

5) ei pannud välja hoiatusmärki või hädaohu eemalhoidmise abinõu ehituse või muude tööde juures või augu või kaevu ümber, või üldse kohal, kus niisugune märk või abinõu oli tarvilik isikliku julgeoleku pärast,

karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 230).

§ 230 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) sõitis linnas, alevis, külas või maanteel ettevaatamata või lubamata kiirelt;

2) usaldas hobuse juhtimise selleks teadvalt võimetu või joobnud isiku kätte, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui:

1) käesoleva paragrahvi esimese lõike p. 1 tähendatud ettevaatamatu või lubamatu kiire sõit saadeti korda auto, mototsükleti või trammiga;

2) usaldati auto, mototsükleti, trammi, lennuriista, mootorpaadi või purjeka juhtimine selleks teadvalt võimetu või joobnud isiku kätte,

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 231, MS § 3).

Arvesse võttes liiklemisabinõude arenemist ja sellest tingitud julgeoleku hädaohtu, leidis komisjon tarviliku olevat UNS § 231 täiendada uue 2. lõikega, milles vastavalt 1. lõikele sanktsioneeritud on ülearu kiire või ettevaatamatu sõit autoi, mototsükletil või trammil või nende juhtimise usaldamine selleks teadvalt võimetu või joobnud isiku kätte. (KrS motiivid).

§ 230 — 1929. a. redaktsioonis on tehtud järgmised täiendused ja muudatused. Esimese lõike p. 1 on täiendavalt mainitud ka maanteed, kuna meieaja arenenud liiklemise juures on ettevaatamatu ja lubamata kiire sõit hädaohtlik mitte ainult linnas, alevis ja külas, vaid ka maanteedel. Teiseks on esimeses lõikes ettenähtud süütegude karistuse ülemmäära tõstetud. Teise lõike p. 2 on täiendavalt sisse võetud ka purjekas, kuna purjeka juhtimise usaldamine selleks võimetu või joobnud isiku kätte võib mõnel juhul olla samuti hädaohtlik. (MS motiivid).

§ 231 (J). Süüdlast selles, et ta ei tarvitanud vajalikku ettevaatust kiskja metslooma pidamisel, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 232).

§ 232 (J). Süüdlast selles, et ta koera või muu looma tahtlikult inimese kallale ässitas, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 233).

§ 233 (J). Süüdlast selles, et ta müüjana asutuses, kus kaubeldakse kangete jookidega kohal joomiseks, ei tarvitanud abinõusid tema asutuses viibiva või sealt välja mineva joobnud isiku eest hoolitsemiseks, keda silmnähtava hädaohuta ei võidud jätta ta enda hooleks, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 234).

§ 234 (J). Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad valgustusmineraalõlide hoidmise või müügi asjus, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 235).

§ 235 (J). Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad:

1) ettevaatusabinõude kohta tulikahju vastu või tulega või kergesti süttiva ainega ümberkäimisel;

2) kaasaaitamise kohta tulikahjude kustutamisel;

3) kergesti süttivate ainete, välja arvatud mineraalõlid, valmistamise, hoidmise, vedamise, väljalaadimise või müügi kohta,

karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 236, MS § 3).

§ 235 p. 1 on ümber redigeeritud ja terve nimetatud paragrahv võetud maksmapanemise seadusse. Ümberredigeerimine on tingitud asjaolust, et p. 1 on 1929. a. redaktsioonis toodud liiga kitsa ulatusega: karistatav on ainult eeskirjade mittetäitmine ettevaatusabinõude kohta tulikahju vastu hoones, laeval või parvel või muus ruumis, kuna väljaspool ruume on karistatav ainult eeskirjade rikkumine tulega või kergestisüttiva ainega ümberkäimisel. Uus Metsaseadus kavatseb aga erilist rõhku panna tulikahju ärahoidmisele metsades. Säärased normid ei mahuks aga § 235 p. 1 kirjeldatud teokoosseisu alla, mispärast tarvilikuks osutus p. 1 ümber redigeerida ja karistatavaks tunnustada eeskirjade rikkumine ettevaatusabinõude kohta tulikahju vastu mitte ainult ruumides, vaid ka väljaspool neid. (MS motiivid).

§ 236 (J). Süüdlast selles, et ta jättis täitmata eeskirjad ettevaatusabinõude kohta tulekahju vastu kergesti süttivate ainete laos või väljalaadimise kohas või nende ainetega laetud laeval või vagunis või niisuguse laeva või vaguni seisukohal, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 237).

§ 237 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) suitsetas tubakat seesuguses kohas, kus sarnane suitsetamine keelatud seadusega või sundmäärusega;

2) suitsetas tubakat hoolimata suitsetamise keelu kohta väljapandud hoiatusest, kusjuures sarnane suitsetamine ähvardas tekitada tulekahju või plahvatuse hädaohtu,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni.

Kui tubaka suitsetamine seesuguses kohas, kus sarnane suitsetamine keelatud seadusega või sundmäärusega, ähvardas tekitada tulekahju või plahvatuse hädaohtu, siis karistatakse süüdlast:

trahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 238).

§ 238 (J). Kes seadusega või sundmäärusega kohustatud teatama tekkinud tulekahjust ja süüdlane selles, et ta seda kohust ei täitnud õigel ajal, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kaheküm neviie krooni. (UNS § 239).

Sellest paragrahvist on välja heidetud sõna „politseile", sest et käesolev kriminaalseadus on saateseadus ja vastavas algseaduses või määruses iseenesest ära tähendatud peab olema, kellele tulikahju juhust tuleb teatada. (KrS motiivid).

11. peatükk.

Süüteod rahva heakorra vastu.

Välja heideti UNS § 240, 241, 252—254 ja 259—261 järgmistel motiividel: § 240 — meil on valla magasiaidad ära kaotatud ja neid nähtavasti enam ellu ei kutsutagi, kuna abiandmine vastavail kordadel sünnib hoopis teistel alustel; § 241 — praegu maksvate seaduste järele ei lasu kellegi peal niisugust kohust, mida selle paragrahviga sanktsioneeritakse; erakordseil aegadel (sõjaaeg) korraldatakse abiandmist erakordsete abinõudega (toitlusministeerium) ja eriliste ajutiste seadustega, mis muu seas ka sanktsioone määravad; § 252 — ei ole kooskõlas seisukohaga, mis § 17 muutmisel aluseks võetud; § 253 — neist erimäärustest maksis Eesti territooriumil ainult kalapüügiseadus Pihkva järvel (sead. kogu XII k., põllumajand. sead. § 560—572), kuid see määrus on osalt maksvuse kaotanud ja võib igatahes meie § 240 läbi sanktsioneeritud olla; § 254 — see norm baseerus kokkuleppel Venemaa, Inglismaa ja P.-A. Ühendriikide vahel ja meil kohaldamisele ei tule; § 259 — ei tule meil kohaldamisele; § 260 — ei ole kooskõlas § 17 motiividega; § 261 — ei ole kooskõlas meie veejuhtimise seadusega (RT Nr. 118 — 1921), mis on rajatud tsiviilvastutusele. (KrS motiivid).

§ 239 (J). Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta rikkus hangeldamise ja liigkasuvõtmise kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle tuhande krooni.

Peale selle kohus võib süüdlaselt võtta kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani ja aresti määramise korral määrata süüdlaselt tasuraha mitte üle kahe tuhande krooni.

Selle süüteo kordamisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta ja tasuraha mitte üle kolme tuhande krooni.

Peale selle võib kohus võtta süüdlaselt kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt. (UNS § 242, MS § 3).

§ 239 on ümber redigeeritud järgmistel kaalutlustel. Sama norm endises redaktsioonis nägi ette üksikasjaliselt hangeldamise teokoosseisu. Meil on aga antud kolm seadust hangeldamise kohta — Määrus hangeldamise (spekulatsiooni) ja liigkasuvõtmise vastu (RT 14/15 — 1920), Seadus määruse muutmise kohta hangeldamise (spekulatsiooni) ja liigkasuvõtmise vastu (RT 143/144 — 1920) ja Hangeldamise (spekulatsiooni) ja liigkasuvõtmise vastu antud määruse § 19 muutmise seadus (RT 197/198 — 1925). Neis seadustes on toodud karistusnormid, milliseid peab asendama § 239 uues redaktsioonis, kuna endine redaktsioon neid karistusnorme ei kata. Arvestades aga asjaolu, et meie hangeldamise seadustes toodud teokoosseisud on liialt mitmesisulised, et neid võiks sobivalt sisse kanda karistusseaduse dispositiivossa, on tarvitusele võetud Kriminaalseadustikus sagedasti esinev blankettdispositsiooni tüüp, mille järgi § 239 uues redaktsioonis karistab seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumist, millised käivad hangeldamise ja liigkasuvõtmise kohta. Küsimuse alla jääb, kas õigem ei oleks dispositiivosas tähendada „hangeldamise või liigkasuvõtmise kohta", kuid uues redaktsioonis toodud termin on võetud hangeldamise seaduse pealkirjast, seda enam, et ka algseadused hangeldamise ja liigkasuvõtmise mõistete vahel täpsemalt vahet ei tee. Edasi tuleks terminoloogiliselt dispositiivosa kohta tähendada, et liigkasuvõtmine siinkohal kõige sobivam mõiste ei ole, kuna Kriminaalseadustik tunneb liigkasuvõtmist ka § 574. Kuid arvesse võttes, et algseadused seda mõistet siinkohal toonud, ja et tegelikult § 239 tegemist blankettdispositsiooniga, on selle vaieldava termini alalejätmine võimalik. Mis puutub sanktsioonidesse, siis on § 239 uues redaktsioonis toodud sanktsioonid lahkuminevad algseaduste omadest. See muudatus tuli ette võtta, kuna 1920. a. hangeldamise seaduse § 7 (RT 14/15 — 1920) ei mahu kuidagi Kriminaalseadustiku sanktsioonitüüpide hulka, eriti selle tõttu, et § 7 on toodud paralleelselt kaks teineteisele mittejärgnevat peakaristust (vangimaja ja rahatrahv) ning mõlemad on isegi kumulatiivselt ette nähtud. Et algseaduse sanktsioonide iseloomu võimalust mööda vähem muuta ja siiski Kriminaaseadustiku süsteemi päraseks teha, on § 239 esimeses lõikes toodud sanktsioonina kõrgem arestimäär (kuus kuud) ja alternatiivselt rahatrahv — mitte üle tuhande krooni. Teises lõikes on aga võimaldatud aresti määramise puhul kumulatiivselt määrata ka tasuraha (rahaline lisakaristus) mitte üle kahe tuhande krooni. Kolmandas lõikes on toodud süüteo retsidiiv juba vangimajaga sanktsioonis ühes tasurahaga. Näib, et säärasel kujul peaks sanktsioon vastama algseaduse mõttele. (MS motiivid).

§ 240 (R). Kauplejat või tööturit, kes süüdlane selles, et ta kõrvaldas toiduainete või muude vajalikkude tarbeainete tagavarasid kaubaliikumisest hinnatõusu ootamise sihil, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasu-rahaga mitte üle tuhande krooni.

See uus norm baseerub meie hang. sead. § 5; (RT 14/15 — 1920). (KrS motiivid).

§ 240[1] (R). Süüdlast selles, et ta kas üksiku isikuna või Eestis asuva juriidilise isiku juhatuse liikmena või asjade korraldajana või isikuna, kellele on nimetatud juriidilise isiku põhikirja või juriidilise isiku vastavate organite poolt pandud ettevõtte varade valitsemine, ei täitnud Kapitalide väljaveo tõkestamise, nende Eestisse toomise ja Eesti rahvamajandusele kindlustamise seaduse alusel antud määruste ja korralduste eeskirju, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Peale selle mõistetakse süüdlaselt riigi kasuks tasuraha, mis võrdub Eestist vajaliku loata väljaviidud rahakapitalide või varade väärtusele või nende rahakapitalide või varade väärtusele, mida ettekirjutusest hoolimata pole Eestisse toodud või Eesti rahvamajandusele kindlustatud. (MS § 4).

§ 240[1] on muutmatult üle võetud Kapitalide väljaveo tõkestamise, nende Eestisse toomise ja Eesti rahvamajandusele kindlustamise seaduse (RT 1 — 1934) § 2 toodud karistusnorm. (MS motiivid).

§ 241 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seadusega või sundmäärusega pealepandud kohust aegsasti teatada koduloома taudidest või putukate või muude elukate ilmumisest, kes kahjulikud põllumajanduslikkudele taimedele või viljakandvatele või puu istandustele, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 243).

§ 242 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seadusega või sundmäärusega pealepandud kohust aegsasti teatada nakkustõbedest põllumajanduslikkudel taimedel või viljakandvates või puu istandustes, karistatakse.

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 244).

§ 243 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju ettevaatusabinõude kohta:

1) kodulooma taudide, põllumajanduslikkude taimede, viljapuude, okas- või lehtpuude nakkustõbede vastu;
2) insektide levinemise vastu, mis kahjulikud põllumajandusele, aiandusele või metsandusele,
karistatakse:
arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni. (UNS § 245, MS § 3).

§ 243 on ümber redigeeritud, kusjuures terminoloogiliselt on ette võetud mõningad muudatused, ilma et selle läbi § 243 sisu oluliselt muudetud oleks. Terminoloogilised muudatused ja täiendused selles normis on tingitud uuest Metsaseadusest. (MS motiivid).

§ 244 (J). Süüdlast kala- või muus püügis keelatud ajal, kohas või viisil või rikkudes sellekohaseid eeskirju, karistatakse:
arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.
Kui keelatud püük süüdlasel oli äriajamiseks või kui ta püüdis kalu mürk- või lõhkeainete abil, siis karistatakse teda:
arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.
Keelatud püügiriistad võetakse ära. (UNS § 246).

§ 245 (J). Süüdlast jahipidamises:
1) seatud jahitunnistuseta;
2) jahiloomade liigi peale, kelle peale jahipidamine sel ajal ja kohal oli keelatud;
3) sokkude peale Põllutööministeeriumi loata;
4) keelatud viisil või keelatud abinõudega,
karistatakse:
käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud juhul —
arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni,
teistel juhtudel —
arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.
Jahitunnistus ja jahipidamise abinõud, välja arvatud koerad, võetakse ära. (UNS § 247, MS § 3).

Vt. märkust § 249 all.

§ 246 (J). Süüdlast linnupesade lubamatus lõhkumises või nendest munade või poegade võtmises, karistatakse:
rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 248).

§ 247 (J). Süüdlast selles, et ta ei näidanud ette jahil olles, jahile minnes või jahilt tulles jahitunnistust, jahiluba või jahisaaki isiku nõudmisel, kes valvab jahipidamise kohta maksvate eeskirjade täitmise järele, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 249, MS § 3).

§ 248 ((J). Süüdlast selles, et ta loata tappis põdra, hirve või metskitse, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Jahitunnistus ja süüdlase juurest leitud jahipidamise abinõud, välja arvatud koerad, võetakse ära. (UNS § 250, MS § 3).

§ 249 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju kasulikkude jahiloomade või nende saaduste müümise, ostmise, hoidmise või edasitoimetamise kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Süüdlase juurest leitud kasulikud jahiloomad ja nende saadused võetakse ära. (UNS § 251, MS § 3).

Paragrahvidesse 245, 247, 248 ja 249 on üle võetud Rahukohtu nuhtlusseaduse § 56^{2}, 56^{3}, 56^{4} ja 56^{5} — 1934. a. redaktsioonid (RT 45 — 1934). Viimased redaktsioonid olid kooskõlastatud uue Jahiseadusega (RT 45 — 1934).

§ 250 (J). Metsaomanikku või metsa käsutamiseks õigustatud isikut, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju kaitsemetsa kasutamise kohta, karistatakse:

kui süüdlane saatis korda selle teo esimest korda, —

rahatrahviga mitte üle saja krooni,

kui süüdlane saatis korda selle teo teist või rohkemat korda enne kahe aasta möödumist, arvates endise samasuguse teo eest karistuse ärakandmise päevast, —

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Peale selle võetakse ära seadusvastase metsakasutamise saadused või nõutakse sisse nende väärtus trahvitaksi järgi. (UNS § 255, MS § 3).

§ 251 (J). Metsaomanikku või metsa käsutamiseks õigustatud isikut, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju tulundusmetsa kasutamise kohta, karistatakse:

kui süüdlane saatis korda selle teo esimest korda, —

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni,

kui süüdlane saatis korda selle teo teist või rohkemat korda enne kahe aasta möödumist, arvates endise samasuguse teo eest karistuse ärakandmise päevast, —

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Peale selle võetakse ära seadusvastase metsakasutamise saadused või nõutakse sisse nende väärtus lähema riigimetsa hindamistaksi järgi. (UNS § 256, MS § 3).

§ 252 (J). Metsaomanikku või metsa käsutamiseks õigustatud isikut, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju metsapinna kasutamise kohta, karistatakse:

kui süüdlane saatis korda selle teo kaitsemetsas, —

rahatrahviga mitte üle ühe krooni iga saja ruutmeetri eest metsapinnast, mida seadusvastaselt kasutati,

kui süüdlane saatis korda selle teo tulundusmetsas, —

rahatrahviga mitte üle kahekümne viie sendi iga saja ruutmeetri eest metsapinnast, mida seadusvastaselt kasutati.

Nende karistuste määramisel metsapind, mis alla saja ruutmeetri, loetakse saja ruutmeetri suuruseks.

Karistus määratakse metsakasutamise eest määratavast karistusest olenemata. (UNS § 257, MS § 3).

§ 253 (J). Paragrahvides 250—252 määratud karistuste alla ja neis tähendatud alustel langeb süüdlane neis paragrahves ettenähtud üleastumise kordasaatmises metsaomaniku või metsa käsutamiseks õigustatud isiku loata, kuid teadmisel, et oli keelatud metsa või metsapinda kasutada.

Karistus määratakse omavolilise metsaraiumise eest määratavast karistusest olenemata. (UNS § 258, MS § 3).

§ 250—253 on ka uuesti redigeeritud vastavalt uuele Metsaseadusele. Viimane seadus on eriti rõhku pannud vahetegemisele nn. kaitsemetsade ja tulundusmetsade vahel. Selle tõttu on nüüd § 250 ja 252 esimese lõike esimene osa määratud kaitsemetsade deliktidele, § 251 ja 252 esimese lõike teine osa — deliktidele tulundusmetsades. Mõlemate metsaliikide deliktid on omakorda jaotatud metsakasutamise ja metsapinnakasutamise deliktideks. Säärane võrdlemisi lihtne ja ülevaatlik deliktide jaotus paistab otstarbekam olevat kui § 250—252 (endises redaktsioonis) toodud süütegude liigitus. Säärane süütegude üldliigitus dispositiivosas tingib aga omakorda blankettdispositsiooni tüübi tarvitusele võtmist. Vastandina § 250—252 endises redaktsioonis, kus dispositiivosades teokoosseisud üksikasjaliselt kirjeldatud, on nende normide uues redaktsioonis toodud lause „seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumine". § 253 on ilma olulisema muudatuseta ümber redi-

geeritud, arvestades § 250—252 uut redaktsiooni. Selle paragrahvi endine teine lõige on välja jäetud, kuna küllaldane põhjus puudub siinkohal konfiskatsiooni kohta erilist lahendusviisi tarvitusele võtta, milline lahku läheb selle küsimuse lahendamisest § 250 ja 251. (MS motiivid).

12. peatükk.

Süüteod avaliku rahu vastu.

Välja heideti UNS § 270 ja 278. Esimene sellepärast, et välismaale minekut ilma välispassita ei ole tarvis sanktsioneerida. Teine paragrahv sanktsioneerib kitsendusi juudi usu jumalateenistuse suhtes, missuguseid kitsendusi meil ei ole. (KrS motiivid).

§ 254 (J). Süüdlast selles, et ta tekitas müra, kisa või muud korratust või saatis korda ulaka teo avalikus kohas, avalikul koosolekul või väljaspool neid, kuid rikkudes avalikku rahu või korda, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui nimetatud juhtudel pandi toime kakelus või muu määratsemine, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui katkestati seesuguse korratuse või määratsemise tagajärjel avalik koosolek või ettekanne, või rikuti korda usuliste talituste täitmise või rongikäigu ajal, või kui võttis osa korratusest või määratsemisest rahvahulk, kes politsei võimu nõudmisel ei läinud laiali, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

(R). Kui rahvahulga poolt toimepandud määratsemise tagajärjeks oli raske või üliraske kehavigastus või surm, siis karistatakse määratsemises süüdlasi:

rahvahulgast osavõtjat, kes seda juhatas, kihutas määratsemisele või selle jätkamisele või kes määratsemise juures tarvitas sõjariista —

vangimajaga mitte üle ühe aasta

ja teisi rahvahulgast osavõtjaid —

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 262).

Uudisena on sellesse paragrahvi üles võetud karistus ulaka teo kordasaatmise eest ja korra rikkumise eest usuliste talituste täitmise või rongkäigu ajal. (KrS motiivid).

§ 255 (J). Süüdlast:

1) riigivalitsuse korralduse, ühiskondliku õnnetuse või muu sündmuse kohta teadvalt vale kuulujutu levitamises, mis võis tekitada ühiskondlikku ärevust;

2) ühiskondliku ärevuse tekitamises hädakella põhjuseta löömisega või muul viisil,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

(R). Kui sarnase vale kuulujutu levitamise või ärevuse tekitamise tagajärjeks oli rahva rahutus, või võimule vastuhakkamine, või korra rikkumine kaitseväeosades, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 263).

§ 256 (J). Süüdlast vale kuulujutu levitamises börsil või isikute seas, kes toimetavad börsi operatsioone, mis teadvalt võis mõjutada börsitehingute sõlmimist, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnase vale kuulujutu levitamine sündis sihiga mõjutada börsitehingute sõlmimist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta ja tasurahaga mitte üle tuhande krooni. (UNS § 264).

§ 257 (J). Süüdlast selles, et ta levitas rahva keskel teadvalt vale kuulujutte väljarändamise kasulikkusest välismaale, sihiga avatleda kodanikke väljarändamisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga välismaale väljarändamisele kihutati kaitseväelasi, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 265).

Käesolev paragrahv redigeeriti ümber meie olude kohaselt, mille tõttu ära jäi õhutamine rändamisele ühest Vabariigi osast teise, kui hädaohuta nähtus. Ka teine lõige heideti välja, sest et juba väljarännanud isiku majandusliku seisukorra ruineerimine ei tohiks mitte küllaldaseks põhjuseks olla selle süüteo kvalifitseerimiseks. (KrS motiivid).

§ 258 (J). Kes seadusega või sundmäärusega oli kohustatud teatama majast välja või sisse kolinud isikutest, ja süüdlane selle kohuse täitmajätmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viieteistkümne krooni.

Kui selle üleastumise saatis korda võõrastemaja või mõne muu sarnase sissesõidukoha valitseja, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle kolmekümne krooni.

Võõrastemaja või mõne muu sarnase sissesõidukoha valitsejalt, kes ühe aasta jooksul üle kaheksa korra ülemalnimetatud karistuse alla langes, võib jäädavalt võtta sarnaste asutuste valitsemise õiguse. (UNS § 266).

§ 259 (J). Süüdlast möbleeritud tubade avamises selle-kohase loata sarnastes kohtades, kus nõutakse seesugust luba, samuti nende tubade pidajat, kes süüdlane selles, et ta ei pannud välja seatud silti või nimetahvlit, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 267).

§ 260 (J). Süüdlast selles, et ta majaperemehele või valitsejale ei teatanud või valesti teatas oma elukoha muutmise sarnases kohas, kus seesugune teatamine seadusega või sundmäärusega tehtud kohuseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni. (UNS § 268).

§ 261 (J). Süüdlast isikutunnistuseta või peatusloata elamises või elukohast lahkumises neil juhtudel, kui seadusega või sundmäärusega nõutakse isikutunnistust või peatusluba, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viieteistkümne krooni. (UNS § 269).

§ 262 (J). Süüdlast teadvalt valesti teatamises isikutunnistuse saamise puhul tunnistusi väljaandvale asutusele, et temal ei ole isikutunnistust, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 271).

§ 263 (J). Süüdlast:

1) oma nime varjamises vastava võimu ees;

2) temale teadvalt mittekuuluva autähe, aumärgi, teenistusmärgi või teenistusvormiriide avalikus kandmises;

3) temale seadusega või sundmäärusega mitte lubatud kutse omastamises,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 272).

§ 264 (J). Süüdlast selles, et ta esitas vastavale võimule isiku valetõestamise sihiga teadvalt võõra või temale ebaõigelt väljaantud dokumendi, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane teisele isikule oma või võõra isikutunnistuse või peatusloa edasiandmises isiku valetõestamise sihiga vastava võimu ees, kui järgnes seesuguse isikutunnistuse või peatusloa esitamine. (UNS § 273).

§ 265 (J). Süüdlast tööpõlgamise pärast ümberhulkumises kindla elukohata, tööta ja eluülespidamise allikata, kui ta sealjuures keeldus oma isiku tõestamisest või andis oma isiku kohta valeteateid, või kui tal oli kaasas valevõti, muukraud, riist, mis võis olla kõlblik sissemurdmiseks, või laskeriist, või kui ta viibis öösel peremehe või tema asemiku teadmata võõras elutsetavas hoones või muus ruumis või aiaga ümbritsetud elutsetava hoone õues või taluhoonete ümbruses, kus inimesed elavad, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 274, 275).

Sellesse paragrahvi tõmmati kokku UNS § 274 ja 275. Neis kahes paragrahvis ettenähtud süüteod ühendati ja konstrueeriti saksa 1919. a. eelnõu § 277 alustel, mis rohkem rõhku paneb tööpõlgamise momendile. (KrS motiivid).

§ 266 (J). Süüdlast kerjamises karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme kuu.

Kui kerjamises süüdlasel oli kaasas valevõti, muukraud, riist, mis võis olla kõlblik sissemurdmiseks, või laskeriist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 276).

Leiti ajakohane olevat kerjamine üldiselt ära keelata, mille tõttu ka paragrahv vastavalt muudeti. (KrS motiivid).

§ 267 (J). Süüdlast avaliku korjanduse toimepanemises sellekohase loata, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui korjanduse otstarbe oli välja mõeldud, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Süüdlase poolt korjatud asjad ja raha võetakse ära. (UNS § 277).

Käesolev paragrahv üldistati igasuguse avaliku korjanduse kohta, milleks luba ei olnud. (Korjanduste loa kohta vaata RT 1919. a. nr. 4 ja 30/31. (KrS motiivid).

§ 268 (R). Süüdlast salgast osavõtmises, mis oli ühinenud:

1) §§ 397 ja 398 nimetatud metallrahamärgi, piletite või paberite, samuti dokumentide järele- või ümbertegemiseks või järele- või ümbertehtud rahamärkide, piletite, paberite või dokumentide edasiandmiseks;

2) võõra varanduse rikkumiseks juhtudel, mis nimetatud § 530;

3) varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse otstarbeks;

4) teadvalt süüteo läbi saadud võõra varanduse omandamiseks, hoiulevõtmiseks, varjamiseks, pantimiseks või edasiandmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta andis ulualust teadvalt sarnasest salgast osvõtjale või et ta muretses abinõusid süütegude kordasaatmiseks. (UNS § 279, MS § 5).

13. peatükk.

Süüteod kõlbluse vastu.

Sellest peatükist on välja heidetud UNS § 285 ja 288; esimene sellepärast, et meil hulgalist viinajoomist kroonu viinapoodide läheduses olemas ei ole; pealegi langevad joobnud olekus avalikku kohta ilmujad ja rahurikkujad iseenesest juba meie § 274 ja 275 järele karistuse alla; teine sellepärast, et see oma sisu tõttu ei kuulu käesolevasse peatükki; seal ettenähtud süüteod, kuivõrd nad meie oludes mõeldavad, kuuluvad käesoleva eelnõu § 296, 298 ja 299 alla. Käesolevasse peatükki (§ 269) on sisse võetud osa UNS § 79 muudetud kujul. (KrS motiivid).

§ 269 (J). Süüdlast selles, et ta rüvetas matmispaika, surnukeha või selle põrmu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta. (UNS § 79).

Komisjon heitis välja UNS 2. peatüki ja sellest peatükist järele jäänud materjalist, mida tarviliku leiti olevat sanktsioneerida, on käesolevasse paragrahvi sisse võetud matmispaiga, surnukeha või selle põrmu rüvetamise keeld. UNS § 79 ettenähtud kvalifitseeriv ja privilegeeriv juht jäeti välja, kui meie oludes mittetarvilik, kuna seda võib lahendada vastavalt üldosas ettenähtud karistuse kergendamise ja raskendamise võimalustele. (KrS motiivid).

§ 270 (J). Süüdlast korralikkuse avalikus rikkumises häbematute sõnade ütlemisega või häbematu teoga karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui häbematu tegu väljendus suguihade rahuldamises avalikus kohas, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 280).

Käesoleva paragrahvi teine lõige on võrreldes UNS § 280 muudetud. Välja jäeti sõnad „sugukirglikus või muus kõlblusvastases teos, mis avatlust teistes võis äratada"; nende asemele paigutati sõnad „suguihade rahuldamises avalikus kohas" järgmistel kaalutlustel: tsiteeritud seaduse teksti mõtte raskus lasub avatluses, sest kuna mõlemad jaod räägivad kõlblusvastastest tegudest, siis on kvalifikatsioon tingitud ainult sellest mõjust, mis tegu teiste isikute peale avaldab; komisjon leidis aga, et kohtunik kahtlemata kompetentne ei ole selle mõju konstateerimises ja vaevalt on leida tunnistajaid, kes seda asjaolu konstateerida tahaksid või võiksid. Jääb üle kindlat objektiivset koosseisu fikseerida, mis rippumatu oleks pealtvaatajate subjektiivseist tunnetest, ja seesuguse objektiivse momendina on võetud tegu, mis seisis „suguihade rahuldamises avalikus kohas". Siinjuures tuleb tähendada, et seesugune tegu ei seisa mitte ainult suguühenduses, vaid ka igas muus suguihade täitmise poole sihitud teos, vaatamata selle peale, kas suguiha tõepoolest rahuldatud sai või mitte. Sama lõike sõnad „kui tema ei lange raskema karistuse alla liiderlikkuse eest" on välja jäetud, kui ideaalkonkurentsi juhtumine, mis lahendatud üldosas § 60. (KrS motiivid).

§ 271 (J). Süüdlast selles, et ta valmistas või hoidis müügi jaoks või müüs, avalikult pani välja või muul viisil teadvalt levitas kõlvatuid kirjatöid või kujutisi või tegi ettevalmistusi nende müümiseks või levitamiseks kodu- või välismaal, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane on kaupleja või perioodilise trükitoote vastutav toimetaja, siis võib kohus peale selle temalt võtta kauplemise õiguse või vastutavaks toimetajaks olemise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 281, MS § 3).

Vastavalt meie perioodiliste trükitoodete struktuurile ja sellekohasele seadusele on selles paragrahvis, võrreldes UNS § 281, sõna „toimetaja" asemele paigutatud „vastutav toimetaja". (K r S m o t i i v i d).

§ 271 on täiendatud ja ümber redigeeritud vastavalt Pornograafiliste väljaannete liikumise ja nendega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni nõuetele. Uue redaktsiooniga on karistatavaks tunnustatud mitte ainult kõlvatute kirjatööde ja kujutiste müügi jaoks hoidmine, müük ja levitamine, vaid ka nende valmistamine ja ettevalmistus nende müümiseks ja levitamiseks. (M S m o t i i v i d).

§ 272 (J). Süüdlast julmalt ümberkäimises rauga, töövõimetu, vaimuhaige või langetõbise isikuga, kes oli tema valve või hoole all, karistatakse:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e ü h e a a s t a. (UNS § 282, MS § 3).

Käesolevas paragrahvis on, võrreldes UNS § 282, välja jäetud 1. lõikest sõnad „kui tema tegu ei sünnita ülirasket või rasket kehavigastust", kui ideaalkonkurentsi juht, mis lahendatud on üldosas § 60. Peale selle on välja heidetud UNS § 282 — 2. lõige täiesti, kuna meil tsunfti korraldust, kus õpilast tuli lugeda meistri perekonna liikmeks, enam ei ole. (K r S m o t i i v i d).

§ 272 on ümber redigeeritud vastavalt Hoolekandeseaduse § 173 ja 175 (RT 120/121 — 1925). Neis viimastes normides toodud üksikasjalised mõisted, nagu „kõlbmata viisil ümberkäimine", „tervishoiuvastastes ruumides hoidmine" ja „kettidega, köitega ja muude sarnaste abinõudega kinnihoidmine" on asendatud mõistega „julm ümberkäimine", milline viimane katab eeltoodud mõisteid. Tuleb aga tähendada, et juhul, kui säärane kohtlemine eneses sisaldab kehavigastamist või vabadusevõtmist, tulevad kohaldamisele Kriminaalseadustiku § 431 jj. ja 460 jj. (M S m o t i i v i d).

§ 273 (J). Süüdlast alla seitsmeteistkümne aastase isiku oma juurde võtmises sihiga teda saata kerjama või muule kõlblusvastasele tegevusele, karistatakse:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e ü h e a a s t a. (UNS § 283).

§ 274 (J). Süüdlast avalikku kohta ilmumises lausa joobnud olekus, mis ähvardab julgeolekut, rahu või korralikkust, karistatakse:

a r e s t i g a m i t t e ü l e k a h e n ä d a l a v õ i r a h a t r a h v i g a m i t t e ü l e v i i e k ü m n e k r o o n i.

Sarnase teo kordamisel karistatakse süüdlast:

a r e s t i g a m i t t e ü l e ü h e k u u v õ i r a h a t r a h v i g a m i t t e ü l e s a j a k r o o n i. (UNS § 284).

§ 275. (J). Süüdlast kangete jookide joomises neis avalikkudes kohtades, kus sarnane joomine oli keelatud seadusega või sundmäärusega, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 286).

Käesolev paragrahv on muudetud niihästi dispositiiv-osas kui ka sanktsioonis. Leiti, et kangete jookide joomine avalikkudes kohtades on osalt juba seadustega normeeritud, osalt aga seesugune normeerimise õigus antud linna- ja maakonna-omavalitsustele, mispärast üldistatud dispositsioon on otstarbekohasem kui vene jaolt spetsialiseeriv koosseis. (KrS motiivid).

§ 276 (J). Süüdlast loomade asjatus piinamises karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 287).

§ 277 (J). Süüdlast seadusega või sundmäärusega keelatud kaardi- või muu hasartmängu toimepanemises või seesuguse mängu tarbeks oma ruumide andmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui süüdlane avas mängumaja keelatud mängu tarbeks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta ja tasurahaga mitte üle kolmetuhande krooni. (UNS § 289).

14. peatükk.

Süüteod kooliseaduse vastu.

Sellest peatükist on välja heidetud UNS § 291, kuna juudi noorsoo hariduse järele meil erilist valvet, eraldi üldisest, ei peeta. (KrS motiivid).

§ 278 (J). Süüdlast eraõppeasutuse avamises sellekohase loata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 290).

Erakoolide avamise ja pidamise kohta on meil vormiliselt veel maksev vene seadus (sead. kogu XI k., teadus- ja õppeasutiste seadustik § 3712 ja järgm.), sellepärast tuli ajutiselt sisse jätta UNS § 290 esimese lõike esimene punkt ainult eraõppeasutiste kohta, kusjuures komisjon arvas, et loa nõutamise all meil ka registreerimist tuleb mõista.

Välja heidetud on sellest paragrahvist p. 2, mis oli peaasjalikult sanktsiooniks korraldusele, et poliitiliselt kahtlased isikud, kes valve all, ei saaks noorsoole ka kodustki õpetust anda; meil võidakse ära võtta õigus — olla õpetajaks või kasvatajaks — ainult käesoleva seadustiku § 19—20 korras, tegelikult peab igaüks selleks kutseliselt registreeritud olema ja kaugemale minna kitsenduste tegemisel ei luba Põhiseaduse § 19.

Välja heideti ka teine lõige motiividel, mis on ette toodud § 17 juures. UNS § 290 ja 291 vastavad NS § 1049—1053; viimased on 1912. ja 1914. aastal muudetud ja täiendatud, kuid eespool p. 2 kohta ettetoodud motiividel ei arvanud komisjon vajalikuks neid muudatusi ja täiendusi arvesse võtta. (KrS motiivid).

§ 279 (J). Süüdlast koolikohusliku lapse õppeajal palgalisse teenistusse võtmises sellekohase loata või teenistuses pidamises antud loa vastaselt, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 365).

Põhjeneb Aval. algkool. sead. (RT Nr. 75/76 — 1920)) 19 esimese lõike ja märkus 2 peal; vastavalt on pt. 17 välja heidetud sama norm. (KrS motiivid).

§ 280 (J). Lapse vanemat või lapse eest hoolitsevat isikut, kes süüdlane selles, et ta jättis täitmata seadusega nõutava koolikohuse mõjuva põhjuseta või ei võtnud abinõusid tarvitusele lapse korratu kooliskäimise kõrvaldamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Põhjeneb Aval. algkool. sead. § 8, 9, 15, 16 ja 19 juurde kuuluva märkus 2 peal. (KrS motiivid).

15. peatükk.

Trükitoodete ja avalikkude ettekannete valvemääruste rikkumine.

Käesolevasse peatükki mahutatud karistusnormid vastavad väheste muudatustega praegu maksvale seadusele (RT nr. 43 — 1923, sead. nr. 45) ja nimelt järgmises järjekorras: 281—1, 282—2, 283—3, 284—4, 285—5, 286—7, 287—8, 288—9, 289—11, 290—12, 291—6, 292 on uus, 293—13, 294—18, 295—19, 296—14, 297—15, 298—16, 299—17.

Maksvas seaduses puudub paragrahv, mis vastaks KrS § 292, kuid ta on olemas UNS (§ 307) ja komisjon leidis, et teod, mis selles paragrahvis ette nähtud, ei või mitte karistamata jääda. Tihtipeale tuleb ette, et trükitoote autor, väljaandja, trükikoja juhataja või raamatukaupleja, perioodilise trükitoote suhtes aga vastutav toimetaja mitte küllalt hoolikalt järele ei vaata, et trükitoode, milles süüteo tundemärgid sisalduvad, käibele ei

satuks. Kui seesuguse ettevaatamatuse pärast süütegu sisaldav trükitoode tõepoolest laiali saadeti, siis ei või selles süüdi olevad isikud karistamata jääda. Kelle peal lasub kohustus valvata selle järele, et süütegu sisaldavad trükitooted käibele ei satuks, see peab seda kohust ka hoolikalt täitma. Kui aga selgub, et siin ettevaatamatusega tegemist ei ole, vaid seesugune trükitoode süüdlase poolt meelega laiali saadeti või koguni ka kokku seati, siis vastutab ta muidugi kui süüteo osaline või ainukene kordasaatja.

Et karistus käesolevas paragrahvis ettenähtud süüteo eest on väike, mille tõttu ta enam-vähem ligidal seisab seesugusele süüteoliigile, kus nõndanim. objektiivne süüksarvamine maksev on, siis leiti võimalik ja ühtlasi ka tarvilik olevat periood. trükitoote vastutava toimetaja süüd ettevaatamatuses presumeerida, kuni ta ise vastupidist ei tõesta. (KrS motiivid).

§ 281 (J). Süüdlast selles, et ta andis välja perioodilise trükitoote seaduses nõutava teadaande saatmata, või et ta ei teatanud esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatusest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 1 — 1923).

§ 282 (J). Trükiasutuse juhatajat, kes süüdlane selles, et ta laskis välja perioodilise trükitoote trükiasutusest trükitoote nimetuse, järjekorra numbri, vastutava toimetaja või väljaandja nime, trükiasutuse nimetuse või asukoha või toimetuse aadressi tähendamiseta või valesti tähendamisega, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb mitteperioodilise trükitoote kirjastaja, kes süüdlane selles, et ta saatis seesuguse trükitoote käivusse kirjastaja nime, trükiasutuse nimetuse või asukoha või ilmumise aasta tähendamiseta, või valesti tähendamisega. (RT 43 nr. 45 § 2 — 1923).

See paragrahv läheb lahku maksvast seadusest (§ 2): 1) redaktsiooniliselt, ja 2) selles, et siin ei räägita mitte süüdlasest üldse, vaid on kindel isik nimetatud, kes süüdi võib olla, nimelt trükikoja juhataja — perioodilise trükitoote suhtes, ja kirjastaja — mitteperiood. trükitoote suhtes. See leiti vajalik olevat fikseerida sellepärast, et muidu oleks tegelikult raske kindlaks teha, kes siin õieti süüdi on; nüüd on see teada ja sellepärast on tähendatud isikud ka hoolikamad, teades, et nad vastutust kannavad.

Trükikoja juhataja peale pandi vastutus perioodiliste trükitoodete asjus sellepärast, et praegu väljakujunenud ajalehtede väljaandmise tehnilise korra juures nad trükikojast otseteed laiali saadetakse trükikoja juhataja korraldusel. (KrS motiivid).

§ 283 (J). Perioodilise trükitoote vastutavat toimetajat, kes süüdlane selles, et ta seaduses ettenähtud korras ei avaldanud riigi või omavalitsuse asutuse või teenija, samuti era-

isiku poolt avaldamiseks saadetud ümberlükkamist või õiendust selles trükitootes avaldatud asjaolude kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 3 — 1923).

§ 284 (J). Perioodilise trükitoote vastutavat toimetajat, kes süüdlane § 293 p. 2 põhjal avaldamiseks saadetud kohtuotsuse või riigi või omavalitsuse asutuse või teenija poolt avaldamiseks saadetud teadaande või kuulutuse avaldamata jätmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (RT 43 nr. 45 § 4 — 1923).

Maksva seaduse (§ 4) kitsendus, et ainult kuulutusi avaldav ajaleht kohustatud oleks kohtuotsust ära trükkima, heideti välja, sest et kohtuotsuste avaldamise jaoks § 289 p. 2 põhjal peaks ikkagi ruumi leiduma, seda enam, et seesugused avaldamised mitte sagedad ei ole. (KrS motiivid).

§ 285 (J). Perioodilise trükitoote vastutavat toimetajat või mitteperioodilise trükitoote väljaandjat, kes süüdlane selles, et ta trükis avaldas sellekohase loata riigiasutuste salajas hoitavaid protokolle, teenistuslikke kirju, dokumente või nende sisu või Riigikogu kinnistel istungitel arutatavatest asjadest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 5 — 1923).

§ 286 (J). Perioodilise trükitoote vastutavat toimetajat, kes süüdlane Vabariigi Valitsuse poolt seaduslikus korras avaldamiseks keelatud teadete avaldamises kaitseväejõudude, nende liikumise, riigikaitse abinõude või mobilisatsiooni kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 7 — 1923).

§ 287 (J). Süüdlast trükiasutuse avamises seaduses nõutava teadaande saatmata või esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatusest teatamata jätmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui seesugune ettevõte avati ühes abinõude tarvitusele võtmisega tema varjamiseks vastava järelvalve eest, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Trükiasutusena mõistetakse: trükikoda, litograafiat, metallograafiat või muud sarnast tööstusettevõtet, kus paljundatakse vaimutooteid mehaaniliste või keemiliste abinõudega. (RT 43 nr. 45 § 8 — 1923).

§ 288 (J). Trükiasutuse juhatajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) ei täitnud seaduse eeskirju nimetatud ettevõtete jaoks seatud nöörraamatute pidamise kohta;

2) ei saatnud nimetatud ettevõttest trükitöö väljalaskmise korral nõutavaid eksemplare määratud aja jooksul vastavale asutusele,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 9 — 1923).

§ 289 (J). Süüdlast selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs või muul viisil levitas välismaal ilmuvat perioodilist trükitoodet, mille levitamine oli keelatud seatud korras, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 11 — 1923).

§ 290 (J). Ajutiselt seisma pandud perioodilise trükitoote väljaandjat, kes süüdlane selles, et ta rikkus keeldu tähendatud toodet välja anda, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 12 — 1923).

§ 291 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) trükis avaldas sellekohase loata enne kohtuistungit või asja lõpetamist teate, mis oli võetud juurdluse või eeluurimise materjalist;

2) ei täitnud seaduse eeskirju kohtuotsuste või kohtuasjus andmete trükis avaldamise kohta,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 6 — 1923).

§ 291 täiendati Riigikogus uue 2. punktiga.

§ 292 (J). Autorit, väljaandjat, trükiasutuse juhatajat või raamatukauplejat, perioodilise trükitoote suhtes aga vastutavat toimetajat, kes süüdlased selles, et nende ettevaatamatuse

pärast saadeti käivusse seesugune trükitoode, milles sisalduvad süüteo tundemärgid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Mitteperioodilise trükitoote suhtes võetakse vastutusele autor, väljaandja, trükiasutuse juhataja või raamatukaupleja järgmises järjekorras:

1) autor, kui ta ei tõesta, et trükitoode tema teadmata saadeti käivusse;

2) väljaandja, kui autor või ta asukoht teadmata, või kui autor viibib välismaal;

3) trükiasutuse juhataja, kui autor ja väljaandja või nende asukohad teadmata või kui nad viibivad välismaal;

4) raamatukaupleja, kui väljaandes nimetamata trükiasutus, kus see valmistatud. (UNS § 307, MS § 5).

§ 293. Süütegu sisaldava trükitoote valmistamise või käivusse saatmise asjas võib kohus, olenemata § 24 tarvitusele võtmisest, määrata:

1) perioodilise trükitoote seismapaneku kuni viie aastani või jäädava keelu;

2) kohtuotsuse kuulutamise trükitoote lähemas numbris;

3) välismaal ilmuva perioodilise trükitoote sissetoomise keelu kuni kahe aastani.

Süütegu sisaldava perioodilise trükitoote käivusse sattumise korral mõistab kohus väljaandjalt, kuigi ta on juriidiline isik, tasuraha mitte üle kahekümne viie sendi iga käivusse saadetud eksemplari eest. (UNS § 309, RT 43 nr. 45 § 13 — 1923, MS § 3).

Kriminaalseadustiku § 500 teine lõige näeb ette, et avalikult väljapandud trükitootes laimamisega teotamise korral karistatakse ka trükitoote väljaandjat, kuigi ta selles teotamises süüdi ei ole, tasurahaga mitte üle kahekümne viie sendi iga käivusse saadetud eksemplari eest. Seega on niisuguse süüteo korral süüteo kordasaatja kõrval pandud puhtal kujul objektiivne vastutus ka väljaandjale tasuraha näol.

Kriminaalseadustiku eelnõu seletuskirjas ei ole toodud mingisuguseid motiive, miks säärane puhtobjektiivne vastutus, isegi ilma süütegu näitamata, on väljaandjale ette nähtud. Nähtavasti on see Kriminaalseadustikku võetud presumtsiooniga, et väljaandja võib igal juhul, kui ta tahab, laimu sisaldava trükitoote avaldamist tõkestada, eeldades seega, et ta igal juhul on süüdi laimu sisaldava trükitoote ettevaatamatus käivusse laskmises, millist süüd ei ole tarvis süüdistajal tõendada ja mille vastu ei saa väljaandja ka üldse vaielda. KrS § 500 teise lõike järgi on see objektiivne vastutus pandud nii perioodilise kui ka mitteperioodilise trükitoote väljaandjale. Peale § 500 teises lõikes toodud väljaandja vastutuse näeb KrS § 292 teine lõige

ette umbes samasuguse vastutuse (rahatrahv mitte üle viiesaja krooni) ka perioodilise trükitoote vastutavale toimetajale, kui tema ettevaatamatuse pärast saadeti käivusse seesugune trükitoode, milles sisalduvad ükskõik millise süüteo tunnused, kusjuures vastutava toimetaja ettevaatamatus igal juhul on presumeeritav, kui ta ei tõenda, et tal puudus mõõdapääsematu olukorra tõttu võimalus takistada seesuguse trükitoote käivusse saatmist. Tähendab KrS 1929. a. redaktsiooni järgi vastutavad süütegu sisaldava perioodilise trükitoote käivusse sattumise korral — vastutav toimetaja iga süüteo juhul presumeeritud ettevaatamatuse eest ja laimu korral tema kõrval ka väljaandja puhtvormiliselt, kuna tema suhtes süütegu ette nähtud ei ole.

Käesoleva seadusega on KrS § 292 teine lõige ja ka § 500 teine lõige kustutatud ja nende asemel KrS § 293 täiendatud teise lõikega, mille järgi süütegu sisaldava perioodilise trükitoote käivusse sattumise korral mõistab kohus igal juhul väljaandjalt tasuraha mitte üle kahekümne viie sendi iga käivusse saadetud eksemplari eest. Sellega on esiteks ära jäetud vastutava toimetaja vastutus ettevaatamatuse presumtsiooni alusel ja mitteperioodilise trükitoote väljaandja objektiivne vastutus ning teiseks perioodilise trükitoote väljaandja objektiivset vastutust laiendatud sellega, et temale on pandud vastutus mitte ainult laimusüütegu, vaid ükskõik millist süütegu sisaldava trükitoote käivusse sattumise juhuks. Sääraselt on revideeritud Kriminaalseadustikku põhjusel, et ei ole mingit erilist motiivi perioodilise trükitoote väljaandjat niiviisi vastutavaks teha ainult laimu sisaldava trükitoote käivusse sattumise juhuks, vaid ta peaks olema vastutav ka muid süütegusid sisaldavate trükitoodete käivusse sattumise korral, kuna paljud teised süüteod, mida on võimalik trüki teel korda saata, on karistatavad raskemalt või vähemalt sama raskelt kui § 500 esimeses lõikes ettenähtud süütegu, näit. § 79, 115, 117—121, 135 teises lõikes jne. ettenähtud süüteod. Süütegu sisaldava, tähendab ka laimu sisaldava mitteperioodilise trükitoote käivusse sattumise juhuks ei ole objektiivset vastutust väljaandjale ette nähtud, kuna mitteperioodilistes trükitooteis süütegusid väga harva ette tuleb, ja kuigi seda juhtub, siis peaks § 292 esimeses lõikes tähendatud vastutus olema väljaandjale küllaldane. § 292 teine lõige on kustutatud, kuna § 293 teise lõikega (uus red.) on säärasteks juhtudeks väljaandja objektiivset vastutust laiendatud igasugust süütegu sisaldava trükitoote käivusse sattumise juhuks, mille tõttu vastutava toimetaja vastutus peaks § 292 esimese lõike alusel olema küllaldane. (MS motiivid).

§ 294 (J). Süüdlast selles, et ta avas raamatukaupluse, ajalehtede kontori, ajalehtede kioski või avalikuks tarvitamiseks määratud laenuraamatukogu või lugemistoa seadusega nõutava teadaande saatmata või et ta ei teatanud esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatusest, karistatakse: rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 18 — 1923).

§ 295 (J). Süüdlast selles, et ta kauples trükitoodetega käsimüügi teel avalikkudel platsidel, teedel, uulitsatel või täna-

vatel või käis kodanikkudele kodus neid pakkumas, seadusega nõutava teadaande saatmata, karistatakse:

trahviga mit te üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 19 — 1923).

Maksva seaduse (§ 19) sõnad: „või et ta esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatusest ei teatanud", heideti välja, kuna seda tähtsaks ei arvatud. (KrS motiivid).

§ 296 (J). Süüdlast selles, et ta korraldas avaliku ettekande, seatud korras sellest teatamata, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Avaliku ettekandena mõistetakse näidendi, ooperi, kontserdi, kino või tsirkuse etendust või teist sarnast ettekannet, kuhu igaüks võib ilmuda isikliku kutseta või kuhu pääsemise ees võetakse tasu. (RT 43 nr. 45 § 14 — 1923).

§ 297 (J). Süüdlast selles, et ta kohaliku omavalitsuse nõusolekuta ja siseministeeriumi loata restoranis, kabarees, kohvikus või teises sarnases ettevõttes, kus müüakse sööke ja jooke kohal tarvitamiseks, korraldas avalikke ettekandeid, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 15 — 1923).

§ 298. (J). Süüdlast avalikul platsil, teel, uulitsal või tänaval avaliku ettekande korraldamises, kohaliku politsei loata, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 16 — 1923).

§ 299 (J). Avaliku ettekande korraldajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) korraldas sarnase ettekande saadetud teadaandele või saadud loale mittevastavalt;

2) ei täitnud seatud määrusi alaealiste pääsemise kohta sarnastele ettekannetele või nende ülesastumise kohta neil ettekannetel, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (RT 43 nr. 45 § 17 — 1923).

16. peatükk.

Tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumine.

Käesolevast peatükist ja ühtlasi ka tervest seadustikust on välja heidetud UNS § 314, 320, 321, 334, 336—340, 346, 350, 354 ja 355 järgmistel kaalutlustel: 314 — meie Piirituse- ja viinamüügi seaduse III osa p. 1. järele (RT nr. 48—1921, 1. VI 1921 sead. nr. 44) võidakse meil avada ainult I järgu restorane, kus aga söögiainete müük piiratud ei ole (v. trahteri sead. § 3); 320 ja 321 — niisugune riiklik hoolekanne läheb liiga kaugele; igaüks peab ise teadma, kas ja missuguseid kuponge maksab maksuna vastu võtta; 334 — tsunfti seadused vanal kujul ja alusel meil Põhisead. § 19 tõttu ei maksa; kui loetakse edaspidi vajalikuks seaduseandlikul teel käsitööstuse ala korraldada, siis tuleb sama seadusega tarbe korral ka sanktsioon luua; 336 — pühakujude kaitse asemele on meil 27. peatükki võetud üldine usutunde kaitse määrus; 337—340 — kiriku küünalde ja kiriku lambiõli tööstus ja müük ei vaja meil erilist kaitset; 346 — rahvas on rohkem haritud ja peale üksikute juhtude vaevalt keegi laseb ennast sedaviisi tüssata; 350 — on kaetud meie § 330 p. 2 läbi; 354 ja 355 — kullalademeid meil ei ole. Üle on viidud 8. peatükki UNS § 327 ja 328, kus nende õigem koht. (KrS motiivid).

§ 300 (J). Süüdlast selles, et ta seadusega nõutava loata tööstus- või kaubandusettevõtte seadis sisse, asus sisseseadmisele, alustas töötamist või tunduvalt muutis ettevõtte sisseseadet, saaduste väljatöötamise määra või viisi, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga seati sisse tööstus- või kaubandusettevõte või asuti nende sisseseadmisele olgugi sellekohase loaga, kuid:

1) isiku poolt, kellel ei olnud õigust pidada sarnast ettevõtet;

2) kohas, kus nimetatud ettevõtete sisseseadmine keelatud seadusega või sundmäärusega;

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 310).

Võrreldes UNS tekstiga on kaubandus- ja tööstusettevõtete loend, mis pealegi poolik oli, välja heidetud ja tarvitatud „tööstus- või kaubandusettevõte", missuguse mõiste alla kõik loendatud tüübid (ka apteegid) muidugi kuuluvad; kooskõlas meie Suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse (RT nr. 28—1920) § 16, 18 ja 20 on esimese jao dispositiivosa täiendatud „peale sisseseadmist töötamist alustas või ettevõtte sisseseadet, saaduste väljatöötamise määra või viisi tunduvalt muutis". (KrS motiivid).

§ 300[1] (J). Süüdlast selles, et ta ei esitanud seaduse järgi nõutavaid teateid või esitas valeteateid tööstus- või kaubandusettevõtte äärideregistrisse kandmiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 300¹ sisaldab Äride registreerimise seaduse § 16 (RT 36—1927). Selle seaduse § 16 mõlemas lõikes ettenähtud süüteod on kokku võetud ühte dispositiivossa, seepärast on tekkinud ka ühine sanktsioon, milleks võetud rahatrahv § 16 teise lõike sanktsiooni ulatuses. Välja jäetud on sellest sanktsioonist arest, kui ebasüsteemipärane sääraste süütegude suhtes Kriminaalseadustikus. Ülearune näis olevat ka § 16 teises lõikes toodud retsidiivi tundemärk, kuna see Kriminaalseadustikus on kergemini lahendatav § 68 korras. Asetatud on käesolev norm ainekohaselt eriosa 16. peatükki, mis käsitleb tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumisi. (MS motiivid).

§ 301 (J.) Tööstus- või kaubandusettevõtte peremeest või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei seadnud sisse seesuguses ettevõttes seaduses või sundmääruses ettekirjutatud abinõusid õhu, vee või maapinna rikkumise eemaldamiseks, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 311).

„Mürgitamise" asemele võeti „rikkumine" kui laiem mõiste, kuna õhk, vesi ja maapind ei tarvitse mitte alati nimelt mürgitatud olla selleks, et naabruses elamist ja majapidamist võimatuks teha. (KrS motiivid).

§ 302 (J). Süüdlast selles, et ta seadis sisse tapamaja seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmata, või selles, et ta pidas tapamaja kasimata olekus, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 312).

§ 303 (J). Süüdlast selles, et ta kohtades, kus tapamajad olemas, rikkus määrust, mis keelab loomi tappa väljaspool tapamaja, karistatakse:

arestiga mitte üle seitsme päeva või rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni. (UNS § 313).

§ 303¹ (J). Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta rikkus elustapaloomade või loomaliha müügi kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 303¹ vastab Elustapaloomade ja loomaliha turgude korraldamise seaduse § 10 (RT 2—1932). Lahkuminevalt algseadusest on selle süüteo subjektiks võetud ainult kaupleja, mitte aga ostja või ametnik. Ostjate kohta on algseaduses normina ette nähtud ainult

§ 3 teine lõige, kuid paistab, et vaevalt ostja kohuse suhtes sanktsiooni luua taheti. Mis puutub ametnikkudesse, siis on need ka selle seaduse puhul karistatavad harilikkude ametialaste süütegude teokoosseisude alusel (vt. Kriminaalseadustiku eriosa 37. peatükki) ja nende suhtes sanktsioon siinkohal ülearune. Sanktsiooniks on Kriminaalseadustiku süsteemi kohaselt (sääraste süütegude suhtes) võetud rahatrahv, kuid algseaduse ulatuses — mitte üle 300 krooni. Arest võib Kriminaalseadustiku kohaselt tarvitusele tulla retsidiivi puhul (KrS § 68). Käesolev norm on ainekohaselt asetatud eriosa 16. peatükki — tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumiste hulka. (MS motiivid).

§ 303² (J). Piimatalituse, koorejaama või piimavastuvõtupunkti omanikku või pidajat, kes süüdlane selles, et ta Põllutööministeeriumi keelule vaatamata võttis vastu vahenditult või teiste isikute kaudu piima või koort teiste piimatalituste, koorejaamade või piimavastuvõtupunktide tegevuspiirkondadest, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 303³ (J). Süüdlast selles, et ta jätkas või uuesti alustas tegevust suletud piimatalituses, koorejaamas või piimavastuvõtupunktis, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 303² ja 303³ on kodifitseeritud Kriminaalseadustikku Rahukohtu nuhtlusseaduse § 57¹⁴ ja 57¹⁵ — 1934. a. redaktsioonis (RT 51—1934). Viimased paragrahvid olid võetud Rahukohtu nuhtlusseadusse Piimatalituste võrgu korraldamise seaduse (RT 51—1934) sanktsioneerimiseks. (MS motiivid).

§ 304 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) pidas lahti kangete jookide müügiasutuse või trahteriasutuse keelatud ajal;

2) võimaldas nendes asutustes korratust, keelatud lõbustust või mängu;

3) kangete jookide müügiasutuses või trahteriasutuses pidas teenijat, kelle vanus ei vastanud seaduse või sundmääruse nõudele, või neis asutustes lubas kangeid jooke juua isikul, kes alla seitsmeteistkümne aastane või kes nähtavalt joobnud oli;

4) ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad kangete jookide müügiasutuste pidamise ja nendes kauplemise kohta;

5) andis äriajamisena oma elu- või muid ruume mujalt ostetud kangete jookide joomiseks;

6) müüs trahteriasutuses toiduaineid või jooke või andis üürile ruume kallima hinna eest kui see välja kuulutatud,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 315).

On käsitatud üldmõiste „trahteriasutis"; UNS § 315 p. 3. on välja heidetud; vanuse alammäära, mil lubatakse avalikus joogikohas juua, on kõrgendatud 14 a. pealt 17 a. peale. (KrS motiivid).

§ 305 (J). Süüdlast selles, et ta kauples kangete jookidega:

1) kohal, kus keelatud kangete jookidega kauplemine;

2) kui tal kangete jookidega kauplemiseks õigust ei olnud kas üldse või selles piirkonnas;

3) asutuses, mille avamiseks ei olnud sellekohast luba või mille sisemine ehitus ei vastanud seaduse või sundmääruse nõuetele,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võetakse süüdlaselt luba kaubelda kangete jookidega. (UNS § 316).

P. 3 on täiendatud „sundmäärusega", kuna praegu maksva Linnaseaduse § 108 p. 11 järele on linnavolikogul õigus sellel alal sundmäärusi välja anda. (KrS motiivid).

§ 306 (J). Kangete jookidega müügiasutuse pidajat või selles kauplejat, kes süüdlane selles, et ta:

1) müüs kangeid jooke pantide vastu või üldse võlgu;

2) kohustuste või tehtud tööde eest raha asemel maksis kangete jookidega,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Peale selle võetakse süüdlaselt luba kaubelda kangete jookidega.

Jookide eest antud kohustused tunnustatakse tühiseks; pandiks või vahetusel saadud asjad võetakse süüdlaselt ja antakse tasuta tagasi omanikkudele.

Käesoleva paragrahvi esimese lõike p. 1 ja kolmanda lõike eeskirjad ei käi võlakohustuste kohta, mis tekivad kangete jookide müügil vabrikutest ja suurladudest. (UNS § 317).

P. 1 on välja heidetud tulevase lõikuse pantimise võimalus kui meil üldse tundmatu nähtus; p. 2 on välja heidetud samal põhjusel; 3. lõikest on välja heidetud „lahutamata perekonnaliikmed" kui mittevajalik moment. (KrS motiivid).

§ 307 (J). Süüdlast selles, et ta seatud eeskirju täitmata või sellekohase loata avas:

1) aktsiaseltsi, osaühisuse või kooperatiivsutuse;

2) krediitasutuse, või andis oma ettevõttele, mis ei olnud krediitasutus, säärase nimetuse, mille järgi seda ettevõtet võidaks pidada krediitasutuseks;

3) komisjoni või teadete muretsemise kontori eraasjade jaoks,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb isik, kes süüdlane selles, et ta seatud korras lubatud seltsi või ühisuse nimel toimetas niisuguseid operatsioone, mis ei olnud lubatud seltsile või ühisusele, või selles, et ta toimetas olgugi lubatud operatsioone, kuid mittevastavalt saadud loale. (UNS § 318, MS § 3).

P. 1 on sisse jäetud ainult aktsiaselts ja osaühing, kuna meie seaduste järele ainult nende tekkimiseks riigivõimu luba ja seatud korrast kinnipidamist nõutakse; p. 2 on võetud üldmõiste „krediitasutus", missuguse mõiste alla käivad maksva krediidiseaduse järele ka pangakontor ja rahavahetuse asutis; välja on jäänud „omavalitsuslik või era" kui ülearune definitsioon, sest kolmanda tüübi — riigi krediidiasutise avamine ei või üldse selle §-i alla käia; seda punkti on täiendatud kooperatiivsutistega, kuna maksev seadus nende asutamise juures seatud eeskirjadest käsib kinni pidada. (KrS motiivid).

§ 307 on üldiselt 1929. a. redaktsioonis, välja arvatud esimese lõike p. 1 ja 2. Nimelt on punktist 2 punkti 1 üle viidud „kooperatiivsutused" ja punktis 2 täiendavalt karistatavaks tunnustatud ettevõttele, mis ei ole krediidiasutis, säärase nimetuse andmine, mille järgi võidakse pidada seda ettevõtet krediidiasutiseks. Selle täienduse tingib Krediitasutuste seaduse § 3 p. 2 toodud keeld (vt. motiive käesoleva seaduse § 56 juures). Teiseks on kustutatud esimese lõike p. 4, kuna laenukassa loetakse Krediitasutuste seaduse järgi krediidiasutiseks. (MS motiivid).

§ 308 (J). Laenukassa pidajat või teenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud laenukassade pidamise kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta laenukassa pidamise õiguse ühest kuni viie aastani ja sarnase üleastumise kordamisel — jäädavalt. (UNS § 319).

§ 309 (J). Pangakontori või rahavahetuse asutuse pidajat, juhatajat või teenijat, kes süüdlane selles, et ta pani toime seadusega või sundmäärusega keelatud tehingu, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahetuhande krooni.

Sarnase üleastumise kordamisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga mitte üle kolmetuhande krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta pangakontori või rahavahetuse asutuse pidamise või juhatamise õiguse ühest kuni viie aastani ja sarnase üleastumise kordamisel — jäädavalt. (UNS § 322).

„Pangaasutise" asemele on maksvate seaduste kohaselt võetud täpsem mõiste „pangakontor". (KrS motiivid).

§ 310 (J). Pangakontori või rahavahetuse asutuse pidajat, juhatajat või teenijat, kes süüdlane selles, et ta toimetas operatsioone, millest ta ei olnud teatanud rahaministeeriumile, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni. (UNS § 323).

Kuberneri asemele on meil astunud ilma vahendita Majandusministeerium. (KrS motiivid).

§ 311 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) avas väärtpaberite ettetellimise niisuguse aktsiaseltsi või osaühisuse nimel, mille asutamiseks ei olnud luba;

2) väärtpaberid laskis välja omavalitsuse asutuse, aktsiaseltsi või osaühisuse nimel, sellekohase loata nende paberite väljalaskmiseks, või kui nende paberite väärtus ei vastanud loale, või kui neid rohkem lasti välja, kui lubatud, olgugi et selle juures ei mindud üle üldisest paberite väljalaskmiseks lubatud koguhinnast,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 324).

On sisse võetud aktsiaselts ja osaühing, kuna maksvate seaduste järele need on ainukesed kaubandus-tööstuslikud ettevõtted, kes võivad väärtpabereid (aktsiaid, osatähti) sel viisil välja lasta. (KrS motiivid).

§ 312 (J). Süüdlast selles, et ta toimetas kinnitusoperatsioone kinnitusseltsi nimel, kellel ei olnud sellekohast luba, või olgugi seltsi nimel, kes oli saanud loa, kuid saadud loale mittevastavalt, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 325)).

§ 313 (J). Aktsiaseltsi või osaühisuse asutajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) ei pidanud seaduses ettekirjutatud nöörraamatuid aktsiate või osatähtede ja nende eest saadud summade sissekandmiseks;

2) neid raamatuid ei esitanud revideerimiseks sellekohase asutuse nõudmisel, kes andnud nimetatud raamatud,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 326).

§ 314 (J). Süüdlast selles, et ta saatis seadusliku loata käivusse nimeta rahamärke, ükskõik missugusel kujul, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 329).

Siin ettenähtud rahamärkide all ei tule pangatšekke mõista, mis küll meil veel seadusega legaliseeritud ei ole, kuid üldiselt ja riigivõimu teadmisel laialdase käsitluse saanud. (KrS motiivid).

§ 315 (R). Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühingu või aktsiaseltsi asjade juhatajat või korraldajat, kes süüdlane selles, et ta toimetas neile asutustele, seltsidele või ühinguile keelatud operatsioone, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahe tuhande krooni.

Säärase süüteo kordumisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga mitte üle kolme tuhande krooni. (UNS § 330, MS § 3).

Sisse on võetud kooperatiivasutis ja välja heidetud vastastikku kindlustusselts, kuna ta maksva kooperatiivseaduse järele kuulub kooperatiivasutise mõiste alla; välja heideti „valitsuse loaga asutatud" kui ülearune definitsioon. (KrS motiivid).

§ 315 sisaldab puhtredaktsioonilise muudatuse. Teise lõike dispositiivosas on uues redaktsioonis toodud „süütegu" pro „üleastumine", sest ehkki esimene lõige käsitleb üleastumist, on teises lõikes ettenähtud süütegu oma iseloomult kuritegu. Endine redaktsioon võiks aga välja kutsuda arusaamatusi, sest tekstist võiks järeldada, et ka teises lõikes toodud süütegu on üleastumine (vt. KrS § 3). (MS motiivid).

§ 316 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju väärtpaberite väljaandmise kohta;

2) valmistas väärtpaberite blankette seatud korrale mittevastavalt,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 331).

§ 316[1] (J). Süüdlast selles, et ta rikkus välis- või sisemaksuvahendite või väärtmetallide liikumise kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (MS § 4).

§ 316[1] asendab Välismaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise korraldamise seaduse § 7 (RT 95—1931), Välismaksuvahendite liikumise seaduse § 11 (RT 112—1931) ja Sisemaksuvahendite liikumise korraldamise seaduse § 5 (RT 6—1932). Ehkki kõik nimetatud seadused kannavad ajutist iseloomu, ei ole aga ka loota, et nad Kriminaalseadustiku maksmapaneku momendiks kustuksid, mispärast nende seaduste kriminaalnormid tuleb kodifitseerida. Käesoleva normi dispositiivosa on pea sõnasõnalt üle võetud algseadustest, välja jäetud on ainult valeandmete esitamine (milline arusaadavalt on ka algseaduse rike). Sanktsiooni suhtes on aga muudatus ette võetud järgmistel kaalutlustel. Kriminaalseadustik ei tunne sanktsioone: 1) milles oleks esitatud alternatiivselt kaks teineteisele karistusredelis mittejärgnevat karistust (näit. sunnitöö või arest, vangimaja või rahatrahv jne.) ja 2) niisuguseid, kus kumulatiivselt toodud kaks peakaristust (vangimaja ja rahatrahv). Sellepärast tuli käesolevas seaduses vangimaja asemel võtta arest maksimaalses suuruses (6 kuud). Samuti tuli loobuda kumulatiivsetest peakaristustest. Kui aga ilmtingimata tahetakse siduda kinnipidamiskaristust rahakaristusega, siis tuleks siinkohal sanktsioon luua Kriminaalseadustiku § 239 (uue redaktsiooni) eeskujul. § 316[1] on samuti, nagu eelkäivad novellid, asetatud eriosa 16. peatükki, tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumiste hulka. (MS motiivid).

§ 317 (J). Süüdlast selles, et ta pani toime avaliku loterii sellekohase loata või rikkudes seatud eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 332).

§ 318 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) müüs või teisiti levitas käivusele mittelubatud välismaa loterii pileteid;

2) müüs seaduse keelu vastu loterii või võiduloosi piletite promesse,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 333).

§ 318¹ (J). Süüdlast tööstuse või kaubanduse alal kõlvatu võistluse kohta antud seaduse või sundmääruse eeskirjade tahtlikus rikkumises karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Karistuse alla käesolevas paragrahvis ettenähtud teo eest ja selles nimetatud alustel langevad mitte üksnes selle otsesed kordasaatjad, vaid ka kihutajad ja kaasaaitajad. (MS § 4).

§ 318¹ on kokku võtnud süüteod, mis kirjeldatud Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse § 21—30 (RT 62—1931), järgmiste muudatustega. Nimetatud seadus on liiga üksikasjaliselt, ja kriminaalõiguse seisukohast lähtudes, ebasüsteemiliselt üles seadnud kriminaalõigusliku kaitse kõlvatu võistluse vastu võitlemiseks. § 318¹ loob üldise normi, mille järgi on seaduse ja sundmääruse rikkumised karistatavad niivõrd, kui selleks antud algnormid. Ilmkahtlemata on säärase üldnormiga kaetud Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse § 21, 22, 23, 24, 25 ja § 30 kolmas lõige. Sama seaduse § 26 on kaetud Kriminaalseadustiku § 508 küllaldasel määral. Jäävad üle nimetatud seaduse § 27, 28 ja 30 neljas lõige. Käesoleva maksmapanemise seadusega on täiendatud Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadust uue § 3¹ ja § 19 kahe uue lõikega, millised loovad materiaalselt aluse sama seaduse § 29 ja 30 esimesele lõikele. Selle tõttu tuleb ka need normid kaetuks arvata Kriminaalseadustiku § 318¹. Kodifitseerimata on jäänud § 27, 28 ja 30 neljas lõige. § 27 käsitleb tsiviilkohtu otsuse mittetäitmise karistatavust. Seesugune ennenägemata norm kriminaalõiguses looks hädaohtliku pretsedendi. Kui kord seisukohale asuda, et tsiviilkohtu otsuse mittetäitmine enesega kaasa toob karistuse, siis võib lõplikult Kriminaalseadustik muutuda kõigi tsiviilkohtu otsuste sanktsiooniks, millena aga arvatavasti Kriminaalseadustik mõeldud ei ole. Mis puutub § 28, siis on siin käsitletud süütegude mittetakistamist. Kui Kriminaalseadustik (vastandina Nuhtlusseadusele) eitavalt suhtub juba võimaldamisesse, seda enam ei võiks Kriminaalseadustiku süsteemi paigutada säärast ebamäärast mõistet, kui seda on mittetakistamine. Kuid kaudselt on saavutatud pea samasugune tagajärg, võttes Kriminaalseadustiku § 318¹ kihutaja ja kaasaaitaja karistatavus (osaline võimaldaja karistatavus — vt. KrS § 51). Viimaks, § 30 neljas lõige näib protsessuaalselt olevat niivõrt raskelt läbiviidav, samuti puudub sellel normil ka materiaalne alus, et õigem on see norm jätta kodifitseerimata. Siinkohal tahaks mõne sõnaga peatuda veel § 32 juures. Viimane loob erilise, Kriminaalseadustikule tundmatu ja kriminaalõiguses vaielda, seadusevastasust kõrvaldava asjaolu. Säärast üldnormi erinormi kujul Kriminaalseadustikku kodifitseerida on võimatu. Aga ka eriseaduses (Kriminaalseadustiku maksvusel) rikuks see meie kriminaalõiguslikku süsteemi. Kõige selle tõttu on arvatud otstarbekohaseks piirduda ühe üldnormiga — § 318¹ — mille dispositiivosa kannab blankettdispositsiooni kuju. (MS motiivid).

§ 318² (J). Süüdlast selles, et ta:

1) pani toime lumepalli- või hüdrasüsteemi järgi kupongide, seeriate või mingite asjade müügi või levitas neid kuponge,

seeriaid või asju, lubades läbikäigu suurendamise otstarbel kasulikke ostutingimusi või preemiaid rahas või kaubas eeldusel, et ostja hangib uusi ostjaid, kes astuksid samasugusesse lepingusse;

2) sõlmis lepingu, mille järgi kaubavõtjale lubatakse preemiat, mille saamine oleneb loosimisest või muust juhuslikust asjaolust;

3) lubas preemiaid avalikult väljakuulutatud küsimuste lahendamise eest, kui osavõtt oli eriliselt maksustatud,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 318² reprodutseerib täpselt Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse § 31 (RT 62—1931). See norm läheb oluliselt lahku teistest Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduses toodud kriminaalnormidest, mis õigustab käesoleva normi kodifitseerimist Kriminaalseadustikku eriparagrahvina. Ka sanktsioon on endine. § 318¹ ja 318² on asetatud nagu teised eeltoodud paragrahvid eriosa 16. peatükki — tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumiste hulka. (MS motiivid).

§ 319 (J). Isikut, kellel seaduse järgi ei ole õigust üldse või teataval kaubandus- või tööstusalal töötada ja kes süüdlane selles, et ta ajas seesugust kauba- või tööstusäri, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui aga süüdlane andis kauba- või tööstusäri ajamise loa saamiseks vale tõendusallkirja selles, et ta ei kuulu nende isikute hulka, kellele seadusega keelatud töötada kaubandus- või tööstusalal, või varjas põhjusi, mis seaduse järgi takistavad temale nimetatud loa väljaandmist, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 335).

1. lõikest on välja heidetud sõnad „kõigis paigus või käesolevas piirkonnas" kui mõttetud meie põhiseadusliku korra juures ja sellepärast ülearused.

Välja on heidetud UNS § 335 — 3. lõige, kuna meil on juutidel liikumise vabadus ühesugustel alustel teiste kodanikkudega. (KrS motiivid).

§ 319¹ (J). Süüdlast selles, et ta võttis teenistusse välismaalase, kel puudub teenistusluba, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 319¹ asendab Rahukohtu nuhtlusseaduse § 63¹ (Rahukohtu trahviseaduse täiendamise seaduse redaktsioonis — RT 52—1927). Dispositsioon on muutmata, sanktsioon — kergendatud, kuna nor-

mi sisu järgi § 63¹ sanktsioon osutub liiga raskeks võrreldes § 319⁴ ja teiste vastavate Kriminaalseadustiku normidega. Asetatud on § 319¹ eriosa 16. peatükki, nagu eelmisedki paragrahvid. (MS motiivid).

§ 320 (J). Süüdlast väikekauplemises Paldiski vabasadama piirkonnas, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

See uus paragrahv sanktsioneerib Baltiski vabasadama seaduse (RT nr. 59—1921) § 4. (KrS motiivid).

§ 320¹ (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult esitas valetõenduse sisseveo ainuõiguse alla kuuluva kauba sisseveoloa saamiseks, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle kolme tuhande krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta kauba sisseveol tahtlikult esitas valetunnistuse kauba päritolu kohta. (MS § 4).

§ 320¹ asendab Kaupade sisseveo korralduse seaduse § 4 (RT 90—1931). Dispositiivosas on tehtud mõned vähemad muudatused, mis aga normi sisu ei riiva. Nii on „teadlikkuse" asemele võetud süsteemipärane „tahtlus", kuna „teadlikkus" on ainult tahtluse element. Sanktsioon on muutmata, ehkki soovitav oleks võtta 3000-kroonise rahatrahvi asemel rahatrahv mitte üle 1000 krooni (viimane oleks süsteemikohasem). Asetatud on § 320¹ ainekohaselt eriosa 16. peatükki. (MS motiivid).

§ 321 (J). Põllu-, heina-, aia- või metsataimede külviseemnetega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta ei andnud välja seatud tunnistust ostja nõudmisel või paigutas tunnistusse valeteateid, kui tunnistuse väljaandmine kohuslik oli, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta seemnetega kaupleмise õiguse ühest kuni kolme aastani. (RT 20 nr. 2 § 8 — 1921).

§ 322 (J). Põllu-, heina-, aia- või metsataimede külviseemnetega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta ei pannud üles müügilolevate seemnete juurde nõutavaid teateid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga müügilolevate seemnete juurde olid pandud üles valeteated, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta seemnetega kaupleмise õiguse ühest kuni kolme aastani. (RT 20 nr. 2 § 8 — 1921).

§ 323 (J). Põllu-, heina-, aia- või metsataimede külviseemnetega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs seemneid, mis sisaldasid umbrohuseemneid üle lubatud normide või olid Põllutööministeeriumi poolt tunnustatud kahjulikkudeks taimekasvatusele, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Säärase süüteo kordamisel karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta seemnetega kauplemise õiguse ühest kuni kolme aastani. (RT 20 nr. 2 § 9 — 1921, MS § 3).

Need uued § 321—323 sanktsioneerivad Seemnemüügi korralduse seaduse (RT nr. 20—1921) § 2, 3, 5 ja 6 ja astuvad § 8 ja 9 asemele; sisseveo keeld on sanktsioneeritud ühistel alustel muude sundmäärustega. (KrS motiivid).

§ 323 on ümber redigeeritud vastavalt Põllutööministeeriumi sooviavaldusele (vt. Põllutööministeeriumi kirja Kohtu- ja Siseministrile 25. oktoobrist 1929. a. nr. 4364). Olulisteks muudatusteks osutuvad kaks: 1) vastavate seemnete müügi keelu kõrval on võetud ka keeld sääraseid seemneid hoida müügi jaoks, ja 2) on keelatuks tunnustatud mitte ainult sääraste seemnete hoidmine müügi jaoks ja müümine, millised sisaldavad umbrohuseemneid üle lubatud normide, vaid ka sääraste seemnete hoidmine müügi jaoks ja müümine, millised Põllutööministeeriumi poolt tunnustatud kahjulikkudeks taimekasvatusele. (MS motiivid).

§ 324 (J). Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu mitte kaaluga, vaid muul viisil ostetud teravilja, jahu, kamajahu, tangu, linnaseid, kliisid või üldse jahvatatud või peenekshõõrutud vilja või õli-, külvi- või muid seemneid, kui see sündis kohtades, kus seadusega või sundmäärusega nende vastuvõtmine oli lubatud ainult kaaluga, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 341).

§ 324¹ (J). Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud rukki või rukkijahu arvelevõtmise või müügi kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (MS § 4).

§ 324¹ on osaliselt kodifitseeritud Teravilja kaitseseaduse § 6 (RT 56—1930). Täpselt võttes moodustab § 324¹ eelnimetatud § 6 esimese lõike teises lauses ja teises lõikes ettenähtud süüteo koosseisud. Sama paragrahvi esimese lõike esimeses lauses toodud süüteo koosseis (valetõenduste esitamine) on kaetud Kriminaalseadustiku § 320¹. Mis puutub esimeses lõikes toodud lausesse

„andis välja vale tõenduse", siis ei ole see vist iseseisvalt süüteona mõeldud, vaid seoses „esitamisega" (välja arvatud vahest ametialase süüteona). § 324¹ on redigeeritud niivõrd üldisel kujul („seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumine"), et vist ei võiks kahtlust olla selles, et siia alla mahub vabalt ka § 6 toodud „tagavarade varjamine". § 6 kolmandat lõiget ei ole vaja eriti kodifitseerida, kuna see on iseenesestmõistetav (kommenteeriv) norm. § 324¹ sanktsioon vastab § 6 omale. § 324¹ on asetatud ainekohaselt eriosa 16. peatükki. (MS motiivid).

§ 325 (J). Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta rikkus lina- või kanepimüügi kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga kaupleja süüdlane selles, et ta valmistas või hoidis müügi jaoks või müüs lina või kanepit, mis segatud jätistega või muude kõrvalainetega või mis niisutatud kiude kaalu raskendamise otstarbel, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 342).

§ 325¹ (J). Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud lina või linaseemne, puu- või aedvilja või marjade, kartulite, piimasaaduste, kanamunade, lihaloomade, liha või lihasaaduste, või kalakauba hoiu või sisse- või väljaveo kontrolli kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle tuhande krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta vastava aine sisse- või väljaveo õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt. (MS § 4).

§ 325¹ on üldnorm sisse- ja väljaveo kontrolli eeskirjade rikkumise kohta. Kuna rea ainete suhtes on antud ühesisulised kriminaal-normid, ei peaks takistust olema nende kokkuvõtmiseks käesolevasse paragrahvi. Kokku võetud on järgmised normid: 1) Piimasaaduste väljaveo kontrolli seaduse § 7 ja 8 (RT 85/86—1924), 2) Kartuliveo kontrolli seaduse § 9 ja 10 (RT 12—1926), 3) Kanamunade sisse- ja väljaveo kontrolli seaduse § 12 (RT 16—1931), 4) Kalakauba väljaveo kontrolli seaduse § 7 (RT 42—1931), 5) Lina ja linaseemne hoiu ja veo kontrolli seaduse § 11 (RT 44—1931), 6) Puu- ja aedvilja ning marjade väljaveo kontrolli seaduse § 8 (RT 61—1932) ja 7) Lihaloomade, liha ja lihasaaduste väljaveo kontrolli seaduse § 6 (RT 63—1932). Dispositsiooni kui ka sanktsiooni aluseks on võetud viimased kontrolliseadused, kuna esimeste kontrolliseaduste karistusnormide redaktsioonid mõndagi soovida jätavad. Muuseas on kõrvale jäetud kontrollimärkide tarvitamise õiguse kaotus, milline esineb sanktsioonina esimestes kontrolliseadustes, viimastes aga juba puudub. Sanktsioonides esinev jäädav õiguste kaotus on ka üle võetud, kuid mitte algseaduse ret-

sidiivi eeldusega, vaid Kriminaalseadustiku kohaselt (võrdle näit. KrS § 224, 227 jne.). § 325[1] on asetatud, samuti nagu eelkäivad novellid, 16. peatükki, mis käsitleb tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumisi. (MS motiivid).

§ 326 (J). Süüdlast mängukaartidega kauplemise kohta käivate eeskirjade rikkumises karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 343).

§ 327 (J). Süüdlast selles, et ta valmistas müügi jaoks mängukaarte, tegi ümber, pesi puhtaks, või puhastas juba tarvitusel olnud kaarte samaks otstarbeks, või hoidis müügi jaoks või müüs seadusvastaselt valmistatud, ümbertehtud, puhtakspestud või puhastatud kaarte, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Peale selle nõutakse süüdlaselt sisse igalt niisuguse kaardipaki tosinalt viisteistkümmend krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta valmistas või tarvitas mängukaartidele pealepanemiseks panderolle, mis ei esine väärtmärkidena, või selles, et ta kaartidele pani peale õigeid, kuid tarvitatud panderolle.

Kui kaartide või panderollide valmistamine või müümine oli süüdlasele äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Valmistusabinõud, samuti seadusvastaselt valmistatud kaardid või panderollid võetakse ära. (UNS § 344).

§ 328 (J). Süüdlast avalikkudelt ettekannetelt võetava lõbustusmaksu kohta käiva seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 345).

Muudetud vastavalt meie Avalikkude etenduste pealt võetava lõbustusmaksu seadusele. (KrS motiivid).

§ 329 (J). Süüdlast selles, et ta valmistas selleks volitamata isiku tellimisel pitsati või muu asja, mida tarvitatakse tõendusmärgi pealepanemiseks riigi või omavalitsuse asutuse või teenija nimel, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 347).

„Graveerija" on välja heidetud, asemele jättes üldse „süüdlast", kuna meil pitsateid ja templeid teevad mitte ainult graveerijad, vaid ka kummitööstused. (KrS motiivid).

§ 330 (J). Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs:

1) müügile määratud või tellimise peale valmistatud kuld- või hõbeasju Eesti Vabariigi proovitemplita, kui need asjad kuulusid sundproovimisele;

2) sisemaa ettevõtetes valmistatud kuld- või hõbeasju ettevõtte pidaja nimetemplita,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekordse nende asjade valmistamiseks tarvitatud metalli hinna. (UNS § 348).

Muudatus võrreldes UNS tekstiga on tingitud meie Prooviseadusest (RT nr. 74—1924, sead. nr. 37), mis räägib üldse kuld- ja hõbeasjadest ilma erimäärusteta lehtkulla, lehthõbeda, kudetööstuse ja ebaehete tööstuse saaduste jaoks. (KrS motiivid).

§ 331 (J). Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs sundproovimisele kuuluvat kuld- või hõbeasja, mis kas terves oma massis või koosseisu- või lisaosades oli alla seadusliku proovi, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sarnase üleastumise kordamisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 349).

On kooskõlastatud meie Prooviseaduse § 1—4. (KrS motiivid).

§ 332 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) valmistas või hoidis müügi jaoks järeletehtud proovitemplit;

2) lõi järeletehtud proovitempli kuld- või hõbeasjale;

3) muutis proovikoja poolt löödud proovitempli kõrgemaks;

4) lõi asjale proovitempli väljaspool proovikoda;

5) jootis külge proovikoja poolt asjale löödud proovitempli teisele asjale,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel. (UNS § 351).

§ 333 (J). Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs kuld- või hõbeasju, kui

neile oli löödud teadvalt järeletehtud proovitempel, proovikoja poolt löödud proovitempel kõrgemaks oli muudetud või proovikoja poolt teisele asjale löödud proovitempel neile külge oli joodetud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel. (UNS § 352).

§ 334 (J). Paragrahvides 330—333 ettenähtud juhtudel võetakse ära asjades olev kuld ja hõbe, millel puudus seatud proovi- või nimetempel, või mis olid alla seadusliku proovi. (UNS § 353).

§ 332—334 on oluliselt ja redaktsiooniliselt kooskõlastatud meie Prooviseadusega. (KrS motiivid).

§ 335 (J). Kuld- või hõbeasjade tööstrit või nende asjadega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta ei registreerinud enne tööstus- või kaubandusettevõtte avamist seda ettevõtet proovikojas või ei andnud proovikojale nõutud teateid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Sama karistuse alla langeb ka kuld- või hõbeasjade tööstur, kes süüdlane selles, et ta enne tööstusettevõtte avamist ei saatnud proovikotta oma nimetemplit vaskplaadil.

See sanktsioneerib meie Prooviseaduse § 11 ja 23 ja astub sama seaduse § 25 asemele. (KrS motiivid).

§ 336 (J). Tööstrit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta:

1) omavoliliselt pani oma valmistatud või oma käes müügi jaoks olevale kaubale, kaubaümbrikule või nõule, kus hoitakse kaupa, ärikuulutusele, hinnakirjale või blanketile niisuguse kaubamärgi, mis oli täpselt järele tehtud või lausa ühetaoline samasuguse kaubamärgiga, mis oli temale teadvalt teise töösturi või kaupleja ainuõiguslikul tarvitusel;

2) hoidis müügi jaoks, müüs või saatis käivusse äriotstarbega kaupa, millele oli pandud eelmises punktis tähendatud märk teadvalt omavoliliselt,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Seadusvastaselt pandud kaubamärgid võetakse maha ja hävitatakse. (UNS § 356).

§ 337 (J). Tööstrit või kauplejat, kes süüdlane selles, et pani kaubale, kaubaümbrikule või nõule, kus hoitakse

kaupa, või ärikuulutusele, hinnakirjale või blanketile niisuguse kaubamärgi, millel keelatud pealkirjad või kujutused, või et ta hoidis müügi jaoks või müüs niisuguse märgiga kaupa, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Seadusvastaselt pandud kaubamärgid võetakse maha ja hävitatakse. (UNS § 357).

§ 338 (J). Süüdlast selles, et ta tarvitas tööstussaadustel niisugust märki, mis on seatud mustri või mudeli tarvitamise ainuõiguse kindlustamiseks, ilma et ta mustrit või mudelit seatud korras enne oleks registreerinud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 358).

§ 339 (J). Süüdlast selles, et ta sellekohase loata tarvitas seatud korras asutatud seltsi märki kauplemises, asjade veol või igasugustel korjandustel, kauplus- või tööstusasutuste siltidel või kuulutustel, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 359).

§ 340 (J). Süüdlast selles, et ta sellekohase loata tarvitas riigivapi kujutust või kujutust, mis lausa riigivapi sarnane, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 360).

§ 341 (J). Süüdlast selles, et ta ei teatanud vastavale võimule oma päralt oleva Eesti Vabariigi kaubalipu kandmise patendiga varustatud kaubalaeva edasiandmisest isikule, kellel seaduse järgi ei olnud õigust tarvitada seda lippu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta kinnistatud laeva võõrandamisel isikule, kellel puudub õigus sõita Eesti Vabariigi kaubalipu all, seatud tähtajal ei esitanud laevakinnistusosakonnale nõutavaid dokumente laeva kustutamiseks kinnistusregistrist. (UNS § 361).

Selle paragrahvi uus teine lõige sanktsioneerib meie Laevakinnistuseseaduse § 15 (RT nr. 77/78 — 1924, sead. nr. 40) ja astub sama seaduse § 28 asemele. (KrS motiivid).

341¹ (J). Süüdlast selles, et ta võõrandas laevahüpoteegiga koormatud laeva ilma hüpoteegikreeditori loata isikule, kel puudub õigus Eesti Vabariigi kaubalipu all sõita, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (MS § 4).

§ 341¹ kodifitseerib Kriminaalseadustikku Laevakinnistusseaduse § 27 (RT 77/78—1921). Dispositiivosa on toodud täielikult teokoosseisu kirjeldusena sama seaduse § 8. Viimasest normist on välja jäetud sõnad „hüpoteegi võla tasumata", sest iseenesest on arusaadav: kui on võlg tasutud — ei ole mingisugust eriluba vaja.

Sanktsioon on võetud vastavalt Nuhtlusseaduse § 1700, keskmine — vangimaja mitte üle 1 aasta. § 341¹ on paigutatud ainekohaselt (erahuvi kõrval prevaleeriv üldhuvi) eriosa 16. peatükki, tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumiste hulka. (MS motiivid).

§ 342 (J). Süüdlast selles, et ta isikule, kellel ei olnud õigust üles tõmmata Eesti Vabariigi kaubalippu, võimalikuks tegi tema, süüdlase, nime tarvitada patendi saamiseks või temale väljaantud patendi kasutamiseks laevasõiduks Eesti Vabariigi kaubalipu all, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb välismaalane, kes sõlmis Eesti Vabariigi kodanikuga seadusvastase tehingu, sihiga saada endale patendi laevasõiduks Eesti Vabariigi kaubalipu all, ilma et tal selleks õigust oleks, samuti välismaa laeva juht, kes süüdlane seadusvastases laevasõidus Eesti Vabariigi kaubalipu all. (UNS § 363).

§ 343 (J). Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks, müüs või hoidis tarvitamise jaoks või tarvitas kauplemisel või tööstusäri ajamisel seesugust kaalu või mõõtu, mis:

1) ei olnud õige;

2) oli keelatud tarvitamiseks kauplemises üldse või käesolevas kauplemisharus eriti;

3) oli seatud templita,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (NS § 1175, 1176, 1177, 1399).

§ 344 (J). Töösturit, kes müügi jaoks valmistab kaale või mõõte ja kes süüdlane kaalude või mõõtude käivusse saatmises enne nende esitamist sundproovimisele, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (NS § 1176, 1177).

§ 345 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) tegi järele templi kaalude või mõõtude tembeldamiseks;
2) lõi järeletehtud templi kaalule või mõõdule;
3) muutis prooviasutuse poolt löödud templi;
4) lõi templi väljaspool prooviasutust,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel. (NS § 1395[1]).

§ 346 (J). Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta:

1) müüs, hoidis tarvitamise jaoks või tarvitas kauplemisel või tööstusäri ajamisel seesugust kaalu või mõõtu, mille löödud teadvalt järeletehtud tempel, prooviasutuse poolt löödud tempel muudetud või tempel oli löödud väljaspool prooviasutust;

2) tarvitas seesugust kaalu või mõõtu, mis esitatud proovimiseks ja tembeldamiseks, kuid millel oli teistelt mõõtmisabinõudelt võetud tempel,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme kuu. (NS § 1395[2]).

UNS § 363 asemele on kooskõlas 3. VII 1916 uue kaalude ja mõõtude seadusega (VSKK 1916 art. 1671) — mis uuendas NS § 1175, 1176, 1177 ja 1399, kustutas NS § 1178 ja 1179 ja täiendas NS uute § 1395[1] ja 1395[2], — konstrueeritud neli uut paragrahvi (§ 343—346), kusjuures on asetatud „tööstur" mõiste alla: „tehase, vabriku ja käsitööstuse omanik, pidaja ja juhataja, meister, vabrikant ja juveliir", „kaupleja" mõiste olla muu seas ka „joogiainete ja klaasnõudega kaupleja"; selle tõttu avanes võimalus paragrahvide arvu vähendada ja koondati: esimesse paragrahvi nende seast — NS § 1175, § 1176 — 3. lõige, § 1177 — 1. lõige ja § 1399; teise — § 1176 — 1. lõige ja § 1177 — 3. lõige: kolmas astus NS § 1395[1] ja neljas § 1395[2] asemele; välja on heidetud § 1175 ja 1399 ettenähtud süüteo kordamise juhud, kuna vajalikuks ei peetud lihtkordamist kvalifitseerida, retsidiivi aga niikuinii üldosa järele karistatakse; välja on heidetud ka trahvirahade määramised eriotstarveteks; komisjon kriipsutab alla, et käesolevais normides ettenähtud „kaalu" mõiste alla kuuluvad ka kaaluvihid. (KrS motiivid).

17. peatükk.

Töökaitse määruste rikkumine.

Komisjon muutis peatüki nimetust sellepärast, et algseaduste grupp, mis on peaasjalikult käesoleva peatüki normide aluseks, on viimasel ajal meil kindlasti töökaitse seaduste nimetuse omandanud; mõned paragrahvid ei vasta küll täpselt sellele nimetusele, kuid arvati, et nime valimisel mõõduandev on suurema osa normide iseloom.

Peatükist on välja heidetud UNS § 365 (üle viidud 14. peatükki — § 279), 368, 369, 373, 374, 375, 376 ja 377 järgmistel kaalutlustel: § 368 — nagu allpool meie § 356 puhul selgub, on komisjon streigi keeldu Põhiseaduse § 18 (3. ja 4. lõige) kohaselt piiranud ainult nende juhtudega, mis kas seaduses ehk sundmääruses ära tähendatakse, ja sanktsiooni pehmendanud, üle viies keelatud streigi kuritegude liigist üleastumiste liiki; streigile kihutamine tuli sellepärast üldosas valitud põhimõtete kohaselt (§ 51, 3. lõige) karistuse alt hoopis vabastada; § 369 ja 373 — komisjon leidis nende tsiviilvahekordade sanktsioneerimise ülearuse ja vananenud olevat; § 374 — kuna meie põllut. tööaja ja palga seadus otse palka natuuras ette kirjutab; § 375 ja 376 — meie seadused ja tegelik elu niisugust teenistuslepingu lehte ei tunne; § 377 — see on ajast ja arust jäänud norm.

Üle on toodud Tööstusliku töö seaduses ettenähtud karistused, et nende suhtes võiksid kohaldamisele tulla üldosa määrused, kusjuures lahtiseks jäi küsimus, kas neid süütegusid kohtu kompetentsi võtta või jätta senisel alusel töökaitsekomissaride lahendada. (KrS motiivid).

§ 347 (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta seaduse või sundmääruse eeskirju rikkudes:

1) alandas omavoliliselt töölisele palka;

2) maksis töölisele palka raha asemel kaubaga või muude asjadega;

3) maksis töölisele palka kupongiga, kuigi selle maksutähtaeg juba käes oli, või maksutähega, millel tinglik väärtus;

4) võttis tööliselt maksu seesuguste asjade kasutamise eest, mille kasutamise eest tööliselt tasu ei võidud võtta, või võttis maksu suuremal määral, kui lubatud;

5) võttis töölisele võlgu antud rahalt protsenti või töölise võlakohustuse kindlustuseks antud vastutuse eest tasu,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui säärane üleastumine saadeti korda kolmat korda või olgugi esimest korda, kuid sünnitas tööliste hulgas rahutuse, mis kutsus välja politseivõimu kohaleilmumise korra jalulseadmiseks, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Peale selle võib kohus juhul, kui süüdlane pidas või juhatas tööstusettevõtet, temalt võtta niisuguse ettevõtte pidamise või juhatamise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 364, MS § 3).

UNS loendi asemele on siin Suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse (RT nr. 28 — 1920) kohaselt võetud „tööstusettevõte", mille alla käivad kõiksuguste tööstusettevõtete liigid; sissejuhatust on täiendatud sõnadega „seaduse või sundmääruse eeskirju rikkudes", missuguse tingimuse alla kõik järgnevad punktid käivad; komisjon leidis, et meil riigivõim on töö ja kapitali vahekorra lahendamise oma kätte võtnud, korraldades seda seaduste ja sundmäärustega, ja et selle tõttu sedaviisi mittenormeeritud suhteid kui tsiviilõiguslikke ei ole vaja sanktsioneerida; seesama ka § 348 ja 349 kohta; p. 2. tekstis on väljenduse „mitte rahaga" asemele võetud „raha asemel", kuna meie oludes palka osaliselt sagedasti ainetega on kohuseks tehtud tasuda; p. 4 ja 5 on võetud Tööstusl. töö sead. § 214 p. 1 ja 2; sama paragrahvi viimane punkt on kaetud käesoleva paragr. 2. ja 3. punktiga. (KrS motiivid).

§ 348 (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, samuti ka põllumajapidajat, kes süüdlane selles, et ta seaduse või sundmääruse eeskirju rikkudes:

1) pidas töölist palgaraamatuta;
2) ei pidanud korralikult palgaraamatut,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (Tööst. töö sead. § 212, MS § 3).

See kordab Tööstusl. töö seaduse § 212; sanktsioon on lihtsustatud ja kõvendatud kasutamiseks neil kordadel, kui seesugused väärnähtused harilikuks kipuvad minema. (KrS motiivid).

§ 349 (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju:

1) tööliste nimekirja pidamise kohta;
2) tööstusettevõtte poe avamise või selles kauplemise kohta;
3) seatud raamatute pidamise kohta;
4) nõutavate teadaannete väljapanemise kohta,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb tööstusettevõtte juhataja, kes süüdlane seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumises endale asemiku nimetamise kohta, samuti tööstusettevõtte pidaja, kes süüdlane seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumises tööstusettevõtte juhataja nimetamise kohta. (Tööst. töö sead. § 213, MS § 3).

See kordab Tööst. töö seaduse § 213 ja tema juurde kuuluvat märkust; UNS teksti p. 1 on üle viidud käesoleva paragr. teise jakku ühes vene märkusega; UNS p. 2 on välja heidetud isikutunnistuste pidamine, kuna see meil igal pool kohuslik ei ole; UNS p. 6. on välja heidetud; see sanktsioneerib Tööst. sead. § 104, kuid komisjon arvas, et § 104 kohaldamist ei võiks ettevõtte juhatajale kohuslikuks teha, vähemalt karistuse ähvardusel mitte. (KrS motiivid).

§ 349¹ (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta tahtlikult takistas tööliskonna asutuse või töölisvanema valimist või tööliskonna asutuse tegevust või töölisnõukogu liikme või töölisvanema teenistuskohuste täitmist, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 349¹ sisaldab Kriminaalseadustikku kodifitseeritult ja kokku võetult Rahukogu nuhtlusseaduse § 51¹⁸ ja 51¹⁹ Tööstuslikkude käitiste tööliskonna asutiste seaduse redaktsioonis (RT 61 — 1931), kusjuures on tehtud järgmised redaktsioonilised muudatused. Sõna „käitise" asemele on võetud ühtluse mõttes Kriminaalseadustikus tarvitusel olev sõna „ettevõte". Sõna „tööandja" asemel on tarvitatud Kriminaalseadustikus sarnastel juhtudel tarvitusel olevat väljendit „tööstusettevõtte pidaja või juhataja". Töölisnõukogu valimise asemel on § 349¹ tarvitatud „tööliskonna asutise valimine". Tööliskonna asutiste hulka kuulub muidugi ka tööliste üldkogu (vt. sama seaduse § 3). Mõiste „seaduspärane ametiasjade ajamine" asemele on võetud Kriminaalseadustikule sobivam mõiste „teenistuskohuste täitmine" (võrdle näit. KrS § 78). Sanktsioonina on võetud keskmine § 51¹⁸ ja 51¹⁹ vahel — arest mitte üle 1 kuu või rahatrahv mitte üle 100 krooni. Ka siinkohal olgu tähendatud, et Kriminaalseadustiku § 63 on retsidiivi puhul ka tarvitatav käesoleva normi kohta. Asetatud on § 349¹ ainekohaselt 17. peatükki — töökaitsemääruste rikkumiste hulka. (MS motiivid).

§ 349² (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta töölisnõukogule või töölisvanemale nende nõudel ei näidanud ettevõtte raamatuid või dokumente töölepingu kohta või ei andnud ülevaadet ettevõtte üldise seisukorra ja loodetava tööjõuvajaduse kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 349² sisaldab Rahukohtu nuhtlusseaduse § 57¹⁷ esimese lõike — Tööstuslikkude käitiste tööliskonna asutiste seaduse redaktsioonis (RT 61 — 1931), mõningate vähemate redaktsioonilistе muudatustega. Sanktsiooniks on süüteo esmakordse kordasaatmise karistus, kuna retsidiiv kuulub Kriminaalseadustiku § 68 alla. § 349² on asetatud, nagu ka eelmine paragrahv, 17. peatükki (RNS § 51¹⁷ teine lõige — vt. § 357¹). Lisaks tuleb § 349¹ ja 349² kodifitseerimise puhul tähendada, et Rahukohtu nuhtlusseaduse § 51²⁰ ja 51²¹ — Tööstuslikkude käitiste

tööliskonna asutiste seaduse redaktsioonis (RT 61 — 1931) ei ole üldse kodifitseeritud, arvesse võttes, et § 51[20] on kaetud Kriminaalseadustiku § 508, ja § 51[21] ei võida sanktsioneerida, kuna algseaduses ei ole tööliste üldkogu juhatajale sunnivõimu antud sama seaduse § 50 teostamiseks (seaduses on paljasõnaliselt öeldud „koosoleku juhataja on kohustatud tarbekorral eriteadlast koosolekult sundima lahkuma"). (MS motiivid).

§ 350 (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud tööliste tööaja kohta või nende tervise või julgeoleku kaitseks, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 366, MS § 3).

UNS § 366 teine jagu on välja heidetud, kuna meil erikapitalid puuduvad; kui kindlustusseltsidele ja haigekassadele on abi vaja, siis küsitagu seda eelarve korras, siis saab rahvaesindus kontrollida nende kassade ja seltside olukorda ning abi vajalikkust.

Juurde on võetud uus teine jagu, mis sanktsioneerib osaliselt Põllutööliste tööaja ja palgaolude seaduse (RT nr. 102 — 1921) § 2 ja § 13 märkust ning astub § 42 ettenähtud karistuse asemele. (KrS motiivid).

§ 351 (J). Tööstus- või kaubandusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud laste, alaealiste või naisisikute töö kohta nimetatud ettevõttes, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb põllumajapidaja, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud laste või alaealiste töö kohta nende tervise või julgeoleku kaitseks. (MS § 3).

See § sisaldab eneses kahe 15. nov. 1906. a. seaduse (VSKK 1906 art. 1894 — 2. lõige ja art. 1895 — 2. lõige) karistusnormid. (KrS motiivid).

§ 351[1] (J). Tööstusettevõtte juhatajat või ta asemikku, kes süüdlane selles, et ta töölistele ületunnitööde eest ei maksnud tasu vähemalt viiskümmend protsenti rohkem kui harilikkude tööde eest, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 351[1] sisaldab Rahukohtu nuhtlusseaduse § 51[16] Tööstuslikkude käitiste tööaja seaduse redaktsioonis (RT 61 — 1931). Nagu eelmistes novellides, on ka siin sõna „käitise" asemele

võetud „ettevõte", ja „juhataja või ta asemiku" asemele Kriminaalseadustikus üldiselt säärastes normides tarvitatav „tööstusettevõtte pidaja või juhataja". Sisuliselt on norm kodifitseeritud muutmatult, sanktsioon on endine. Asetatud on § 351[1] ainekohaselt 17. peatükki. (MS motiivid).

§ 352 (J). Tööliste õnnetusjuhtude vastu kindlustamise seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta seatud korras ei teatanud politseile või tööinspektorile õnnetusest, mis töölisele juhtunud ettevõtte töö juures või töö tagajärjel, või säärasel juhul seatud korras ei kutsunud arsti töölise ülevaatamise toimetamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (NS § 1404[4], MS § 3).

§ 353 (J). Tööliste õnnetusjuhtude vastu kindlustamise seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta seatud korras ei saatnud vastavale tööinspektsiooni ametnikule teateid ettevõtte töötamisviisi või tööle võetud isikute arvu kohta või ettevõtte sulgemise või ülemineku ja viimastega ühenduses olevate kohuste täitmise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui süüdlane saatis valeteateid, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (NS § 1404[5], 1404[6], MS § 3).

§ 354 (J). Tööliste haiguse vastu kindlustamise seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei saatnud nimetatud seadusega nõutavaid teateid selles ettevõttes tehtavate tööde, tööle võetud isikute arvu, nende palga suuruse ja selle maksmise tähtaegade, nende tööle või teenistusse võtmise aja või nende vabastamise aja kohta, samuti selles, et ta ei pidanud või revideerimisele ei esitanud nimetatud seadusega nõutavaid dokumente, arveid, raamatuid või sissekirjutusi, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui süüdlane saatis valeteateid, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (NS § 1404[7], 1404[8], MS § 3).

§ 353 ja 354 on välja heidetud asutise nimetus, kellele nimelt teateid peab saatma, mis ka siinkohal tarvilik ei ole. (KrS motiivid).

§ 355 (J). Tööliste haiguse vastu kindlustamise seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüd-

lane selles, et ta teadvalt laskis sünnitajat, kes oli haigekassa osanik, tööle enne nelja nädala möödumist, arvates sünnitamise päevast, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (NS § 1404[9], MS § 3).

§ 347—355 on ümber redigeeritud, arvestades osalt tehnilisi puudusi endisis redaktsioonides, osalt aga meieaegseid ainekohaseid seadusi. Eeskätt tuleb tähendada, et kõigis eelnimetatud normides on läbi viidud ühine subjekti definitsioon: tööstusettevõtte pidaja või juhataja. Senistes redaktsioonides oli ses suhtes teatav lahkuminek, sest osa norme olid subjektina võtnud pidajat või juhatajat, osa aga — juhatajat või ta asemikku. Eriti viimase tüübi suhtes on Haridus- ja Sotsiaalministeerium leidnud, et tegelikus elus on raskendatud normide tarvitamine, millistes subjektina ette nähtud juhataja või tema asemik. Selle tõttu on nüüd kõik nimetatud normid subjekti suhtes ühtlustatud § 347; peale subjekti muutmise teisi muudatusi ette võetud ei ole. Oli kavatsusel kolifitseerida siia Tööstusliku töö seaduse § 214 p. 4 (RT 112 — 1921. a. redaktsioonis), kuid lähemal vaatlusel (ühiselt Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Töökaitse osakonna direktoriga) selgus, et § 214 p. 4 sisaldab normi, millise rakendamine tegelikus elus vajalikuks ei osutu, mispärast ka selle normi kustutamiseks takistusi ei ole. § 348 on kodifitseeritud palgaraamatute pidamise kohuse rikked ka põllupidajate poolt Põllutööliste tööaja ja palgaolude korraldamise seaduse kohaselt (RT 102 — 1921). Selle seaduse § 42 on ebaõigelt rakendanud ka seaduse rikete suhtes Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29. § 349 on ümber redigeeritud subjekt. § 350 sisaldab endises redaktsioonis seaduse või sundmääruse rikkumisi laste, alaealiste või naisisikute töö alal nende tervise või julgeoleku kaitse suhtes. Uues redaktsioonis on aga see seisukoht üldistatud ja seega sanktsioneeritud kõigi tööliste tervise ja julgeoleku kaitse kohta antud normide rikked. Siia alla kuuluks muuseas ka süüteo koosseis, milline ette nähtud Seadu:ses tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes, § 7 (RT 46 — 1928). Endise redaktsiooni teise lõike eeskiri on üle viidud § 351 teise lõikesse. § 350 on kodifitseeritud ka Rahukohtu nuhtlusseaduse § 51[15] — Tööstuslikkude käitiste tööaja seaduse redaktsioonis (RT 61 — 1931). Kooskõlas § 349 on üldistatud ka § 350, kuid piirates eriobjekti — ainult lapsed, alaealised ja naisisikud. Uue redaktsiooni järgi on karistatav igasugune seaduse või sundmääruse eeskirjade rike, milline puudutab eelnimetatud isikute tööd ettevõtetes. Et säärase teokoosseisu alla kuulub ka tööaeg, on iseenesest mõistetav. Sanktsioon § 351 on tõstetud, kuna § 351 on nüüd, võrreldes § 350, kvalifitseeritud teoga norm. § 352 on täiendatud vastavalt Tööstusliku töö seadusele (vt. selle seaduse § 560 ja 564); viimases on karistatavate tegudena ette nähtud mitte ainult mitteteatamine politseile õnnetusest, mis töölisele juhtunud, vaid ka mitteteatamine säärasest juhtumisest tööinspektorile. Samuti nõuab Tööstusliku töö seadus, karistuse ähvardusega, teatud tingimustel arsti väljakutsumist töölise ülevaatuse toimetamiseks. Kuna käesoleva seaduse põhimõtteks

on võetud kõigi kriminaalkõrvalseaduste (väljaarvatud maksuseaduste) kodifitseerimine Kriminaalseadustikku, ei saanud ka toodud normidest mööda minna. Ka § 353 on täiendatud vastavate normidega Tööstusliku töö seadusest (§ 586 ja 587). Nendes normides on toodud nõuded teadete andmise kohta tööinspektsioonile ettevõtte sulgemise või ülemineku puhul ühes teadetega kinnitamiskohuste ülemineku kohta. Ka need nõuded on Tööstusliku töö seaduses sanktsioneeritud, mille tõttu nende ülevõtmine Kriminaalseadustikku vajalik. § 354 on muudetud ainult subjekt vastavalt käesolevate paragrahvide üldsüsteemile (vt. eespool). Samasugune muudatus on läbi viidud § 355. (MS motiivid).

§ 356 (J). Süüdlast osavõtmises streikimisest niisuguses ettevõttes või asutuses, kus streik keelatud seadusega või sundmäärusega, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 367).

See paragrahv on rajatud uuele alusele ja nimelt kooskõlas meie Põhiseaduse § 18 deklareeritud streigivabadusele; streik kui niisugune üldse ei ole enam keelatud ka siis, kui ta võib „kahjulik olla kohaliku rahva huvidele"; ta on kodanikkude põhiõigus, mida võib piirata ainult julgeoleku huvides, näiteks sõjaajal ja teatavas ettevõttes, mis sõja oludes peavad edasi töötama. Sellekohane Põhiseadusega lubatud eriseadus ei ole küll veel ilmunud, kuid komisjon leidis siiski võimalikuks karistusnormi juba nüüd sisse võtta, pealegi kuna ta nii redigeeriti, et ta ilma algseaduseta ei tulegi kohaldamisele; samuti arvas komisjon otstarbekaks kvalifitseerida streiki kui üleastumist, karistades seda ainult arestiga. (KrS motiivid).

§ 357 (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta sulgus ettevõtte, kui sulgumine keelatud seadusega või sundmäärusega, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

See on uus norm ja sihitud nn. lokaudi vastu; sisse on ta võetud samadel kaalutlustel mil eelminegi norm, nimelt et tuleb välja anda algseadus, mis teatud tingimustel ettevõtjale ära keelab oma ettevõtet sulgeda. (KrS motiivid).

§ 357[1] (J). Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ettevõttes massiliselt vallandas või võttis juurde töölisi teatamata ette töölisnõukogule või töölisvanemale, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 357[1] on kodifitseeritud Rahukohtu nuhtlusseaduse § 51[17] teine lõige — Tööstuslikkude käitiste tööliskonna asutiste seaduse redaktsioonis (RT 61 — 1931). Norm on kodifitseeritud sisuliste muudatusteta. Tööandja mõiste on asendatud Krimi-

naalseadustiku vastava mõistega — tööstusettevõtte pidaja või juhataja. Sanktsiooniks on võetud § 51[17] ettenähtud sanktsioon süüteo esmakordsel kordasaatmisel, kuna retsidiivi puhul on rakendatav Kriminaalseadustiku § 68. § 357[1] on asetatud ainekohaselt 17. peatükki. (MS motiivid).

§ 358 (J). Laevajuhti või ta asemikku, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad laevale teenijate võtmise, nendega palgaarvete õiendamise või nende eemaldamise kohta laevalt väljaspool Eesti Vabariigi piire, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb laevaomanik, kes ei täitnud neid seaduse eeskirju, mis käivad laevajuhiga kirjaliku lepingu sõlmimise kohta. (UNS § 370, MS § 3).

§ 358 on ümber redigeeritud võrdlemisi väheste muudatustega. Endises redaktsioonis oli ette nähtud ainult seaduse eeskirjade mittetäitmine. Arvestades aga 1925. a. ilmunud Merilaevanduses töötavate laste ja alaealiste sundusliku arstliku järelvaatuse seaduse § 6 (RT 199/200 — 1925), tuleb § 358 sisse võtta vastava ala sundmääruste rikkumise keeld. § 6 on ette nähtud sanktsioonina rahatrahv kuni viiekümne tuhande margani, kuid arvestades asjaolu, et § 358 endine redaktsioon nägi karistusena ette vähema rahatrahvi, seal kõrval aga ka aresti, ei paistnud hädatarvilik olevat § 358 sanktsiooni muuta. § 358 on ka süüteo subjekti mõistet üldsüsteemi kohaselt veidi laiendatud, võttes laevajuhi kõrval ka tema asemiku. (MS motiivid).

§ 358[1] (J) Laevajuhti või ta asemikku, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse eeskirju, mis antud laevale laevapere peale- või mahamunsterdamise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni. (MS § 4).

§ 358[1] sisaldab Meremeeste kodu seaduse § 90 ja 91 (RT 13 — 1928). Sisulisi muudatusi kodifitseerimisel ei ole ette võetud. § 90 ja 91 on kokku võetud ühte paragrahvi, kuna need struktuurselt omavahel lahku ei lähe. Sanktsiooniks on võetud raskem — § 91 oma — rahatrahv mitte üle 200 krooni, kuna toodud paragrahvide sanktsioonid omavahel oluliselt lahku ei lähe. § 358[1] on paigutatud ainekohaselt 17. peatükki. (MS motiivid).

§ 359 (J). Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta:

1) puudulikult varustas laeva toiduainetega või varustas toiduks kõlbmatute toiduainetega;

2) äärmise vajaduseta vähendas toiduportsjone laevateenijatele;

3) jagas välja toiduaineid toiduks kõlbmatus olekus,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnastel juhtudel laevalolevad isikud sõidu ajal toidu puudusel või kõlbmatu toidu tõttu jäid elukardetavalt haigeks, või neid ähvardas näljasurma hädaoht, siis karistatakse süüdlast laevajuhti:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 371).

§ 360 (J). Laevateenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) lubatud puhkuse aja möödumisel omavoliliselt teenistusse jäi ilmumata laeva sõidulemineku või sõiduloleku ajal, kui seesugune omavoliline puudumine kestis üle kolme ööpäeva;

2) lahkus omavoliliselt mõjuva põhjuseta laevalt rohkem kui kolmeks ööpäevaks, laeva sõidulemineku või sõiduloleku ajal;

3) mõjuva põhjuseta ei ilmunud laeva ärasõiduks määratud tähtajaks laevale,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune üleastumine saadeti korda mitme isiku kokkuleppel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 372).

18. peatükk.

Süüteod ehitustööde, teede ja liiklemisabinõude kohta käivate määruste vastu.

UNS § 379, 380, 381, 384, 404 ja 405 on välja heidetud, sest et neis ettenähtud tegusid meie oludes karistada ei oleks vaja. (KrS motiivid).

§ 361 (J). Süüdlast selles, et ta ehitas või ümber ehitas hoone või ehituse sellekohase loata, kui luba seadusega nõuti, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 378).

§ 362 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud ehitustööde tegemisel või teede või liikumisabinõude ehitamisel seaduse või

sundmääruse tehnilisi või muid ehituste, teede või liikumisabinõude ehitamise kohta käivaid eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui ei täidetud eeskirju, mis määratud isikliku julgeoleku kaitseks, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga süüdlane on insener, tehnik või tööettevõtja, kes võttis teha ehitustöid suurel viisil, siis karistatakse teda:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud juhtudel — arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni,

käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud juhtudel — arestiga mitte üle kuue kuu.

Peale selle võib kohus süüdiolevale insenerile, tehnikule või suurtööettevõtjale keelata nimetatud töid teha ühest kuni viie aastani ja sarnase üleastumise kordamisel jäädavalt. (UNS § 382).

Tehniku ja tööettevõtjaga kõrvuti on seatud ka insener ning temale samuti kvalifitseeritud karistus määratud selles paragrahvis ettenähtud süüteo eest. (KrS motiivid).

§ 363 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seadusega või sundmäärusega pealepandud kohust kaevude korraspidamise kohta,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni. (UNS § 383).

§ 364 (J). Süüdlast selles, et ta ehitas toru mustuse kõrvalejuhtimiseks jõkke või kanalisse kohas, kus see keelatud seadusega või sundmäärusega, või linna või alevi selleks mittemääratud veetorusse, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 385).

§ 365 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju:

1) põletis- või ehituspuude parvetamise kohta;

2) kalda veoradade korraspidamise ja nende tarvitamise kohta;

3) sildade lahtivõtmise kohta laevade läbilaskmiseks või vee allalaskmise kohta,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane laevasõidu seisaku tekitamises või muus laevade liikumise takistamises. (UNS § 386).

§ 366 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad: laevade ehitamise, varustamise, registreerimise, mõõtmise ja korraspidamise kohta; laevale märkide või nimetuste tähendamise kohta; laevade liikumise kohta veeteedel; laevade laadimise ja lossimise kohta; sadamate korraspidamise ja tarvitamise kohta; sadamas olevate tõstekraanade, aitade ja muude ehituste ning abinõude või sadama piirkonnas asuvate maatükkide tarvitamise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui ülalnimetatud eeskirjade rikkumine oli hädaohtlik isiklikule julgeolekule, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 387).

Võrreldes UNS tekstiga on siin dispositiivossa juurde võetud mõned momendid: „laevade... registreerimise, mõõtmise... kohta; laevale märkide või nimetuste ülestähendamise kohta".

Vene mereseadust (sead. kogu XI k. II j. II raamat) on meie ajal muudetud: 1) Kaubalaevade mõõtmise ja registreerimise seadusega (RT nr. 18 — 1919), 2) Laevakinnistusseadusega (RT nr. 77/78 — 1924) ja 3) Laevade mõõtmise seadusega (RT nr. 85/86 — 1924); esimene neist, praegu veel maksvas osas, muudab ja täiendab vene mereseaduse § 122—148, teine täiendab § 149—154, kolmas astub § 108—121 asemele. Muudetud kujul korraldavad: a) laevade registreerimist — RT nr. 18 — 1919 avaldatud seaduse § 4 ja 9 ja vene mereseaduse § 124, 135 ja 136; b) laevade mõõtmist — RT nr. 85/86 — 1924 avaldatud seaduse § 2, 5 ja 8, samuti ka RT nr. 18 — 1919 seaduse § 15; d) laevade varustamist märkide ja nimetustega vene mereseaduse § 98 ja 98[1], RT nr. 85/86 — 1924 seaduse § 12, 14 ja 18 ja RT nr. 18 — 1919 seaduse § 13. Nende korralduste sanktsioneerimiseks ongi ettetoodud täiendused siia sisse võetud, kuna nad senini osalt sanktsioneerimata olid, osalt aga karistatavad mereseaduse järele. (KrS motiivid).

§ 366[1] (J). Ujuvabinõu omanikku või juhti, kes süüdlane selles, et ta seadusega nõutava eriloata liikus Eesti territoriaalvetes ujuvabinõuga, mille kiirus ületab kaksteist meremiili tunnis ja maht on vähem kui kakskümmend brutto-registertonni, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Ujuvabinõu võetakse ära. (MS § 4).

§ 366[1] on pea sõnasõnalt üle võetud Kiirsõidu-ujuvabinõude liikumise seaduse § 6 (RT 54 — 1930). Välja jäetud on ainult § 6 teisest lõikest „riigi omanduseks tunnustamine", kuna see

niikuinii juba konfiskatsiooni puhul Kriminaalseadustikus ette nähtud (KrS 24 lg. 2). Ka sanktsoon on endine. Asetatud on § 366[1] ainekohaselt eriosa 18. peatükki, mis käsitleb süütegusid ehitustööde, teede ja liiklemisabinõude kohta käivate määruste vastu. (MS motiivid).

§ 367 (J). Süüdlast selles, et ta muutis laevasõiduks kõlbliku jõe sihti omavoliliselt, pani seisma selle jooksu tammiga, või nõrgendas ta jooksu kanali ehitamisega või muul viisil, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 388).

§ 368 (J). Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta läks ära laevalt, laeva valitsemist temale järgneva vanema teenija kätte andmata, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 389).

§ 369 (J). Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta omavoliliselt maha paigutas laeva reisija või teenija mittekokkulepitud kohal, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 390).

§ 370 (J). Lootsi või muud sadama- või rannajuhti, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud laeva juhtimise kohuseid, samuti isikut, kes ei olnud loots ja kes süüdlane selles, et ta võttis enese peale sellekohase loata või silmnähtava tarviduseta nimetatud kohuse, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui juhitav laev jäi kinni madalikule või kivile lootsi või lootsi kohused enese peale võtnud isiku süü pärast, või laevade liikumises tekkis seisak, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 391).

§ 371 (J). Süüdlast seaduses keelatud tuletegemises tuletorni ümbruses ranna piirkonnas, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui selle tagajärjel juhtus laevaõnnetus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 392).

§ 372 (J). Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud laevade kokkupõrkamise ärahoidmise signaalide kohta käivaid eeskirju ajal, kui ta laev töötas meretelegraafi kaabli sissepanemisel või parandamisel, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 393, MS § 3).

§ 372 on muudetud ainult sanktsioon. Endises redaktsioonis oli sanktsioonina arest mitte üle ühe kuu või rahatrahv mitte üle kolmekümne krooni. Siin on tegemist nähtavasti trükiveaga, sest 1925. a. Kriminaalseadustiku kava näeb ette süsteemipärase sanktsiooni — arest mitte üle ühe kuu või rahatrahv mitte üle kümne tuhande marga. Ka Riigikogu komisjoni motiivides ei ole mingisuguseid märkmeid selle sanktsiooni muutmise kohta. Kõige selle tõttu tuli sanktsioonis tekkinud trükiviga parandada ja kolmekümnekroonise rahatrahvi asemel võtta rahatrahv mitte üle saja krooni. (MS motiivid).

§ 373 (J). Süüdlast selles, et ta, jättes tähelepanemata telegraafi kaabli sissepanemist või parandamist toimetava laeva poolt ülespandud signaale, selle laeva juurest ei viinud laeva, kalavõrke või püügiriistu vähemalt ühe meremiili kauguseni või vähemalt veerand meremiili kauguseni paagist, mis tähendas kaabli seisukohta selle sissepanemise või parandamise ajal, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui aga süüdlane ei viinud oma laeva või kalapüügiriistu seatud kauguseni ka pärast sellekohast nõudmist kaabli sissepanemist või parandamist juhtiva isiku poolt, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 394).

§ 374 (J). Süüdlast selles, et ta heitis välja pallasti selleks määratud kohal, kuid rikkudes seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui pallasti keelatud kohal heideti välja, nagu reidil, laeva sõiduteel, sadamas, jões või kanalis, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui aga pallasti väljaheitmise tagajärjel mittelubatud kohal võis tekkida seisak laevade liikumises, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 395).

§ 375 (J). Raudtee ja muude ühendusteede teenistuses olevat isikut, samuti avalikkude sõiduriistade juhti, kontrolöri

või konduktorit, kes süüdlane sõitjatega jämedalt ümberkäimises, karistatakse:

arestiga mitte üle seitsme päeva või rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni. (UNS § 396).

§ 376 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis seatud publiku kohta raudteel, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 397).

§ 377 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) sõitis üle raudtee, läks üle või vedas midagi üle keelatud ajal;

2) politsei või raudteevalitsuse meeldetuletusele vaatamata ei hävitanud või ära ei viinud raudteeliinile pandud takistusi, samuti üldse seadet, mis tehtud rikkudes raudteeliini läheduses tehtavate ehituste ja tööde kohta käivaid seaduse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 398).

§ 378 (J). Raudteeteenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud reisijate- või kraamiveo või raudteepolitsei valve kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 399).

§ 379 (J). Süüdlast selles, et ta võttis raudtee ekspluateerimise või laevasõidu teenistusse isiku, kellel teadvalt ei olnud selleks õigust, või niisugusel ekspluateerimisel andis kohuseid täita isikule, kes teadvalt oli selleks võimetu, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 400).

§ 380 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad linnades uulitsate, platside, sõidu- või kõnniteede, kraavide või neile sildade tegemise kohta;

2) kõnni- või sõiduteid või sildu pidas korratus olekus, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni. (UNS § 401).

§ 381 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju uulitsate korrashoidmise või valgustamise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni. (UNS § 402).

§ 382 (J). Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju koormaveo või karjaajamise kohta kivi- või muudel teedel, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni. (UNS § 403).

§ 383 (J). Süüdlast selles, et ta seadis sisse postivalitsuse loata postiveo või postitalituse kirjade, raha või asjade lubamatuks edasisaatmiseks või kohal kättetoimetamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 406, MS § 3).

§ 383 dispositiivosas on Postivalitsuse soovi kohaselt postiveo kõrvale võetud täiendavalt ka „Postitalitus". MS motiivid).

§ 384 (J). Süüdlast selles, et ta takistas üldtarvitusele määratud teedel sõitmist ja käimist tee sulgumisega, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 407).

§ 385 (J). Süüdlast selles, et ta seadis üles sellekohase loata raadio-saateseade või kasutas säärast raadio-saateseadet, mille kasutamiseks puudub vastav luba, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui loata seati üles või kasutati säärast raadio-saateseadet, mis võimadab ühendust isikutega väljaspool Eesti Vabariigi piire, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Loata ülesseaded või kasutatud raadio-saateseade võetakse ära. (MS § 3).

§ 385 on ümber redigeeritud vastavalt Rahukohtu nuhtlusseaduse § 101[3] uuele redaktsioonile, mis toodud Raadio saate- ja vastuvõtuseadete loata ülesseadmise ja kasutamise kohta käivate karistuseeskirjade muutmise seaduses (RT 17 — 1932). § 101[3] neljas lõige on välja jäetud. See norm karistab postituvide pidamist piiriäärseis kohtades, kus on maksev kaitseseisukord. Sellest aga peaks järeldama, et seesuguse normi algseadus — Kaitseseisukorra seadus (RT 61 — 1930) peaks vastavale keelule aluse andma. Eelnimetatud seadus ei käsitle aga postitu-

vide küsimust üldse. Selle tõttu on sisuliselt ka tühine § 101³, sest ehkki vormiliselt siin tegemist lihtdispositsiooniga, on see sisuliselt blankettdispositsioon viitega Kaitseseisukorra seadusele. (MS motiivid).

§ 385¹ (J). Süüdlast selles, et ta seadis üles sellekohase loata raadio-vastuvõtuseade või vastuvõtuseade pidajana kasutamisloata kasutas raadio-vastuvõtuseadet, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Peale selle nõutakse süüdlaselt sisse raadioringhäälingu pidaja kasuks raadio-vastuvõtuseade kasutamismaks ühe aasta eest. (MS § 4).

§ 385¹ on kodifitseeritud Rahukohtu nuhtlusseaduse § 101⁴ — Raadiosaate- ja vastuvõtuseadete loata ülesseadmise ja kasutamise kohta käivate karistuseeskirjade muutmise seaduse redaktsioonis (RT 17 — 1932), muudatusega lisakaristusosas. § 101⁴ näeb ette raadio-vastuvõtuseade konfiskatsiooni selle süüteo kordamise puhul. Säärane retsidiivi sanktsiooni konstruktsioon ei ole Kriminaalseadustiku süsteemi kohane. Kriminaalseadustiku retsidiivisüsteem on üles ehitatud peakaristuse raskendamisele (vt. KrS § 68 — milline rakendatav ka käesoleval juhul). Sellepärast on § 358¹ konfiskatsioon ära jäetud, selle asemel aga rahatrahv kahekordseks tõstetud. Kui aga arvatakse, et kuidagi ei või konfiskatsiooni kõrvale jätta, siis tuleks see fakultatiivselt siduda ka esmakordse süüteo toimepanemisega. § 385¹ on ainekohaselt paigutatud eriosa 18. peatükki. (MS motiivid).

19. peatükk.

Süüteod perekonnaõiguste vastu.

Välja on heidetud UNS § 413—418, 425 ja 426. UNS § 413, 425 ja 426 sisaldavad vaimulikkude isikute süütegusid abielu sõlmimise ja meetrika raamatute pidamise juures; kuna aga mõlemad tegevused nüüd riiklikeks funktsioonideks on saanud, ei ole vastavaid erinorme vaimulikkude jaoks tarvis; kui nende peale kirjeldatud funktsioonid seadusega pannakse, siis vastutavad nemad kui riigi- või omavalitsusteenijad (vaata motiivid meie § 598 juurde). UNS § 415 ja 417 ettenähtud tegusid ei või meie oludes üldse karistatavaiks lugeda, samuti ei või UNS § 414 ettenähtud tegu karistatavaks lugeda, sest iseenesest ei järgne igakord seal kirjeldatud abielu tühistamine. Liiga noorte isikute abiellu astumine on vaevalt mõeldav, vähe aega enne täisiga abiellu astunute abielu aga jääb harilikult tühistamata abikaasade abielulise täisea kättejõudmise tõttu enne kohtuotsust; sellega oleks siis ka sanktsioon ülearune. UNS § 416 on välja heidetud, kuna komisjon leidis, et seesuguse abielu tühistamine on iseenesest küllaldane sanktsioon. Niisama ei leidnud komisjon võimaliku olevat sisse jätta UNS § 418, leides- et seal kirjeldatud teo küllaldaseks tagajärjeks on abielu lahutamine ja süüdi tunnustamine selles protsessis. (KrS motiivid).

§ 386 (R). Süüdlast selles, et ta abiellus isikuga, kes selleks teadvalt sunnitud oli vägivallaga isiku kallal, tapmise või üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis oli sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui seesugune ähvardus võis kahjusaajas äratada kartust selle teostamise võimaluse kohta, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kuue aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta sundis abillumisele käesolevas paragrahvis tähendatud viisil mõlemaid või ühte abiellujaist. (UNS § 408).

§ 387 (R). Süüdlast selles, et ta abiellus isikuga, kes teadvalt oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud saada aru või juhtida oma tegevust olgu vaimutegevuse haigusliku rikke, meelemõistuseta oleku või kehaveast või haigusest oleneva mõistusliku arenematuse tagajärjel, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 409).

§ 388 (R). Süüdlast selles, et ta abiellus peiu või mõrsja petmise teel, valesti esinedes nende väljavalitud isikuna või varjates asjaolu, mis teeb tühiseks abielu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 410).

§ 389 (R). Süüdlast selles, et ta abiellus teadvalt nii lähedaastmelise sugulasega, kellega suguühendus käesoleva seadustiku järgi loetakse veresegamiseks, karistatakse niisama kui veresegamise eest. (UNS § 411).

Dispositiivosa on kitsendatud, nimelt on välja jäetud keeld hõimlasega abielluda, kooskõlas meie § 481 ja 482 redaktsiooniga. (KrS motiivid).

§ 390 (R). Süüdlast selles, et ta abiellus senise teadvalt olemasoleva abielu peale vaatamata, karistatakse:

abielus olijat —

vangimajaga mitte üle ühe aasta,

abielus mitteolijat —

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 412).

Välja on heidetud tingimus teo karistamatuse kohta vastavate usuliste määruste olemasolul, kuna abielu meie oludes puhtriiklikuks instituudiks on saanud. (KrS motiivid).

§ 391 (J). Süüdlast selles, et ta ei andnud elatist oma emale, seaduslikule isale või alaealisele lapsele, kes tema teades kannatavad puudust, kui tal selleks oli võimalus, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane, kes oma väljaspool abielu sündinud lapsele kolme kuu kestel ei andnud tsiviilkohtu otsusega väljamõistetud elatist, kui tal selleks oli võimalus. (UNS § 419, MS § 3).

Välja on heidetud punktid 2 ja 3, arvesse võttes, et punkt 2 otsarbekohaselt muudetud kujul § 495 (p. 1) ja 439 ette on nähtud, p. 3 on aga meie oludes oma mõtte kaotanud. (KrS motiivid).

§ 391 muutmisega on täiendavalt karistatavaks tunnustatud ka vanemate poolt alaealistele lastele elatise mitteandmine, kui selle andmine neil võimalik on. Endise redaktsiooni järgi oli karistatav ainult laste poolt vanematele elatise mitteandmine. Eeltähendatud täiendus on vajalik selleks, et avaldada survet ka hooletutele vanematele, kes ei hoolitse oma alaealiste laste eest, kui neil selleks võimalusi on. Seda täiendust on nõudnud Haridus-Sotsiaalministeerium ja sihtasutis „Eesti Lastekaitse" põhjendusega, et väga sagedased on juhud, kus vanemad, kes oma teenistusvõimaluste ja varandusliku seisukorra juures võiksid oma alaealisi lapsi ülal pidada, neid maha jätavad hoolekandeasutiste ülal pidada. (MS motiivid).

§ 392 (J). Vanemat, eestkostjat, hooldajat või alaealise eest hoolitsejat, kes süüdlane selles, et ta:

1) käis ümber julmilt alla seitsmeteistkümne aastase isikuga;

2) saatis alla seitsmeteistkümne aastase isiku kerjama või muule kõlblusvastasele tegevusele või andis ta edasi selleks otstarbeks teisele;

3) sundis abielluma alla kahekümne aastase isiku oma vanemliku või eestkostliku võimu kuritarvitusega, kui abielu järgnes,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta võimu alaealise üle. (UNS § 420).

Välja on heidetud p. 1 teine osa, mis eneses sisaldab ideaalkonkurentsi juhtu ja mis üldosa § 60 lahendatud. Peale selle on, vastavalt 30. mai 1933. a. seadusele (RT nr. 74/75 — 1922), muudetud p. 3 täisea määra suhtes. (KrS motiivid).

§ 393 (J). Vanemat, eestkostjat, hooldajat või lapseealise eest hoolitsejat, kes süüdlane selles, et ta saatis tööstusettevõttesse tööle lapseealise, kes veel ei olnud nii vana kui määratud nende tööde jaoks, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 421).

§ 394 (R). Eestkostjat või hooldajat, kes süüdlane selles, et ta sundis oma võimu kuritarvitusega alla kahekümne aastast isikut enesega abielluma, kui abielu järgnes, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 422).

§ 395 (J). Süüdlast selles, et ta tema vastutusliku valve all oleva alla seitsmeteistkümne aastase alaealise või muu isiku, kes seatud korras antud ta valve alla, jättis tarviliku valveta, milleks ta oli kohustatud, kui selle tagajärjel valvealune saatis korda raske kuriteo või kuriteo, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 423).

§ 395[1] (J). Süüdlast selles, et ta seatud korras tema hoole alla antud vaimuhaige jättis tarviliku valveta, milleks ta oli seadusega kohustatud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 395[1] sisaldab Hoolekande seaduse § 174 (RT 120/121 — 1925) vähemate muudatustega. Despositiivosast on, võrreldes § 174, välja jäetud objektide nimetuse hulgast „langetõbine", kuna ka viimane haigus peaks langema vaimuhaiguste alla (langetõbi — funktsionaalne peaaju haigus — vt. märkusi KrS § 272 juurde). Sanktsioonist on välja jäetud arest, kuna see võrdlusel ei vasta teiste sarnaste süütegude sanktsioonidele. § 174 teine lõige on samuti välja jäetud, arvesse võttes, et see osa moodustab puht-tsiviilõigusliku normi, mille koht ei ole Kriminaalseaduses. § 395[1] on ainekohaselt paigutatud 19. peatükki — süüteod perekonnaõiguste vastu, kus ka teised säärased normid olemas (näit. § 395). (MS motiivid).

§ 396 (J). Isikut, kes seadusega kohustatud teatama sünnist või surmast perekonnaseisu ametnikule ja kes süüdlane selle kohuse täitmatajätmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 424).

Dispositiivosa on muudetud vastavalt meie Perekonnaseisu seadusele (RT nr. 139/140 — 1920). (KrS motiivid).

§ 396[1] (J). Isikut, kes seadusega kohustatud teatama hoolealuse lapse surmast või tema juurest lahkumisest või oma elukoha või korteri muutmisest ja kes süüdlane selle kohuse täitmata jätmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Sama karistuse alla langeb isik, kes seadusega kohustatud andma teateid vigaste, pimedate, kurttummade või nõrgamõistuseliste laste kohta nende registreerimiseks ja kes süüdlane selle kohuse täitmata jätmises. (MS § 4).

§ 396[1] kodifitseerib Kriminaalseadustikku Hoolekande seaduse § 168 (RT 120/121 — 1925). Dispositiivosast on välja jäetud teatamise tähtaeg, kuna see algseaduses (§ 61) olemas ja selle kordamine vastavas kriminaalseaduses ülearune. § 168 sanktsioonis toodud arest on välja jäetud (vt. KrS § 396), selle asemel on rahatrahvi veidi suurendatud — kuni 50 kroonini. Asetatud on § 396[1] ainekohaselt eriosa 19. peatükki, perekonnaõiguste vastaste süütegude hulka. (MS motiivid).

20. peatükk.

Rahamärkide, väärtpaberite ja väärtmärkide võltsimine.

§ 397 (R). Süüdlast selles, et ta tegi järele:

1) Eesti Vabariigi metallrahamärgi, olgugi metallist selle proovi väärtuses, mis maksev Vabariigi metallraha kohta, või Eesti Vabariigi kassatähe, vahetustähe või Eesti Panga tähe;

2) Eesti Vabariigi kassaveksli, protsentpaberi, selle kupongi või talongi või Vabariigi muu väärtpaberi,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta.

Kui Vabariigi metallrahamärgi, kassatähe, vahetustähe, pangatähe, kassaveksli, paberi, kupongi või talongi järeletegemine toimus niisugusel viisil, mis ei võimalda järeletehtud märkide tunduvat paljundamist, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui tehti järele välisriigi metallrahamärk, krediitpilet või protsentpaber, selle kupong või talong või riikliku krediitasutuse pilet või riigi muu väärtpaber, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta.

Kui aga:

1) välisriigi metallrahamärgi, pileti, paberi, kupongi või talongi järeletegemine toimus niisugusel viisil, mis ei võimalda järeletehtud märkide tunduvat paljundamist;

2) tehti järele välisriigi mittetäisväärtuslik metallrahamärk (billon), siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 427, MS § 3).

Selle paragrahvi 1. lõige p. 1 ja 2 on võetud UNS nimestiku asemele meie oma nimestik. (KrS motiivid).

§ 397 on ühtlustatud kolmanda lõike sanktsioon esimese lõike sanktsiooniga ja neljanda lõike sanktsioon teise lõike sanktsiooniga. Tähendatud sanktsioonide ühtlustamine on tingitud Rahavõltsimise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni artiklist 5 (RT 60 — 1930), mille järgi ei tohi teha vahet sanktsioonides selle järgi, kas on tegemist oma rahaga või mõne välisriigi rahaga. (MS motiivid).

§ 398 (R). Süüdlast selles, et ta tegi järele Eesti Vabariigi või välisriigi omavalitsuse või erakrediitasutuse pileti või niisuguse seltsi või ühisuse aktsia või obligatsiooni, kes seatud korras õigustatud oli andma välja pileteid, aktsiaid või obligatsioone, või tegi järele muu käivusele lubatud protsent- või väärtpaberi või selle kupongi või talongi, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui järeletegemine sündis niisugusel viisil, mis ei võimalda järeletehtud märkide tunduvat paljundamist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 428).

§ 399 (R). Süüdlast selles, et ta tegi ümber §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi, andes neile kõrgema väärtuse, või kõrvaldas niisuguselt vekslilt, piletilt, paberilt, kupongilt või talongilt maksmise või muu kustutusmärgi, karistatakse niisama kui nende järeletegemise eest. (UNS § 429).

§ 400 (R). Süüdlast selles, et ta saatis käivusse, esitas väljamaksmiseks, andis edasi, võttis vastu, hoidis või vedas sisse välismaalt või laskis tuua sisse käivusse saatmise või väljamaksmiseks esitamise otstarbel teadvalt järele- või ümbertehtud, §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi, karistatakse niisama kui järeletegemise eest.

Kui niisuguse teadvalt järele- või ümbertehtud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi edasiandja nad ise oli võtnud vastu õigete pähe või õigete pähe saanud vastuvõtjalt, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 430).

§ 401 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) valmistas ette §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi järeletegemist;

2) leppis kokku teise või mitme isikuga §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi järele- või ümbertegemiseks või nende edasiandmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alusel. (UNS § 431).

P. 2 ettenähtud kokkuleppe üle vaata motiivid § 76 juurde. (KrS motiivid).

§ 402 (R). Süüdlast selles, et ta muutis Eesti Vabariigi või välisriigi metallrahamärgi proovi või kaalu neilt osa äravõtmisega, sihiga omastada äravõetud osasid seesuguse raha täiskaalulise raha pähe edasiandmise teel, kui seesugune edasiandmine järgnes või kui see tegevus oli süüdlasel äriajamiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane niisuguse metalli ostmises, mis oli saadud teadvalt käesolevas paragrahvis ettenähtud viisil. (UNS § 432).

§ 403 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) võttis ära riigi või omavalitsuse asutuste või teenijate asjatoimetustes hoitavatelt paberitelt, aktidelt või dokumentidelt tempelmargid, millega need paberid, aktid või dokumendid olid tempelmakstud;

2) kõrvaldas või hävitas niisugustelt tempelmarkidelt kustutusmärgid;

3) kõrvaldas või hävitas riigi või omavalitsuse asutuste või teenijate asjatoimetustest võetud tempelpaberile kirjutatud teksti,

kui need teod saadeti korda sihiga neid tempelmarke või -pabereid õigete pähe anda edasi või saata käivusse,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud üleastumised saadeti korda äriajamisena, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 433).

§ 404 (R). Süüdlast selles, et ta tegi järele või tegi ümber väärtust kõrgendavalt Eesti Vabariigi või välisriigi tempelpaberi, margi, panderolli või muu väärtmärgi, mis oli määratud riigi või omavalitsuse lõivu või muu maksu maksmise tõendamiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

Sama karistuse alla langeb süüdlane teadvalt järele- või ümbertehtud väärtmärkide õigete pähe tarvitamises või edasiandmises.

Kui aga süüdlasele järele- või ümbertegemine või järele- või ümbertehtud väärtmärkide edasiandmine oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 434).

§ 405 (R). Süüdlast selles, et ta tarvitas õigete pähe või andis edasi tarvitamatute pähe tempelpaberi, margi, panderolli või muu väärtmärgi, mis määratud riigi või omavalitsuse lõivu või muu maksu maksmise tõendamiseks ja millelt teadvalt olid hävitatud kustutusmärgid, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta hävitas tarvitusel olnud tempelpaberilt, margilt, panderollilt või muult sarnaselt väärtmärgilt kustutusmärgi, sihiga neid õigete pähe anda edasi või saata käivusse, kui nende edasiandmine või käivusse saatmine temale oli äriajamiseks.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdi mõistmise korral käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel. (UNS § 435).

§ 406 (R). Tööriistad ja materjalid, mida tarvitati metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi, talongi või väärtmärgi järele- või ümbertegemiseks, niisama järele- või ümbertehtud metallrahamärgid, tähed, vekslid, piletid, paberid, kupongid, talongid või väärtmärgid võetakse ära.

Peale karistuse määratakse süüdlaselt, kes § 397 esimeses või teises lõikes nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi tegi järele või ümber või andis edasi järele- või ümbertehtuid, tasuraha selles suuruses, mis vastab käivusse saadetud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi nominaalhinnale. (UNS § 436).

21. peatükk.

Dokumentide võltsimine.

Välja on heidetud UNS § 437, 446 ja 447, kui meie oludele mittevastavad. (KrS motiivid).

§ 407 (R). Süüdlast selles, et ta rikkus, peitis, haaras, tegi järele või ümber dokumendi, mis tõendab teise isiku perekonnaseisu, selle isiku perekonnaseisu varjamise või muutmise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 438).

§ 408 (R). Süüdlast selles, et ta perekonnaseisu dokumenti, mis teadvalt tema päralt ei olnud, tarvitas selleks, et omastada võõrast perekonnaseisu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 439).

§ 409 (R). Süüdlast selles, et ta dokumendi, mis võib tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutumist või kustumist, tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 440).

§ 410 (R). Süüdlast selles, et ta riigi või omavalitsuse asutuse või teenija poolt nende toimingu, määruse või korralduse tõendamiseks väljaantud dokumendi tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 441).

§ 411 (J). Süüdlast selles, et ta isikutunnistuse või peatus-, sõidu- või puhkeloa või hobusepassi tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, kui tarvitati või edasi anti dokumenti õige pähe, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui:

1) neis dokumentides tehti ümber ainult tähtaeg või viibimiskoht;

2) sarnast dokumenti ei tarvitatud õige pähe ega ei antud edasi,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

(R). Kui aga käesolevas paragrahvis nimetatud dokumentide järele- või ümbertegemine süüdlasele oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 442).

Isikutunnistuse, sõidu- ja puhkelubade juurde on lisatud veel peatusload, mis meil tarvitusel ja millede järeletegemine jne. samuti karistatav peaks olema. (KrS motiivid).

§ 412 (J). Süüdlast selles, et ta tegi järele või ümber õige pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks:

1) tervise, elukombe või vaesuse tunnistuse;

2) tunnistuse avaliku maksu, lõivu või muu maksu kergenduse saamise või neist vabastamise kohta, või riikliku või omavalitsusliku abi saamise kohta;

3) asja, mis võib tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutumist või kustumist;

4) seadusega või sundmäärusega seatud plekktähe, žetooni või muu märgi, mis tõendab lõivu või muu maksu tasumist, sellekohase võimu poolt loa saamiseks tarvismineva teo kordasaatmist või sarnase loa saamist;

5) teenistuslepingu lehe või raamatu;

6) dokumendid, mida tarvitatakse teatiseks või paberite sissetulemise või liikumise tõendamiseks või asjaajamise vormide ja viiside täitmiseks;

7) tunnistuse, pileti või märgi, mis tõendavad õigust pidada jahti, toimetada kala- või muud sarnast püüki, korjata seeni või kasutada muul viisil varandust;

8) tunnistuse, pileti või märgi, mis tõendavad õigust sõita raudteel või muudel teedel või minna näitustele või ruumidesse, kus sisseminek lubatud eriliste tunnistustega, piletitega või märkidega;

9) riigivalitsuse poolt lubatud loterii pileti,

kui sarnaseid dokumente tarvitati või anti edasi õigete pähe, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui:

1) sarnase dokumendiga tõendatav asjaolu vastab tõele;

2) sarnast dokumenti ei tarvitatud õige pähe ega ei antud edasi,

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

(R). Kui aga käesolevas paragrahvis nimetatud dokumentide järele- või ümbertegemine süüdlasele oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 443).

§ 413 (R). Arsti, kes ei seisa riigi või omavalitsuse teenistuses ja süüdlane teadvalt valetunnistuse väljaandmises tervisliku seisukorra kohta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 444).

§ 414 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) sellekohase võimu ees teadvalt valesti tõendas asjaolu, mida peab kantama sisse perekonnaseisu, või notariaal- või kinnistusaktidesse, või kinnistusraamatusse, kui selle tõenduse põhjal tehti või tõestati sarnane akt, või kanti sissekirjutus raamatusse;

2) tunnistajana oma allkirjaga kinnitas dokumendi, mis seaduse põhjal nõuab sarnast kinnitust ja kui see dokument või kinnitus teadvalt valesti kirjeldas seda asjaolu, mille kohta käis kinnitus;

3) seaduse põhjal peetavates kaubaraamatutes või neist väljakirjutatud kaubaarvetes teadvalt valesti kirjeldas nende raamatute läbi tõendatavat asjaolu, kui nimetatud raamatud või arved esitati sellekohasele asutusele tähendatud asjaolu tõendamiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 455).

§ 414¹ (R). Süüdlast selles, et ta kihutas riigi- või omavalitsusteenijat koostama dokumendi, milles teadvalt ebaõigelt kirjeldati selle dokumendiga tõendavat asjaolu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (MS § 4).

§ 414¹ on uus norm, mis Kriminaalseadustikku võetud järgmistel kaalutlustel. Ei ole kahtlust, et Kriminaalseadustik lubab süütegude puhul, millistes ette nähtud erisubjekt, karistada kihutajaid ja kaasaaitajaid ainult sel juhul, kui need oma iseloomu tõttu võiksid ka seesuguse süüteo subjektiks olla. Tege-

lik elu, meie oludes, on aga välja kutsunud kriminaalpoliitilise nõude, mille järgi tuleb karistada ka eraisikuid juhul, kui need kihutavad ametnikke ametialasele võltsimisele (eeskätt nn. intellektuaalsele võltsimisele). Et Kriminaalseadustiku üldosalised normid ei luba seesugusele juhule rakendada üldõpetust, tuli Kriminaalseadustikku sisse võtta vastav erinorm. § 414[1] teokoosseis ja sanktsioon on võetud vastava ametialase süüteo teokoosseisust ja sellele vastavast sanktsioonist (KrS § 628). Võiks vahest kaalumisele tulla, kas § 414[1] toodud sanktsioon ei osutu liiga raskeks, kui arvesse võtta, et § 628 on sanktsiooni määramisel arvesse võetud ka subjekti eriomadus (ametnik). § 414[1] on paigutatud ainekohaselt 21. peatükki — dokumendivõltsimiste hulka. (MS motiivid).

§ 415 (R—J). Süüdlast selles, et ta teadvalt järele- või ümbertehtud või vale tõendust sisaldavat dokumenti tarvitas või andis edasi õige pähe, karistatakse niisama kui sarnase dokumendi järele- või ümbertegemise või kokkuseadmise eest. (UNS § 448).

Välja heideti sõnad „kui selle teo eest erivastutust ei ole määratud" kui ülearused § 60 tõttu. (KrS motiivid).

§ 416 (R). Süüdlast Eesti Vabariigi suure riigipitsati järeletegemises õige pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane teadvalt järeletehtud Eesti Vabariigi suure riigipitsati tarvitamises ükspuhas missuguse sihiga. (UNS § 449).

§ 417 (J). Süüdlast selles, et ta õigete pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, tegi järele pitsati või muu abinõu templi või muu tõendusmärgi pealepanemiseks riigi või omavalitsuse asutuse või teenija nimel, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 450).

§ 418 (J). Süüdlast selles, et ta tegi järele võõra vapi- või nimepitsati, või muu abinõu pitsatit asendava märgi pealepanemiseks, kui see järeletegemine sündis pitsati või abinõu tarvitamise sihiga õigete pähe, või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, ja sihiga teha kahju eraisiku või eraasutuse varanduslikkudele huvidele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme kuu. (UNS § 451).

§ 419 (J). Süüdlast selles, et ta tarvitas tõendusmärgi pealepanemiseks:

1) teadvalt järeletehtud pitsatit või muud abinõu, mis oli määratud templi või muu tõendusmärgi pealepanemiseks riigi või omavalitsuse asutuse või teenija nimel;
2) teadvalt järeletehtud võõrast vapi- või nimepitsatit või muud abinõu pitsatit asendava märgi pealepanemiseks;
3) õiget pitsatit või muud käesoleva paragrahvi p.p. 1 või 2 nimetatud abinõu, teades, et tal ei olnud selleks õigust, või vastu selle isiku tahtmist, kelle nimel pandi peale tõendusmärk,
karistatakse:
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
(R—J). Kui sarnast pitsatit või abinõu tarvitati dokumendi tõestamiseks, siis karistatakse süüdlast niisama kui dokumendi võltsimise eest. (UNS § 452).

22. peatükk.

Surmamine.

§ 420 (R). Süüdlast tapmises karistatakse:
sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 453).

§ 421 (R). Süüdlast selles, et ta tappis:
1) oma ema või seadusliku isa;
2) Eesti Vabariigi Riigivanema;
3) välisriigi riigipea;
4) salgaga;
5) viie aasta jooksul pärast karistuse ärakandmist tapmise eest, mis ette nähtud §§ 420—422,
karistatakse:
surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga. (UNS § 454—456).

§ 422 (R). Süüdlast selles, et ta tappis:
1) oma üleneva või alaneva sugulase, abikaasa, venna või õe;
2) riigi või omavalitsuse teenija tema teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;
3) kaitseväe vahtkonna tunnimehe;
4) viisil, mis kardetav paljude inimeste elule;
5) viisil, mis eriti piinav tapetule;
6) mürgitamisega;
7) varitsedes;

8) omakasu sihiga;
9) teise raske kuriteo kordasaatmise hõlbustamiseks,
karistatakse:
tähtajata sunnitööga. (UNS § 455).

§ 421 ja 422 on ühendatud UNS § 454, 455 ja 456. Arvesse võttes välisriikide varemat kui ka nüüdset seaduseandlust käesolevate normide alal, samuti ka meie oludes paratamatuks saanud süütegude võrdleva raskuse ümberhindamist, leidis komisjon tarviliku olevat käesolevas peatükis ettetulevate raskemate juhtude juures sanktsioone kõvendada. Kuid teisest küljest ei või komisjon tähendamata jätta, et tema arvates need süüteod huupi surmanuhtluse alla kuuluda ei või, sest karistuse iseloomu ja raskuse määrab lõpuks ikkagi igal üksikul juhul süütegija iseloom. Et nüüd aga kohtutele võimalust jätta ka normaaljuhtudel (s. o. ilma § 53 tarvitamata) surmanuhtlust mitte tarvitada, on surmanuhtluse kõrvale sanktsiooniks pandud ka tähtajata sunnitöö. Selle tõttu on karistuse amplituud küllalt suur ja võimaldab, komisjoni arvates, igal üksikul juhul kõige otstarbekohasema karistuse tarvitamist. § 421 on ette nähtud need raskemad tapmise juhud, mis surmanuhtlusega sanktsioneeritud. Dispositiivosa aluseks võeti UNS § 454 ja juurde lisati UNS § 455 p. 6 ja 7 ning 456. Omalt poolt leidis komisjon tarviliku olevat siia paragrahvi asetada Eesti Vabariigi Riigivanema tapmise juhul. Meie olud, võrreldes vene omadega, on riigipea julgeoleku suhtes muutunud, kuid siiski leidis komisjon tarviliku olevat Riigivanema elu erilise kaitsega kindlustada. Sellega moodustavad need 5 juhtu meie § 421 erilise raske sanktsiooniga. Suurem osa UNS § 455 ettenähtud juhte on paigutatud meie § 422 alla; välja jäeti p. 2 ja 5, milledest esimene on kvalifitseeritud juht usulise süüteo iseloomuga ja teine — juht, milles tahetakse sanktsioneerida ühiskonna patriarhaalset korda. Mõlemad juhud ei võiks meie oludes kvalifitseeritavad olla, vaid peavad üldkorras karistamisele kuuluma. Välja jäänud on samuti UNS § 455 p. 4 — 1. osa, mis ilma pikemate seletusteta, arusaadavalt, meie oludes oma mõtte on kaotanud. (KrS motiivid).

§ 423 (R). Süüdlast selles, et ta valmistas ette §§ 420—422 ettenähtud tapmist või et ta leppis kokku teise või mitme isikuga seesuguse tapmise kordasaatmiseks, karistatakse:
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Kui tapmise kordasaatmiseks oli seatud valmis lõhkeaine või lõhkeabinõu, siis karistatakse süüdlast:
vangimajaga mitte üle kuue aasta.
(UNS § 457).

Muudetud on 1. lõike dispositsiooni (kokkuleppimine pro osavõtmine ühingust) vastavalt üldosa § 52. (KrS motiivid).

§ 424 (R). Süüdlast tapmises, mis kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, karistatakse:
sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui sarnase hingelise ärevuse kahjusaaja kutsus välja seadusvastase vägivallaga isiku kallal või raske teotamisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 458).

§ 425 (R). Süüdlast tapmises, mis saadeti korda hädakaitse piiridest üleastumisel, kui see tapmine ei järgnenud kaitseks elu kallale kippumise või vägistamise vastu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 459).

§ 426 (R). Süüdlast tapmises, mis saadeti korda tapetu tungival palvel ja halastuse pärast tema vastu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 460).

§ 427 (R). Ema, kes süüdlane väljaspool abielu sünnitatud lapse tapmises ta sünnitamise ajal, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 461).

§ 428 (R). Süüdlast vahendi kättetoimetamises enesetapmiseks, kui selle tagajärjeks oli enesetapmine, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 462).

§ 429 (R). Süüdlast selles, et ta avatles enesetapmisele isikut alla kahekümne aastases vanuses, või isikut, kes teadvalt oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud aru saada või oma tegevust juhtida, või et ta sarnase isiku enesetapmisel aitas kaasa nõuga või juhatusega, vahendi kättetoimetamisega või takistuse kõrvaldamisega, kui selle tagajärjeks oli enesetapmine või selle katse, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (UNS § 463).

Alaeasuse ülemmäära on muudetud (20 a. pro 21 a.) vastavalt 30 mail 1922. a. seadusele (RT 1922 nr. 74/75). KrS motiivid).

§ 430 (R). Süüdlast surma ettevaatamatus tekitamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui surma tekitamine oli selle tagajärjeks, et süüdlane tähelepanemata jättis seaduse või sundmääruse eeskirjad, mis

antud tema tegevusala kohta isikliku julgeoleku kaitseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Peale selle võib kohus süüdlasele keelata tegutsemise sellel tegevusalal, kus ta tekitas surma, kuuest kuust kuni kolme aastani ja otsuse avalikult välja kuulutada. (UNS § 464).

23. peatükk.

Kehavigastamine ja vägivald isiku kallal.

Välja on heidetud sellest peatükist UNS § 480, kuna vallavanem kuulub riigi- ja omavalitsusteenija mõiste alla ja ta vastavate paragrahvide kaudu umbes sama suurte sanktsioonide kaitse all seisab. (KrS motiivid).

§ 431 (R). Süüdlast selles, et ta tekitas: elukardetava tervisrikke; vaimuhaiguse; nägemise, kuulmise, keele, käe, jala või sugutus- või sigitusvõime kaotuse; näo parandamata inetuks tegeva rikke, karistatakse selle üliraske kehavigastuse eest:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui sarnase kehavigastuse tagajärjeks oli surm, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kümne aasta. (UNS § 467).

§ 432 (R). Süüdlast selles, et ta tekitas tervisrikke, mis elule mitte kardetav, aga jäädav või mis küll ajutine, kuid katkestas keha organi tegevust, karistatakse selle raske kehavigastuse eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 468).

UNS § 468 — 2. lõige on välja heidetud, kuna meie karistuste redeli järele selle ja esimese lõike sanktsioonide vahel vahet ei saa näidata. (KrS motiivid).

§ 433 (J). Süüdlast selles, et ta tekitas muid tervisrikkeid peale nende, mis §§ 431 või 432 nimetatud, karistatakse selle kerge kehavigastuse eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

(R). Kui selle tagajärjeks oli üliraske kehavigastus või surm või kui tegu saadeti korda teadvalt raskejalgse naisisiku kallal ja selle tagajärjeks oli enneaegne sünnitamine ja ihuvilja surm, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 469).

§ 434. Süüdlast kehavigastuse tekitamises, mis kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, karistatakse:

(R). kui vigastus oli üliraske —
vangimajaga mitte üle kuue aasta,
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle kolme aasta,
(J). kui vigastus oli kerge —
vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui kahjusaaja kutsus välja sarnase hingelise ärevuse seadusvastase vägivallaga isiku kallal või raske teotamisega, siis karistatakse süüdlast:

(R). kui vigastus oli üliraske —
vangimajaga mitte üle kolme aasta,
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle ühe aasta,
(J). kui vigastus oli kerge —
arestiga mitte üle kuue kuu.
Katse on karistatav. (UNS § 470).

§ 435 (R). Süüdlast kehavigastuse tekitamises:

1) oma emale, seaduslikule isale või muule ülenevale sugulasele;
2) Eesti Vabariigi Riigivanemale;
3) välisriigi riigipeale;
4) riigi või omavalitsuse teenijale ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;
5) kaitseväe vahtkonna tunnimehele;
6) viisil, mis eriti piinav kahjusaajale,
karistatakse:
kui vigastus oli üliraske —
sunnitööga mitte üle kümne aasta,
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle kuue aasta,
kui vigastus oli kerge —
vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui seesugune kehavigastus kavatseti ja saadeti korda suure hingelise ärevuse mõjul, siis karistatakse süüdlast:

kui vigastus oli üliraske —
sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või
vangimajaga mitte üle kuue aasta,
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle kolme aasta,

kui vigastus oli kerge —
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Katse on karistatav. (UNS § 471, 472).

On täiendatud uute punktidega 2 ja 3; esimene kaitseb Riigivanemat, olgugi ka mitte teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast, teine samal alusel välisriigi riigipead; selle tõttu langeb välja UNS § 472. (KrS motiivid).

§ 436 (R). Süüdlast üliraske või raske kehavigastuse tahtlikus tekitamises hädakaitse piiridest üleastumisel, kui see vigastus ei järgnenud kaitseks elukallalekippumise või vägistamise vastu, karistatakse:
arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 473).

§ 437 (J). Süüdlast kehavigastuse ettevaatamatus tekitamises karistatakse:
kui vigastus oli üliraske või raske —
arestiga mitte üle kuue kuu,
kui vigastus oli kerge —
arestiga mitte üle ühe nädala või rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.
Kui sarnane vigastus oli selle tagajärjeks, et süüdlane jättis tähelepanemata seaduse või sundmääruse eeskirjad, mis antud tema tegevusala kohta isikliku julgeoleku kaitseks, siis karistatakse teda:
kui vigastus oli üliraske või raske —
vangimajaga mitte üle kuue kuu,
kui vigastus oli kerge —
arestiga mitte üle kuue kuu.
Peale selle võib kohus süüdlasele keelata tegutsemise sellel tegevusalal, kus ta tekitas kehavigastuse, kuuest kuust kuni kahe aastani ja otsuse avalikult välja kuulutada. (UNS § 474).

§ 438 (J). Süüdlast tahtlikus löömises või muus vägivallateos, mis rikkus kehapuutumatust, karistatakse selle vägivalla eest isiku kallal:
arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 475).

§ 439 (R). Süüdlast § 438 ettenähtud vägivallas isiku kallal § 435 nimetatud isikute vastu, karistatakse:
vangimajaga mitte üle kolme aasta.
Kui sarnane vägivald isiku kallal kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, siis karistatakse süüdlast:
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Katse on karistatav. (UNS § 476).

§ 440. Süüdlast § 438 ettenähtud vägivallas isiku kallal võidakse karistusest vabastada:

1) kui kahjusaaja kutsus välja vägivalla isiku kallal ühe-väärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või ühe-väärilise või raskema teotamisega;

2) kui kahjusaaja tasus temale ühe-väärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või ühe-väärilise või raskema teota-misega.

Need eeskirjad jäävad tarvitamata, kui vägivald isiku kallal saadeti korda riigi või omavalitsuse teenija vastu ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast. (UNS § 477).

Teise lõike tekstis on ette nähtud ainult riigi- või omavalitsus-teenija, kuna politsei või muu vaht käib selle mõiste alla. (K r S m o t i i v i d).

§ 441 (R). Süüdlast § 438 ettenähtud vägivallas isiku kallal välisriigi saadiku või voliniku vastu karistatakse:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e ü h e a a s t a.

Sama karistuse alla langeb süüdlane käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud vägivallas isiku kallal muu diplo-maatliku agendi vastu, kui sarnane vägivald saadeti korda tahtmisega avaldada ta riigi valitsusele lugupidamatust. (UNS § 478).

§ 442 (J). Laeva teenijat või reisijat, kes süüdlane kerge kehavigastuse tekitamises laevajuhile, karistatakse:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e ü h e a a s t a.

Kui aga sarnane teenija või reisija saatis korda isiku kal-lal vägivalla, mis ette nähtud § 438, siis karistatakse teda:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e k u u e k u u.

Kui käesoleva paragrahvi esimeses või teises lõikes nimeta-tud süütegu kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, siis karistatakse süüdlast:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e k o l m e k u u. (UNS § 479).

Välja on heidetud viimane lõige, kuna vangivaht käib riigiteenija mõiste alla ja komisjon õigeks ei lugenud teda vangi vastu nõrgemalt kaitsta kui teisi riigi- või omavalitsusteenijaid. (K r S m o t i i v i d).

24. p e a t ü k k.

Kahevõitlus.

§ 443 (R). Süüdlast kahevõitluses karistatakse:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e ü h e a a s t a.

Kui kahevõitlusele kutsuja ning väljakutse vastuvõtja ilmusid määratud kohta või juba paljastasid võitlusriistad või endid valmis seadsid võitluseks, kahevõitlus aga teostamata jäi asjaolude pärast, mis ei olenenud nende tahtmisest, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle ühe kuu. (UNS § 481).

§ 444 (R). Kahevõitluses süüdlast, kes tekitas vastasele üliraske kehavigastuse või võttis ta elu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle nelja aasta.

Kui sealjuures oli kokku lepitud võidelda kuni surmasaamiseni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 482).

§ 445 (R). Sekundanti, kes süüdlane selles, et ta laskis sündida kahevõitluse teades, et oli kokku lepitud võidelda kuni surmasaamiseni, samuti isikut, kes sarnase tingimuse üle kokkuleppimises teadvalt aitas kaasa, kui seesugusel kahevõitlusel tekitati üliraske kehavigastus või surm, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 483).

§ 446 (R). Süüdlast kahevõitluses sekundantideta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sarnasel kahevõitlusel tekitati üliraske kehavigastus või surm, siis karistatakse nende tekitajat:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 484).

§ 447 (R). Süüdlast selles, et ta kutsus kahevõitlusele ametniku ta ametikohuste täitmise pärast, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu.

Kui sarnane väljakutse tehti ülemale riigi või omavalitsuse teenistuses, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 485).

§ 448 (R). Süüdlast selles, et ta teadvalt kaldus kõrvale kahevõitlusel vastase kahjuks kahevõitluse tingimustest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui sealjuures süüdlane tekitas vastasele üliraske kehavigastuse või ta surmas, siis karistatakse teda kas üliraske kehavigastuse või tapmise eest.

Samade karistuste alla ning samal alusel langevad: kahevõitluse tingimustest vastase kahjuks kõrvalekaldumisele kihutaja; sekundant, kes sarnase kõrvalekaldumise laskis sündida teadvalt, ja isik, kes teadvalt aitas kaasa selle juures. (UNS § 486).

§ 449 (R). Kahevõitluseks kutsumisele, väljakutse vastuvõtmisele või kahevõitluse uuendamisele kihutajat, kui kahevõitlus teostati, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Karistuse alla ei lange:

1) isikud, kes andsid edasi väljakutse;

2) sekundandid ja isikud, kes kahevõitlusel aitasid kaasa, välja arvatud paragrahvides 445 või 448 nimetatud juhud;

3) kahevõitlusel arstiabi andvad arstid. (UNS § 487).

§ 450 (R). Süüdlast vastasega kokkuleppimises selle üle, et nende seast ühe enesetapmine oleneks loosimisest või muust kokkulepitud juhtumusest, kui seesuguse kokkuleppe tagajärjeks oli enesetapmine, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Oli seesuguse kokkuleppe tagajärjeks ainult enesetapmise katse, kuna enesetapmine jäi teostamata kokkuleppijate tahtmisest olenemata asjaolude tõttu, siis karistatakse kokkuleppimises süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ning samal alusel langeb seesugusele kokkuleppele kihutaja, samuti selle sõlmimisel kaasaitaja. (UNS § 488).

25. peatükk.

Hädaohtu jätmine.

Käesolev peatükk vastab UNS 25. peatükile. Muutusena tuleks märkida ainult § 450 esimese lõike sanktsiooni kõvendamist, mille tõttu selle paragrahvi teine lõige välja kukkus. (KrS motiivid).

§ 451 (R). Kes seaduse, oma peale võetud kohustuse või perekondliku vahekorra põhjal kohustatud hoolt kandma niisuguse isiku eest, kes oma lapseea, rauganõtruse, kehavea, haiguse, meelemõistusetuse või muu abitu oleku pärast ei suuda enese eest hoolitseda või end kaitsta, ja süüdlane selle

isiku abita jätmises tingimustel, kus abitu elu oli teadvalt hädaohus, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui abitajäetud isik, kes ei suuda enese eest hoolitseda või end kaitsta, süüdlase poolt oli asetatud tingimustesse, kus abitu elu oli teadvalt hädaohus, siis karistatakse süüdlast, kuigi abitu ei seisnud ta hoole all,

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 489).

§ 452 (J). Kes seaduse, oma peale võetud kohustuse või perekondliku vahekorra põhjal kohustatud hoolt kandma niisuguse isiku eest, kes oma lapseea, rauganõtruse, kehavea, haiguse, meelemõistusetuse või muu abitu oleku pärast ei suuda enese eest hoolitseda või end kaitsta, ja süüdlane selle isiku tahtlikult abita jätmises tingimustel, kus ta elu ei olnud hädaohus ja tõenäoline oli, et teised inimesed ta leiavad, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 490).

§ 453 (J). Süüdlast selles, et ta, olles teise isiku elu hädaohusoleku tunnistajaks, sellest hädaohust ei teatanud vastavale võimule või ei andnud või ei muretsenud abi, mida ta oleks võinud anda või muretseda tõsise kartuseta enese või teiste pärast, kui selle tagajärjeks oli abitarvitaja surm või üliraske kehavigastus, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 491).

§ 454 (R). Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta jättis maha omavoliliselt või pettes laeva teenija või reisija tingimustel, kus mahajäetu elu oli teadvalt hädaohus, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb ka voorimees või teejuht, kes süüdlane selles, et ta jättis maha omavoliliselt või pettes reisija või teekäija tingimustel, kus mahajäetu elu oli teadvalt hädaohus. (UNS § 492).

§ 455 (J). Lootsi või muud sadama- või rannajuhti, kes süüdlane selles, et ta ei andnud abi laevale, kes signaaliga otsis abi või teadvalt oli hädaohus, kui tal oli võimalus anda sarnast abi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui sarnane abita jätmine sündis laevajuhi poolt, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta laevajuhiks, lootsiks või sadama- või rannajuhiks olemise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 493).

§ 456 (J). Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad merehätta sattunud laevale abiandmise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui nende eeskirjade täitmatajätmine ähvardas isiklikku julgeolekut, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 494).

§ 457 (R). Laeva-, õhulaeva-, raudteerongi- või veduri-juhti, kes süüdlane selles, et ta ei võtnud hädaohu ajal tarvitusele vastavaid abinõusid laeva, õhulaeva, rongi või veduri, või laeval, õhulaeval, rongil või veduril reisija või teenija päästmiseks, või et ta laevalt, õhulaevalt, rongilt või vedurilt lahkus enne kui sealsamas viibivad teised isikud seda tegid, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta laeva-, õhulaeva-, raudteerongi- või vedurijuhiks olemise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 495).

§ 458 (J). Laevateenijat, kes süüdlane teenistuskohuste rikkumises laeva ähvardava hädaohu ajal, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 496).

§ 459 (J). Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad abiandmise kohta haigele või meelemõistusetus olekus olijale, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 497).

26. peatükk.

Süüteod isikuvabaduse vastu.

§ 460 (R). Süüdlast isikuvabaduse võtmises kinnipidamise või kinnihoidmise teel, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sarnane isikuvabaduse võtmine kestis üle ühe nädala, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 498).

§ 461 (R). Süüdlast isikuvabaduse võtmises kinnipidamise või kinnihoidmise teel:

1) emalt, seaduslikult isalt või muult ülenevalt sugulaselt;

2) riigi või omavalitsuse teenijalt, ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;

3) kaitseväe vahtkonna tunnimehelt;

4) viisil, mis oli hädaohtlik isiku elule, kellelt vabadus võeti, või mis temale sünnitas piina,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sarnane isikuvabaduse võtmine kestis üle ühe nädala, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 499).

Muudetud on p. 3 sisu, välja heites selle esimese osa, mis meie oludes oma mõiste kaotanud. (KrS motiivid).

§ 462 (R). Süüdlast isikuvabaduse võtmises kinnipidamise või kinnihoidmise teel:

1) vaimuhaigete haigemajas — teadvalt mitte vaimuhaigelt isikult;

2) pordumajas — naisisikult,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sarnane isikuvabaduse võtmine kestis üle ühe nädala, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 500).

Komisjon leidis tarvilikuks p. 2 kaitse alla viia kõik naisisikud, olenemata sellest, kas nemad sugukõlvatusega äri ajavad või mitte. Selle normi vajadust on sellekohases erikirjanduses korduvalt toonitatud. (KrS motiivid).

§ 463 (R). Süüdlast:

1) orjaks müümises või andmises;

2) neegritega kauplemises;

3) otsekoheses või muus osavõtmises sarnasest kauplemisest või laeva kordaseadmises või sõjariistu panemises sarnaseks kauplemiseks,

karistatakse:
käesoleva paragrahvi p. p. 1 või 2 ettenähtud juhtudel — sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,
käesoleva paragrahvi p. 3 ettenähtud juhtudel — vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Laev, mida tarvitati sarnaseks seadusvastaseks kauplemiseks või mis selleks otstarbeks oli seatud korda või pandud sõjariistu, võetakse ära. (UNS § 501).

§ 464 (R). Süüdlast:
1) alla neljateistkümne aastase võõra lapse riisumises või peitmises;
2) alla neljateistkümne aastase lapse ümbervahetamises,
karistatakse:
vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui laps riisuti, peideti või vahetati ümber kerjamise või muu kõlblusvastase tegevuse otstarbel, omakasu tõukel või sihiga võtta lapselt ta perekonnaseisu õigusi, siis karistatakse süüdlast:
vangimajaga mitte üle kuue aasta.
Katse on karistatav. (UNS § 502).

§ 465 (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult ei andnud tagasi omavoliliselt võetud või kinnipeetud last, kes alla neljateistkümne aasta vana, lapse vanemate või neid asendava isiku seadusliku nõudmise peale vaatamata, kui seesugune mittetagasiandmine või kinnipidamine ei sündinud halastuse pärast lapse vastu, karistatakse:
arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 503).

§ 466 (J). Süüdlast selles, et ta ei teatanud kahe nädala jooksul kohalikule politseile, vanematele või neid asendavale isikule oma juurde jäetud heitlapsest või eksinud lapsest, kes alla neljateistkümne aasta vana, karistatakse:
rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 504).

§ 467 (R). Süüdlast:
1) neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase alaealise naisisiku riisumises ta nõusolekuta, või olgugi ta nõusolekul, kuid ta süütuse kurjasti tarvitamisega;
2) kuueteistkümne aastaseks saanud naisisiku riisumises ta nõusolekuta,

kui riisumine sündis sugukõlvatuse sihiga,
karistatakse:
käesoleva paragrahvi p. 1 ettenähtud juhtudel —
vangimajaga mitte üle kuue aasta,
käesoleva paragrahvi p. 2 ettenähtud juhtudel —
vangimajaga mtte üle kolme aasta.

Viimase karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta riisus neljateistkümne kuni kahekümne aastase naisisiku ta nõusolekuta, sihiga selle juhtumuse avalikuks tegemisega rikkuda naisisiku au.

Katse on karistatav. (UNS § 505).

21-aastase vanuse asemele võetud 20-aastane täiseasus, vastavalt 1922. a. seadusele (RT 1922. a. nr. 74/75). (KrS motiivid).

§ 468 (R). Süüdlast vallalise naisisiku riisumises abiellumise otstarbel ta nõusolekuta, karistatakse:
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Katse on karistatav. (UNS § 506).

§ 469 (J). Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega või vanemliku, eestkostliku, või muu võimu kuritarvitusega sundis teist isikut midagi täitma või sündida laskma, mis rikkus sunnitava õigust või kohust, või loobuma õiguse teostamisest või kohuse täitmisest, karistatakse:
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Katse on karistatav.

Kui sundijal oli küllalt põhjust eeldada, et ta teostab sundimisega oma õigust, siis karistatakse teda:
arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 507).

§ 470 (J). Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, võimu kuritarvitusega või majandusliku rippuvuse kaudu kallutas täisealist kodanikku oma rahvust või seaduses ettenähtud korral oma laste rahvust määrama või määramata jätma oma tõeliku tahtmise vastu, karistatakse:
vangimajaga mitte üle kuue kuu.
Katse on karistatav.

Riigikogu poolt KrS võetud uus norm Põhiseaduse § 20 kindlustatud rahvuse määramise vabaduse kaitseks.

§ 471 (R). Süüdlast selles, et ta katsus sundida teist isikut vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega või vanemliku, eestkostliku või muu võimu kuritarvitusega rasket kuritegu või kuritegu saatma korda, karistatakse:

kui sundis saatma korda rasket kuritegu —

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

kui sundis saatma korda kuritegu —

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sarnase sundimise tagajärjeks oli raske kuriteo või kuriteo kordasaatmine või nende karistatav katse, siis karistatakse süüdlast:

kui sundis saatma korda rasket kuritegu —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

kui sundis saatma korda kuritegu —

vangimajaga mitte üle kahe aasta. (UNS § 508).

2. lõikest on välja jäetud lause „ja kui sundija kordasaadetud süüteo osalisena raskema karistuse alla ei lange", kuna see lahendatakse üldosa § 60 järele. (KrS motiivid).

§ 472 (J). Süüdlast selles, et ta töölisi sundis vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega § 356 ettenähtud streiki toime panema, kaasa või edasi streikima, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 509).

2. lõige on välja jäetud, kuna komisjon leidis ülearuse olevat üht osalist käesolevas süüteos erikaristuse alla heita, leppides karistusega, mille alla tema langeb § 51 järele. (KrS motiivid).

§ 473 (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult ähvardas surmata ähvardatavat isikut või ta perekonnaliiget, võtta neilt vabadust, toime panna vägivaldselt isiku kallale kippumist nende vastu, või hävitada nende varandust süütamise, plahvatuse või uputuse teel, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui nimetatud ähvardus tehti kirjalikult või sihiti:

1) ema, seadusliku isa või muu üleneva sugulase vastu;

2) riigi või omavalitsuse teenija vastu ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast,

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 510).

Välja on jäetud UNS § 510 p. 2, kui juhtum, mis usulise süüteo iseloomu kannab ja meie oludes erikvalifikatsiooni alla ei peaks kuuluma. (KrS motiivid).

§ 474 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) tahtlikult ei lahkunud võõrast elutsetavast hoonest või muust ruumist, peremehe või teda asendava isiku nõudmisele vaatamata;

2) tahtlikult viibis võõras elutsetavas hoones või muus ruumis öösel peremehe või teda asendava isiku teadmata, kui süüdlane oli läinud sarnasesse hoonesse või ruumi salaja või omavoliliselt,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 511).

1. lõikest on välja jäetud lause „kui süüdlane tuli seesugusesse hoonesse või ruumi salaja või omavoliliselt", kuna komisjon leidis, et vaatamata selle peale, kas isik legaalselt hoonesse tuli, juba selles omavoli tarvitamine on, kui tema peremehe nõudmise peale seesugusest ruumist ei lahku. (KrS motiivid).

§ 475 (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult tungis võõrasse hoonesse, muusse ruumi või aiaga ümbritsetud kohta vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, valevõtme abil, või tõkete rikkumisega või kõrvaldamisega, mis takistasid sissepääsu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane sissetungimine saadeti korda öösel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui sarnase sissetungimise saatsid korda öösel kaks või rohkem isikut, kes aga ei tekitanud karistatavat rahvakoondumist, või üks isik, kes oli sõjariistus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 512).

Juurde on võetud süüteo kordasaatmise abinõude nimekirja valevõti. (KrS motiivid.)

27. peatükk.

Sugukõlvatud teod.

§ 476 (J). Süüdlast kiimalises teos:

1) alla neljateistkümne aastase lapse kallal;

2) neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase alaealise kallal ta nõusolekuta või olgugi ta nõusolekul, kuid tema süütuse kurjasti tarvitamisega,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 513).

§ 477 (J). Süüdlast kiimalises teos kuusteistkümmend aastat vanaks saanud naisisiku kallal ta nõusolekuta karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 514).

§ 478 (R). Süüdlast §§ 476 või 477 ettenähtud kuritegudes:

1) tema võimu või hoole all oleva isiku kallal;

2) isiku kallal, keda selleks sunniti vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui sarnane ähvardus võis äratada kahjusaajas kartust selle teostamise võimaluse kohta;

3) naisisiku kallal, kui kiimaline tegu oli seotud neitsirikkega, kuid suguühenduseta,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 515).

§ 479 (R). Süüdlast pederastias:

1) neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase alaealise kallal, ta nõusolekuta või olgugi ta nõusolekul, kuid ta süütuse kurjasti tarvitamisega;

2) isiku kallal, kes teadvalt ei võinud saada aru ta kallal tehtava teo iseloomust ja tähendusest või juhtida oma tegevust, olgu vaimutegevuse haigusliku rikke, meelemõistuseta oleku või kehaveast või haigusest oleneva mõistusliku arenematuse tagajärjel;

3) isiku kallal, kellel ei olnud võimalust hakata vastu süüdlasele ja kes ei olnud nõus pederastliku teoga,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui pederastlik tegu saadeti korda:

1) alla neljateistkümne aastase lapse kallal;

2) süüdlase võimu või hoole all oleva isiku kallal;

3) isiku kallal, keda selleks sunniti vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui sarnane ähvardus võis äratada kahjusaajas kartust selle teostamise võimaluse kohta;

4) isiku kallal, kes selleks oli viidud meelemõistuseta olekusse vägivalla tarvitaja enese poolt või ta osavõtul,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 516).

Arvesse võttes, et niihästi kriminaal- kui ka arstiteaduse uuemais vooludes on kindlasti eitavale seisukohale asutud pederastia karistamise vastu tema normaalkujul ja et seesugune karistamine võib heaks pinnaks olla šantažeerimisele, heitis komisjon vene esimese lõike välja. (KrS motiivid).

§ 480 (R). Süüdlast suguühenduses selleks ta poolt ärameelitatud neljateistkümne kuni kahekümne aastase neiuga, kes süüdlase võimu või hoole all, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 517).

§ 481 (R). Süüdlast veresegamises alaneva või üleneva sugulasega karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

Alanev sugulane, kes oli vana alla neljateistkümne aasta, vabastatakse karistusest. (UNS § 518).

§ 482 (R). Süüdlast veresegamises oma venna või õega või poolvenna või poolõega karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

Külgsugulane, kes oli vana alla neljateistkümne aasta, vabastatakse karistusest. (UNS § 519).

Välja on heidetud UNS § 519 p. 2, kuna meil Eestis, kus luteriusu vaated prevaleeruvad, suguühendust abikaasa sugulastega veresegamiseks ei loeta. (KrS motiivid).

§ 483 (R). Süüdlast suguühenduses:

1) alaealise neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase naisisikuga ta nõusolekuta või olgugi ta nõusolekul, kuid ta süütuse kurjasti tarvitamisega;

2) naisisikuga, kes teadvalt ei võinud saada aru ta kallal tehtava teo iseloomust ja tähendusest või oma tegevust juhtida, olgu vaimutegevuse haigusliku rikke, meelemõistuseta oleku või kehaveast või haigusest oleneva mõistusliku arenematuse tagajärjel;

3) naisisikuga, kellel ei olnud võimalust hakata vastu süüdlasele ja kes ei olnud nõus suguühendusega,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 520).

§ 484 (R). Süüdlast suguühenduses alaealise neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase naisisikuga, ta süütuse kurjasti tarvitamiseta, kuid kasutades selleks ta abitut olekut, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 521).

§ 485 (R). Süüdlast suguühenduses:

1) alla neljateistkümne aastase lapsega;

2) naisisikuga, keda selleks sunniti vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui sarnane ähvardus võis äratada kahjusaajas kartust selle teostamise võimaluse kahta;

3) naisisikuga, kes selleks oli viidud meelemõistuseta olekusse vägivalla tarvitaja enese poolt või ta osavõtul,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle kümne aasta. (UNS § 522).

§ 486 (R). Süüdlast §§ 483—485 ettenähtud suguühenduses:

1) alaneva või üleneva sugulasega;

2) ta võimu või hoole all oleva isikuga,

karistatakse:

§§ 483 või 484 nimetatud juhtudel —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

§ 485 nimetatud juhtudel —

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta. (UNS § 523).

§ 487 (J). Süüdlast alla kahekümne ühe aastase isiku kupeldamises sugukõlvatuse otstarbega karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

(R). Kui süüdlane kupeldas naist, tütart, enda võimu või hoole all olevat naisisikut või seesugust isikut, kellega suguühtimise eest karistatakse § 481—486 järgi, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud kupeldamises, kui see temale oli äriajamiseks. (UNS § 524, MS § 3).

Vanaduse alammäär on alandatud 21 a. pealt 20 a. peale. (KrS motiivid).

§ 478 esimeses lõikes on võetud „alla kahekümneaastase naisisiku" asemel „alla kahekümneühe-aastane isik". Tähendatud muudatuse tingivad Naiste ja lastega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni artiklid 2 ja 5 (RT 1 — 1930). (MS motiivid).

§ 488 (J). Vanemat, eestkostjat, hooldajat või isikut, kes alla seitsmeteistkümne aastase alaealise järele valvab või kes nende teenija on, kui nad on süüdlased kaasamõjumises seesuguse alaealise sugukõlvatusele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel. (UNS § 525).

§ 489 (J). Süüdlast selles, et ta kallutas naisisikut sugukõlvatusega äri ajama vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, pettusega, oma võimu kuritarvitusega tema üle või selleks kasutades ta abitut olekut või rippuvust endast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Katse on karistatav. (UNS § 526).

§ 490 (J). Süüdlast selles, et ta alla kahekümne ühe aastast isikut kallutas Eesti Vabariigist välja sõitma sihiga teda saata sugukõlvatusärile väljaspool Eesti Vabariiki, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui seesugune kallutamine saadeti korda eelmises (489) paragrahvis ettenähtud viisil, siis karistatakse süüdlast olenemata kahjusaaja vanusest:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

(R). Kui aga tõestatakse, et süüdlasele eelmises (489) ja käesolevas paragrahvis nimetatud kuriteod olid äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 526[1], MS § 3).

§ 490 esimeses lõikes on võetud „alla kahekümneaastase naisisiku" asemel „alla kahekümne ühe aastane isik". Tähendatud muudatuse tingivad Naiste ja lastega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni artiklid 2 ja 5 (RT 1 — 1930). (MS motiivid).

§ 491 (J). Meesisikut, kes süüdlane selles, et ta omale äriajamisena saavutas varanduslikku kasu sugukõlvatusega äri ajavalt naisisikult, kes seisis ta mõju all või oli rippuvuses temast, või kui süüdlane kasutas selleks ta abitut olekut, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ette-nähtud alustel.

Sama karistuse alla langeb isik, kes süüdlane selles, et ta sihiga sellest saada varanduslikku kasu hankis äriajamisena naisisikuid pordumajades sugukõlvatusega äri ajama. (UNS § 527).

§ 492 (J). Süüdlast seatud eeskirjade täitmatajätmises, mis olid määratud sugukõlvatuse ärahoidmiseks ja selle kahjulik-kude tagajärgede kõrvaldamiseks, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrah-viga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 528).

§ 493 (J). Süüdlast selles, et ta võttis pordumajja teadvalt alla kahekümne aastase naisisiku, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 529).

Välja on heidetud UNS § 529 teine lõige, kuna see süütegu on juba ette nähtud meie § 492 p. 2. (KrS motiivid).

28. peatükk.

Teotamine.

Võrreldes UNS 28. peatükki konstruktsiooniga, on kvalifitseeritud teotamised — UNS § 532 ja 533 — jagatud, samuti nagu see on aluseks võetud UNS § 530 ja 531 konstrueerimisel, kumbki kaheks, s. o. isiklikuks haavamiseks ja laimamiseks, sest et peale nõupidamist kohtutegelaste ja ajakirjanduse esindajatega leidis komisjon, et karistatavale — eriti § 533 järele — ei ole kaugeltki ükskõik, kas teda on süüdlaseks mõistetud haavamises või laimamises; UNS olid kummaski paragrahvis (532 ja 522) veel momendid ühise nimetuse — teotamise — alla kokku liidetud ja sellepärast oli pärast kohtuotsusest raske aru saada, kummas teotamise

liigis karistatu süüdlaseks on tunnustatud. Kooskõlas sellega on kummalegi põhiparagrahvile vahendita lastud järgneda kvalifikatsioonid.

Siit peatükist on 4. peatükki üle viidud UNS § 534 ja 535. (KrS motiivid).

§ 494 (J). Süüdlast tahtlikus isiklikus haavamises seesuguse ümberkäimise või avaldusega, mis häbistas haavatut ennast või ta perekonna, olgugi surnud, liiget, karistatakse selle teotamise eest:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 530).

§ 495 (J). Süüdlast selles, et ta teotas § 494 ettenähtud isikliku haavamisega:

1) oma ema, seaduslikku isa või muud ülenevat sugulast;

2) riigi või omavalitsuse teenijat ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;

3) kaitseväe vahtkonda, ta tunnimeest, väeosa või meeskonda,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb laeva teenija või reisija, kes süüdlane laevajuhi teotamises § 494 ettenähtud isikliku haavamisega. (UNS § 532).

See norm kujutab enesest mõttelise poole UNS § 532, s. t. selle osa, mis käsitleb isiklikku haavamist häbistava kohtlemise või avalduse läbi; UNS § 532 p. 2 on välja heidetud; KrS § 495 p. 2 on sisse jäetud ainult riigi- või omavalitsusteenija mõiste, mille alla kõik UNS § 532 p. 3 loendatud isikud käivad; samal põhjusel on teisest lõikest välja heidetud ka vangivaht. (KrS motiivid).

§ 496 (J). Süüdlast § 494 ettenähtud isikliku haavamisega teotamises levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 533).

See norm kujutab enesest UNS § 533 seda osa, mis käsitleb isiklikku haavamist, muidugi ilma teise lõiketa. (KrS motiivid).

§ 497 kaotanud maksvuse. (MS § 5).

§ 498 (J). Süüdlast laimamises, olgugi laimatava äraolekul, teda häbistava asjaolu avaldamisega, karistatakse selle teotamise eest:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 531).

§ 499 (J). Süüdlast selles, et ta teotas § 498 ettenähtud laimamisega:

1) oma ema, seaduslikku isa või muud ülenevat sugulast;

2) riigi või omavalitsuse teenijat ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;

3) kaitseväe vahtkonda, ta tunnimeest, väeosa või meeskonda,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb laeva teenija või reisija, kes süüdlane laevajuhi teotamises § 498 ettenähtud laimamisega. (UNS § 532).

Käesoleva paragrahv kujutab enesest UNS § 532 teist mõttelist osa, mis käsitleb laimamist samade muudatustega, mis tehtud UNS § 540. (KrS motiivid).

§ 500 (J). Süüdlast § 498 ettenähtud laimamisega teotamises levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 533, MS § 5).

See paragrahv kujutab enesest UNS § 533 teist mõttelist osa, mis käsitleb laimamist. KrS motiivid).

§ 501 kaotanud maksvuse. (MS § 5).

§ 502. Süüdlast §§ 494 või 498 ettenähtud teotamises võidakse karistusest vabastada:

1) kui teotamise kutsus välja kahjusaaja ise üheväärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või üheväärilise või raskema teotamisega;

2) kui kahjusaaja tasus temale üheväärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või üheväärilise või raskema teotamisega. (UNS § 536).

Välja on heidetud teine lõige, sest et riigi- või omavalitsusteenija teotamine — seal hulgas ka politseiniku teotamine — ei ole karistatav § 494 ja 498 järele, vaid § 495 ja 499 järele, mille kohta käesolev § üldse ei käi. (KrS motiivid).

§ 503. Laimava asjaolu avaldamist ei loeta karistatavaks laimamiseks, kui süüalune teeb tõeks:

1) et avaldatud asjaolu vastab tõele, või

2) et tal oli küllaldane põhjus lugeda avaldatud asjaolu tõeliseks ja et ta selle avaldas riigi või ühiskonna kasu pärast, oma kohuse täitmise huvides või oma perekonna au kaitseks. (UNS § 537).

§ 504. Süüdlane laimamises ei või esitada tõendusi avaldatud asjaolu tõestamiseks ega võida teda vabastada vastutusest § 503 põhjal, kui nimetatud asjaolu käib:

1) välisriigi riigipea, saadiku, volitatud asjaajaja või muu diplomaatliku agendi kohta;

2) laimatud isiku era- või perekonnaelu kohta ja kui sellejuures avaldamine oli saadetud korda levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, või avalikus kõnes. (UNS § 538).

§ 505. Süüdimõistmise korral teotamise eest võib kohus kuulutada välja kahjusaaja palvel kohtuotsuse avalikult ajalehes. (UNS § 539).

§ 506 (J). Süüdlast teadvalt vale asjaolu avaldamises, mis halvab tööstuslikus või kaubanduslikus tegevuses usaldust isiku, seltsi või asutuse vastu või halvab usaldust isiku võimete vastu ta kutse- või tegevuskohuste täitmise suhtes, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui avaldamine saadeti korda levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, avalikus kõnes või sihiga sünnitada varanduslikku kahju või saada varanduslikku kasu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 540).

§ 507 (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult avalikult haavas Eesti Vabariigis registreeritud usutunnistuslikku ühingusse kuuluva isiku usutunnet Jumala või usutunnistusliku ühingu jultunud teotamisega, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Komisjon luges, välja heites UNS ettenähtud usukaitse ja vaimulikkude kaitse määrused, õigeks iga kodaniku usutunnet kaitsta. (KrS motiivid).

29. peatükk.

Saladuste avaldamine.

§ 508 (J). Kes oma teenistuse või tegevuse järgi on kohustatud hoidma salajas temale usaldatud teadet ja kes süüdlane

selles, et ta tahtlikult avaldas selle teate mõjuva põhjuseta, kui seejuures avaldatud teade võis sünnitada varanduslikku kahju või laimata isikut, kelle kohta teade käis, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane avaldamine saadeti korda sihiga sünnitada varanduslikku kahju või saada varanduslikku kasu või laimata isikut, kelle kohta käis avaldatud teade, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 541).

§ 509 (J). Süüdlast teadvalt võõra kirja, telegrammi või muu paberi omavolilises avamises, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui süüdlane avaldas tema poolt avatud paberites sisalduva teate, mis võis laimata isikut, kelle kohta see käis, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 542).

2. lõikes on § 60 tõttu välja jäetud lause „kui süüdlane ei lange karistuse alla nii kui teotamise eest". (KrS motiivid).

§ 510 (J). Tööstusettevõtte teenijat või töölist, kes süüdlane selles, et ta avaldas neid eritöötamisviise, mis tarvitati või kavatseti võtta tarvitusele selles ettevõttes ja mis olid usaldatud saladustena süüdlasele, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane üleastumine saadeti korda sihiga sünnitada ettevõttele varanduslikku kahju või saada enesele varanduslikku kasu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 543).

§ 511 (J). Krediit- või kooperatiivasutuses, aktsiaseltsis või osaühisuses teenistuses olevat isikut, kes süüdlane selles, et ta tahtlikult avaldas teate, mis teadvalt oli seesuguse seltsi või asutuse saladus ja mis ei kuulunud avaldamisele, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane avaldamine saadeti korda sihiga teha kahju nimetatud asutuse, seltsi või ühisuse krediidile või eraisikute

krediidile, kes olid usaldanud oma varandused või varanduslik huvi selle asutuse, seltsi või ühisuse kätte, või sihiga saada enesele varanduslikku kasu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 544).

1. lõike dispositiivosast on välja jäetud pangakontor, kuna see maksva krediidiseaduse järgi krediidiasutise mõiste alla kuulub; juurde on lisatud osaühing, kuna osaühingud meil teotsevad ühistel alustel aktsiaseltsidega, ja kooperatiivasutis. (KrS motiivid).

§ 512 (J). Kaubandusettevõttes teenistusesolevat isikut, kes süüdlane selles, et ta avaldas selle ettevõtte ärisaladuse sihiga teha kahju ettevõtte peremehe krediidile või saada enesele varanduslikku kasu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 545).

§ 513 (J). Riigi äri- või tulumaksu komiteesse või komisjoni kutsutud eksperti, kes süüdlane selles, et ta avaldas saladuses hoitavaid teateid, mis puutuvad riigi äri- või tulumaksu maksjate varanduslikku seisukorda, võlakohustustesse, läbikäikudesse ja kasudesse, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui sarnane üleastumine saadeti korda sihiga teha kahju selle isiku aule või krediidile, kelle kohta käis avaldatav teade, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Peale selle kaotab süüdlane seesuguses komitees või komisjonis eksperdiks olemise õiguse kolmeks aastaks. (UNS § 546).

1. lõike dispositiivosast on välja jäetud komisjoni liikmed, sest nemad käivad riigi- või omavalitsusteenija mõiste alla ja nende suhtes on käesolev süütegu juba sanktsioneeritud § 614 läbi; täiendatud on sõnadega „või tulumaksu", kuna neis on samad väärnähtused võimalikud. (KrS motiivid).

30. peatükk.

Varanduse rikkumine ja üldhädaohtlikud süüteod.

Sellest peatükist on välja heidetud kiriklikkude varanduste rikkumine, ilma tahtmiseta kellegi usutunnet haavata (§ 553), kuna see tegu niikuinii juba üldse võõra varanduse rikkumise alla käib ja kvalifitseerimise vajadust ei ole. (KrS motiivid).

§ 514 (J). Süüdlast võõra varanduse tahtlikus rikkumises karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui sünnitatud kahju ületab viissada krooni, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui aga rikkumine oli vähetähtis, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni. (UNS § 547).

§ 515 (J). Süüdlast jõe, kanali, allika või kaevu ummistamises neisse seesuguste ainete pildumisega, mis ei riku vett, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni. (UNS § 548).

§ 516 (J). Süüdlast:

1) üldtarvitusel oleva maa- või veetee või riigi või omavalitsuse päralt oleva ja üldtarvitusel seisva ehituse või asja tahtlikus rikkumises;

2) piiri, otsimistööde või uurimistööde märgi või riigi, omavalitsuse või nende poolt lubatud rajamistööde tegemisel teede ehitamise tarbeks või riiklikkude maamõõtmistööde jaoks ülespandud märgi tahtlikus rikkumises või ümberpaigutamises;

3) võõra viljapuu- või aiaviljaaia või külvi tahtlikus rikkumises;

4) võõra kalapüüniste või kalapüügiabinõude tahtlikus rikkumises,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui seesugune rikkumine oli vähetähtis, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni. (UNS § 549).

P. 2 tekstis on eeldatud, et teede ehitamiseks rajamistööde tegemise loa andmine kuulub meil mitte ainult riigivalitsuse, vaid ka omavalitsuse võimkonda (maanteed). (KrS motiivid).

§ 517 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus:

1) riigi või omavalitsuse loaga ülesseatud avalikku mälestussammast;

2) teaduse- või kunstieset, mis avaliku raamatukogu, muuseumi või muu riikliku, omavalitsusliku või ühiskondliku hoiukoha päralt või muinsuskaitse all;

3) ehitust, mida tarvitatakse riigi kaitseks või mis seatud korda selleks otstarbeks;

4) riigi või omavalitsuse toiduainete ladu või kaitseväe tagavarade, laskemoona või kaitseväe muu varustuse ladu;

5) hüdrotehnilist kõrgeväärtuslikku ehitust, mida tarvitatakse liikumise või niisutamise abinõuks või üleujutamise ärahoidmise abinõuks;

6) hoiatusmärki, mis teadvalt pandud isikliku julgeoleku kaitseks;

7) võõrast elutsematut hoonet või laeva;

8) võõraid kariloomi jootmiskoha või toidutagavarade mürgitamisega või taudi ülekandmisega;

9) kalu võõrais vetes vee mürgitamisega või plahvatusega;

10) viinamarjapõõsast võõras viinamarjaaias phyloxera ülekandmisega,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

Sama karistuse alla langeb süüdlane hoiatusmärgi ümberpaigutamises, mis teadvalt pandud isikliku julgeoleku kaitseks. (UNS § 550).

P. 1 teksti paigutas komisjon ka omavalitsuse, kuna mälestussammaste ehitamine peaasjalikult omavalitsuste võimkonda peaks kuuluma: p. 2 tekstis on juurde võetud seltskondlik hoiukoht; meil on muuseumide ja muude sääraste hoiukohtade ellukutsumine senini lasunud peaasjalikult seltskonna õlgadel; p. 9 täiendati „plahvatusega", kuna säärased süüteod meil sõjaajast saadik laialdaselt maad on võtnud. (KrS motiivid).

§ 518 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus vee, gaasi, nafta või elektri juhtimise vahendit, mis oli üldtarvitusel, või võõra tööstusettevõtte käimapanemise vahendit, kui seesugune rikkumine sünnitas seisaku selle vahendi töötamises või ähvardas isiklikku julgeolekut või varanduse puutumatust, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 551).

§ 519 (R). Süüdlast selles, et ta rikkus:

1) võõrast dokumenti, mis võis tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutumist või kustumist;

2) võõrast posti või telegraafi kirjavahetust, mis oli posti- telegraafi asutuse korralduses;

3) dokumenti, mis kuulus riigi või omavalitsuse asutuse asjatoimetusse,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane seesuguse dokumendi või kirjavahetuse peitmises või omastamises.

Katse on karistatav.

Kui tehtud kahju on vähetähtis või kui süüdlane andis vabatahtlikult tagasi peidetud või omastatud dokumendi või kirjavahetuse enne kohtuotsuse, resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist ja kui selle peitmise või omastamise tagajärjel ei olnud kahjulikke järeldusi, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 552).

§ 520 (J). Süüdlast haua, hauasamba või risti rikkumises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 554).

§ 521 (R). Süüdlast selles, et ta rikkus:

1) võõrast elutsetavat hoonet, laeva või seesugust elutsematut hoonet, laeva või muud ruumi, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, kelle elu sattus hädaohtu seesuguse rikkumise tõttu;

2) võõrast kaevandust või naftaallikat;

3) võõrast tulekustutamise või päästmise vahendit, sihiga takistada tulekahju kustutamist või hukkujate päästmist;

4) võõrast vahendit või ehitust, mida teadvalt tarvitati tööliste isikliku julgeoleku kaitseks tööstusettevõttes, kaevandustööstuses või ehitus- või mullatöödel,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 555).

§ 522 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus üldisel, riigi või omavalitsuse tarvitusel olevat telegraafi või telefoni või eratarvitusel olevat kõrgehinnalist telgraafi või telefoni, kui seesugune rikkumine sünnitas seisaku nende töötamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

(R). Kui seesugune telegraafi või telefoni rikkumine saadeti korda sihiga panna seisma riiklikkude või omavalitsuslikkude teadete edasiandmist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 556).

§ 523 (R). Süüdlast selles, et ta rikkus üldtarvitusel olevat veeteed, paisu, veemahalaskekohta, tammi, silda või muud

ehitust, mis määratud ülekäimiseks, laevasõiduks või üleujutamise ärahoidmiseks, kui seesugune rikkumine sünnitas üleujutamise või katkestas ühenduse, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui seesuguse rikkumisega tekkis hädaoht inimese elule, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 557).

§ 524 (R). Süüdlast selles, et ta raudtee liikumist, laeva- või õhusõitu hädaohtlikuks tehes rikkus:

1) raudteed või raudtee veerevat koosseisu;

2) laeva või õhulaeva;

3) hoiatusmärki, mis seatud raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta raudteel, veeteel, laeval või õhulaeval teenimise õiguse, samuti raudtee või laevade või õhulaevade ehituste alal ehitajaks või tööettevõtjaks olemise õiguse ühest kuni viie aastani.

Kui seesuguse rikkumise tõttu tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui seesugune rikkumine saadeti korda sihiga tekitada raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetust, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud juhtudel — sunnitööga mitte üle kümne aasta;

käesoleva paragrahvi teises lõikes nimetatud juhtudel — tähtajata sunnitööga või sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta. (UNS § 558).

§ 525 (R). Paragrahv 524 määratud karistuste alla ja selles nimetatud alustel langeb:

1) süüdlane selles, et ta rikkudes raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut andis valesti sarnase märgi, mida tarvitatakse raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks;

2) raudtee, veetee, laeva või õhulaeva teenistuses olev isik, kes süüdlane selles, et ta rikkudes raudtee liikumise, vee- või õhusõidu julgeolekut ei täitnud eeskirju, mis seatud seadusega või sundmäärusega raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks. (UNS § 559).

§ 526 (R). Raudtee, laeva või õhulaeva ehitajat, raudtee-valitsuse liiget või muud isikut, kes juhatas või korraldas raudtee või selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva ehitamist, parandamist või ekspluateerimist või kes valvas sarnase ehitamise, parandamise või ekspluateerimise üle ja kes süüdlane selles, et ta tarvitas või laskis tarvitada teadvalt kõlbmatut või puudulikul määral materjali või et ta teadvalt ei täitnud tehnilisi eeskirju või laskis sündida nende täitmatajätmist, või et ta ei võtnud käsitusele abinõusid, mis tarvilikud raudtee või selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva julgeoleku kindlustamiseks liikumisel, kui seesugune tegu rikkus raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui seesuguse kuriteo tagajärjel tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ja samal alusel langeb raudtee ehituse või raudtee veereva koosseisu, laeva või õhulaeva vastuvõtja, kes süüdlane selles, et ta need võttis vastu kõlblikkude pähe teadvalt seesuguses mitterahuldavas seisukorras, mis sisaldas hädaohtu raudtee liikumisele, laeva- või õhusõidule. (UNS § 560).

§ 527 (R). Inseneri, tehnikut või tööettevõtjat, kes süüdlane kõlbmatu või puudulikul määral materjali tarvitamises või tehniliste eeskirjade täitmatajätmises ehitustöödel, kui selle tagajärjel tekkis hoone, ehituse või nende osa sisselangemine, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta ehituste tegemise või ehitustöö ettevõtete oma peale võtmise õiguse ühest kuni viie aastani ja kohtuotsuse ajalehes avalikult välja kuulutada. (UNS § 561).

On täiendatud inseneriga, kuna nemad meil peaasjalikult ehitustöid juhivad; suurtööettevõtja asemele arvas komisjon õigemaks võtta tööettevõtja, kuna raske on vahet teha suurtööettevõtja ja tööettevõtja vahel. (KrS motiivid).

§ 528 (J). Süüdlast võõra varanduse rikkumises süütamisega, plahvatusega või uputusega karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

(R). Kui seesugusel viisil rikuti võõrast metsa, aeda, põllu, vilja kõrrel, turbaraba, naftaallikat, ehituspuude, põletispuude, kauba, põllumajandussaaduste, toiduainete, lõhkeainete või kergesti süttivate ainete või lõhkeabinõude ladu, elutsematut hoonet või laeva, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga see rikkumine asjade iseloomu või oleku või teo kordasaatmise tingimuste tõttu teadvalt ähvardas tulekahju, plahvatuse või uputuse levinemise hädaohuga § 529 nimetatud hoonetele, laevadele, ruumidele või kohtadele, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes nimetatud juhtudel langeb süüdlane samas lõikes määratud karistuse alla, kuigi rikutud asjad olid tema omandus.

Katse on karistatav. (UNS § 562).

§ 529 (R). Süüdlast selles, et ta rikkus süütamisega, plahvatusega või uputusega:

1) riigi või omavalitsuse asutuse ruumi, avalikku raamatukogu või muuseumi või muud riiklikku, omavalitsuslikku või ühiskondlikku teaduse- või kunstiesemete hoiukohta;

2) elutsetavat hoonet või laeva, kaevandust või seesugust elutsematut hoonet, laeva, ruumi või muud kohta, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, kelle elu sattus hädaohtu,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui see rikkumine saadeti korda mitme isiku kokkuleppel ja seejuures korraga mitmes kohas linnas, alevis või külas, siis karistatakse süüdlast:

tähtajata sunnitööga. (UNS § 563).

UNS § 563 p. 1 on välja heidetud samadel motiividel, mil järgnes UNS § 553 väljaheitmine. (KrS motiivid).

§ 530 (R). Süüdlast selles, et ta valmistas ette:

1) raudtee, selle veereva koosseisu või raudtee liikumise julgeoleku kindlustamiseks seatud märgi rikkumist sihiga tekitada raudteerongi õnnetust;

2) laeva või õhulaeva või laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud märgi rikkumist sihiga tekitada laeva või õhulaeva õnnetust;

3) § 529 ettenähtud rikkumist,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb isik, kes leppis kokku teise või mitme isikuga käesolevas paragrahvis ettenähtud süüteo kordasaatmiseks. (UNS § 564).

Paragrahv on teisiti konstrueeritud, nimelt on kokkulepe paigutatud teiseks lõikeks. (KrS motiivid).

§ 531 (J). Süüdlast selles, et ta rikkus ettevaatamata:

1) üldisel, riigi või omavalitsuse tarvitusel olevat telegraafi või telefoni, kui see rikkumine tekitas seisaku nende töötamises;

2) § 523 nimetatud asja, kui see rikkumine tekitas ülejujutamise või katkestas ühenduse,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 565).

§ 532 (J). Süüdlast selles, et ta tehes hädaohtlikuks raudtee või maantee liikumist, laeva- või õhusõitu rikkus ettevaatamata:

1) maanteed või raudtee liini või raudtee veerevat koosseisu;

2) laeva või õhulaeva;

3) maantee või raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud hoiatusmärki,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sellest tekkis jõuvankri, raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta maanteel, raudteel, veeteel, laeval või õhulaeval teenimise õiguse, samuti maantee, raudtee, laevade või õhulaevade ehituste alal ehitajaks või tööettevõtjaks olemise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 566, MS § 3).

§ 532 muutmisega on antud KrS-us täiendavalt sanktsioon ka maantee, samuti ka maanteeliiklemise julgeoleku kindlustamiseks seatud hoiatusmärgi ettevaatamatule rikkumisele, juhuks, kui säärane rikkumine teeb maanteeliiklemise hädaohtlikuks. KrS 1929. a. redaktsioonis loeb § 516 p. 1 ja § 517 p. 6 järgi karistatavaks maan-

tee ja maanteele seatud hoiatusmärkide rikkumist ainult sel juhul, kui see on korda saadetud tahtlikult. Arvesse võttes, et järjest arenev jõuvankrite liiklemine maanteel nõuab samavõrra ettevaatust kui raudtee-, laeva- ja õhulaevaliiklus, on KrS-u võetud ülaltähendatud täiendus. (M S motiivid).

§ 533 (J). Paragrahv 532 määratud karistuste alla ja selles tähendatud alustel langeb:

1) süüdlane raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud signaali ettevaatamata valesti andmises, kui sellega rikuti raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut;

2) raudtee, veetee, laeva või õhulaeva teenija, kes süüdlane raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud seaduse või sundmääruse eeskirjade ettevaatamatus täitmatajätmises, kui sellega rikuti raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut;

3) paragrahv 526 nimetatud isik, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamata tarvitas või laskis tarvitada kõlbmatut või puudulikul määral materjali raudtee või selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva ehitamisel, parandamisel või ekspluateerimisel, seesuguste ehitamiste, parandamiste või ekspluateerimise järelevalvamisel, või selles, et ta ei täitnud tehnilisi eeskirju, või lubas nende täitmatajätmist, või et ta ei võtnud käsitusele abinõusid, mis tarvilikud raudtee või selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva julgeoleku kindlustamiseks liikumisel, või et ta ettevaatamata võttis vastu mitterahuldavas seisukorras raudtee ehituse, selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva, kui see rikkus raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut. (UNS § 567).

§ 534 (J). Süüdlast § 528 teises lõikes ja § 529 nimetatud asja ettevaatamatus rikkumises süütamisega, plahvatusega või uputusega karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 568).

§ 60 tõttu on välja heidetud sõnad „kui selle eest ei ole ette nähtud raskemat karistust". (K r S m o t i i v i d).

§ 535. Paragrahvides 531—534 ettenähtud ettevaatamatuid tegusid ei loeta süütegudeks, kui süüdlase teo läbi tekitatud, neis paragrahvides tähendatud, hädaoht kõrvaldati ta enese poolt või ta ülesandmise põhjal, või kui tule, plahvatuse või uputuse mõju lõpetati juba algul. (UNS § 569).

§ 536 (J). Süüdlast selles, et ta ei teatanud või õigel ajal ei teatanud raudteevahile või muule isikule, kes valvas maa-, õhu- või veeteede julgeolekut, süüdlase poolt juhtumisi tehtud teerikkumisest, mis tegi teel liikumise hädaohtlikuks, või süüdlase poolt juhtumisi tehtud hoiatusmärgi rikkumisest, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (UNS § 570).

31. peatükk.

Leiu teatamatajätmine, võõra varanduse omastamine ja usalduse kuritarvitamine.

§ 537 (J). Süüdlast selles, et ta ei teatanud seatud korras:

1) tema poolt leitud teadmata kelle päralt olevast varandusest, mille väärtus ületab kolm krooni;

2) süüdlase karja hulka või tema maa peale tulnud teadmata kelle päralt olevast hulkuvast koduloomast,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni. (UNS § 571).

§ 538 (J). Süüdlast selles, et ta tahtlikult jättis oma kätte omandamise sihiga või et ta tahtlikult raiskas:

1) tema poolt leitud või tema juurde unustatud teadmata kelle päralt oleva varanduse, mille väärtus ületab kolm krooni;

2) teadmata kelle päralt oleva hulkuva koduloома,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 572).

§ 539 (J). Süüdlast selles, et ta omastas:

1) võõra maa seest tema poolt leitud peitevara;

2) tema poolt leitud või tema juurde unustatud võõra varanduse või hulkuva koduloома, kelle peremees omastamise ajal süüdlasele oli teada,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui aga süüdlane omastamise ajal teadis, et peremees otsib taga seda varandust, või kui peremees nõudis selle tagasiandmist süüdlaselt, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 573).

§ 540 (J). Süüdlast tema kätte usaldatud võõra vallasvara omastamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

(R). Kui omastatud varanduse väärtus ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

(J). Kui omastatud varanduse väärtus ei ületa kaht krooni või kui süüdlane andis tagasi vabatahtlikult enne kohtuotsuse, resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist omastatud varanduse, või muul viisil rahuldas kahjusaajat, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui aga käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud omastamine saadeti korda kergemeelselt, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 574).

§ 541 (J). Haigekassa juhatuse liikmeid, samuti ka ettevõtte omanikku, kus haigekassa olemas, või haigekassa asjade ajamiseks kinnitusameti poolt eriti määratud isikuid, kes süüdlased selles, et nad:

1) haigekassast andsid rahalist toetust isikule, kellel teadvalt selleks õigust ei olnud või kes ei olnud haigekassa osanik, või seesuguse isiku perekonnaliikmele;

2) haigekassa raha või muud varandust teadvalt kulutasid seesugusteks otstarbeteks, mis ei ole ette nähtud kassa põhikirjas,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

(R). Kui toetuse või kulutatud summa ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

(J). Kui süüdlane vabatahtlikult andis tagasi enne kohtuotsuse, resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist väljaantud toetuse või ärakulutatud summa või varan-

duse haigekassale või rahuldas muul viisil haigekassat, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui aga käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud kuritegu kergemeelselt saadeti korda, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (NS § 1199[1]).

See norm kordab 23. VI 1912. a. Tööstusliku töö seadusega (VSKK art. 1229) maksmapandud karistusnormi, kusjuures teine ja järgmised jaod on kooskõlastatud käesoleva seadustiku süsteemiga. (KrS motiivid).

§ 542 (R). Pangakontori või rahavahetusasutuse pidajat, juhatajat või teenijat, samuti igaühte, kes võtab võõrast vallasvara hoiule, panti või muudeks teatavateks operatsioonideks, kui nad süüdlased sarnase neile usaldatud varanduse omastamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 575).

§ 543 (R). Isikut, keda riigi või omavalitsuse võim volitanud andma abi tulekahju, rahva toitlusainete puuduse või muu ühiskondliku õnnetuse läbi kannatajatele ja kes süüdlane selles, et ta:

1) omastas varandust, mida pidi jagatama välja kannatajatele;

2) varandusest, mida pidi jagatama välja kannatajatele, omakasu tõukel andis abi isikule, kellel ei olnud õigust saada seda abi,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 576).

§ 544 (R). Isikut, kes volikirja või muu seadusliku volituse järgi kohustatud hoolt kandma võõra varanduse või varandusliku huvi eest ja kes süüdlane oma volituse tarvitamises teadvalt kahjuks temale usaldatud varandusele või varanduslikule huvile, kui sellest kuritarvitusest järgnes kahju, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui sünnitatud kahju ületab tuhat krooni või kui selle kuritarvituse saatis korda eestkostja eestkostealuse kahjuks, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Viimase karistuse alla langeb ka eestkostja või hooldaja, kes süüdlane ta valitsemisel oleva võõra vallasvara omastamises. (UNS § 577).

§ 545 (R). Riigi või omavalitsuse, samuti heategevas-, krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi teenijat, kes süüdlane oma teenistusseisu tarvitamises teadvalt kahjuks teenistusalal tema hoolele usaldatud varandusele või varanduslikule huvile, kui sellest kuritarvitusest järgnes kahju, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Oli aga kahju niivõrd suur, et sellest järgnes krediitasutuse asjade korratus või halvenemine, või et selle tõttu paljud isikud kaotasid oma varanduse, või kui sellest tekkis tähtis kahju riigile, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langevad käesolevas paragrahvis nimetatud isikud, kes süüdlased teenistusalal nende käes oleva varanduse omastamises või teenistusalal nende valve all oleva varanduse varguses.

Viimasel juhul on varguse katse karistatav. (UNS § 578).

Sisse on võetud kooperatiivasutis ja kustutatud vastast. kindlustusselts, mis kuulub kooperatiivasutise mõiste alla; kustutatud on ka lause „valitsuse loaga asutatud", kui mittevastav meie seltside asutamise korrale. (KrS motiivid).

§ 546 (R). Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane:

1) sarnase asutuse, ühisuse või seltsi varanduse tarvitamises seesugusteks operatsioonideks, mis põhikirja järgi ei olnud lubatud;

2) riigivalitsuselt ettevõtte vajaduste jaoks saadud kapitalide tarvitamises määratud otstarbe vastaselt,

kuigi sarnane tegu saadeti korda nimetatud asutuse, ühisuse või seltsi otsuste täitmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga sarnase teo tagajärjeks oli maksmiste seismapanek või nimetatud asutuse, ühisuse või seltsi maksujõuetuks tunnustamine, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla ja samal alusel langeb käesolevas paragrahvis nimetatud isik, kes süüdlane selles, et ta riigivalit-

suselt ettevõtte vajaduste jaoks saadud kapitale ei tarvitanud ei määratud otstarbele vastavalt ega üldse ettevõtte vajaduseks. (UNS § 579).

§ 547 (R). Aktsiaseltsi või osaühisuse asutajat või krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane:

1) teadvalt valeteadete andmises riigivalitsusele asutatava aktsiaseltsi või osaühisuse kohta seltsi või ühisuse asutamiseks loa nõutamisel, kui seesugune valeteadete andmine võis sünnitada kahju aktsionärile või osanikkudele;

2) teadvalt valeteadete mahutamises asutuse, ühisuse või seltsi asjade seisu või arvete kohta kuulutuses, aruandes, bilansis või äriraamatus;

3) teadvalt vale jaotusarve esitamises dividendi väljaarvamise ja väljaandmise kohta;

4) obligatsioonide või pantkirjade väljaandmises, mis põhikirja või sellekohaste eeskirjade järgi ei olnud kindlustatud või hoiupiletite väljaandmises vastavat hoiusummat vastu võtmata;

5) obligatsioonide või muude väärtpaberite väljaandmises suuremas summas kui see oli lubatud,

kuigi see tegu saadeti korda nimetatud asutuse, ühisuse või seltsi otsuste täitmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 580).

P. 1 on sisse võetud ka osaühing, kuna tema arvamine meie seaduse järele (RT nr. 18 — 1919, sead. nr. 44 § 2) on ühetaolisele alusele seatud aktsiaseltsiga; välja on heidetud UNS § 580 teine lõige, kuna seal ettenähtud isikud käivad kas 37. peatüki määruste alla või, kui nad riigi- või omavalitsusteenijad ei ole, esimese lõike alla. (KrS motiivid).

32. peatükk.

Vargus, röövimine ja väljapressimine.

Välja on jäetud siit peatükist UNS § 588, mis karistas pühade asjade vargust; meil riigi ja kiriku lahutamise tõttu tuleb seda üldistel alustel karistada. (KrS motiivid).

§ 548 (J). Süüdlast võõra vallasvara riisumises salaja või avalikult, omastamise sihiga, karistatakse selle varguse eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ette-nähtud alustel.

Kohus võib vangimaja karistust pikendada kuni kahe aastani, kui vargus oli saadetud korda: erilise jultumusega; usalduse rikkumisega; tõkete või lukustuste kõrvaldamisega, mis takistasid pääsemist õue, hoonesse või muusse ruumi või hoiukohta; raudteerongi liikumise või selle peatuse ajal; öösel; kui riisutud varandus kahjusaaja toitmiseks oli teadvalt hädatarvilik.

Kui riisutud varanduse väärtus ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga riisutud varanduse väärtus ei ületa kahte krooni, või kui süüdlane vabatahtlikult andis tagasi enne kohtuotsuse, resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist riisutud varanduse või rahuldas kahjusaajat muul viisil, või kui vargus saadeti korda äärmise häda sunnil, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane § 519 nimetatud dokumendi või kirjavahetuse riisumises salaja või avalikult, omastamise sihiga.

Katse on karistatav. (UNS § 581).

§ 549 (R). Süüdlast selles, et ta varastas:

1) varandust, selleks otstarbeks lahtikaevatud või rikutud hauast;

2) varandust, mis tulekahju, üleujutuse, laevaõnnetuse või muu ühiskondliku õnnetuse tõttu oli hädaohus, kui vargus saadeti korda seesuguse õnnetuse ajal;

3) riigi päralt olevaid sõjariistu, padruneid, püssirohtu või muid asju, mis kuulusid pealetungimise või kaitse abinõude hulka, kui vargus oli äriajamiseks, või olgugi mitte äriajamiseks, kuid kui see vargus saadeti korda ladudest või kaitseväe hoiukohtadest või ruumidest,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 582).

§ 550 (R). Süüdlast varguses elutsetavast hoonest, laevast või muust ruumist või sarnasest elutsematust ruumist, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, või aiaga ümbritsetud elutsetava hoone õuest:

1) kui süüdlane ennast varustanud oli sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks;

2) öösel, kui sealjuures süüdlane tungis sellesse ruumi või õue valevõtme abil või rikkudes tõkkeid või lukustusi, mis takistasid ruumi või õue pääsemist,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 583).

P. 2 on sisse võetud sissetungimine valevõtme abil. (KrS motiivid).

§ 551 (R). Süüdlast varguses, mis saadeti korda:

1) öösel mitme isiku poolt, kes olid endid varustanud sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks, elutsetavast hoonest, laevast või muust ruumist, sarnasest elutsematust ruumist, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, või aiaga ümbritsetud elutsetava hoone õuest, kui seejuures süüdlane tungis sellesse ruumi või õue valevõtme abil või rikkudes tõkkeid või lukustusi, mis takistasid pääsemist ruumi või õue;

2) salgaga,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 584).

§ 552 (J). Süüdlast hobusevarguses karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

(R). Kui aga süüdlane saatis korda hobusevarguse enne viie aasta möödumist, pärast karistuse ärakandmist varem kordasaadetud hobusevarguse eest, arvates selle karistuse ärakandmise päevast, või kui hobusevargus temale oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 585).

1. lõike dispositiivosa aluseks on võetud NS § 1654[1] ja 2. lõikesse on koondatud UNS 581 1. ja 2. lõike dispositsioonid. (KrS motiivid).

§ 553 (J). Süüdlast § 548 esimeses ja teises lõikes ettenähtud varguses, mis saadeti korda pärast kahel korral karistuse ärakandmist varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 586).

§ 554 (R). Süüdlast varguses, mis saadeti korda pärast karistuse ärakandmist mitte vähem kui kolmel korral varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga süüdlane mõne nimetatud süüteo eest karistusena ära kandis vangimaja üle ühe aasta ja uuesti korda saadetud varguse eest enne nimetatud tähtaja möödumist kohtu poolt tunnustatakse vangimaja karistuse vääriliseks samuti üle ühe aasta, siis karistatakse teda:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 587).

2. lõike dispositiivosas on „parandusmaja" asemele võetud „vangimaja üle 1 aasta", mis tingitud parandusmaja ja türmi ühendamisest. (KrS motiivid).

§ 555 (R). Süüdlast võõra vallasvara riisumises omastamise sihiga meelemõistuseta olekusse viimise, kehavigastuse, karistatava ähvarduse või isiku kallal vägivalla tarvitamisega, karistatakse selle röövimise eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui röövimine saadeti korda:

1) üliraske või raske kehavigastusega;

2) lahtisel merel;

3) mitme isiku poolt, kes tungisid selleks elutsetavasse hoonesse või muusse ruumi;

4) isiku poolt, kes oli ennast varustanud sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks;

5) isiku poolt, kes oli kandnud mitte vähem kui kahel korral karistust varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest, enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui röövimine saadeti korda:

1) tapmisega;

2) salgaga;

3) isiku poolt, kes oli kandnud mitte vähem kui kolmel korral karistust varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest, enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast,

siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane § 519 nimetatud dokumendi või kirjavahetuse riisumises käesolevas paragrahvis nimetatud tingimustel.

Katse on karistatav. (UNS § 589, MS § 3).

UNS § 589 2. lõike p. 6 on asetatud eriliseks 2. lõikeks ühes raskendatud sanktsiooniga; välja jäetud on 2. lõike p. 2 — röövimine kirikus, mis peaks karistatav olema üldistel alustel. (KrS motiivid).

§ 555 kolmas lõige on täiendatud „tapmisega" ja võetud esimese punktina. Sellega on röövimine tapmisega (röövmõrtsukatöö) tunnustatud karistatavaks surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga. 1929. a. Riigikogu poolt vastuvõetud KrS § 422 p. 8 järgi on selle süüteo eest maksimaalse karistusena ette nähtud tähtajata sunnitöö. Röövmõrtsukate surmanuhtlusega karistamise võimaluse ettenägemist õigustab asjaolu, et röövimine tapmisega on raskemaid kuritegusid ja isegi vahest raskem, kui KrS § 555 kolmandas lõikes toodud kuriteod, mille eest on juba ette nähtud surmanuhtluse määramise võimalus. Nagu tegelik elu on näidanud, ei hirmuta tähtajata sunnitöö röövmõrtsukaid, kuna röövimist tapmisega võrdlemisi sagedasti korda saadetakse ja niivõrd julmalt, et selle juures terved perekonnad ära tapetakse ja isegi korduvalt, kuni tabamiseni. Sääraste kurjategijate suhtes peab olema võimalus surmanuhtluse määramiseks, kuna nende kinnipidamisel vangistusasutises ei ole mingit mõtet. Praegu maksva korra järgi võib röövmõrtsukaile surmanuhtluse määrata sõjakohus, kui röövmõrtsukatöö on korda saadetud kaitseseisukorra piirkonnas; kui see on aga korda saadetud väljaspool seda, siis surmanuhtlust määrata ei saa. Tegelikult on sõjakohtu poolt kaitseseisukorra piirkonnas kordasaadetud röövmõrtsukatööde eest surmanuhtlused määratud ja need ka armuandmata täide viidud, kuna röövmõrtsukad, kes väljaspool seda piirkonda on kuriteo või veel mitu säärast kuritegu kõrda saatnud ja veel julmemalt, on pääsenud ainult eluaegse sunnitööga, nagu Mihhailov. Et säärane vahetegemine seda liiki kurjategijate juures olenevalt sellest, kus nad kuriteo korda saatnud, on täiesti põhjendamatu ja ebaõiglane, ei vaja erilist seletamist. (MS motiivid).

§ 556 (R). Süüdlast selles, et ta sihiga saada endale või teisele varanduslikku kasu sundis kehavigastuse, karistatava ähvarduse või isiku kallal vägivalla tarvitamisega ära andma varanduslikku õigust või astuma muusse kahjulikku varanduslikku tehingusse, karistatakse selle väljapressimise eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui väljapressimine saadeti korda:

1) üliraske või raske kehavigastusega;

2) mitme isiku poolt, kes selleks tungisid elutsetavasse hoonesse või muusse ruumi;

3) isiku poolt, kes oli ennast varustanud sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks;

4) salgaga;

5) isiku poolt, kes oli kandnud mitte vähem kui kolmel korral karistuse varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest, enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 590).

33. peatükk.

Kelmus.

Käesolevast peatükist on välja heidetud UNS § 593, mis oli, nagu motiividest näha, sisse võetud ainult ajutiselt, kuni hüpoteegisüsteem veel igal pool läbi viimata; et meil aga see ammu teostatud, siis ei ole ka vajadust selle sanktsiooni järele. (KrS motiivid).

§ 557 (J). Süüdlast:

1) võõra vallasvara riisumises omastamise sihiga pettuse abil;

2) avatlemises pettuse abil sihiga saada endale või teisele varanduslikku kasu, ära andma varanduslikku õigust või astuma muusse kahjulikku varanduslikku tehingusse,

karistatakse selle kelmuse eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

(R). Kui kahju ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

(J). Kui aga kahju ei ületa kahte krooni või kui süüdlane vabatahtlikult andis tagasi enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist varanduse või rahuldas kahjusaajat muul viisil, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane § 519 nimetatud dokumendi või kirjavahetuse riisumises omastamise sihiga, pettuse abil.

Katse on karistatav. (UNS § 591).

UNS § 591 p. 2 on välja heidetud, kuna see on täiesti kaetud p. 1. (KrS motiivid).

§ 558 (J). Süüdlast asja edasiandmises kriminaalseadusega käivuseks keelatud või süüteo läbi saadud asja pähe, kui saadi kätte tehingu järgi kokkulepitud hind täielt või osalt, karistatakse selle kelmuse eest:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Karistatava tehingu järgi saadud raha või muu varandus võetakse süüdlaselt või nõutakse temalt sisse vastav summa. (UNS § 592).

§ 559. (J). Süüdlast selles, et ta:

1) pantis, müüs või muul viisil võõrandas enne ostuhinna lõplikku väljamaksmist masina, tööriista või muu vallasvara, mis ostetud väikekauplusest järelmaksuga, kuulus koduse majapidamise, põllumajapidamise (välja arvatud elav inventar) või tööstuse sisseseadesse ja mis määratud tarvitamiseks, mitte aga äratarvitamiseks, või edasimüümiseks;

2) varjas või pantis, müüs või muul viisil võõrandas väikelaenuasutuse nõusolekuta asja, mis oli omandatud selle asutuse poolt saadud laenu eest ja pidi olema selle laenu kindlustuseks, kuid oli jäetud laenaja tarvitamiseks, kui laenusumma veel ei olnud täielt tagasi makstud,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

(R). Kui kahju ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (NS § 1682, RNS § 177).

See norm kordab NS § 1682 ja RNS § 177 (1912. a. red.). (KrS motiivid).

§ 560 (R). Süüdlast kinnitussumma vastuvõtmises oma nõudmisel varanduse eest, mis kinnitatud rikkumise vastu, kui rikkumist teadvalt ei olnud või kui süüdlane varjas asjaolu, et varandus oli rikutud põhjusel, mis temalt õiguse võttis saada kinnitussummat, karistatakse selle kelmuse eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 594).

§ 561 (R). Süüdlast kelmuses:

1) kui ta selleks valesti esines riigi või omavalitsuse teenijana või isikuna, kes täidab seesuguse teenija poolt antud ülesannet;

2) mis saadeti korda salgaga,
karistatakse:
vangimajaga mitte üle kuue aasta.
Katse on karistatav. (UNS § 595).

§ 562 (J). Süüdlast § 557 esimeses lõikes ettenähtud kelmuses, mis saadeti korda pärast kahel korral karistuse ärakandmist varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:
vangimajaga mitte üle kolme aasta.
Katse on karistatav. (UNS § 596).

§ 563 (R). Süüdlast kelmuses, mis saadeti korda pärast karistuse ärakandmist mitte vähem kui kolmel korral varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:
vangimajaga mitte üle kuue aasta.
Kui süüdlane mõne nimetatud süüteo eest karistusena ära kandis vangimaja üle ühe aasta ja uuesti kordasaadetud kelmuse eest enne sama tähtaja möödumist kohtu poolt tunnustatakse vangimajakaristuse vääriliseks samuti üle ühe aasta, siis karistatakse teda:
sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.
Katse on karistatav. (UNS § 597, MS § 3).

§ 563 esimeses lõikes on tehtud redaktsiooniline parandus, ühtlustades käesoleva normi redaktsioon samasugustega teistes paragrahvides (näit. § 553, 562 jt.); pealegi võis § 563 endine redaktsioon välja kutsuda arusaamatusi. Sisuliselt on § 563 muutmata. (MS motiivid).

§ 564 (R). Süüdlast kinnitatud varanduse süütamises, plahvatuses või uputuses kinnitussumma saamise sihiga, karistatakse:
vangimajaga mitte üle kolme aasta.
Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.
Katse on karistatav. (UNS § 598).

34. peatükk.

Pankrott, liigkasuvõtmine ja muud karistatavad seadusvastased teod varanduse asjus.

Siit peatükist on välja heidetud UNS § 609, 610 ja 618; esimesed kaks sellepärast, et meie oludes niisuguseid liigkasuvõtjaid

(külakulakuid) tähele ei ole pandud ja üksikud nähtused üldise liigkasu võtmise alla käivad; viimane — sellepärast, et kaetud on § 581 ja seda süütegu kvalifitseerida ei ole vaja. (KrS motiivid).

§ 565 (R). Kohtu poolt maksujõuetuks tunnustatud võlgnikku, kes süüdlane:

1) maksujõuetuks tunnustamisel oma varanduse varjamises ülesandmata jätmise või valeteadete andmise teel sihiga pääseda võlgade tasumisest;

2) konkurss-tompu vähendava võlakohustuse väljaandmises täielt või osalt väljamõeldud võla peale, või oma varanduse tasuta edasiandmises, ümberkinnistamises või muul viisil varjamises pärast maksujõuetuks tunnustamist, kui see sündis sihiga pääseda võlgade tasumisest;

3) täielt või osalt väljamõeldud võla peale võlakohustuse väljaandmises või oma varanduse tasuta edasiandmises, ümberkinnistamises või muul viisil varjamises, olgugi enne maksujõuetuks tunnustamist, kuid ette nähes, et sarnane tunnustamine sünnib paratamata lähemal ajal, kui see sündis sihiga pääseda võlgade tasumisest,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 599).

§ 566 (R). Kohtu poolt kaubanduslikult maksujõuetuks tunnustatud võlgnikku, kes süüdlane § 565 ettenähtud süütegudes, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Oli aga kahju niivõrd suur, et sellest järgnes krediitasutuse asjade korratus või halvenemine, või et selle tõttu paljud isikud kaotasid oma varanduse, või kui sellest tekkis tähtis kahju riigile, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (UNS § 600).

Välja on heidetud sõnad „kommertskohtupidamise korras" ja asemele võetud „kaubanduslikult", kuna kommertskohtuid meil ei ole ja teadmata on, kas ja kunas neid ellu kutsutakse; mõiste selle tõttu ei muutu.

Kaubanduslikult kuritahtliku maksujõuetuse definitsioon siin ja eelmises paragrahvis, samuti nagu UNS § 599, ei vasta täpselt samale definitsioonile maksvas Kommertskohtupidamise seaduses, sellepärast eeldas vene autor, et see seadus tuleb käesolevaga kooskõlla viia; sama eeldus jääb ka meil maksma. (KrS motiivid).

§ 567 (R). Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi kohtu poolt maksujõuetuks tunnustamisel keeldus teatamast kohtule või vastavale võimule seaduses määratud juhtudel ja korras selle asutuse, ühisuse või seltsi varandusest, või sarnasel teadaandmisel andis valeteate nende varandusest, kui seesugune keeldumine sündis või teade anti sihiga aidata kaasa asutusele, ühisusele või seltsile pääseda võlgade tasumisest;

2) andis välja täielt või osalt väljamõeldud võla peale võlakohustuse, mis vähendab seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi varandust, või andis edasi tasuta, kinnistas ümber või varjas muul viisil selle varandust sihiga, aidata kaasa asutusele, ühisusele või seltsile pääseda võlgade tasumisest, kui seesugune kohustuse väljaandmine või varanduse tasuta edasiandmine, ümberkinnistamine või varjamine sündis pärast maksmiste lõpetamist seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi poolt või pärast nende maksujõuetuks tunnustamist, või olgugi enne, kuid ette nähes, et sarnane lõpetamine või tunnustamine sünnib parata-mata lähemal ajal;

kui seejuures järgnes asutuse, ühisuse või seltsi maksujõuetuks tunnustamine või maksmiste seismapanek,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Oli aga kahju niivõrd suur, et sellest järgnes krediitasutuse asjade korratus või halvenemine või et selle tõttu paljud isikud kaotasid oma varanduse või kui sellest tekkis tähtis kahju riigile, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (UNS § 601).

Välja on heidetud sõnad „omavalitsuse või era", kuna Krediidiseaduse järele krediidiasutised jagunevad kolme liiki: riiklikud, omavalitsuslikud ja erakrediidiasutised; UNS oli riiklikud krediidiasutised siit välja jätnud eeldusega, et nende ametnikud käivad riigiteenija mõiste ja järelikult 37. peatüki määruste alla; see ei ole aga mitte alati nii, sest sellekohase seadusega (näit. Eesti Panga põhikiri, tulevane Maapanga põhikiri jne.) võidakse ka teisiti otsustada; sellepärast on ettevaatlikum riiklikke krediidiasutisi ka siia alla võtta juhuks, kui nende ametnikkudele riigiteenija õigusi ei peaks antama; juurde on võetud kooperatiivasutised motiividel, mis ette toodud varemalt. (KrS motiivid).

§ 568 (R). Paragrahvides 565—567 ettenähtud süütegude osaliseks nende kordasaatmise puhul loetakse ja osalisena karistatakse süüdlast:

1) nendele tegudele kihutamises;

2) maksu nõudmises või vastuvõtmises seesuguse kohustuse järgi, mis teadvalt oli antud välja nimetatud paragrahvides tähendatud tingimustel;

3) tasu eest omandamise näol seesuguse varanduse tasuta omandamises, mis teadvalt oli antud üle nimetatud paragrahvides tähendatud tingimustel;

4) varanduse varjamises või varjamisest osavõtmises nimetatud paragrahvides tähendatud tingimustel. (UNS § 602).

§ 569 (R). Kaubanduslikult maksujõuetuks tunnustatud isikut, kes süüdlane kergemeelses äriasjade ajamises, samuti ka pillamises, mis oli põhjuseks ta maksujõuetusele, karistatakse: vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani või jäädavalt. (UNS § 603, MS § 3).

Välja heideti, kui ülearune, UNS tekstis sulgudes olev sõna „lihtpankrott". (KrS motiivid).

§ 569 on välja heidetud sõna „ettevaatamatuks" järgmistel kaalutlustel. Kriminaalseadustik 1929. a. väljaandes on kooskõlas Uue nuhtlusseadusega (1903. a. väljaandes) asunud pankroti karistamise suhtes veidi kahepaiksele seisukohale. Esmalt peab tähendama, et pankrott kaubanduslikul alal on Kriminaalseadustikus ette nähtud § 566 ja 569 (jättes siinkohal kõrvale juriidiliste isikute maksujõuetuse), kuna mittekaubanduslikku pankrotti käsitleb § 566. Vaadeldes ja võrreldes § 566 ja 569, selgub, et esimeses on sisuliselt ette nähtud nn. kuritahtlik pankrott, teises — nn. ettevaatamatu pankrott. Vormiliselt on seaduseandja § 569 süüteo koosseisu sidunud süüdlase kaubanduslikult ettevaatamatuks maksujõuetuks tunnustamisega, § 566 aga ainult kaubanduslikult (üldiselt) maksujõuetuks tunnustamisega. Seega on § 566 rakendatav vaatamata asjaolule, millise pankroti iseloomu määras kaubanduskohus. § 569 omalt poolt aga ei sunni kriminaalkohut kaugeltki igal kaubanduslikult ettevaatamatuks maksujõuetuks tunnustamise puhul rakendama seda karistusnormi, vaid toob dispositiivosas kaks tunnust — kergemeelsuse äriasjade ajamises ja pillamise — milliste olemasolu enne karistuse määramist peab kriminaalkohtu poolt olema tõeks tehtud. Toodud normide kahepaiksus seisabki nüüd selles, et ühe ning sama aine käsitlemisel nõutakse kord maksujõuetuse iseloomu kindlakstegemist kaubanduskohtu poolt, kord seda ei nõuta. Kui nüüd vaadelda § 569 tekkimise ajalugu Uues nuhtlusseaduses (viimases esineb see § 603), siis selgub, et algul oli see redaktsioonikomisjoni poolt loodud ilma ettevaatamatuse tundemärgita (redaktsioonikomisjoni kava § 508). Seesugusena oli norm süsteemiliselt kooskõlas ka teise pankrotinormiga (KrS — vastavalt — § 566). Hiljemalt, Vene kohtuministeeriumis, asuti nende normide suhtes diametraalselt vastupidisele seisukohale, võttes ühte normi mõiste „kuritahtlik pankrott" ja teise „lihtpankrott", milline viimane Vene kaubandusliku kohtupidamise seaduse terminoloogia järgi vastab ettevaatamatule pankrotile (vt. Vene kohtuministeeriumi kava § 522

ja 525). Vene kohtuministeerium õigustas oma seisukohta väitega, et vaevalt jõuab Uue nuhtlusseaduse maksmapanemise ajaks Kaubandusliku kohtupidamise seadust ümber töötada, mis aga hädatarvilik oleks redaktsioonikomisjoni ettepaneku omaksvõtmisel pankroti suhtes. Vene riiginõukogu erikomisjon, kes seda kava viimasena läbi vaatas, asus kahest eeltoodud seisukohast halvemale, aktsepteerides ühe normi (KrS § 566) redaktsioonikomisjoni ettepaneku kohaselt, ja teise — veidi ümbertöötatult — Vene kohtuministeeriumi esitise kohaselt (KrS § 569). Seesugustena sattusid need paragrahvid Uude nuhtlusseadusse, ja sealt — Kriminaalseadustikku. Praegune süsteem ses küsimuses ei ole enam kooskõlas maksva Vene kaubandusliku kohtupidamise seadusega ega moodusta ka ühtlast süsteemi Kriminaalseadustikus. Sellepärast tuli vähemalt nüüd — maksmapanemise seaduse väljatöötamisel — katsuda sisse viia üht või teist, kuid ühtlast süsteemi. Arvestades kriminaalõiguse huvi, samuti ka asjaolu, et tarvilikud muudatused Vene kaubanduslikus kohtupidamise seaduses (vaata märkusi selles seaduses ettevõetud muudatuste kohta) osutusid läbiviidavateks, on nüüd omaks võetud seisukoht, mille esitas ja kaitses omal ajal Vene Uue nuhtlusseaduse väljatöötamise redaktsioonikomisjon. § 569 uue redaktsiooni tõttu kuulub maksujõuetute karistamine ja nende süüteo raskuse äramääramine tulevikus eranditult kriminaalkohtule, ja kaubandusliku pankroti iseloomu määramine jäetakse kõrvale, kuna seda sisuliselt ära määravad Kriminaalseadustiku § 566 ja 569 ettenähtud süüteo koosseisud. Sellega oleks siis ka sirge vahejoon tõmmatud tsiviilkohtus toimuva konkursiprotsessi ja pankroti kui süüteo karistamise vahel kriminaalkohtus. Ainsa sidemena nende kahe protsessi vahel jääb püsima tsiviilkohtu prejuditsiaalotsus isiku maksujõuetuks tunnustamise kohta, milline siduv ka kriminaalkohtule. (M S m o t i i v i d).

§ 570 (R). Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane selles, et ta ajas kergemeelselt seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi asju, või saatis korda pillamise neis asjus, kui sarnane asjaajamine või pillamine tekitas maksmiste lõpetamise seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi poolt või nende maksujõuetuks tunnustamise, karistatakse:

v a n g i m a j a g a m i t t e ü l e ü h e a a s t a.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta käesolevas paragrahvis nimetatud asutuste, ühisuste või seltside juhatamise või asjade korraldamise õiguse ühest kuni viie aastani või jäädavalt. (UNS § 604).

§ 571 (R). Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane seadusega või põhikirjaga nõutavate korralduste tegematajätmises ettevõtte asjade likvideerimiseks nende tingimuste olemasolekul, mil seadusega või põhikirjaga ette kirjutatakse sarnane likvideerimine, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui asutuse, ühisuse või seltsi asjade seisukord oli teadvalt sarnane, mil seadusega või põhikirjaga ette kirjutatakse teatada asutuse, ühisuse või seltsi maksujõuetusest, siis karistatakse süüdlast selle ülesandmise kohuse täitmatajätmises:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 605).

Võrreldes UNS on siit välja heidetud sõna „lühiajaline", kuna ka pikaajalise krediidiasutise (näit. immobiilpank, hüpoteegipank jne.) põhikiri võib teatavate tingimuste kättejõudmisel asutise likvideerimist ette näha. (KrS motiivid).

§ 572 (J). Isikut, kellel olid teadvalt käepärast mingisugused võimalused oma võlauskuja rahuldamiseks ja kes süüdlane:

1) nendest võimalustest teatamata jätmises kohtule või sellekohasele võimule seaduses määratud juhtudel ja korras;

2) nendest teatamisel kohtule või sellekohasele võimule valeteate andmises võlauskuja kahjuks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb:

1) süüdlane valeteate andmises kohtule, et ta kaotanud maksmata veksli;

2) süüdlane valeteate või tõenduse andmises seaduses määratud korral temalt allkirja võtmisel pärandusvara kinnipitserdamise ja üleskirjutamise või kohtu kutsetoimetuse avamise puhul. (UNS § 606).

§ 572[1] (R). Süüdlast selles, et ta esitas põlupidajate ja kalurite võlgade korraldamise komisjonile väljamõeldud võlanõudmise, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb võlgade korraldamist paluv põllupidaja või kalur, kes süüdlane selles, et ta esitas põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise komisjonile valeandmeid oma varandusliku seisukorra kohta. (MS § 4).

§ 572[1] kodifitseerib Kriminaalseadustikku Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduse § 27 (RT 85 — 1933). Teadaande esitamine on § 27 arvatavasti mõeldud kirjalik ja mitte suusõnaline. Mis puutub § 27 toodud mõistesse „teadvalt", siis on see niikuinii kaetud selles süüteo koosseisus olemasoleva tahtlusega. Sanktsioon on jäetud endine — vangimaja mitte üle ühe aasta. Paigutatud on § 572[1] ainekohaselt eriosa 34. peatükki, mis muude süütegude hulgas käsitleb mitmesuguseid seadusvastaseid tegusid varanduse asjus. (MS motiivid).

§ 572² (J). Põllupidajat- või kalurit-võlgnikku, kes süüdlane selles, et ta ei esitanud põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise komisjonile viimase poolt antud tähtajal ja korras aruannet oma vara ja tulude valitsemise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (MS § 4).

§ 572² sisaldab Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduse § 30 (RT 85 — 1933) sisuliste muudatusteta. Ka sanktsioon on endine. Paigutatud on § 572², nagu eelminegi, eriosa 34. peatükki. (MS motiivid).

§ 573 (J). Süüdlast selles, et ta riisus, varjas, rikkus, tasuliselt või tasuta võõrandas või pantis oma panditud, aresti või sekvestri all olevat vallasvara, või seesugust vallasvara, mille aresti või sekvestri alla panemise kohta vastava võimu poolt korraldus ehk küll juba teadvalt oli tehtud, kuid millele arest või sekvester veel ei olnud pandud, kui need teod saadeti korda võlauskuja või muu isiku kahjuks, kelle õigused olid kindlustatud selle varandusega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel. (UNS § 607).

Arvesse võttes, et UNS oli selle paragrahvi esimene punkt, samuti nagu terve § 593 sisse võetud ajutiselt kuni hüpoteegisüsteemi elluviimiseni, meil aga see juba teostatud on ja säärased süüteod ette tulla ei või, otsustas komisjon p. 1 siit välja heita, jättes võimalikud arusaamatused tsiviilseadustiku lahendada. (KrS motiivid).

§ 573¹ (J). Süüdlast selles, et ta tööstus- või kaubandus-ettevõtte võõrandamisel sääraste ettevõtete ülemineku määruste kohaselt esitatavasse nimekirja ei kandnud mõnda võõrandatava ettevõtte võlausaldajat või tähendas selles nimekirjas mõnele võlausaldajale kuuluva võlasumma tõelisest vähemana, kui sellest järgnes kahju võlausaldajaile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla ja samadel alustel langeb ka süüdlane selles, et ta omandas tööstus- või kaubandusettevõtte teades, et selle ettevõtte võõrandaja ettevõtte ülemineku süüdlasele saatis korda eelmises lõikes ettenähtud süüteo. (MS § 4).

§ 573² (J). Süüdlast selles, et ta tööstus- või kaubandus-ettevõtte võõrandamisel sääraste ettevõtete ülemineku määruste kohaselt esitatavasse nimekirja ettevaatamatuse tõttu jättis kandmata mõne võõrandatava ettevõtte võlausaldaja või tähendas

selles nimekirjas mõnele võlausaldajale kuuluva võlasumma tõelisest vähemana, kui sellest järgnes kahju võlausaldajaile, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 573³ (J). Süüdlast selles, et ta tööstus- või kaubandus-ettevõtte võõrandamisel sääraste ettevõtete ülemineku määruste kohaselt esitatavasse nimekirja teadvalt valesti tähendas võõrandatava ettevõtte võlausaldajate elukoha või asukoha, kui sellest järgnes kahju võlausaldajaile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (MS § 4).

§ 573¹⁻³ on üle võetud Nuhtlusseaduse § 1700²⁻⁴ — 1916. a. redaktsioonis (VSKK 194 — 1916, art. 1645) sisuliste muudatusteta. Sanktsioonid on § 573¹ ja 573³ võetud Kriminaalseadustiku süsteemi kohased, sisuliselt on nad keskmised, võrreldes Nuhtlusseaduse § 1700² ja 1700⁴ toodud sanktsioonidega. Paigutatud on § 573¹⁻³, nagu eelmised novellid, ainekohaselt eriosa 34. peatükki. (MS motiivid).

§ 574 (J). Süüdlast selles, et ta leppis kokku teise isikuga, lubades viimasele laenata kapitali ja nõudes selle kohustuse protsente üle seaduses lubatud ülemmäära, või võttis rahalise kohustuse puhul üle selle ülemmäära protsente või muud rahalist tasu, karistatakse selle liigkasuvõtmise eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Peale selle võib kohus määrata süüdlaselt tasuraha mitte üle kolme tuhande krooni.

Sama karistuse alla ja samadel alustel langeb süüdlane liigkasulise kohustuse teadvalt omandamises.

Sama karistuse alla langeb krediitasutuse juhataja või asjade korraldaja, kes süüdlane selles, et ta võttis krediitasutusele makstavaid otseseid kulusid üle seaduses või sundmääruses lubatud ülemmäära.

Liigkasuline kohustus tunnustatakse tühiseks protsendimäära suhtes ja võlgnikud vabanevad sel juhul üldse protsentide maksmise kohustusest, kuid laenuandjale jääb õigus saada tagasi tõesti antud kapitali, arvatud maha kättesaadud summad, kusjuures kohustuse tähtaeg pikendatakse kaheks aastaks, arvates kohtuotsuse seadusjõusse astumisest, kui kohustuses eneses ei ole nähtud ette pikemat tähtaega. (UNS § 608, MS § 3).

Välja on heidetud p. 2, mis baseerub vene X köite § 2023 peal ja meie tsiviilseadustikust tingitud ei ole. (KrS motiivid).

§ 574 on ümber redigeeritud, kuna vajalikuks osutus seda normi kooskõlastada Rahukohtu nuhtlusseaduse § 180² uue redaktsiooniga, mis toodud Kokkuleppe-protsentide määra seaduses (RT 7 — 1932). Võrreldes viimase normiga on § 574 ette võetud järgmised muudatused. § 180² esimene ja kolmas lõige on kokku võetud, kuna nendes lõigetes kirjeldatud süüteo teokoosseisud on ebasüsteemilised ja nende vahe ainult näilik. § 180² on üles ehitatud ülemäärase protsendinormi absoluutsele keelule (vastandina endise § 180² redaktsioonile). Selle tõttu kaotab olulise tähtsuse teine tundemärk — kitsikus—, milline varemalt peatähtsust omas. Niisama ei ole olulist vahet § 180² esimese ja kolmanda lõike sanktsioonide vahel — mõlemal juhul on antud vangimaja (kuuekuuline resp. aastane); ainult rahatrahvi suhtes erinevad nimetatud lõiked: esimeses — alternatiivne rahatrahv (milline konstruktsioon lubamatu: vangimaja või rahatrahv), teises kumulatiivne (Kriminaalseadustiku järgi — lisakaristus tasuraha näol). Uuest § 574 redaktsioonist on eeltoodu tõttu „kitsikus" välja heidetud ja sanktsioonina tarvitusele võetud vangimaja ühes fakultatiivse tasurahaga. Vangimaja puhul on muidugi (KrS § 53) üleminek arestile võimalik, samuti vangimaja (või aresti) määramine tingimisi. Teised muudatused § 574 võrreldes § 180² on puhtredaktsioonilist laadi, ilma sisulise muutuseta. Võrreldes § 574 uut redaktsiooni 1929. a. omaga, on peale § 180² aluseks võtmist välja jäetud eriõigusekaotus laenukassapidajatele, kuna meil laenukassad (pandimajad) on pea erandituit omavalitsuslikud ettevõtted, mille tõttu selle normi eriline tähtsus on kadunud. Peale selle on § 574 endisest redaktsioonist välja jäetud kvalifikatsioon „äriajamine", kuna see tundemärk on ette nähtud üldosaliselt, koostamise puhul, karistust raskendava asjaoluna (KrS § 65), retsidiiv aga niikuinii on viidud vastava karistuse raskendamise alla (KrS § 68). (MS motiivid).

§ 575 (R). Süüdlast selles, et ta:

1) avatles isikut, kes teadvalt ei suutnud saada aru oma tehtud tehingu või korralduse iseloomust või tähendusest, või juhtida oma tegevust, või kes tsiviilõiguslikult ei olnud täisealine, astuma temale kahjulikku varanduslikku tehingusse või tegema muud temale kahjulikku varanduslikku korraldust, kasutades tema teadmatust või vilumatust;

2) avatles astuma kahjulikku tehingusse või tegema muud kahjulikku varanduslikku korraldust vale lubadustega või muude kavalustega, selleks kasutades kahjusaaja selge arusaamise puudust sarnase tehingu või korralduse iseloomust või tähendusest;

3) tõstis nõudmist dokumendi järgi selle terves summas või osas, kui sissenõutav võlg teadvalt oli kustutatud;

kui need teod saadeti korda sihiga saada varanduslikku kasu omale või teisele,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui tehtud kahju ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Käesoleva paragrahvi p. p. 1 ja 2 ettenähtud kuriteo katse on karistatav. (UNS § 611).

§ 576 (R). Süüdlast pimeda isiku avatlemises niisuguse dokumendi allakirjutamisele, mis teadvalt ei vastanud pimeda tahtmisele, kuid sarnasel näol, nagu oleks see ta tahtmisele vastav, ja mis oli kahjulik allakirjutaja või teise isiku varandusele või varanduslikule huvile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla ja samadel alustel langeb süüdlane, kes kasutas teadvalt sarnast dokumenti. (UNS § 612).

§ 577 (R). Süüdlast võõra allkirjaga varustatud blanketi täitmises dokumendi teksti pealekirjutamisega, mis oli kahjuks allakirjutaja varandusele või varanduslikule huvile ja mis teadvalt ei vastanud allakirjutaja tõelisele tahtmisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla ja samal alusel langeb süüdlane, kes kasutas teadvalt sarnast dokumenti. (UNS § 613).

§ 578 (R). Süüdlast võõra allkirjaga varustatud blanketi täitmises dokumendi teksti pealekirjutamisega, mis oli kahjuks allakirjutaja varandusele või varanduslikule huvile ja teadvalt ei vastanud allakirjutaja tõelisele tahtmisele, ning millise dokumendi järeletegemine ette nähtud § 412, karistatakse:

kui dokumenti tarvitati õige pähe või anti edasi —

vangimajaga mitte üle kuue kuu,

kui selles dokumendis tõendatav asjaolu on tõeline või kui dokumenti ei tarvitatud õige pähe ega ei antud edasi —

arestiga mitte üle kuue kuu,

kui süüdlasele oli äriajamiseks sarnane teksti pealekirjutamine dokumentidele —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane, kes kasutas teadvalt sarnast dokumenti. (UNS § 614).

§ 579 (R). Süüdlast avatlemises, sihiga saada varanduslikku kasu omale või teisele, varanduse või varandusliku õiguse üleandmisele või muusse kahjulikku varanduslikku tehingusse astumisele ähvardusega avaldada väljamõeldud või tõelisi teateid:

1) asjaolu kohta, mis häbistab kahjusaajat või ta perekonna, olgugi surnud, liiget;

2) seesuguse teo kordasaatmise kohta kahjusaaja või ta, olgugi surnud, perekonnaliikme poolt, mida karistatakse kui rasket kuritegu või kuritegu;

3) asjaolu kohta, mis halvab kahjusaaja ärikrediiti,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui seesugune kuritegu saadeti korda:

1) salgaga, kes oli koondunud seda liiki tegude kordasaatmiseks;

2) isiku poolt, kes mitte vähem kui kahel korral oli kandnud karistuse samasuguse teo eest, või varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast;

3) perioodilise trükitoote toimetaja, väljaandja või kaastöölise poolt, kes ähvardas avaldada trükis sarnase teate,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 615).

§ 580 (J). Süüdlast teadvalt raske kuriteoga või kuriteoga saadud võõra varanduse omandamises, hoiule, varjamiseks, pandiks või edasiandmiseks võtmises või edasiandmises, karistatakse:

kui varandus oli saadud raske kuriteoga —

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

kui varandus oli saadud kuriteoga —

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

(R). Kui käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud kuritegu oli süüdlasele äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 616).

§ 581 (J). Kauplejat, kes süüdlane raske kuriteoga või kuriteoga saadud võõra varanduse omandamises, hoiule, pandiks või edasiandmiseks võtmises või edasiandmises teadmata, et see varandus oli saadud raske kuriteoga või kuriteoga, kuid siiski tarviliku ettevaatuseta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui süüdlane oli kangete jookide müügiasutuse pidaja, siis võetakse temalt peale selle sarnaste jookidega kauplemise õigus ühest kuni viie aastani. (UNS § 617).

§ 582 (J). Süüdlast kaitseväelaselt teadvalt riigile kuuluva sõjariista, riide või varustusasja omandamises või pandiks võtmises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune kuritegu oli süüdlasele äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui süüdlane oli kangete jookide müügiasutuse pidaja, siis võetakse temalt peale selle nende jookidega kauplemise õigus ühest kuni viie aastani. (UNS § 619).

35. peatükk.

Süüteod autoriõiguste ja ainuõiguste vastu.

§ 583 (R). Süüdlast võõra autoriõiguse tahtlikus rikkumises karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui seesugune autoriõiguse rikkumine saadeti korda teose omavolilise kirjastamisega või paljundamisega teose edasiandmise sihiga, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui aga süüdlane andis välja omavoliliselt võõra teose oma nime all, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 620).

§ 584 (R). Süüdlast selles, et ta omavoliliselt kasutas võõrast seatud korras antud ainuõigust leiutise või firma peale

või võõrast õigust seatud korras registreeritud tööstussaaduse mudeli või joonise reprodutseerimise peale, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 621, MS § 3).

§ 584 on ümber redigeeritud, kodifitseerides sellesse normi Firmade seaduse § 12 (RT 36 — 1927). Selle seaduse § 12 avaldatud kujul ei võimalda täpselt ülevõtmist, kuna see norm kannatab mõningate tehniliste puuduste all. Olgu siinkohal ainult tähendatud, et selle seaduse teises lõikes toodud „tähelepanemata jättes vastavat kohtu keeldu" on juhul, kui see keeld on teostunud kriminaalkohtu otsusega, harilik retsidiiv; kui siin aga on mõeldud tsiviilkohtu otsust, siis on see ainukordne juhtum, kus tsiviilkohtu otsus moodustab kvalifikatsiooni süüteo teokoosseisus. § 12 sisu ei muutu olulisemas osas § 584 uue redaktsiooni ulatuses. Ainus tähtsam muudatus oleks ettevaatamatuse sisseviimine § 12 kirjeldatud süüteo teokoosseisu. See aga ei peaks olema lubamatu, kui võrrelda § 12 teokoosseisu § 584 toodud teiste teokoosseisudega. § 584 sanktsioon on jäetud endine: arest või rahatrahv. See ei võiks samuti vastuolus olla § 12 sanktsiooni mõttega, on ju Kriminaalseadustiku karistuse määramise piirid äärmiselt laiad. (MS motiivid).

§ 585 (R). Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügiks või vedas sisse välismaalt müügiks või müüs asja, mis teadvalt oli valmistatud autoriõiguse või leiutise ainuõiguse rikkumisega, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (UNS § 622).

Käesolevast paragrahvist on välja jäetud märkus, mis eneses sisaldab protsessuaalset normi ja mille koht on selle tõttu protsessiseadustikus. (KrS motiivid).

36. peatükk.

Võõra varanduse omavoliline kasutamine.

Sellest peatükist on välja heidetud UNS § 632, missuguseid maapõuevarasid meil kaitsta ei ole; edaspidi astuksid siia asemele tulevase mäeseaduse karistusnormid. (KrS motiivid).

§ 586 (J). Süüdlast omavolilises kala- või muus püügis võõra maa peal, võõras metsas või võõrais vetes, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümne viie krooni. (UNS § 623, MS § 3).

Kolmandast lõikest on välja heidetud aiaga ümbritsetud park või loomaaed, millel vaba ühendus puudub naabruses olevate maa-

dega; komisjon leidis, et neid tegusid peab valjemini karistama; siit kustutamise puhul langevad need kas võõra varanduse rikkumise, varguse või varguse katse alla, kus sanktsioonid ongi kõvemad. (KrS motiivid).

§ 586 muutmine ja ühes sellega Kriminaalseadustiku täiendamine § 586[1], mis asendab RNS § 56[6] (RT 45 — 1934), on tingitud uuest Jahiseadusest (RT 45 — 1934). (MS motiivid).

§ 586[1] (J). Süüdlast jahipidamises võõras jahipiirkonnas, jahipiirkonna kasutaja kirjaliku loata, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane loata jahipidamises riigile kuuluvail maa-aladel või veekogudel, samuti ka jahipidamises jahipiirkonda mittekuuluval võõral eramaa-alal või veekogul, olgugi omaniku loal. (MS § 4).

§ 586[1] kodifitseerib Kriminaalseadustikku Rahukohtu nuhtlusseaduse § 56[6] (RT 45 — 1934). Viimane paragrahv oli Rahukohtu nuhtlusseadusse võetud tingitult uuest Jahiseadusest (RT 45 — 1934). (MS motiivid).

§ 587 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) omavoliliselt raius puid võõras metsas, kuigi maharaiutud puud ei olnud välja veetud või ära viidud;

2) riisus omastamise sihiga võõrast metsast, mitte aga metsamaterjali valmistuskohast või hoiuladudest, tuulemurtud puu, lamapuu või säärase puu osa,

karistatakse:

kui süüdlane saatis korda selle teo esimest korda, —

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni;

kui süüdlane saatis korda selle teo teist või rohkemat korda enne kahe aasta möödumist, arvates endise samasuguse teo eest karistuse ärakandmise päevast, —

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Karistuse alla, mis määratakse selle teo teistkordse kordasaatmise eest, võib langeda süüdlane, kes selle saatis korda esimest korda, kui omavoliline metsaraiumine või kõrvaletoimetamine mitme isiku poolt saadeti korda öösel või metsas, salus või metsatükis, mis olid määratud eriotstarbeks, olid kaitse all, istutatud või ümbritsetud kraaviga või aiaga, või kui lõigati maha seemnepuu.

Karistuse alla käesolevas paragrahvis ettenähtud tegude eest ja selles nimetatud alustel langevad mitte üksnes nende otsesed kordasaatjad, vaid ka kihutajad ja kaasaaitajad. (UNS § 624, MS § 3).

Esimese lõike p. 2 on kustutatud „või teise isiku poolt mahalõigatud puu", missugust tegu soovis komisjon hariliku varguseна karistada. (KrS motiivid).

§ 587, 588, 590 ja 594—596 on ümber redigeeritud, arvestades uut Metsaseadust kui ka Põllutööministeeriumi vastavaid sooviavaldusi. § 587 on muudetud esimene lõige. Endises redaktsioonis oli selles lõikes ette nähtud kolm sanktsiooni, vastavalt sellele, kas süütegu oli toime pandud esimest, teist või kolmandat korda. Kuna aga retsidiivid siinkohal on arvestatud sel juhul, kui nende aluseks on eelminev kohtuotsus, mitte aga vastav metsaametkonna trahvimäärus, ja sääraseid süüteoasju, eriti tulevikus, kavatsetakse lahendada trahvimäärustega metsaametkonnas, on, vastavalt asjaomase ametkonna soovile, sanktsioonid selles lõikes vähendatud kahele, süüteo toimepaneku esimesele ja teisele korrale, ühes sellega sanktsioone raskendades. Seega oleks tulevikus esmakordne metsavargus karistatav rahatrahviga, teiskordne aga — vangimajaga. Metsaametkonnale jääks aga eriprotsessikorras õigus metsavargusi trahvida esmakordse metsavarguse normi järgi (tegelikult aga ka teist, kolmat jne. korda) ainult rahatrahviga. (MS motiivid).

§ 588 (J). Paragrahvis 587 määratud karistuste alla ja selles nimetatud alustel langeb süüdlane selles, et ta:

1) omavoliliselt valmistas metsasaadusi võõras metsas;

2) omavoliliselt laastas teiseks otstarbeks kasutamise sihiga võõrast metsa, metsa kasvatamiseks eraldatud välja või metsaga istutatud või külvatud kohta;

3) omavoliliselt raius metsa üle lubatud määra või valmistas metsasaadusi üle lubatud määra;

4) omavoliliselt raius metsa või üksikuid puid, mis teadvalt olid teist liiki või teiste omadustega või teiste numbrite all, kui need, mis lubatud;

5) raius metsa või valmistas metsasaadusi teadvalt selleks mitte määratud metsatükis;

6) omavoliliselt rikkus võõra maa peal kasvavat puud täkkimisega, koorimisega või muul viisil. (UNS § 625, MS § 3).

§ 588 on punktid 3 ja 4 muudetud. P. 3 (endises redaktsioonis) oli omavoliline metsaraiumine üle lubatud määra karistatav ainult piiratud kujul (kui see ületas kümnendiku osa lubatud määrast). Põhjenedes tegeliku elu kogemustele, on metsaametkond avaldanud soovi, et see norm oma piiratud kuju kaotaks. Sellekohaselt on p. 3 ümber redigeeritud. P. 4 on juurde lisatud keeld omavoliliselt metsa raiuda, kasutades selleks puid teiste numbrite all, kui see oli lubatud. Ka sel juhul on tegelik elu näidanud, et endine redaktsioon — teist sugu ja teiste omadustega metsa raiumine, kui see lubatud — on liiga kitsas ja annab võimaluse puude numbrite alal toime panna kuritarvitusi. (MS motiivid).

§ 589 (J). Süüdlast teadvalt §§ 587 või 588 ettenähtud süütegudega saadud metsamaterjali või metsasaaduste omandamises, hoiule, varjamiseks, pandiks või edasiandmiseks võtmises või edasiandmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui see üleastumine süüdlasele oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui süüdlane on metsaäriajaja, võib kohus peale selle temalt võtta metsaäri ajamise õiguse ühest kuni viie aastani. (UNS § 626).

§ 590 (J). Peale § 587—589 määratud karistuste mõistetakse süüdlaselt metsamajanduse kapitali kasuks — süüteo mitme isiku poolt kordasaatmise puhul aga kõigilt süüdlasilt solidaarselt — tasuraha omavoliliselt raiutud, rikutud või kõrvaletoimetatud metsamaterjali või metsasaaduste või seadusvastaselt valmistatud metsasaaduste kahekordses väärtuses trahvitaksi järgi; kui aga süüdlasi ei avastatud või nad on maksuvõimetud nimetatud tasuraha maksmiseks, siis nõutakse varjajailt sisse nende poolt varjatud metsa või metsasaaduste kahekordne väärtus trahvitaksi järgi. Tasuraha maksmata jätmise korral asendatakse tasuraha arestiga § 59 tähendatud eeskirjade järgi.

Eelmise lõike eeskirjadest olenemata võetakse ära omavoliliselt raiutud või kõrvaletoimetatud metsamaterjal ja antakse tagasi metsaomanikule süüdlase kulul või nõutakse sisse metsaomaniku kasuks samade metsamaterjalide või -saaduste hind trahvitaksi järgi. (UNS § 627, MS § 3).

§ 590 on tähtsama muudatusena läbi viidud põhimõte (uue Metsaseaduse kohaselt), mille järgi § 587 kuni 589 määratud karistustega käib kaasas lisakaristus — tasuraha, milline nüüd mitte enam metsaomaniku kasuks ei lähe, vaid uuelt loodava metsakapitali kasuks. Seda tasuraha arvutatakse § 590 uue redaktsiooni järgi trahvitaksi alusel. Varemalt rääkis sama norm tasuraha arvutamisest kahekordse hinna järgi, uues redaktsioonis on aga trahvitaksi tarvitusele võtmise tõttu sõna „hind" asendatud „väärtusega". § 590 teises lõikes toodud metsaomaniku kasuks sissenõutav metsamaterjali väärtus on lähemalt pretsiseeritud (või normeeritud) viitega lähema riigimetsa hindamistaksile. (MS motiivid).

§ 590¹ (J). Saeveski, metsatööstuse või metsasaadusteäri pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud sea-

duse või sundmääruse eeskirju, mis antud raamatupidamise kohta metsasaaduste ostu või ümbertöötamise suhtes, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (MS § 4).

§ 590[1] sisaldab normi, mille eesmärk on uue Metsaseaduse kohaselt võidelda metsavarguste vastu (vt. Metsaseaduse kava § 251). Selle normi kodifitseerimist Kriminaalseadustikku on eriti soovinud metsaametkond. Sanktsioonina on võetud keskmine rahatrahv, milline Kriminaalseadustikus harilikult umbes sarnaste süütegude eest ette nähtud (vt. näit. § 349). Paigutatud on § 590[1] eriosa 36. peatükki, mis muude seas käsitleb ka metsasüütegusid. Võiks tekkida küsimus selle normi paigutamise kohta tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumiste hulka — eriosa 16. peatükk —, kuid paistab, et ainekohasem on 36. peatükk. (MS motiivid).

§ 591 (J). Süüdlast selles, et ta hakkas raiuma lubatud riigimetsa enne kirjaliku raieloa kättesaamist või raius seda pärast raieloas tähendatud tähtaega, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 628, MS § 3).

§ 591 on välja jäetud punkt 2 ja punkti 1 on ainult redaktsiooniliselt parandatud. P. 2 on välja jäetud põhjusel, et seda asendab Metsaseaduse (RT 45 — 1934) § 176, mis kriminaalkohtule ei allu. (MS motiivid).

§ 592 (J). Süüdlast võõras metsas telliskivitehase või muu tule abil töötava tehase omavolilises sisseseadmises, või omavolilises tõrva või tökati ajamises, või potase, süte või lubja põletamises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Peale selle määratakse süüdlaselt metsaomaniku kasuks tasuraha mitte üle viiekümne krooni ja võetakse ära metsaomaniku kasuks kõik süüdlase omavolilised ehitused ning valmistused, samuti tööriistad ja materjalid.

Kui see üleastumine saadeti korda riigi metsas sellekohase loaga, kuid teadvalt selleks mittemääratud kohas, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.

Peale selle määratakse süüdlaselt tasuraha mitte üle kahekümneviie krooni ja kohustatakse teda ära koristama korravastaselt tehtud ehitused. (UNS § 629).

§ 593 (J). Süüdlast võõras metsas viibimises mõjuva põhjuseta läbisõiduteelt kõrval metsaraiumise riistadega või veoriistadega metsamaterjali väljavedamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni. (UNS § 630).

§ 594. Paragrahvis 587 ettenähtud võõra metsa vähetähtsat omavolilist kasutamist ei loeta süüteoks, kui säärane kasutamine toimus ainult teekäigul tekkinud metsasaaduste vajadusest sõiduabinõude parandamiseks. (UNS § 631, MS § 3).

§ 594 on märksa kitsendatud, võrreldes endise redaktsiooniga, mis lubas vähetähtsat omavolilist metsakasutamist, kui see sündis teekäigul metsasaaduste järele tekkinud tarviduste rahuldamiseks. Uus redaktsioon lubab säärast metsakasutamist ainult teekäigul tekkinud vajadusest sõiduabinõude parandamiseks. Metsaametkonna arvates ei sobi endine redaktsioon meie oludes ja oli võib olla võimalik ainult vene oludes. (MS motiivid).

§ 595 (J). Süüdlast selles, et ta:

1) korjas võõra maa pealt teadvalt peremehe keelu vastu metspuuvilja, metsmarju, seeni või muid asju, mis peremehele võisid tuua kasu;

2) omavoliliselt lõikas võõral maal mättaid, võttis kive, liiva, savi või muid väljakaevatud asju;

3) omavoliliselt vedas võõrale maale kive, prügi, lõpnud loomi või mustust;

4) omavoliliselt karjatas võõral maal kariloomi või linde;

5) omavoliliselt läks jalgsi või sõites läbi võõra viljapuu- või aedviljaaia, noore metsa, metsamisele jäetud raiestiku, heinamaa või põllu enne saagi koristamist;

6) omavoliliselt ajas kariloomi või linde üle võõra heinamaa või põllu;

7) omavoliliselt niitis metsarohtu võõral heinamaal või võõras metsas;

8) omavoliliselt viis ära või ajas ära võõral maal söömiselt kinniaetud karilooma või linnu;

9) omavoliliselt noppis või korjas tähtsusetul määral võõras viljapuu- või aedviljaaias, põllul või külvatud heinamaal aialilli, puuvilja, aedvilja või muid külitisi või istutisi kohe äratarvitamiseks, kuigi mitte selle üleastumise kordasaatmise kohas,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 633, MS § 3).

§ 595 on muudetud ainult p. 5 täiendusega, mis keelab omavolilist läbikäimist või läbisõitmist ka võõrast puuvilja- või juurviljaaiast, noorest metsast või metsamisele jäetud raiestikust. Erilist rõhku paneb metsaametkond metsamisele määratud raiestiku kaitsele. (MS motiivid).

§ 596 (J). Süüdlast omavolilises jalakäimises, sõitmises või kariloomade või lindude ajamises läbi võõra viljapuu- või aed-viljaaia või läbi võõra heinamaa, põllu, metsa või karjamaa, mis olid ümbritsetud aiaga, või kui nendest läbikäimine, läbisõit või läbiajamine teadvalt oli keelatud ülespandud hoiatusmärkidega, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 634, MS § 3).

§ 596 on täiendatud nii teo kui ka koha suhtes. Läbisõitmise kõrval on keelatud ka läbikäimine selles normis tähendatud kohtadest. Samuti on kariloomade läbiajamise kõrvale võetud ka lindude läbiajamise keeld. Lisaks § 596 endises redaktsioonis toodud kohtadele on juurde võetud mets, milline mõiste on muidugi laiem kui normist väljajäetud mõiste — salu. (MS motiivid).

§ 597 (J). Isikut, kes toimetab võõra vallasvara panti- või hoiulevõtmist, või ta selli, kes süüdlane sarnase varanduse omavolilises kasutamises varanduse peremehele kahjuks või selle varanduse kasutamiseks väljaandmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 635).

37. peatükk.

Teenistusalased süüteod riigi- ja omavalitsusteenistuses.

Siit peatükist on välja heidetud UNS § 647, kuna harilikult meil need ülesanded riigi ega omavalitsuse peal ei lasu, vaid ühistegeliselt lahendatakse, ja § 668, missugust süütegu meil ollagi ei või. (KrS motiivid).

§ 598 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta saatis korda teenistuse alal teo:

1) milliseks seadus või tema peale pandud ülesanne temale ei andnud õigust, või kuigi andis, mille kordasaatmiseks siiski ei olnud seaduslikke põhjusi;

2) sellekohase võimu loata, kui seadusega nõuti sarnast luba,

karistatakse selle võimuliialduse eest,

kui see saadeti korda tahtlikult või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui võimuliialdus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui süüdlane tarvitas võimuliialdusel vägivalda isiku kallal või karistatavat ähvardust, või kui võimuliialdus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimuliialdusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Riigi või omavalitsuse teenijaks loetakse isik, kes kannab kohuseid või täidab ajutist ülesannet riigi või omavalitsuse teenistuse alal. (UNS § 636).

Selle paragrahvi viimane lõige määrab ära, keda tuleb mõista käesoleva seadustiku käsitamisel riigi- või omavalitsusteenija mõiste all; UNS motiivide kohaselt käivad siia alla kõik, kes teostavad avalik-õiguslikku võimu või selle võimu üksikuid ülesandeid; sealjuures võivad nad olla koosseisudes ettenähtud kohtadel, vabapalgalised või ajutiselt teotsemisele kutsutud; olla ametisse nimetatud või valitud, olgu vabatahtlikult ülesande juurde asunud või sunduslikult sinna kutsutud; olenemata sellest, kas neil on riigiteenistuse õigused või ei, kas neid kutsuti teotsema seatud korra kohaselt või korravastaselt; siia alla käivad ka Riigikogu, linnavolikogu, maakonnanõukogu, alevivolikogu ja vallanõukogu liikmed.

Selle mõiste väljendamiseks luges komisjon kõige sündsamaks „riigi- või omavalitsusteenija", kusjuures UNS definitsiooni tekstist välja heideti ülearused sõnad, nagu „ametliku isikuna, politsei või muu vahina või teenijana jne.", mis niikuinii on juba antud definitsiooniga kaetud. (KrS motiivid).

§ 599. Võimuliialduseks ei loeta juhtumust, kui riigi või omavalitsuse teenija saadab korda mõnedel erakorralistel asjaoludel teenistusalase teo, milleks seadus või tema peale pandud ülesanne ei andnud temale õigust, mis aga hädatarvilik oli riigi huvides või mida asja tungivuse pärast kuni selleks loa saamiseni ei võidud lükata edasi nähtava hädaohuta või kahjuta teenistuse huvile. (UNS § 637).

§ 600 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta teist teenijat tahtlikult takistas ta kohuste täitmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 638).

§ 601 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes oli kohustatud seaduse, tema peale pandud ülesande või oma teenistuse iseloomu põhjal ära hoidma või katkestama kahju, mis ähvardas valitsemiskorda, riigi-, omavalitsuse- või erahuvi, ja kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid või ei teinud tegusid, millega sarnast kahju oleks võidud ära hoida või katkestada, karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ning samadel alustel langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid või ei teinud tegusid raskete kuritegude või kuritegude jälgimiseks või seadusjõusse astunud kohtu määruste või otsuste täidesaatmiseks kriminaal-, administratiiv- või tsiviilasjus. (UNS § 639).

Viimast lõiget täiendati administratiivkohtu asjadega. (KrS motiivid).

§ 602 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid seaduse väljakuulutamiseks, teadaandmiseks või maksmapanemiseks, karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või

erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (UNS § 640).

§ 603 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid sundmääruse väljakuulutamiseks või maksmapanemiseks, karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 641).

§ 604 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) ei tarvitanud abinõusid, milleks ta oli kohustatud temast alluvuskorras kõrgema ametiasutuse või ülemuse poolt antud käsu või muu ettekirjutuse täidesaatmiseks;

2) oma kohusest hoolimata ei teatanud sissetulnud paberist oma ülemusele või asutusele, kus ta seisis teenistuses,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 642).

§ 605 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes oma teenistuse iseloomu tõttu oli kohustatud ära hoidma või katkestama süütegusid ja süüdlane selles, et ta hoolimata sellest, et temale teada olid tõendused kavatsetud või ettevõetud raske kuriteo või kuriteo kohta, ei võtnud tarvitusele vastavaid abinõusid nende ärahoidmiseks või katkestamiseks, kui abinõude tarvitamatajätmise tagajärjeks oli kuriteo või raske kuriteo kordasaatmine, karistatakse:

kuriteo kordasaatmise juhul —

vangimajaga mitte üle ühe aasta,

raske kuriteo kordasaatmise juhul —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui ei võetud tarvitusele neid abinõusid §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo ärahoidmiseks või katkestamiseks, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga sarnase abinõude tarvitamatajätmise tagajärjeks oli §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo kordasaatmine, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Samade karistuste alla ning samadel alustel langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes süüdlane selles, et ta ei teatanud oma ülemusele või sellekohasele võimule või ähvardatavale isikule kavatsetud või ettevõetud raskest kuriteost või kuriteost, hoolimata sellest, et tõendused selle kohta temale teada olid, või et ta varjas oma teadaandes asjaolu, mis oli tähtis raske kuriteo või kuriteo ärahoidmiseks või katkestamiseks. (UNS § 643).

§ 606 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma kohusest ei teatanud oma ülemusele või sellekohasele politsei- või kohtuvõimule kordasaade-

tud raskest kuriteost või kuriteost, mille jälgimine ei olene eraskaebusest, või ei teatanud nende kuritegude kordasaatmisest osavõtjast, hoolimata sellest, et tõendused selle kohta temale teada olid, või et ta varjas oma teadaandes asjaolu, mis oli tähtis raske kuriteo, kuriteo või nendest osavõtja avalikuks tegemiseks, karistatakse selle teatamatajätmise eest,

kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see teatamatajätmine saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui teatamatajätmine saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud teatamatajätmisest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui teatamatajätmine puutus §§ 74—76 või 80 ettenähtud raskesse kuriteosse või sellest osavõtjasse, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 644).

§ 607 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma kohusest ei võtnud tarvitusele sellekohaseid abinõusid isiku kinnivõtmiseks, kes teadvalt:

1) oli põgenenud vahi alt või kinnihoidmiskohast;

2) pidi kinni võetama tema kohta vabaduskaotusliku kohtuotsuse täitmiseks või sellekohase võimu kinnivõtmise määruse täitmiseks ta eeluurimise või kohtu alla andmise tõttu, või et teda otsiti raskes kuriteos või kuriteos süüdistamise pärast;

3) pidi kinni võetama, sest et ta oli tabatud raske kuriteo või kuriteo kordasaatmisel või kohe pärast selle kordasaatmist,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või

erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui:

1) sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht;

2) jäeti tarvitamata abinõud teadvalt sunnitööle mõistetud isiku kinnivõtmiseks,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui jäeti tarvitamata abinõud isiku kinnivõtmiseks, kes teadvalt saatnud korda §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo, oli selles süüdistatav või selles süüdi mõistetud, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 645).

§ 608 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud tema peale pandud kohust valvata seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmise üle rahva tervishoiu kaitseabinõude kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui kohuse täitmatajätmine puutus eeskirjadesse rahva tervishoiu kaitseabinõude kohta taudide vastu, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui kohuse täitmatajätmine saadeti korda kohas, kus seatud korras oli kuulutatud erakorraliste eeskirjade maksvus niisuguste taudide ootel või ilmumisel, mida seadus loeb eriti kardetavaks, siis karistatakse süüdlast nimetatud kohuse täitmatajätmises, kui eeskirjades nende täitmatajätmise eest ei olnud määratud teistsugu vastutust:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 646).

§ 609 (R). Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud temale pandud kohust valvata seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmise järele, mis olid antud ettevaatusabinõude kohta:

1) koduloomataudide, põllumajanduslikkude taimede, viljapuude, okas- või lehtpuude nakkustõbede vastu;

2) insektide levinemise vastu, mis kahjulikud põllumajandusele, aiandusele või metsandusele,

karistatakse:

arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni. (UNS § 648, MS § 3).

§ 609 on ümber redigeeritud vastavalt § 243 uuele redaktsioonile (vt. märkusi selle paragrahvi juurde). (MS motiivid).

§ 610 (R). Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse tõttu seadusvastaselt võttis isikuvabaduse kinnipidamisega, kinnihoidmisega, vabaduskaotuse tähtaja pikendamisega või vabaduskaotuse viisi ebakohase raskendamisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 649).

§ 611 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta toimetas läbiotsimist, ülevaatust või asjade äravõttu seadusega lubamatus korras, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui süüdlane selleks tarvitas vägivalda isiku kallal või karistatavat ähvardust, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane toimetas läbiotsimist, ülevaatust või asjade äravõttu olgugi peremehe või ta asemiku nõusolekul, kuid seadusliku aluseta, väljamõeldud ettekäändel panna toime teenistustalitust, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui süüdlane toimetas läbiotsimist, ülevaatust või asjade äravõttu seadusliku aluseta, väljamõeldud ettekäändel panna toime teenistustalitust ja selleks tarvitas vägivalda isiku kallal või karistatavat ähvardust, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 650).

§ 612 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta toimetas häbitunnet haavavat läbivaatust naisisiku juures viimase nõusolekuta ja sellekohase volituseta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane pani toime sarnase läbivaatuse, olgugi vaatus- aluse nõusolekul, kuid seadusliku aluseta, väljamõeldud ette- käändel täita teenistusülesannet, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 651).

§ 613 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamata teostas tema kätte usaldatud valvet vangi üle, kui selle ettevaatamatuse tagajärjeks oli põgenemine vahi alt või kinnihoidmiskohast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui põgenenud vang teadvalt oli mõistetud raske kuriteo eest seatud karistusele või kui ta oli kinni võetud raskes kuri- teos süüdistamise pärast, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui põgenenud vang oli teadvalt süüdi mõistetud või kinni võetud süüdistamise pärast raskes kuriteos, mis ette nähtud §§ 74—76 või 80, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 652).

§ 614 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta avaldas riigi või omavalitsuse korraldusi, teateid või dokumente, mis temale olid saanud teatavaks teenistuse alal või teenistusvõlituste kuritarvitamisega tema poolt ja mis teadvalt pidid hoitama saladuses, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb posti, telegraafi või telefoni asutuse teenija, kes süüdlane telegrammi, postikirjavahetuse või telefonikõne sisu avaldamises või teadaandmises.

Kui see, mis avaldati, võis tekitada tähtsat kahju valitsemis- korrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga see, mis avaldati, sisaldas Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse puutuvat saladust, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 653).

Teist lõiget täiendati telefoniasutise ja -kõnega, kuna telefoni- asjandus on meil riigi kätte monopoliseeritud. (KrS motiivid).

§ 615 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse või seatud eeskirjade täitmatajät- mise tagajärjel võimaldas riisuda, hävitada või kaotada plaani,

joonistuse või dokumendi, mida Eesti Vabariigi julgeoleku pärast teadvalt pidi hoitama saladuses välisriigi eest, või et ta ilmutas sarnase saladuse ettevaatamatuse tõttu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 654).

§ 616 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta avaldas teenistuse alal või tema poolt teenistusvolituste kuritarvitamisega temale teatavaks saanud:

1) valmistusviise, mida tarvitatakse riiklikkude krediitpaberite valmistamisel, või nende paberite salatundemärke;

2) riigi või omavalitsuse või eraisiku päralt oleva saladuse mõnede asjade või tööde erivalmistusviiside kohta;

3) riigi või omavalitsuse tööettevõtete või hangete asjus enampakkumise saladuse, kui enampakkumine teostatakse kinniste teadaannetega;

4) teate, mille avaldamine võis laimata isikut, kellesse ta puutus;

5) akti sisu, kui akt oli tehtud selle osaliste soovil sisu avaldamiseta tunnistajatele, notariaalseaduses ettenähtud korras,

kui neid teateid teadvalt pidi hoitama saladuses,

karistatakse:

käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud juhtudel —

vangimajaga mitte üle ühe aasta,

muudel juhtudel —

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 655).

Sõnaga „omavalitsus" on täiendatud 2. punkti. (KrS motiivid).

§ 617 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu altkäemaksu, mis teadvalt oli antud tema poolt kordasaadetud ja tema teenistuskohuste piirkonda kuuluva teo eest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui teenija võttis vastu altkäemaksu, mis teadvalt oli antud tema avatlemiseks sarnase teo kordasaatmiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui teenija võttis vastu altkäemaksu, mis teadvalt oli antud tema avatlemiseks süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmiseks ta teenistuskohuste piirkonnas, või sarnase teo või

üleastumise eest pärast nende kordasaatmist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 656).

§ 618 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu altkäemaksu, mida ta oli nõudnud teo kordasaatmise puhul ta teenistuskohuste piirkonnas, või sarnase teo eest pärast selle kordasaatmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui teenija võttis vastu altkäemaksu, mida ta oli nõudnud süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmise puhul ta teenistuskohuste piirkonnas, või sarnase teo või üleastumise eest pärast nende kordasaatmist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga teenija võttis vastu altkäemaksu, mille ta oli välja pressinud teenistusalase survega või selle ähvardusega, teenistusalase teo kordasaatmise puhul või sarnase teo eest pärast selle kordasaatmist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

Altkäemaksu nõudmine või väljapressimine loetakse selle saamise katseks. (UNS § 657).

§ 619 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta seadis sisse või võttis seadusvastaseid makse enese kasuks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui aga süüdlane pressis välja sarnaseid makse teenistusalase surve või selle ähvarduse abil, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 658).

§ 620 (R). Kindlaks määratud kohtuistungite ajajärguks vandekohtunikkude nimekirja ülesvõetud isik, niisama vandekohtunikkude koosseisu kuuluv isik, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu temale pakutud või tema poolt nõutud altkäemaksu, mis temale teadvalt oli antud kohtu asjas, mis võis tulla tema kui vandekohtuniku läbivaatamisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 659).

§ 621 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta §§ 617—620 ettenähtud altkäemaksu maksmisel teadvalt aitas kaasa selle maksu edasiandmisega, enese nimel vastuvõtmisega või muu vahetalitusega, karistatakse kui nende kuritegude kaasaitajat. (UNS § 660).

§ 622 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) omastas kingituse, mis temale oli antud edasiandmiseks, või mille ta oli saanud teisele teenijale edasiandmise ettekäändel;

2) omastamise sihil võttis vastu altkäemaksu teise teenija pähe,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (UNS § 661).

§ 623 (R). Paragrahvides 617—622 ettenähtud tegude eest süüdimõistmisel võetakse süüdlaselt temale osaks saanud kingitus või nõutakse sisse selle hind, kui kingitus ei ole kättesaadaval. Kui aga kohus leiab, et kingitus oli välja pressitud, siis antakse see tagasi kingituse andjale. Kui altkäemaks seisab varandusliku õiguse kinkimises, siis tunnustatakse seesugune kinkimine maksvusetuks. (UNS § 662).

§ 624 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kelle ülesandeks oli valvata ehitustööde tegemise üle ja kes süüdlane selles, et ta hoone või muu ehituse valmistamisel teadvalt laskis tarvitada kõlbmatut või puudulikul määral materjali või võimaldas tehniliste eeskirjade täitmatajätmise, kui sellest teost järgnes hoone või muu ehituse või nende osa kokkulangemine, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb hoone või muu ehituse vastuvõtja, kes süüdlane nende vastuvõtmises kõlblikkude pähe, teades, et need olid ehitatud kõlbmatust või puudulikul määral tarvitatud materjalist või tehniliste eeskirjade rikkumisega, kui selle tagajärjeks oli hoone või muu ehituse või nende osa kokkulangemine. (UNS § 663).

§ 625 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta omastamise sihil võttis vastu rahasumma või muu varanduse, mida ta oli teadvalt seadusvastaselt nõudnud seaduse või sundmääruse täitmise, avaliku enampakkumise tingi-

muste või riigiga või omavalitsusega tehtud lepingu tingimuste täitmise ettekäändel, või teenistusalase teo eest seatud maksu pähe, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sealjuures pandi varandust aresti või keelu alla või müügile, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav. (UNS § 664).

Esimest lõiget on täiendatud sõnaga „omavalitsus". (KrS motiivid).

§ 626 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta käsutuskorras pressis välja survega, selle ähvardusega või teenistusvolituse muu kuritarvitusega teadvalt mittekohusliku töö või naturaalkohuse täitmise enese või teise kasuks, tasuta või ebaväärselt madala tasu eest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Katse on karistatav. (UNS § 665).

§ 627 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) kaldus kõrvale eeskirjadest, mis olid seatud arvepidamise või raha või muu varanduse vastuvõtmise, hoidmise ja väljaandmise korra kohta;

2) ei pidanud kinni seatud korrast raharaamatute pidamisel;

3) ei täitnud eeskirju nende raamatute pidamisel, mis seatud mõnesuguste asjade ülestähendamiseks või muude sissekirjutuste jaoks, samuti nende raamatute pidamisel, mis määratud kinnisvara omandusõiguse ülemineku või kitsendamise ülestähendamiseks,

kui need teod saadeti korda tahtlikult või olgugi ettevaatamata, kuid kui neist järgnes tähtis lohakus või korratus teenija hoolde usaldatud teenistustegevuse harus või tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui aga need teod saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast.

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 666).

§ 628 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) seadis kokku dokumendi, milles teadvalt ebaõigelt kirjeldati selle dokumendiga tõendatavat asjaolu;

2) kandis teadvalt valeteated raamatutesse, mis olid seatud rahasummade või muude asjade ülestähendamiseks või muude sissekirjutuste jaoks, mis tähtsad valitsemiskorra suhtes,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui teadvalt valekirjeldus mahutati § 412 nimetatud dokumentidesse, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (UNS § 667).

§ 629 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamata andis suusõnal või kirjalikult ametlikus teadaandes või tunnistuses ebaõigeid teateid, millest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (UNS § 669).

§ 630 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta oma teenistusalal suusõnal teadvalt ebaõigeid teateid andis või neid tõendas, kui sellest tekkis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane saatis korda selle kuriteo sihiga kutsuda välja teadvalt süüta isiku süüdlaseks tunnustamist või tema peale kahtlustuse juhtimist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 670).

§ 631 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ei kandnud õigel ajal selleks seatud raamatutesse või ei saatnud õigel ajal ära rahasummasid või asju, mille sissekandmine või ärasaatmine oli ta teenistuskohus, kui see tegu saadeti korda tahtlikult, karistatakse peale arveseaduses määratud tasuraha:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 671).

§ 632 (R). Notarit või muud riigi või omavalitsuse teenijat, kes seadusega volitatud tegema, tõestama või kinnitama akte ja kes süüdlane seadusega keelatud akti tegemises, tõestamises või kinnitamises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb teenija, kes võttis osa riigi või omavalitsuse asutuse esindajana käesolevas paragrahvis nimetatud aktide tegemisest, tõestamisest või kinnitamisest. (UNS § 672).

§ 633 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane ta teenistuskohuste piirkonda kuuluva teo kordasaatmises seesuguste eeskirjade või vormide tahtliku rikkumisega, mis seatud sarnase teo kohta seadusega või sundmäärusega ja mille täitmatajätmine tühistab teo enese, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune eeskirjade või vormide rikkumine saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel. (UNS § 673).

§ 634 (R). Kinnistusejaoskonna ülemat, notarit või muud riigi või omavalitsuse teenijat, kes seadusega õigustatud tegema, tõestama või kinnitama akte ja kes süüdlane niisuguste vormide rikkumises, mille täitmatajätmine tühistab akti tõestamise või akti enese, või võtab viimaselt kinnistus- või notariaalakti jõu, kui seesugune vormide rikkumine saadeti korda sihiga tühistada akti, või võtta sellelt kinnistus- või notariaalakti jõud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 674).

§ 635 (R). Kohtunikku või muud riigi või omavalitsuse teenijat, kes seadusega volitatud otsustama kriminaal-, administratiiv-, tsiviil- või distsiplinaarasju, või vahekohtunikku, kes süüdlane teadvalt ülekohtuse otsuse tegemises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, või kui selle otsusega teadvalt ebaõigelt määrati kohtualusele karistus, mis seadusega seatud raske kuriteo eest, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 675).

Täiendatud administratiivkohtu asjadega. (KrS motiivid).

§ 636 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta kriminaal-, administratiiv-, tsiviil- või distsiplinaarasjade ajamisel taotles oma teenistusvolituste kuritarvitusega või õigusmõistmisele ebakohaste abinõudega süüaluselt süütunnistust, või tunnistajalt või eksperdilt tunnustust, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane saatis korda selle teo sihiga kutsuda esile teadvalt süüta isiku süüdlaseks tunnustamist või tema peale kahtlustuse juhtimist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (UNS § 676).

§ 637 (R). Asja otsustamisest osavõtvat vandekohtunikku, kes süüdlane kohtu nõupidamise või vandekohtunikkude hääletamise saladuse tahtlikus avaldamises selles asjas, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 677).

§ 638 (R). Vandekohtunikku, kes süüdlane selles, et ta ei ilmunud kohtu kutsel vandekohtuniku kohuste täitmisele kolmat korda seadusliku põhjuseta karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb vandekohtunik, kes süüdlane teadvalt valetunnistuse andmises asjaolu üle, mis on seaduslikuks põhjuseks ta kõrvaldamiseks või tagandamiseks asjast osavõtmisest vandekohtunikuna. (UNS § 678).

§ 639 (R). Kohtu kutsel vandekohtuniku kohuste täitmisele ilmunud vandekohtunikku, kes süüdlane oma kohuste täitmisest keeldumises mõjuva põhjuseta, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (UNS § 679).

§ 640 (R). Posti-telegraafi-telefoni asutuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) hävitas, varjas või omastas postikirjavahetuse või telegrammi, või pidas kinni selle edasisaatmise või väljaandmise;

2) moonutas postikirjavahetuse või telegrammi sisu;

3) avaldas või andis teada telegrammi, kinnise postikirjavahetuse või telefonikõne sisu, olgugi pärast teenistusest lahkumist neis asutustes, või andis seesuguse telegrammi või kirjavahetuse teadvalt mittevastavale isikule, sihiga tutvustada teda nende sisuga;

4) tegi lahti postikirjavahetuse või telegrammi,
kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel,
karistatakse:
käesoleva paragrahvi p. p. 1 ja 2 nimetatud juhtudel —
vangimajaga mitte üle kolme aasta,
muil juhtudel —
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Katse on karistatav.

Samade karistuste alla ja samal alusel langeb posti-telegraafi-telefoni asutuse teenija, kes süüdlane selles, et ta või-maldas saata korda seesuguse asutuse teisele teenijale või muule isikule käesolevas paragrahvis ettenähtud süütegusid. (UNS § 680).

Täiendatud telefoniasutise ja telefonikõnega. (KrS motiivid).

§ 641 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes toimetab võõra varanduse müümist enampakkumise teel või valvab müü-mise järele ja kes süüdlane selles, et ta müüs ära või võimaldas ära müüa tähendatud varanduse ebaväärselt madala hinna eest, enampakkumise jaoks seatud eeskirjade teadvalt rikkumisega, kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, karistatakse:
vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb enampakkumist toimetava isiku ülem, kes süüdlane nimetatud teo kordasaatmisele kihutami-ses. (UNS § 681).

§ 642 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane varanduslikku tehingusse astumises, mis temale oli keelatud seadusega ta teenistusala tõttu, karistatakse:
arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb teenija, kes süüdlane sarnase tööstusliku või kaubandusliku äri ajamises või muu varan-dusliku iseloomuga tegevuse või eraülesande toimetamises, mis temale oli keelatud seadusega ta teenistusala tõttu, või ei olnud lubatud ülemuse poolt, kui sarnast luba seadusega nõuti. (UNS § 682).

§ 643 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kelle kohus valvata varanduslikkude ettevõtete üle või sõlmida, kinnitada või täita töövõtte, hanke või muud varanduslikku lepingut, või toime panna enampakkumist, või valvata nimetatud toime-tuste järele, ja kes süüdlane temale seadusega keelatud osavõt-

mises neist ettevõtetest või lepingutest, või kautsjoni andmises lepingu järgi oma nimel või oma abikaasa nimel või aseisiku läbi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Süüdlase poolt makstud kautsjon võetakse ära. (UNS § 683).

§ 644 (R). Kaitseväe hobuste jaoskonna juhataja kohustetäitjat või ta abi, kes süüdlane jaoskonna juhatamisest tahtlikult kõrvalehoidumises või oma kohuste täitmatajätmises selle jaoskonna juhatamisel kaitseväe hobuste või kaitseväe veoriistade üleskirjutamise või kaitseväele hobuste või veoriistade andmisel, kui see tegu tekitas kahju üleskirjutamisele või andmisele, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui süüdlane ei täitnud oma kohust kaitseväele hobuste või veoriistade andmise asjus sõja ajal, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 684).

§ 645 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane:

1) kaalu või mõõdu tembeldamises, mis olid teadvalt ebaõiged;

2) tembeldamisele kuuluvale asjale teadvalt ebaõige proovi löömises,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 685).

§ 646 (R). Riigi või omavalitsuse teenijat, kelle kohus oli panna templit või muud märki toiduainetele või muule kaubale, mis tõendab nende kahjutust tervisele, ja kes süüdlane sarnase märgi panemises kaubale, mis teadvalt ei olnud läbivaatusel, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui sarnane märk pandi toiduainetele või muule kaubale, mis tervisele kahjulikud, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (UNS § 686).

§ 647 (R). Raudtee teenistuses olevat isikut, kes oli kohustatud sellesse teenistusse jääma kaitseväe mobilisatsiooni väljakuulutamise päevast peale, ja kes süüdlane sellest teenis-

tusest omavoliliselt lahkumises või mõjuva põhjuseta teenistus-kohuste täitmisele antud tähtajaks mitteilmumises sellele raud-teele, kuhu ta oli komandeeritud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud raudteeteenija ülem, kes süüdlane selles, et ta vabastas teenija teenistusest sihiga anda talle võimalust hoi-duda kõrvale oma kohuslikust teenistusest, või laskis ta teenis-tuspuhkusele sama sihiga. (UNS § 687).

Lisad.

Kriminaalseadustiku võrdlustabel Uue Nuhtlusseaduse, Nuhtlusseaduse ja Rahukohtu nuhtlusseadusega.

I KrS.	UNS.	NS.	RNS.
1	1	1	—
2	2	2, 17, 30	1
3	3	—	—
4	4	168, 170	—
5	5	169, 171	—
6	6	—	—
7	9		—
8	10	172, 173, 174	—
9	11		—
10	13	—	—
11	14	—	—
12	15	18	—
13	16	19	—
14	18, 20	31, 31[1], 33, 36, 38, 45	3
15	21	39, 56	4
16	22	—	—
17	24	41, 42,	27
18	25	43[1]	—
19	26	43[2]	—
20	27	50	—
21	31	51	—
22	33	58	—
23	35	58[3]	—
24	36	58	2
25	37	—	26, 68
26	38	—	—
27	—	—	—
28	—	—	—
29	—	—	—
30	—	—	—
31	—	—	—
32	—	—	—
33		—	
34	18 märk 4,	—	1 märk
35	20 märk 2	—	
36		—	

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
37	18 märk 4,	—	1 märk
38	20 märk 2	—	
39	39	92, 95—98	10
40	40	92, 137, 137[1]	
41	41		—
42	42	5, 92, 93	10
43	43	92, 99	—
44	44	—	—
45	45	92, 101—103	10
46	46	92, 100	
47	47	—	—
48	48	3, 4, 105—110	9
49	49	6, 9, 113—116	17
50	50	8, 112, 113	—
51	51	11—13, 117—123	15
52	52	922	—
53	53	134, 135, 147—150	12, 13
54	54	152[1]	16[1]
55	55		6, 11
56	56	136, 138—140, 143—145	—
57	57		—
58	58	77	—
59	59	84	7
60	—	—	—
61	60		16
62	61	152	
63	62		
64	63	133	—
65	64	—	—
66	65	—	—
67	66	133	14[2]
68	67	131	14[1]
69	68	155, 158—163	21, 21[1]
70	69		—
71	70	—	—
72	71	—	—
73	72	165	—
74	100	—	—
75	101	—	—
76	102	—	—
77	—	—	—
78	—	—	—
79	—	—	—
80	108	—	—
81	109	—	—
82	110	—	—
83	111, 118[2]	—	—
84	111[1], 118[2]	—	—
85	111[2], 118[2]	—	—
86	111[3], 118[2]	—	—
87	111[4], 118[2]	—	—

] KrS.	UNS.	NS.	RNS.
88	112, 118[2]	—	—
89	112[1], 118[2]	—	—
90	113, 118[2]	—	—
91	113[1], 118[2]	—	—
92	114	—	—
93	115	—	—
94	116	—	—
95	117	—	—
96	118, 118[1], 118[2]	—	—
97	119	—	—
98	—	—	—
99	—	—	—
99[1]	—	—	—
100	—	—	—
101	—	—	—
102	—	—	—
103	—	—	—
104	—	—	—
105	—	—	—
106	135	—	—
107	136	—	—
108	534, 535	—	—
109	137	—	—
110	120	—	—
111	122	269[1]	—
112	123	263, 264, 268, 269[1]	—
112[1]	124	—	—
113	—	—	39[4]
114	—	—	29[2], 39[4]
114[1]	127[1]	—	—
115	129	—	—
116	130, 131	—	—
117	132	—	—
118	133	—	—
119	134	—	—
120	—	—	—
121	—	275[1]	—
122	138	—	29
123	139	273	29, 30, 30[1], 167
124	140	—	39[3]
125	142	270, 271, 823, 824	—
126	143	273[1]	—
127	144	304, 305, 917	—
128	145	272, 1143, 1262	—
129	146		—
130	147		—
131	148		—
132	149	—	—
133	151	289, 290	—
134	153	—	—

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
135	154	279, 280, 282, 283, 1040	—
136	155	276—278	33
137	—	—	—
138	156	—	—
139	157	940	—
140	—	939[1]	—
141	158	236—240, 942—946	—
141[1]	—	943	—
142	159	—	—
143	160	236, 238	—
144	161	943	—
145	162	15, 125	—
146	163	—	—
147	164	—	—
148	165	—	—
149	166	303	—
150	167	—	64
151	168	14, 124, 316, 974, 1662	64
152	169	—	—
153	170	128	—
154	171	860, 1460	—
155	172	—	—
156	173	308, 310, 315, 317, 1236	—
157	174	} 309, 311, 312	—
158	176		—
159	177	313	} 63
160	178	—	
161	—	—	—
162	—	—	—
163	—	—	—
164	—	—	—
165	—	—	—
166	—	—	—
167	—	—	—
168	—	—	—
169	—	—	—
170	—	—	—
171	—	—	—
172	—	—	—
173	—	—	—
174	—	—	—
175	—	—	—
176	—	—	—
177	—	—	—
178	194	540, 541	—
178[1]	—	—	—
192[1]	—	—	—
193	465	1462	—
194	466	1461—1463	—
195	195	871[1].	104, 105
196	196	880	—

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
197	197	883	106, 106[1]
200	200	884, 892—899	—
200[1]	—	—	—
201	201	885	—
202	202	—	—
203	203	889	—
204	204	867, 869	104[1], 104[2]
205	205	868, 869	104[2]
206	—	869[2]	—
207	206	856, 857	102[1]
208	207	831—852	52[1], 102, 105[1], 105[2]
209	208	855	—
210	—	—	103
211	209	—	116
212	210	—	115[2], 115[3]
213	211	—	115, 115[3]
214	212	—	—
215	213	—	—
216	214	—	115[1]
217	215	—	—
218	218	—	—
219	220	—	111
220	221	859, 1460	107, 108, 109
221	222	987[1]	—
222	223	986, 1346—1348, 1350—1350[2]	—
223	224	1350[1]	118[1]
224	225	986[1], 986[2]	118
225	226	986[2]	—
226	227	986[3], 989	118
227	228	1077[2]	91[2]
228	229	—	118[2]
229	230	—	117, 118, 119, 121, 124—126
230	231	—	123
231	232	—	120
232	233	—	122
233	234	—	127
234	235	1077[1]	91[1]
235	236	—	88—91, 94—96
236	237	—	90, 93
237	238	—	92
238	239	—	97
239	242	913, 1180	—
240	—	—	—
240[1]	—	—	—
241	243	861, 861[1]	112[1]
242	244	—	112[1]
243	245	861	112, 113
244	246	917, 920	57
245	247	—	56[2]
246	248	—	56[1]

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
247	249	—	56[3]
248	250	—	56[4]
249	251	—	56[5]
250	255	—	57[2], 57[3]
251	256	—	57[2]—57[4]
252	257	—	57[5], 57[8]
253	258	—	57[2]—57[5], 57[8]
254	262	1465, 1485	38, 39, 39[1]
255	263	1034[4]	37
256	264	1277	—
257	265	328	—
258	266	958	59, 59[1]
259	267	958	—
260	268	—	58
261	269	—	61
262	271	943	—
263	272	1416, 1417	—
264	273	977	—
265	274, 275	950—952	—
266	276	984	49, 50
267	277	—	48
268	279	922, 924—929	—
269	79	235	—
270	280	1003	43
271	281	1001, 1002	45
272	282	—	—
273	283	—	—
274	284	—	42
275	286	—	42[2]
276	287	—	43[1]
277	289	990	46
278	290	1049	—
279	365	1404[1], 1404[2]	—
280	—	—	—
281	—	—	—
282	—	—	—
283	—	—	—
284	—	—	—
285	—	—	—
286	—	—	—
287	—	—	—
288	—	—	—
289	—	—	—
290	—	—	—
291	—	—	—
292	307	1044[1]	—
293	309	1045, 1045[1]	—
294	—	—	—
295	—	—	—
296	—	—	40
297	—	—	—

KrS.	UNS.	NS.	UNS.
298	—	—	40
299	—	—	—
300	310	863, 881, 882, 1075, 1076, 1346—1348	52[1]
300[1]	—	—	—
301	311	—	—
302	312	—	110
303	313	—	114
303[1]	—	—	—
303[2]	—	—	57[14]
303[3]	—	—	57[15]
304	315	—	41, 45[1], 51[8], 51[9], 51[11]—51[13]
305	316	—	51[4], 51[5]
306	317	—	51[6], 51[7]
307	318	1152, 1197	47[1]
308	319	992[2]—992[4]	47[2]
309	322	1174[4]	—
310	323	1174[6]	—
311	324	1150[1]	—
312	325		—
313	326	—	—
314	329	—	—
315	330	—	—
316	331	—	—
316[1]	—	—	—
317	332	—	47
318	333	—	
318[1]	—	—	—
318[2]	—	—	—
319	335	992[1], 1169, 1170	—
319[1]	—	—	63[1]
320	—	—	—
320[1]	—	—	—
321	—	—	—
322	—	—	—
323	—	—	—
324	341	—	48[8]
324[1]	—	—	—
325	342	—	48[7]
325[1]	—	—	—
326	343	555[2], 1351, 1351[1]	—
327	344		—
328	345	—	—
329	347	297	—
330	348	1386, 1390	—
331	349	1389	—
332	351	1395	—
333	352	1396	—
334	353	1404	—
335	—	—	—

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
336	356	1357[1], 1357[3]	—
337	357	1357[2], 1357[3]	—
338	358	1356	—
339	359	1357[4]	—
340	360	—	—
341	361	1215, 1216	—
341[1]	—	—	—
342	362	1218	—
343	—	1175, 1176, 1177, 1399	—
344	—	1176, 1177	—
345	—	1395[1]	—
346	—	1395[2]	—
347	364	1359 1359[1], 1359[2]	—
348	—	—	—
349	—	—	—
349[1]	—	—	51[18], 51[19]
349[2]	—	—	51[17]
350	—	—	51[15]
351	366	1404[1]	—
351[1]	—	—	51[16]
352	—	1404[4]	—
353	—	1404[5], 1404[6]	—
354	—	1404[7], 1404[8]	—
355	—	1404[9]	—
356	367	1359[5]	—
357	—	—	—
357[1]	—	—	51[17]
358	370	1213, 1231, 1232, 1234, 1235 1240, 1245	—
358[1]	—	—	—
359	371	1237	—
360	372	1270, 1271	—
361	378	—	65
362	382	1058	66, 66[1]
363	383	—	52
364	385	—	53
365	386	—	77, 81—83, 85
366	387	1242	87
366[1]	—	—	—
367	388	—	86
368	389	1224	—
369	390	1242	—
370	391	1255	79, 80
371	392	1205	—
372	393	—	101[1]
373	394	—	101[2]
374	395	1246	78
375	396	1136, 1138	100
376	397	—	76[2]
377	398	—	76, 76[1]
378	399	—	76[3]

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
379	400	1085, 1097[1]	—
380	401	—	67, 68, 69
381	402	—	54, 55
382	403	—	71, 74
383	406	1114, 1126	—
384	407	—	73
385	—	—	101[3]
385[1]	—	—	101[4]
386	408	1550	—
387	409	1551	—
388	410	1551, 1554, 1556	—
389	411	1560	—
390	412	1554, 1555, 1558	—
391	419	—	143
392	420	1586, 1599	51
393	421	—	—
394	422	1599	—
395	423	—	144[1]
395[1]	—	—	—
396	424	—	—
396[1]	—	—	—
397	427	556—559, 571—573, 1149	—
398	428	1150, 1194	—
399	429	556—561, 566, 571—573, 1149, 1150, 1194	—
400	430	563, 564, 567, 571—573, 576, 577	—
401	431	—	—
402	432	565	—
403	433	581[2]	—
404	434	555, 555[3], 579—581[1]	—
405	435	555[1], 581[2]	—
406	436	562, 575	—
407	438	1405, 1406	—
408	439	—	—
409	440	1160, 1195, 1688, 1692—1694	—
410	441	292—294, 361, 554, 834, 1153, 1154, 1156, 1406, 1412—1414, 1441, 1571, 1690	—
411	442	294, 975—977	—
412	443	300, 1694[1]	—
413	444	—	—
414	445	1572, 1696	—
414[1]	—	—	—
415	448	294, 834, 1170, 1217, 1679, 1697	—
416	449	—	—
417	450	296	—
418	451	1692	—
419	452	296, 1692	—
420	453	1454, 1455 — 1 j., 1456, 1458	—

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
421	454—456	1449, 1450	—
422	455	1451, 1453	—
423	457	1457	—
424	458	1455 — 2 j.	—
425	459	1467	—
426	460	—	—
427	461	1451, 1460	—
428	462	1475	—
429	463	1475, 1476	—
430	464	307, 827, 870, 989[1], 989[2], 1077[1], 1080[1], 1085, 1097[1], 1139, 1142, 1148, 1458, 1459, 1466, 1468	—
431	467	1477, 1484, 1486—1490	—
432	468	1478, 1479, 1481, 1482, 1484,	—
433	469	1486, 1489—1491, 1533	—
434	470	1480, 1483	—
435	471, 472	823, 1479, 1489, 1490, 1492, 1591	—
436	473	1493	—
437	474	307, 827, 870, 871[1], 989[1], 989[2], 1077[1], 1080[1], 1085, 1097[1], 1139, 1142, 1148, 1494	128, 129
438	475	—	133, 134, 135, 142
439	476	285, 286[1], 287, 288, 1534, 1591	—
440	477	—	138
441	478	—	—
442	479	1264	—
443	481	1497, 1502	—
444	482	1503, 1504	—
445	483	1504	—
446	484	1509	—
447	485	396	—
448	486	1510	—
449	487	1500, 1507, 1508, 1512	—
450	488	—	—
451	489	1513—1516	—
452	490	1516	144
453	491	1208, 1521	—
454	492	1241	—
455	493	1256	—
456	494	1209, 1211	—
457	495	1083. 1226, 1227	—
458	496	1268	—
459	497	872, 873, 1522	—
460	498	1590	—
461	499	1542, 1544	—
462	500	—	—
463	501	1410, 1411	—
464	502	1407, 1408	—
465	503	1409	—

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
466	504	1409	—
467	505	1529, 1530, 1580, 1581	—
468	506	1549	
469	507	1545 – 1547	142
470	—	—	—
471	508	1548, 1584, 1587, 1600	—
472	509	1359[7]	—
473	510	823	139—141
474	511	—	142
475	512	—	—
476	513	—	—
477	514	—	—
478	515	—	—
479	516	996	—
480	517	1532	—
481	518	1593	—
482	519	1594	—
483	520	1525	—
484	521	—	—
485	522	1523, 1524, 1526	—
486	523	1526, 1596	—
487	524	—	—
488	525	—	—
489	526	—	—
490	526[1]	—	—
491	527	—	—
492	528	—	—
493	529	—	—
494	530	—	130, 131, 131[1], 133—135
495	532	283, 286, 286[1], 287, 288, 1263, 1534,	31, 132
496	533	279, 280, 1040	—
498	531	1535	136
499	532	1539	—
500	533	1039, 1535	—
502	536	—	138
503	537	1039	—
504	538	—	—
505	539	1536	—
506	540	—	—
507	—	—	—
508	541	1316, 1710	34, 51[20], 137
509	542	—	137
510	543	1355	—
511	544	1157	—
512	545	1187	—
513	546	1157[2]	—
514	547	353, 551, 552, 1189, 1221, 1254, 1265, 1364, 1368, 1704, 1706, 1711	152, 153, 153[1]

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
515	548	—	52
516	549	594[1], 1621	32, 70, 72
517	550	307, 862, 1088, 1621, 1623, 1624	33, 152[1]
518	551	—	153[1], 153[2]
519	552	303, 1100, 1300, 1622, 1657, 1711	—
520	554	235	—
521	555	1621	—
522	556	1140, 1144, 1148	—
523	557	1087	—
524	558	307, 1081, 1082, 1203, 1204, 1221, 1257	—
525	559	1084, 1203	—
526	560	1085	—
527	561	1059, 1060, 1072	—
528	562	1077, 1222, 1254, 1607, 1608, 1609, 1612, 1613, 1614, 1616, 1617, 1618	—
529	563	831, 1088, 1222, 1254, 1606, 1607, 1616, 1619	—
530	564	1611	—
531	565	1087	101
532	566	1080[1], 1085	76[1]
533	567		
534	568	1255, 1620	98
535	569	—	—
536	570	1080[1]	32
537	571	—	179
538	572	—	178
539	573	—	
540	574	1191, 1223, 1254, 1590, 1681, 1682, 1706	177
541	—	1199[1]	—
542	575	992[2]	174
543	576	—	—
544	577	1193, 1598, 1709, 1710	—
545	578	354, 359, 482, 483, 495, 812, 1098, 1099, 1109, 1110, 1153—1156, 1198, 1199, 1319, 1324, 1325	—
546	579	—	—
547	580	—	—
548	581	225—227, 231—233, 303, 548, 550, 571, 614, 832, 920, 1101, 1141, 1148, 1264, 1637, 1638, 1643, 1644, 1647, 1649—1652, 1654, 1654[2] 1655, 1657—1661, 1663, 1664	154, 169—172
549	582	234, 1210, 1640, 1646	—

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
550	583	1639, 1641, 1645, 1647, 1653,	170[1]
551	584	1654, 1659[1]	
552	585	1643[1], 1654[1]	—
553	586	1655, 1660	170
554	587	1655	—
555	589	220, 1627—1635, 1637—1642	—
556	590	1263, 1545, 1546, 1686, 1687	—
557	591	1176, 1399, 1665, 1666, 1671—1676, 1688	173—176
558	592	1670[1]	—
559	—	1682	177
560	594	1195, 1238	—
561	595	1668, 1669	—
562	596	1666	175
563	597	1673	—
564	598	1196, 1612	—
565	599	1166	—
566	600	1163	—
567	601	—	—
568	602	1164, 1167	—
569	603	1165	—
570	604	—	—
571	605	—	—
572	606	—	176[1]
572[1]	—	—	—
572[2]	—	—	—
573	607	304, 305, 1700, 1700[1]	—
573[1]	—	1700[2]	—
573[2]	—	1700[3]	—
573[3]	—	1700[4]	—
574	608	992[2], 1707	180[2]
575	611	1688, 1689	—
576	612	1693, 1697	—
577	613	1694, 1697	—
578	614		
579	615	—	—
580	616	930—931[2], 1210	180, 180[1]
581	617		
582	619		
583	620	—	—
584	621	1353, 1357	—
585	622	—	—
586	623	—	56[7], 146, 146[1]
586	—	—	56[6]
587	624	—	155, 156
588	625	—	158, 161
589	626	822	159
590	627	83[1]	158[1], 168, 168[1]
590[1]	—	—	—
591	628	—	161[1]
592	629	—	160, 162, 168, 168[1]

KrS.	UNS.	NS	RNS.
593	630	—	167[1]
594	631	—	157
595	633	—	145, 147, 148, 150, 151
596	634	—	149
597	635	992[2]	—
598	636	338, 341—343, 386, 387, 401—403, 459	—
599	637	340	—
600	638	344	—
601	639	335, 339, 341, 343, 384, 385, 404, 407—409, 429—431, 459	—
602	640	329—333, 336	—
603	641		
604	642		
605	643	342, 405, 446	—
606	644	380, 406, 447	—
607	645	447	—
608	646	833, 847—850, 856	—
609	648	861	—
610	649	348, 451, 453, 458	—
611	650	349	—
612	651	—	—
613	652	452	—
614	653	419, 421, 422, 423, 848, 1157, 1316	—
615	654	425	—
616	655	420, 424, 469, 489, 578	—
617	656	364, 372—376, 379, 428, 492, 493, 805, 807, 946, 979, 1069, 1153, 1289, 1291	—
618	657	377, 378 428, 436, 497, 1070, 1153, 1289	—
619	658	377, 544, 545, 1080, 1089, 1305, 1317	—
620	659	—	—
621	660	380	—
622	661	381	—
623	662	373, 378	—
624	663	1069, 1071, 1072	—
625	664	—	—
626	665	378, 398	—
627	666	351, 356	—
628	667	358, 359, 362, 363, 364, 418, 439, 440, 460, 461; 465, 468, 946, 1111, 1153, 1300, 1301, 1318, 1343, 1441, 1443	—
629	669	363, 417, 441, 461, 465, 468, 1301, 1343, 1442, 1443	—

KrS.	UNS.	NS.	RNS.
630	670	—	—
631	671	356, 474, 475, 484, 1309, 1310	—
632	672	464, 465, 468, 1302, 1306, 1324	—
633	673	—	—
634	674	466, 468	—
635	675	366—370, 380, 401	—
636	676	426, 432	—
637	677	—	—
638	678	414[1]	—
639	679	—	—
640	680	1100, 1102, 1104, 1106, 1108, 1148[1]	—
641	681	498	—
642	682	427, 443, 815, 826, 1307. 1312 1324, 1339, 1403	—
643	683	485—488, 490, 494, 501, 1071, 1287, 1292, 1328, 1329	—
644	684	384[1]	—
645	685	569, 1402	—
646	686	865[1]	—
647	687	384[2]	—

Nuhtlusseaduse võrdlustabel Kriminaalseadustikuga.

NS.	KrS.	NS	KrS.	NS.	KrS.
1	1	56	15	104	—
2	2	58	22, 24	105	}
3	} 48	58[1]	—	106	
4		58[2]	—	108	} 48
5	42	58[3]	23	109	
6	49	59	—	110	}
7	—	61	—	111	—
8	50	62	—	112	50
9	49	63	—	113	49, 50
10	—	64	—	114	49
11	}	65	—	115	49
12	} 51	66	—	116	49
13	}	67	—	117	}
14	151	68	—	118	
15	145	69	—	119	
16	—	70	—	120	} 51
17	2	77	58	121	
18	12	79	—	122	
19	13	83	—	123	}
30	2	84	59	124	151
31	}	85	—	125	145
31[1]	} 14	87	—	126	—
33	}	87[1]	—	127	—
34	—	90	—	128	153
35	—	91	—	129	—
36	} 14	92	33, 40, 41, 42,	130	—
38	}		43, 45, 46	131	68
39	15	93	42	132	—
40	—	95	33	133	64, 67
41	}	96	}	134	}
42	} 17	97	} 33	135	} 53
43[1]	18	98	}	136	55—57
43[2]	19	99	43	137	}
45	14	100	46	137[1]	} 40, 41
50	20	101	}	138	}
51	21	102	} 45	138[1]	} 55—57
52	—	103	}	139	}

NS.	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
139[1]		231	548	301	—
140		232	548	303	149, 519, 548
143	55—57	233	548	304	573
144		234	549	305	127, 573
145		235	269, 520	307	430, 437, 517, 524
147		236	141, 143		
148		237	141	308	156
149	53	238	141, 143	309	157, 158
150		239	141	310	156
151	—	240	141	311	157, 158
152	61—63	260	—	312	
152[1]	54	261	—	313	159
153	—	262	—	314	—
154	—	263	112	315	156
155	69, 70	264		316	151
156	—	265	—	317	156
157	—	266	—	325	—
158		267	—	326	—
159		268	112	327	—
160	69, 70	269	—	328	257
161		269[1]	111, 112	329	602, 603, 604
162		270	125	330	602, 603, 604
163		271		331	602, 603, 604
164	—	272	128—131	332	602, 603, 604
165	73	273	123	333	602, 603, 604
166	—	273[1]	126	334	—
167	—	275[1]	121	335	601
168	4	276		336	602, 603, 604
169	5	277	136	337	—
170	4	278		338	598
171	5	279	135, 496	339	601
172		280		340	599
173	7—9	281[1]	—	341	598, 601
174		282	135	342	598, 605
175	—	283	135, 495	343	598, 601
211	—	284	—	344	600
212	—	285	439	345	—
214	—	286	495	346	—
215	—	286[1]	439, 495	347	—
219	—	287	439, 495	348	610
220	555	288	439, 495	349	611
221	—	289	133	350	—
222	—	290		351	627
223	—	292	410	352	—
224	—	293	410	353	514
225	548	294	410, 411, 415	354	545
226	548	296	417, 419	356	627, 631
227	548	297	329	357	—
228	—	298	—	358	628
229	—	299	—	359	545, 628
230	—	300	412	360	—

NS.	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
361	410	412	—	465	628, 629, 632
362	628	413	—	466	634
363	628, 629	414	—	468	628, 629, 632, 634
364	617, 628	414[1]	638		
366	635	415	—	469	616
367	635	416	—	470	—
368	635	417	629	471	—
369	635	418	628	472	—
370	635	419	614	473	—
371	—	420	616	474	631
372	617	421	614	475	631
373	617, 623	422	614	476	—
374	617	423	614	477	—
375	617	424	616	478	—
376	617	425	615	479	—
377	618, 619	426	636	480	—
378	618, 623, 626	427	642	481	—
379	617	428	617, 618	482	545
380	606, 621, 635	429	601	483	545
381	622	430	601	484	631
383	—	431	601	485	643
384	601	432	636	486	643
384[1]	644	433	—	487	643
384[2]	647	434	—	488	643
385	601	436	618	489	616
386	598	438	—	490	643
387	598	439	628	491	—
388	—	440	628	492	617
389	—	441	629	493	617
390	—	442	—	494	643
391	—	443	642	495	545
392	—	444	—	496	—
393	—	446	605	497	618
394	—	447	606, 607	498	641
395	—	448	—	499	—
396	447	449	—	500	—
397	—	450	—	501	643
398	626	451	610	502	—
399	—	452	613	503	—
400	—	453	610	504	—
401	598, 635	454	—	505	—
402	598	455	—	540	178
403	598	456	—	541	
404	601	457	—	542	—
405	605	458	610	544	619
406	606	459	598, 601	545	619
407	601	460	628	546	—
408	601	461	628, 629	547	—
409	601	462	—	548	548
410	—	463	—	549	—
411	—	464	632	550	548

NS	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
551	514	812	545	864	—
552	514	813	—	865	—
553	—	814	—	865[1]	646
554	410	815	642	867	204
555	404	817	—	868	205
555[1]	405	820	—	869	204, 205
555[2]	326 327	821	—	869[1]	—
555[3]	404	822	125, 589	869[2]	206
555[4]	—	823	125, 435, 473	870	430, 437
556	397, 399	824	—	871	—
557	397, 399	825	—	871[1]	195, 437
558	397, 399	826	642	872	459
559	397, 399	827	430, 437	873	459
560	399	828	—	874	—
561	399	829	—	875	—
562	406	830	—	876	—
563	400	830[1]	590	877	—
564	400	830[2]	—	878	—
565	402	831	208, 529	879	—
566	399	832	208, 548	880	196
567	400	833	208, 608	881	300
568	—	834	208, 410, 415	882	300
569	645	835	208	883	197
570	—	836	208	884	200
571	397, 399, 400, 548	837	208	884[1]	—
		838	208	885	201
572	397, 399, 400	839	208	886	—
573	397, 399, 400	840	208	887	—
574	—	841	208	888	—
575	406	842	208	889	203
576	400	843	208	890	—
577	400	844	208	891	—
578	616	845	208	892	
579	404	846	208	893	
580	404	847	208, 608	894	
581	404	848	208, 608, 614	895	
581[1]	404	849	208, 608	896	200
581[2]	403, 405	850	208, 608	897	
594[1]	516	851	208	898	
598	—	852	208	899	
614	548	854	—	900	—
621	—	855	209	913	239
622	—	856	207, 608	914	—
665	—	857	207	917	127, 244
805	617	858	—	920	244, 548
806	—	859	220	922	52, 268
807	617	860	154	924	
808	—	861	241, 243, 609	925	
809	—	861[1]	241	926	268
810	—	862	517	927	
811	—	863	300	928	

NS.	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
929	268	992[2]	308, 542, 574, 594	1043	—
930	580, 581, 582			1044	—
931	580, 581, 582	992[3]	308	1044[1]	292
931[1]	580, 581, 582	992[4]	308	1045	293
931[2]	580, 581, 582	995	—	1045[1]	
933	—	996	479	1048	548
934	—	997	—	1049	278
935	—	1001	271, 548	1050	—
937	—	1002	271	1051	—
938	—	1003	270	1054	—
939	—	1004	—	1058	362
939[1]	140	1005	—	1059	527
940	139	1006	—	1060	527
941	—	1007	—	1061	—
942	141	1008	—	1062	—
943	141, 141[1], 144, 262	1009	—	1063	—
		1010	—	1064	—
943[1]	141	1011	—	1065	—
944	141	1012[1]	—	1068	—
945	141	1012[2]	—	1069	617, 624
946	141, 617, 628	1012[3]	—	1070	618
		1013	—	1071	624, 643
947	—	1014	—	1072	527, 624
950	265	1015	—	1075	300
951		1016	—	1076	300
952		1017	—	1077	528
958	258, 259	1018	—	1077[1]	234, 430, 437
959	—	1019	—	1077[2]	227
974	151	1020	—	1078	—
975	410	1021	—	1079	—
976	410	1022	—	1080	619
977	264, 410	1024	—	1080[1]	430, 437, 532, 533, 536
978	—	1025	—		
979	617	1026	—	1081	524
981	—	1027	—	1082	524
982	—	1027[1]	—	1083	457
984	266	1028	—	1084	525
985	—	1029	—	1085	379, 430, 437, 526, 532, 533
986	222	1030	—		
986[1]	224	1031	—	1087	523, 531
986[2]	224, 225	1033	—	1088	517, 529
986[3]	226	1034	—	1089	619
987[1]	221	1034[2]	—	1090	—
988	—	1034[3]	—	1091	—
989	226	1034[4]	255	1092	—
989[1]	430, 437	1035[5]	—	1093	—
989[2]	430, 437	1038[1]	—	1095	—
990	277	1039	500, 503	1096	—
991	—	1040	135, 496	1097	—
992	—	1041	548	1097[1]	379, 430, 437
992[1]	319	1042	—	1098	545

NS.	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
1099	545	1150	398, 399	1198	545
1100	519, 640	1150[1]	311, 312	1199	545
1101	—	1151	—	1199[1]	541
1102	640	1152	307	1200	—
1103	—	1153	410, 545, 617, 618, 628	1201	—
1104	640			1202	—
1105	—	1154	410, 545	1203	524, 525
1106	640	1155	545	1204	524
1107	—	1156	410, 545	1205	371
1108	640	1157	511, 614	1206	—
1109	545	1157[1]	—	1207	—
1110	545	1157[2]	513	1208	453
1111	628	1160	409	1209	456
1112	—	1163	566	1210	549, 580, 581 582
1113	—	1164	568		
1114	383	1165	569	1211	456
1115	—	1166	565	1212	—
1116	—	1167	568	1213	358
1117	—	1168	—	1214	—
1118	—	1169	319	1215	341
1119	—	1170	319, 415	1216	341
1120	—	1173	—	1217	415
1121	—	1174	—	1218	342
1122	—	1174[1]	—	1219	—
1123	—	1174[2]	—	1220	—
1124	—	1174[3]	—	1221	514, 524
1125	—	1174[4]	309	1222	528, 529
1126	383	1174[5]	—	1223	540
1127	—	1174[6]	310	1224	368
1128	—	1174[7]	—	1225	—
1129	—	1174[8]	—	1226	457
1130	—	1175	343	1227	457
1131	—	1176	343, 344, 557	1228	—
1132	—	1177	343, 344	1229	—
1133	—	1178	—	1230	—
1134	—	1179	—	1231	358
1135	—	1180	239	1232	358
1136	375	1181	—	1234	358
1137	—	1183	—	1235	358
1138	375	1185	—	1236	156
1139	430, 437	1186	—	1237	359
1140	522	1187	512	1238	560
1141	—	1188	—	1239	—
1142	430, 437	1189	514	1240	358
1143	128—131	1190	—	1241	369, 454
1144	522	1191	540	1242	366
1146	—	1193	544	1243	—
1147	—	1194	398, 399	1244	—
1148	430, 437, 522	1195	409, 560	1245	358
1148[1]	640	1196	564	1246	374
1149	397, 399	1197	307	1247	—

NS.	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
1248	—	1307	642	1357[1]	336
1249	—	1308	—	1357[2]	337
1250	—	1309	631	1357[3]	336, 337
1252	—	1310	631	1357[4]	339
1253	—	1311	—	1358[1]	—
1254	514, 524, 529, 540	1312	642	1358[2]	—
		1313	—	1359	347
1255	370, 534	1314	—	1359[1]	
1256	455	1315	—	1359[2]	
1257	524	1316	508, 614	1359[3]	—
1258	—	1317	619	1359[4]	—
1259	—	1318	628	1359[5]	356
1260	—	1319	545	1359[6]	—
1261	—	1321	—	1359[7]	472
1262	128—131	1322	—	1359[8]	—
1263	442, 495, 556	1324	545, 632, 642	1359[9]	—
1264	548	1325	545	1359[10]	—
1265	514	1326	—	1360	—
1266	—	1327	—	1362	—
1267	—	1328	643	1363	—
1268	458	1329	643	1364	514
1269	—	1330	—	1365	—
1270	360	1331	—	1366	—
1271	360	1332	—	1367	—
1272	—	1333	—	1368	514
1273	—	1334	—	1369	—
1274	—	1335	—	1373	—
1275	—	1336	—	1374	—
1276	—	1337	—	1375	—
1277	256	1338	—	1376	—
1278	—	1339	642	1377	—
1279	—	1341	—	1378	—
1280	—	1342	—	1379	—
1281	—	1343	628, 629	1380	—
1282	—	1344	—	1381	—
1283	—	1345	—	1382	—
1284	—	1346	222, 300	1383	—
1285	—	1346[1]		1384	—
1286	—	1347		1386	330
1287	643	1348		1388	—
1289	617, 618	1350	222	1389	331
1290	—	1350[1]	222, 223	1390	330
1291	617	1350[2]	222	1392	—
1292	643	1351	326, 327	1393	—
1296	—	1351[1]		1395	332
1300	519, 628	1352	—	1395[1]	345
1301	628, 629	1353	584	1395[2]	346
1302	632	1354	—	1396	333
1304	—	1355	510	1397	—
1305	619	1356	338	1399	343, 557
1306	632	1357	584	1402	645

NS.	KrS,	NS.	KrS.	NS.	KrS.
1403	642	1468	430	1517	—
1404	334	1469	—	1518	—
1404[1]	279, 351	1470	—	1519	—
1404[2]	279	1471	—	1520	—
1404[3]	—	1472	—	1521	453
1404[4]	352	1473	—	1522	459
1404[5]	353	1474	—	1523	485
1404[6]		1475	428, 429	1524	
1404[7]	354	1476	429	1525	483
1404[8]		1477	431	1526	485, 486
1404[9]	355	1478	332, 433	1527	—
1405	407	1479	432, 433, 435	1528	—
1406	407, 410	1480	434	1529	467
1407	464	1481	432, 433	1530	
1408		1482		1531	—
1409	465, 466	1483	434	1532	480
1410	463	1484	431, 432, 433	1533	432, 433
1411		1485	254	1534	439, 495
1412	410	1486	431, 432, 433	1535	498, 500
1413		1487	431	1536	505
1414		1488		1537	—
1416	263	1489	431, 432, 433,	1538	—
1417				1539	499
1417[1]	—	1490	435	1540	460
1418	—			1541	—
1424	—	1491	432, 433	1542	461
1436	—	1492	435	1543	—
1440[1]	—	1493	436	1544	461
1441	410, 628	1494	437	1545	469, 556
1442	629	1495	—	1546	
1443	628, 629	1496	—	1547	469
1449	421	1497	443	1548	471
1450		1498	—	1549	468
1451	422, 427	1499	—	1550	386
1452	—	1500	449	1551	387, 388
1453	422	1501	—	1552	—
1453[1]	—	1502	443	1553	—
1454	420	1503	444	1554	388, 390
1455	420, 424	1504	444, 445	1555	390
1456	420	1505	—	1556	388
1457	423	1506	—	1558	390
1458	420, 430	1507	449	1560	389
1459	430	1508		1561	—
1460	154, 220, 427	1509	446	1563	—
1461	194	1510	448	1571	—
1462	193, 194	1511	—	1572	414
1463	194	1512	449	1580	467
1464	—	1513	451	1581	
1465	254	1514		1582	—
1466	430	1515		1583	—
1467	425	1516	451, 452	1584	471

NS.	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
1585	—	1630	555	1670[1]	558
1585[1]	—	1631	555	1671	557
1585[2]	—	1632	555	1672	557
1585[3]	—	1633	555	1673	557, 563
1586	392	1634	555	1674	557
1587	471	1635	555	1675	557
1589	—	1636	—	1676	557
1590	540	1637	548, 555	1677	—
1591	435, 439	1638	548, 555	1678	—
1592	—	1639	550, 551, 555	1679	415
1593	481	1640	549, 555	1680	—
1594	482	1641	550, 551, 555	1681	540
1596	486	1642	555	1682	540, 559
1597	—	1643	548	1686	556
1598	544	1643[1]	552	1687	556
1599	392, 394	1644	548	1688	409, 557, 575
1600	471	1645	550, 551	1689	575
1601	—	1646	549	1690	410
1602	—	1647	548, 550, 551	1691	—
1603	—	1649	548	1692	409, 418, 419
1605	—	1650	548	1693	409, 576
1606	529	1651	548	1694	409, 577, 578
1607	528, 529	1652	548	1694[1]	412
1608	528	1653	550, 551	1695	—
1609		1654	548, 550, 551	1696	414
1610	—	1654[1]	552	1697	415, 576, 577,
1611	530	1654[2]	548		578
1612	528, 564	1655	548, 553, 554	1698	—
1613	528	1656	—	1699	—
1614		1657	519, 548	1700	573
1615	—	1658	548	1700[1]	573
1616	528, 529	1659	548	1700[2]	573[1]
1617	528	1659[1]	548, 550, 551	1700[3]	573[2]
1618		1660	548, 553	1700[4]	573[3]
1619	529	1661	548	1701	—
1620	534	1662	151	1702	—
1621	516, 517, 521	1663	548	1703	—
1622	519	1664	548	1704	514
1623	517	1665	557	1705	—
1624		1666	557, 562	1706	514, 540
1625	—	1667	—	1707	574
1626	—	1668	561	1709	544
1627	555	1669	561	1710	508, 544
1628	555	1670	—	1711	514, 519
1629	555				

Rahukohtu Nuhtlusseaduse võrdlustabel Kriminaalseadustikuga.

RNS.	KrS.	RNS.	KrS.	RNS.	KrS.
1	2, 33—38	37	255	51[15]	350
2	24	38	254	51[16]	351[1]
3	14	39	254	51[17]	349[2], 357[1]
4	15	39[1]	254	51[18]	349[1]
6	55	39[3]	124	51[19]	349[1]
7	59	39[4]	113, 114	51[20]	508
9	48	39[5]	—	51[21]	—
10	39, 40, 42, 45, 46	40	296, 298	52	363, 515
		40[1]	—	52[1]	208, 300
11	55	41	304	53	364
12	53	42	274	54	381
13	53	42[1]	—	55	385
14	—	42[2]	275	56	—
14[1]	68	43	270	56[1]	246
14[2]	67	43[1]	276	56[2]	245
15	51	45	271	56[3]	247
16	61, 62, 63	45[1]	304	56[4]	248
16[1]	54	46	277	56[5]	249
17	49	47	317, 318	56[6]	586[1]
18	—	47[1]	307	56[7]	586
19	—	47[2]	308	56[8]	—
20	—	48	267	57	244
20[1]	—	48[6]	—	57[2]	250, 251, 253
21	69	48[7]	325	57[3]	250, 251, 253
21[1]	69	48[8]	324	57[4]	251, 253
22	—	49	266	57[5]	252, 253
23	—	50	266	57[8]	252, 253
24	—	51	392	57[14]	303[2]
25	—	51[1]	—	57[15]	303[3]
26	25	51[2]	—	58	260
27	17	51[3]	—	59	258
28	—	51[4]	305	59[1]	258
29	122, 123	51[5]	305	61	261
29[2]	114	51[6]	306	62	—
30	123	51[7]	306	63	159, 160
30[1]	123	51[8]	304	63[1]	319[1]
31	495	51[9]	304	64	150, 151
31[1]	—	51[10]	—	65	361
32	516, 536	51[11]	304	66	362
33	136, 517	51[12]	304	66[1]	362
34	508	51[13]	304	67	380

RNS.	KrS.	RNS.	KrS.	RNS.	KrS.
68	25	105[1]	208	144[1]	395
69	380	105[2]	208	145	595
70	516	106	197	145[1]	—
71	382	106[1]	197	146	586
72	516	107	220	146[1]	586
73	384	108	220	147	595
74	382	109	220	148	595
75	—	110	302	149	596
76	377	111	219	150	595
76[1]	377, 532	112	243	151	595
76[2]	376	112[1]	241, 242	152	514
76[3]	378	113	243	152[1]	517
77	365	114	303	153	514
78	374	115	213	153[1]	514, 518
79	370	115[1]	216	153[2]	518
80	370	115[2]	212	154	548
81	365	115[3]	212, 213	155	587
82	365	116	211	156	587
83	365	117	229	157	594
84	—	118	224, 226, 229	158	588
85	365	118[1]	223	158[1]	590
86	367	118[2]	228	159	589
86[1]	—	119	229	160	592
87	366	120	231	161	588
88	235	121	229	161[1]	591
89	235	122	232	162	592
90	235, 236	123	230	164	—
91	235	124	229	167	123
91[1]	234	125	229	167[1]	593
91[2]	227	126	229	168	590, 592
92	237	127	233	168[1]	590, 592
93	236	128	437	169	548
94	235	129	437	170	548, 553
95	235	130	494	170[1]	548, 550, 551
96	235	131	494	171	548
97	238	131[1]	494	172	548
98	534	132	495	173	557
99	—	133	438, 494	174	542, 557
100	375	134	438, 494	175	557, 562
101	531	135	438, 494	176	557
101[1]	372	136	498	176[1]	572
101[2]	373	137	508, 509	176[5]	—
101[3]	385	138	440, 502	177	540, 559
101[4]	385[1]	139	473	178	538, 539
102	208	140	473	179	537
102[1]	207	141	473	180	580, 581, 582
103	210	142	438, 469, 474	180[1]	580, 581, 582
104	195	142[1]	—	180[2]	574
104[1]	204	142[2]	—	180[3]	—
104[2]	204, 205	143	391	180[4]	—
105	195	144	452	181	—

Uue Nuhtlusseaduse võrdlustabel Kriminaalseadustikuga.

UNS	KrS.	UNS.	KrS.	UNS.	KrS.	UNS.	KrS.
1	1	49	49	98	438, 494	155[1]	—
2	2	50	50		498	163	146
3	3	51	51	99	421, 422	164	147
4	4	52	52	100	74	166	149
5	5	53	53	101	75	168	151
6	6	54	54	102	76	170	153
9	7	55	55	108	80	173	156
10	8	56	56	109	81	279	268
11	9	57	57	110	82	309	293
12	—	58	58	111	83	450	417
13	10	59	59	111[1]	84	451	418
14	11	60	61	111[2]	85	452	419
15	12	61	62	111[3]	86	500	462
16	13	62	63	111[4]	87	524	487
18	14	63	64	112	88	525	488
19	—	64	65	112[1]	89	526	489
20	14	65	66	113	90	526[1]	490
21	15	66	67	113[1]	91	527	491
22	16	67	68	114	92	528	492
23	—	68	69	115	93	529	493
24	17	69	70	116	94	530	494
25	18	70	71	117	95	531	498
26	19	71	72	118	96	532	495, 499
27	20	72	73	118[1]	96	533	496, 500
31	21	73	254, 507	118[2]	83—91,	534	108
32	—	74	254, 507		96	535	108
33	22	75	254	119	97	536	502
34	—	76	254, 507	121	—	537	503
35	23	77	254	123	112	538	504
36	24	79	269	124	112[1]	539	505
37	25	80	469	125	—	540	506
38	26	81	—	126	—	579	546
39	39	82	469	127	—	580	547
40	40	83	469	127[1]	114[1]	601	567
41	41	84	469	128	—	604	570
42	42	85	—	129	115	605	571
43	43	86	469	129[1]	—	620	583
44	44	87	469	130	116	622	585
45	45	95	469	131	116	643	605
46	46	96	—	132	117	644	606
47	47	97	263	134	119	645	607
48	48			155	136	652	613

Asialluvuse kohta

väljavõte Kriminaalkohtupidamise seadustikust.

§ 27. Jaoskonnakohtule alluvad:

1) Kriminaalseadustiku § 98—103, 105, 107, 110, § 112[1] esimeses lõikes, § 113—114[1], 122, 123, 124, 126, 127, 134, § 135 esimeses lõikes, § 136—138, 150, 154, 159—192[1], 195—207, § 208 esimeses ja teises lõikes, § 209—220, 222—239, 241—253, § 254 esimeses, teises ja kolmandas lõikes, § 255 esimeses lõikes, § 256—267, 269—292, 294—314, 316—385[1], 391—393, 395—396[1], § 411 esimeses ja teises lõikes, § 412 esimeses ja teises lõikes, § 415, 417, 418, 419, § 433 esimeses lõikes, § 434 esimese lõike p. 3 ja teise lõike p. 3, § 437, 438, 442, 452, 453, 455, 456, 458, 459, 465, 466, 469, 470, 472—477, § 487 esimeses lõikes, § 488, 489, § 490 esimeses ja teises lõikes, § 491—496, 498—500, 506—518, 520, § 522 esimeses lõikes, § 528 esimeses lõikes, § 531—539, § 540 esimeses, kolmandas ja neljandas lõikes, § 541 esimeses, kolmandas ja neljandas lõikes, § 548, § 552 esimeses lõikes, § 553, § 557 esimeses, kolmandas ja neljandas lõikes, § 558, § 559 esimeses lõikes, § 562, 572, 572[2], 573—573[3], 574, § 580 esimeses lõikes, § 581, 582 ja 586—597 ettenähtud süüteod, kuid § 415 ja § 419 teine lõige ainult niivõrd, kuivõrd need on ühenduses § 411 esimese ja teise lõikega ja § 412 esimese ja teise lõikega;

2) eriseadustes ettenähtud süüteod, mille eest on ähvardamas kõige raskema karistusena vangimaja mitte üle kahe aasta.

§ 28. Ringkonnakohtule alluvad üldises korras kõik need süüteod, mis § 27, 29 ja 30 põhjal ei allu jaoskonnakohtunikule, Kohtukojale ega Riigikohtule.

§ 29. Kohtukojale alluvad ringkonnakohtu esimeeste, abiesimeeste, liikmete, kohtu-uurijate, jaoskonnakohtunikkude, lisakohtunikkude, ringkonnakohtu prokuröride ja nende abide teenistusalased süüteod.

§ 30. Riigikohtu üldkogule alluvad Riigivanema, Peaministri, ministrite, Riigikohtu Esimehe, riigikohtunikkude, Kohtukoja esimehe, abiesimehe ja liikmete, Riigikohtu ja Kohtukoja prokuröride ja nende abide teenistusalased süüteod.

§ 31. Kriminaalkohtupidamise korras esitatud kahjutasunõue allub summa suurusele vaatamata sellele kohtule, kellele allub süütegu.

Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 19. sept. 1934. a.
RT 85 — 1934.

Kriminaalseadustiku maksmapanemise seaduse üldstruktuuri selgitamiseks tuleb esmalt võtta seisukoht küsimuses, milline ulatus ja sisu kuulub üldiselt igale maksmapanemise seadusele, või teiste sõnadega, mida peab sisaldama maksmapanemise seadus normaalkujul. Ei ole kahtlust, et maksmapanemise sihiks on teise, tema suhtes algseaduse, elluviimine. Kuid selleks, et algseaduse elluviimine ei kutsuks välja erilisi arusaamatusi ega tekitaks vastuolusid, millede lahendamisel hiljemalt peamiselt kohtuasutised igal üksikul juhul seisukohta võtma peaksid, kusjuures hädaoht varitseb, et küsimuste kasuaalsel lahendamisel võivad varju jääda üldjooned, on vajalik, et maksmapanemise seadus sisaldaks:

1) norme, mis ära määravad algseaduse jõusseastumise tähtaja;

2) norme, mis kõrvaldavad peale algseaduse vastuvõtmist selles ilmsikstulnud puudusi;

3) norme, mis kooskõlastavad maksvat seaduseandlikku süsteemi uue maksmapandava seadusega, ja

4) norme, mis lahendavad küsimusi, mis tekkinud üleminekust eelkäivast kustuvast seadusest uuele, maksmapandavale seadusele.

Kõigi eeltoodud küsimuste lahendust on katsutud teostada käesoleva seaduse kavas. P. 1 vastab käesoleva seaduse I jaotis, p. 2 — II jaotis, p. 3 — III—VI jaotis ja p. 4 — VII jaotis. Käesoleva seaduse I jaotise kohta oleks tähendada, et sellesse on mahutatud mitte ainult Kriminaalseadustiku, vaid ka Vangistusseadustiku maksmapanemise tähtaeg. Vangistusseadustik on Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadusse võetud mitte ainult sellepärast, et see ühel ajal Kriminaalseadustikuga peab jõusse astuma, vaid arvestades ka asjaolu, et selle suhtes erilist maksmapanemise seadust ei ole vaja. Vangistusseadustik ei vaja niivõrd maksmapanemise seadust, kui põhjapanevalt väljatöötatud vangistusasutiste kodukorda, milline ühel ajal Vangistusseadustikuga jõusse astuma peab. Siinkohal tuleks tähendada veel mõningatele seadustele, millised ühel ajal Kriminaalseadustikuga maksma hakkama peavad. Need oleksid: 1) uus Kriminaalkohtupidamise seadustik ja selle maksmapanemise seadus,

2) uus Kaitseväe kriminaalseadustik oma maksmapanemise seadusega, 3) Distsiplinaarseadustik, 4) uus Karistusseadus maksude alalt (viimase seaduse kohta vt. allpool). Ainult kõikide nende seaduste maksmahakkamine ühel ajal lubab loota, et võimalikuks osutuks kriminaalõiguse reformi põhjapanevalt ja edukalt läbi viia.

Käesoleva seaduse II jaotise kohta oleks üldiselt järgmist tähendada. Kriminaalseadustiku täiendamisel ja muutmisel on lähtekohaks võetud järgmine põhimõte: on vajalik, et Kriminaalseadustik ka tõesti sisuliselt vastaks oma nimetusele, ja seepärast ka sisaldaks kõik riigis maksvad kriminaalseadused. Juba Kriminaalseadustiku kokkuseadmisel on omaks võetud seisukoht, et Kriminaalseadustikku oleksid kodifitseeritud võimalikult kõik nn. kriminaalkõrvalseadused. Seda seisukohta on katsutud selle seadustiku väljatöötamisel teostada, kuid vahepeal on meil jällegi ilmunud suurem arv eriseadusi, millised muuseas sisaldavad ka kriminaalõiguslikke norme. Kõik need nn. kriminaalkõrvalseadused on käesoleva maksmapanemise seadusega kodifitseeritud Kriminaalseadustikku. Et säärase töö juures tuli neid erinorme sagedasti ümber töötada selleks, et neid sobivaks teha Kriminaalseadustiku süsteemile, on vist silmanähtav. Kui kõrvale jätta praktiline otstarbekohasus kõiki kriminaalnorme ühendada Krminaalseadustikku, on ju nn. kriminaalkõrvalseadustel veel harilikult see puudus, et nende paigutamine eriseadustesse toob enesega kaasa sagedasti redaktsiooni, milline ei ole kooskõlas Kriminaalseadustiku vastavate normide redaktsiooniga. Viimne asjaolu võib aga nende normide tõlgitsemisel koos Kriminaalseadustiku normidega välja kutsuda soovimata arusaamatusi ja vastuolusid.

Kriminaalseadustikust on välja jäetud ainult üks liik süütegusid, ja nimelt süüteod riiklikkude maksude alal. Viimasele seisukohale on asutud kahel põhjusel: 1) maksukaristusnormid on harilikult säärase struktuuriga, et nad hästi ei taha sobida üldise Kriminaalseadustiku süsteemiga (näit. nn. kordkaristused jne.), ja 2) Majandusministeerium on otsustanud välja töötada erilise maksukaristusseaduse, milline haaraks kõik süüteod sellel alal (selle seaduse väljatöötamisele on juba asutud). Lõplikult oleks muidugi ka võimalik olnud neid norme Kriminaalseadustikku sisse töötada, kuid sellega oleks kaasas käinud nende normide põhjalik sisuline ümberredigeerimine, millega nähtavasti aga asjaomane ametkond leppida ei taha. Siiski tuleb tähendada, et seegi suureks edusammuks positiivses kriminaalõiguse süsteemis oleks, kui hulga laialipaisatud erinormide asemel käsitlemisele tuleks ainult kaks süsteemilist seadustikku.

Mis puutub nüüd muudatustesse maksvas seaduseandlikus materjalis (käesoleva seaduse III—VI jaotis), siis tuleb kohe tähendada, et meie seaduste süsteem koosneb kahest massist: 1) Vene seaduste mass ja 2) kaasaegsed (eestiaegsed) seadused. Kuna viimaste suhtes nende maksvuse küsimus erilisi raskusi ei tekita (peale mõnede erandite), tekib Vene seaduse puhul pea igal sammul küsimusi nende maksvuse kohta. Arvesse võttes, et meil on lõplikult ja autoriteetselt, üksikasjaliselt selgitamata, millised normid Vene seaduseandlusest meil maksvad on ja millised maksvuse kaotanud, tuleb sagedasti nende seaduste kallal töötajal ise neis küsimustes seisukoht võtta. Kuni meil nii-

öelda normaaltekste maksvate Vene seaduste kohta loodud ei ole, võivad ja saavad ikka vaidlused üles kerkima Vene seaduste maksvuse kohta. Seda tõsiasja tuleb arvestada, vaadeldes maksmapanemise seaduse vastavat osa.

Käesoleva seaduse ulatuses on läbitöötamisele võetud Vene seadustest: Vene seaduste kogu ja Vene seaduste ja korralduste kogu, viimasest aastakäigud 1915—1917. VSKK vanemad aastakäigud on jäetud puudutamata, kuna neis toodud seadused on kodifitseeritud VSK 1914. a. ja varemate aastate järgedesse. Läbi vaatamata on jäetud sõjaväeseadlused ja mereväeseadlused, kuna neis toodud kriminaalnormid puudutavad peamiselt Sõjaväe nuhtlusseadust ja Mereväe nuhtlusseadust. Kaitseväe kriminaalseadustiku maksmapanemisel tuleb arusaadavalt läbi töötada eelnimetatud seaduste kogud. VSK on läbivaatamisele tulnud muidugi selle osade uuemad väljaanded. Läbi vaatamata on jäetud:

1) meil vormiliselt maksvuse kaotanud VSK osad, ja nimelt:

Vene Riigi eelarve läbivaatamise seadus (vt. RT 185/186—1925);
Vene Riigiteenistuse seadus (vt. RT 149—1924);
Vene Sõjaväeteenistuse seadus (vt. RT 43—1926);
Vene Tolliseadus (vt. RT 45/46—1923);
Vene Rahaseadus (vt. RT 109—1927);
Vene Mäeseadus (vt. RT 30—1927);
Vene Võõrasuskude seadus (vt. RT 183/184—1925);
Krediidiseadus (vt. RT 31—1932);
Veksliseadus (vt. RT 17—1932);
Üldine raudteeseadus (vt. RT 22—1931);
Posti-telegraafi seadus (vt. RT 24—1930);
Vene Avaliku hoolekande seadus (vt. RT 120/121—1925);
Passiseadus (vt. RT 48—1930);
Vene Tsensuuri- ja trükiseadus (vt. RT 43—1923);
Sunnitööle ja asumisele saatmise seadus (vt. RT 28—1926), ja
Riigi vastuvaidlemata sissenõuete seadus (vt. RT 2—1932);

2) meil sisuliselt, täies ulatuses maksvuse kaotanud VSK osad, samuti ka VSK osad, millised meil kunagi ei ole jõusse astunud, ja nimelt:

I k. 1. j. Vene Põhiseadus,
I k. 2. j. Vene Riiginõukogu seadus,
„ Vene Riigivolikogu seadus ühes valimisseadusega,
„ Vene Ministrite nõukogu seadus,
„ Vene Rahanduse komitee seadus,
„ Vene Keisrile esitatavate palvete vastuvõtmise kantselei seadus,
„ Vene Tsiviilteenistuse- ja autasukomitee seadus,
„ Vene Ordu- ja teiste aumärkide seadus,
II k. Lääne kubermangude semstvo seadus,
„ Poola riigi kubermangu seadus,
„ Kaukasuse valitsemise seadus,
„ Tagakaspia valitsemise seadus,
„ Turkestani valitsemise seadus,
„ Stepimaade valitsemise seadus,
„ Siberi valitsemise seadus,
„ Seadus muulaste kohta,
„ Kasakate valitsemise seadus,

III k. Vene Pensioni ja abirahade seadus,
„ Vene Riigiteenistuse erisoodustuste seadus,
„ Vene Tsiviilvõimkondade emeritaalkassade seadus,
X k. 3. j. Vene Maakorralduse seadus,
XII k. 2. j. Vene Põllumajandusliku töö seadus,
XVI k. 1. j. Vene Semskiülemate kohtupidamise seadus ja
XVI k. 2. j. Kohtupidamise seadus tsiviilasjus.

Balti seaduste kogust on tegelikult kaotanud maksvuse I ja II köide. Smuti tuleb kustunuks lugeda Eesti- ja Liivimaa talurahvaseadused. Edasi tuleb tähendada, et teatavat kahtlust maksvuse suhtes kutsuvad esile järgmised VSK osad:

VIII k. 1. j. Riigi obrokivarade seadus,
„ Lääne ja Balti kubermangudes asuvate riigi maakohtade valitsemise seadus,
X k. 2. j. Vene maamõõdu seadus ja
XII k. 1. j. Vastastikku kinnituse seadus.

Kuid arvesse võttes, et nende seaduste kohta enamvähem kindlasti ei või tõendada, et nad maksvuse kaotanud, on need maksmapanemise seaduse puhul läbi töötatud. Reast VSK köidetest on ainult üksikud osad maksvad (näit. Vene Seisuste seadustest — Vene Talurahva seadus jne.). Vene seaduste kogu V köites toodud maksuseadused — Otsemaksude seadus, Lõivuseadus ja Aktsiisimaksu seadus — on jäetud läbi vaatamata, kuna Majandusministeeriumis on valmimas eriline maksukaristuste seadus, milline ise vastavaid muudatusi eelnimetatud seadustes tooma peab.

Käesoleva seaduse III jaotises, milline käsitab VSK, on kõik muudatused läbi viidud nii-öelda köitekaupa. Säärane meetod on valitud arvestades asjaolu, et muudatusi õige palju oli ja nende esitamine kolmes liigis: muutmised, täiendamised ja kaotamised, oleks mitte ainult selle jaotise veidi kohmakaks teinud, vaid ka selle jaotise käsitlemist raskendanud. Praegusel kujul paistab aga võrdlemisi lihtne olevat näit. muudatuste äramärkimine VSK üksikutes köidetes. Peale selle tuleb III jaotise kohta ära märkida veel järgmist. VSK esinevad kohati sõnad „prestuplenije i prostupok“ ja „ugolovnoje i ispravitelnoje nakazanie“. Neid sõnu sisaldavaid norme ei ole muudetud, kuna need sõnad haaravad NS kohaselt: esimesed — kõik süüteo liigid, ja teised — kõik karistuse liigid. Järelikult ei võiks ka nende normide käsitlemine Kriminaalseadustiku maksmapanemisel raskusi tekitada: nende suhtes ei ole muudatused oluliselt vajalikud. Edasi, VSK on rida norme, millistes viited NS ja RNS. Kooskõlas seaduse kokkuseadmise juhtnööridega (RT 101—1928) oleks vahest pidanud kõik seesugused normid tõlkima, neis viite asendamiseks. Kuid kõigi nende normide tõlkimisest ja uuesti redigeerimisest on loobutud, kuna see mitte ainult ei oleks koormanud üleliigselt maksmapanemise seadust, vaid ka sisuliselt ei oleks säärasest redigeerimisest kasu olnud: ei muuda ju viite asendamine normi sisu. Sellepärast on käesoleva seaduse vastavates paragrahvides toodud ainult selle seaduse nimetus, milles vajalik viidet asendada, ja asendatav viide.

Käesoleva seaduse IV jaotise kohta tuleb tähendada, et VSKK 1915.—1917. a. leidus kaks liiki norme, mida arvestada tuli Kriminaalseadustiku maksmapanemise puhul. Ühes liigis neist kri-

minaalseadustiku on tähendatud, et norm on maksev ainult sõja vältel. Säärased normid tuli arvata kustunuks, ja nende kohta käesolevas seaduses muudatusi ei ole tehtud. Teine liik — sagedasti ka sõjaaegse iseloomuga, kuid ilma, et nende ajaline jõud seaduses oleks tähendatud, on käesoleva seaduse aluseks võetud Mis puutub meieaegsetesse seadustesse (V ja VI jaotis), siis tuleb tähendada, et eestiaegsetest seadustest on, pea ilma erandita, käsitlusele võetud kõik asjakohased seadused. Ainult mõni seadus, mille kohta vastuvaidlemata tõendada võib, et see on maksvuse sisuliselt kaotanud või aga lühiajalise jõuga, on kõrvale jäetud.

Lõpuks VII jaotis sisaldab üleminekuaja norme, kusjuures on arvestatud nõuet, et võimalust mööda üleminek endistest kriminaalseadustest Kriminaalseadustikule oleks lihtsam ja otstarbekam. (Motiivid).

I OSA.

§ 1.

Käesolev seadus hakkab maksma ühel ajal Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamisega.

Kriminaalseadustiku maksmapanemise seaduse esimene paragrahv sisaldab maksmapanemise tähtaja. Harilikult teistes seadustes paigutatakse säärane norm seaduse teksti lõppu, kuna see ei puuduta seaduse ainet. Käesoleval juhul on aga kahel põhjusel sellest korrast loobutud: 1) maksmapanemise seaduse oluliseks momendiks on tähtaeg, ja 2) tehniliselt on üldise maksmapanemise tähtaja ettepaigutamisel kergem järgmisi norme redigeerida (vt. § 2). Käesoleva seaduse ja selle seaduse § 2 nimetatud seadustikkude maksmahakkamise tähtpäev on sõltuvaks tehtud Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamise tähtajast, kuna KKS maksmapanemise seaduse eelnõu on kavatsetud maksma panna viimasena kõigist nendest seadustest, mis on tarvis veel vastu võtta Kriminaalseadustiku maksmapanemiseks. (Motiivid).

§ 2.

Ühel ajal käesoleva seadusega hakkavad maksma:

1) Kriminaalseadustik (RT 56—1929);
2) Vangistuseseadustik (RT 20—1931).

Käesolev norm määrab ära kaudselt, viitega maksmapanemise seaduse maksmahakkamise tähtajale, kahe, kriminaalõiguse reformi olulisema seadustiku maksmahakkamise tähtpäeva. Eeskätt on käesolevat normi vaja Kriminaalseadustiku (RT 56 — 1929) maksmapanemiseks, kuid paralleelselt on võetud siia normi ka Vangistusseadustik (RT 20 — 1931).

Viimast on arvatud õigeks võtta käesolevasse maksmapanemise seadustikku sellepärast, et see seadustik ise erilist maks-

mapanemise seadust ei vaja. Vangistuseadustiku üleminekuaja normid leiaksid otstarbekohasemat lahendamist mitte eri-maksmapanemise seaduses, vaid Vangistusseadustikust tingitud Vangistusasutiste kodukorras, milline niikuinii Vangistusseadustiku maksmahakkamise tähtajaks valminud peaks olema, ka sel juhul, kui sinna üleminekuaja norme üles võetud ei oleks.

Mis puutub Kriminaalseadustikku, siis hakkab see maksma RT 56 — 1929. a. antud redaktsioonis ühes muudatustega, mis toodud käesoleva seaduse II osas (§ 3—5).

Kriminaalseadustiku rakendamisel tuleb erilist tähelepanu juhtida nii Kriminaalseadustiku § 11 kui ka käesoleva seaduse VII osale (§ 107—112). (Motiivid).

II OSA.

§ 3.

Kriminaalseadustiku § 19, 27, 58, 73, 77—79, 3. peatüki pealkiri, § 98—105, 120, 153, 162, 164, 165, 166—168, 170, 173, 174, 193, 194, 195, 197, 200—203, 206, 208, 212, 213, 225, 227, 230, 235, 239, 243, 245, 247—249, 250—253, 271, 272, 293, 307, 315, 323, 347—355, 358, 372, 383, 385, 391, 397, 487, 490, 532, 555, 563, 569, 574, 584, 586—588, 590, 591, 594—596 ja 609 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

(ülalnimetatud normid leiduvad KrS tekstis).

§ 4.

Kriminaalseadustikku täiendatakse § 99^1, 112^1, 114^1, 141^1, 178^1, 192^1, 200^1, 240^1, 300^1, 303^1, 303^2, 303^3, 316^1, 318^1, 318^2, 319^1, 320^1, 324^1, 325^1, 341^1, 349^1, 349^2, 351^1, 357^1, 358^1, 366^1, 385^1, 395^1, 396^1, 414^1, 572^1, 572^2, 573^1, 573^2, 573^3 586^1 ja 590^1 järgmises redaktsioonis:

(ülalnimetatud normid leiduvad KrS tekstis).

§ 5.

Kriminaalseadustiku (RT 56 — 1929) § 179—192, 198, 199, § 268 esimese lõike p. 5, § 292 teine lõige, § 497, § 500 teine lõige, § 501 kaotavad maksvuse.

Käesolev paragrahv sisaldab normide kustutamisi Kriminaalseadustikus.

Esimestena kaotavad maksvuse, maksmapanemise seaduse kaudu, Kriminaalseadustiku § 179—192. Need normid on kustutatud arvestades asjaolu, et nn. maksukaristused on koondatud väljaspool Kriminaalseadustikku, osalt juba olemasolevasse

Maksustamiskorralduse seadusse (RT 1 — 1932), osalt tulevasse maksukaristuse seadusse. Arusaadavalt on siinkohal eeldatud, et viimasena nimetatud seadus hakkab maksma ühel ajal Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadusega (vt. ka Majandusministri kirja Kohtu- ja Siseministrile 9. aprillist 1932. a. nr. 10014 — 31).

Teiseks on käesoleva paragrahviga kustutatud Kriminaalseadustiku § 198 ja 199. Viimaste kustutamine on tingitud Kriminaalseadustiku § 197 uuest redaktsioonist (vt. märkusi selle normi kohta). Kooskõlas sellekohase Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse sooviavaldusega (vt. viimase kirja Kohtu- ja Siseministeeriumile 8. aprillist 1930. a., nr. 4151), on § 197 ümber redigeeritud üldisemal ja kategoorilisemal kujul. Uuel kujul aga katab § 197 teokoosseis ka § 198 ja 199, mispärast viimased osutusid ülearusteks. § 292 teise lõike ja § 500 teise lõike kustutamise kohta on toodud motiivid § 293 juures. § 268 esimese lõike p. 5 on kustutatud, kuna salakauba sissetoomine salgaga on ette nähtud Maksukaristusseadustikus. § 497 ja 501 on kustutatud, kuna nendes toodud teokoosseise katab § 79 toodud teokoosseis (viimane Mps. redaktsioonis). (Motiivid.)

III OSA.

§ 6.

Ministeeriumide seaduse (VSK I k. 2. j., 1892. a. väljaanne) § 124 viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Distsiplinaarseadustikule.

Ministeeriumide seadus kuulub nende VSK seadustikkude hulka, mille maksvus meil on suurel määral vaidluse all. Vastuvaidlemata võib vist tõendada, et suurem hulk norme Ministeeriumide seadusest on meil maksvuse kaotanud. Kuid osa norme on meil veel maksvad. Normid, mis kahtlemata oma jõu kaotanud, ei ole maksmapanemise seadusse võetud.

Ministeeriumide asutamise seaduse normidest paistab § 124 maksev olevat. Selles normis on toodud viide Nuhtlusseadusele ilma selle seadustiku paragrahvi ära tähendamata. § 124 algallikate viitest aga nähtub, et siin on mõeldud Nuhtlusseaduse § 447 p. 10 — 1845. a. väljaandes, milline vastab Nuhtlusseaduse 1885. a. väljaande § 416 p. 10 — ametipitseri tarvitamine ameniku poolt erakirjavahetuses. Vastavat süütegu Kriminaalseadustikus ette nähtud ei ole. Järelikult (eeldades, et § 124 meil on maksev) tuleks § 124 kas kustutada või aga viites asendada Nuhtlusseadus Distsiplinaarseadustikuga, milles ettenähtud teokoosseisude alla kahtlemata kuulub ka ametipitseri ebaõige tarvitamine. Maksmapanemise seaduse kavas on valitud viimane moodus, kuna vastasel korral võiks asuda seisukohale, et tegu, mis varemalt oli keelatud, on oma keeluiseloomu, normi äramuutmisega, kaotanud.

Teised Ministeeriumide seaduse normid, mis nii või teisiti suhtuvad kriminaalseadustesse, on meil kahtlemata maksvusetud. (Motiivid.)

§ 7.

Üldist kubermangu seadust (VSK II k., 1892. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 199 ja 200 kaotavad maksvuse;
2) § 683 p. 9 kaotab maksvuse;
3) § 683 p. 10 viited Vangistusseadusele ja Asumisele saatmise seadusele asendatakse viitega Vangistuseseadustikule.

Maksmapanemise seaduse kavas on võetud muutmisele Üldise kubermangu seaduse § 199, 200 ja 683. Esimesed kaks paragrahvi on osast, mis käsitleb korrarikkumisi omavalitsuslikkude (ja seisulikkude) asutiste koosolekutel. Kuna § 195—198 on maksvuse kaotanud, tulevad vaatluse alla ainult § 199 ja 200.

Esimene neist — § 199 — käsitleb eraisikute poolt toimepandud korrarikkeid koosolekutel, milline süüteo koosseis ette nähtud Kriminaalseadustiku § 124 ja 254. Sellepärast ei ole vaja § 199 alles jätta ja see kuulub kustutamisele (p. 1).

Samuti kuulub kustutamisele § 200, kui protsessuaalne norm, mis oli tingitud ka § 199 olemasolust (p. 2).

§ 683 kuulub ossa, mis käsitleb politsei funktsioone (ja milline osa meil suuremalt jaolt maksev). Selle seaduse p. 9 ja 10 toovad viiteid Vangistusseadusele ja Asumisele saatmise seadusele. P. 9 käsitleb eriliste tunnistuste väljaandmist politsei poolt vahialuste ametnikkude perekondadele. Säärast normi meie Vangistusseadustik ei tunne, järelikult kuulub p. 9 kustutamisele (p. 2). § 683 p. 10 käsitleb polisei funktsioone üldiselt vahialuste suhtes. Kuna meil Vangistusseadustiku järgi ka mõnesugused ülesanded politseil vahialuste suhtes olemas (vt. näit. Vangistusseadustiku § 76 jj.), tuleb selles punktis viide asendada (Vangistusseadustik pro Vangistusseadus või Asumisele saatmise seadus), kuna muu osa punkti tekstist võib alale jääda (p. 3).

Teised Üldise kubermangu seaduse üksikud normid, mis nii või teisiti seotud kriminaalseadustega, on oma maksvuse meil kaotanud (suuremalt osalt küll faktiliselt). (Motiivid.)

§ 8.

Kubermangu ja maakonna semstwo seadust (VSK II k., 1915. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

§ 114^1 (VSKK 157 — 1917, art. 870 redaktsioonis) viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 122.

Kubermangu ja maakonna semstvo seaduse § 114^1 toob viite Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29, milline käesolevas seaduses tuli asendada viitega Kriminaalseadustiku § 122. (Motiivid.)

§ 9.

Linnaseadust (VSK II k., 1915. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 110[1] (VSKK 157 — 1917, art. 869 redaktsioonis) viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 122;
2) § 58[1] lisa (VSKK 157 — 1917, art. 869 redaktsioonis) § 9 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 39[3] asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 124.

Linnaseaduses on asendatud kaks viidet.

Esimene on toodud Linnaseaduse § 110[1] Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29. Viimane norm on Kriminaalseadustikus ette nähtud § 122.

Teine viide on toodud Linnaseaduse § 58[1] lisas § 9 — Rahukohtu nuhtlusseaduse § 39[3] (see norm on E. Dolfi Linnaseaduse eraväljaandes ekslikult toodud kui Nuhtlusseaduse § 39[3]), milline tuli asendada vastava paragrahviga Kriminaalseadustikust — § 124. Mõlemad Kriminaalseadustiku normid katavad täielt algviite norme. (Motiivid.)

§ 10.

Kogukondlikkude koormatuste seadust (VSK IV k., 1899. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 34 p. 8 viide Vangistusseadusele asendatakse viitega Vangistuseseadustikule;
2) § 34 p. 8 märkus 2 (1912. a. järg) kaotab maksvuse;
3) § 38 p. 9 (1914 a. järg) kaotab maksvuse;
4) § 39 viide Vangistusseaduse § 13 asendatakse viitega Vangistuseseadustiku § 185;
5) § 128 p. 1 viited Vangistusseadusele ja Asumisele saatmise seadusele asendatakse viitega Vangistusseadustikule;
6) § 262 viide Nuhtlusseaduse § 545 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 626;
7) § 675 märkus 2 kaotab maksvuse.

Kogukondlikkude koormatuste seaduse meil maksvates osades on osutunud tarvilikuks 6. paragrahvis teostada muudatusi, mis tingitud meie kriminaalõiguslikust reformist.

§ 34 p. 8 on nn. arestimajade või arestikambrite normi puhul viide tehtud siiamaani maksvale Vangistusseadusele. Ka meie uus Vangistusseadustik puudutab seda küsimust (§ 184 jj.), mispärast vajalik on § 34 p. 8 viited vahetada, asendades Vangistusseadus Vangistusseadustikuga (p. 1). Sama paragrahvi teine märkus räägib rahatrahvisummadest, mis määratud arestimajade ehitamise kapitali kasuks. Kuna Kriminaalseadustik enam säärast erikapitali ei tunne ja kõik rahatrahvid lähevad riigi kasuks (ilma eriotstarvet ära määramata — võrdle KrS § 17), tuleb § 38 p. 8 märkus 2 kustutada (p. 2). Täiendavalt võiks ka tähendada, et käesoleva seadusega kaotab maksvuse ka Alaealiste kasvatus-parandusasutuste seadus (VSK XIV k. 1909. a. väljaanne), mille § 15 ja 16 viide tehtud § 38 p. 2 märkusele 2.

Eelnimetatud Kriminaalseadustiku normi tõttu (§ 17) peab oma maksvuse kaotama ka § 38 p. 9 (p. 3).

Kogukondlikkude koormatuste seaduse § 39 räägib riiklikkudest toetustest kogukondadele, millised antakse arestikambrite või arestimajade sisseseadmiseks ja ülalpidamiseks, tuues viitena Vangistusseaduse § 13. Meie Vangistusseadustik käsitleb seda küsimust § 185, mispärast vastava viite vahetus tarvilikuks osutub (p. 4).

§ 128 p. 1 käsitleb kogukondlikku koormatust vahialuste tapi küsimuses. Tapikorda tunneb ka meie Vangistusseadustik (§ 76), mispärast ka selles normis toodud viide Vangistusseadusele ja Asumisele saatmise seadusele peab leidma asendamist viitega Vangistusseadustikule (p. 5).

§ 262 keelab ülemääraste või ebaseaduslikkude naturaalkohuste nõudmise ja toob viitena NS § 545. Viimasele seadusele (või õigemini selle paragrahvi teisele jaole) vastab KrS § 626. NS § 545 j. 1 võiks vahest vastata KrS § 619, või õigemini see tegu kuulub distsiplinaarsüütegude hulka. Kuna aga olulisemaks karistusnormiks on KrS § 626, on ka käesoleval juhul viide NS § 545 asendatud viitega KrS § 626 (p. 6).

Kogukondlikkude koormatuste seaduse § 675 märkus 2 on kustutatud, kuna selles normis viitega Vangistusseadusele ja Asumisele saatmise seadusele on juhitud neis seadustikkudes antud eeskirjadele vahialuste saatemeeskonna küütimise kohta. Meie Vangistusseadustik sääraseid eeskirju ei tunne, mispärast ka § 675 märkus 2 oma maksvuse peab kaotama (p. 7). (Motiivid.)

§ 11.

Piirivalve korpuse seaduse (VSK VI k., 1910. a. väljaanne) § 166 kaotab maksvuse.

Piirivalve korpuse seaduse maksvate normide seas näib vajalik olevat ette võtta ainult üks muudatus, ja nimelt § 166 kustutada. See norm käsitleb tasuraha, mis määratakse põgenenud vahialuste ja muude jooksikute tabamise puhul. § 166 ei ole iseseisev norm, vaid tingitud seal viitena toodud Passiseaduse § 152 lisast ja Vangistusseaduse § 415 lisast. Passiseadus on meil juba maksvuse kaotanud (vt. RT 48 — 1930, s. nr. 208, § 27), kuna Vangistusseadus kustutatakse käesoleva seadusega, nii et ka § 166 oma aluse kaotab ja kustutamisele kuulub. Lisaks olgu tähendatud, et meie Vangistusseadustik eeltoodud tasurahainstituuti ei tunne. (Motiivid.)

§ 12.

Lääne ja Balti kubermangudes asuvate riigi maakohtade valitsemise seadust (VSK VIII k. 1. j., 1893. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 62 (1912. a. järg) viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 158 p. 1 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 588 p. 2;

2) § 63 viide Rahukohtu nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalseadustikule;
3) § 82 kaotab maksvuse;
4) § 83 viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalseadustikule.

Lääne ja Balti kubermangudes asuvate riigimaakohtade valitsemise seadus kuulub nende VSK osade hulka, mille maksvuse kohta meil võib tõusta kahtlus. Kindel on, et see seadustik suuremalt osalt oma maksvuse on kaotanud, kuid siiski näib võimalik olevat tõendada, et mõningad riigi kinnisvarad siiamaani püsinud, millised selle seaduse korralduse alla kuuluvad. Sellepärast tuli ka Kriminaalseadustiku maksmapanemise seaduses seda seadust puudutada. Muutmise alla käesoleva seaduse ulatuses kuuluksid neli normi: §§ 62, 63, 82 ja 83.

§ 62 toob viite Rahukohtu nuhtlusseaduse § 158 p. 1, mis vastava koossseisuga tuli asendada KrS § 588 p. 2 (p. 1).

§ 63 on viide toodud Nuhtlusseadusele ilma paragrahvi ära määramata. Selle normi sisust ja tema viidetest algallikatele on näha, et siin on mõeldud süüteod, mis ette nähtud KrS § 586 ja 244. Kuna aga § 63 tekstis Nuhtlusseaduse viide on tehtud ilma paragrahve tähendamata, tuleb ka asendatud viide — Kriminaalseadustikule — sisse võtta ilma vastavate paragrahvideta (p. 2).

§ 82 toob oma tekstis kuritahtliku pankroti mõiste. Kuna viimast mõistet aga Kriminaalseadustik (vastandina Nuhtlusseadusele) ei tunne (võrdle NS § 1163 ja 1166 ning KrS § 565 ja 566), ei ole ka võimalust § 63 enam alal hoida ja see norm kuulub kustutamisele (p. 3).

§ 83 käsitleb üht võimutegevusetuse erijuhtu (vt. KrS § 601). Viide on tehtud selles normis Nuhtlusseadusele ilma paragrahvi ära tähendamata. Kuna võimutegevusetus, kuigi üldkujul, ka Kriminaalseadustikus ette nähtud, ei peaks olema takistusi viite asendamiseks (p. 4). (Motiivid).

§ 13.

Arveseadust (VSK VIII k. 2 j., 1857. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) I raamatu § 367 (1912. a. järg) viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalseadustikule;
2) I raamatu § 368 viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalseadustikule;
3) I raamatu § 379 viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Distsiplinaarseadustikule;
4) § 383 viide Nuhtlusseadusele kustutatakse;
5) § 389 märkus 1 kaotab maksvuse;
6) I raamatu § 391 p. 1 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 391.

1) Võlgniku varale nõude avastamisel seatud korras pandud keeld tuleb jätta varale veel kümneks aastaks.

Arveseaduse maksvuse kohta meil võib tekkida mitmesuguseid seisukohti ja selle küsimuse lahendamisel kerkib üksikute normide puhul üles pea ülepääsmatuid raskusi, kuna meie seaduseandlus sel alal ei ole üldse algseaduse süsteemi ega aine käsitlusviisi arvestanud (rääkimata juba formaalsest normide kustutamisest). Niivõrd kui see puutub kriminaalõigusesse, paistab kindel olevat, et kõik Arveseaduse normid, mis käsitlevad aruannete esitamise korra rikkeid, on muudetud Riigikontrolli seaduse § 12 p. c-ga (RT 9 — 1919, sead. 22 — muuseas, üks näide, kuidas ekslikult luuakse materiaalnorme funktsionaalseaduste kaudu). Teiste kriminaalõigust puudutavate normide kohta tuleb arvata, et need veel on maksvad. Need oleksid: § 367, 368, 379, 383, 389 ja 391 (kõik I raamatust — üldisest Arveseadusest).

§ 367 sisaldab deklaratiivse normi Arveseaduse vastu sihitud süütegude suhtes viitega Nuhtlusseadusele. Kuna aga Arveseaduste rikked peamiselt moodustavad ametialaseid süütegusid, mis ka Kriminaalseadustikus ette nähtud, paistab õige olevat selles paragrahvis asendada viide Nuhtlusseadusele viitega Kriminaalseadustikule (p. 1).

§ 368 käsitleb muuseas ka aegumist viitega Nuhtlusseadusele. Aegumise instituuti tunneb arusaadavalt ka Kriminaalseadustik (§ jj.), mispärast viite asendamine on vabalt võimalik (p. 2).

§ 379 teeb viite Nuhtlusseadusele ja, nagu algallikate viitest näha, on siin mõeldud NS § 441, 442 ja 503 (1845. a. väljaandes). Eelnimetatud paragrahvides kirjeldatud karistatavad teod on ette nähtud osalt Kriminaalseadustikus, osalt aga Distsiplinaarseadustikus. Mõeldud on § 379 nähtavasti ainult neid teokoosseise, mis Nuhtlusseaduse järgi kuulusid distsiplinaarkaristamise korra alla (normis räägitakse ametialase ülemuse karistamisõigusest), ja mis nüüd Disptsiplinaarseadustikku kuuluvad. Sellepärast on Nuhtlusseaduse viite asendamine viitega Distsiplinaarseadustikule vajalik (p. 3).

§ 383 toob seaduse tekstis viite Nuhtlusseadusele, ja sama paragrahvi algallikate viitest nähtub, et siin on arvatud NS § 62 (1845. a. väljaandes, mis vastab NS § 59 — 1885. a. väljaandes). Vastavat normi Kriminaalseadustik ei tunne (norm oma iseloomu järgi ei kuulu ka üldse kriminaalseaduste hulka), järelikult tuleb ka viide Nuhtlusseadusele kustutada (p. 4).

§ 389 märkus 1 käsitleb rahatrahvide sissenõudmise korda, kusjuures on arvestatud Nuhtlusseaduse süsteemi, mis lubas rahatrahvi asendada arestiga ainult süüdlase maksujõuetuse puhul (vt. NS § 84). Kriminaalseadustik on aga selles küsimuses asunud teisele seisukohale, lubades süüalusele valikut rahatrahvi äramaksmise või asekaristuse kandmise vahel (vt. KrS § 59) Järelikult ei kerki Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel rahatrahvide puhul üles süüaluse maksujõuetuse küsimust, mispärast ka § 389 märkus 1 oma mõtte kaotab ja selle tõttu kustutamisele kuulub (p. 5).

Lõpuks, § 391 p. 1 on rajatud samuti Nuhtlusseaduse süsteemile, mis on lahkuminev Kriminaalseadustiku omast (varanduslikkude õiguste kaotus ja viieaastane „türm"), mispärast on vajalik muuta selle punkti redaktsioon, välja jättes viide Nuhtlussea-

dusele ja vastavad karistusmäärused, mis Kriminaalseadustikus puuduvad (p. 6). Eriti peab veel juurde lisama, et terve § 391 maksvus meil on teatava kahtluse all, kuid puuduvad kindlad andmed, et lugeda seda normi kustunuks. (Motiivid).

§ 14.

Vene Talurahvaseadust (VSK IX k., 1902. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) I raamatu § 57 märkus (1912. a. järg) kaotab maksvuse;
2) I raamatu § 79 (1912. a. järg) kaotab maksvuse;
3) I raamatu § 104 kaotab maksvuse;
4) I raamatu § 112 viide Nuhtlusseaduse § 362 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 628;
5) I raamatu § 201 kaotab maksvuse.

Vene talurahva seadusest kuuluvad muutmisele Kriminaalseadustiku maksmapanemise seaduse ulatuses viis normi: § 57, 79, 104, 112 ja 201.

§ 57 märkus toob viite Nuhtlusseaduse § 43, käsitledes kõigi iseäraliste õiguste ja eesõiguste kaotust kui alust keelule valla täiskogust osa võtta. Kuna Kriminaalseadustikus õigusekaotuste ulatus märksa lahku läheb Nuhtlusseaduse omast ja meie seaduseandluse järgi üldse kohtu ja eeluurimise all viibimine iseenesest tõkkeks ei ole valimisõiguste teostamisel (erand — vahi all viibimine), peaks õige olema see norm maha kustutada (p. 1).

§ 79 ja selle märkus, samuti ka § 104 käsitlevad külavanema ja vallavanema distsiplinaarõigust. Nende normide alalejätmine ei ole tarvilik, arvesse võttes, et uus Distsiplinaarseadustik ka neid küsimusi lahendama peab, ja eridistsiplinaarnormide olemasolu siinkohal on ülearune. Selle tõttu on maksmapanemise seaduses § 79 (ühes märkusega) ja § 104 kustutatud (p. 2 ja 3).

§ 112 toob viite Nuhtlusseaduse § 362, milline süüteokoosseis ette nähtud Kriminaalseadustikus § 628. Sellepärast peaks viite asendamine olema õigustatud (p. 4).

§ 201 on osaliselt maksev („teised ametnikud") ja sisaldab eneses ka eridistsiplinaarnormi, milline uue Distsiplinaarseadustiku maksmahakkamisega tuleb kustutada (p. 5). (Motiivid).

§ 15.

Vene Tsiviilseadust (VSK X k. 1. j., 1914. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 19 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 19. Vahialuste abiellumise kord on nähtud ette Vangistuseseadustikus (RT 20 — 1931).

2) § 165 p. 2 kaotab maksvuse;
3) § 178 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 178. Isikuline vanemlik võim lõpeb ainult loomuliku surmaga.

4) § 256 teise lõike p. 2 muudetakse ning pannakse maksma ühes lõike sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 256. Selle tõttu on keelatud määrata eestkostjaks:

2) isikuid, kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega Kriminaalseadustiku (RT 56 — 1929) § 19 ja 20 põhjal on kaotanud õiguse olla eestkostjaks — selle karistuse vältel;

5) § 646 viide Nuhtlusseaduse § 62 kustutatakse;

6) § 665 viide Nuhtlusseaduse § 1410 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 463;

7) § 673 viited Nuhtlusseaduse § 1606—1625 ja Rahukohtu nuhtlusseaduse § 98 ja 152 asendatakse viidetega Kriminaalseadustiku § 514—524, 528, 529, 531, 532 ja 534;

8) § 1019 p. 2 kaotab maksvuse;

9) § 1020 kaotab maksvuse;

10) § 1107 kaotab maksvuse;

11) § 1107^{1} (1914. a. järg) kaotab maksvuse;

12) § 1222 p. 2 kaotab maksvuse;

13) § 1259 märkuse 2 (1914. a. järg) viide Nuhtlusseaduse § 61 kustutatakse;

14) § 1401^{1} viide Nuhtlusseaduse § 1174^{5} kustutatakse;

15) § 1553 kaotab maksvuse;

16) § 1665 märkuse viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 51^{6} ja 51^{7} asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 306;

17) § 2023^{1} viited Nuhtlusseaduse § 1707 ja Rahukohtu nuhtlusseaduse § 180^{2} ja 180^{3} asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 574;

18) § 2025 viide Nuhtlusseaduse § 428 kustutatakse;

19) § 2110 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 2110. Vara hoiuleandja surma puhul on hoiulevõtja kohustatud hoiulevõetud vara kas andma välja seaduskorras selle vara pärijaks tunnustatud isikule või andma üle vastavale ametivõimule edasiandmiseks pärijaile.

20) § 2330 p. 5 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 2330. Volikiri kaotab maksvuse:

5) volitaja või voliniku surmaga või juhul, kui teine neist tunnustatakse vaimuhaigeks, maksujõuetuks või jäljetult kadunuks;

21) § 539 märkuse 1 lisa § 1 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 179 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 537.

Vene Tsiviilseadus, mis teatavasti meil maksev mõningates piiriäärsetes riigiosades, sisaldab terve rea norme, mis kriminaalõiguse reformi elluviimisel muutmata püsima jääda ei või. Üksikute normide muutmise alustest allpool.

§ 19 käsitleb vahialuste abiellumise õigust kitsendustega, mis ette nähtud Vangistusseaduses ja Asumisele saatmise seaduses. Meie Vangistusseadustik käsitleb seda küsimust (ehkki üldkujul) § 110. Et § 19 mitte ainult viite muutmisega piirduda ei või, tuleb tervele paragrahvile anda uus redaktsioon vastavalt Vangistusseadustikule, kus erilisi kitsendusi toodud ei ole, vaid ainult eriline abiellumise kord (p. 1).

§ 165 p. 2 annab vanematele õiguse, põhjenedes Nuhtlusseaduse § 1592, lapsi teatavatel tingimustel türmi paigutada. Säärast normi Kriminaalseadustik ei tunne. Järelikult kaob ka § 165 p. 2 alus, mispärast selle normi kustutamine vajalik (p. 2).

§ 178 käsitleb vanemliku võimu lõppemise momente, muuseas ette tuues säärasena kõigi õiguste kaotust. Kriminaalseadustik säärast õigusekaotust ei tunne ja, ehkki meil juba 1927. a. (vt. RT 54 — 1927, s. 54) õigusekaotuste reform läbi viidud, ei ole siiamaani § 178 muudetud. Võiks ju seisukohale asuda, et § 178 on vastavas osas ise kustunud, kuid sama hästi võiks seisukohale asuda, et meie õigusekaotuse ulatus katab ka § 178 toodud õigusekaotuse (§ 178 — eritsiviilnorm, tsiviilõiguslikkude tagajärgedega kriminaal-õigusekaotusele). Et säärastest võimalikkudest arusaamatustest pääseda, on § 178 antud uus redaktsioon (kooskõlas KrS süsteemiga — p. 3).

§ 256 p. 2 on eestkostja instituudi käsitlemisel toodud viited Nuhtlusseaduse § 27, 43 ja 50, mis teatavasti käsitlevad õiguste kaotust Nuhtlusseadustiku süsteemi kohaselt. Kuna Kriminaalseadustiku süsteem (§ 19 ja 20) võimaldab ka üksikute õiguste äravõtmist, ei või säärast õigusekaotust, nagu õigus olla eestkostjaks, siduda õiguste kaotusega üldse, vaid tuleb otseselt ära tähendada, et eeskostjaks ei või olla isik, kes nimelt selle õiguse kohtuotsusega kaotanud. Vastavalt on ka § 256 teise lõike p. 2 ümber redigeeritud (p. 4).

§ 646 on toodud viide Nuhtlusseaduse § 62, milline viimane omalt poolt toob viite tsiviilseadustele. Kriminaalseadustik analoogilist normi ei tunne, mille tõttu selle viite kustutamine vajalik. (p. 5).

§ 665 toob viite Nuhtlusseaduse § 1410, milline vastab Kriminaalseadustiku § 463 (orjaks müümine). Ehkki tegelikult see norm vähe tähtis on, tuleb (olgugi puhtvormiliselt) viide asendada (p. 6).

§ 673 on varandusrikete puhul toodud viited Nuhtlusseaduse § 1606—1625 ja Rahukohtu nuhtlusseaduse § 98 ja 152, millised tuleb asendada vastavate Kriminaalseadustiku normidega — § 514—524, 529, 531, 532 ja 534 (p. 7).

§ 1019 käsitleb testamendi tühinemise juhtusid, mil teises punktis alusena toodud kõigi õiguste kaotus. Kriminaalseadustik säärast õigusekaotuse tüüpi ei tunne, mispärast ka see norm kustuma peab (p. 8 — võrdle ka märkusi p. 3 juurde).

Kooskõlas § 1019 p. 2 kustumisega kaotab oma mõtte ja tähtsuse ka § 1020, mispärast selle kustutamine vajalikuks osutub (p. 9).

§ 1107 on analoogiliselt § 1019 p. 2 — siinkohal õiguse puhul olla pärijaks — aluseks võetud kõigi õiguste kaotus, vastavalt Nuhtlusseadusele. Kriminaalseadustiku kohaselt tuleb see norm kustutada (p. 10 — võrdle märkusi p. 3 juurde).

§ 1107[1] käsitleb pärimisõigust alaealiste suhtes vastavalt Nuhtlusseaduse § 139. Säärast normi Kriminaalseadustik ei tunne, mispärast ka § 1107[1] oma aluse ja mõtte kaotab ning kustutamisele kuulub (p. 11).

§ 1222 p. 2 on päranduse avanemise alusena toodud varanduse omaniku kõigi õiguste kaotus. Analoogiliselt eespooltoodud seisukohtadele kuulub § 1222 p. 2 kustutamisele, kuna kõigi õiguste kaotus on võõras Kriminaalseadustiku süsteemile (p. 12).

§ 1259 märkus 2, käsitledes kahjutasu kordasaadetud süüteo puhul, toob viite Nuhtlusseaduse § 61. Samasisulist normi Kriminaalseadustik ei tunne, mille tõttu viite kustutamine vajalik (p. 13).

§ 1401[1] toob viite Nuhtlusseaduse § 1174[5], millele vastavat normi Kriminaalseadustik ei tunne. Selle tõttu tuleb viide Nuhtlusseadusele kustutada (p. 14).

§ 1553 käsitleb kõigi õiguste kaotuse tsiviilõiguslikke tagajärgi, milline norm loomulikult kustuma peab Nuhtlusseaduse süsteemi kadumisega (p. 15 — võrdle märkusi p. 3 juurde).

§ 1665 on toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 51[6] ja 51[7]. Mõlemate seaduste süüteo teokoosseisud on kaetud Kriminaalseadustikus § 306 toodud süüteo teokoosseisuga, mille tõttu asendamine õigustatud (p. 16).

§ 2023[1], käsitledes liigkasuvõtmist, toob viite Rahukohtu nuhtlusseaduse § 180[2] ja 180[3] ja Nuhtlusseaduse § 1707, millised süüteod Kriminalseadustikus ette nähtud § 575. Selle tõttu tuleb toodud viide asendada uuega (p. 17).

§ 2025 on toodud viide Nuhtlusseaduse § 428, millele täpselt vastavat normi Kriminaalseadustikus ei ole ette nähtud. Umbkaudselt võiks sellele normile vastata Kriminaalseadustiku § 618. Et aga täpset viite asendust ette võtta võimatu, on parem see viide § 2025 üldse maha kustutada, arvesse võttes, et selle tõttu normi enese sisu ei muutu (p. 18).

§ 2110 on jällegi tegemist kõigi õiguste kaotusega kui alusega varandusõiguste muutumisele. Kuid käesoleval juhul on normi tekst konstrueeritud sääraselt, et ühe osa mehaanilise kustutamisega normi sisu tarvilikult muuta ei saa, mispärast normi redaktsioon uuendada tuleb ilma sisulise muudatuseta (välja arvatud kõigi õiguste kaotamise väljajätmine — p. 19).

Ka § 2330 p. 5 käsitleb volikirja tühinemise alusena õiguste kaotust, mis Kriminaalseadustiku kohaselt tuleb välja heita. Kuid tehniliselt on võimatu ka siin piirduda mõne osa kustutamisega, mille tõttu p. 5 tuleb anda uus redaktsioon, välja jättes selle sisust ainult õiguste kaotuse (p. 20).

Lõpuks, § 539 märkuse 1 lisa § 1 toob viite Rahukohtu nuhtlusseaduse § 179. Kuna selle süüteo koosseis on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 537, osutub viite asendamine võimalikuks (p. 21). (Motiivid).

§ 16.

Balti eraseadust (1864. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 206 (1912. a. järg) muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 206. Vanemail on kodune karistamise õigus oma alaealiste laste suhtes, kui nad on sõnakuulmatud ja tõrksad.

2) § 226 kaotab maksvuse;

3) § 319 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 319. 6) Isikud, kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega Kriminaalseadustiku (RT 56 — 1929) § 19 ja 20 põhjal kaotanud õiguse olla eestkostjaks selle karistuse vältel.

4) § 869 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 869. Omaniku surmaga lõpeb omandusõigus selle isiku suhtes, kuid läheb üle tema pärijaile.

5) § 1696 kaotab maksvuse;

6) § 2064 p. 3 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 2064. Tunnistajaks ei või olla testamendi koostamisel:

3) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega kaotanud õiguse olla tunnistajaks lepingute või aktide tegemise juures, kus tunnistajate osavõtmist seaduse järgi nõutakse, — selle karistuse vältel.

7) § 2581 p. 2 kaotab maksvuse;

8) § 3600 viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalkohtupidamise seadustikule.

Balti eraseaduse § 206 käsitleb vanemate võimu ulatust ja, koduse karistuse õiguse kõrval, tähendab ka õigusele lapsi türmi heita Nuhtlusseaduse § 1592 korras. Kriminaalseadustik säärast normi Nuhtlusseadusest üle võtnud ei ole, mispärast ka § 206 on vastavas osas alus ära langenud. Et aga § 206 muutmine ilma uue redaktsioonita raskendatud, on see norm uuesti redigeeritud, välja jättes algnormi teise osa (p. 1).

§ 226 räägib vanemliku võimu lõppemisest perekonnaõiguste kaotuse puhul. Kriminaalseadustik säärast õigusekaotust ei tunne, mispärast ka § 226 püsima jääda ei või. Võiks seisukohale asuda, et § 226 on tegelikult kustunud 1927. a. õigusekaotuste reformi tõttu (vt. RT 54 — 1927, s. 54). Kuid arusaamatuste äraheidmiseks paistab parem olevat vähemalt nüüd see norm ka seadusega kustutada (p. 2).

§ 319 käsitleb üht takistust eestkostjaks määramise puhul: õiguste kaotust, mis Nuhtlusseaduse süsteemi kohaselt on siinkohal täies ulatuses loendatud (kõik kolm õigusekaotuse tüüpi). Arvesse võttes Kriminaalseadustiku süsteemi ses küsimuses, eriti võimalikku fakultatiivsust üksikute õigusekaotuste määramisel (KrS § 19 ja 20), tuleb eestkostmise instituudi puhul takistusena üles seada ainult eriline õigusvõime kaotus — olla eestkostjaks (KrS § 19 p. 3). Sellekohaselt on ka § 319 ümber redigeeritud (p. 3).

§ 869 määrab ära omandusõiguse kaks lõppemisjuhtu: omaniku surm ja tema varanduslik õigusekaotus. Viimane juht ei ole Kriminaalseadustiku süsteemi järgi võimalik. Sellepärast tuleb § 869 ümber redigeerida, välja jättes osa, mis käsitleb õigusekaotust (p. 4 — võrdle ka märkusi p. 2 juurde).

§ 1696 käsitleb üht pärimisvõime kaotuse juhtu: isiku mõistmine sunnitööle või asumisele saatmisele. Asumisele saatmine on kaotatud juba 1917. a., kuid sunnitöö on karistusena ette nähtud ka Kriminaalseadustikus (§ 13). Kuid sisuliselt oli § 1696 mõeldav ainult kõigi õiguste kaotuse puhul (milline oli seaduslikuks tagajärjeks Nuhtlusseaduse järgi sunnitööle ja asumisele saatmisele — meil küll ainult 1927. aastani). Et Kriminaalseadustik säärast õigusekaotust ei tunne, on arusaadav ka selle normi kustutamine (p. 5).

§ 2064 loendab juhtusid, mille olemasolul isik ei või olla tunnistajaks testamendi koostamisel. Üheks sääraseks on — p. 3 järgi — kõigi või kõigi iseäraliste õiguste kaotus. Kriminaalseadustiku § 19 p. 6 tunneb ka säärast juhtu, kuid arvestades võimalust Kriminaalseadustiku järgi määrata üksikuid õigusekaotusi (§ 20), tuleb üldine lause — õiguste kaotus — asendada erilise õigusekaotusega — olla tunnistajaks lepingute või aktide tegemisel. Sellekohaselt on ka § 2064 p. 3 ümber redigeeritud (p. 6).

§ 2581 käsitleb päranduse avamise momente, tähendades p. 2 mõistmist karistusele, millega kaasas käib varanduslikkude õiguste kaotus. Kuna seesuguste õiguste kaotust Kriminaalseadustik ei tunne, tuleb nimetatud punkt § 2581 maha kustutada (p. 7 — võrdle ka märkusi p. 2 juurde).

§ 3600 käsitleb leppimist süütegude puhul, kusjuures viide on tehtud Nuhtlusseadusele. Seesugune protsessuaalne norm leidus Nuhtlusseaduses (§ 157), kuid säärast normi Kriminaalseadustikus ei ole, vaid see leidub nüüd uues Kriminaalkohtupidamise seadustikus. Sellega on õigustatud viite asendamine (p. 9). (Motiivid).

§ 17.

Kaubandusseadust (VSK XI k. 2. j., 1903. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 98^3 (1912. a. järg) kaotab maksvuse;

2) § 107^3 (1912. a. järg) viited sama seaduse § 98^1—98^3 (1912. a. järg) 105—107^6 (1912. a. järg) 619, 619^1—619^3 (1912. a. järg) asendatakse viidetega sama seaduse § 98^1 (1912. a. järg), 98^2 (1912. a. järg) 105—107^6 (1912. a. järg), 619, 619^1 (1912. a. järg) ja 619^3 (1912. a. järg);

3) § 424 viide Nuhtlusseaduse § 1630 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 555;

4) § 425 viide Nuhtlusseaduse § 1633 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 555;

5) § 564 viited Nuhtlusseaduse § 1195, Rahukohtu nuhtlusseaduse § 174 ja Nuhtlusseaduse § 1688 asendatakse viidetega Kriminaalseadustiku § 409, 410, 557, 560 ja 575;
6) § 619^2 (1912. a. järg) kaotab maksvuse;
7) § 621 kaotab maksvuse;
8) § 662 viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalseadustikule;
9) § 686 kaotab maksvuse;
10) § 687 kaotab maksvuse;
11) § 690 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 690. Äriraamatute hävimise puhul varguse, tulikahju, uputuse või muu õnnetusjuhu tõttu on raamatute omanik või ta äraolekul tema volinik või ärijuht kohustatud teatama sellest kahe nädala jooksul kaubanduskohtule või selle kohal puudumisel lähemale kohalikule kohtule.

12) § 697 viide Nuhtlusseaduse § 423 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 508 ja 616;
13) § 713 viide Nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalseadustikule.

Kaubandusseaduse § 98^3 sisaldab kriminaalseadust, mille koht ei ole väljaspool Kriminaalseadustikku, seda enam, et see süütegu on juba ette nähtud Kriminaalseadustikus § 366. Sellepärast kuulub § 98^3 siinkohal täielikult kustutamisele (p. 1).

§ 107^7 viited kuuluvad muutmisele, kuna käesoleva seadusega on kustutatud Kaubandusseaduse § 98^3 ja 619^2 (p. 2).

§ 424 on toodud viide Nuhtlusseaduse § 1630, mis vastab Kriminaalseadustiku § 555, millest tingitud viite asendamine (p. 3).

§ 425 on toodud viide Nuhtlusseaduse § 1633, millise teokoosseis ka ette nähtud Kriminaalseadustikus § 555. Selle tõttu tuli ka see viide asendada uuega (p. 4).

§ 564 on toodud viited Nuhtlusseaduse § 1195 ja Rahukohtu nuhtlusseaduse § 174 ning samas normis veel viide Nuhtlusseaduse § 1688. Nendele kriminaalseadustele vastavad Kriminaalseadustikus § 409, 410, 557, 560 ja 575, kusjuures Nuhtlusseaduse § 1195 vastab Kriminaalseadustiku § 409, 410 ja 560, Rahukohtu nuhtlusseaduse § 174 — Kriminaalseadustiku § 557 ja 575 ja Nuhtlusseaduse § 1688 — Kriminaalseadustiku § 409,410, 557 ja 575. Eelnevast on tingitud viidete asendamine (p. 5).

§ 619^2 sisaldab kriminaalseadust, mille teokoosseis ette nähtud Kriminaalseadustiku § 366, mille tõttu § 619^2 kui puhtkujuline kriminaalseadus siinkohal kuulub kustutamisele, kuna tema õige koht on Kriminaalseadustikus (p. 6).

§ 621 sisaldab normi nn. meremeeste distsiplinaarsüütegude läbivaatamise korra kohta viidetega Nuhtlusseadusele. Kuna suurem hulk viidetes toodud norme üldse Kriminaalseadustikku üle võetud ei ole (NS § 1252, 1253, 1260, 1266, 1273 ja 1274), kaks normi (NS § 1259 ja 1270) aga osalt Kriminaalseadustikus leidu-

vad, terve see aine aga meil lahendatud Meremeeste seadusega (RT 28 — 1928), siis (ka vastuolude ärahoidmiseks) on vajalik § 621 üldse kustutada (p. 7).

§ 662 on toodud üldine viide Nuhtlusseadusele ja kuna algseaduse allikatest nähtub, et siinkohal on mõeldud Nuhtlusseaduse § 1712—1714 (1845. a. väljaandes) ning Rahukohtu nuhtlusseaduse § 37. osa neist süütegudest aga on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 255 ja 256 (puuduvad, vastavalt NS § 1713 ja 1714), on üldviite asendamine võimalik (p. 8).

§ 686 käsitleb juhtu, kus kaubandusettevõtte pidaja on rikkunud raamatupidamise kohust ja ähvardab Nuhtlusseaduse § 1173 ning teataval korral kuritahtlikuks pankrotiks tunnustamisega. Kuna Kriminaalseadustikus puudub norm, mis vastaks Nuhtlusseaduse § 1173, ja Kriminaalseadustik ei tunne kuritahtliku pankroti mõistet, kuulub § 686, kui aluseta, kustutamisele (p. 9).

§ 687 toob samuti viite Nuhtlusseaduse § 1174 ning käsitleb kuritahtliku pankroti mõistet. Nagu juba eespool oli tähendatud, ei tunne Kriminaalseadustik kuritahtliku pankroti mõistet, samuti ei ole ka Kriminaalseadustikus Nuhtlusseaduse § 1174 vastavat normi, mispärast § 687 oma aluse kaotab ja selle tõttu ka kustutamisele kuulub (p. 10).

§ 690 sisaldab, nagu § 687, viite Nuhtlusseaduse § 1174, millise teokoosseisuga normi Kriminaalseadustik ei tunne. Kuid § 690 omab ka sisu rippumata Nuhtlusseaduse § 1174 ja selle tõttu ei saa § 690 lihtsalt kustutada. Kooskõlas sellega on § 690 ümber redigeeritud, välja jättes osa, mis puudutab NS § 1174 (p. 11).

§ 697 toob viite Nuhtlusseaduse § 423, milline norm vastab oma teokoosseisu suhtes Kriminaalseadustiku § 508 ja 616, mispärast sellekohane vahetus viitega vajalik (p. 12).

§ 713 käsitledes maaklerite ametialaseid süütegusid, toob üldviite Nuhtlusseadusele. Selle viite asendamine viitega Kriminaalseadustikule ei tee raskusi, kuna viimane seaduski, olgugi üldkujul, küllaldasel määral ja ulatuses seesuguseid ametialaseid süütegusid käsitleb (p. 13). (Motiivid).

§ 18.

Vene kaubandusliku kohtupidamise seadust (VSK XI k. 2. j., 1903. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 242 punktid 4 ja 5 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 242. Kaupmehe äriraamatuid ei võeta tõendusena:

4) kui ta seadusjõusse astunud kohtuotsusega on mõistetud süüdi Kriminaalseadustiku § 566 ettenähtud süüteos;

5) kui ta kaotanud Kriminaalseadustiku § 18 ja 19 ettenähtud õigused;

2) § 387—391 kaotavad maksvuse.

3) Sama seadus täiendatakse § 410^1 järgmises redaktsioonis:

§ 410^1. Kohus, tunnustanud võlgniku maksujõuetuks, teatab sellest vastava rahukogu prokurörile.

4) § 430 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 430. Maksujõuetu võlgniku kinnisvara jääb keelu alla ja vallasvara, arvatud välja riided ja muud hädatarvilikud esemed, jääb aresti alla. Maksujõuetu ja ta perekonna ülalpidamiseks antakse tarvilik summa maksujõuetu varast, ilmunud võlausaldajate määramisel ja kohtu kinnitamisel. Maksujõuetu, kes võetud vahi alla esialgsel maksujõuetuks tunnustamisel, jääb edasi vahi alla, kuid ilmunud võlausaldajail on õigus otsustada vabastada ta vahi alt tingimusel, et maksujõuetu kohustub asja lõpetamiseni mitte lahkuma kohtu asukohast.

5) § 475, 476, 484, 511 ja 527—531 kaotavad maksvuse.

6) § 532 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 532. Pärast võlausaldajate üldkogu lõppkorralduste (§ 522) täidesaatmist esitab konkursivalitsus oma toimetuse kohtule kinnitamiseks. Kohus, kinnitanud konkursivalitsuse toimetuse, kuulutab Riigi Teatajas maksujõuetuse toimingust ja vabastab maksujõuetuks tunnustatud isiku vahi alt, kui ta ei olnud vabastatud juba varem.

Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduse muutmised maksmapanemise seaduse ulatuses on tingitud peamiselt asjaolust, et Nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku süsteemid lähevad oluliselt lahku maksujõuetute võlgnikkude karistamise küsimuses. Kuna aga Vene kaubanduslik kohtupidamise seadus oli kooskõlas Nuhtlusseadusega, tuli paratamata Kriminaalseadustiku maksmapanemisel ette võtta võrdlemisi olulisi muudatusi Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduses. Lähemalt iga üksiku muudatuse kohta alljärgnevalt.

§ 242 loendab juhtusid, mil äriraamatuid tõendusena esitada ei ole lubatud. Nende juhtude hulgas — p. 4 ja 5 — on kaks, mis algkujul püsima jääda ei või. Esimene neist käsitleb juhtu, kus kaupmees on tunnustatud kuritahtlikult pankrotti jäänuks. Kriminaalseadustik kuritahtliku pankroti mõistet ei tunne, ehkki käsitleb seda süütegu (sisuliselt) § 566. Sellepärast tuli p. 4 asendada mõiste „kuritahtlik pankrott" Kriminaalseadustikus § 566 ettenähtud süüteoga. § 242 p. 5 keelab äriraamatute esitamist, kui kaupmees kaotanud kõik või mõningad iseäralised õigused. Viimane mõiste tuleb Kriminalseadustiku süsteemi kohaselt asendada § 18 ja 19 ettenähtud õiguste kaotamisega (p. 1).

§ 387—391 käsitlevad pankroti liigitust: kuritahtlik, ettevaatamatu ja õnnetu pankrott. Seda liigitust arvestas ka Nuhtlusseadus (võrdle NS § 1163 jj.) ja määras kriminaal-kohtupidamise seaduse korras ainult kuritahtliku pankroti puhul karistust, kusjuures aga kaubanduskohus pankroti kuritahtlikkuse prejuditsiaalküsimusena lahendas (milline muidugi siduv oli kriminaalkohtule). Ettevaatamatu pankroti juhtude karistamine oli aga jäetud kaubanduskohtule (kui süüdlane ärialal oli tunnustatud maksujõue-

tuks) või aga tsiviilkohtule (kui süüdlane mitte ärialal ei teotsenud). Kriminaalseadustik on selles süsteemis ette võtnud järgmised põhjapanevad muudatused:

1) Kriminaalseadustiku järgi kuulub maksujõuetute karistamine igal juhul kriminaalkohtu kompetentsi, ja 2) Kriminaalseadustik teeb küll sisuliselt vahet kuritahtliku ja ettevaatamatu pankroti vahel (võrdle siinkohal märkusi KrS § 569 muutmise kohta — maksmapanemise seaduse § 3), kuid vormiliselt ei tunne Kriminaalseadustik kuritahtliku ega ettevaatamatu pankroti mõistet; kui aga seisukoht on säärane, siis tekib küsimus, milline mõte on veel nüüd pankroti iseloomu äramääramisel kaubanduskohtus (resp. tsiviilkohtus). Ja, veel enam — kriminaalkohus ei ole kaubanduskohtu prejuditsiaalküsimusega pankroti iseloomu kohta seotud, mille tõttu võiks kergesti tekkida sisuline vastuolu kriminaal- ja tsiviilkohtu otsuste vahel pankroti kui süüteo suhtes, mis aga loomulikult on ebasoovitav õiguspoliitilises mõttes. Sellepärast tuli tahes-tahtmata kaubandusseadusest välja heita (peale edaspidise karistusprotsessi — vaata allpool) pankroti liigitusnormid — eeskätt liigitus kuritahtlikuks ja ettevaatamatuks pankrotiks — § 387—389. Õnnetu pankroti mõiste — § 390 — on kriminalõiguslikult ükskõikne, kuid sellel mõistel on muidugi ainult siis mõtet, kui see esineb teiste liikide kõrval, iseseisvalt on ka see liik ülearune. § 391 aga kaotab loomulikult liigituse äralangemisel oma mõtte. Selle tõttu on nüüd ka eeltoodud paragrahvid — 387 kuni 391 — kustutatud (p. 2).

§ 410^1 on uus norm, mille sissetoomine kaubandusseaduses on tingitud asjaolust, et pankrotisüüteo jälitamine on tingitud isiku maksujõuetuks tunnustamisest kaubanduskohtu poolt (mitte aga pankroti liigi äramääramisest — vaata p. 2). Kriminaalkohtu võimud võivad jälitamist alata alles peale maksujõuetuse tunnustamist. Muidugi oleks mõeldav, et ka prokurör ise peaks jälgima kaubanduskohtu tegevust, õigem — kas ei ole seal otsustatud maksujõuetuks tunnustamisi. Kuid otstarbekas paistab siiski olevat norm, mille järgi kaubanduskohus ise niivõrd initsiatiivi avaldab, et igast maksujõuetuks tunnustamisest teatab prokurörile, kelle ülesandeks siis jääb läbi kaaluda, kas selles konreetjuhus ei ole süüteo tundemärke (KrS § 565—570). Selle tõttu ongi üles võetud uus § 410^1 (p. 3).

§ 430 on ette võetud redaktsiooniline muudatus, mis on tingitud kuritahtliku pankroti mõiste äralangemisest. Muidu on § 430 sisuliselt jäänud endiseks (p. 4).

§ 475, 476, 484, 511, 512 ja 527—531 kaotamine on samuti tingitud pankroti liigitamise ja kaubanduskohtus karistamise õiguse äralangemisest. Üksikasjaliselt oleks tähendada järgmist. § 475 loob ühe kuritahtliku pankroti erijuhu komisjonilepingu alal, kuid kuritahtliku pankroti mõiste äralangemise tõttu peab ka see norm ära langema. § 476 käsitleb jällegi kuritahtliku pankroti mõistet, kuid selle kõrval normeerib ka maksujõuetuse tagajärgi komisjonilepingu puhul. Viimane küsimus on juba lahendatud uuema normiga kaubandusseaduses (§ 54^{17} — isegi osalt lahkuminevalt). Sellepärast võib vabalt terve norm (§ 476) oma maksvuse ka vormiliselt kaotada. § 484 teeb otsese viite Nuhtlusseaduse § 1168 ja 1164, kusjuures jällegi oluliseks tunnusmärgiks on kuritahtliku pankroti mõiste. Rääkimata juba sellest, et otseselt Nuhtlusseaduse § 1168 vastavat normi Kriminaalseadustikus ei ole, tuleb juba

kuritahtliku pankroti mõiste äralangemise tõttu § 484 kustutada. § 511 teeb konkursivalitsusele kohuseks ära määrata pankroti iseloom, milline toiming muidugi pankroti liigituse äralangemisel enam aset leida ei või, mispärast ka § 511 kustutamisele kuulub. § 512 annab konkursivalitsusele õiguse maksujõuetut vahi alt vabastada, kui maksujõuetus kannab õnnetu pankroti iseloomu. Pankroti liigituse äralangemise tõttu muutub ka see norm ülearuseks. Siinkohal tuleb ka arvesse võtta, et § 430 (uues redaktsioonis) võimaldab ilma eritingimusteta — välja arvatud alalise elukoha kohustus — maksujõuetut vahi alt vabastada. Kõige selle tõttu on § 512 kustutatud. § 527 teeb võlausaldajate üldkogule kohuseks määrata pankroti iseloom, milline toiming (ja ühes sellega ka norm) liigituste puudumisel tulevikus peab ära langema. § 528—531 määravad ära pankroti tagajärgi, peamiselt karistamise alal. Kuna Kriminaalseadustiku süsteemi järgi (vaata eespool) pankroti karistamine enam kaubanduskohtu kompetentsi ei kuulu ja liigitus on ära langenud, tuleb ka eeltoodud normid kustutada (p. 5).

§ 532 tuli ümber redigeerida vastavalt eeltoodud seisukohtadele. Juurde lisatud on ainult kohustus maksujõuetut vahi alt vabastada, kui see juba varemalt sündinud ei ole. Varemalt läks vahi all pidamine iseenesest üle karistusele, mis aga nüüd, karistusõiguse äravõtmise tõttu kaubanduskohtult, enam aset leida ei või. Vabastamine vahi alt oleks tulevikus võimalik järelikult kas § 430 või aga § 532 korras (p. 6).

Lisamärkus. Peab tähendama, et pankroti liigitamise ja kaubanduskohtu karistamise õiguse äralangemisega ülejäänud maksujõuetu esialgne vahistamine (§ 410 korras) tundub käesolevas protsessis võõrkehana. Kuid eelnev kaubandusliku kohtupidamise seadus muutmise kava on ette kantud Kohtu- ja Siseministeeriumi juures töötavale tsiviilprotsessi väljatöötamise komisjonile, kelle ülesandeks on ka uue konkursiseaduse väljatöötamine, ja eelnimetatud komisjon oma enamuses eitas kategooriliselt eelvahistamise ärakaotamise võimalust. Arvesse võttes komisjoni seisukohta kui ka asjaolu, et see eelvahistamine otseselt kriminaalõigusliku reformi läbiviimisega ei ole seotud, on selle instituudi muutmine käesolevast kavast välja jäänud. (Motiivid).

§ 19.

Tööstusseaduse (VSK XI k. 2. j., 1913. a. väljaanne) § 258 kaotab maksvuse.

Meil maksvas Tööstusseaduse osas on vajalik ette võtta Kriminaalseadustiku maksmapanemise puhul üks muudatus — § 258. Nimetatud paragrahv käsitleb keelatud mängukaartide sisseveo ja müügi delikti kirjeldust. Osa sellest normist kuulub Tolliseadustiku valdkonda (keelatud sissevedu), osa aga Kriminaalseadustiku valdkonda. Viimases seadustikus — § 327 — on vastav süütegu ette nähtud. Seega muutub § 258 ülearuseks ja tema edaspidine maksmajäämine on isegi lubamatu, kuna ta on osaliselt vastuolus teiste samaaineliste seadustega. Sellepärast tuli § 258 kustutada. (Motiivid).

§ 20.

Tööstusliku töö seadust (VSK XI k. 2. j., 1913. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 62 p. 3 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 62. Ettevõtte juhataja võib tühistada teenistuslepingu:

3) juhul, kui tööline langenud eeluurimise või kohtu alla raske kuriteo või kuriteo pärast;

2) § 93 kaotab maksvuse;

3) § 114 (RT 30 — 1929) muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 114. Rahatrahvid, mis määratud töökaitseseaduste rikkumise eest administratiivkaristamise seaduse korras, lähevad Haridus- ja sotsiaalministri korralduses olevasse kapitali, mis määratud haigete ja vigastatud tööliste abistamiseks.

Tähendatud kapitali arvatakse ka vara, mis vabaneb haigekassade sulgemisel pärast kõigi nende kohustuste täitmist.

Töölisteks, keda abistatakse käesoleva paragrahvi korras, loetakse Tööstusettevõtete nädalapuhkepäevade seaduse (RT 4 — 1926) § 1 ettenähtud ettevõtete töölised.

Haridus- ja sotsiaalministril on õigus anda määrusi käesolevas paragrahvis tähendatud kapitali kasutamise kohta.

4) § 212, 213 ja 214 (ühes 1921. a. täiendusega — RT 112 — 1921) kaotavad maksvuse;

5) § 486 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 486. Ühisuse juhatuse, revisjonikomisjoni ega järelevalvekomisjoni liikmeiks ei või olla isikud:

1) kes on alla 25 aasta vanad;

2) kelle valimisõigused kitsendatud Riigikogu valimise seaduse järgi.

6) § 529 p. 3 kaotab maksvuse;

7) § 570 kaotab maksvuse.

Tööstusliku töö seadus nõuab Kriminaalseadustiku maksmapaneku puhul rea muudatusi, mis on peamiselt tingitud põhimõttest koondada kõik karistusnormid Kriminaalseadustikku. Üksikasjaliselt on muudatused järgmised.

§ 62 käsitleb tööstusettevõtte juhataja õigust teatavatel juhtudel tühistada teenistuslepingut. Üks neist juhtudest on antud, kui tööline langeb eeluurimise või kohtu alla süüdistuses säärases teos, mille eest seadus ähvardab vähemalt türmiga. Kuna Kriminaalseadustik säärast karistust ei tunne ja sama seadustiku süsteemi järgi on otstarbekohasem süütegude raskus ära määrata kolmikjaotuse kaudu (KrS § 3), on ka § 62 p. 3 ümber redigeeritud, kus-

juures vähemalt türmiga ähvardatud karistuse asemel on võetud raske kuritegu või kuritegu (p. 1).

§ 93 näeb ette tööstusettevõtte omaniku vastutust rahatrahvide eest, mis tööstusettevõtte juhataja peale pandud, kuid viimase poolt maksmata jäetud. Kuid arvesse võttes, et kõik tööstusliku töö karistusnormid on kodifitseeritud Kriminaalseadustikku, viimase süsteem aga ei tunne kõrvalise, süütu isiku vastutust süütegijale määratud rahatrahvi eest, tuleb § 93 kui ebasüsteemiline maha kustutada. Möödaminnes olgu tähendatud, et mittemakstud rahatrahvile Kriminaalseadustiku alusel järgneb automaatselt asekaristus (KrS § 59). Järelikult peaks siinkohal ka asekaristus ära langema või kuuluksid täitmisele nii peakaristus kui ka asekaristus, millised mõlemad võimalused aga Kriminaalseadustiku süsteemiga ei sobi (p. 2).

§ 114 on uuesti redigeeritud ilma sisuliste muudatusteta. Viited Nuhtlusseadusele on kustutatud kooskõlas Kriminaalseadustiku § 17 kolmanda lõikega.

§ 202—214 tuleb kustutada, kuna need kodifitseeritud Kriminaalseadustikku, kusjuures § 212 vastab Kriminaalseadustiku § 348, § 213—349 ja § 214—347 (p. 4).

§ 486 määrab ära nõuded, millele peavad vastama kinnitusühisuse juhatuse, revisjonikomisjoni ja järelevalvekomisjoni liikmed. Muude hulgas on p. 2—4 toodud tingimused, mis puudutavad kriminaalõigust. Nüüd on aga meil analoogilistes seadustes (kinnitusameti ja kinnitusameti kohta — RT 77/78 — 1920, sead. 210, § 5, ja 211, § 4) kvalifikatsiooninõuded märksa lihtsustatud ja määratud vanuse kõrval nõutakse ainult valimisõiguse olemasolu. Et säärane redaktsioon lihtsam ja ühes sellega § 486 p. 2—4 tõstetud küsimused on lahendatud otstarbekohaselt ja kooskõlas maksva kriminaalõigusliku süsteemiga, paistab õige olevat analoogiliselt ka § 486 uuesti redigeerida (välja arvatud vanuse alammäär, milline jäetud puutumata). Kooskõlas kõige eelolevaga on § 486 uus tekst seadusse võetud (p. 5).

§ 529 p. 3 on kustutatud, kuna see norm on üles ehitatud Nuhtlusseaduses valitsevale obligatoorsele õigusekaotuste süsteemile. Peale selle jätab § 529 p. 3 tekst lahtiseks, kas siin on mõeldud nn. kõigi õiguste kaotust või kõiki kolme õigusekaotuste tüüpi Nuhtlusseaduse järgi. Kriminaalseadustik lubab teatavasti fakultatiivset õiguste kaotuste rakendamist, mille tõttu võimatu on igal juhul pensioniõiguse kaotust siduda üldiste õiguste kaotuse üksikjuhtudega (p. 6).

§ 570 on kustutatud, kuna see norm sisaldab kriminaalseadust, viimane on aga täies ulatuses kodifitseeritud Kriminaalseadustikku (viite normid § 560 ja 564 vastavad KrS § 352 uues redaktsioonis, § 569 — KrS § 354 ja § 586 ja 587 — KrS § 353). Selle tõttu langeb ära ka tarvidus § 570 järele (p. 7). (Motiivid).

§ 21.

Teedeseadust (VSK XII k. 1. j., 1916. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 81 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 77 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 366;

2) § 113 p. 2 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 81 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 365;
3) § 114 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 81 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 365;
4) § 128 märkuse 2 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 81 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 365 ja 516;
5) § 150 viide Nuhtlusseaduse § 1359^3—1359^6 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 356;
6) § 152 kaotab maksvuse;
7) § 156 viited Rahukohtu nuhtlusseaduse § 77 ja Nuhtlusseaduse § 1516 asendatakse viidetega Kriminaalseadustiku § 366 ja 451;
8) § 736 viide Nuhtlusseaduse § 69 märkusele asendatakse viitega Distsiplinaarseadustikule;
9) § 736 märkus kaotab maksvuse;
10) § 737 viide Nuhtlusseaduse § 384^2 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 647.

Teedeseaduses, meil maksvas osas, tehtud muudatused puudutavad pea eranditult viiteid, kus Kriminaalseadustiku normidega tuleb asendada nii Nuhtlusseaduse kui ka Rahukohtu nuhtlusseaduse norme.

§ 81 toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 77 on asendatud vastava Kriminaalseadustiku § 366 (p. 1).

§ 113 p. 2 toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 81 on asendatud vastava Kriminaalseadustiku § 365 (p. 2).

§ 114 toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 81 on asendadatud samasuguse koosseisuga Kriminaalseadustiku § 365 (p. 3).

§ 128 märkuses 2 toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 81 asendatakse vastavate koosseisudega Kriminaalseadustiku § 365 ja 516. Viimane norm tuleb rakendamisele juhul, kui rikkumisega tegemist, esimene karistab aga korrashoidmise ja tarvitamise normide rikkeid (p. 4).

§ 150 on toodud viide Nuhtlusseaduse § 1359^3—1359^6, milledele täpselt vastavaid norme Kriminaalseadustikus ei leidu, kuid üldiselt on, oma teokoosseisu tõttu, rakendatav käesolevasse juhtu Kriminaalseadustiku § 356, millise normiga ongi viide Nuhtlusseadusele asendatud (p. 5).

§ 152 kujutab väga omapärast normi, sest sama paragrahvi sisuline osa ei vasta viiteparagrahvile — Rahukohtu nuhtlusseaduse § 77. Kriminaalseadustikus (§ 365 ja 366) on antud normid, mis vastavad Rahukohtu nuhtlusseaduse § 77, kuid kuidagi ei kata ka nimetatud Kriminaalseadustiku normid Teedeseaduse § 152. Et sellest ebamäärasest seisukorrast pääseda, tuleb § 152 kustutada, sest sisuliselt võttes on nimetatud paragrahv enam kui omapärane ja ebaselge. Mis puutub § 152 märkusesse, siis tuleb selle esimene osa niikuinii Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel protsessuaalselt korraldada, märkuse teine osa on aga vastuolus Kriminaalseadustiku süsteemiga, mis ei tunne rahatrahvide suhtes erikapitali arestimajade ehitamiseks (vastandina näit. Rahukohtu nuhtlusseadusele). Sellepärast on õigustatud § 152 kustutamine (p. 6).

§ 156 toodud viited Rahukohtu nuhtlusseaduse § 77 ja Nuhtlusseaduse § 1516 on asendatud vastavate koosseisudega Kriminaalseadustiku § 366 ja 451. Siinkohal aga ei või ka ära märkimata jätta, et niihästi Rahukohtu nuhtlusseaduse § 77 kui ka sellele vastav Kriminaalseadustiku § 366 ei vasta täpselt oma alusele — Teedeseaduse § 156 (p. 7).

§ 736 viide Nuhtlusseaduse § 69 märkusele, mis sisaldab distsiplinaarprotsessi normi, on asendatud viitega Distsiplinaarseadustikule, kuna teatavasti Kriminaalseadustik (vastandina Nuhtlusseadusele) distsiplinaarnorme ei sisalda (p. 8).

§ 736 märkus on vastuolus Distsiplinaarseadustikuga, mis distsiplinaarvõimu organeid kindlalt ära määrab, mispärast ka käesolev märkus kustutamisele kuulub (p. 9).

§ 737 toodud viide Nuhtlusseaduse § 384^{2} on asendatud vastava teokoosseisuga Kriminaalseadustiku § 647 (p. 10). (Motiivid).

§ 22.

Ehitusseadust (VSK XII k., 1900. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 86 viide Nuhtlusseadusele ja Rahukohtu nuhtlusseadusele asendatakse viitega Kriminaalseadustikule.

Ehitusseaduse maksvates osades on Kriminaalseadustiku maksmapanemise puhul vajalik ette võtta muudatus ainult ühes normis — § 86. Viimane, käsitledes ehitusmääruste rikkumisi, toob üldviite Nuhtlusseadusele ja Rahukohtu nuhtlusseadusele. Kuna ka Kriminaalseadustik tunneb ehitusmääruste rikkeid (18. ja 30. peatükis), on viite vahetamine võimalik ja vajalik. (Motiivid).

§ 23.

Põllumajanduse seadust (VSK XII k. 2. j., 1903. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 167 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 151 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 595;
2) § 354 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 56^{1}—56^{5} asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 245—249;
3) § 355 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 146^{1} asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 586.

Põllumajanduse seaduse vähestes maksmajäänud osades leidub siiski kolm normi, mis käesoleva seaduse ulatuses muutmisele kuuluvad.

§ 167 toob viite Rahukohtu nuhtlusseaduse § 151, millele vastav teokoosseis on antud Kriminaalseadustiku § 595. Järelikult tuleb viites läbi viia vahetus (p. 1).

§ 354 sisaldab protsessuaalse normi, kuid viitega Rahukohtu nuhtlusseaduse § 56^{1} ja 56^{5}, millised vastavad Kriminaalseadustiku § 245—249. Viite asendamine on selle tõttu võimalik ja vajalik (p. 2).

§ 355 on samuti protsessuaal-iseloomuga norm, kuid jällegi on viide tehtud Rahukohtu nuhtlusseaduse § 146[1]. Et viimase kriminaalnormi teokoosseis on ette nähtud ka Kriminaalseadustiku § 586, siis tuleb Rahukohtu nuhtlusseaduse viite asemele tuua viide Kriminaalseadustikule (p. 3). (Motiivid).

§ 24.

Heakorra ja julgeoleku seadust (VSK XIV k., 1916. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 19 märkuse 1 viide Vangistusseaduse (1890. a. väljaanne) § 352 ja selle märkusele asendatakse viitega Vangistuseseadustiku § 119;
2) § 158 märkuse viide Rahukohtu nuhtlusseaduse (1914. a. väljaanne) § 63 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 159;
3) § 169 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse (1914. a. väljaanne) § 118 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 229;
4) § 170 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse (1914. a. väljaanne) § 117 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 229;
5) § 189 viited Nuhtlusseaduse (1885. a. väljaanne) § 992^1, 992^2 (1912. a. järg), 992^3 ja 992^4 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 308;
6) § 196 viited Nuhtlusseaduse (1885. a. väljaanne) § 992^1, 992^2 (1912. a. järg), 992^3 ja 992^4 ja Rahukohtu nuhtlusseaduse (1914. a. väljaanne) § 47^1 ja 47^2 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 307 ja 308;
7) § 318 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse (1914. a. väljaanne) § 49 ja 50 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 266;
8) § 366 kaotab maksvuse.

Heakorra ja julgeoleku seaduses vajalikud muudatused on pea eranditult viidetevahetamised, ilma et selle läbi muutuks vastavate seaduste sisu.

§ 19 märkus 1 käsitleb vahialuste puhkepäevi, kusjuures viitena on toodud Vangistusseaduse § 352 ja märkus selle juurde. Meie uus Vangistusseadustik korraldab sama küsimust § 119, mille tõttu viite vahetamine tarvilikuks osutub (p. 1).

§ 158 märkuses käsitletakse valvealuste karistamist sundelukohast lahkumise puhul, milline süütegu on karistatav Rahukohtu nuhtlusseaduse § 63 järgi. Samasugune süütegu on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 159, mille tõttu viite vahetamine võimalik ja vajalik (p. 2).

§ 169 on keelunorm viitega Rahukohtu nuhtlusseaduse § 118 (keelatud relva kandmine), millisele viimasele vastab Kriminaalseadustikus § 229. Viimasega tuleb asendada viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 118 (p. 3).

§ 170 keelab teatud tingimustel laskerelva tarvitamise ja ähvardab Rahukohtu nuhtlusseaduses § 117 ettenähtud karistusega. Rahukohtu nuhtlusseaduse § 117 teokoosseis leidub Kriminaalseadustiku § 229, mille tõttu viite asendamine võimalik (p. 4).

§ 189 määrab eeldusi õiguse saamiseks laenukassat (pandimaja) pidada viitega Nuhtlusseaduse § 992[1] ja 992[4]. Eeltoodud normide oluline ja eriline koosseis on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 308, mille tõttu näib küllaldane olevat eelnimetatud Nuhtlusseaduse viitenormid asendada Kriminaalseadustiku § 308 (p. 5).

§ 196 ähvardab karistusega laenukassa (pandimaja) avamise ja pidamise korra rikkujaid. Sel puhul on normis toodud ka viide Nuhtlusseaduse § 992[1]—992[4] ja Rahukohtu nuhtlusseaduse § 47[1] ja 47[2]. Kõik eeltoodud paragrahvid, nende olulises osas, vastavad Kriminaalseadustiku § 307 ja 308, millest tingitud ka viite vahetamine § 196 (p. 6).

§ 318 on kerjamise keelunorm, millele Rahukohtu nuhtlusseaduses vastavad § 49 ja 50. Kriminaalseadustik näeb ette kerjamise süüteo koosseisu § 266 (ehkki veidi teises ulatuses kui Rahukohtu nuhtlusseadus). Sellepärast on vajalik ja võimalik viite vahetamine (p. 7).

§ 366 on vastuolus Kriminaalseadustiku § 23, kuna viimane lubab välismaalase väljasaatmist sunnitööle mõistmise puhul, § 366 aga seda ei võimalda. Et § 366 üldse iseseisvat olulist tähendust ei ole ja see kannab puhtkriminaalnormi iseloomu, tuleb see norm siinkohal kustutada (p. 8). (Motiivid).

§ 25.

Vangistusseadus (VSK XIV k., 1890. a. väljaanne) kaotab maksvuse.

§ 26.

Alaealiste kasvatus-parandusasutiste seadus (VSK XIV k., 1909. a. väljaanne) kaotab maksvuse.

Vangistusseadus ja alaealiste kasvatus-parandusasutiste seadus kaotavad oma maksvuse, kuna käesoleva seadusega pannakse maksma uus Vangistusseadustik (RT 20 — 1931), mille § 148—181 sisaldavad norme ka alaealiste kinnipidamise kohta parandusasutises. Mõlemad eelnimetatud seadused kustuvad arusaadavalt ühes kõigi lisanduste ja täiendustega. Kolmas siia kuuluv seadustik VSK'st — Asumisele saatmise seadus — on juba kaotatud 1926. a. (RT 28 — 1926, s. 26, j. II). (Motiivid).

§ 27.

Nuhtlusseadus (VSK XV k., 1885. a. väljaanne) kaotab maksvuse.

§ 28.

Rahukohtu nuhtlusseadus (VSK XV k., 1914. a. väljaanne) kaotab maksvuse.

Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel peavad loomulikult oma jõu kaotama Nuhtlusseadus ja Rahukohtu nuhtlusseadus, millede mõlemate asemele astub Kriminaalseadustik. Arusaadavalt kustuvad ka kõik kodifitseeritud novellid nii Nuhtlusseaduse kui ka Rahukohtu nuhtlusseaduse juurde, millised ilmunud nii Vene ajal kui ka meie ajal, Nuhtlusseaduse suhtes — peale 1885. aastat ja Rahukohtu nuhtlusseaduse suhtes — peale 1914. aastat. Arusaamatuste ärahoidmiseks tuleb tähendada seadusele 11. augustist 1917. a. (VSKK 212 — 1917, art. 1385) mille III järgu (kodifitseerimata, kuid vormilised Nuhtlusseadusesse kuuluvad) normid käesoleva paragrahvi jõul oma maksvuse kaotavad. (Motiivid).

§ 29.

Uue nuhtlusseaduse (VSK XV k., 1903. ja 1909. a. väljaanded) maksmapandud osad kaotavad maksvuse.

Uus nuhtlusseadus on kaotatud käesoleva paragrahvi järgi ainult maksmapandud osades. Sealjuures on viitena toodud kaks väljaannet — 1903 ja 1909 — järgmistel põhjustel. Vene ajal on Uus nuhtlusseadus küll seadusjõu omandanud 1903. a., kuid kuni 1909. aastani maksmapandud normid sellest seadustikust on võetud kokku 1909. väljaandesse. Hiljem maksma pandud normid on kas sõna-sõnalt pärit 1903. a. väljaandest, või aga moodustavad muudatusi 1903. a. või ka 1909. a. väljaandes toodud normide suhtes. Meil on siiamaani vahe tegemata jäänud 1903. ja 1909. a. väljaannete vahel, kuid käesolevas seaduses tuleb täpsuse mõttes see vahe teostada. Uue nuhtlusseaduse maksmapandud osad, välja arvatud 1909. a. väljaanne, on järgmised:

1) normid, mis maksma pandi kui ka ümber redigeeriti kuni 1914. aastani; need leiduvad 1914. a. Uue nuhtlusseaduse kodifitseeritud kokkuvõttes, mille Vene riigikantselei välja andis (see seadustik sisaldab Uue nuhtlusseaduse 1909. a. väljaandes ühes 1912. ja 1913. a. lisadega);
2) 1914. ja 1915. a. mingisuguseid norme Uue nuhtlusseaduse suhtes ei ilmunud;
3) 1916. a. on täiendatud Uue nuhtlusseaduse § 108 (VSKK 287 — 1916, art. 2285);
4) 1917. a. on redigeeritud Uue nuhtlusseaduse § 100 ja 101 (VSKK 190 — 1917, art. 1132);
5) samal, 1917. a. ilmus norm, mis seaduse teksti järgi kuulub vahenditult Uude nuhtlusseadusse, kuid ei kanna kodifitseerimisele sobivat kuju ja on isegi ilma paragrahvinumbrita (VSKK 190 — 1917, art. 1133);
6) 1920. a. on meil maksma pandud Uue nuhtlusseaduse 28. peatükk 1903. a. redaktsioonis (§ 530—540 — RT 59/60 — 1920, s. 166);
7) 1925. a. on meil maksma pandud Uue nuhtlusseaduse § 155 ja 155^1 uues redaktsioonis (RT 139 — 1924, s. 76);

8) 1925. a. on Uue nuhtlusseaduse § 99—102 redaktsioonid muudetud ja uus § 129[1] maksma pandud (RT 29/30 — 1925, s. 7);
9) 1926. a. on Uue nuhtlusseaduse maksvast osast — 1919. a. väljaandest — § 60 viimane lõige kustutatud (RT 28 — 1926, s. 26);
10) 1927. a. on Uue nuhtlusseaduse 1909. a. väljaande § 28—30 kustutatud ja § 25, 26 ja 27 ja 31 (1913. a. redaktsioonis) muudetud (RT 54 — 1927, s. 54);
11) samal 1927. a. on meil maksma pandud Uue nuhtlusseaduse 1903. a. väljaandest § 579, 580, 601, 604 ja 605 (RT 54 — 1928, s. 58);
12) 1934. a. on meil maksma pandud Uue nuhtlusseaduse § 615 ja 127[1] (RT 26 — 1934).

Eeltooduga piirdub Uue nuhtlusseaduse maksev osa, mis käesoleva paragrahviga oma maksvuse kaotab Kriminaalseadustiku jõusseastumise puhul. (Motiivid).

§ 30.

Kohtute seadust (VSK XVI k. 1. j., 1914. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 21=a muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 21=a. Rahukohtunikuks ei või olla isikud:

1) kes on kohtu või eeluurimise all raskete kuritegude või kuritegude pärast või kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüteo eest vangimajja või kellele mõistetud raskem karistus;

2) kes tagandatud teenistuskohalt seadusjõusse astunud kohtuotsusega;

3) kes tunnustatud maksujõuetuks võlgnikuks;

4) kes on hoolekande all pillamise pärast.

2) § 151 p. 7 kaotab maksvuse;

3) § 201 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 201. Kohtuametkonda teenistusse ei või nimetada isikuid:

1) kes on kohtu või eeluurimise all raskete kuritegude või kuritegude pärast või kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüteo eest vangimajja või kellele mõistetud raskem karistus;

2) kes tagandatud teenistuskohalt seadusjõusse astunud kohtuotsusega;

3) kes tunnustatud maksujõuetuks võlgnikuks;

4) kes on hoolekande all pillamise pärast.

4) § 261 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 261. Riigiteenijaid kohtuametkonnas jälitatakse süütegude eest Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud korras ja distsiplinaarsüütegude eest Distsiplinaarseadustikus ettenähtud korras järgnevais paragrahves toodud eranditega.

5) § 262 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 262. Juhul, kui kohtunikule distsiplinaarkaristusena on määratav ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale või paigutamine alamale kohale või teenistuskohalt tagandamine, asendatakse need rahatrahviga mitte üle süüdlase ühe kuu rahapalga.

Märkus: § 295, 295[2] ja 296 ettenähtud juhtudel võib distsiplinaarkaristamise korras kohtuniku ümber paigutada teisele samasugusele ametikohale või tagandada teenistuskohalt.

6) § 263 kaotab maksvuse;

7) § 264 kaotab maksvuse;

8) § 266 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 266. Prokuröridele ja prokuröri abidele võib ka Kohtuminister määrata distsiplinaarkaristusi, Distsiplinaarseadustiku alusel ja korras, kusjuures neil juhtudel distsiplinaarkaristusena määratav teenistuskohalt tagandamine, paigutamine alamale teenistuskohale, ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale ja rahatrahv asendatakse noomitusega.

9) § 268 kaotab maksvuse;

10) § 269 kaotab maksvuse;

11) § 299 punktid 5, 6 ja 7 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 299. Kohtupristaviks ei või olla isikud;

5) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüteo eest vangimajja ühes õiguste kaotusega või kellele mõistetud raskem karistus;

6) kes on kohtu või eeluurimise all raskete kuritegude või seesuguste kuritegude pärast, mille eest karistusena võidakse määrata vangimaja üle ühe aasta;

7) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega on tagandatud teenistuskohalt;

12) § 320 kaotab maksvuse;

13) § 328 kaotab maksvuse;

14) § 329 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 329. Distsiplinaarvõim kohtupristavite suhtes kuulub kohtule, kelle juures kohtupristav asub, ja sama kohtu esimehele; viimasel juhul distsiplinaarkaristusena määratav teenistuskohalt tagandamine, paigutamine alamale teenistuskohale, ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale ja rahatrahv asendatakse noomitusega.

15) § 340 viide Kohtute seaduse § 328 kustutatakse;

16) § 341 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 341. Kohtupristavite nõukogule alluvad kohtupristavite distsiplinaarsüüteod, milliste eest Distsiplinaarseadustikus karistusena nähtud ette noomitus või märkus.

17) § 355 punktid 5, 6 ja 7 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 355. Vannutatud advokaatideks ei või olla iskud:

5) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüdi raskes kuriteos või kuriteos, mille eest karistusena määratud vangimaja üle ühe aasta;

6) kes on kohtu või eeluurimise all raskete kuritegude või kuritegude eest, mille eest seaduse järgi võidakse määrata vangimaja üle ühe aasta;

7) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega tagandatud teenistuskohalt;

18) § 406^{5} viide Nuhtlusseaduse § 943 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 144;

19) § 406^{18} viide Nuhtlusseaduse § 943 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 144;

20) § 418 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 418. Kohtuameti kandidaatidele määrab distsiplinaarkaristusi Distsiplinaarseadustiku alusel ja korras Kohtupalati vanem esimees kokkuleppel Kohtupalati prokuröriga. Samadel alustel ja korras võivad määrata kohtuameti kandidaatidele distsiplinaarkaristusi kohtute esimehed ja teised riigiteenijad kohtuametkonnas, kelle korraldusse kandidaadid määratud, kusjuures neil juhtudel distsiplinaarkaristusena määratav teenistuskohalt tagandamine, paigutamine alamale teenistuskohale, ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale ja rahatrahv asendatakse noomitusega.

Kohtute seaduses on vajalikuks osutunud muudatused suuremal arvul, mis on tingitud nii Kriminaalseadustiku kui ka Distsiplinaarseadustiku maksmahakkamisest (eriti kohtuametkonnas teenivate isikute distsiplinarkaristamise korra kohta). Üksikasjaliselt muudatuste kohta alljärgnevalt.

§ 21-a, mis rahukohtuniku kvalifikatsiooni eitaval kujul üles seab, seob seda p. 1 ja 2 karistustega, millised Kriminaalseadustiku süsteemi ei sobi. § 21-a p. 1 on aluseks võetud türmikaristus, millele osaliselt vastab Kriminaalseadustiku vangimaja; kuid et Kriminaalseadustikus on läbi viidud sobivam süütegude jaotus (ka karistuste raskuste järgi — KrS § 3), siis on ka siinkohal tarvitusele võetud nimetatud kolmikjaotus, asendades türmiga ja raskemalt karistatavad süüteod mõistega raske kuritegu ja kuritegu. Konkreetkaristuste puhul on muidugi türm asendatud vangimajaga. Samuti p. 2 välja jäetud teenistusest ja seisusest väljaheitmised, mis meil ei ole maksvad. Arvestades asjaolu, et muudatused § 21-a on võrdlemisi suuremad, on tervele nimetatud paragrahvile antud uus redaktsioon, kusjuures on silmas peetud ka 1928. a. Kohtukorralduse seaduse eelkava vastavat redaktsiooni (§ 140), kuid sisuliselt on § 21-a muutmata edasi antud (p. 1).

§ 151 p. 7 käsitleb tingimisi enne tähtaega vabastamise toimetuste läbivaatamist rahukogu korraldaval koosolekul. Kuna meil uue Vangistusseadustiku järgi (§ 18 ja 21) säärased asjad enam rahukogu kompetentsi ei kuulu, tuleb ka § 151 p. 7 kustutada (p. 2).

§ 201 moodustab normi, mis on analoogiline Kohtute seaduse § 21-a, kuid puudutab kohtuametkonnas teenivaid isikuid, välja arvatud rahukohtunikud. Muudatused, mis käesolevas paragrahvis ette võetud, on täielt sarnased § 21-a ettevõetud muudatustega (vt. märkusi p. 2 juurde). Nagu § 21-a on ka § 201 suuremate vormiliste muudatuste tõttu (ilma et sealjuures paragrahvi sisu oleks muutunud) uuesti redigeeritud (p. 3).

§ 261 algavad kohtuametkonnas teenivate isikute distsiplinaarnormid. Nendest esimene — § 261 — kannab deklaratiivset iseloomu, kuid endises redaktsioonis on selles normis arvestatud distsiplinaarkaristusi sel kujul, nagu neid sisaldab Nuhtlusseadus. Selle süsteem on aga märksa lahkuminev uue Distsiplinaarseadustiku omast nii sisuliselt kui ka vormiliselt (eriseadustik distsiplinaarsüütegude jaoks). Selle tõttu tuli § 261 ümber redigeerida, ilma et see norm sisuliselt oleks muutunud või oma deklaratiivset iseloomu kaotanud (p. 4).

§ 262 ei ole mitte ainult antud uues redaktsioonis, vaid ka sisuliselt muudetud. Endises redaktsioonis sisaldas nimetatud paragrahv kohtuametnikkude distsiplinaarkaristuste loendusi, millised karistused teatava määrani lahku läksid distsiplinaarkaristustest teistele ametnikkudele. Kuid arvesse võttes, et meie Distsiplinaarseadustikus on jäänud kuus distsiplinaarkaristust: märkus, noomitus, rahatrahv, ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale, paigutamine alamale teenistuskohale ja teenistuskohalt tagandamine, millistest esimesed kolm vabalt rakendatavad on ka kohtunikkude suhtes, tekib küsimus kolme viimase distsiplinaarkaristuse suhtes. Jättes siinkohal kõrvale Põhiseaduse § 71 ja vaadeldes Kohtute seaduse norme ainult Kriminaalseadustiku ja Distsiplinaarseadustiku kooskõlastamise mõttes, tuleb siingi asen-

dada kolm viimast distsiplinaarkaristust mõninga teise distsiplinaarkaristusega (ka praegu maksev Kohtute seadus teeb seda). Sama küsimust on lahendanud 1928. a. Kohtukorralduse seaduse eelkava samuti. Mingisuguseid takistusi ei näi olevat säärase lahendusviisi ülevõtmiseks ka käesolevasse paragrahvi. Kuna Distsiplinaarseadustiku järgi on iseseisva rahatrahvi ülemmääraks ametniku veerandkuu palk, paistab õiglane olevat siinkohal tarvitusele võtta rahatrahv mitte üle süüdlase ühe kuu palga.

§ 262 märkus näib küll Põhiseaduse § 71 vastuolus olevat, kuid maksmapanemise seaduse ülesanne ei ole teiste seadustikkude kooskõlastamine omavahel (või Põhiseadusega), vaid ainult nende kooskõlastamine selle seadustikuga, mille maksmapanemine teoksil (p. 5).

§ 263 tähendab neid süütegelikke aluseid, millede tõttu kohtuametnikku distsiplinaarvastutusele võtta võib. Meie uus Distsiplinaarseadustik määrab need alused iseseisvalt ja üksikasjaliselt ära, mispärast § 263 nüüd ülearuseks muutub, rääkimata juba sellest, et see üles ehitatud Nuhtlusseadusele. Selle tõttu tuleb § 263 kustutada (p. 6).

§ 264 määrab ära kohtunikkude distsiplinaarkaristused. Kuna uues redaktsioonis § 262 ainult kohtunikkudest räägib (mõeldes kohtunikkude all — Kohtute seaduse § 79 jõul — ka kohtu-uurijaid), näib § 264 ülearune olevat. Selle tõttu on § 264 kustutatud (p. 7).

§ 266 on teataval määral analoogiline § 262 — kuna see normeerib erandeid prokuratuuri esindajate distsiplinaarkaristamise korras (siia kuulus ka senati ülemsekretär kui prokuratuuri kõrgem ametnik). § 266 uues redaktsioonis läheb samast põhimõttest välja, nagu endine redaktsioon, ja nimelt: Kohtuminister võib prokuratuuri esindajaid, kes temale kui Kindralprokurörile alluvad, distsiplinaarkorras karistada, kuid tema ei või rakendada kõiki distsiplinaarkaristusi. Vene tekstis olid need — hoiatus, märkus ja noomitus teenistuslehte sisse kandmata, uues redaktsioonis on need piiratud noomituse ja märkusega. Teisi distsiplinaarkaristusi võib prokuratuuri esindaja peale panna ainult vastav kohus (distsiplinaarkorras — Kohtute seaduse § 270 alusel). Kassatsioonikohtu ülemsekretär on uuest redaktsioonist välja jäetud, kuna tema meie korra järgi Riigikohtu juures asub, mitte aga Riigikohtu prokuröri juures (p. 8).

§ 268 on kustutatud, kuna sellel ei ole eelmistes paragrahvides tehtud muudatuste tõttu enam tähendust.

§ 269 on ülearune, kuna siin tähendatud kolmest distsiplinaarkaristusest — hoiatusest, märkusest ja noomitusest — on üle jäänud kaks viimast, ja nende täitmise kord on ette nähtud Distsiplinaarseadustikus (p. 10).

§ 299 käsitleb kohtupristavite kvalifikatsiooni eitavaid tingimusi. Selle seaduse p. 5, 6 ja 7 käsitlevad karistusi vastavalt Nuhtlusseaduse süsteemile. Uue redaktsiooni aluseks on võetud Kriminaalseadustiku süsteem (vt. märkusi p. 1 juurde), ja sellekohaselt on ka käsitletud süütegude kolmikjaotust. Sisuliselt on norm muutmata (p. 11).

§ 320 toob viite Nuhtlusseaduse § 270—273, 285 ja 286, tähendades, et süüteod kohtupristavi vastu on süüteod ametivõimu vastu. See kommentaarne norm oli võimalik või isegi tarvilik

Nuhtlusseaduse maksvuse puhul, Kriminaalseadustik ei vaja säärast normi (vt. KrS § 598), mispärast see ka kustutada tuleb (p. 12).

§ 328 loob kohtupristavite suhtes eridistsiplinaarkaristused rahatrahvidena. Kuna meie Distsiplinaarseadustik juba niikuinii tunneb rahatrahvi kui normaalset distsiplinaarkaristust, muutub see norm ülearuseks ja kuulub kustutamisele (p. 13).

§ 329 tuleb muuta, kuna seal toodud distsiplinaarkaristust — aresti — meie distsiplinaarseadustik ei tunne. Uus redaktsioon jätab muidu aga endise normi põhimõtte alale: raskemaid distsiplinaarkaristusi, ühes arvatud rahatrahv, võib kohtupristavi peale (distsiplinaarkorras) panna kohus, kergemaid — kohtu esimees, kui distsiplinaarvõimu kandja kohtupristavite suhtes. Prokuröri distsiplinaarvõim kohtupristavite suhtes on kustutatud, kuna meil kohtupristavid (Riigikohtus) prokurörile enam ei allu (p. 14).

§ 340 toodud viide sama seaduse § 328 tuleb kustutada, kuna nimetatud paragrahv ise käesoleva seadusega kustutatud (vt. märkust p. 13 juurde, p. 15).

§ 341 on muudetud, kuna meie Distsiplinaarseadustik ei tunne kõiki § 341 toodud distsiplinaarkaristusi. Sama normi täpsemaks väljendamiseks on tähendatud (kooskõlas meie Distsiplinaarseadustikuga), et kohtupristavite nõukogule alluvad ainult need distsiplinaarsüüteod, millised ähvardatud kas noomituse või märkusega. Järelikult alluvad raskemad distsiplinaarsüüteod kohtule (p. 16).

§ 355 toob vannutatud advokaatide kvalifikatsiooni tingimused eitaval kujul. Selle paragrahvi p. 5, 6 ja 7 käsitlevad alustena Nuhtlusseaduse kohaseid karistusi. Nimetatud kolme punkti (uues redaktsioonis) aluseks on võetud Kriminaalseadustiku karistussüsteem ühes süütegude kolmikjaotusega (vt. märkusi p. 1 juurde). Sisuliselt ei ole § 355 muudetud, välja arvatud säärased nõuded neis normides, millised meie seaduste järgi ära langema peavad (näit. vaimuliku kohtu otsus jne. — p. 17).

§ 406^{5} toodud viide Nuhtlusseaduse § 943 on asendatud vastava teokoosseisuga Kriminaalseadustiku § 144 (p. 18).

§ 406^{18} toodud viide Nuhtlusseaduse § 943 on samuti asendatud vastava teokoosseisuga Kriminaalseadustiku § 144 (p. 19).

§ 418 käsitleb distsiplinaarvõimu kohtuameti kandidaatide suhtes. See norm tuli muuta, kuna selles on toodud distsiplinaarkaristus — arest —, millist meie Distsiplinaarseadustik ei tunne. Endise redaktsiooni põhimõte, mille järgi kõrgem distsiplinaarvõim kohtuameti kandidaatide üle kuulub Kohtupalati vanemale esimehele ühes Kohtupalati prokuröriga, on alale jäetud. Teistele kohtu esimeestele ja muudele kohtuametnikkudele on jäetud distsiplinaarvõim noomituse ja märkuse ulatuses (p. 20). (Motiivid).

§ 31.

Tsiviilkohtupidamise seadust (VSK XVI k. 1. j., 1914. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 18 kaotab maksvuse;

2) § 45 punktid 4, 9 ja 10 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 45. Volinikkudeks rahukohtuasutuste toimetuses olevais asjades ei või olla isikud:

4) kes tunnustatud maksujõuetuks võlgnikuks;

9) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüdi raskes kuriteos või kuriteos, mille eest karistusena määratud vangimaja üle ühe aasta;

10) kes kohtu või eeluurimise all raskete kuritegude või kuritegude eest, mille eest seaduse järgi võidakse määrata vangimaja üle ühe aasta;

3) § 45 punkt 11 kaotab maksvuse;

4) § 77 p. 2 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 77. Asja toimetamine rahukohtuniku juures peatub:

2) protsessijate või nende volinikkude surma puhul, samuti ka juhul, kui keegi neist kaotab õiguse nõuda või kosta kohtus, või esineda volinikuna. Neil juhtudel võib rahukohtunik asjaosaliste palvel võtta tarvitusele nõude kindlustamise.

5) § 86 p. 6 kaotab maksvuse;

6) § 91 märkused 1 ja 2 kaotavad maksvuse;

7) § 124[1] märkus kaotab maksvuse;

8) § 200[8] viide Nuhtlusseaduse § 943 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 144;

9) § 246 punktid 5, 10 ja 11 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 246. Volinikkudeks ei või olla isikud:

5) kes tunnustatud maksujõuetuks võlgnikuks;

10) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüdi raskes kuriteos või kuriteos, mille eest karistusena määratud vangimaja üle ühe aasta;

11) kes kohtu või eeluurimise all raskete kuritegude või kuritegude eest, mille eest seaduse järgi võidakse määrata vangimaja üle ühe aasta.

10) § 246 p. 12 kaotab maksvuse;

11) § 373 p. 6 kaotab maksvuse;

12) § 383 märkus 1 kaotab maksvuse;

13) § 468 punktid 4 ja 5 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 468. Kaupmehe äriraamatuid ei võeta tõendusena:

4) kui ta seadusjõusse astunud kohtuotsusega on mõistetud süüdi kriminaalseadustiku § 566 ettenähtud süüteos;

5) kui ta kaotanud Kriminaalseadustiku § 18 ja 19 ettenähtud õigused;

14) § 528 märkus kaotab maksvuse;

15) § 681 p. 2 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 681. Asjatoimetamine peatub:

2) protsessijate või nende volinikkude surma puhul, samuti ka juhul, kui keegi neist kaotab õiguse nõuda või kosta kohtus või esineda volinikuna.

16) § 853[8] viide Nuhtlusseaduse § 579—581 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 403—405;

17) § 883 viited Nuhtlusseaduse § 943 ja 364 asendatakse viidetega kriminaalseadustiku § 144, 617, 618, 628 ja 629;

18) § 1005 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 123;

19) § 1017 viide Nuhtlusseaduse § 1681 ja 1682 ja Rahukohtu nuhtlusseaduse § 177 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 540;

20) § 1978 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 176[1] asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 572;

21) § 2058 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 176[1] asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 572;

22) III lisa § 1400 märkuse 1 juurde muudetakse järgmiselt:

a) § 14 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 14. Igast maksujõuetuks tunnustamisest rahukogu teatab prokurörile.

b) § 29 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 29. Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduse (1903. a. väljaanne) § 410, 430 ja 458 p. 6 toodud eeskirjad võlgniku vahi alla võtmise kohta ei laiene mittekaubandusliku maksujõuetuse asjadele.

c) § 31—67 kaotavad maksvuse.

23) § 1899 lisa muudetakse järgmiselt:

a) § 45 p. 1 kaotab maksvuse;

b) § 49 viide Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduse § 530 kustutatakse.

Samuti nagu Kohtute seadus, nõuab ka Tsiviilkohtupidamise seadus suuremat arvu muudatusi, kuid need muudatused on tingitud

pea eranditult Kriminaalseadustiku maksmapanemisest, osalt otseselt, osalt kaudselt. Eriti on nõudnud muudatusi ka uus maksujõuetute võlgnikkude karistamise süsteem kooskõlas muudatustega Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduses. Üksikasjaliselt muudatuste kohta alljärgnevalt.

§ 18 keelab isikutele, kes kõik õigused kaotanud, tsiviilkohtupidamise korras nõudjana või kostjana esineda nende õiguste suhtes, mis nemad kaotanud. Kuna Kriminaalseadustik kõigi õiguste kaotust ei tunne, § 18 alalejäämisel aga võiks tõlgitsemisele asuda, et viimane paragrahv on õiguste kaotuse reformi momendist (RT 54 — 1927, s. 54) oma ulatuse muutnud, on õigem see norm kustutada, kuigi see juba 1927. a. tegelikult kustunud peaks olema (p. 1).

§ 45 loendab isikuid, kes ei või volinikkudeks olla rahukohtus. Selles paragrahvis toodud loendusest puuduvad Kriminaalseadustiku p. 4, 9, 10 ja 11. Esimene neist punktidest (p. 4) kuulub muutmisele, kuna maksujõuetute või õigemini pankroti liigitused käesoleva seaduse maksmahakkamisega ära kaovad (vt. märkusi Vene kaubandusliku kohtupidamise seaduses ettevõetud muudatuste kohta). Õige on, et uue redaktsiooni tõttu kaudselt laieneb isikute arv, kes volinikkudeks, maksujõuetuse alusel, olla ei või, ja nimelt kuuluvad siia tulevikus ka isikud, keda varemalt kvalifitseeriti kui maksujõuetuid nn. õnnetu pankroti läbi. Kuid paistab õiglane olevat, et ka tõesti need liigid, isikuid ei tohiks volinikkudena kohtus esineda, seda enam, et meil volinikkude instituut ikka enam läheb advokatuuri kätte, mis ka iseenesest õiguspoliitiliselt soovitav nähe. Punkt 10 on redigeeritud analoogiliselt vastavatele normidele Kohtute seadusest (vt. näit. muudatust selle seaduse § 355 puhul). Sisuliselt on p. 9 ja 10 muutmata, peale sääraste osade väljajätmise, millised meie õiguse süsteemi enam ei mahu (p. 2). P. 11 on kustutatud (p. 3).

§ 77 p. 2 räägib toimetuse peatamisest rahukohtuniku juures juhul, kui keegi protsessijatest või volinikkudest surnud, vaimuhaigeks jäänud või õigused kaotanud (arvatud on siin vist kõigi õiguste kaotamist — vt. TKS § 681 p. 2). Kriminaalseadustiku õigusekaotuste süsteem ei anna alust toimetuse peatamiseks, mispärast see norm muutmisele kuulub. Selle normi redaktsioon on võetud vähema muudatusega meie Tsiviilkohtupidamise seadustiku kavast (p. 4).

§ 86 p. 6 on kustutatud, kuna selles normis tunnistuse andmisest taandamise põhjusena toodud õiguste kaotamine põhjeneb Nuhtlusseaduse süsteemil ega ole kooskõlas Kriminaalseadustiku vastava instituudiga (samal seisukohal asub Tsiviilkohtupidamise seadustiku kava — p. 5).

§ 91 märkused 1 ja 2 peavad kustuma, kuna: 1) Kriminaalseadustik erikapitali arestimajade ehitamiseks ei tunne (seda tundsid Nuhtlusseadus ja Rahukohtu nuhtlusseadus, ja 2) Vangistusseadus kaotab käesoleva seadusega oma jõu, Vangistusseadustik aga erilist trahvide kasutamiskorda ette ei näe (p. 6).

§ 124[1] tuleb kustutada samadel põhjustel, s. o. arvesse võttes, et Kriminaalseadustik erilist arestimajade ehitamise kapitali ei tunne (p. 7).

§ 200[8] toodud viide Nuhtlusseaduse § 943 on arendatud samasuguse teokoosseisuga Kriminaalseadustiku § 144 (p. 8).

§ 246 on analoogiline § 45, ja kõik viimases normis toodud muudatused on läbi viidud ka § 246 (vaata märkusi eespool § 45 juurde — p. 9 ja 10).

§ 373 p. 6 tuleb kustutada, kuna selles toodud kõigi õiguste kaotus, samuti õiguse kaotus olla tunnistajaks (tsiviilkohtus) tunnistuse andmisest taandamise põhjusena põhjeneb Nuhtlusseaduse süsteemile, Kriminaalseadustik aga sääraseid õigusekaotusi ei tunne (p. 11).

§ 383 märkus 1 tuleb kustutada, kuna Kriminaalseadustik erilist kapitali üldiste vangistusasutiste ehitamiseks ei tunne (p. 12).

§ 468 p. 4 ja 5 tuleb muuta, kuna: 1) kuritahtliku pankroti mõiste kaob ühes Nuhtlusseadusega (vaata märkusi Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduse muutmise kohta), järelikult peab ka § 468 p. 4 muutuma; „kuritahtliku pankroti" mõiste asemel on analoogiliselt võetud süüdimõistmine Kriminaalseadustiku § 566 põhjal; 2) Kriminaalseadustik ei tunne kõigi või mõningate iseäraliste õiguste kaotust, selle asemele astub Kriminaalseadustikus § 18 ja 19 ettenähtud õiguste kaotus (p. 13).

§ 528 märkus tuleb kustutada, kuna Kriminaalseadustik ei tunne erilist kapitali üldvangistusasutiste ehitamiseks (p. 14).

§ 681 p. 2 kuulub ümberredigeerimisele, kuna Kriminaalseadustik kõigi õiguste kaotust ei tunne. See norm on ümber redigeeritud, võtteks aluseks vastava normi meie Tsiviilkohtupidamise seadustiku kavast (p. 15).

§ 853^{8} toodud viide Nuhtlusseaduse § 579—591 asendatakse viitega samasisulistele Kriminaalseadustiku § 403—405 (p. 16).

§ 883 toodud viited Nuhtlusseaduse § 943 ja 364 asendatakse viidetega samasisulistele Kriminaalseadustiku § 144, 617, 618, 628 ja 629, kusjuures § 943 vastab Kriminaalseadustiku § 144, § 364 teokoosseis leidub Kriminaalseadustiku § 617, 618, 628 ja 629 (p. 17).

§ 1005 toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 on asendatud viitega samasuguse teokoosseisuga Kriminaalseadustiku § 123 (p. 18).

§ 1017 on toodud viide Nuhtlusseaduse § 1681 ja 1682 ning Rahukohtu nuhtlusseaduse § 177, millised vastavad Kriminaalseadustiku § 540. Selle tõttu on viidete asendamine võimalik (p. 19).

§ 1978 on toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 176^{1}, milline asendatakse viitega samasisulisele Kriminaalseadustiku § 572 (p. 20).

§ 2058 on toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 176^{1}, milline on asendatud viitega Kriminaalseadustiku § 572 (p. 21).

III lisas § 1400 märkuse 1 juurde tuleb ette võtta mõni muudatus, mis tingitud: 1) sellest, et Kriminaalseadustik ei tunne liigitust pankroti iseloomu järgi ja ühes sellega igasugune karistamine Kriminaalseadustiku põhimõtete järgi kuulub kriminaalkohtu valdkonda, ja 2) et sellekohased muudatused on läbi viidud Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduses (vaata märkusi selle kohta), mille tõttu mõlemate eeltoodud seadustikkudega ka Tsiviilkohtupidamise seadus kooskõlastada tuleb. Selleks tuleb eeskätt muuta § 14 redaktsioon. Viimane nõuab kuritahtliku pankroti tundemärkide puhul teatavate toimingute ettevõtmist tsiviilkohtu poolt. Analoogiliselt Vene kaubandusliku kohtupidamise seaduse § 410^{1} (käesoleva seaduse redaktsioonis) tuleb ka

siinkohal nõuda ainult, et tsiviilkohus igast maksujõuetuks tunnustamisest teataks prokurörile, kelle ülesanne juba oleks selgitada, kas konkreetjuhul on süüteo tunnemärke või ei ole. Tsiviilkohtu prejuditsiaalotsus piirdub nüüd maksujõuetuks tunnustamisega, ilma pankroti iseloomu ära määramata. Vahi alla võtmine Kriminaalkohtupadamise seaduse § 415—432 korras ei või samuti tulevikus enam kuuluda tsiviilkohtu ülesannete hulka.

Sama lisa § 29 on lühendatud ja ümber redigeeritud. Selle normi esimene lause on uuesti redigeeritud, kuna välja langema peab viide Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduse § 529, milline käesoleva seadusega kustutatud (vaata märkusi selle kustutamise kohta). Teine lause § 29 on ülearune ja kannab kommentaarset iseloomu, mille tõttu selle kustutamine vabalt võimalik. Möödaminnes olgu tähendatud, et seal toodud Rahukohtu nuhtlusseaduse § 63 sisaldab süütegu, mis Kriminaalseadustikus ette nähtud § 160. § 29 kolmas ja neljas lause peavad ära jääma, kuna sama lisa § 31—67, milledele siinkohal viide tehtud, kustutamisele kuuluvad (vaata allpool), ja § 14 on uuesti redigeeritud, kusjuures kuritahtliku pankroti mõiste on välja jäänud. Järelikult jääb alale § 29 ainult tema esimene lause veidi muudetud kujul.

§ 31—67 on kustutatud arvesse võttes, et pankroti karistamine tarvilikus ulatuses on täielt Kriminaalseadustikku üle võetud, tsiviil- (ja kaubandus-) kohtu toimetuse normidest maksujõuetuse alal aga pankroti liigitamine välja jätetud. Aga kui sisuliselt kl vaadelda mittekaubanduslikul alal ettevaatamatus pankrotis süüdi tunnustatud isikute karistussüsteemi (§ 36), selgub, et see niivõrd lahkuminev on Kriminaalseadustiku karistamissüsteemist, et selle ülevõtmine parema tahtmise juures võimatu. Ka ei ole meie kohtupraktikas vist kordagi neid norme rakendusele võetud. Kõige selle tõttu on eelnimetatud paragrahvid (§ 31—67) kustutatud. Sellega on loodud maksujõuetuse küsimuses selge ja järjekindel süsteem: tsiviil- või kaubanduskohtule kuulub maksujõuetuks tunnustamine ja konkursiprotsess puhtal kujul, maksujõuetute karistamine — aga kriminaalkohtule (ainuüksi ja täiel määral), erandina on alale jäänud ainult veidi ebasüsteemiline maksujõuetute esialgne vahistamine. Ka käesolevas lisas on alale jäänud ainult puhtkonkursiprotsessi käsitlevad normid (p. 22).

Kooskõlas eelnevaga tuleb kaks muudatust teha § 1899 lisas. § 45 p. 1 räägib kuritahtlikust pankrotist. Selle mõiste äralangemisega kaotab ka p. 1 oma mõtte. § 49 on toodud muuseas viide Vene Kaubandusliku kohtupidamise seaduse § 530. Arvesse võttes, et nimetatud paragrahv käesoleva seadusega kustutatud, tuleb kustutada ka viide sellele paragrahvile (p. 23). (Motiivid).

§ 32.

Notariaalseadust (VSK XVI k. 1. j., 1914. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) § 23 viide Nuhtlusseaduse § 423 asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 614 ja 616;

2) § 87 p. 5 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 87. Tunnistajateks ei või olla aktide koostamisel notariaalse akti jõu kaotuse ähvardusel:

5) isikud, kes Kriminaalseadustiku § 19 p. 7 põhjal kaotanud sellekohase õiguse, — selle lisakaristuse vältel.

Notariaalseaduse § 23 on toodud viide Nuhtlusseaduse § 423, milline oma teokoosseisu järgi vastab Kriminaalseadustiku § 614 ja 606. Selle tõttu tuleb viites ette võtta muudatus (p. 1).

§ 87 käsitleb tingimusi, millele peavad vastama isikud, kes tunnistajatena esinevad notariaalaktide tegemisel. Selle paragrahvi p. 5 räägib õiguste kaotusest, kuid arvesse võttes, et Kriminaalseadustik (§ 19 p. 7) tunneb erilist ja eriti (fakultatiivselt) määratavat õigusekaotust —. olla tunnistajaks lepingute ja aktide tegemise juures, kus tunnistajate osavõtmist seaduse järgi nõutakse — tuleb p. 5 asendada uue redaktsiooniga Kriminaalseadustiku kohaselt (p. 2). (Motiivid.)

§ 33.

Balti vallakohtuseadust (VSK XVI k., 1914. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

1) I raamatu § 8 (RT 131/132 — 1920) muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 8. Vallakohtu liikmed ja kandidaadid nende ametikohtadele valib vallavolikogu kinnisel hääletamisel neljaks aastaks.

Vallakohtu liikmeks või kandidaadiks nende ametikohtadele ei või valida isikuid:

1) kes alla 25 aasta vanad;

2) kes kirjaoskamatud;

3) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüteo eest vangimajja või kellele mõistetud raskem karistus;

4) kes kohtu või eeluurimise all raskete kuritegude või kuritegude pärast;

5) kes tagandatud teenistuskohalt seadusjõusse astunud kohtuotsusega;

6) kes tunnustatud maksujõuetuks võlgnikuks;

7) kes välisriigi kodakondsuses.

2) I raamatu § 57 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 57. Vallakohtute esimeestele ja vallakohtute liikmeile võidakse määrata Distsiplinaarseadustikus ettenähtud distsiplinaarkaristusi, kusjuures tagandamine teenistuskohalt, paigutamine alamale teenistuskohale ja ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale asendatakse rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

3) I raamatu § 59 kaotab maksvuse;

4) I raamatu § 62 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 62. Vallakohtu esimees ja liige võidakse tagandada teenistuskohalt ainult kriminaalkohtu otsusega.

5) II raamatu § 212 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 176[1] asendatatakse viitega Kriminaalseadustiku § 572.

Balti vallakohtuseaduse § 8 käsitleb vallakohtu liikmete kvalifikatsioone, muu seas tuues keelu valida isikuid, kes türmi või raskema karistuse kandnud, samuti ka neid, kes säärastes süütegudes kohtu alla antud, kuid mitte õigeks mõistetud, ja isikuid, kes ametist tagandatud. Analoogiliselt vastavatele paragrahvidele Kohtute seadusest on ka vallakohtu § 8 ümber redigeeritud. Kuna tehniliselt raske piirduda üksikute punktide redigeerimisega, on ümber redigeeritud terve paragrahv, ilma sisuliste muudatusteta, kuid arvestades 1920. a. redaktsiooni (p. 1).

§ 57 käsitleb distsiplinaarkaristusi vallakohtu liikmete suhtes. Uue redaktsiooni aluseks on võetud meie Distsiplinaarseadustik, kusjuures selles seadustikus toodud raskemad distsiplinaarkaristused on asendatud rahatrahviga mitte üle 200 krooni (arvesse võttes, et Distsiplinaarseadustikus on normaalrahatrahv ettenähtud kuni veerand kuupalgast). Aresti teatavasti meie Distsiplinaarseadustik ei tunne (p. 2).

§ 59 räägib edasikaebustest distsiplinaarasjus juhtudel, kui määratud arest. Kuid kuna § 57 uue redaktsiooni järgi arest ära langenud, on ka § 59 mõte kadunud, mispärast selle paragrahvi kustutamine tarvilik (p. 3).

§ 61 toob Nuhtlusseaduse kohaselt kolm liiki ametist vallandamisi. Kriminaalseadustik ei tunne mitut liiki tagandamist, mille tõttu selle paragrahvi ümberredigeerimine vajalik, kusjuures muidu redaktsioon endiseks jäänud. Sisuliselt ei muuda ka asja, et Nuhtlusseaduse järgi säärane tagandamine kriminaalkohtu poolt kandis distsiplinaarkaristuse laadi, Kriminaalseadustiku järgi aga kannab puhtkriminaalkaristuse ilmet (p. 4).

2. raamatu § 212 toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 176[1] on asendatud samasisulise Kriminaalseadustiku § 572 (p. 5). (Motiivid.)

IV OSA.

§ 34.

Seadus tööstusettevõtete omanikkude vastutuse kohta sõjavarustise valmistamise ja teedeehitamise kohustuse mittetäitmises (VSKK 145 — 1915, art. 1114) kaotab maksvuse.

13. mail 1915. a. seadus tööstusettevõtete omanikkude vastutuse kohta sõjavarustise valmistamise ja teedeehitamise kohustuse mittetäitmises (VSKK 145 — 1915, art. 1114) kuulub kustutamisele, kuna see sisaldab sõjaaegset seadust kodifitseerimata kujul.

Sisuliselt on mõeldav, et see seadus peaks ühes sõja lõpuga ise kustunud olema, kuid vormiliselt ei ole küllaldasi aluseid säärase seisukoha kaitsmiseks. Selle tõttu on parem, kui see seadus ka vormiliselt oma maksvuse kaotab. Kriminaalseadustikus täpselt säärase teokoosseisuga süütegu ette nähtud ei ole, umbkaudselt samasuguseid tegusid aga karistab Kriminaalseadustiku § 92. Arvesse võttes, et Kriminaalseadustiku kokkuseadmisel ei ole leitud tarvilikuks seda normi kodifitseerida, ei ole ka praegu selleks küllaldast põhjust. (Motiivid.)

§ 35.

Joodi sisaldavate merivetikute riigi omanduseks tunnustamise seaduse (VSKK 207 — 1915, art. 1634) V ja VI jagu kaotavad maksvuse.

Joodi sisaldavate merivetikate monopoliseerimise seaduse (VSKK 207 — 1915, art. 1634) V ja VI jagu sisaldavad kriminaalõiguse ja kriminaalprotsessi norme. Kriminaalseadustiku maksmapanemise puhul tuleb nimetatud normid kas kodifitseerida või kustutada. Viimane seisukoht on valitud järgmistel kaalutlustel. Joodi sisaldavate merivetikate monopoliseerimine Venemaal on tingitud niihästi ilmasõjas tekkinud majanduslikkudest oludest kui ka asjaolust, et Venemaa piirides kasvavad merevetikad sisaldasid joodi säärasel määral, et selle väljatöötamine merivetikatest ratsionaalne näis olevat (eriti ilmasõja oludes). Meil on seisukord teissugune. Ehkki ka meie vetes kasvavad merivetikad sisaldavad joodi, kuid Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Tervishoiuosakonna andmete järgi niivõrd vähe, et joodi valmistamine merivetikatest meil end ära ei tasu. Sellepärast ei ole ka mõtet selle monopoliseaduse sanktsioone alale jätta (või õigem Kriminaalseadustikku kodifitseerida). Tervishoiuosakond avaldas omalt poolt nõusoleku nende kriminaalnormide kustutamiseks. (Motiivid.)

§ 36.

Seadus kaubasaatmise kohta raudteel või muudel teedel teadvalt valenimetuse all (VSKK 69 — 1917, art. 392) kaotab maksvuse.

1917. aastal avaldati VSKK (nr. 69 — 1917, art. 392) seadus, mis sisaldas ühe kriminaalnormi kodifitseerimata kujul. Selle normi järgi oli karistuse ähvardusega (türm 2—4 kuuni või rahatrahv mitte üle 3000 rubla) keelatud kaubasaatmine teadvalt valenimetuse all raudteel ja muudel teedel. Samuti kuulusid keelu alla muud kaubasaatmise korra rikked. See kriminaalnorm oli tingitud 1917. a. tekkinud sõjaaegsetest korratustest kaubaliiklemisel, mille tõttu seda normi tuleb pidada ajutiseks, sõjaaegseks. Kuna aga seadus vormiliselt ei ole ajutine, vaid kestvakujuline, tuleb nüüd, Kriminaalseadustiku maksmapanemisel, see norm kas kodifitseerida või aga kustutada. Asudes ülaltoodud seisukohale, et see norm oli erakorralistest, sõjaaegsetest oludest tingitud, tuleb see nüüd ka vormiliselt kustutada. (Motiivid.)

§ 37.

Seadus raudteepiletite ja platskaartide edasimüügi kohta (VSKK 92 — 1917, art. 521) kaotab maksvuse.

VSKK 92 — 1917. a., art. 521, sisaldab kriminaalnormi, millega keelatud hangeldamine raudteepiletite ja platskaartidega. Ka see norm oli tingitud sõjaaegsetest oludest Venemaal. Kuna see norm aga kodifitseerimata kujul VSKK avaldatud, tuleb see nüüd, Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel, kustutada. (Motiivid.)

§ 38.

Vene ajutise valitsuse aleviseaduse (VSKK 187 — 1917, art. 1082) § 68 viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 (1917. a. redaktsioonis) asendatakse viitega Kriminaalseadustiku § 123.

Vene ajutise valitsuse aleviseadus (VSKK 187 — 1917, art. 1082) toob § 68 viite Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29. Arvesse võttes, et nimetatud Rahukohtu nuhtlusseaduse normile, aleviseaduse § 68 ulatuses, vastab Kriminaalseadustiku § 123, tuleb ka viite vahetus ette võtta. (Motiivid.)

§ 39.

Sõjaajal raudteeteenistuse määruste täitmata jätmisele õhutamise karistamise seadus (VSSK 201 — 1917, art. 1243) kaotab maksvuse.

VSKK 201 — 1917, art. 1243, toodud seadus karistab üleskutset raudteeteenistuse kohta käivate seaduse eeskirjade või seaduslikkude korralduste rikkumisele sõja ajal. See seadus on avaldatud kodifitseerimata kujul. Arvestades asjaolu, et säärased süüteod kuuluvad Kriminaalseadustiku § 115 ja 116 ettenähtud teokoosseisude alla, mille tõttu käesolev norm muutub ülearuseks, on see ka kustutatud. (Motiivid).

§ 40.

Tingimisi enne tähtaega vabastamise seadus (VSKK 209 — 1917, art. 1326) kaotab maksvuse.

Meil praegu maksev karistuse kandmisest enne tähtaega vabastamise instituut põhjeneb seadusele 1. augustist 1917. a. (VSKK 209 — 1917, art. 1326). Sama instituuti korraldavad Kriminaalseadustiku § 33—38, mille tõttu, Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel, 1. augusti 1917. a. seadus oma maksvuse peab kaotama. (Motiivid.)

§ 41.

Mõningaile rasketele süütegudele õhutamise karistamise seadus (VSKK 222 — 1917, art. 1508) kaotab maksvuse.

Vene ajutine valitsus avaldas 6. juulil 1917. a. seaduse (VSKK 222 — 1917, art. 1508), millega eriliste karistuste alla viidi õhutamine (üleskutse) mõningatele süütegudele. Eriti raske karistusega oli ähvardatud õhutamine sõjaajal sõjaväeliste seaduste ja korralduste rikkumisele, millised antud uue demokraatliku sõjaväelise korra loomisel. Eeltähendatud seadus oli eeskätt tingitud 1917. a. valitsevatest erakorralistest aegadest. Kriminaalseadustiku § 115 ja 116 näevad ette umbes samasuguseid teokoosseisusid, mille tõttu eriseadus, nagu käesolev, oma tarviduse on kaotanud. Neil kaalutlustel on 6. juuli 1917. a. seadus kustutatud. (Motiivid.)

§ 42

Linnade sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seaduse (VSKK 274 — 1917, art. 2010) § 52 ja 54 kaotavad maksvuse.

§ 43.

Linnade sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seaduse (VSKK 274 — 1917, art. 2010) § 53 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 53. Kriminaalseadustiku § 192[1] ettenähtud süüteo eest karistuse määramine kuulub vastavale linnavalitsusele. Linnavalitsuse määrus kuulutatakse süüdlasele, võimaldades temale kahe nädala jooksul, arvates kuulutamise päevast, tasuda määratud rahatrahv linnavalitsuses. Rahatrahvi eelnimetatud tähtajal tasumata jätmisel pööratakse asi kohtulikule arutamisele üldises korras. Linnavalitsuses tasutud rahatrahv läheb linna kasuks.

Linnade sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seadus (VSKK 274 — 1917, art. 2010) sisaldab § 52 ja 54 kriminaalõiguslikke norme ja § 53 — vastava protsessinormi. Esimene neist (§ 52) kui puhtkaristusnorm kuulub kodifitseerimisele Kriminaalseadustikku, mis ka teostatud käesoleva maksmapanemise seaduse kaudu (uus KrS § 192[1] — vaata märkusi selle juurde — eeldades, et see norm ei satu kodifitseeritud uude maksukaristuste seadusesse). § 54 kuulub ka kriminaalõiguse valda, kuid selles normis väljendatud põhimõte — vastavad rahatrahvid lähevad linna kasuks — ei ole kooskõlas Kriminaalseadustiku seisukohaga ses küsimuses (KrS § 17 l. 3). Sellepärast kuulub see norm kustutamisele. Mis puutub § 53, siis see tuleb, kooskõlas § 52 üleviimisega Kriminaalseadustikku, ümber redigeerida. Sealjuures on § 53 sisuliselt muutmatuks jäänud. Ainus tähendus, mis § 53 tehtud, puudutab juhtu, kus karistatu linnavalitsuse määrusega nõustub ja rahatrahvi linnavalitsusele ära tasub, ilma et asja tarvitseks pöörata kohtulikule arutamisele. Säärasel korral paistab ka õiglane olevat rahatrahv määrata linna kasuks. See seisukoht ei ole ka vastuolus Kriminaalseadustiku § 17, kuna seal on mõeldud rahatrahvid, mis määratud kohtu poolt. (Motiivid.)

V OSA.

§ 44.

Seemnemüügi koralduse seaduse (RT 20 — 1921) § 8 ja 9 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 8. Seemneid, mis kahjulikud taimekasvatusele või sisaldavad umbrohuseemneid üle normide, võib Põllutööministeerium sisseveoks keelata.

§ 9. Seadusjõusse astunud kohtuotsusega konfiskeeritud seemned, kui neid ei hävitata, antakse Põllutööministeeriumi korraldusse.

Seemnemüügi korralduse seaduse § 8 ja 9 endises redaktsioonis on kaetud Kriminaalseadustiku § 321 ja 323. Kuna endine § 9 aga ühel ajal keelas kahjulikkudeks tunnustatud seemnete sissevedu ja määras säärase teo eest karistuse (milline seaduse konstruktsioon seadustehniliselt lubamatu), on nüüd sanktsiooni üleviimisega Kriminaalseadustikku võimalus avanenud luua eriline keelunorm. See uus norm on asetatud endise § 8 kohale. Normi on võetud sisseveokeeld kahjulikkudeks tunnustatud kui ka üle normide umbrohuseemneid sisaldavate seemnete kohta. Loomulik on, et säärase sisseveokeelu rikkujad langevad Tolliseadustikus ettenähtud karistuse alla, kuna samasuguste seemnete hoidmine müügi jaoks või müümine on karistatav Kriminaalseadustiku § 323 järgi. § 9 uues redaktsioonis sisaldab erilise täienduse üldkodifikatsiooninormi kohta (vt. KrS § 24). Säärase normi loomist soovitas eriti asjaomane ametkond. (Motiivid.)

§ 45.

Põllutööliste tööaja ja palgaolude koraldamise seaduse (RT 102 — 1921) § 42 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 42. Käesoleva seaduse põhjal antavate määruste korraliku täitmise järelevalve ja tekkinud konfliktide lahendamine, samuti ka määruste rikkujate vastutusele võtmine allub Haridus- ja sotsiaalministeeriumile temale alluvate organite ning ametnikkude kaudu ja maavalitsuste hoolekandeosakondadele.

Põllutööliste tööaja ja palgaolude korraldamise seaduse § 42 on ümber redigeeritud, kusjuures on sõnad „rahukogu nuhtlusseaduse § 29 põhjal" välja jäetud. Viide Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 on ülearune. On iseendast mõistetav, et vastava karistusnormi olemasolul selle järgi vastutusele võtta võib. Muuseas olgu tähendatud, et Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 — sundmääruste mittetäitmise suhtes — vastab Kriminaalseadustiku § 122 (võrdle ka märkusi Kriminaalseadustiku § 348 juurde — maksmapanemise seaduse redaktsioonis.) (Motiivid.)

§ 46.

Trükiseaduse (RT 43 — 1923) § 13 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 13. Keelatud on trükitoodete kaudu avaldada vastava ametiasutuse loata riigiasutuste salajashoitavaid protokolle, kirju ning dokumente, samuti ka teateid Riigikogu või ta komisjonide või kohtuasutuste kinnistel istungitel arutatavaist asjust.

Kriminaalseadustiku § 291 p. 2 karistab seaduse eeskirjade rikkumist, mis antud kohtuotsuste ja kohtuasjus andmete trükis avaldamise kohta. Seesugused eeskirjad puuduvad aga maksvas Trükiseaduses ja Kriminaalseadustiku norm osutub tühiseks (või õigem alusetuks). Et seda seaduse puudust parandada, on Trükiseaduse § 13 ümber redigeeritud ja seega alus loodud Kriminaalseadustiku § 291 p. 2. (Motiivid.)

§ 47.

Piimasaaduste väljaveo kontrolli seaduse (RT 85/86 — 1924) § 10 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 10. Põllutööminister võib käesoleva seaduse ja selle alusel antud määruste rikkujalt ajutiselt võtta ära piimasaaduste väljaveo loa kuni kohtuotsuse jõusseastumiseni.

Piimasaaduste väljaveokontrolli seaduse § 10 on ümber redigeeritud arvesse võttes sama seaduse § 7 ja 8 kodifitseerimist Kriminaalseadustikku (vt. KrS § 325[1], maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 10 uue redaktsiooni koostamisel on arvestatud samuti uuemaid väljaveokontrolli seadusi (võrdle näit. Kanamunade sisse- ja väljaveo kantrolli seaduse § 13). (Motiivid).

§ 48.

Kartuliteveo kontrolli seaduse (RT 12—1926) § 12 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 12. Põllutööminister võib käesoleva seaduse ja selle alusel antud määruste rikkujailt ajutiselt võtta ära kartulite sisse- või väljaveo õiguse kuni kohtuotsuse jõusseastumiseni.

Kartuliveo kontrolli seaduse § 12 on ümber redigeeritud arvesse võttes sama seaduse § 9 ja 10 kodifitseerimist Kriminaalseadustikku (vt. KrS § 325[1], maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 12 uue redaktsiooni koostamisel on arvestatud samuti uuemaid väljaveokontrolli seadusi (võrdle näit. Kanamunade sisse- ja väljaveo kontrolli seaduse § 13). (Motiivid.)

§ 49.

Linnavolikogude valimise seaduse (RT 84 — 1926) § 7 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 7. Linnavolikogude valimisel jäävad hääleõigusest ilma kodanikud:

1) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega on mõistetud:
   a) sunnitööle, — kümne aasta jooksul pärast karistuse kandmise lõppu;
   b) vangimajja üle ühe aasta, — viie aasta jooksul pärast karistuse kandmise lõppu;

2) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega mõistetud süüdi Kriminaalseadustiku § 98—105, 239, 240, 397—419, 487—493, § 540 esimeses ja kolmandas lõikes, § 542, 543—545, § 548 esimeses, kolmandas, neljandas ja kuuendas lõikes, § 549—556, § 557 esimeses, kolmandas ja viiendas lõikes, § 558—564, 573—580 ja 582 või Riigivanema valimise seaduse § 68—75 või Riigikogu valimise, rahvahääletamise ja rahvaalgatamise seaduse § 97—105 ettenähtud süütegudes — ka sel juhul, kui karistus on määratud kergem käesoleva paragrahvi punkt esimeses tähendatud karistustest, — viie aasta jooksul pärast kohtuotsuse seadusjõusse astumist.

Linnavolikogude valimise seaduse § 7 toodud valimisõiguse kaotuse alused on üldiselt samad, mis olid maksvad endise redaktsiooni järgi. (Motiivid).

§ 50.

Vallavolikogude valimise ja vallavolikogude ning vallavalitsuste korraldamise seaduse (RT 97 — 1926) § 5 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 5. Vallavolikogude valimisel jäävad hääleõigusest ilma kodanikud samadel alustel, mis toodud Linnavolikogude valimise seaduse § 7.

Vallavolikogude valimise seaduse § 5 ei ole enam toodud üksikasjaliselt valimisõiguse kaotuse aluste loendit, vaid selle asemel on tunnustatud maksvaks Linnavolikogude valimise seaduse § 7 ettenähtud valimisõiguse kaotuse alused. (Motiivid).

§ 51.

Äride registreerimise seaduse (RT 36 — 1927) § 15 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 15. Kui pärast Kriminaalseadustiku § 300^1 põhjal karistamist ei esitata teadaandeid äride registreerimiseks, peab

Kaubandus-tööstuskoda ise tegema nõutavad sissekanded äride registrisse oma korralduses olevate andmete põhjal.

Äride registreerimise seaduse § 15 on asendatud viide sama seaduse § 16 viitega Kriminaalseadustiku § 300¹, kuna § 16 on kodifitseeritud Kriminaalsaedustikku. (Motiivid.)

§ 52.

Kaitseseisukorra seaduse (RT 61 — 1930) § 9 p. 2 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 9. Kaitsevägede Ülemjuhatajal on õigus kaitseseisukorda kuulutatud maa-alal:

2) panna maksma eelmises punktis nimetatud määruste rikkumiste eest karistusena vangimaja mitte üle kolme kuu või aresti mitte üle kolme kuu või rahatrahvi mitte üle kolme tuhande krooni, ühes keeluvastaselt hoitud sõjariistade, lõhke-ainete ja kangete jookide konfiskeerimisega.

Kaitseseisukorra seaduse § 9 p. 2 on ümber redigeeritud, kuna see norm räägib kinnipidamiskaristusest „vangistusest", millist Kriminaalseadustik ei tunne. Selle asemel on võetud Kriminaal-seadustiku kohaselt — „vangimaja". (Motiivid.)

§ 53.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse (RT 62 — 1931) § 19 ja 36 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 19. Hooaja- ja inventuur-väljamüüke ei või korraldada kalendriaasta kestel kokku üle kahe, igaüht neist kestusega mitte üle 15 päeva. Majandusminister, kuulanud Kaubandus-tööstuskoja arvamuse, võib piirata hooaja- ja inventuur-väljamüükide korraldamist teatud kuudega.

Peale hooaja- ja inventuur-väljamüükide lubatakse korraldada ainult väljamüüke, mille otstarbeks on kiirelt müüa ära teatud kaubatagavara või kaubapartiid äri lõpetamise, teatud kaubaliigiga kauplemisest loobumise või kauba rikete tõttu või rikkimineku ärahoidmiseks või muul sarnasel erakordsel põhjusel.

Kuulutuse või suuremale hulgale isikuile määratud avaldusega teatades väljamüügi korraldamisest, peab kuulutuse või avalduse tegija sealsamas teatama, kas on tegemist hooaja- või inventuur-väljamüügiga või mingil muul põhjusel korral-

datud väljamüügiga; viimasel juhul peab teade sisaldama ühtlasi väljamüügi põhjuse nimetuse. Samal viisil peab teatatama ka väljamüügi kestus.

Väljamüügi kuulutuseks loetakse ka iga seesugune avaldus, millega teatatakse, et kaupa müüakse äri lõpetamise või teatud kaubaliigiga kauplemisest loobumise või kaubatagavara likvideerimise tõttu, kauba rikke tõttu või rikkimineku ärahoidmiseks või muul sarnasel erakorralisel põhjusel.

Seesuguseid väljamüüke ei või linnas korraldada teisiti kui loa põhjal. Keelatud on väljamüükide korraldamisel kalduda kõrvale väljamüügiloa andmisel määratud väljamüügi tingimustest.

Loa andjaks on linnavalitsus. Linnades, kus asub Kaubandus-tööstuskoda või selle osakond, esitab väljamüügi toimepanija linnavalitsusele enne loasaamist Kaubandus-tööstuskoja või selle kohaliku osakonna arvamuse. Loa saamiseks esitab väljamüügi korraldaja väljamüügile lastavate kaupade liikide nimekirja ja vajalikud põhistused. Loas märgitakse väljamüügi põhjus ja kestus.

Majandusminister, kokkuleppel Siseministriga võib anda määrusi väljamüükide lubade andmise tingimuste ning korra kui ka väljamüükide toimetamise ning nende järelevalve teostamise kohta.

§ 36. Isikud, kes on õigustatud esitama nõudmisi käesoleva seaduse põhjal, võivad enne kohtuliku nõudmise tõstmist pöörduda Kaubandus-tööstuskoja või selle kohaliku osakonna poole, et see korraldaks lepitustoimetuse vaidluse kohta. Avalduses peab olema märgitud poolte nimed ja vaidluse sisu. Avaldus katkestab nõudeõiguse aegumise.

Kui kostja kahe nädala jooksul, arvates teate kättesaamise päevast, annab nõusoleku lepitustoimetuse avamiseks, annab koda või selle osakond asja lahendamise koja poolt moodustatud lepituskomisjoni kätte.

Lepitustoimetusele kohaldatakse Tsiviilkohtupidamise seaduse § 1379—1383, § 1384 punktides 1—3, § 1385—1395, § 1397 punktides 1 ja 2, § 1398 ja 1399 ettenähtud eeskirjad.

Kui aga vastaspool keeldub astumast lepitustoimetusse või, saanud kätte lepitusettepaneku, ei vasta sellele, jääb avalduse esitajale õigus paluda, et lepituskomisjon otsustaks asja vastaspoole osavõtuta. Säärasel korral piirdub komisjoni tegevus ainult küsimusega, kas kõlvatu võistlustoiming on leidnud aset ja kas kostja on kohustatud sellest loobuma. Otsus tea-

tatakse vastaspoolele. Peale selle jääb palujal õigus avaldada oma valikul otsus ajalehtedes, kusjuures komisjonil on õigus piirata seesuguse kuulutamise kordade arvu.

Kaubandus-tööstuskojal või selle osakonnal on õigus võtta maksu pooltelt lepitustoimetuse eest Majandusministri poolt määratud alustel.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse § 19 on muudetud arvestades asjaolu, et sama seaduse § 30 esimeses lõikes toodud karistusnormil puudus materiaalne alus. See puudus on kõrvaldatud § 19 täiendusega. § 36 on välja jäetud neljas lõige, kuna sama seaduse § 27 on kustutatud (vt. märkusi käesoleva seaduse § 103 juurde). Ühes sellega on § 36 uuesti redigeeritud ja täiendatud vastavalt Kaubandus-tööstuskoja sooviavaldusele. Sama seaduse § 30 asemele on astunud Kriminaalseadustiku § 318^1 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis — vt. märkusi selle paragrahvi kohta). (Motiivid.)

§ 54.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus (RT 62 — 1931) täiendatakse § 3^1 järgmises redaktsioonis:

§ 3^1. Isikult, kes avalikult pakutava kauba kohta avaldas, et see kaup on pärit konkursimassist või et see on ostetud enampakkumiselt, võidakse, kuigi see teade on õige, nõuda, et ta loobuks selle teate avaldamisest.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus on täiendatud uue § 3^1, mis sisaldab materiaalse aluse endises § 29 toodud karistusnormile. § 29 on kodifitseeritud Kriminaalseadustikku (§ 318^1 maksmapanemise seaduse redaktsioonis — vaata ka märkusi selle paragrahvi juurde). (Motiivid).

§ 55.

Välismaksuvahendite liikumise seaduse (RT 112 — 1931) § 3 viies lõige ja § 11 muudetakse ning pannakse maksma mõlemad tähendatud paragrahvid järgmises redaktsioonis:

§ 3. Välismaksuvahendite arvetel ülekandmine, saatmine ja viimine välismaale, samuti ka välismaalastele välismaksuvahendite muretsemine on lubatud ainult Eesti Panga nõusolekul.

Erandina sellest on lubatud Eesti Vabariigist väljasõitjaile võtta kaasa Eesti Panga poolt loata välismaksuvahendeid 50 krooni väärtuses.

Tolli- ja piirivalvevõimudel on õigus otsida läbi Eestist väljasõitvaid isikuid, kui on põhjendatud kahtlus, et neil on kaasas välismaksuvahendeid üle lubatud normi.

Kui tolli- või piirivalvevõimud leiavad Eestist väljasõitvailt isikuilt nende poolt üles andmata ja esitamata jäänud

välismaksuvahendeid üle normi, siis koostavad nad selle kohta protokolli ja saadavad selle kas ühes kinnipeetud välismaksuvahenditega või nende välismaksuvahendite Eesti Panka hoiuleandmise tõendusega kohalikule politseiasutusele seadusliku käigu andmiseks. Samuti talitatakse, kui leitakse välismaksuvahendeid postisaadetistest.

Raudteel, laevasõidu-, auto- ja lennuettevõtetel on keelatud Eesti Panga kirjaliku loata võtta vastu välismaale saatmiseks välismaksuvahendeid.

Teedeministril on õigus, kokkuleppel Eesti Pangaga, anda postivalitsusele eeskirju välismaale saadetavate välismaksuvahendite summade piiramise kohta.

§ 11. Eesti Pangal on õigus määrustevastaste tehingute alusel saadud kui ka varjatud välismaksuvahendeid rekvireerida Tallinna börsil noteeritud hinnaga, noteeringu puudumisel aga Eesti Panga poolt määratud hinnaga.

Välismaksuvahendite liikumise seaduse § 3 ja 11 on muudetud järgmistel kaalutlustel. § 3 viiendast lõikest on sõnad „süüdistuse tõstmiseks rahukohtuniku juures Välismaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise korraldamise seaduse (RT 95 — 1931) § 7 põhjal" — asendatud sõnadega „seadusliku käigu andmiseks". See muudatus on tingitud asjaolust, et välis- ja sisemaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise kohta käivate normide rikkumine on kodifitseeritud Kriminaalseadustiku § 316[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). Alluvuse küsimuse § 316[1] suhtes aga peab lahendama Kriminaalkohtupidamise seadustik. Samal põhjusel on ümber redigeeritud § 11, kusjuures redaktsioon on võetud Välismaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise korraldamise seaduse § 8 (RT 95 — 1931). Ilma suurema kahjuta võiks aga § 11 (uues redaktsioonis) üldse välja langeda. (Motiivid.)

§ 56.

Krediitasutiste seaduse (RT 31 — 1932) § 3 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 3. Peale krediitasutiste on kõigil teistel keelatud:

1) võtta vastu ärilise kasu saamise otstarbel hoiusummasid intresside peale ükskõik mis kujul;

2) anda oma ettevõttele niisugust nimetust, mille järgi võidakse ettevõtet pidada krediitasutiseks.

Krediitasutiste seaduse (RT 31 — 1932) § 3 on muudetud kokkuleppel krediidiasutiste inspektoriga. § 3 endises redaktsioonis sisaldas keelunorme ühes sanktsiooniga, tähendab oli sisult karistusseadus, eelnõu redaktsioonis sisaldab see aga ainult keelunorme ilma sanktsioonita, kuna sanktsioonid leiduvad Kriminaalseadustikus (KrS § 307 — maksmapanemise redaktsioonis, ja § 315 — 1929. a. redaktsioonis). (Motiivid.)

§ 57.

Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduse (RT 85 — 1933) § 8 viimane lõige ja § 25 esimene ja teine lõige muudetakse ning pannakse mõlemad tähendatud paragrahvid maksma järgmises redaktsioonis:

§ 8. Komisjon katsub viia kokkuleppele palujat ja ta võlausaldajaid kohustuste tasumise viisi ja aja kohta vastavalt paluja maksuvõimele, pidades silmas, et paluja maksukoorem ei suureneks kokkuleppe tagajärjel.

Kokkulepe loetakse saavutatuks, kui kokkuleppest mitteosavõtnud võlausaldajad ei moodusta enamust § 11 mõttes ja paluja seejuures teatab komisjonile, et tema suudab kokkuleppe kohaselt korraldada oma kohustused.

Saavutatud kokkuleppe kohta koostab komisjon protokolli, millele kirjutavad alla komisjoni liikmed, paluja ja kokkuleppe-osalised võlausaldajad. Protokollil on notariaalse akti jõud.

Kokkuleppe kohta protokolli koostamisega lõpetatakse asjatoimetus komisjonis.

Komisjoni protokolli ärakirja abil võib võlgnik tõendada sissenõudja nõusolekut sissenõudmise seismapanekuks (Tsiviilkohtupidamise seadus § 952).

Kui pärast kokkuleppe sõlmimist selgub, et võlgnik (paluja) on pannud toime Kriminaalseadustiku § 572[1] nimetatud süüteo, siis kokkuleppinud võlausaldaja, kelle huvisid selle süüteo tagajärjel on riivatud, võib nõuda kohtukorras kokkuleppe tühistamist. See nõudeõigus, kui nõue pole esitatud kriminaalkohtule süüteoasja arutamisel, aegub 6 kuu jooksul, arvates kohtuotsuse jõusseastumisest, millega võlgnik mõistetud süüdi, või arvates süüteoasja lõpetamisest, kui süüteoasi lõpetatud Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 17 nimetatud põhjustel.

§ 25. Keeluotsus kuulub tühistamisele enne tähtaega:

1) võlgniku palvel, samuti ka juhul, kui ta palub enese tunnustada maksujõuetuks;

2) kui võlgnik hoiab enese peidus;

3) kui võlgnik pärast keelu maksmapanemist on pannud toime süüteo kohustuste tasumisest kõrvalepõiklemise otstarbel;

4) kui võlgnik on rikkunud § 17—20 eeskirju;

5) kui võlgnik on pannud toime Kriminaalseadustiku § 572[1] nimetatud süüteod;

6) kui tulevad sissenõudmisele kohtu- või administratiiv-võimude poolt määratud trahvid.

Keelu lõpetamise otsustab asjasthuvitatud võlausaldaja palvel kohus, kes arutab võlgniku süüteoasja Kriminaalseadustiku § 527[1] järgi; kui keeld kuulub lõpetamisele muil põhjusil või kui süüteoasi lõpetatakse Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 17 nimetatud põhjusil, siis otsustab selle lõpetamise komisjon, — kui keeld oli pandud maksma § 11 ja 12 korras, või Majandusminister, —kui keeld oli pandud maksma § 15 korras.

Peale selle võib kreeditori vastaval palvel komisjon või Majandusminister, kui ta oli keelu maksmapanija, tühistada keelu enne tähtaega, kui selgub, et võlgnik ei püüa saavutada oma kohustuste rahuldamist.

Keelu tühistamise otsuste maksmahakkamisele, avaldamisele ja kinnistusraamatusse keelu maksmapaneku kohta kantud märkuse kustutamisele kohaldatakse samad eeskirjad, mis maksavad keelu maksmapanemise otsuste kohta.

Keelu tühistamine ei vabasta võlgnikku § 24 ettenähtud kohustustest.

Pärast keeluaja lõppu või keelu tühistamist võlgnikul on keelatud § 5 tähendatud komisjoni loata 2 nädala jooksul võtta ette toiminguid, mis nähtud ette käesoleva seaduse § 19 p. 2 lõpuosas, punktides 3 ja 4 ja § 20.

Arvestades Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduses toodud karistusnormide kodifitseerimist Kriminaalseadustiku § 572[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis — vaata märkusi selle paragrahvi juurde), tuli ülalnimetatud seaduse § 8 ja 25 ümber redigeerida. Sealjuures on mõlemas nimetatud paragrahwis toodud viited sama seaduse § 26 ja 27 asendatud viitega Kriminaalseadustiku § 572[1], ja viited Kriminaalkohtupidamise seaduse § 16 asendatud viitega Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 17 (1932. a. eelnõu redaktsioonis). (Motiivid).

§ 58.

Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse (RT 27 — 1934) § 10 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis;

§ 10. Teedeministril on õigus ajutiselt või jäädavalt ära võtta pagaritööstuse pidamise õigus pagaritööstuse ettevõtjailt, kelle ettevõtte juhatajat on Kriminaalseadustiku § 350 põhjal Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse rikkumise eest karistatud vähemalt kaks korda.

Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse (RT 27 — 1934) § 10 redaktsiooni muutmise tingib esiteks asjaolu, et tööinspektsioon on

Haridus- ja Sotsiaalministeeriumist üle viidud Teedeministeeriumi, ja teiseks, et Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse § 5 on käesoleva seadusega kustutatud, kuna seda asendab Kriminaalseadustiku § 350 — maksmapanemise seaduse redaktsioonis. (Motiivid).

§ 59.

Koerte registreerimise ja maksustamise seaduse (RT 51 — 1934) § 5 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 5. Vabalt ringijooksvate registreerimise märgiga varustamata koerte pidajad võetakse kohtulikule vastutusele Kriminaalseadustiku § 243 põhjal. Kui koerapidaja teadmata, hukatakse koer politsei poolt.

Koerte registreerimise ja maksustamise seaduse (RT 51 — 1934) § 5 toodud viide Rahukohtu nuhtlusseaduse §-le 112 on asendatud viitega Kriminaalseadustiku §-le 243. (Motiivid).

VI OSA.

§ 60.

Kaubalaevade mõõtmise ja registreerimise korralduse (RT 18 — 1919) § 27 kaotab maksvuse.

Kaubalaevade mõõtmise ja registreerimise seaduse § 27 on kustutatud arvesse võttes, et selles normis toodud süüteo teokoosseis on ette nähtud juba Kriminaalseadustiku § 366 (1929. a. redaktsioonis). (Motiivid).

§ 61.

Määruse hangeldamise (spekulatsiooni) ja liigkasuvõtmise vastu (RT 14/15 — 1920), § 6, 7, 8, 9, § 19 teine lõige, § 23 ja 24 (neist § 7, 9 ja 23 — RT 143/144 — 1920. a. redaktsioonis ja § 19 teine lõige — RT 197/198 — 1925. a. redaktsioonis) kaotavad maksvuse.

Käesoleva paragrahviga kaotavad maksvuse Määruse hangeldamise (spekulatsiooni) ja liigkasuvõtmise vastu § 6, 7, 8, 9, 19 teine lõige, § 23 ja 24. Nendest on § 7, 8, 9, 19 teine lõige ja § 23 kaetud Kriminaalseadustiku § 239 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 6 tuleb üldse kaotada, kuna selles kirjeldatud süüteo koosseis moodustab hariliku kelmuse süüteo koosseisu (KrS 557), ja § 24 on alluvusnorm, mis teiste normide kustutamisega peab ära langema. Selle asendamine kuulub kriminaalprotsessi. (Motiivid).

§ 62.

Seadus tingimisi süüdlaseksmõistmise kohta (RT 119/120 — 1920) kaotab maksvuse.

Seadus tingimisi süüdlaseks mõistmise kohta tuleb käesoleva seadusega ära kaotada, kuna Kriminaalseadustik käsitleb seda instituuti § 27—32. (Motiivid).

§ 63.

Seemnemüügi korralduse seaduse (RT 20 — 1921) § 11 kaotab maksvuse.

Seemnemüügi korralduse seaduse § 11 tuleb kustutada, kuna see alluvusnorm käib sama seaduse § 8 ja 9 ettenähtud süütegude kohta, mis on üle võetud Kriminaalseadustiku § 321—323. § 8 ja 9 on muudetud, kusjuures neist süüteo koosseisud on välja võetud (vt. märkusi § 8 ja 9 muutmise kohta). (Motiivid).

§ 64.

Karistusmääruste trükiseaduse, avalikkude ettekannete seaduse ja raamatukaupluste ning avalikkude lugemistubade avamise seaduse rikkumise asjus (RT 43 — 1923) § 1—20 kaotavad maksvuse.

Karistusmääruste trükiseaduse, avalikkude ettekannete seaduse ja raamatukaupluste ning avalikkude lugemistubade avamise seaduse rikkumise asjus § 1—20 peavad Kriminaalseadustiku maksmahakkamisega kaotama maksvuse, kuna need normid on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 281—299. (Motiivid).

§ 65.

Kalapüügi seaduse (RT 43 — 1923) § 27 kaotab maksvuse.

Kalapüügi seaduse § 26 kustub iseenesest (Rahukohtu nuhtlusseaduse kustumisega). Kriminaalseadustikku selle normi suhtes täiendada ei tule, kuna vastavat ainet käsitleb Kriminaalseadustiku § 244, olgugi veidi lahkuminevalt (kuid Kriminaalseadustik on uuem seadus võrreldes Kalapüügi seadusega). Kooskõlas § 26 kustumisega peab maksvuse kaotama ka sama seaduse § 27; et see aga vormiliselt iseenesest ei sünni, on selle normi kaotamine võetud maksmapanemise seadusse. Olgu tähendatud, et konfiskatsiooniküsimuse lahendab Kriminaalseadustiku § 24. (Motiivid).

§ 66.

Prooviseaduse (RT 74 — 1924) § 24 ja 25 kaotavad maksvuse.

Prooviseaduse § 25 asendab Kriminaalseadustiku § 335 (1929. redaktsioonis). Kooskõlas § 25 kaotamisega peab maksvuse kaotama ka § 24. (Motiivid).

§ 67.

Laevakinnistusseaduse (RT 77/78 — 1924) § 27 ja 28 kaotavad maksvuse.

Laevakinnistusseaduse § 27 ja 28 kuuluvad kaotamisele, kuna esimene neist, § 27, on kodifitseeritud (käesoleva maksmapanemise seadusega) Kriminaalseadustikku § 341[1] ja § 28 on juba ette nähtud Kriminaalseadustiku § 341. (Motiivid).

§ 68.

Piimasaaduste väljaveo kontrolli seaduse (RT 85/86 — 1924) § 7—9 kaotavad maksvuse.

Piimasaaduste väljaveo kontrolli seaduse § 7 ja 8, millised kustutamisele kuuluvad, asendab Kriminaalseadustiku § 325[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis); sealjuures tuleb tähendada, et § 325[1] ei reprodutseeri täpselt § 7 ja 8, vaid on koostatud uuemate väljaveo kontrolli seaduste kohaselt (vt. märkusi § 325[1] juurde). Kooskõlas § 7 ja 8 kustutamisega kaotab oma tarviduse ka sama seaduse § 9 kui eelnevate normide alluvusseadus. (Motiivid).

§ 69.

Muinasvarade kaitse seaduse (RT 111/112 — 1925) § 20 teine lõige kaotab maksvuse.

Muinasvarade kaitse seaduse § 20 teine lõige kuulub kaotamisele järgmistel kaalutlustel. Sundmääruste rikkumine kuulub Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29 (või Kriminaalseadustiku § 122) järgi nende normide alla. Sellepärast, nagu see tehtud § 20 teises lõikes, eriti seaduses seda toonitada on ülearune. (Motiivid).

§ 70.

Hoolekande seaduse (RT 120/121 — 1925) § 167—175 kaotavad maksvuse.

Hoolekande seaduse § 167—175 kuuluvad kustutamisele järgmistel kaalutlustel. § 167 on peamiselt kaetud Kriminaalseadustiku § 266, kusjuures selle süüteo retsidiivi puhul tuleb kohaldamisele üldkorras Kriminaalseadustiku § 68. Mis puutub § 167 kolmandasse lõikesse, siis tuleb tähendada, et Kriminaalseadustiku süsteemi kohaselt võiks süüdivat isikut töömajja paigutada ainult juhul, kui see oleks vormilise karistusena üldosas ette nähtud. Säärast karistusliiki aga Kriminaalseadustik ei tunne. Küsimus töömajade kohta oli Kriminaalseadustiku loomisel üles tõs-

tetud, kuid seda vahendit ei pooldatud. § 168 on kaetud Kriminaalseadustiku § 396[1]. § 169 on kaetud Kriminaalseadustiku § 125 ja 126 p. 1 eeldades, et § 169 toodud nõuandjad on riigi või omavalitsuse teenijad Kriminaalseadustiku mõiste kohaselt (KrS § 598). § 170 ei võimalda kodifitseerimist vähemalt toodud kujul, kuna § 170 eeldab tekstikohaselt tahtlust, viimast aga kindlaks teha selles paragrahvis kirjeldatud teo ulatuses näib võimatu olevat. Täielt lahtine on siinpuhul küsimus, kuidas tuleb kauplejal kindlaks teha alaealiste vanus (alla 15 aastat), kuna praegu isegi isikutunnistuste sundust ei ole.

§ 171 sisaldab puhttsiviilõiguslikku normi esimesel juhul („tingimisega, et imetaja oma last ei tohi imetada") ja teisel juhul tegu, mille protsessuaalne külg sääraseid ebamäärasusi tõendamise mõttes enesega kaasa tuua võib, et terve selle paragrahvi väljajätmine vajalik peaks olema. § 172 on kaetud Kriminaalseadustiku § 392, niivõrd kui seesuguses teos ei ole ette nähtud kehavigastamist jne., millised teod eriti karistatavad Kriminaalseadustiku järgi. Mõiste „kõlvatu kasvatamine" § 172 on aga niivõrd ebamäärane, et selle Kriminaalseadustikku võtmine säärasel kujul on võimatu. § 172 kolmas lõige on administratiivne eeskiri, milline niikuinii ettenähtud sama seaduse § 36.

§ 173 ja 175 on kaetud Kriminaalseadustiku § 272 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis), niivõrd kui ei ole tegemist raskema süüteoga.

§ 174 esimene lõige on kaetud Kriminaalseadustiku § 395[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 174 teine lõige on tsiviilõiguslik norm ega kuulu Kriminaalseadustikku. (Motiivid).

§ 71.

Kaalu ja mõõdu seaduse (RT 187/188 — 1925) § 19 kaotab maksvuse.

Kaalu ja mõõdu seaduse § 19 on niivõrd iseenesestmõistetava sisuga, et selle eriti toonitamine seaduses on ülearune. Kustutamisele kuulub see norm, kuna seal on toodud viide Nuhtlusseadusele, milline oleks tulnud vahetada, eeldades, et norm ise vajalik on. (Motiivid).

§ 72.

Merilaevanduses töötavate laste ja alaealiste sundusliku arstliku järelvaatuse seaduse (RT 199/200 — 1925) § 6 kaotab maksvuse.

Merilaevanduses töötavate laste ja alaealiste sundusliku arstliku järelvaatuse seaduse § 6 kuulub kustutamisele, kuna see kaetud Kriminaalseadustiku § 358 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). Tuleb tähendada, et nimetatud seadus tervikuna näib sisuliselt jõu kaotanud olevat uue Meremeeste seaduse tõttu (RT 28 — 1928). Kuid vormiliselt püsib nimetatud seadus alal ja sellepärast on ka selle seaduse § 6 läbivaatamisele võetud. (Motiivid).

§ 73.

Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse (RT 4 — 1926) § 8—10 kaotavad maksvuse.

Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse § 8—10 kuuluvad kaotamisele järgmistel kaalutlustel. § 8 on kaetud Kriminaalseadustiku § 350 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 10 — süütu vastutus teise isiku poolt toimepandud süüteo puhul — ei ole Kriminaalseadustiku süsteemi pärane, ja selle tõttu kuulub kustutamisele. § 11 on protsessinorm, milline kuulub kodifitseerimisele kriminaalprotsessi seadustikku või aga vastavasse eriprotsessi seadusse. (Motiivid).

§ 74.

Kartuliveo kontrolli seaduse (RT 12 — 1926) § 9—11 kaotavad maksvuse.

Kartuliveo kontrolli seaduse § 9 ja 10 on kaetud Kriminaalseadustiku § 325[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). Siinjuures tuleb tähendada, et § 325[1] redaktsioon ei vasta täpselt eelnimetatud seaduse § 9 ja 10, vaid on koostatud uuemate väljaveo kontrolli seaduste kohaselt. § 11 on alluvusnorm, milline tuleb kaotada ühiselt § 9 ja 10. (Motiivid).

§ 75.

Küütide seaduse (RT 32 — 1926) § 7 kaotab maksvuse.

Küütide seaduse § 7 esimene lõige on kaetud Kriminaalseadustiku § 178[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). Selle normi (§ 7 l. 1) kohta tuleb tähendada, et seaduserikkeid ei saa sanktsioneerida Rahukohtu nuhtlusseaduse § 29. § 7 teises lõikes toodud viited on ülearused: kui Kriminaalseadustikus (resp. Nuhtlusseaduses) toodud teokoosseisud vastavad algseaduse normidele, ei ole viidet vaja, ei kata need normid aga teineteist — ei tohi viidet teha. Muuseas tuleks tähendada, et Nuhtlusseaduse § 542 ei ole otseselt Kriminaalseadustikus ette nähtud, umbkaudselt vastab Nuhtlusseaduse § 545 ja 546 Kriminaalseadustiku § 619. (Motiivid).

§ 76.

Linnavolikogude valimise seaduse (RT 84 — 1926) § 54 kaotab maksvuse.

Linnavolikogude valimise seaduse § 54 tuleb kaotada, kuna vastav aine on käsitlemist leidnud Kriminaalseadustiku § 98—105 (1929. a. redaktsioonis). (Motiivid).

§ 77.

Nisu- ja maisijahu ning nisu- ja maisimanna müügi seaduse (RT 97 — 1926) § 4 ja 5 kaotavad maksvuse.

Nisu- ja maisijahu ning nisu- ja maisimanna müügi seaduse § 4 ja 5 on kaetud Kriminaalseadustiku § 212 p. 2 (1929. a. redaktsioonis). § 4 toodud konfiskatsioon vastab Kriminaalseadustiku § 24. (Motiivid).

§ 78.

Vallavolikogude valimise ja vallavolikogude ning vallavalitsuste korraldamise seaduse (RT 97 — 1926) § 62 kaotab maksvuse.

Vallavolikogude valimise ja vallavolikogude ning vallavalitsuste korraldamise seaduse § 62 tuleb kaotada, kuna vastav aine on käsitlemist leidnud Kriminaalseadustiku § 98—105 (1929. redaktsioonis). (Motiivid).

§ 79.

Karistuse määrused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus (RT 100 — 1926) ja Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus karistuse määruste muutmise seadus (RT 51 — 1928) kaotavad maksvuse.

Karistuse määrused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus ja Kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus karistuse määruste muutmise seadus kuuluvad kaotamisele järgmistel kaalutlustel. Nende seaduste § 1—12 asemele astuvad Kriminaalseadustiku § 161—172 (1929. ja maksmapanemise seaduse redaktsioonis). Eriti tuleks tähendada, et § 5 näeb ette kaitseväelise karistuse, Kriminaalseadustiku § 165 sama aine kohta üldkodanliku karistuse. Kui soovitakse sellele normile jätta paralleelselt ka edaspidi kaitseväeline karistus, siis tuleb see norm kodifitseerida uude kaitseväe kriminaalseadustikku. (Motiivid).

§ 80.

Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse (RT 1 — 1927) § 16 kaotab maksvuse.

Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse § 16 tuleb kaotada, kuna selles normis käsitletud süütegu on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 208 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). (Motiivid).

§ 81.

Firmade seaduse (RT 36 — 1927) § 12 kaotab maksvuse.

Firmade seaduse § 12 tuleb kaotada, arvesse võttes, et § 12 kirjeldatud süütegu on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 584 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). (Motiivid).

§ 82.

Äride registreerimise seaduse (RT 36 — 1927) § 16 kaotab maksvuse.

Äride registreerimise seaduse § 16 kuulub kaotamisele, kuna selles paragrahvis toodud süütegu on kaetud Kriminaalseadustiku § 300[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). (Motiivid).

§ 83.

Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õiguste kaotamise muutmise seaduse (RT 54 — 1927) V jaotus kaotab maksvuse.

Kriminaalseadustikkudes ettenähtud õiguste kaotamise muutmise seaduse V jaotis kuulub kustutamisele, kuna selles normis on tehtud viide erikriminaalseadustele, millistes toodud õigusekaotused tuleb vastavateks arvata Nuhtlusseaduse § 43[1] ja 43[2] ettenähtud õigusekaotusele. Nuhtlusseaduse kustumisega ei või ka see norm alale jääda. Sama seaduse I—IV jaotis kaotavad maksvuse automaatselt vastavate algseaduste kustumisega. (Motiivid).

§ 84.

Kuresaare linna piirides asuvas „Väikses lahes" lindude-kodu asutamise seaduse (RT 54 — 1927) § 6 kaotab maksvuse.

Kuresaare linna piirides asuvas „Väikeses lahes" lindude kodu asutamise seaduse § 6 kuulub kaotamisele järgmistel kaalutlustel. Seadusvastane jahipidamine ja kalapüük on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 586, 244 ja 245 (1929. a. redaktsioonis) ja linnupesade hävitamine ja munade korjamine — Kriminaalseadustiku § 246 (1929. a. redaktsioonis). § 6 kohaselt jääb üle lindude hirmutamine ja rohuniitmine, kuid tarbe korral võib Kuressaare linnavalitsus avaldada sellekohase sundmääruse, mille rikkumine siis kuuluks Kriminaalseadustiku § 122 alla. (Motiivid).

§ 85.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistus-määruste seaduse (RT 103 — 1927) § 1—5 kaotavad maksvuse.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistusmääruste seaduse § 1—5 tuleb kaotada järgmistel kaalutlustel. § 1—3 on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 173—176 (1929. a. redaktsioonis). § 4 on alluvusparagrahv ja § 5 üldosaline viitenorm. (Motiivid).

§ 86.

Meremeestekodu seaduse (RT 13 — 1928) § 89—91 kaotavad maksvuse.

Meremeestekodu seaduse § 89—91 tuleb kustutada järgmistel kaalutlustel. § 90 ja 91 on asendatud Kriminaalseadustiku § 358[1] (maksumapanemise seaduse redaktsioonis). § 89 ei lase end kodi-

fitseerida, kuna see norm on seotud teatavate arusaamatustega: § 89 on subjektina ette nähtud meremees, viitenormides — § 56, 58 ja 60 -- aga on subjektiks meremeestekodu vanem resp. laevajuht või laevaperemees. Säärasel kujul võib selle normi ainult kustutada. (Motiivid).

§ 87.

Seaduse tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes (RT 46 — 1928) § 7 kaotab maksvuse.

Seaduse tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes § 7 kuulub kaotamisele, kuna see kaetud Kriminaalseadustiku § 350 (maksmapanemise seaduse redaktsioon). (Motiivid).

§ 88.

Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse (RT 30 — 1929 ja 27 — 1934) ja § 5—7 kaotavad maksvuse.

Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse § 5—7 tuleb kaotada järgmistel kaalutlustel. § 5 on kaetud Kriminaalseadustiku § 350 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis) ettenähtud süüteo teokoosseisuga. § 6 moodustab protsessinormi § 5 suhtes. See (§ 6) tuleb vastavalt paigutada kas üldprotsessi või eriprotsessi normide hulka. § 7 on süütu vastutuse norm, milline ei sobi Kriminaalseadustiku süsteemi. (Motiivid).

§ 89.

Kiirsõidu- ja ujuvabinõude liikumise seaduse (RT 54 — 1930) § 6 kaotab maksvuse.

Kiirsõidu- ja ujuvabinõude liikumise seaduse § 6 tuleb kustutada, kuna see kaetud Kriminaalseadustiku § 366^1 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). (Motiivid).

§ 90.

Teravilja kaitseseaduse (RT 56 — 1930) § 6 kaotab maksvuse.

Teraviljade kaitseseaduse § 6 kuulub kustutamisele, kuna see norm kaetud Kriminaalseadustiku § 320^1 ja 324^1 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis — vaata ka märkusi nende normide kohta). (Motiivid).

§ 91.

Maatulundusekapitali seaduse (RT 58 — 1930) § 17 kolmas lõige kaotab maksvuse .

Maatulundusekapitali seaduse § 17 kolmas lõige kuulub kustutamisele järgmistel kaalutlustel. Selles normis toodud süüteo

koosseis, niivõrd kui see puudutab vallasvara, on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 573. Oma kinnisvara (olgugi panditud) võõrandamine ei või meil karistuse alla kuuluda, arvestades meie hüpotekaarsüsteemi. Teiste isikute (näit. teenijate poolt) toimepandud varanduse raiskamine võib olla karistatav ainult Kriminaalseadustiku § 540 ulatuses. (Motiivid).

§ 92.

Kanamunade sisse- ja väljaveo kontrolli seaduse (RT 16 — 1931) § 12 ja 14 kaotavad maksvuse.

Kanamunade sisse- ja väljaveo seaduse § 12 ja 14 kuuluvad kustutamisele, kuna esimene neist on kaetud Kriminaalseadustiku § 325[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis) ja teine moodustab üldosalise normi ühes alluvuslahendusega § 12 kohaselt. (Motiivid).

§ 93.

Kalakauba väljaveo kontrolli seaduse (RT 42 — 1931) § 7 ja 9 kaotavad maksvuse.

Kalakauba väljaveo kontrolli seaduse § 7 ja 9 kuuluvad kustutamisele, kuna esimene neist on kaetud Kriminaalseadustiku § 325[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis) ja teine sisaldab § 7 kohaselt üldosalise ja alluvusnormi. (Motiivid).

§ 94.

Lina ja linaseemne hoiu ja veo kontrolli seaduse (RT 44 — 1931) § 11 ja 13 kaotavad maksvuse.

Lina ja linaseemne hoiu ja veo kontrolli seaduse § 11 ja 13 kuuluvad kustutamisele, kuna § 11 on kaetud Kriminaalseadustiku § 325[1] ja § 13 sisaldab eeltähendatud paragrahvi kohaselt üldosalise ja alluvusnormi. (Motiivid).

§ 95.

Põllutöökoja seaduse (RT 60 — 1931) § 24 kaotab maksvuse.

Põllutöökoja seaduse § 24 tuleb kaotada, arvesse võttes, et selles normis toodud küsimus on lahendatud Kriminaalseadustiku § 98 — 105 (maksmapanemise seaduse redaktsioonis) ja § 24 taoline viitenorm on Kriminaalseadustiku maksmapanemise tõttu ülearune. (Motiivid).

§ 96.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse (RT 62 — 1931) § 21—35 kaotavad maksvuse.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse § 21—35 tuleb kustutada järgmistel kaalutlustel. § 21—25, 29 ja 30 esimene lõige on kaetud Kriminaalseadustiku § 318[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis — vaata märkusi selle paragrahvi juurde). § 31 on kaetud § 318[2] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 27, 28, 30 neljas lõige ja § 32 on kodifitseerimata jäänud (vt. § 318[1] märkusi). § 33 sisaldab üldosalise normi, mis kooskõlas eelkäivate paragrahvidega peab välja langema. § 34 ja 35 on protsessuaalsed normid, mis Kriminaalseadustiku kohaselt nõuavad kriminaalprotsessi seadustikku üleviimist. (Motiivid).

§ 97.

Kaupade sisseveo korralduse seaduse (RT 90 — 1931) § 4 kaotab maksvuse.

Kaupade sisseveo korralduse seaduse § 4 kuulub kaotamisele, kuna selles paragrahvis kirjeldatud süütegu on kodifitseeritud Kriminaalseadustiku § 320[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 4 kolmas lõige on üldosaline norm, mis koos eelnevate lõigetega oma maksvuse peab kaotama. (Motiivid).

§ 98.

Välismaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise korraldamise seaduse (RT 95 — 1931) § 7 kaotab maksvuse.

Välismaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise korraldamise seaduse § 7 tuleb kustutada, kuna selles toodud süütegu on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 316[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). (Motiivid).

§ 99.

Elustapaloomade ja loomaliha alaliste turgude korraldamise seaduse (RT 2 — 1932) § 10 kaotab maksvuse.

Elustapaloomade ja loomaliha alaliste turgude korraldamise seaduse § 10 tuleb kustutada, kuna selle esimene lõige on kodifitseeritud Kriminaalseadustiku § 303[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis), teine lõige aga on alluvus- ja üldosaline norm. (Motiivid).

§ 100.

Sisemaksuvahendite liikumise korraldamise seaduse (RT 6 — 1932) § 5 kaotab maksvuse.

Sisemaksuvahendite liikumise korraldamise seaduse § 5 on kodifitseeritud Kriminaalseadustiku § 316[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis) ja kuulub seega kustutamisele. Sama paragrahvi teine lõige sisaldab alluvusnormi ja erilise protsessikorra, millised lahendamisele kuuluvad kriminaalprotsessi sea-

dustikus või eriprotsessinormides (vastavalt Kriminaalseadustiku süsteemile). Peab aga tähendama, et toodud protsessuaalne erinorm ka täielt välja langeda võiks. (Motiivid.)

§ 101.

Puu- ja aedvilja ning marjade väljaveo kontrolli seaduse (RT 61 — 1932) § 8 ja 10 kaotavad maksvuse.

Puu- ja aedvilja ning marjade väljaveo kontrolli seaduse § 8 ja 10 kuuluvad kustutamisele, kuna esimene on kodifitseeritud Kriminaalseadustiku § 325[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis) ja teine sisaldab üldosalise ja alluvusnormi. (Motiivid).

§ 102.

Lihaloomade, liha ja lihasaaduste väljaveo kontrolli seaduse (RT 63 — 1932) § 6 ja 8 kaotavad maksvuse.

Lihaloomade, liha ja lihasaaduste väljaveo kontrolli seaduse § 6 ja 8 tuleb kustutada, kuna esimene on kodifitseeritud Kriminaalseadustiku § 325[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis) ja teine on alluvus- ja üldosaline norm. (Motiivid).

§ 103.

Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduse (RT 85 — 1933) § 26—31 kaotavad maksvuse.

Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduse § 26—31 kuuluvad kaotamisele järgmistel kaalutlustel. § 26 ja 27 on asendatud Kriminaalseadustiku § 572[1] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis — vaata märkusi selle paragrahvi kohta). § 30 on asendatud Kriminaalseadustiku § 572[2] (maksmapanemise seaduse redaktsioonis). § 28 on kodifitseerimata jäetud, kuna selle teokoosseis on ebaselge (mis tähendab „teatud mõttes"?), pealegi võiks säärane süüteokoosseis välja kutsuda teise süüteo, mis ette nähtud Kriminaalseadustiku § 579. Samuti on § 29 teokoosseisuga, mis välja kutsub rea kahtlusi. Lepingud, mis sõlmitud ajal, mil maksis § 16, on iseenesest tühised, ja tühiste lepingute sõlmimine on iseenesest õiguslikult irrelevantne. Uue lepinguosalise suhtes võiks säärases teos olla kelmuse teokoosseis (KrS § 557). Mida aga mõista § 29 nimetatud „korralduste" all, on ebaselge. Selle tõttu on § 29 kodifitseerimata jäetud. § 31 on üldosaline norm, mis peab kustuma ühes eelmiste paragrahvide kaotamisega. (Motiivid).

§ 104.

Rekvisitsiooni ja sundkorras kasutamise seaduse (RT 106 — 1933) § 79 ja 80 kaotavad maksvuse.

Rekvisitsiooni ja sundkorras kasutamise seaduse (RT 106 — 1933) § 79 ja 80 on kustutatud, kuna neid asendavad KrS § 173 ja 174 — maksmapanemise seaduse redaktsioonis. (Motiivid).

§ 105.

Kapitalide väljaveo tõkestamise, nende Eestisse toomise ja Eesti rahvamajandusele kindlustamise seaduse (RT 1 — 1934) § 2 ja 3 kaotavad maksvuse.

Kapitalide väljaveo tõkestamise, nende Eestisse toomise ja Eesti rahvamajandusele kindlustamise seaduse (RT 1 — 1934) § 2 ja 3 on kustutatud, kuna § 2 asendamiseks on KrS-tikku täiendatud §-ga 240[1]. (Motiivid).

§ 106.

Riigi eelarve tasakaalustamise, eramajanduse korraldamise ning tööpuuduse vastu võitlemise seaduse (RT 27 — 1934) § 8 ja 9 kaotavad maksvuse.

Riigi eelarve tasakaalustamise, eramajanduse korraldamise ning tööpuuduse vastu võitlemise seaduse § 8 ja 9 kustutamisega ei vabane sama seaduse § 7 tähendatud Vabariigi Valitsuse määruste rikkujad täiesti karistusest, vaid langevad KrS § 122 ettenähtud karistuse alla, mis on küll käesoleva seaduse § 9 ettenähtud karistusest kergem. (Motiivid).

VII OSA.

§ 107.

Nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku peakaristustest tuleb arvata võrdseks ühenimelised karistused. Nuhtlusseaduses esinevad peakaristused — vangirood, kindlus ja türm — tuleb arvata võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — vangimajaga. Kinnipidamiskaristuste võrdsus on olemas ühesuuruste tähtaegade puhul, rahatrahvide võrdsus — ühesuuruste summade puhul. Nuhtlusseaduses esinev peakaristus — sunnitöö viieteistkümnest aastast kuni kahekümne aastani — arvatakse võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — viieteistkümneaastase sunnitööga.

Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel tekib rida küsimusi võrreldavate karistuste raskuse suhtes. Selleks annab alust peamiselt Kriminaalseadustiku § 11 teine lõige, milles obligatoorne karistuse kergendamine ette nähtud juhuks, kui süütegu oli korda saadetud endiste kriminaalseadustikkude maksvuse

ajal, süüteo eest kohtumõistmine aga toimus peale Kriminaalseadustiku maksmahakkamist, ja kui endistes seadustikkudes oli ette nähtud kergem karistus kui Kriminaalseadustikus. Kuna aga Kriminaalseadustiku peakaristuste redel oluliselt lahku läheb endiste seadustikkude peakaristuste redelist, tuleb seaduseandlikult kindlaks määrata nende võrdlev raskus. § 111 käsitleb Nuhtlusseaduses ja Kriminaalseadustikus ettenähtud peakaristuste võrdlevat raskust. Üldiselt peavad vastama muidugi Nuhtlusseaduse surmanuhtlus, arest ja rahatrahv Kriminaalseadustiku samanimelistele karistustele. Nuhtlusseaduse tekstis toodud karistust — asumisele saatmist — ei tule arvestada, kuna see karistus kaotatud juba 1917. a. Nuhtlusseaduse vangirood, kindlus ja türm on § 111 võrdseks arvatud Kriminaalseadustiku vangimajaga, kuna nende karistuste kestus ja iseloom on ühesugused. Kinnipidamiskaristuste puhul on eriti toonitatud, et nende võrdlusel tuleb arvestada mitte ainult karistuste liike, vaid ka nende tähtaegu, rahatrahvide puhul aga on mõõduandev rahatrahvi summa. Siinkohal ei oleks vahest üleliigne ära märkida, et üksikute süütegude võrdlusel karistuste raskuste suhtes tuleb arvestada ainult iga üksiku süüteo puhul eriosas ettenähtud karistuse ülemmäära, üldosalised karistuse muudatused (näit. osavõtte, katse jne. tõttu), millised eeskirjadeks on konkreetse karistuse leidmiseks, ei mõjuta süüteo võrdlevat raskust. Raskust teeb karistuste võrdlusel Nuhtlusseadustiku sunnitöö. Viimase kestus on 4—20 aastani (jättes kõrvale tähtajata sunnitöö), Kriminaalseadustikus ettenähtud sunnitöö kestus aga 4—15 aastani. Järelikult on katmata jäänud NS sunnitöö 15—20 aastani. Tahes või tahtmata tuleb 15—20-aastane sunnitöö võrdseks tunnustada naabruses asuvate karistustega: kas tähtajata sunnitööga või sunnitööga mitte üle 15 aasta (Kriminaalseadustiku redaktsioonis). Tähtajata sunnitöö nii Nuhtlusseaduses kui ka Kriminaalseadustikus moodustab otsekui karistuse eriliigi kinnipidamiskaristuste süsteemis. Sellepärast ei näi sobiv olevat 15—20 aastat sünnitööd tähtajata sunnitööga sarnaseks tunnustada. Jääb üle sunnitöö mitte üle 15 aasta, ja see karistus (Kriminaalseadustiku järgi) on § 111 võrdseks tunnustatud Nuhtlusseaduse sunnitööga 15—20 aastani. Lisaks olgu tähendatud, et Nuhtlusseaduses toodud auriivavatele peakaristustele — noomitusele, märkusele ja manitsusele — vastavaid karistusi Kriminaalseadustik ei tunne. Nuhtlusseaduse süsteemi kohaselt (NS § 30) tuleb neid aga arvata kergemateks karistusteks kui rahatrahv. (Motiivid).

§ 108.

Rahukohtu nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku peakaristustest tuleb arvata võrdseks ühenimelised karistused. Rahukohtu nuhtlusseaduses esinev peakaristus — türm — tuleb arvata võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — vangimajaga. Kinnipidamiskaristuste võrdsus on olemas ühesuuruste tähtaegade puhul, rahatrahvide võrdsus — ühesuuruste summade puhul.

Rahukohtu nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku karistuste võrdlus ei peaks tegema mingisugust raskust. Rahukohtu nuhtlusseadus tunneb kolm peakaristust: türm, arest ja rahatrahv (kõrvale jättes noomituse, märkuse ja manitsuse, millised karistused on kergemad kui rahatrahv, ja millistele vastavad peakaristused Kriminaalseadustikus üldse puuduvad). Neile kolmele karistusele vastavad Kriminaalseadustikus endastmõistetavalt vangimaja, arest ja rahatrahv. Ka § 112 on toonitatud, et täpseks võrdluseks tuleb arvestada peale karistuse liigi veel karistuse määra. (Motiivid).

§ 109.

Uue nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku peakaristustest tuleb arvata võrdseks ühenimelised karistused. Uues nuhtlusseaduses esinevad peakaristused — parandusmaja, kindlus ja türm — tuleb arvata võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — vangimajaga. Kinnipidamiskaristuste võrdsus on olemas ühesuuruste tähtaegade puhul, rahatrahvide võrdsus — ühesuuruste summade puhul.

Uus nuhtlusseadus tunneb 8 peakaristust: surmanuhtlus, sunnitöö, asumisele saatmine, parandusmaja, kindlus, türm, arest ja rahatrahv. Asumisele saatmine langeb ära, kuna see karistus kaotatud 1917. aastal. Surmanuhtlus, sunnitöö, arest ja rahatrahv on võrdsed mõlemas seadustikus. Parandusmaja ja türm on Kriminaalseadustiku väljatöötamisel aluseks olnud vangimajakaristuse loomisel. Mööda minnes olgu tähendatud, et Uue nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku karistuste võrdlusel ei tuleks (küsimuse lihtsustamise mõttes) arvestada asjaolu, et türm Uues nuhtlusseaduses oli mõeldud üksikvangistusena. Mis puutub kindlusesse, siis tuleb tähendada, et ehkki Kriminaalseadustik säärast kinnipidamiskaristust ei tunne, on süüteod, mis Uues nuhtlusseaduses kindlusega olid ähvardatud ja Kriminaalseadustikku üle võetud, Kriminaalseadustikus vangimajaga ähvardatud (võrdle näit. UNS § 481 ja KrS § 443). Sellepärast ei võiks takistusi olla Uue nuhtlusseaduse kindluse võrdseks tunnustamisele Kriminaalseadustiku vangimajaga. Arusaadavalt on kinnipidamiskaristused ja rahakaristused võrdsed ainult ühesugustes määrades. (Motiivid).

§ 110.

Nuhtlusseaduse, Rahukohtu nuhtlusseaduse ja Uue nuhtlusseaduse peakaristuste võrdlemisel Kriminaalseadustiku peakaristustega ei tule arvestada neis seadustikkudes toodud lisakaristusi.

Õigusekaotuste süsteemid Nuhtlusseaduses ja Uues nuhtlusseaduses on 1927. a. meil sarnastatud Kriminaalseadustiku õigusekaotuste süsteemiga, nii et nende lisakaristuste suhtes suu-

remaid raskusi karistuste võrdlusel ei teki, kui maha arvata jujuhud, kus endistes seadustikkudes õigusekaotused mõningate süütegude puhul ette nähtud olid, Kriminaalseadustikus vastavate süütegude sanktsioonis aga õigusekaotus puudub. Arvestada tuleb siiski teisi lisakaristusi, peamiselt eriõiguste kaotust ja konfiskatsioone. Kriminaalseadustik on seisukohale asunud, mille järgi süüteo raskus on rippuv peakaristusest (vt. KrS § 3), sellepärast oleks ülearune karistuste võrdlusel arvestada ettetulevaid lisakaristusi. (Motiivid).

§ 111.

Karistuste koostamisel või liitmisel juhul, kui koostamisele või liitmisele kuuluvaist karistustest osa või ka kõik on määratud Nuhtlusseaduse, Rahukohtu nuhtlusseaduse või Uue nuhtlusseaduse põhjal, tuleb üldkaristus määrata Kriminaalseadustiku karistustest ja Kriminaalseadustiku karistuste koostamise või liitmise eeskirjade järgi.

Käesolev paragrahv katsub lahendada küsimusi, mis võivad tekkida karistuste koostamisel ja liitmisel. Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel tuleb arvatavasti ette rida juhtusid, kus karistusi, mis endiste seadustikkude maksvuse kestel määratud, tuleb koostada või liita. Samuti on võimalik, et koostamisele või liitmisele kuuluvatest karistustest on osa määratud endiste seadustikkude järgi. Vaadeldes koostuskaristust või liitkaristust kui uut iseseisvat karistust (nn. üldkaristust), ehkki seesuguse karistuse aluseks näit. koostamise puhul on raskem koostatavatest karistustest, on § 115 toodud eeskirjas välja mindud Kriminaalseadustiku § 11 normi üldreeglist. See seisukoht paistab seda enam õigustatud olevat, et Kriminaalseadustik lihtkoostamise kõrval tunneb nn. kvalifitseeritud koostamist (KrS § 65). Viimane instituut sisaldab eneses peidetuna erilist kindlustusvahendit. Viimaste suhtes on aga ka välisriikide kriminaalseadustikud seisukohale asunud, et kindlustusvahendite suhtes on maksev protsessuaalsete normide rakenduspõhimõte, s. t. mõõduandev on nende tarvitamise moment, mitte aga süüteo täidesaatmise moment (kooskõlas KrS § 11 üldreegliga). Kõige selle tõttu on koostamise ja liitmise suhtes § 115 asutud uue seaduse absoluutse rakendamise põhimõttele. (Motiivid).

§ 112.

Varem tehtud ja seadusjõusse astunud kohtuotsused kaotavad käesoleva seaduse maksmahakkamisel jõu osades, mis puutuvad lisakaristustesse, mis nähtud ette Nuhtlusseaduse § 58^1 ja 58^2 ja Uue nuhtlusseaduse § 34.

Nuhtlusseaduse § 58^1 ja 58^2 ning Uue nuhtlusseaduse § 34 näevad ette lisakaristustena politseivalvet ja elamiskeeldu. Kriminaalseadustik on kategooriliselt neist lisakaristustest loobunud. Kooskõlas Kriminaalseadustikuga ei tunne neid ka Krimi-

naalkohtupidamise seadustik. Näib ebaõiglane olevat karistusi, mida Kriminaalseadustik kriminaalpoliitiliselt eitab, täide saata veel peale viimase seadustiku maksmahakkamist. Kui seisukohale asuda, et kõik karistused Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel ainult niivõrd täitmisele kuuluvad, kuivõrd nad vastavad Kriminaalseadustiku karistussüsteemile (selleks ka karistuste võrdleva raskuse normid), ei oleks alust eelnimetatud lisakaristuste täitmiseks või edasitäitmiseks. Sellepärast on § 116 eeskiri üles seatud, mille järgi kohtuotsused, mis tehtud nimetatud lisakaristuste suhtes, Kriminaalseadustiku maksmahakkamisel oma jõu kaotavad. Seadusjõusse astumata kohtuotsuste suhtes kuulub vastav korraldus kriminaalprotsessi valda. (Motiivid).

Distsiplinaarseadustik.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 19. IX 1934. a. (R. T. 81 — 1934).

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Distsiplinaarsüütegudeks loetakse need Kriminaalseadustikus mitteettenähtud riigi- ja omavalitsusteenistusalased väärteod, mis on karistatavad käesoleva seadustiku 2. peatüki järgi.

Kohtuametkonna ametnikkude ja teenijate, samuti ka kaitseväelaste distsiplinaarkaristamise alused ja kord on nähtud ette eriseadustes.

§ 2. Distsiplinaarsüütegude eest määratavad karistused on:

1) märkus;

2) noomitus;

3) rahatrahv;

4) ümberpaigutamine teisal asuvale teeniskohale;

5) paigutamine alamale teenistuskohale;

6) tagandamine teenistuskohalt.

Punktides 2—6 loendatud karistused kantakse teenistuskirja.

§ 3. Märkus tehakse kirjalikult, mitteavalikult.

§ 4. Noomitus tehakse kirjalikult ja seda võidakse avaldada kaasteenijate juuresolekul.

§ 5. Rahatrahv määratakse ühest kroonist kuni süüdlase veerand kuu rahapalgani.

Rahatrahvi maksmist võidakse võimaldada jaokaupa võrdseis osades kuni kuue kuu kestel.

Rahatrahv, mida süüdlane ei tasu vabatahtlikult, peetakse kinni ta rahapalgast või pensionist, kuid mitte suuremal määral, kui see lubatud on nõuete rahuldamisel ametnikkude palkadest ja muust teenistuslikust tasust Tsiviilkohtupidamise seaduse järgi.

Rahatrahv läheb riigi kasuks.

§ 6. Distsiplinaarkaristuste määramisel käiakse Kriminaalseadustiku üldosas üleastumiste kohta antud eeskirjade järgi alljärgnevate eranditega ja täiendustega.

§ 7. Kui distsiplinaarkaristusena määratakse noomitus või rahatrahv, siis võib karistuse määraja süüdlast tingimisi vabastada karistuse kandmisest, kui teda varem ei ole karistatud teenistusalase süüteo eest kohtu poolt või distsiplinaarkorras vähemalt noomitusega.

§ 8. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue distsiplinaarsüüteo, mille eest teda karistatakse vähemalt noomitusega, siis pööratakse ühes sellega täitmisele ka endine karistus § 12 eeskirjade järgi.

§ 9. Distsiplinaarkaristust, mille kandmisest süüdlane on tingimisi vabastatud, ei kanta teenistuskirja, kui seda karistust ei tule pöörata täitmisele uue distsiplinaarsüüteo eest.

§ 10. Süüd vähendavate asjaolude olemasolul võidakse käesoleva seaduse teises peatükis ettenähtud karistusi määrata kõige vähemal määral või ka minna üle eelmisele kergemale karistusele § 2 järgi.

§ 11. Distsiplinaarkaristused ei kuulu koostamisele ei distsiplinaar- ega kriminaalkaristustega. Tagandamine teenistuskohalt kustutab teiste distsiplinaarkaristuste täitmise.

§ 12. Kui süüdlane ühe aasta kestel, arvates distsiplinaarkaristuse ärakandmisest, mis ei olnud vähem noomitusest, või arvates teenistusalase süüteo eest määratud kriminaalkaristuse ärakandmisest, saadab korda uue distsiplinaarsüüteo, siis võidakse talle seaduses selle süüteo eest ettenähtud karistust suurendada ning määrata:

1) märkuse asemel — noomitus või rahatrahv;

2) noomituse asemel — rahatrahv või ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale:

3) rahatrahvi asemel — ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale või paigutamine alamale teenistuskohale;

4) teisal asuvale teenistukohale ümberpaigutamise asemel — paigutamine alamale teenistuskohale või tagandamine teenistuskohalt;

5) alamale teenistuskohale paigutamise asemel — tagandamine teenistuskohalt.

§ 13. Kui riigi- või omavalitsusteenija ühe aasta jooksul saadab korda distsiplinaarsüüteo korduvalt ja kui leitakse, et säärane kordumine tõendab süüdlase ebakohasust ta teenistuskohale, siis võidakse distsiplinaarsüüteo eest seaduses ettenähtud karistuse asemel määrata paigutamine alamale teenistuskohale või tagandamine teenistuskohalt.

2. peatükk.

Distsiplinaarsüüteod.

§ 14. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes on süüdlane selles, et ta teenistuse alal on saatnud korda teo:

1) milleks tal seaduse järgi või temale pandud ülesande kohaselt õigust ei olnud või kuigi oli, kuid teo kordasaatmiseks siiski puudusid seaduslikud põhjused,

2) ilma vastava võimu loata, kui seaduses nõuti säärast luba,

karistatakse selle võimuliialduse eest —
kui see saadeti korda ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

§ 15. Võimuliialduseks ei loeta juhtu, kui riigi- või omavalitsusteenija mõnel erakorralisel asjaolul saadab korda teenistusalase teo, milleks tal seaduse järgi või temale pandud ülesande kohaselt õigust ei olnud, mis aga oli hädatarvilik riigi huvides või mida asja tungivuse pärast kuni selleks loa saamiseni ei võidud edasi lükata nähtava hädaohuta või kahjuta teenistushuvile.

§ 16. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes seaduse, temale pandud ülesande või oma teenistuse iseloomu põhjal oli kohustatud eemaldama või katkestama kahju, mis ähvardas valitsemiskorda või riigi-, omavalitsus- või erahuvi, ja kes on süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest abinõusid tarvitusele ei võtnud või toiminguid ei teinud, millega säärast kahju oleks võidud eemaldada või katkestada,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

§ 17. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid seaduse väljakuulutamiseks, teadaandmiseks või maksmapanemiseks,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

ümberpaigutamisega teisal asuvale teenistuskohale või paigutamisega alamale teenistuskohale või tagandamisega teenistuskohalt.

§ 18. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid seadusjõusse astunud kohtumääruse või -otsuse täidesaatmiseks kriminaal-, tsiviil- või administratiivasjas või distsiplinaarkaristuse täideviimiseks,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

§ 19. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes on süüdlane selles, et ta:

1) hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid sundmääruse väljakuulutamiseks või maksmapanemiseks,

2) ei tarvitanud abinõusid, milleks ta oli kohustatud alluvuskorras temast kõrgema ametiasutise või ülema käsu või muu ettekirjutuse täidesaatmiseks,

3) oma kohusest hoolimata ei teatanud sissetulnud paberist oma ülemale või asutisele, kus ta seisis teenistuses,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega.

§ 20. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes on süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei astunud samme kriminaal- või distsiplinaarsüüteo eemaldamiseks, katkestamiseks või jälitamiseks, olgugi et tal oli teateid selle süüteo kohta, või isikute kinnivõtmiseks, kellest oli teada, et neid pidi vahistatama või kinni peetama,

karistatakse —

kui see võimutegevusetus toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

§ 21. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid:

1) riigile või omavalitsusele kuuluvate maksude või lõivude sissenõudmiseks,

2) teenistuse alal tema kätte usaldatud vara, asjatoimikute, dokumentide või muude asjade alalhoidmiseks,

3) tema hoolde usaldatud riigi-, omavalitsus- või eravaralise huvi kaitsmiseks,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile ja kui see tegu ei ole karistatav eriseaduste järgi:

noomitusega või rahatrahviga.

§ 22. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) kaldus kõrvale eeskirjadest, mis olid seatud arvepidamise või raha või muu vara vastuvõtmise, arvestamise, hoidmise, väljaandmise või ärasaatmise korra kohta,

2) raharaamatute pidamisel ei järginud seatud korda,

3) ei täitnud eeskirju nende raamatute pidamisel, mis on seatud mõnesuguste asjade ülesmärkimiseks või muude sissekirjutuste jaoks, samuti ka nende raamatute pidamisel, mis on määratud kinnisvara omandusõiguse ülemineku või kitsenduse ülesmärkimiseks,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

§ 23. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) teenistuse alal ei täitnud ülema või mõne teise riigi- või omavalitsusteenija nõuet, kui selle täitmine temale oli kohuslik,

2) hoolimata oma teenistuskohusest ei esitanud või õigeks ajaks ei esitanud seatud raamatuid, aruandeid, andmeid või teatisi,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

§ 24. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane tema teenistuskohuste piirkonda kuuluva toimingu kordasaatmises seatud eeskirjade või vormide rikkumisega,

karistatakse —

kui see saadeti korda ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

§ 25. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane põhjendamatus viivitamises teenistuskohuste täitmisel,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

§ 26. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei valvanud või tarvilikul määral ei valvanud temale alluvate riigi- või omavalitsusteenijate teenistuskohuste korraliku täitmise järele,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

märkusega või noomitusega.

§ 27. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) oli viisakusetu oma ülema vastu,

2) teenistuskohuste täitmisel oli viisakusetu oma kaasteenijate või eraisikute vastu,

3) tarvitas ebaviisakaid väljendeid teenistusalases kirjavahetuses,

karistatakse:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

§ 28. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane teenistusse ilmumata jäämises mõjuva põhjuseta või lubatud teenistuspuhkuselt õigel ajal teenistusse tagasi ilmumata jäämises,

karistatakse:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

Kui teenistusest puudumine mõjuva põhjuseta on kestnud üle kahe nädala, siis karistatakse süüdlast:

paigutamisega alamale teenistuskohale või tagandamisega teenistuskohalt.

Sõltumata distsiplinaarkaristuse määramisest tuleb palgasaamise asjas käia Riigiteenistuse seaduse eeskirjade järgi.

3. peatükk.

Distsiplinaarvõim.

§ 29. Riigiteenijaile määrab distsiplinaarkaristused:

1) Riigivanema poolt ametisse nimetatavaile riigiametnikkudele:

a) ministritele alluvaile — vastav minister;

b) ministritele mittealluvaile — Vabariigi Valitsus;

2) Riigikontrolli nõukogu liikmeile — Riigikontrolör;

3) muudele riigiteenijaile — ametisse nimetav ülem.

Politseis kuulub distsiplinaarvõim peale ametisse nimetava ülema ka politseikomissarile ja neist kõrgemaile ametnikkudele kõigi neile alluvate riigiteenijate suhtes, kuid karistada viimaseid on neil õigus ainult märkusega või noomitusega distsiplinaarsüütegude eest, mille eest karistusena ei ole nähtud ette tagandamist teenistuskohalt.

Karistuse määramise õigus süütegude eest on ka ametisse nimetajast kõrgemal ülemal.

§ 30. Omavalitsuste teenijaile määrab distsiplinaarkaristused:

1) linnavalitsuste liikmeile — Siseminister;

2) muudele linnaomavalitsuse teenijaile — linnapea;

3) valla- ja alevivalitsuse liikmeile, sekretäridele ja teistele teenijaile — Siseministeeriumi administratiivosakonna direktor.

Siseminister võib määrata karistusi ka punktides 2 ja 3 tähendatud teenijaile.

§ 31. Õppejõududele määrab distsiplinaarkaristused:

1) Riigivanema poolt ametisse kinnitatavatele, samuti ka Haridus- ja sotsiaalministri poolt ametisse kinnitatavatele ja määratavatele õppejõududele — Haridus- ja sotsiaalminister;

2) Haridus- ja sotsiaalministeeriumi teaduse- ja kunstiosakonna, koolivalitsuse ja kutseoskuse osakonna poolt ametisse kinnitatavatele ja määratavatele õppejõududele — vastavalt teaduse- ja kunstiosakonna, koolivalitsuse või kutseoskuse osakonna direktor;

3) Põllutööministeeriumile alluvate õppeasutiste õppejõududele — Põllutööminister.

Haridus- ja sotsiaalminister võib määrata karistusi ka p. 2 tähendatud õppejõududele.

4. peatükk.

Distsiplinaarsüüteo-asjade toimetamine.

§ 32. Distsiplinaarsüüteo-asja algatab võim, kes on õigustatud määrama karistust.

§ 33. Ametlikud ettekanded ja teadaanded, samuti ka asjast huvitatud eraisikute või -asutiste kaebused ja avaldused riigi- või omavalitsusteenijate poolt kordasaadetud distsiplinaarsüütegude kohta juhitakse karistust määrava võimu kätte.

§ 34. Kui distsiplinaarsüüteo-asja algataja leiab süüdistatava teos distsiplinaarsüüteo tunnuseid, siis nõuab ta süüdistatavalt seletust, määrates seletuse esitamiseks 3—14 päevase tähtaja, arvates seletuse nõudmise kättesaamise päevast, kogub vajaduse korral ka teisi andmeid ja otsustab selle järel distsiplinaarsüüteo-asja.

Seletuse esitamata jätmine antud tähtajaks ilma vabandava põhjuseta ei takista distsiplinaarsüüteo-asja otsustamist.

Distsiplinaarkorras karistamise otsus peab olema kirjalik ja põhistatud.

§ 35. Kui riigi- või omavalitsusteenija on teenistusalase teo eest vastutusele võetud või karistatud distsiplinaarkorras, siis

see ei takista ta vastutusele võtmist kriminaalkorras, kui samas teos leitakse Kriminaalseadustiku järgi karistatava süüteo tunnuseid.

Niisugusel juhul tühistub kriminaalkaristuse tõttu distsiplinaartoimetus või -karistus; õigeksmõistmine kriminaalkorras aga ei takista vastutusele võtmist ega karistamist distsiplinaarkorras, kui samas teos leitakse Distsiplinaarseadustiku järgi karistatava süüteo tunnuseid.

§ 36. Distsiplinaarkorras tehtud otsuse peale võib süüdimõistetu kaevata karistuse määranud ülemast vahenditult kõrgemale ülemale 7 päeva jooksul, arvates otsuse süüdimõistetule kuulutamise päevast.

Linnapea suhtes loetakse kõrgemaks ülemaks käesoleva seadustiku mõttes Siseminister.

Ministri otsuse peale, millega karistus määratud, võib süüdimõistetu kaevata Vabariigi Valitsusele käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud tähtaja jooksul.

§ 37. Kaebus kirjutatakse kõrgema ülema nimele (§ 36) ja esitatakse karistuse määrajale, kes selle esitab kõrgemale ülemale ühes oma toimikuga 3 päeva jooksul, arvates kaebuse esitamise päevast.

§ 38. Kõrgema ülema ja Vabariigi Valitsuse otsuse peale võib süüdimõistetu kaevata Riigikohtu kriminaalosakonnale kassatsioonikorras 14 päeva jooksul, arvates otsuse temale kuulutamise päevast.

§ 39. Kaebus kirjutatakse Riigikohtu kriminaalosakonna nimele ja esitatakse sellele ülemale või Vabariigi Valitsusele, kelle otsuse peale kaevatakse. Ühes kaebusega esitatakse kassatsioonikautsjon kümne krooni suuruses. Kautsjonita esitatud kaebus saadetakse kaebajale tagasi.

Kaebus ühes asjasse puutuva toimikuga esitatakse Riigikohtule 3 päeva jooksul, arvates kaebuse saamise päevast.

Kaebuse rahuldamise korral makstakse kautsjon tagasi.

§ 40. Distsiplinaarkorras süüdistataval on õigus tutvuda distsiplinaartoimikuga nii karistust määravate ülemate juures kui ka Riigikohtus, kuid kaitsja kaudu esinemine on talle lubatud ainult Riigikohtus.

§ 41. Distsiplinaarkorras tehtud otsus, mille peale ei ole kaevatud § 36 ja 38 ettenähtud tähtajal ja korras või mille peale antud kaebuse Riigikohus on jätnud tagajärjeta, saadetakse täide karistust määrava ülema korraldusel.

§ 42. Süüdistatava lahkumine riigi- või omavalitsusteenistusest ei takista distsiplinaarsüüteoasja toimetamist, otsustamist ega karistuse kandmist teenistuskirja.

Süüdistatava või karistatu lahkumine riigi- või omavalitsusteenistusest enne karistuse täideviimist vabastab ta karistuse kandmisest, kuivõrd see karistus selleks ajaks on veel täide viimata.

§ 43. Distsiplinaarkorras määratud karistusi võidakse kergendada või nende kandmisest vabastada ainult armuandmiskorras.

5. peatükk.

Seadustiku maksmahakkamine.

§ 44. Käesolev seadustik hakkab maksma ühel ajal Kriminaalseadustiku (RT 56 — 1929) maksmahakkamisega.

Distsiplinaarseadustiku seletuskiri.

Riigikogu poolt vastuvõetud Kriminaalseadustik ei sisalda distsiplinaarsüütegusid, mis on ette nähtud vanas Nuhtlusseaduses; järelikult, kui uus Kriminaalseadustik maksma hakkab ning samal ajal vana Nuhtlusseadus maksvuse kaotab, jääksid kergemad süüteod riigi- ja omavalitsusteenistuses karistamata.

Seda arvesse võttes tegi Kohtuminister 12. aprillil 1926. a. Kohtuministeeriumi Kodifikatsiooniosakonna juures töötavale kohtukorralduse komisjonile ülesandeks välja töötada Distsiplinaarseadustiku eelnõu.

Komisjon võttis oma töö aluseks uue Nuhtlusseaduse väljatöötamiseks moodustatud komisjoni poolt 1898. aastal valmistatud Distsiplinaarseadustiku eelnõu säärasel kujul, nagu ta avaldati trükis 1901. aastal pärast ministeeriumide paranduste arvesse võtmist.

Seda tegi komisjon sellepärast, et distsiplinaarsüüteod on oluliselt seotud teenistusalaste kriminaalsüütegudega; kui meie võtame omaks Vene uue Nuhtlusseaduse, siis peame paratamata omaks võtma ka sellekohaselt konstrueeritud Distsiplinaarseadustiku.

Järelikult tuli ilma suuremate muudatusteta vastu võtta käesoleva seadustiku esimene ja teine peatükk (materiaalne osa), kuna kolmanda ja neljanda peatüki juures (distsiplinaarvõimu organisatsioon ja protsessi eeskirjad) tuli Vene eelnõust kõrvale kalduda, niivõrd kui see oli tingitud meie omapärasustest.

Distsiplinaar- ja Kriminaalseadustik.

Kuna riik teostab oma võimu ametnikkude kaudu, saab ta korralikult teotseda ainult siis, kui ametnikkudest koosnev riigiaparaat funktsioneerib täpselt nende eeskirjade järgi, mis selleks riigiteenistuskorras on ette nähtud. Sellepärast ei saa riigivalitsus lubada kõrvalekaldumisi riigiteenistuskorrast ja on sunnitud abinõusid tarvitusele võtma nende ärahoidmiseks. Sääraseks abinõuks on aegamööda välja kujunenud distsiplinaarkaristused, millega karistatakse riigiteenistuse vormi- ja sisuliste rikkumiste eest. Kuna peale riigiasutiste riiklikke ülesandeid täidavad ka omavalitsusasutised, ei saa kahelda selles, et ka omavalitsuste teenijad peavad ühistel alustel riigiteenijatega kuuluma distsiplineerimisele.

Üldiselt on kõik riigi- või omavalitsusteenija väärteod, millega rikutakse teenistushuvisid, teenistus- või distsiplinaarsüüteod, mis ainult teatavatel, Kriminaalseaduses ettenähtud juhtudel muutuvad kriminaalsüütegudeks, ja sellepärast ei ole Distsiplinaarseadustik üksikute teenistusalaste väärtegude suhtes oma iseloomu poolest sugugi mitte erand vastavatest Kriminaalseadustiku eeskirjadest, vaid ümberpöördult — üldmäärus, mille eranditeks on Kriminaalseadustiku paragrahvid, mis käivad riigi või omavalitsusteenijate kohta.

Välja minnes seisukohalt, et ei ole põhimõttelist vahet Kriminaalseadustikus ettenähtud teenistusalaste süütegude ja distsiplinaarsüütegude vahel, ei saa siiski tähele panemata jätta, et teenistuskohuste rikkumiste jaotamine Kriminaal- ja Distsiplinaarseadustiku vahel nende rikkumiste kahjulikkuse kohaselt toob kaasa erinevuse distsiplinaarsüüteoasjade algatamise korras: juhtivaks põhimõtteks distsiplinaarvastutusele võtmisel on praktiline vajadus ja küsimuse lahendamisel peab välja minema teenistuse huvide ja nõuete seisukohalt.

Nagu eespool tähendatud, on käesolev Distsiplinaarseaduse eelnõu välja töötatud lähemas ühenduses Riigikogu poolt vastuvõetud Kriminaalseadustikuga, milles teenistusalased süüteod riigi- ja omavalitsusteenistuses on eraldatud viimasesse 37. peatükki ja mahutatud viiekümnesse (598—647) paragrahvi, kusjuures kergemad neist süütegudest on jäetud ette nägemata, sest oldi arvamusel, et need mahutatakse erilisse Distsiplinaarseadustikku. Vastavalt sellele seisukohale on konstrueeritud käesolev eelnõu ja eriti selle § 1, mille teises lõikes ühtlasi ära märgitakse, millised teenistusalased süüteod ei käi selle Distsiplinaarseadustiku alla.

Distsiplinaarkaristuste redel.

Distsiplinaarkaristuste redel (§ 2) oli Vabariigi Valitsuse ettepanekus Riigikogule koostatud viiest karistusest: noomitusest, valjust noomitusest, rahatrahvist, alamale teenistuskohale paigutamisest ja teenistuskohalt tagandamisest. Varem karistusredelisse sissevõetud arest oli välja jäetud, kuna see karistus erilisel nõupidamisel, mis Distsiplinaarseadustiku kohta ära peeti Kohtuministeeriumis 13. XI 1927, tunnustati otstarbekohatuks ja ta teostamine tegelikus elus tihtipeale raskusi sünnitaks.

Riigikogu üldkomisjon muutis ja täiendas karistusredeli, asendades noomituse märkusega ja valju noomituse noomitusega ning lisades juurde ümberpaigutamise teisal asuvale teenistuskohale, nii et esitatud eelnõus karistusredel koosneb kuuest karistusest.

Karistusredeli järgi viis raskemat karistust kantakse ühtlasi ka teenistuskirja, kuna märkus teenistuskirjast välja jääb.

Kriminaalseadustiku üldosa kohaldamine.

Kuna distsiplinaarsüüteod on oma iseloomu poolest ühte liiki teenistusalaste süütegudega, mis on karistatavad Kriminaalseadustiku järgi, kuid erinevad viimastest ainult süü raskuse poolest, tuleb nende eest karistuse määramisel ja viimase täitmisel kinni pidada Kriminaalseadustiku üldosast, nagu seda määrabki eelnõu § 6. Kriminaalseadustiku § 3 järgi jagunevad süüteod rasketeks kuritegudeks, kuritegudeks ja üleastumisteks, kusjuures liigitamisel mõõduandev on seaduses ettenähtud karistuse raskus. Kui välja minna sellelt seisukohalt, kuuluvad distsiplinaarsüüteod üleastumiste liiki, kuid komisjon arvas paremaks neid nimetada siiski süütegudeks. Sellepärast on Kriminaalseadustiku üldosas üleastumiste kohta sisalduvad eeskirjad maksvad ka distsiplinaarsüütegude kohta, kuivõrd Distsiplinaarseadustik pole loonud erandeid § 7 ja järgm.

Neist eranditest väärib äramärkimist § 11 eeskiri, mille järgi distsiplinaarkaristused ei kuulu koostamisele. Kaaludes asjaolusid, mida selle instituudi sissevõtmise poolt ja vastu ette tuuakse, leidis komisjon, et viimased on mõõduandvad. Leiti nimelt, et koostamine teeb lihtsustatud Distsiplinaarseadustiku kohaldamise keeruliseks ja koormab teda, tekitades raskusi isegi kriminaalkohtule. Kuigi koostamine on karistatava huvides kriminaalprotsessi ülesvõtmist leidnud, ei saa tähele panemata jätta, et Distsiplinaar- ja Kriminaalseadustiku iseloom ei ole ühesugune, mispärast kummagi karistuse koostamine on juba iseenesest võimatu. Ka distsiplinaarkaristuse koostamist teiste distsiplinaarkaristustega ei pooldanud komisjon, juhtides tähelepanu sellele, et isegi kriminaalkaristuste koostamise vastu on tugev vool teaduses olemas.

Eelnõu üldmääruste viimane, 13. paragrahv, käsitleb distsiplinaarsüüteo kordumist. Selle paragrahvi kohaldamiseks on vaja: 1) et riigi- või omavalitsusteenija oleks ennem süüdi tunnustatud ühe ning sama distsiplinaarsüüteo kordasaatmises ja 2) et oleks leitud, et säärane süüteo kordumine tõendab riigi- või omavalitsusteenija mittevastavust tema kätte usaldatud ametikohale. Nende kahe tingimuse olemasolul arvas komisjon heaks lubada tagandada korduvalt eksinud riigi- või omavalitsusteenijat.

Distsiplinaarsüüteod on ette nähtud eelnõu 2. peatükis.

Nagu eespool tähendatud, on distsiplinaarsüüteod konstrueeritud Kriminaalseadustikus ettenähtud teenistusalaste süütegude eeskujul.

Vaadeldes KrS 37. peatükki leiame, et teenistusalased süüteod jagunevad peajoontes kahte liiki ja esinevad kas võimuliialdusena või võimuteostamatusena; kummalegi liigile on antud

üks üldparagrahv (598 ja 601) ja kõik muud paragrahvid esinevad kõiksuguste võimalikkude variatsioonidena nendest üldmõistetest.

Samuti on konstrueeritud ka käesoleva seadustiku II peatükk, kusjuures üldparagrahvidena esinevad § 14 ja 16.

Kui võrrelda neid üldparagrahve niihästi Kriminaal- kui ka käesolevas seadustikus, siis leiame, et nad on vastastikku peaaegu sarnased; seda sama võib ütelda ka mitmete teiste paragrahvide kohta.

Vahe teenistusalaste süütegude vahel.

Milles seisab vahe teenistusalaste süütegude vahel Kriminaal- ja Distsiplinaarseadustiku järgi?

Kriminaalseadustiku eelnõu üldosa järgi, mille eeskirju tuleb oludekohaselt kohaldada ka distsiplinaarsüütegude juures, võib iga süütegu, ka teenistusalane, olla kas tahtlikult või ettevaatamatult korda saadetud (vaata KrS § 48); iga teenistusalase süüteo tagajärjeks on arusaadavalt enam- või vähemtähtis kahju, kas aineline (näiteks fiskaalhuvile, omavalitsuse ainelisele huvile, või eraisikute või -asutiste ainelisele huvile) või aateline (näiteks valitsemiskorrale riigi- või omavalitsusteenistuse alal).

Rippuvalt sellest, kui suures ulatuses väljendub teenistusalases süüteos kuritahtlus ja millised olid selle süüteo tagajärjed, võivad teenistusalased süüteod, peale mõne üksiku (§ 27 ja 28) esineda järgmistes süüraskuse astmetes:

1) ettevaatamatult korda saadetud, ilma tähtsa kahjuta;
2) ettevaatamatult korda saadetud ja sellest on järgnenud tähtis kahju;
3) tahtlikult korda saadetud, ilma tähtsa kahjuta;
4) tahtlikult korda saadetud ja sellest on järgnenud tähtis kahju või säärase kahju hädaoht;
5) omakasu tõukel korda saadetud, ilma tähtsa kahjuta;
6) omakasu tõukel korda saadetud ja sellest on järgnenud tähtis kahju või säärase kahju hädaoht.

Teenistusalased süüteod teises ja raskemates süüraskuse astmetes on ette nähtud Kriminaalseadustikus ja neid karistatakse kohtukorras, süüteod aga esimeses süüraskuse astmes (ettevaatamatult (välja arvatud § 27 ja 28) korda saadetud ja ilma tähtsa kahjuta valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse või erahuvile) on ette nähtud käesolevas seadustikus ning neid karistatakse distsiplinaarkorras.

Nagu eespool tähendatud, on teenistusalased süüteod oma iseloomu poolest kõik distsiplinaarsüüteod, millest ainult üksikud raskemad on käsitlemist leidnud Kriminaalseadustikus. Sellepärast on käesolevas Distsiplinaarseadustiku eelnõus ette nähtud veel mitmedki distsiplinaarsüüteod, millele ei leidu vastavaid Kriminaalseadustikus (§ 21, 23, 25, 26, 27 ja 28). Nende võrdlemisi vähese tähtsuse tõttu on nad paigutatud Distsiplinaarseadustikku.

Lõpuks tuleb tähendada, et mitmele Kriminaalseadustiku teenistusalase süüteo paragrahvile ei leidu ka vastavat paragrahvi Distsiplinaarseadustikus. Seda tuleb seletada asjoluga, et neid teenistusalaseid süütegusid nii kergel kujul, nagu seda

omaks võtab Distsiplinaarseadustik (ettevaatamata korda saadetud, ilma tähtsa kahjuta), seaduseandja ei kavatsegi distsiplinaarkorras karistada või et need süüteod ei ole säärasel kujul mõeldavad.

Distsiplinaarvõim.

Küsimust arutades, kelle kätte usaldada distiplinaarkaristuste määramise võim, kaalus komisjon läbi mitmed võimalikud kombinatsioonid ja jäi lõpuks peatuma selle korralduse juurde, mis on väljendatud käesolevas peatükis.

Komisjon võttis omaks järgmised põhimõtted:

a) distsiplinaarsüüteod, vähemtähtsate eksimustena valitsemiskorra vastu saadetakse enamasti korda ülema silma all, on hõlpsasti selgitatavad ja ei vaja järelikult suuri õigusemõistmise kindlustusi ega sellega seotud vormilikkust süüteoasjade arutamisel;

b) distsiplinaarsüüteod ei eelda kuritahtlust ja, peale äärmiste juhtude, ei väljenda süüdlase kõlbmatust riigi- või omavalitsusteenistusse; sellepärast esinevad nende eest määratavad karistused enamasti õpetusena ja parandusabinõuna;

d) meie riigi administratiivaparaat üksikutes ministeeriumides on peaasjalikult rajatud ainuisiklikule võimule; iga ülemus juhib alluvate teenistusalast tegevust, teostab järelevalvet ja kannab vastutust mitte ainult enese, vaid ka alluvate tegevuse eest.

Kõike seda arvesse võttes tuleb distsiplinaarvõim komisjoni arvates anda ülemale, sest alles siis on tema õigused tasakaalus temal lasuvate kohustega, alles siis on kõlbeline õigus teha teda täielikult vastutavaks ka alluvate teenistusalase tegevuse korralikkuse eest.

Ülemale distsiplinaarvõimu andmise poolt räägib ka see asjaolu, et tema on ainuke võim, kes kõige paremini võib tunda valitsemiskorra nõudeid vastaval alal, süüteo eel- ja kaasaskäivaid asjaolusid ja süüdlase iseloomu, võimeid ning senist teenistust.

Ülemale distsiplinaarvõimu andmise vastu räägib see asjaolu, et ta mõnikord ei suuda olla erapooletu ja sellena kas kaldub karistamisele juhtudel, kui ei olnud tõsist süüd, või karistama valjemalt, kui ära teenitud, või jätma karistamata süüteo, või karistama pehmemalt, kui ära teenitud.

Nende väärnähtuste eemaldamiseks tunnustas komisjon vajalikuks ja küllaldaseks: distsiplinaarvõimu anda mitte vahenditule, vaid kõrgemale, ametisse nimetavale ülemale ja peale selle võimaldada edasikaebust nii apellatsiooni- kui ka kassatsioonikorras.

Distsiplinaarvõimu paragrahvid (29, 30 ja 31) on konstrueeritud vastavalt neile mitmekesistele võimudele, kelle poolt kõik riigiametnikud ja -teenijad ametisse nimetatakse, kinnitatakse ja määratakse või valitakse ja kinnitatakse. Erandina sellest üldisest põhimõttest on konstrueeritud § 29 eelviimane lõige, mille järgi politseis distsiplinaarvõim kuulub peale ametisse nimetava ülema ka politseikomissarile ja neist kõrgemaile ametnikkudele kõigi neile alluvate riigiteenijate suhtes, kusjuures karistada nad võivad siiski ainult märkusega ja noomitusega ker-

gemate distsiplinaarsüütegude eest. See erand on kutsutud välja politseiasutistes distsipliini alalhoidmise erilise vajadusega.

Seisukoha võtmisel kõrgemate riigiametnikkude kohta § 29 redigeerimisel on leitud: 1) et ministreid ei saa üldse karistada distsiplinaarkorras, kuna neil pole ülemat ja nad vastutavad ainult poliitiliselt; 2) et Riigivanema poolt ametisse nimetatavate ametnikkude suhtes tuleb distsiplinaarvõim anda vastavale ministrile, nende ametnikkude suhtes aga, kes ministritele ei allu, nagu Riigisekretär — Vabariigi Valitsusele; 3) Riigikogu juhatuse liikmete ja Riigikontrolöri distsiplin.-karistamise kord peab sisalduma Riigikogu kodukorras; 4) Sisekaitse Ülema distsipl.-karistamise kord — ministeeriumide seaduses; 5) et kuigi Riigikontrolli nõukogu liikmed valitakse Riigikogu poolt, ei saaks viimasele distsiplinaarvõimu anda esimeste üle, kuna Riigikogu seisab kaugel Riigikontrolli tegevusest ja ei tunne selle teenistuskäiku, mis üksikasjaliselt teada on ainult Riigikontrolörile, kellele peab sellepärast ka kuuluma distsiplinaarvõim Riigikontrolli nõukogu liikmete üle; 6) et peale nende erandite peab asuma üldisele seisukohale, mille järgi distsiplinaarvõim kuulub ametisse nimetavale ülemale.

Omavalitsuste teenijate suhtes asuti seisukohale, et distsiplinaarvõim peab kuuluma: a) linnavalitsuste liikmete suhtes Siseministrile; b) muude linnaomavalitsuse teenijate suhtes — linnapeale; d) valla- ja alevivalitsuse liikmete, sekretäride ja teiste teenijate suhtes Siseministeeriumi Administratiivosakonna direktorile, olles seejuures arvamisel, et kuigi suurem hulk omavalitsusteenijaist on valitavad, ei saa anda distsiplinaarvõimu valijaile kogudele, kui kollegiaalasutistele, kellele selle teostamine käiks üle jõu, mispärast on see võim ka niisugustel juhtudel antud ühele isikule. Linnavalitsuse liikmete üle distsiplinaarvõimu konstrueerimisel peeti silmas, et kuigi neil ei ole olemas otsest ülemat selle sõna harilikus mõttes, kuulub järelevalve nende üle Siseministrile, kes olles õigustatud süütegude ilmsikstulekul nende ametitegevuse alal algatama nende kohtulikule vastutusele võtmist ja kohtu alla andmise korral neid ajutiselt ametist tagandama kohtuasja otsustamiseni (Omavalitsuse ajutine järelvalve seadus — RT 78 — 1919. a.) teostab nimetatud ülesannetega ikkagi kõrgemat võimu nende üle, mispärast on loomulik just sellele ministrile anda ka distsiplinaarvõim nende üle. Sama seisukoht võeti ka alevi- ja vallavalitsuse teenijate kohta, andes distsiplinaarvõimu nende üle Siseministeeriumi Administratiivosakonna direktorile.

Paragrahv 31 korraldab distsiplinaarvõimu õppejõudude üle. Vajadus selle erilise paragrahvi järgi oli seletatav õppejõudude ametisse määramise omapärase korraga: nad kinnitatakse ja määratakse ning valitakse ja kinnitatakse pärast valimist. Kuna valimisele tuleb vaadata kui kandidaatide ülesseadmisele ja alles kinnitamisel on ametisse nimetamise jõud, leidis komisjon õigeks vastavalt võetud seisukohale, mille järgi distsiplinaarvõim peab kuuluma ametisse nimetavale ülemale, anda distsiplinaarvõim õppejõudude üle ametisse nimetavate asutiste juhatajatele, ka siin kinni pidades põhimõttest, et distsiplinaarvõim peab kuuluma üksikule ametnikule, mitte aga kollegiaalasutisele. Vastavalt nendele seisukohtadele on konstrueeritud § 31. Sama paragrahvi

p. 3 korraldab distsliplinaarvõimu õppejõudude üle Põllutööministeeriumile alluvates kutsekoolides, kus õppejõud ametisse registreeritakse Põllutööministri poolt.

Karistuse määramine.

Distsiplinaarsüüteoasjade toimetamise korra konstrueerimisel püüti ära hoida süüteoasjade asjatut ja korratut alustamist, andes selle õiguse mitte vahenditule ülemale, vaid karistuse määrajale, kes olles süüteo asjaoludest teatavas kauguses, suudab rahulikult ja erapooletult hinnata asjaolusid; sellepärast juhitakse vahenditu ülemuse ettekanded, revideerivate võimude teadaanded, asjast huvitatud teiste ametiasutiste teadaanded ja eraisikute või -asutiste kaebused ja avaldused karistaja ülema kätte; mõistagi, et karistaja ülem võib süüteoasja alustada ilma säärast materjali ära ootamata, kui tema kas järelevalve teostamisel või muul viisil veendub süüteo kordasaatmises. Ka karistajast alluvuskorras kõrgem ülem võib samadel tingimustel süüteoasja alustada.

Arusaadav, et kui ametisse nimetaja ülem on keeldunud süüteoasja alustamast, siis temast alluvuskorras kõrgem ülem seda ikkagi alustada võib, kui ta leiab süüteo tunnuseid. Sellest järgneb, et süüteoasja alustamisest keeldumise otsust võib kõrgem ülem revideerida, kuna süüteoasja alustamise otsust kõrgem ülem tühistada ei või, ja säärane, kord juba alustatud süüteoasi võib lõppeda ainult kas õigeksmõistmisega või karistamisega või ka kohtuvõimudele üleandmisega, kui selgub kriminaalsüüteo tunnuseid.

§ 33 tähendatud materjal juhitakse vastava võimu kätte, kes võib seda ära kasutada tõendusena, kuid sellel materjalil pole vormilist iseloomu, kuna käesolevas eelnõus ettenähtud distsiplinaarprotsessis ei ole lubatav süüdistaja instituut ühes temale kuuluvate õigustega.

Selle põhjuseks on, et vastava ülema peal ex officio lasub kohus distsiplinaarsüütegusid karistada ja karistamata jätmise eest ta langeb ise vastutusele distsiplinaalkorras; distsiplinaarsüütegude kui vähetähtsate süütegude juures loetakse seda kindlustust küllaldaseks ja ei kutsuta ellu ei ametliku süüdistaja ega erasüüdistaja instituuti, mis selle protsessi asjata teeks pikaldaseks ning keeruliseks.

Ülemale on kohuslik § 34 järgi igatahes süüdistatava seletuse ärakuulamine, olgu siis, et viimane ise ei soovi seletust anda; see paragrahv jätab muude andmete kogumise (tunnistajate ja asjatundjate ülekuulamine, kohapealne ülevaatus jne.) ülema äranägemisele selle eeldusega, et valitsemiskord teda kohustab süüteo olemasolu ja tunnuseid, samuti ka süütust kõigi tema käsutuses olevate abinõudega põhjalikult selgitama; süüteoasja otsustamise all tuleb mõista kas õigeksmõistmist või karistamist või toimetuse üleandmist kohtuvõimudele, kui selgub kriminaalsüüteo tunnuseid.

Nagu eespool seletatud, on teenistusalased süüteod niihästi Kriminaal- kui ka käesoleva seadustiku järgi peajoontes ühetaolised ja nende kvalifitseerimine ühe või teise seadustiku järgi oleneb peaasjalikult sellest, kas süütegu on saadetud korda taht-

likult või ettevaatamatult ja teiseks, kas ettevaatamatult kordasaadetud süüteole järgnev kahju on tähtis või vähetähtis.

Milline süütegu on tahtlik ja milline ettevaatamatu, see selgub Kriminaalseadustiku § 48 ja sellel alal ei peaks vahetegemine raskusi sünnitama; raskem on aga otsustada, kas järgnenud kahju on tähtis või vähetähtis ja siin on lahkarvamused täiesti võimalikud.

Sellel alal oleksid võimalikud järgmised nähtused: ülem tunnustab teenistusalase süüteo, millele on järgnenud tähtsuseta kahju, ettevaatamatult kordasaadetuks, seega endale alluvaks, kuna kohtuvõimud leiavad selles tahtliku süüteo tunnuseid ning tunnustavad süüteo neile alluvaks; või ülemus tunnustab ettevaatamatult kordasaadetud teenistusalasele süüteole järgnenud kahju tähtsusetuks, süüteo seega endale alluvaks, kuna kohtuvõimud ühinevad küll süüteo ettevaatamatuks tunnustamisega, loevad aga kahju tähtsaks ja süüteo ikkagi neile alluvaks; või — mõlemad nähtused vastupidises asendis, kusjuures kumbki ei taha süütegu oma toimetusse võtta.

Säärased vaidlusküsimused kohtute tegevuses lahendatakse kõrgema kohtu poolt, kuid siin ei saanud komisjon seda teed valida tema keerulisuse ja pikalduse tõttu.

Komisjon tunnustas kohtuvõimude otsuse sääraste lahkarvamuste kohta mõõduandvaks, kuid ei pidanud siiski soovitavaks niisugust erilist korda luua, mille järgi kõik kahtlustäratavad juhud distsiplinaarvõimude poolt kohtule saadetakse lahendamiseks; säärane korraldus koormaks kohtuid tühiste asjadega üleliiga, takistaks hiljem samade asjade arutamiseks kohtuistungi kooseisu moodustamist ja ei sunniks distsiplinaarvõime ise asjaoludesse süvenema.

Peale kõigi võimaluste hindamist lahendas komisjon küsimuse § 35 eeskirjadega.

Nende eeskirjade järgi on võimalik, et toimetus alustatakse ühe ning sama teenistusalase süüteo kohta niihästi distsiplinaarkui ka kriminaalkorras või et kriminaaltoimetus alustatakse, olgugi et süüteoasi on juba distsiplinaarkorras otsustatud.

Arusaadavalt on süüdistatava enese kohuseks säärastel juhtudel kriminaaltoimetuse alustamisest viivitamata teatada distsiplinaarvõimule, kes on kohustatud peale prokuratuuriga läbirääkimist oma toimetuse peatama või juba määratud karistuse täideviimise katkestama, kuni asi kohtus nii või teisiti lahendatakse.

Kohtutoimetuses võib ette tulla: 1) et prokuratuur lõpetab toimetuse KKS § 253 põhjal; 2) et toimetus lõpetatakse KKS § 277 põhjal; 3) et süüalune mõistetakse kriminaalkorras kohtu poolt õigeks (KKS § 771 p. 1) (kõigil neil juhtudel võib selle motiiviks olla, et kohtuvõim ei eita teenistusalase süüteo kordasaatmist, kuid tunnustab selle süüteo karistatavaks Distsiplinaarseadustiku järgi); 4) et kohus tunnustab süüteo endale alluvaks ja määrab karistuse (KKS § 771 p. 3), või 5) et kohus tunnustab süüteo endale alluvaks, kuid vabastab süüaluse karistuse kandmisest (KKS 771 p. 2).

Esimesel kolmel juhul kerkib distsiplinaarvõimu ette ülesanne selgitada, kas kohtuvõimu poolt karistamata jäetud teenis-

tusalast tegu ei tule siiski mitte karistada Distsiplinaarseadustiku järgi (mõnikord on see juba kohtuvõimude käsitlusel olnud materjalist selgesti näha) ja niisugusel korral alustab ta distsiplinaartoimetuse või jätkab seismapandud toimetust või viib katkestatud distsiplinaarkaristuse täide.

Kui aga sama süütegu on kohtu poolt karistatud, järelikult tunnustatud mittekaristatavaks Distsiplinaarseadustiku järgi või kui kohus tunnustab süüaluse süüdi, kuid vabastab karistuse kandmisest, siis keeldub distsiplinaarvõim sama süüteo kohta distsiplinaartoimetust alustamast või lõpetab pooleli oleva toimetuse või tühistab ekslikult määratud distsiplinaarkaristuse; kui säärasel korral tühistamisele kuuluv distsiplinaarkaristus oli juba osalt või täielikult ära kantud, siis tuleb eksimus niipalju kui võimalik heaks teha ja tagajärjed igal juhul eemaldada, olgu siis, et määratud kriminaalkaristusel on tegelikult samased tagajärjed, mil korral ennistamine oleks asjata.

Edasikaebe kord.

Kuigi karistus peaks süüteo kordasaatmisele järgnema võimalikult vahenditult — momentaalselt, ei ole seesugune kord tegelikus elus kättesaadav. Takistuseks osutub kõigepealt asjaajamise kord ja peale selle veel mitmeastmeline asja läbivaatamine. Mis puutub asjaajamise korrasse, on eelnõu kokkuseadmisel küll katsutud seda lihtsustada ja tähtaega võimalikult lühendada, kuid edasikaebamist pole siiski võimalikuks leitud ära jätta. Edasikaebamise sisseseadmist nii sisuliselt kui ka kassatsioonikorras nõuavad distsiplineeritava riigi- või omavalitsusteenija huvid ka kõige väiksemates distsiplinaarasjades. Olgugi kellelegi määratud ka kõige väiksem karistus — märkus, millel iseenesest ei näi olevat laialdasemat tähtsust, kuid silmas pidades § 13 eeskirja, mille järgi teiskordne ühe ning sama dists.-süüteo eest karistamine võib kaasa tuua teenistusest tagandamise, kui korduvuse tõttu karistaja võim leiab, et see teenija ei kõlba sellele kohale, ei saa tähele panemata jätta, et säärase esimese karistuse määramine, kui see ei sündinud päris seadusepäraselt, võib riigiteenijale selle kordumisel saatuslikuks muutuda, mispärast ei saa keelata edasikaebamist ka väiksemate süütegude eest asetleidnud karistusotsuste peale.

Küsimuse arutamisel, missugusele asutisele tuleks sisuliste kaebuste läbivaatamine ülesandeks teha, leidis komisjon, et säärase kaebuste lahendamine tuleb ülesandeks teha karistuse määranud võimu vahenditule kõrgemale võimule, kuna niisugusel korral asja lahendamine kõige kiiremini võib aset leida ühelt poolt, teiselt poolt aga see ülem oma ametkonna teenijate teenistusasjus kõige kompetentsem kohtunik on ja peale selle tööga ülekoormatud kohtute koormamine veel neile võõraste distsiplinaarasjadega vaevalt soovitav oleks. Selle juures peab aga silmas pidama, et mõnel kõrgemal ametnikul pole üldse võimalust sisuliselt edasi kaevata, kui karistuse neile määranud ülemal puudub kõrgem ülem. Säärases olukorras oleksid Vabariigi Valitsuse poolt karistatud ametnikud. Mis puutub ametnikkudesse, kes on karistatud ministrite poolt, on ette nähtud (§ 36 lõige 3), et need ametnikud võivad sisulise kaebuse esitada ministri poolt tehtud distsiplinaarotsuse peale Vabariigi Valitsusele.

Kuna kaks esimest astet — ametisse nimetaja ülem ja selle vahenditu kõrgem ülem — enesest ei kujuta ei kohtuid ega kohtunikke, peab arvama, et nende otsused võivad tihtipeale ka mitte kooskõlas olla seadustega ning on vajalik luua veel kolmas instants, kes kaaluks distsipl.-otsuse seaduslikkust kassatsioonikorras. Eriti suur vajadus kassatsiooniastme järgi on asjus, milles tegelikult pole võimalust sisuliselt edasi kaevata (Vabariigi Valitsuse kui esimese astme otsused). Kolmandaks instantsiks valiti Riigikohus kui kõrgeim kassatsioonikohus, kelle ülesandeks oleks oma otsustega luua ühtlast seaduste kohaldamist distsiplinaarasjus, ja nimelt selle kohtu kriminaalosakond, kuna Distsiplinaarseadustiku kohaldamisel tuleb käia Kriminaalseadustiku üldosa järgi, mille tõlgitsemine sünnib Riigikohtu kriminaalosakonna poolt. Et kaebusi kassatsioonikorras ei esitataks asjata, arvati otstarbekohaseks võtta kaebajalt kautsjon 10 krooni suuruses. Vastavalt KKS ettenähtud kassatsioonikorrale antakse kautsjon kaebajale tagasi kaebuse rahuldamise korral, kuna kaebuse tagajärjeta jätmise korral kautsjon riigi kasuks läheb.

Eraisikutel edasikaebamise õigust ei ole, ei sisuliselt ega kassatsioonikorras, kuna neil pole õigust distsiplinaarasjast osa võtta. Ainelise kahju kannatamise korral võivad nad kahjutasu nõuda seaduses ettenähtud korras.

Käesolev seaduseelnõu on Riigikogu poolt võetud vastu 16. märtsil 1934. a. II lugemisel ja redaktsiooniliselt parandatud Riigikogu redaktsiooni komisjoni poolt. Pärast Riigikogu poolt vastuvõtmist on muudetud § 29, 30 ja 31 redaktsioon vastavalt vahepeal muutunud olukordadele.

Tähelepandud eksitavad trükivead, mida palutakse enne raamatu tarvitamist parandada.

On trükitud KrS-kus	Peab olema
§ 7 teise lõike p. 2 — „kuriteo"	— **süüteo**
§ 14 kolmandas lõikes — „kuu kuu"	— **kuue kuu**
§ 24 teise lõike p. 1 — „valmistatud"	— **valmisseatud**
§ 41 teises lõikes — „kordaaatmisel"	— **kordasaatmisel**
§ 57 esimese lõike p. 4 — „õiguse kaotus"	— **õiguste kaotus**
§ 59 esimeses lõikes — „seaduszõusse"	— **seadusjõusse**
§ 67 teises reas — „karistuste"	— **karistuse**
§ 99 lõpus — „(MS § 4)"	— **(MS § 3)**
§ 122 teises reas — „täitmajätmise"	— **täitmatajätmise**
§ 123 teise lõike p. 1 — „ei takistanud"	— **ei tekitanud**
§ 132 esimeses lõikes — „saatmata korda"	— **saatma korda**
§ 161 — „kaitseväeteenistuslikkude"	— **kaitseväeteenistuskohuslikkude**
§ 237 teises lõikes — „trahviga"	— **rahatrahviga**
§ 258 esimeses lõikes — „täitmajätmise"	— **täitmatajätmise**
§ 295 — „trahviga"	— **rahatrahviga**
§ 296 teises lõikes — „ees"	— **eest**
§ 346 p. 1 — „mille"	— **millele**
§ 528 teises lõikes — „põllu,vilja"	— **põlluvilja**

MS-es

315 lehekülg 5 rida ülevalt — „§ 527^1"	— **§ 572^1**